။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ဇာတက-အဋ္ဌကထာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ဇာတိကောဋိသဟဿေဟိ ၊ ပမာဏရဟိတံ ဟိတံ။
လောကဿ **လောကနာထေန၊** ကတံ ယေန မဟေသိနာ။

တဿ ပါဒေ နမဿိတွာ၊ ကတွာ **ဓမ္မဿ** စဉ္စလိံ။
သင်္ဃဉ္စ ပတိမာနေတွာ၊ သဗ္ဗသမ္မာနဘာဇနံ။

နမဿနာဒိနော အဿ၊ ပုညဿ ရတနတ္တယေ။
ပဝတ္တဿာနုဘာဝေန၊ ဆေတွာ သဗ္ဗေ ဥပဒ္ဒဝေ။

တံ တံ ကာရဏမာဂမ္မ၊ ဒေသိတာနိ ဇုတိမတာ။
အပဏ္ဏကာ ဒီနိ ပုရာ၊ ဇာတကာနိ မဟေသိနာ။

ယာနိ ယေသု စိရံ သတ္ထာ၊ လောကနိတ္ထရဏတ္ထိကော။
အနန္တေ ဗောဓိသမ္ဘာရေ၊ ပရိပါစေသိ နာယကော။

တာနိ သဗ္ဗာနိ ဧကဇ္ဈံ၊ အာရောပေန္တေဟိ သင်္ဂဟံ။
ဇာတကံ နာမ သင်္ဂီတံ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ ယံ။

ဗုဒ္ဓဝံသဿ ဧတဿ၊ ဣစ္ဆန္တေန စိရဋ္ဌိတိံ။
ယာစိတော အဘိဂန္တွာန၊ ထေရေန **အတ္ထဒဿိနာ** ။

အသံသဋ္ဌဝိဟာရေ ၊ သဒါ သုဒ္ဓဝိဟာရိနာ။
တထေဝ **ဗုဒ္ဓမိတ္တေန၊** သန္တစိတ္တေန ဝိညုနာ။

မဟိံသာသကဝံသမှိ၊ သမ္ဘူတေန နယညုနာ။
ဗုဒ္ဓဒေဝေန စ တထာ၊ ဘိက္ခုနာ သုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ။

မဟာပုရိသစရိယာနံ၊ အာနုဘာဝံ အစိန္တိယံ။
တဿ ဝိဇ္ဇောတယန္တဿ၊ ဇာတကဿတ္ထဝဏ္ဏနံ။

မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
ဘာသိဿံ ဘာသတော တံ မေ၊ သာဓု ဂဏှန္တု သာဓဝေါတိ။

နိဒါနကထာ

သာ ပနာယံ ဇာတကဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဒူရေနိဒါနံ, အဝိဒူရေနိဒါနံ, သန္တိကေနိဒါနန္တိ ဣမာနိ တီဏိ နိဒါနာနိ ဒဿေတွာ ဝဏ္ဏိယမာနာ ယေ နံ သုဏန္တိ, တေဟိ သမုဒါဂမတော ပဘုတိ ဝိညာတတ္တာ ယသ္မာ သုဋ္ဌု ဝိညာတာ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ တံ တာနိ နိဒါနာနိ ဒဿေတွာ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

တတ္ထ အာဒိတော တာဝ တေသံ နိဒါနာနံ ပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီပင်္ကရပါဒမူလသ္မိဉှိ ကတာဘိနီဟာရဿ မဟာသတ္တဿ ယာဝ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝါ စဝိတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ ဒူရေနိဒါနံ နာမ။ တုသိတဘဝနတော ပန စဝိတွာ ယာဝ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **အဝိဒူရေနိဒါနံ** နာမ။ **သန္တိကေနိဒါနံ** ပန တေသု တေသု ဌာနေသု ဝိဟရတော တသ္မိံ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ လဗ္ဘတီတိ။

၁. ဒူရေနိဒါနကထာ

တတ္ရိဒံ **ဒူရေနိဒါနံ** နာမ – ဣတော ကိရ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ **အမရဝတီ** နာမ နဂရံ အဟောသိ။ တတ္ထ **သုမေဓော** နာမ ဗြာဟ္မဏော ပဋိဝသတိ ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အက္ခိတ္တော အနုပကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော။ သော အညံ ကမ္မံ အကတွာ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှိ။ တဿ ဒဟရကာလေယေဝ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ အထဿ ရာသိဝဍ္ဎကော အမစ္စော အာယပေါတ္ထကံ အာဟရိတွာ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိဘရိတေ ဂဗ္ဘေ ဝိဝရိတွာ ''ဧတ္တကံ တေ, ကုမာရ, မာတု သန္တကံ, ဧတ္တကံ ပိတု သန္တကံ, ဧတ္တကံ အယျကပယျကာနံ''န္တိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဓနံ အာစိက္ခိတွာ ''ဧတံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ''တိ အာဟ။ သုမေဓပဏ္ဍိတော စိန္တေသိ – ''ဣမံ ဓနံ သံဟရိတွာ မယှံ ပိတုပိတာမဟာဒယော ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကံ ကဟာပဏမ္ပိ ဂဟေတွာ န ဂတာ, မယာ ပန ဂဟေတွာ ဂမနကာရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော ရညော အာရောစေတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ မဟာဇနဿ ဒါနံ ဒတွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဣမဿ ပနတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သုမေဓကထာ ကထေတဗ္ဗာ ။ သာ ပနေသာ ကိဉ္စာပိ ဗုဒ္ဓဝံသေ နိရန္တရံ အာဂတာယေဝ, ဂါထာသမ္ဗန္ဓေန ပန အာဂတတ္တာ န သုဋ္ဌု ပာကဋာ။ တသ္မာ တံ အန္တရန္တရာ ဂါထာယ သမ္ဗန္ဓဒီပကေဟိ ဝစနေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေဿာမ။

သုမေဓကထာ

ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနဉှိ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ ''အမရဝတီ''တိ စ ''အမရ''န္တိ စ လဒ္ဓနာမံ နဂရံ အဟောသိ, ယံ သန္ဓာယ ဗုဒ္ဓဝံသေ ဝုတ္တံ –

> ''ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသင်္ခိယေ။
> အမရံ နာမ နဂရံ၊ ဒဿနေယျံ မနောရမံ။
> ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ၊ အန္နပါနသမာယုတ''န္တိ။

တတ္ထ **ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တ**န္တိ ဟတ္ထိသဒ္ဒေန, အဿသဒ္ဒေန, ရထသဒ္ဒေန, ဘေရိသဒ္ဒေန, မုဒိင်္ဂသဒ္ဒေန, ဝီဏာသဒ္ဒေန, သမ္မသဒ္ဒေန, တာဠသဒ္ဒေန, သင်္ခသဒ္ဒေန ''အသ္နာထ, ပိဝထ, ခါဒထာ''တိ ဒသမေန သဒ္ဒေနာတိ ဣမေဟိ ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ အဟောသိ။ တေသံ ပန သဒ္ဒာနံ ဧကဒေသမေဝ ဂဟေတွာ –

> ''ဟတ္ထိသဒ္ဒံ အဿသဒ္ဒံ၊ ဘေရိသင်္ခရထာနိ စ။
> ခါဒထ ပိဝထ စေဝ၊ အန္နပါနေန ဃောသိတ''န္တိ။ –

ဗုဒ္ဓဝံသေ ဣမံ ဂာထံ ဝတွာ –

> ''နဂရံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နံ၊ သဗ္ဗကမ္မမုပာဂတံ။

သတ္တရတနသမ္ပန္နံ၊ နာနာဇနသမာကုလံ။
သမိဒ္ဓံ ဒေဝနဂရံဝ၊ အာဝါသံ ပုညကမ္မိနံ။

‘‘နဂရေ အမရဝတိယာ၊ သုမေဓော နာမ ဗြာဟ္မဏော။
အနေကကောဋိသန္နိစယော၊ ပဟူတဓနဓညဝါ။

‘‘အဇ္ဈာယကော   မန္တဓရော၊ တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရဂူ။
လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတော’’တိ။ – ဝုတ္တံ။

အထေကဒိဝသံ သော သုမေဓပဏ္ဍိတော ဥပရိပါသာဒဝရတလေ ရဟောဂတော ဟုတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော စိန္တေသိ – ‘‘ပုနဗ္ဘဝေ, ပဏ္ဍိတ, ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဒုက္ခံ, တထာ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရဘေဒနံ, အဟဉ္စ ဇာတိဓမ္မော ဇရာဓမ္မော ဗျာဓိဓမ္မော မရဏဓမ္မော, ဧဝံဘူတေန မယာ အဇာတိံ အဇရံ အဗျာဓိံ အဒုက္ခံ သုခံ သီတလံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အဝဿံ ဘဝတော မုစ္စိတွာ နိဗ္ဗာနဂါမိနာ ဧကေန မဂ္ဂေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ရဟောဂတော နိသီဒိတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။
ဒုက္ခော ပုနဗ္ဘဝေါ နာမ၊ သရီရဿ စ ဘေဒနံ။

‘‘ဇာတိဓမ္မော ဇရာဓမ္မော၊ ဗျာဓိဓမ္မော သဟံ တဒါ။
အဇရံ အမတံ ခေမံ၊ ပရိယေသိဿာမိ နိဗ္ဗုတိံ။

‘‘ယံနူနိမံ ပူတိကာယံ၊ နာနာကုဏပပူရိတံ။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆေယ္ယံ၊ အနပေက္ခော အနတ္ထိကော။

‘‘အတ္ထိ   ဟေဟိတိ သော မဂ္ဂေါ၊ န သော သက္ကာ န ဟေတုယေ။
ပရိယေသိဿာမိ တံ မဂ္ဂံ၊ ဘဝတော ပရိမုတ္တိယာ’’တိ။

တတော ဥတ္တရိမ္ပိ ဧဝံ စိန္တေသိ – ယထာ ဟိ လောကေ ဒုက္ခဿ ပဋိပက္ခဘူတံ သုခံ နာမ အတ္ထိ, ဧဝံ ဘဝေ သတိ တပ္ပဋိပက္ခေန ဝိဘဝေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ဥဏှေ သတိ တဿ ဝူပသမဘူတံ သီတမ္ပိ အတ္ထိ, ဧဝံ ရာဂါဒီနံ အဂ္ဂီနံ ဝူပသမေန နိဗ္ဗာနေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ပါပဿ လာမကဿ ဓမ္မဿ ပဋိပက္ခဘူတော ကလျာဏော အနဝဇ္ဇဓမ္မောပိ အတ္ထိယေဝ, ဧဝမေဝ ပါပိကာယ ဇာတိယာ သတိ သဗ္ဗဇာတိက္ခေပနတော အဇာတိသင်္ခါတေန နိဗ္ဗာနေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗမေဝါတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ယထာပိ ဒုက္ခေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ သုခံ နာမပိ ဝိဇ္ဇတိ။
ဧဝံ ဘဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ဝိဘဝေါပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကော။

‘‘ယထာပိ ဥဏှေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ အပရံ ဝိဇ္ဇတိ သီတလံ။
ဧဝံ တိဝိဓဂ္ဂိ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ နိဗ္ဗာနံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကံ။

‘‘ယထာပိ ပါပေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ ကလျာဏမပိ ဝိဇ္ဇတိ။
ဧဝမေဝ ဇာတိ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ အဇာတိပိစ္ဆိတဗ္ဗက’’န္တိ။

အပရမ္ပိ စိန္တေသိ – ယထာ နာမ ဂူထရာသိမှိ နိမုဂ္ဂေန ပုရိသေန ဒူရတော ပဉ္စဝဏ္ဏပဒုမသဉ္ဆန္နံ မဟာတဠာကံ ဒိသွာ ‘‘ကတရေန နု ခေါ မဂ္ဂေန ဧတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ’’န္တိ တံ တဠာကံ ဂဝေသိတုံ ယုတ္တံ။ ယံ တဿ အဂဝေသနံ, န သော တဠာကဿ ဒေါသော။ ဧဝမေဝ ကိလေသမလဓောဝနေ အမတမဟာနိဗ္ဗာနတဠာကေ ဝိဇ္ဇန္တေ တဿ အဂဝေသနံ န အမတနိဗ္ဗာနမဟာတဠာကဿ ဒေါသော။ ယထာ စ စောရေဟိ သမ္ပရိဝါရိတော ပုရိသော ပလာယနမဂ္ဂေ ဝိဇ္ဇ

မာနေပိ သစေ န ပလာယတိ, န သော မဂ္ဂဿ အေသော, ပုရိသဿေဝ အေသော။ ဧဝမေဝ ကိလေသေဟိ ပရိတရေတ္တ ဂဟိတဿ ပုရိသဿ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ နိဗ္ဗာနကမိမ္ဟိ သိဝေ မဂ္ဂေ မဂ္ဂဿ အဂဝေသနံ နာမ န မဂ္ဂဿ အေသော, ပုဂ္ဂလဿေဝ အေသော။ ယထာ စ ဗျာဓိပီဠိတော ပုရိသော ဝိဇ္ဇမာနေ ဗျာဓိတိကိစ္ဆကေ ဝေဇ္ဇေ သစေ တံ ဝေဇ္ဇံ ဂဝေသိတွာ တံ ဗျာဓိံ န တိကိစ္ဆာပေတိ, န သော ဝေဇ္ဇဿ အေသော, ပုရိသဿေဝ အေသော။ ဧဝမေဝ ယော ကိလေသဗျာဓိပီဠိတော ပုရိသော ကိလေသဝူပသမမဂ္ဂကောဝိဒံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ အာစရိယံ န ဂဝေသတိ, တဿေဝ အေသော, န ကိလေသဝိနာသကဿ အာစရိယဿာတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"ယထာ ဂူထဂတော ပုရိသော၊ တဠာကံ ဒိသွာန ပူရိတံ။
န ဂဝေသတိ တံ တဠာကံ၊ န အေသော တဠာကဿ သော။

"ဧဝံ ကိလေသမလဓောဝေ၊ ဝိဇ္ဇန္တေ အမတန္တဠေ။
န ဂဝေသတိ တံ တဠာကံ၊ န အေသော အမတန္တဠေ။

"ယထာ အရီဟိ ပရိရုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇန္တေ ဂမနမ္ပထေ။
န ပလာယတိ သော ပုရိသော၊ န အေသော အဉ္ဇသဿ သော။

"ဧဝံ ကိလေသပရိရုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇမာနေ သိဝေ ပထေ။
န ဂဝေသတိ တံ မဂ္ဂံ၊ န အေသော သိဝမဉ္ဇသေ။

"ယထာပိ ဗျာဓိတော ပုရိသော၊ ဝိဇ္ဇမာနေ တိကိစ္ဆကေ။
န တိကိစ္ဆာပေတိ တံ ဗျာဓိံ၊ န အေသော သော တိကိစ္ဆကေ။

"ဧဝံ ကိလေသဗျာဓီဟိ၊ ဒုက္ခိတော ပရိပီဠိတော။
န ဂဝေသတိ တံ အာစရိယံ၊ န အေသော သော ဝိနာယကေ"တိ။

အပရမ္ပိ စိန္တေသိ – ယထာ မဏ္ဍနဇာတိကော ပုရိသော ကဏ္ဌေ အာသတ္တံ ကုဏပံ ဆဍ္ဍေတွာ သုခီ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ မယာပိ ဣမံ ပူတိကာယံ ဆဍ္ဍေတွာ အနပေက္ခေန နိဗ္ဗာနနဂရံ ပဝိသိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ နရနာရိယော ဥက္ကာရဘူမိယံ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကတွာ န တံ ဥစ္ဆင်္ဂေန ဝါ အာဒာယ ဒသန္တေန ဝါ ဝေဌေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဇိဂုစ္ဆမာနာ ပန အနပေက္ခာဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ မယာပိ ဣမံ ပူတိကာယံ အနပေက္ခေန ဆဍ္ဍေတွာ အမတံ နိဗ္ဗာနနဂရံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ စ နာဝိကာ နာမ ဇဇ္ဇရံ နာဝံ အနပေက္ခာ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ အဟမ္ပိ ဣမံ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ ပဃရန္တံ ကာယံ ဆဍ္ဍေတွာ အနပေက္ခော နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသိဿာမိ။ ယထာ စ ပုရိသော နာနာရတနာနိ အာဒာယ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော အတ္တနော ရတနနာသဘယေန တေ ဆဍ္ဍေတွာ ခေမံ မဂ္ဂံ ဂဏှာတိ, ဧဝံ အယမ္ပိ ကရဇကာယော ရတနဝိလောပကစောရသဒိသော။ သစာဟံ ဧတ္ထ တဏှံ ကရိဿာမိ, အရိယမဂ္ဂကုသလဓမ္မရတနံ မေ နဿိဿတိ။ တသ္မာ မယာ ဣမံ စောရသဒိသံ ကာယံ ဆဍ္ဍေတွာ နိဗ္ဗာနနဂရံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"ယထာပိ ကုဏပံ ပုရိသော၊ ကဏ္ဌေ ဗဒ္ဓံ ဇိဂုစ္ဆိယ။
မောစယိတွာန ဂစ္ဆေယျ၊ သုခီ သေရီ သယံဝသီ။

"တထေဝိမံ ပူတိကာယံ၊ နာနာကုဏပသဉ္စယံ။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆေယျံ၊ အနပေက္ခော အနတ္ထိကော။

"ယထာ ဥစ္စာရဋ္ဌာနမှိ၊ ကရီသံ နရနာရိယော။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆန္တိ၊ အနပေက္ခာ အနတ္ထိကာ။

"ဧဝမေဟံ ဣမံ ကာယံ၊ နာနာကုဏပပူရိတံ။

ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆိဿံ၊ ဝစ္စံ ကတွာ ယထာ ကုဋိံ။

“ယထာပိ ဇဇ္ဇရံ နာဝံ၊ ပလုဂ္ဂံ ဥဒကဟိနိံ။
သာမီ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊ အနပေက္ခာ အနတ္ထိကာ။

“ဧဝမေတာဟံ ဣမံ ကာယံ၊ နဝစ္ဆိဒ္ဒံ ဓုဝဿဝံ။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆိဿံ၊ ဇိဏ္ဏနာဝံဝ သာမိကာ။

“ယထာပိ ပုရိသော စောရေဟိ၊ ဂစ္ဆန္တော ဘဏ္ဍမာဒိယ။
ဘဏ္ဍစ္ဆေဒဘယံ ဒိသွာ၊ ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆတိ။

“ဧဝမေဝ အယံ ကာယော၊ မဟာစောရသမော ဝိယ။
ပဟာယိမံ ဂမိဿာမိ၊ ကုသလစ္ဆေဒနာဘယာ”တိ။

ဧဝံ သုမေဓပဏ္ဍိတော နာနာဝိဓာဟိ ဥပမာဟိ ဣမံ နေက္ခမ္မူပသံဟိတံ အတ္ထံ စိန္တေတွာ သကနိဝေသနေ အပရိမိတံ ဘောဂက္ခန္ဓံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဒာနံ ဒတွာ ဝတ္ထုကာမေ စ ကိလေသကာမေ စ ပဟာယ အမရနဂရတော နိက္ခမိတွာ ဧကကောဝ ဟိမဝန္တေ ဓမ္မိကံ နာမ ပဗ္ဗတံ နိဿာယ အဿမံ ကတွာ တတ္ထ ပဏ္ဏသာလဉ္စ စင်္ကမဉ္စ မာပေတွာ ပဉ္စဟိ နီဝရဏဒောသေဟိ ဝိဝဇ္ဇိတံ “ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏဂုဏေဟိ သမုပေတံ အဘိညာသင်္ခါတံ ဗလံ အာဟရိတုံ တသ္မိံ အဿမပဒေ နဝဒောသသမန္နာဂတံ သာဋကံ ပဇဟိတွာ ဒွာဒသဂုဏသမန္နာဂတံ ဝါကစီရံ နိဝာသေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ တံ ပဏ္ဏသာလံ ပဟာယ ဒသဂုဏသမန္နာဂတံ ရုက္ခမူလံ ဥပဂန္တွာ သဗ္ဗံ ဓညဝိကတိံ ပဟာယ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ဟုတွာ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမနဝသေနေဝ ပဓာနံ ပဒဟန္တော သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ အဋ္ဌန္နံ သမာပတ္တီနံ ပဉ္စန္နဉ္စ အဘိညာနံ လာဘီ အဟောသိ။ ဧဝံ တံ ယထာပတ္ထိတံ အဘိညာဗလံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“တေဟံ စိန္တယိတွာန၊ နေကကောဋိသတံ ဓနံ။
နာထာနာထာနံ ဒတွာန၊ ဟိမဝန္တမုပါဂမိံ။

“ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ၊ ဓမ္မိကော နာမ ပဗ္ဗတော။
အဿမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ။

“စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ၊ ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတံ။
အဋ္ဌဂုဏသမုပေတံ၊ အဘိညာဗလမာဟရိံ။

“သာဋကံ ပဇဟိံ တတ္ထ၊ နဝဒောသမုပါဂတံ။
ဝါကစီရံ နိဝာသေသိံ၊ ဒွာဒသဂုဏမုပါဂတံ။

“အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ၊ ပဇဟိံ ပဏ္ဏသာလကံ။
ဥပါဂမိံ ရုက္ခမူလံ၊ ဂုဏေ ဒသဟုပါဂတံ။

“ဝါပိတံ ရောပိတံ ဓညံ၊ ပဇဟိံ နိရဝသေသတော။
အနေကဂုဏသမ္ပန္နံ၊ ပဝတ္တဖလမာဒိယိံ။

“တတ္ထပ္ပဓာနံ ပဒဟိံ၊ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမေ။
အဗ္ဘန္တရမှိ သတ္တာဟေ၊ အဘိညာဗလပါပုဏိ”န္တိ။

တတ္ထ ''အဿမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ''တိ ဣမာယ ဟင္ဒိယာ သုမေဓပဏ္ဍိတေန အဿမပဏ္ဏသာလာစင်္ကမာ သဟတ္ထာ မာပိတာ ဝိယ ဝုတ္တာ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – မဟာသတ္တံ ''ဟိမဝန္တံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ အဇ္ဇ ဓမ္မိကံ ပဗ္ဗတံ ပဝိသိဿာမီ''တိ နိက္ခန္တံ ဒိသွာ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တံ အာမန္တေသိ – ''တာတ, အယံ သုမေဓပဏ္ဍိတော ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ နိက္ခန္တော, ဧတဿ ဝသနဋ္ဌာနံ မာပေဟီ''တိ။ သော တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရမဏီယံ အဿမံ, သုဂုတ္တံ ပဏ္ဏသာလံ, မနောရမံ စင်္ကမဉ္စ မာပေသိ။ ဘဂဝါ ပန တဒါ အတ္တနော ပုညာနုဘာဝေန နိပ္ဖန္နံ တံ အဿမပဒံ သန္ဓာယ သာရိပုတ္တ, တသ္မိံ ဓမ္မိကပဗ္ဗတေ –

> ''အဿမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ။
> စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ၊ ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတ''န္တိ။ –

အာဟ ။ တတ္ထ **သုကတော မယှ**န္တိ သုကတော မယာ။ **ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ** တိ ပဏ္ဏစ္ဆဒနသာလာပိ မေ သုမာပိတာ အဟောသိ။

ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတ န္တိ ပဉ္စိမေ စင်္ကမဒောသာ နာမ – ထဒ္ဓဝိသမတာ, အန္တောရုက္ခတာ, ဂဟနစ္ဆန္နတာ, အတိသမ္ဗာဓတာ, အတိဝိသာလတာတိ။ ထဒ္ဓဝိသမဘူမိဘာဂသ္မိဉှိ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တဿ ပါဒါ ရုဇ္ဇန္တိ, ဖောဋာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န လဘတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဇ္ဇတိ။ မုဒုသမတလေ ပန ဖာသုဝိဟာရံ အာဂမ္မ ကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ထဒ္ဓဝိသမဘူမိဘာဂတာ ဧကော ဒောသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စင်္ကမဿ အန္တော ဝါ မဇ္ဈေ ဝါ ကောဋိယံ ဝါ ရုက္ခေ သတိ ပမာဒမာဂမ္မ စင်္ကမန္တဿ နလာဋံ ဝါ သီသံ ဝါ ပဋိဟညတီတိ အန္တောရုက္ခတာ ဒုတိယော ဒောသော။ တိဏလတာဒိဂဟနစ္ဆန္နေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တော အန္ဓကာရဝေလာယံ ဥရဂါဒိကေ ပာဏေ အက္ကမိတွာ ဝါ မာရေတိ, တေဟိ ဝါ ဒဋ္ဌော ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇတီတိ ဂဟနစ္ဆန္နတာ တတိယော ဒောသော။ အတိသမ္ဗာဓေ စင်္ကမေ ဝိတ္ထာရတော ရတနိကေ ဝါ အဍ္ဎရတနိကေ ဝါ စင်္ကမန္တဿ ပရိစ္ဆေဒေ ပက္ခလိတွာ နခါပိ အင်္ဂုလိယောပိ ဘိဇ္ဇန္တီတိ အတိသမ္ဗာဓတာ စတုတ္ထော ဒောသော။ အတိဝိသာလေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တဿ စိတ္တံ ဝိဓာဝတိ, ဧကဂ္ဂတံ န လဘတီတိ အတိဝိသာလတာ ပဉ္စမော ဒောသော။ ပုထုလတော ပန ဒိယဍ္ဎရတနံ ဒ္ဝီသု ပဿေသု ရတနမတ္တအနုစင်္ကမံ ဒီဃတော သဋ္ဌိဟတ္ထံ မုဒုတလံ သမဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလုကံ စင်္ကမံ ဝဋ္ဋတိ စေတိယဂိရိမှိ ဒီပပ္ပသာဒကမဟိန္ဒတ္ထေရဿ စင်္ကမနံ ဝိယ, တာဒိသံ တံ အဟောသိ။ တေနာဟ ''စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ, ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတ''န္တိ။

အဋ္ဌဂုဏသမုပေတ န္တိ အဋ္ဌဟိ သမဏသုခေဟိ ဥပေတံ။ အဋ္ဌိမာနိ သမဏသုခါနိ နာမ – ဓနဓညပရိဂ္ဂဟာဘာဝေါ, အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍပါတပရိယေသနဘာဝေါ, နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍပါတဘုဉ္ဇနဘာဝေါ, ရဋ္ဌံ ပီဠေတွာ ဓနသာရံ ဝါ သီသကဟာပဏာဒီနိ ဝါ ဂဏှန္တေသု ရာဇကုလေသု ရဋ္ဌပီဠနကိလေသာဘာဝေါ, ဥပကရဏေသု နိစ္ဆန္ဒရာဂဘာဝေါ, စောရဝိလောပေ နိဗ္ဘယဘာဝေါ, ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိ အသံသဋ္ဌဘာဝေါ, စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတဘာဝေါတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ တသ္မိံ အဿမေ ဝသန္တေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌ သမဏသုခါနိ ဝိန္ဒိတုံ, ဧဝံ အဋ္ဌဂုဏသမုပေတံ တံ အဿမံ မာပေသိန္တိ။

အဘိညာဗလမာဟရိန္တိ ပစ္ဆာ တသ္မိံ အဿမေ ဝသန္တော ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဘိညာနံ သမာပတ္တီနဉ္စ ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ထာမပ္ပတ္တံ ဝိပဿနာဗလံ အာဟရိံ။ ယထာ တသ္မိံ ဝသန္တော တံ ဗလံ အာဟရိတုံ သက္ကောမိ, ဧဝံ တံ အဿမံ တဿ အဘိညတ္ထာယ ဝိပဿနာဗလဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ မာပေသိန္တိ အတ္ထော။

သာဋကံ ပဇဟိံ တတ္ထ, နဝဒောသမုပာဂတ န္တိ ဧတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – တဒါ ကိရ ကုဋိလေဏစင်္ကမာဒိပဋိမဏ္ဍိတံ ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂရုက္ခသဉ္ဆန္နံ ရမဏီယံ မဓုရသလိလာသယံ အပဂတဝာဠမိဂဘိံသနကသကုဏံ ပဝိဝေကက္ခမံ အဿမံ မာပေတွာ အလင်္ကတစင်္ကမဿ ဥဘောသု အန္တေသု အာလမ္ဗနဖလကံ သံဝိဓာယ နိသီဒနတ္ထာယ စင်္ကမဝေမဇ္ဈေ သမတလံ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလံ မာပေတွာ အန္တောပဏ္ဏသာလာယံ ဇဋာမဏ္ဍလဝါကစီရတိဒဏ္ဍကုဏ္ဍိကာဒိကေ တာပသပရိက္ခာရေ, မဏ္ဍပေ ပါနီယဃဋပါနီယသင်္ခပါနီယသရာဝါနိ, အဂ္ဂိသာလာယံ အင်္ဂါရကပလ္လဒါရုအာဒီ

နီတိ ဧဝံ ယံ ယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဥပကာရာယ သံဝတ္တတိ, တံ တံ သဗ္ဗံ မာပေတွာ ပဏ္ဏသာလာယ ဘိတ္တိယံ “ယေ ကေစိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဣမေ ပရိက္ခာရေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇန္တူ”တိ အက္ခရာနိ ဆိန္ဒိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတေ ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တေ သုမေဓပဏ္ဍိတော ဟိမဝန္တပဗ္ဗတပာဒေ ဂိရိကန္ဒရာနုသာရေန အတ္တနော နိဝာသာနုရူပံ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော နဒီနိဝတ္တနေ ဝိဿကမ္မနိမ္မိတံ သက္ကဒတ္တိယံ ရမဏီယံ အဿမံ ဒိသွာ စင်္ကမနကောဋိံ ဂန္တွာ ပဒဝလဉ္ဇံ အပဿန္တော “ဓုဝံ ပဗ္ဗဇိတာ ဓုရဂာမေ ဘိက္ခံ ပရိယေသိတွာ ကိလန္တရူပါ အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နာ ဘဝိဿန္တီ”တိ စိန္တေတွာ ထောကံ အာဂမေတွာ “အတိဝိယ စိရာယန္တိ, ဇာနိဿာမီ”တိ ပဏ္ဏသာလာကုဋိဒွာရံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော မဟာဘိတ္တိယံ အက္ခရာနိ ဝာစေတွာ “မယှံ ကပ္ပိယပရိက္ခာရာ ဧတေ, ဣမေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အတ္တနော နိဝတ္ထပာရုတံ သာဋကယုဂံ ပဇဟိ။ တေနာဟ “သာဋကံ ပဇဟိံ တတ္ထာ”တိ။ ဧဝံ ပဝိဋ္ဌော အဟံ, သာရိပုတ္တ, တသ္မိံ ပဏ္ဏသာလာယံ သာဋကံ ပဇဟိံ။

နဝဒောသမုပာဂတန္တိ သာဋကံ ပဇဟန္တော နဝ ဒောသေ ဒိသွာ ပဇဟိန္တိ ဒီပေတိ။ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာနဉှိ သာဋကသ္မိံ နဝ ဒောသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေသု တဿ မဟဂ္ဃဘာဝော ဧကော ဒောသော, ပရပဋိဗဒ္ဓတာယ ဥပ္ပဇ္ဇနဘာဝော ဧကော, ပရိဘောဂေန လဟုံ ကိလိဿနဘာဝော ဧကော။ ကိလိဋ္ဌော ဟိ ဓောဝိတဗ္ဗော စ ရဇိတဗ္ဗော စ ဟောတိ။ ပရိဘောဂေန ဇီရဏဘာဝော ဧကော။ ဇိဏ္ဏဿ ဟိ တုန္နံ ဝာ အဂ္ဂဠဒာနံ ဝာ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ ။ ပုန ပရိယေသနာယ ဒုရဘိသမ္ဘဝဘာဝော ဧကော, တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ အသာရုပ္ပဘာဝော ဧကော, ပစ္စတ္ထိကာနံ သာဓာရဏဘာဝော ဧကော။ ယထာ ဟိ နံ ပစ္စတ္ထိကာ န ဂဏှန္တိ, ဧဝံ ဂောပေတဗ္ဗော ဟောတိ။ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဝိဘူသနဋ္ဌာနဘာဝော ဧကော, ဂဟေတွာ ဝိစရန္တဿ ခန္ဓဘာရမဟိစ္ဆဘာဝော ဧကောတိ။

တကစီရံ နိဝာသေသိန္တိ တဒာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဣမေ နဝ ဒောသေ ဒိသွာ သာဋကံ ပဟာယ တကစီရံ နိဝာသေသိံ, မုဉ္ဇတိဏံ ဟီရံ ဟီရံ ကတွာ ဂန္ထေတွာ ကတတကစီရံ နိဝာသနပာရုပနတ္ထာယ အာဒိယိန္တိ အတ္ထော။

ဒွာဒသဂုဏမုပာဂတန္တိ ဒွာဒသဟိ အာနိသံသေဟိ သမန္နာဂတံ။ တကစီရသ္မိဉှိ ဒွာဒသ အာနိသံသာ – အပ္ပဂ္ဃံ သုန္ဒရံ ကပ္ပိယန္တိ အယံ တာဝ ဧကော အာနိသံသော, သဟတ္ထာ ကာတုံ သက္ကာတိ အယံ ဒုတိယော, ပရိဘောဂေန သဏိကံ ကိလိဿတိ, ဓောဝိယမာနေပိ ပပဉ္စော နတ္ထီတိ အယံ တတိယော, ပရိဘောဂေန ဇိဏ္ဏေပိ သိဗ္ဗိတဗ္ဗာဘာဝော စတုတ္ထော, ပုန ပရိယေသန္တဿ သုခေန ကရဏဘာဝော ပဉ္စမော, တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ သာရုပ္ပဘာဝော ဆဋ္ဌော, ပစ္စတ္ထိကာနံ နိရုပဘောဂဘာဝော သတ္တမော, ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဝိဘူသနဋ္ဌာနာဘာဝော အဋ္ဌမော, ဓာရဏေ သလ္လဟုကဘာဝော နဝမော, စီဝရပစ္စယေ အပ္ပိစ္ဆဘာဝော ဒသမော, တကုပ္ပတ္တိယာ ဓမ္မိကအနဝဇ္ဇဘာဝော ဧကာဒသမော, တကစီရေ နဋ္ဌေပိ အနပေက္ခဘာဝော ဒွာဒသမောတိ။

အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ, ပဇဟိံ ပဏ္ဏသာလကန္တိ။ ကထံ ပဇဟိ? သော ကိရ ဝရသာဋကယုဂံ ဩမုဉ္စိတွာ စီဝရံသေ လဂ္ဂိတံ အနောဇပုပ္ဖဒာမသဒိသံ ရတ္တံ တကစီရံ ဂဟေတွာ နိဝာသေတွာ, တဿူပရိ အပရံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ တကစီရံ ပရိဒဟိတွာ, ပုန္နာဂပုပ္ဖသန္ထရသဒိသံ သခုရံ အဇိနစမ္မံ ဧကံသံ ကတွာ ဇဋာမဏ္ဍလံ ပဋိမုဉ္စိတွာ စူဠာယ သဒ္ဓိံ နိစ္စလဘာဝကရဏတ္ထံ သာရသူစိံ ပဝေသေတွာ မုတ္တာဇာလသဒိသာယ သိက္ကာယ ပဝာဠဝဏ္ဏံ ကုဏ္ဍိကံ ဩဒဟိတွာ တီသု ဌာနေသု ဝင်္ကကာဇံ အာဒာယ ဧကိဿာ ကာဇကောဋိယာ ကုဏ္ဍိကံ, ဧကိဿာ အင်္ကုသပစ္ဆိတိဒဏ္ဍကာဒီနိ ဩလဂ္ဂေတွာ ခာရိဘာရံ အံသေ ကတွာ, ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ သဋ္ဌိဟတ္ထေ မဟာစင်္ကမေ အပရာပရံ စင်္ကမန္တော အတ္တနော ဝေသံ ဩလောကေတွာ – “မယှံ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, သောဘတိ ဝတ မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ ဓီရပုရိသေဟိ ဝဏ္ဏိတာ ထောမိတာ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ, ပဟီနံ မေ ဂိဟိဗန္ဓနံ, နိက္ခန္တောသ္မိ နေက္ခမ္မံ, လဒ္ဓာ မေ ဥတ္တမပဗ္ဗဇ္ဇာ, ကရိဿာမိ သမဏဓမ္မံ, လဘိဿာမိ မဂ္ဂဖလသုခ”န္တိ ဥဿာဟဇာတော ခာရိကာဇံ ဩတာရေတွာ စင်္ကမဝေမဇ္ဈေ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလာပဋ္ဋေ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ နိသိန္နော ဒိဝသဘာဂံ ဝီတိနာမေတွာ သာယနှသမယံ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ, ဗိဒလမဉ္စကပဿေ ကဋ္ဌတ္ထရိကာယ နိပန္နော သရီရံ ဥတုံ ဂာဟာပေတွာ, ဗလဝပစ္စူသေ ပဗုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော အာဂမနံ အာဝဇ္ဇေသိ “အဟံ ဃရာဝာသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ အမိတဘောဂံ အနန္တယသံ ပဟာယ အရညံ ပဝိသိတွာ နေက္ခမ္မဂဝေသကော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတော, ဣတော ဒာနိ ပဋ္ဌာယ ပမာဒစာရံ စရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ပဝိဝေကဉှိ ပဟာယ ဝိစရန္တံ မိစ္ဆာဝိတက္ကမက္ခိကာ ခာဒန္တိ, ဣဒါနိ မယာ ဝိဝေကမနုဗြူဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဟဉှိ ဃရာဝါသံ ပလိဗောဓတော ဒိသွာ နိက္ခန္တော, အယဉ္စ မနာပါ ပဏ္ဏသာလာ, ဗေလုဝပက္ကဝဏ္ဏာပရိဘဏ္ဍကတာ ဘူမိ, ရဇတဝဏ္ဏာ သေတဘိတ္တိယော, ကပေါတပါဒဝဏ္ဏံ ပဏ္ဏစ္ဆဒနံ , ဝိစိတ္တတ္ထရဏဝဏ္ဏော ဗိဒလမဉ္စကော, နိဝါသဖာသုကံ ဝသနဋ္ဌာနံ, န ဣတော အတိရေကတရာ ဝိယ မေ ဂေဟသမ္ပဒါ ပညာယတီ”တိ ပဏ္ဏသာလာယ ဒေါသေ ဝိစိနန္တော အဋ္ဌ ဒေါသေ ပဿိ။

ပဏ္ဏသာလာပရိဂ္ဂဟသ္မိဉှိ အဋ္ဌ အာဒီနဝါ – မဟာသမာရမ္ဘေန ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ သမောဓာနေတွာ ကရဏပရိယေသနဘာဝေါ ဧကော အာဒီနဝေါ, တိဏပဏ္ဏမတ္တိကာသု ပတိတာသု တာသံ ပုနပ္ပုနံ ဌပေတဗ္ဗတာယ နိဗဒ္ဓဇဂ္ဂနဘာဝေါ ဒုတိယော, သေနာသနံ နာမ မဟလ္လကဿ ပါပုဏာတိ, အဝေလာယ ဝုဋ္ဌာပိယမာနဿ စိတ္တေကဂ္ဂတာ န ဟောတီတိ ဥဋ္ဌာပနီယဘာဝေါ တတိယော, သီတုဏှပဋိဃာတေန ကာယဿ သုခုမာလကရဏဘာဝေါ စတုတ္ထော, ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌေန ယံကိဉ္စိ ပါပံ သက္ကာ ကာတုန္တိ ဂရဟာပဋိစ္ဆာဒနဘာဝေါ ပဉ္စမော, “မယှ”န္တိ ပရိဂ္ဂဟကရဏဘာဝေါ ဆဋ္ဌော, ဂေဟဿ အတ္ထိဘာဝေါ နာမ သဒုတိယကဝါသော တိ သတ္တမော, ဦကာမင်္ဂုလဃရဂေါဠိကာဒီနံ သာဓာရဏတာယ ဗဟုသာဓာရဏဘာဝေါ အဋ္ဌမော။ ဣတိ ဣမေ အဋ္ဌ အာဒီနဝေ ဒိသွာ မဟာသတ္တော ပဏ္ဏသာလံ ပဇဟိ။ တေနာဟ “အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ, ပဇဟိံ ပဏ္ဏသာလက”န္တိ။

ဥပါဂမိံ ရုက္ခမူလံ, ဂုဏေ ဒသဟုပါဂတန္တိ ဆန္နံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒသဟိ ဂုဏေဟိ ဥပေတံ ရုက္ခမူလံ ဥပဂတောသ္မီတိ ဝဒတိ။ တတြိမေ ဒသ ဂုဏာ – အပ္ပသမာရမ္ဘတာ ဧကော ဂုဏော, ဥပဂမနမတ္တကမေဝ ဟိ တတ္ထ ဟောတိ; အပ္ပဋိဇဂ္ဂနတာ ဒုတိယော, တဉှိ သမ္မဋ္ဌမ္ပိ အသမ္မဋ္ဌမ္ပိ ပရိဘောဂဖာသုကံ ဟောတိယေဝ။ အနုဋ္ဌာပနီယဘာဝေါ တတိယော, ဂရဟံ နပ္ပဋိစ္ဆာဒေတိ; တတ္ထ ဟိ ပါပံ ကရောန္တော လဇ္ဇတီတိ ဂရဟာယ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝေါ စတုတ္ထော; အဗ္ဘောကာသဝါသော ဝိယ ကာယံ န သန္ထမ္ဘေတီတိ ကာယဿ အသန္ထမ္ဘနဘာဝေါ ပဉ္စမော; ပရိဂ္ဂဟကရဏဘာဝေါ ဆဋ္ဌော; ဂေဟာလယပဋိက္ခေပေါ သတ္တမော; ဗဟုသာဓာရဏဂေဟေ ဝိယ “ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ နံ, နိက္ခမထာ”တိ နီဟရဏကာဘာဝေါ အဋ္ဌမော; ဝသန္တဿ သပ္ပီတိကဘာဝေါ နဝမော; ရုက္ခမူလသေနာသနဿ ဂတဂတဋ္ဌာနေ သုလဘတာယ အနပေက္ခဘာဝေါ ဒသမောတိ ဣမေ ဒသ ဂုဏေ ဒိသွာ ရုက္ခမူလံ ဥပဂတောသ္မီတိ ဝဒတိ။

ဣမာနိ ဧတ္တကာနိ ကာရဏာနိ သလ္လက္ခေတွာ မဟာသတ္တော ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခာယ ဂါမံ ပါဝိသိ။ အထဿ သမ္ပတ္တဂါမေ မနုဿာ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဘိက္ခံ အဒံသု။ သော ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ အဿမံ အာဂမ္မ နိသီဒိတွာ စိန္တေသိ “နာဟံ အာဟာရံ န လဘာမီတိ ပဗ္ဗဇိတော, သိနိဒ္ဓာဟာရော နာမေသ မာနမဒပုရိသမဒေ ဝဍ္ဎေတိ, အာဟာရမူလကဿ စ ဒုက္ခဿ အန္တော နတ္ထိ။ ယံနူနာဟံ ဝါပိတရောပိတဓညနိဗ္ဗတ္တံ အာဟာရံ ပဇဟိတွာ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ဘဝေယျ”န္တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ တထာ ကတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဝါပိတံ ရောပိတံ ဓညံ, ပဇဟိံ နိရဝသေသတော။
အနေကဂုဏသမ္ပန္နံ, ပဝတ္တဖလမာဒိယိံ။

“တတ္ထပ္ပဓာနံ ပဒဟိံ, နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမေ။
အဗ္ဘန္တရမှိ သတ္တာဟေ, အဘိညာဗလပါပုဏိ”န္တိ။

ဧဝံ အဘိညာဗလံ ပတွာ သုမေဓတာပသေ သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တေ ဒီပင်္ကရော နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဇာတိသမ္ဗောဓိဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေသု သကလာပိ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု သံကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ, မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိ, ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ပါတုရဟေသုံ။ သုမေဓတာပသော သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တော နေဝ တံ သဒ္ဒမဿောသိ, န တာနိ နိမိတ္တာနိ အဒ္ဒသ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဧဝံ မေ သိဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ, ဝသီဘူတဿ သာသနေ။
ဒီပင်္ကရော နာမ ဇိနော, ဥပ္ပဇ္ဇိ လောကနာယကော။

''ဥပ္ပဇ္ဇန္တေ စ ဇာယန္တေ ဗုဇ္ဈန္တေ ဓမ္မဒေသနေ။
စတုရော နိမိတ္တေ နာဒ္ဒသံ၊ ဈာနရတိသမပ္ပိတော''တိ။

တသ္မိံ ကာလေ ဒီပင်္ကရဒသဗလော စတူဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ရမ္မံ နာမ နဂရံ ပတွာ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။ ရမ္မနဂရဝါသိနော ''ဒီပင်္ကရော ကိရ သမဏိဿရော ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ရမ္မနဂရံ ပတွာ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတီ''တိ သုတွာ သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ စေဝ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝတ္ထစ္ဆာဒနာနိ စ ဂဟာပေတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ယေန ဗုဒ္ဓေါ, ယေန ဓမ္မော, ယေန သင်္ဃော, တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု။

တေ ပုနဒိဝသေ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ နဂရံ အလင်္ကရိတွာ ဒသဗလဿ အာဂမနမဂ္ဂံ အလင်္ကရောန္တာ ဥဒကဘိန္နဋ္ဌာနေသု ပံသုံ ပက္ခိပိတွာ သမံ ဘူမိတလံ ကတွာ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏံ ဝါလုကံ အာကိရန္တိ, လာဇာနိ စေဝ ပုပ္ဖာနိ စ ဝိကိရန္တိ, နာနာဝိရာဂေဟိ ဝတ္ထေဟိ ဓဇပဋာကေ ဥဿာပေန္တိ, ကဒလိယော စေဝ ပုဏ္ဏဃဋပန္တိယော စ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ။ တသ္မိံ ကာလေ သုမေဓတာပသော အတ္တနော အဿမပဒာ ဥဂ္ဂန္တွာ တေသံ မနုဿာနံ ဥပရိဘာဂေန အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေ မနုဿေ ဒိသွာ ''ကိံ နု ခော ကာရဏ''န္တိ အာကာသတော ဩရုယှ ဧကမန္တံ ဌိတော မနုဿေ ပုစ္ဆိ – ''အမ္ဘော ကဿ တုမှေ ဣမံ မဂ္ဂံ အလင်္ကရောထာ''တိ? တေန ဝုတ္တံ –

''ပစ္စန္တဒေသဝိသယေ၊ နိမန္တေတွာ တထာဂတံ။
တဿ အာဂမနံ မဂ္ဂံ၊ သောဓေန္တိ တုဋ္ဌမာနသာ။

''အဟံ တေန သမယေန၊ နိက္ခမိတွာ သကဿမာ။
ဓုနန္တော ဝါကစီရာနိ၊ ဂစ္ဆာမိ အမ္ဗရေ တဒါ။

''ဝေဒဇာတံ ဇနံ ဒိသွာ၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌံ ပမောဒိတံ။
ဩရောဟိတွာန ဂဂနာ၊ မနုဿေ ပုစ္ဆိ တာဝဒေ။

'''တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ပမုဒိတော၊ ဝေဒဇာတော မဟာဇနော။
ကဿ သောဓီယတိ မဂ္ဂေါ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယန'''န္တိ။

မနုဿာ အာဟံသု ''ဘန္တေ သုမေဓ, န တွံ ဇာနာသိ, ဒီပင်္ကရဒသဗလော သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော စာရိကံ စရမာနော အမှာကံ နဂရံ ပတွာ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ နိမန္တယိမှာ, တဿေတံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာဂမနမဂ္ဂံ အလင်္ကရောမာ''တိ။ သုမေဓတာပသော စိန္တေသိ – ''ဗုဒ္ဓေါတိ ခော ဃောသမတ္တကမ္ပိ လောကေ ဒုလ္လဘံ, ပဂေဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, မယာပိ ဣမေဟိ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ မဂ္ဂံ အလင်္ကရိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော တေ မနုဿေ အာဟ – ''သစေ ဘော တုမှေ ဧတံ မဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓဿ အလင်္ကရောထ, မယှမ္ပိ ဧကံ ဩကာသံ ဒေထ, အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ အလင်္ကရိဿာမီ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ''သုမေဓတာပသော ဣဒ္ဓိမာ''တိ ဇာနန္တာ ဥဒကဘိန္နောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ ''တွံ ဣမံ ဌာနံ အလင်္ကရောဟီ''တိ အဒံသု။ သုမေဓော ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ စိန္တေသိ ''အဟံ ဣမံ ဩကာသံ ဣဒ္ဓိယာ အလင်္ကရိတုံ သက္ကောမိ, ဧဝံ အလင်္ကတော ပန မံ န ပရိတောသေဿတိ, အဇ္ဇ မယာ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပံသုံ အာဟရိတွာ တသ္မိံ ပဒေသေ ပက္ခိပိ။

တဿ တသ္မိံ ပဒေသေ အနလင်္ကတေယေဝ ဒီပင်္ကရော ဒသဗလော မဟာနုဘာဝါနံ ဆဠဘိညာနံ ခီဏာသဝါနံ စတူဟိ သတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော ဒေဝတာသု ဒိဗ္ဗဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယန္တီသု ဒိဗ္ဗသင်္ဂီတေသု ပဝတ္တန္တေသု မနုဿေသု မာနုသကဂန္ဓေဟိ စေဝ မာလာဒီဟိ စ ပူဇယန္တေသု အနန္တာယ ဗုဒ္ဓလီဠာယ မနောသိလာတလေ ဝိဇမ္ဘမာနော သီဟော ဝိယ တံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သုမေဓတာပသော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ အလင်္ကတမဂ္ဂ

ဂေန အာဂန္တွာ ဒသဗလဿ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ အသီတိယာ အနုဗျဉ္ဇနေဟိ အနုရဉ္ဇိတံ ဗျာမပ္ပဘာယ သမ္ပရိဝါရိတံ မဏိဝဏ္ဏဂဂနတလေ နာနပ္ပကာရာ ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ အာဝေဠာဝေဠဘူတာ စေဝ ယုဂလယုဂလဘူတာ စ ဆဗ္ဗဏ္ဏဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တံ ရူပဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တဘာဝံ ဩလောကေတွာ “အဇ္ဇ မယာ ဒသဗလဿ ဇီဝိတပရိစ္စာဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, မာ ဘဂဝါ ကလလံ အက္ကမိ, မဏိဖလကသေတုံ ပန အက္ကမန္တော ဝိယ သဒ္ဓိံ စတူဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ မမ ပိဋ္ဌိံ မဒ္ဒမာနော ဂစ္ဆတု, တံ မေ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ ကေသေ မောစေတွာ အဇိနစမ္မဇဋာမဏ္ဍလဝါကစီရာနိ ကာဠဝဏ္ဏေ ကလလေ ပတ္ထရိတွာ မဏိဖလကသေတု ဝိယ ကလလပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“တေ မေ ပုဋ္ဌာ ဝိယာကံသု၊ ‘ဗုဒ္ဓော လောကေ အနုတ္တရော။
ဒီပင်္ကရော နာမ ဇိနော၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ လောကနာယကော။
တဿ သောဓီယတိ မဂ္ဂေါ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ’။

“ဗုဒ္ဓောတိ မမ သုတွာန၊ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ တာဝဒေ။
ဗုဒ္ဓော ဗုဒ္ဓောတိ ကထယန္တော၊ သောမနဿံ ပဝေဒယိံ။

“တတ္ထ ဌတွာ ဝိစိန္တေသိံ၊ တုဋ္ဌော သံဝိဂ္ဂမာနသော။
‘ဣဓ ဗီဇာနိ ရောပိဿံ၊ ခဏော ဝေ မာ ဥပစ္စဂါ’။

“ယဒိ ဗုဒ္ဓဿ သောဓေထ၊ ဧကောကာသံ ဒဒါထ မေ။
အဟမ္ပိ သောဓယိဿာမိ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။

“အဒံသု တေ မမောကာသံ၊ သောဓေတုံ အဉ္ဇသံ တဒါ။
ဗုဒ္ဓော ဗုဒ္ဓောတိ စိန္တေန္တော၊ မဂ္ဂံ သောဓေမဟံ တဒါ။

“အနိဋ္ဌိတေ မမောကာသေ၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
စတူဟိ သတသဟဿေဟိ၊ ဆဠဘိညေဟိ တာဒိဟိ။
ခီဏာသဝေဟိ ဝိမလေဟိ၊ ပဋိပဇ္ဇိ အဉ္ဇသံ ဇိနော။

“ပစ္စုဂ္ဂမနာ ဝတ္တန္တိ၊ ဝဇ္ဇန္တိ ဘေရိယော ဗဟူ။
အာမောဒိတာ နရမရူ၊ သာဓုကာရံ ပဝတ္တယုံ။

“ဒေဝါ မနုဿေ ပဿန္တိ၊ မနုဿာပိ စ ဒေဝတာ။
ဥဘောပိ တေ ပဉ္ဇလိကာ၊ အနုယန္တိ တထာဂတံ။

“ဒေဝါ ဒိဗ္ဗေဟိ တုရိယေဟိ၊ မနုဿာ မာနုသေဟိ စ။
ဥဘောပိ တေ ဝဇ္ဇယန္တာ၊ အနုယန္တိ တထာဂတံ။

“ဒိဗ္ဗံ မန္ဒာရဝံ ပုပ္ဖံ၊ ပဒုမံ ပါရိဆတ္တကံ။
ဒိသောဒိသံ ဩကိရန္တိ၊ အာကာသနဘဂတာ မရူ။

“စမ္ပကံ သလလံ နီပံ၊ နာဂပုန္နာဂကေတကံ။
ဒိသောဒိသံ ဥက္ခိပန္တိ၊ ဘူမိတလဂတာ နရာ။

“ကေသေ မုဉ္စိတွာဟံ တတ္ထ၊ ဝါကစီရဉ္စ စမ္မကံ။
ကလလေ ပတ္ထရိတွာန၊ အဝကုဇ္ဇော နိပဇ္ဇဟံ။

“အက္ကမိတွာန မံ ဗုဒ္ဓော၊ သဟ သိဿေဟိ ဂစ္ဆတု။
မာ နံ ကလလေ အက္ကမိတ္ထော၊ ဟိတာယ မေ ဘဝိဿတီ”တိ။

သော ကလလပိဋ္ဌေ နိပန္နကောဝ ပုန အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ဗုဒ္ဓသိရိံ သမ္ပဿမာနော ဧဝံ စိန္တေသိ – “သစာဟံ ဣစ္ဆေယျံ, သဗ္ဗကိလေသေ ဈာပေတွာ သင်္ဃနဝကော ဟုတွာ ရမ္မနဂရံ ပဝိသေယျံ။ အညာတကဝေသေန ပန မေ ကိလေသေ ဈာပေတွာ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာ ကိစ္စံ နတ္ထိ။ ယံနူနာဟံ ဒီပင်္ကရဒသဗလော ဝိယ ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ဓမ္မနာဝံ အာရောပေတွာ မဟာဇနံ သံသာရသာဂရာ ဥတ္တာရေတွာ ပစ္ဆာ ပရိနိဗ္ဗာယေယျံ, ဣဒံ မယှံ ပတိရူပ”န္တိ။ တတော အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ပထဝိယံ နိပန္နဿ၊ ဧဝံ မေ အာသိ စေတသော။
‘ဣစ္ဆမာနော အဟံ အဇ္ဇ၊ ကိလေသေ ဈာပယေ မမ။

‘ကိံ မေ အညာတဝေသေန၊ ဓမ္မံ သစ္ဆိကတေနိဓ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ၊ ဗုဒ္ဓော ဟေဿံ သဒေဝကေ။

‘ကိံ မေ ဧကေန တိဏ္ဏေန၊ ပုရိသေန ထာမဒဿိနာ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ၊ သန္တာရေဿံ သဒေဝကေ။

‘ဣမိနာ မေ အဓိကာရေန၊ ကတေန ပုရိသုတ္တမေ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ၊ တာရေမိ ဇနတံ ဗဟုံ။

‘သံသာရသောတံ ဆိန္ဒိတွာ၊ ဝိဒ္ဓံသေတွာ တယော ဘဝေ။
ဓမ္မနာဝံ သမာရုယှ၊ သန္တာရေဿံ သဒေဝကေ’”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၄-၅၈)။

ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထေန္တဿ –

“မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉)။

မနုဿတ္တဘာဝသ္မိံယေဝ ဟိ ဌတွာ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထေန္တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န နာဂဿ ဝါ သုပဏ္ဏဿ ဝါ ဒေဝတာယ ဝါ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ။ မနုဿတ္တဘာဝေပိ ပုရိသလိင်္ဂေ ဌိတဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတ္ထိယာ ဝါ ပဏ္ဍကနပုံသကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ ဝါ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ။ ပုရိသဿာပိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ဟေတုသမ္ပန္နဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, နော ဣတရဿ။ ဟေတုသမ္ပန္နဿာပိ ဇီဝမာနကဗုဒ္ဓဿေဝ သန္တိကေ ပတ္ထေန္တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဗုဒ္ဓေ စေတိယသန္တိကေ ဝါ ဗောဓိမူလေ ဝါ ပတ္ထေန္တဿ န သမိဇ္ဈတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ပတ္ထေန္တဿာပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂေ ဌိတဿေဝ သမိဇ္ဈတိ, နော ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌိတဿ။ ပဗ္ဗဇိတဿာပိ ပဉ္စာဘိညဿ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနောယေဝ သမိဇ္ဈတိ, န ဣမာယ ဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ဝိရဟိတဿ။ ဂုဏသမ္ပန္နေနာပိ ယေန အတ္တနော ဇီဝိတံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိစ္စတ္တံ ဟောတိ, တဿ ဣမိနာ အဓိကာရေန အဓိကာရသမ္ပန္နဿေဝ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။ အဓိကာရသမ္ပန္နဿာပိ ယဿ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အတ္ထာယ မဟန္တော ဆန္ဒော စ ဥဿာဟော စ ဝါယာမော စ ပရိယေဋ္ဌိ စ, တဿေဝ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။

တတြိဒံ ဆန္ဒမဟန္တတာယ ဩပမ္မံ – သစေ ဟိ ဧဝမဿ “ယော သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ဧကောဒကီဘူတံ အတ္တနော ဗာဟုဗလေန ဥတ္တရိတွာ ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော , သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယော ဝါ ပန သကလစက္က

ဝါဠဂဗ္ဘံ ဝေဠုဂုမ္ဗသဉ္ဆန္နံ ဗျူဟိတွာ မဒ္ဒိတွာ ပဒသာ ဂစ္ဆန္တော ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယော ပန သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ သတ္တိယော အာကောဋေတွာ နိရန္တရံ သတ္တိဖလသမာကိဏ္ဏံ ပဒသာ အက္ကမမာနော ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယော ပန သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရဘရိတံ ပါဒေဟိ မဒ္ဒမာနော ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတီ"တိ။ ယော ဧတေသု ဧကမ္ပိ အတ္တနော ဒုက္ကရံ န မညတိ, "အဟံ ဧတမ္ပိ တရိတွာ ဝါ ဂန္တွာ ဝါ ပါရံ ဂမိဿာမီ"တိ ဧဝံ မဟန္တေန ဆန္ဒေန စ ဥဿာဟေန စ ဝါယာမေန စ ပရိယေဋ္ဌိယာ စ သမန္နာဂတော ဟောတိ, တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။ သုမေဓတာပသော ပန ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။

ဒီပင်္ကရောပိ ဘဂဝါ အာဂန္တွာ သုမေဓတာပသဿ သီသဘာဂေ ဌတွာ မဏိသီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃာဋေန္တော ဝိယ ပဉ္စဝဏ္ဏပ္ပသာဒသမ္ပန္နာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ကလလပိဋ္ဌေ နိပန္နံ သုမေဓတာပသံ ဒိသွာ "အယံ တာပသော ဗုဒ္ဓတ္တာယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပန္နော, ဣဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ ဣမဿ ပတ္ထနာ, ဥဒါဟု နော"တိ အနာဂတံသဉာဏံ ပေသေတွာ ဥပဓာရေန္တော "ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ ဌိတကောဝ ပရိသမဇ္ဈေ ဗျာကာသိ – "ပဿထ နော တုမှေ ဣမံ ဥဂ္ဂတပံ တာပသံ ကလလပိဋ္ဌေ နိပန္န"န္တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ။ "အယံ ဗုဒ္ဓတ္တာယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပန္နော, သမိဇ္ဈိဿတိ ဣမဿ ပတ္ထနာ, ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ။ တသ္မိံ ပနဿ အတ္တဘာဝေ ကပိလဝတ္ထု နာမ နဂရံ နိဝါသော ဘဝိဿတိ, မာယာ နာမ ဒေဝီ မာတာ, သုဒ္ဓေါဒနော နာမ ရာဇာ ပိတာ, အဂ္ဂသာဝကော ဥပတိဿော နာမ ထေရော, ဒုတိယသာဝကော ကောလိတော နာမ, ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အာနန္ဒော နာမ, အဂ္ဂသာဝိကာ ခေမာ နာမ ထေရီ, ဒုတိယသာဝိကာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ နာမ ထေရီ ဘဝိဿတိ, ပရိပက္ကဉာဏော မဟာဘိနိက္ခမနံ ကတွာ မဟာပဓာနံ ပဒဟိတွာ နိဂြောဓမူလေ ပါယာသံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ အဿတ္ထရုက္ခမူလေ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိဿတီ"တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"ဒီပင်္ကရော လောကဝိဒူ, အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
ဥဿီသကေ မံ ဌတွာန, ဣဒံ ဝစနမဗြဝိ။

'ပဿထ ဣမံ တာပသံ, ဇဋိလံ ဥဂ္ဂတာပနံ။
အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ, ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဘဝိဿတိ။

'အဟု ကပိလဝှယာ ရမ္မာ, နိက္ခမိတွာ တထာဂတော။
ပဓာနံ ပဒဟိတွာန, ကတွာ ဒုက္ကရကာရိကံ။

'အဇပါလရုက္ခမူလေ, နိသီဒိတွာ တထာဂတော။
တတ္ထ ပါယာသံ ပဂ္ဂယှ, နေရဉ္ဇရမုပေဟိတိ။

'နေရဉ္ဇရာယ တီရမှိ, ပါယာသံ အဒ သော ဇိနော။
ပဋိယတ္တဝရမဂ္ဂေန, ဗောဓိမူလမုပေဟိတိ။

'တတော ပဒက္ခိဏံ ကတွာ, ဗောဓိမဏ္ဍံ အနုတ္တရော။
အဿတ္ထရုက္ခမူလမှိ, ဗုဇ္ဈိဿတိ မဟာယသော။

'ဣမဿ ဇနိကာ မာတာ, မာယာ နာမ ဘဝိဿတိ။
ပိတာ သုဒ္ဓေါဒနော နာမ, အယံ ဟေဿတိ ဂေါတမော။

'အနာသဝါ ဝီတရာဂါ, သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
ကောလိတော ဥပတိဿော စ, အဂ္ဂါ ဟေဿန္တိ သာဝကာ။

အာနန္ဒော နာမုပဋ္ဌာကော၊ ဥပဋ္ဌိဿတိ တံ ဇိနံ။

‘ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ အဂ္ဂာ ဟေဿန္တိ သာဝိကာ။
အနာသဝါ ဝီတရာဂါ၊ သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
ဗောဓိ တဿ ဘဂဝတော၊ အဿတ္ထောတိ ပဝုစ္စတိ’’’တိ။

သုမေဓတာပသော ‘‘မယှံ ကိရ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိဿတီ’’တိ သောမနဿပ္ပတ္တော အဟောသိ။ မဟာဇနော ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ဝစနံ သုတွာ ‘‘သုမေဓတာပသော ကိရ ဗုဒ္ဓဗီဇံ ဗုဒ္ဓင်္ကုရော’’တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အဟောသိ။ ဧဝဉ္စဿ အဟောသိ ‘‘ယထာ နာမ ပုရိသော နဒိံ တရန္တော ဥဇုကေန တိတ္ထေန ဥတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တော ဟေဋ္ဌာတိတ္ထေန ဥတ္တရတိ, ဧဝမေဝ မယမ္ပိ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ သာသနေ မဂ္ဂဖလံ အလဘမာနာ အနာဂတေ ယဒါ တွံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ, တဒါ တဝ သမ္မုခါ မဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထာ ဘဝေယျာမာ’’တိ ပတ္ထနံ ဋ္ဌပယိံသု။ ဒီပင်္ကရဒသဗလောပိ ဗောဓိသတ္တံ ပသံသိတွာ အဋ္ဌဟိ ပုပ္ဖမုဋ္ဌီဟိ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ, တေပိ စတုသတသဟဿသင်္ခါ ခီဏာသဝါ ဗောဓိသတ္တံ ဂန္ဓေဟိ စ မာလေဟိ စ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ ဒေဝမနုဿာ ပန တထေဝ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တာ။

ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗေသံ ပဋိက္ကန္တကာလေ သယနာ ဝုဋ္ဌာယ ‘‘ပါရမိယော ဝိစိနိဿာမီ’’တိ ပုပ္ဖရာသိမတ္ထကေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ ဧဝံ နိသိန္နေ ဗောဓိသတ္တေ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိပတိတွာ သာဓုကာရံ ဒတွာ ‘‘အယျ သုမေဓတာပသ, ပောရာဏကဗောဓိသတ္တာနံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ‘ပါရမိယော ဝိစိနိဿာမာ’တိ နိသိန္နကာလေ ယာနိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ နာမ ပညာယန္တိ, တာနိ သဗ္ဗာနိပိ အဇ္ဇ ပါတုဘူတာနိ, နိဿံသယေန တွံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ , မယမေ့တံ ဇာနာမ ‘ယဿေတာနိ နိမိတ္တာနိ ပညာယန္တိ, ဧကန္တေန သော ဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ’, တွံ အတ္တနော ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ ပဂ္ဂဏှာ’’တိ ဗောဓိသတ္တံ နာနပ္ပကာရာဟိ ထုတီဟိ အဘိတ္ထဝိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဣဒံ သုတွာန ဝစနံ၊ အသမဿ မဟေသိနော။
အာမောဒိတာ နရမရူ၊ ဗုဒ္ဓဗီဇံ ကိရ အယံ။

‘ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒါ ဝတ္တန္တိ၊ အပ္ဖောဋေန္တိ ဟသန္တိ စ။
ကတဉ္ဇလီ နမဿန္တိ၊ ဒသသဟဿီ သဒေဝကာ။

‘ယဒိမဿ လောကနာထဿ၊ ဝိရဇ္ဈိဿာမ သာသနံ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ ဟေဿာမ သမ္မုခါ ဣမံ။

‘ယထာ မနုဿာ နဒိံ တရန္တာ၊ ပဋိတိတ္ထံ ဝိရဇ္ဈိယ။
ဟေဋ္ဌာတိတ္ထေ ဂဟေတွာန၊ ဥတ္တရန္တိ မဟာနဒိံ။

‘ဧဝမေဝ မယံ သဗ္ဗေ၊ ယဒိ မုဉ္စာမိမံ ဇိနံ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ ဟေဿာမ သမ္မုခါ ဣမံ’။

‘ဒီပင်္ကရော လောကဝိဒူ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
မမ ကမ္မံ ပကိတ္တေတွာ၊ ဒက္ခိဏံ ပါဒမုဒ္ဓရိ။

‘ယေ တတ္ထာသုံ ဇိနပုတ္တာ၊ သဗ္ဗေ ပဒက္ခိဏမကံသု မံ။
နရာ နာဂါ စ ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ အဘိဝါဒေတွာန ပက္ကမုံ။

‘ဒဿနံ မေ အတိက္ကန္တေ၊ သသင်္ဃေ လောကနာယကေ။

ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟိံ တဒါ။

‘သုခေန သုခိတော ဟောမိ၊ ပါမောဇ္ဇေန ပမောဒိတော။
ပီတိယာ စ အဘိသန္နော၊ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိံ တဒါ။

‘ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။
‘ဝသီဘူတော အဟံ ဈာနေ၊ အဘိညာသု ပါရမိံ ဂတော။

‘သဟဿိယမှိ လောကမှိ၊ ဣသယော နတ္ထိ မေ သမာ။
အသမော ဣဒ္ဓိဓမ္မေသု၊ အလဘိံ ဤဒိသံ သုခံ’။

‘ပလ္လင်္ကာဘုဇနေ မယှံ၊ ဒသသဟဿာဓိဝါသိနော။
မဟာနာဒံ ပဝတ္တေသုံ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘ယာ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသတ္တာနံ၊ ပလ္လင်္ကဝရမာဘုဇေ။
နိမိတ္တာနိ ပဒိဿန္တိ၊ တာနိ အဇ္ဇ ပဒိဿရေ။

‘သီတံ ဗျပဂတံ ဟောတိ၊ ဥဏှဉ္စ ဥပသမ္မတိ။
တာနိ အဇ္ဇ ပဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘ဒသသဟဿီ လောကဓာတူ၊ နိဿဒ္ဒါ ဟောန္တိ နိရာကုလာ။
တာနိ အဇ္ဇ ပဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘မဟာဝါတာ န ဝါယန္တိ၊ န သန္ဒန္တိ သဝန္တိယော။
တာနိ အဇ္ဇ ပဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘ထလဇာ ဒကဇာ ပုပ္ဖာ၊ သဗ္ဗေ ပုပ္ဖန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ ပုပ္ဖိတာ သဗ္ဗေ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘လတာ ဝါ ယဒိ ဝါ ရုက္ခာ၊ ဖလဘာရာ ဟောန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ ဖလိတာ သဗ္ဗေ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘အာကာသဋ္ဌာ စ ဘူမဋ္ဌာ၊ ရတနာ ဇောတန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ ရတနာ ဇောတန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘မာနုသကာ စ ဒိဗ္ဗာ စ၊ တုရိယာ ဝဇ္ဇန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇုဘော အဘိရဝန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘ဝိစိတ္တပုပ္ဖာ ဂဂနာ၊ အဘိဝဿန္တိ တာဝဒေ။
တေပိ အဇ္ဇ ပဝဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘မဟာသမုဒ္ဒော အာဘုဇတိ၊ ဒသသဟဿီ ပကမ္ပတိ။
တေပဇ္ဇုဘော အဘိရဝန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘နိရယေပိ ဒသသဟဿေ၊ အဂ္ဂီ နိဗ္ဗန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ နိဗ္ဗုတာ အဂ္ဂီ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ။

‘ဝိမလော ဟောတိ သူရိယော၊ သဗ္ဗာ ဒိသ္သန္တိ တာရကာ။
တေပိ အဇ္ဇ ပဒိသ္သန္တိ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘အနောဝဋ္ဌေန ဥဒကံ၊ မဟိယာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိ တာဝဒေ။
တမ္ပဇ္ဇုဗ္ဘိဇ္ဇတေ မဟိယာ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘တာရာဂဏာ ဝိရောစန္တိ၊ နက္ခတ္တာ ဂဂနမဏ္ဍလေ။
ဝိသာခာ စန္ဒိမာယုတ္တာ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ဗိလာသယာ ဒရီသယာ၊ နိက္ခမန္တိ သကာသယာ။
တေပဇ္ဇ အာသယာ ဆုဒ္ဓါ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘န ဟောတိ အရတိ သတ္တာနံ၊ သန္တုဋ္ဌာ ဟောန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ သဗ္ဗေ သန္တုဋ္ဌာ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ရောဂါ တဒုပသမ္မန္တိ၊ ဇိဃစ္ဆာ စ ဝိနဿတိ။
တာနိပဇ္ဇ ပဒိသ္သန္တိ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ရာဂေါ တဒာ တနု ဟောတိ၊ ဒေါသော မောဟော ဝိနဿတိ။
တေပဇ္ဇ ဝိဂတာ သဗ္ဗေ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ဘယံ တဒာ န ဘဝတိ၊ အဇ္ဇပေတံ ပဒိဿတိ။
တေန လိင်္ဂေန ဇာနာမ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ရဇော နုဒ္ဓံသတိ ဥဒ္ဓံ၊ အဇ္ဇပေတံ ပဒိဿတိ။
တေန လိင်္ဂေန ဇာနာမ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘အနိဋ္ဌဂန္ဓော ပက္ကမတိ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓော ပဝါယတိ။
သောပဇ္ဇ ဝါယတိ ဂန္ဓော၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘သဗ္ဗေ ဒေဝါ ပဒိသ္သန္တိ၊ ဌပယိတွာ အရူပိနော။
တေပဇ္ဇ သဗ္ဗေ ဒိသ္သန္တိ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ယာဝတာ နိရယာ နာမ၊ သဗ္ဗေ ဒိသ္သန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ သဗ္ဗေ ဒိသ္သန္တိ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ကုဋ္ဋာ ကဝါဋာ သေလာ စ၊ န ဟောန္တာဝရဏာ တဒါ။
အာကာသဘူတာ တေပဇ္ဇ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘စုတီ စ ဥပပတ္တိ စ၊ ခဏေ တသ္မိံ န ဝိဇ္ဇတိ။
တာနိပဇ္ဇ ပဒိသ္သန္တိ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘ဒဠှံ ပဂ္ဂဏှ ဝီရိယံ၊ မာ နိဝတ္တ အဘိက္ကမ။
မယမ္ပေတံ ဝိဇာနာမ၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’’တိ။

ဗောဓိသတ္တော ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ စ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနဉ္စ ဝစနံ သုတွာ ဘိယျောသော မတ္တာယ သဉ္ဇာတုဿာဟော ဟုတွာ စိန္တေသိ “ဗုဒ္ဓါ နာမ အမောဃဝစနာ, နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာယ အညထတ္တံ။ ယထာ ဟိ အာကာသေ ခိတ္တလေဍ္ဍုဿ ပတနံ ဓုဝံ, ဇာတဿ မရဏံ ဓုဝံ, အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ သူရိယဿုဋ္ဌာနံ, အာသယာ နိက္ခန္တသီဟဿ သီဟနာဒနဒနံ, ဂရုဂဗ္ဘာယ ဣတ္ထိယာ ဘာရမောရောပနံ အဝဿံဘာဝီ, ဧဝမေဝ ဗုဒ္ဓါနံ ဝစနံ နာမ ဓုဝံ အမောဃံ, အဒ္ဓါ အဟံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ သုတွာ, ဒသသဟဿီန စူဘယံ။
တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ပမောဒိတော, ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။

“အဒ္ဝေဇ္ဈဝစနာ ဗုဒ္ဓါ, အမောဃဝစနာ ဇိနာ။
ဝိတထံ နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ, ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝါမဟံ။

“ယထာ ခိတ္တံ နဘေ လေဍ္ဍု, ဓုဝံ ပတတိ ဘူမိယံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ, ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

“ယထာပိ သဗ္ဗသတ္တာနံ, မရဏံ ဓုဝသဿတံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ, ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

“ယထာ ရတ္တိက္ခယေ ပတ္တေ, သူရိယုဂ္ဂမနံ ဓုဝံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ, ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

“ယထာ နိက္ခန္တသယနဿ, သီဟဿ နဒနံ ဓုဝံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ, ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

“ယထာ အာပန္နသတ္တာနံ, ဘာရမောရောပနံ ဓုဝံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ, ဝစနံ ဓုဝသဿတ”န္တိ။

သော “ဓုဝါဟံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ ဧဝံ ကတသန္နိဋ္ဌာနော ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ ဥပဓာရေတုံ “ကဟံ နု ခေါ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ, ကိံ ဥဒ္ဓံ, ဥဒါဟု အဓော, ဒိသာသု, ဝိဒိသာသူ”တိ အနုက္ကမေန သကလံ ဓမ္မဓာတုံ ဝိစိနန္တော ပေါရာဏကဗောဓိသတ္တေဟိ အာသေဝိတနိသေဝိတံ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ ဒိသွာ ဧဝံ အတ္တာနံ ဩဝဒိ – “သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ နိက္ကုဇ္ဇိတော ဥဒကကုမ္ဘော နိဿေသံ ကတွာ ဥဒကံ ဝမတိယေဝ, န ပစ္စာဟရတိ, ဧဝမေဝ ဓနံ ဝါ ယသံ ဝါ ပုတ္တံ ဝါ ဒါရံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဝါ အနောလောကေတွာ သမ္ပတ္တယာစကာနံ သဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ နိဿေသံ ကတွာ ဒဒမာနော ဗောဓိရုက္ခမူလေ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဟန္ဒ ဗုဒ္ဓကရေ ဓမ္မေ, ဝိစိနာမိ ဣတော စိတော။
ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ, ယာဝတာ ဓမ္မဓာတုယာ။

“ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, ပဌမံ ဒါနပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အနုစိဏ္ဏံ မဟာပထံ။

“ဣမံ တွံ ပဌမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
ဒါနပါရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

“ယထာပိ ကုမ္ဘော သမ္ပုဏ္ဏော, ယဿ ကဿစိ အဓောကတော။
ဝမတေဝုဒကံ နိဿေသံ, န တတ္ထ ပရိရက္ခတိ။

‘‘တထေဝ ယာစကေ ဒိသွာ, ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ။
ဒဒာဟိ အနံ နိဿေသံ, ကုမ္ဘော ဝိယ အဓောကတော’’တိ။

အထဿ ‘‘န ဟေတ္ထကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော ဒုတိယံ သီလပာရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ သီလပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ စမရီမိဂေ နာမ ဇီဝိတမ္ပိ အနောလောကေတွာ အတ္တနော ဝါလမေဝ ရက္ခတိ, ဧဝံ တွမ္ပိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဇီဝိတမ္ပိ အနောလောကေတွာ သီလမေဝ ရက္ခန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဒုတိယံ သီလပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, ဒုတိယံ သီလပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ ဒုတိယံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
သီလပာရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ စမရီ ဝါလံ, ကိသ္မိဉ္စိ ပဋိလဂ္ဂိတံ။
ဥပေတိ မရဏံ တတ္ထ, န ဝိကောပေတိ ဝါလဓိံ။

‘‘တထေဝ စတူသု ဘူမီသု, သီလာနိ ပရိပူရယ။
ပရိရက္ခ သဗ္ဗဒါ သီလံ, စမရီ ဝိယ ဝါလဓိ’’န္တိ။

အထဿ ‘‘န ဟေတ္ထကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော တတိယံ နေက္ခမ္မပာရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ နေက္ခမ္မပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ စိရံ ဗန္ဓနာဂါရေ ဝသမာနော ပုရိသော န တတ္ထ သိနေဟံ ကရောတိ, အထ ခေါ ဥက္ကဏ္ဌိတောယေဝ အဝသိတုကာမော ဟောတိ, ဧဝမေဝ တွမ္ပိ သဗ္ဗဘဝေ ဗန္ဓနာဂါရသဒိသေ ကတွာ သဗ္ဗဘဝေဟိ ဥက္ကဏ္ဌိတော မုစ္စိတုကာမော ဟုတွာ နေက္ခမ္မာဘိမုခေါဝ ဟောဟိ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ တတိယံ နေက္ခမ္မပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, တတိယံ နေက္ခမ္မပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ တတိယံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
နေက္ခမ္မပာရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာ အန္ဒုဃရေ ပုရိသော, စိရဝုတ္ထော ဒုခဋ္ဋိတော။
န တတ္ထ ရာဂံ ဇနေတိ, မုတ္တိံယေဝ ဂဝေသတိ။

‘‘တထေဝ တွံ သဗ္ဗဘဝေ, ပဿ အန္ဒုဃရေ ဝိယ။
နေက္ခမ္မာဘိမုခေါ ဟောဟိ, ဘဝတော ပရိမုတ္တိယာ’’တိ။

အထသ္သ ‘‘န ဧတ္တကေဟေ၀ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော စတုတ္ထံ ပညာပာ ရမိံ ဒိသွာ တေဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပညာပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ဟီနမဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌေ သု ကဉ္စိ အဝဇ္ဇေတွာ သဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပိဏ္ဍပါတိကော ဘိက္ခု ဟီနာဒိကေသု ကုလေသု ကိဉ္စိ အဝဇ္ဇေတွာ ပဋိပါဋိယာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ခိပ္ပံ ယာပနံ လဘတိ, ဧဝံ တွမ္ပိ သဗ္ဗပ ဏ္ဍိတေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ စတုတ္ထံ ပညာပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါဒက္ခိံ, စတုတ္ထံ ပညာပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ စတုတ္ထံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
ပညာပာရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ ဘိက္ခု ဘိက္ခန္တော, ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ။
ကုလာနိ န ဝိဝဇ္ဇေန္တော, ဧဝံ လဘတိ ယာပနံ။

‘‘တထေဝ တွံ သဗ္ဗကာလံ, ပရိပုစ္ဆန္တော ဗုဓံ ဇနံ။
ပညာပာရမိတံ ဂန္တွာ, သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ’’တိ။

အထသ္သ ‘‘န ဧတ္တကေဟေ၀ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော ပဉ္စမံ ဝီရိယပာရမိံ ဒိသွာ တေဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝီရိယပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ သီဟော မိဂ ရာဇာ သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ဒဠှဝီရိယော ဟောတိ, ဧဝံ တွမ္ပိ သဗ္ဗဘဝေသု သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ဒဠှဝီရိယော အနော လီနဝီရိယော သမာနော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ပဉ္စမံ ဝီရိယပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါဒက္ခိံ, ပဉ္စမံ ဝီရိယပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ ပဉ္စမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
ဝီရိယပာရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ သီဟော မိဂရာဇာ, နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမေ။
အလီနဝီရိယော ဟောတိ, ပဂ္ဂဟိတမနော သဒါ။

‘‘တထေဝ တွံ သဗ္ဗဘဝေ, ပဂ္ဂဏှ ဝီရိယံ ဒဠှံ။
ဝီရိယပာရမိတံ ဂန္တွာ, သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ’’တိ။

အထသ္သ ‘‘န ဧတ္တကေဟေ၀ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော ဆဋ္ဌံ ခန္တိပာရမိံ ဒိသွာ တေဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ခန္တိပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ သမ္မာနနေပိ အဝမာနနေပိ ခမော၀ ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပထဝိယံ နာမ သုစိမ္ပိ ပက္ခိပန္တိ အသုစိမ္ပိ, န တေန ပထဝီ သိနေဟံ, န ပဋိဃံ ကရောတိ

တိ, ခမတိ သဟတိ အဓိဝါသေတိယေဝ, ဧဝံ တွံပိ သမ္မာနနာဝမာနက္ခမောဝ သမာနော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ ဆဋ္ဌံ ခန္တိပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

''ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, ဆဋ္ဌမံ ခန္တိပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

''ဣမံ တွံ ဆဋ္ဌမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
တတ္ထ အဒွေဇ္ဈမာနသော, သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသိ။

''ယထာပိ ပထဝီ နာမ, သုစိမ္ပိ အသုစိမ္ပိ စ။
သဗ္ဗံ သဟတိ နိက္ခေပံ, န ကရောတိ ပဋိဃံ တယာ။

''တထေဝ တွံပိ သဗ္ဗေသံ, သမ္မာနာဝမာနက္ခမော။
ခန္တိပါရမိတံ ဂန္တွာ, သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသီ''တိ။

အထဿ ''န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော သတ္တမံ သစ္စပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ သစ္စပါရမိမ္ပိ ပူရေယ္ယာသိ။ အသနိယာ မတ္ထကေ ပတမာနာယပိ ဓနာဒီနံ အတ္ထာယ ဆန္ဒာဒိဝသေန သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ နာမ မာကာသိ။ ယထာ ဟိ ဩသဓိတာရကာ နာမ သဗ္ဗဥတူသု အတ္တနော ဂမနဝီထိံ ဇဟိတွာ အညာယ ဝီထိယာ န ဂစ္ဆတိ, သကဝီထိယာဝ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ တွံပိ သစ္စံ ပဟာယ မုသာဝါဒံ နာမ အကရောန္တောယေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ သတ္တမံ သစ္စပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

''ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, သတ္တမံ သစ္စပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

''ဣမံ တွံ သတ္တမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
တတ္ထ အဒွေဇ္ဈဝစနော, သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသိ။

''ယထာပိ ဩသဓီ နာမ, တုလာဘူတာ သဒေဝကေ။
သမယေ ဥတုဝဿေ ဝါ, န ဝေါက္ကမတိ ဝီထိတော။

''တထေဝ တွံပိ သစ္စေသု, မာ ဝေါက္ကမသိ ဝီထိတော။
သစ္စပါရမိတံ ဂန္တွာ, သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသီ''တိ။

အထဿ ''န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော အဋ္ဌမံ အဓိဋ္ဌာနပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌာနပါရမိမ္ပိ ပူရေယ္ယာသိ။ ယံ အဓိဋ္ဌာသိ, တသ္မိံ အဓိဋ္ဌာနေ နိစ္စလော ဘဝေယ္ယာသိ။ ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတော နာမ သဗ္ဗဒိသာသု ဝါတေဟိ ပဟဋောပိ န ကမ္ပတိ န စလတိ, အတ္တနော ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ တွံပိ အတ္တနော အဓိဋ္ဌာနေ နိစ္စလော ဟောန္တောဝ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ အဋ္ဌမံ အဓိဋ္ဌာနပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ တွေကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါဒက္ခိံ၊ အဋ္ဌမံ အဓိဋ္ဌာနပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ အဋ္ဌမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
တတ္ထ တွံ အစလော ဟုတွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသိ။

‘‘ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။
န ကမ္ပတိ ဘုသဝါတေဟိ၊ သကဋ္ဌာနေဝ တိဋ္ဌတိ။

‘‘တထေဝ တွံပိ အဓိဋ္ဌာနေ၊ သဗ္ဗဒါ အစလော ဘဝ။
အဓိဋ္ဌာနပါရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသီ’’တိ။

အထဿ ‘‘န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော နဝမံ မေတ္တာပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ နဝမံ မေတ္တာပါရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ အဟိတေသုပိ ဟိတေသုပိ ဧကစိတ္တော ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ဥဒကံ နာမ ပါပဇနဿာပိ ကလျာဏဇနဿာပိ သီတိဘာဝံ ဧကသဒိသံ ကတွာ ဖရတိ, ဧဝမေဝ တွံပိ သဗ္ဗသတ္တေသု မေတ္တစိတ္တေန ဧကစိတ္တော ဟောန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ နဝမံ မေတ္တာပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ တွေကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါဒက္ခိံ၊ နဝမံ မေတ္တာပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ နဝမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
မေတ္တာယ အသမော ဟောဟိ၊ ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ ဥဒကံ နာမ၊ ကလျာဏေ ပါပကေ ဇနေ။
သမံ ဖရတိ သီတေန၊ ပဝါဟေတိ ရဇောမလံ။

‘‘တထေဝ တွံပိ အဟိတဟိတေ၊ သမံ မေတ္တာယ ဘာဝယ။
မေတ္တာပါရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသီ’’တိ။

အထဿ ‘‘န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော ဒသမံ ဥပေက္ခာပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဥပေက္ခာပါရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ သုခေပိ ဒုက္ခေပိ မဇ္ဈတ္တောဝ ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပထဝီ နာမ သုစိမ္ပိ အသုစိမ္ပိ ပက္ခိပ္ပမာနာ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ တွံပိ သုခဒုက္ခေသု မဇ္ဈတ္တောဝ ဟောန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဒသမံ ဥပေက္ခာပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ တွေကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါဒက္ခိံ၊ ဒသမံ ဥပေက္ခာပါရမိံ။

ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

“ဣမံ တ္ဝံ ဒသမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
တုလာဘူတော ဒဠှော ဟုတွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသိ။

“ယထာပိ ပထဝီ နာမ၊ နိက္ခိတ္တံ အသုစိံ သုစိံ။
ဥပေက္ခတိ ဥဘောပေတေ၊ ကောပာနုနယဝဇ္ဇိတာ။

“တထေဝ တ္ဝမ္ပိ သုခဒုက္ခေ၊ တုလာဘူတော သဒါ ဘဝ။
ဥပေက္ခာပာရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ”တိ။

တတော စိန္တေသိ – “ဣမသ္မိံ လောကေ ဗောဓိသတ္တေဟိ ပူရေတဗ္ဗာ ဗောဓိပရိပါစနာ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ ဧတ္တကာယေဝ, ဒသ ပါရမိယော ဌပေတွာ အညေ နတ္ထိ, ဣမာပိ ဒသ ပါရမိယော ဥဒ္ဓံ အာကာသေပိ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယမ္ပိ, ပုရတ္ထိမာဒီသု ဒိသာသုပိ နတ္ထိ, မယှံ ဟဒယမံသဗ္ဘန္တရေယေဝ ပတိဋ္ဌိတာ”တိ။ ဧဝံ တာသံ ဟဒယေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဒိသွာ သဗ္ဗာပိ တာ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ သမ္မသန္တော အနုလောမပဋိလောမံ သမ္မသတိ, ပရိယန္တေ ဂဟေတွာ အာဒိံ ပာပေတိ, အာဒိမှိ ဂဟေတွာ ပရိယန္တေ ဌပေတိ, မဇ္ဈေ ဂဟေတွာ ဥဘတော ဩသာပေတိ, ဥဘတော ကောဋီသု ဂဟေတွာ မဇ္ဈေ ဩသာပေတိ။ ဗာဟိရကဘဏ္ဍပရိစ္စာဂေ အနပါရမီ နာမ, အင်္ဂပရိစ္စာဂေ အနဥပပါရမီ နာမ, ဇီဝိတပရိစ္စာဂေ အနပရမတ္ထပါရမီ နာမာတိ ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယော ယန္တတေလံ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တော ဝိယ မဟာမေရုံ မတ္ထံ ကတွာ စက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒံ အာလုဠေန္တော ဝိယ စ သမ္မသိ။ တဿေဝံ ဒသ ပါရမိယော သမ္မသန္တဿ ဓမ္မတေဇေန စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ အယံ မဟာပထဝီ ဟတ္ထိနာ အက္ကန္တနဠကလာပေါ ဝိယ, ပီဠိယမာနံ ဥစ္ဆုယန္တံ ဝိယ စ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝမာနာ သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ, ကုလာလစက္ကံ ဝိယ တေလယန္တစက္ကံ ဝိယ စ ပရိဗ္ဘမိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဧတ္တကာယေဝ တေ လောကေ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။
တတုဒ္ဓံ နတ္ထိ အညတြ၊ ဒဠှံ တတ္ထ ပတိဋ္ဌဟ။

“ဣမေ ဓမ္မေ သမ္မသတော၊ သဘာဝသရသလက္ခဏေ။
ဓမ္မတေဇေန ဝသုဓာ၊ ဒသသဟဿီ ပကမ္ပထ။

“စလတီ ရဝတီ ပထဝီ၊ ဥစ္ဆုယန္တံဝ ပီဠိတံ။
တေလယန္တေ ယထာ စက္ကံ၊ ဧဝံ ကမ္ပတိ မေဒနီ”တိ။

မဟာပထဝိယာ ကမ္ပမာနာယ ရမ္မနဂရဝါသိနော သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ ယုဂန္တဝါတဗ္ဘာဟတာ မဟာသာလာ ဝိယ မုစ္ဆိတမုစ္ဆိတာဝ ပပတိံသု, ဃဋာဒီနိ ကုလာလဘာဇနာနိ ပဝဋ္ဋန္တာနိ အညမညံ ပဟရန္တာနိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာနိ အဟေသုံ။ မဟာဇနော ဘီတတသိတော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကိံ နု ခေါ ဘဂဝါ နာဂါဝဋ္ဋော အယံ ဘူတယက္ခဒေဝတာသု အညတရာဝဋ္ဋောတိ န ဟိ မယံ ဧတံ ဇာနာမ, အပိစ ခေါ သဗ္ဗောပိ အယံ မဟာဇနော ဥပဒ္ဒုတော, ကိံ နု ခေါ ဣမဿ လောကဿ ပါပကံ ဘဝိဿတိ, ဥဒါဟု ကလျာဏံ, ကထေထ နော ဧတံ ကာရဏ”န္တိ အာဟ။ အထ သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ “တုမှေ မာ ဘာယထ မာ စိန္တယိတ္ထ, နတ္ထိ တေ ဣတောနိဒါနံ ဘယံ။ ယော သော မယာ အဇ္ဇ သုမေဓပဏ္ဍိတော ‘အနာဂတေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ’တိ ဗျာကတော, သော ဒသ ပါရမိယော သမ္မသတိ, တဿ ဒသ ပါရမိယော သမ္မသန္တဿ ဝိလောဠေန္တဿ ဓမ္မတေဇေန သကလဒသသဟဿိလောကဓာတု ဧကပ္ပဟာရေန ကမ္ပတိ, စေဝ, ရဝတိ စာ”တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ယာဝတာ ပရိသာ အာသိ၊ ဗုဒ္ဓဿ ပရိဝေသနေ။
ပဝေဓမာနာ သာ တတ္ထ၊ မုစ္ဆိတာ သေသိ ဘူမိယံ။

‘‘ဃဋ္ဋာနေကသဟဿာနိ ၊ ကုမ္ဘီနဉ္စ သတာ ဗဟူ။
သဉ္စုဏ္ဏမထိတာ တတ္ထ၊ အညမညံ ပဃဋ္ဋိတာ။

‘‘ဉဗ္ဗိဂ္ဂါ တသိတာ ဘီတာ၊ ဘန္တာ ဗျထိတမာနသာ။
မဟာဇနာ သမာဂမ္မ၊ ဒီပင်္ကရမုပာဂမုံ။

‘ကိံ ဘဝိဿတိ လောကဿ၊ ကလျာဏမထ ပာပကံ။
သဗ္ဗော ဥပဒ္ဒုတော လောကော၊ တံ ဝိနောဒေဟိ စက္ခုမ’။

‘‘တေသံ တဒါ သညာပေသိ၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
ဝိဿတ္ထာ ဟောထ မာ ဘာထ၊ ဣမသ္မိံ ပထဝိကမ္ပနေ။

‘‘ယမဟံ အဇ္ဇ ဗျာကာသိံ၊ ဗုဒ္ဓော လောကေ ဘဝိဿတိ။
ဧသော သမ္မသတိ ဓမ္မံ၊ ပုဗ္ဗကံ ဇိနသေဝိတံ။

‘‘တဿ သမ္မသတော ဓမ္မံ၊ ဗုဒ္ဓဘူမိံ အသေသတော။
တေနာယံ ကမ္ပိတာ ပထဝီ၊ ဒသသဟဿီ သဒေဝကေ’’တိ။

မဟာဇနော တထာဂတဿ ဝစနံ သုတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ အာဒါယ ရမ္မနဂရာ နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ မာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ရမ္မနဂရမေဝ ပာဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဒသ ပါရမိယော သမ္မသိတွာ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာယ နိသိန္နာသနာ ဝုဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ သုတွာ၊ မနော နိဗ္ဗာယိ တာဝဒေ။
သဗ္ဗေ မံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ ပုနာပိ အဘိဝန္ဒိသုံ။

‘‘သမာဒိယိတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏံ၊ ဒဠှံ ကတွာန မာနသံ။
ဒီပင်္ကရံ နမဿိတွာ၊ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟိံ တဒါ’’တိ။

အထ ဗောဓိသတ္တံ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟန္တံ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိပတိတွာ ဒိဗ္ဗေဟိ မာလာဂန္ဓေဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ‘‘အယျ သုမေဓတာပသ, တယာ အဇ္ဇ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ပါဒမူလေ မဟတီ ပတ္ထနာ ပတ္ထိတာ, သာ တေ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈတု, မာ တေ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ အဟောသိ, သရီရေ အပ္ပမတ္တကောပိ ရောဂေါ မာ ဥပ္ပဇ္ဇိ, ခိပ္ပံ ပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပဋိဝိဇ္ဈ။ ယထာ ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂါ ရုက္ခာ သမယေ ပုပ္ဖန္တိ စေဝ ဖလန္တိ စ, တထေဝ တွံပိ သမယံ အနတိက္ကမိတွာ ခိပ္ပံ သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ ဖုသဿူ’’တိအာဒီနိ ထုတိမင်္ဂလာနိ ပယိရုဒာဟံသု, ဧဝံ ပယိရုဒာဟိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝဋ္ဌာနမေဝ အဂမံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဒေဝတာဟိ အဘိတ္ထုတော ‘‘အဟံ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿာမီ’’တိ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာယ နဘံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဟိမဝန္တမေဝ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဒိဗ္ဗံ မာနုသကံ ပုပ္ဖံ၊ ဒေဝါ မာနုသကာ ဥဘော။
သမောကိရန္တိ ပုပ္ဖေဟိ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ အာသနာ။

‘‘ဝေဒယန္တိ စ တေ သောတ္ထိံ၊ ဒေဝါ မာနုသကာ ဥဘော။
မဟန္တံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ တံ လဘဿု ယထိစ္ဆိတံ။

‘‘သဗ္ဗီတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။
မာ တေ ဘဝန္တွန္တရာယာ၊ ဖုသ ခိပ္ပံ ဗောဓိမုတ္တမံ။

“ယထာပိ သမယေ ပတ္တေ၊ ပုပ္ဖန္တိ ပုပ္ဖိနော ဒုမာ။
တထေဝ တ္ဝံ မဟာဝီရ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏေန ပုပ္ဖဿု။

“ယထာ ယေ ကေစိ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ပူရယုံ ဒသ ပါရမီ။
တထေဝ တ္ဝံ မဟာဝီရ၊ ပူရယ ဒသ ပါရမီ။

“ယထာ ယေ ကေစိ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဗောဓိမဏ္ဍမ္ဟိ ဗုဇ္ဈရေ။
တထေဝ တ္ဝံ မဟာဝီရ၊ ဗုဇ္ဈဿု ဇိနဗောဓိယံ။

“ယထာ ယေ ကေစိ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တယုံ။
တထေဝ တ္ဝံ မဟာဝီရ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တယ။

“ပုဏ္ဏမာယေ ယထာ စန္ဒော၊ ပရိသုဒ္ဓော ဝိရောစတိ။
တထေဝ တ္ဝံ ပုဏ္ဏမနော၊ ဝိရောစ ဒသသဟဿိယံ။

“ရာဟုမုတ္တော ယထာ သူရိယော၊ တာပေန အတိရောစတိ။
တထေဝ လောကာ မုစ္စိတ္ဝာ၊ ဝိရောစ သိရိယာ တုဝံ။

“ယထာ ယာ ကာစိ နဒိယော၊ ဩသရန္တိ မဟောဒဓိံ။
ဧဝံ သဒေဝကာ လောကာ၊ ဩသရန္တု တဝန္တိကေ။

“တေဟိ ထုတပ္ပသတ္ထော သော၊ ဒသ ဓမ္မေ သမာဒိယ။
တေ ဓမ္မေ ပရိပူရေန္တော၊ ပဝနံ ပါဝိသီ တဒါ”တိ။

သုမေဓကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ရမ္မနဂရဝါသိနောပိ ခော နဂရံ ပဝိသိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒံသု။ သတ္ထာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတ္ဝာ မဟာဇနံ သရဏာဒီသု ပတိဋ္ဌာပေတ္ဝာ ရမ္မနဂရမ္ဟာ နိက္ခမိတ္ဝာ တတော ဥဒ္ဓမ္ပိ ယာဝတာယုကံ တိဋ္ဌန္တော သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓကိစ္စံ ကတ္ဝာ အနုက္ကမေန အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဝံသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ တတ္ထ –

“တဒါ တေ ဘောဇယိတ္ဝာန၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။
ဥပဂစ္ဆုံ သရဏံ တဿ၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။

“သရဏာဂမနေ ကဉ္စိ၊ နိဝေသေတိ တထာဂတော။
ကဉ္စိ ပဉ္စသု သီလေသု၊ သီလေ ဒသဝိဓေ ပရံ။

“ကဿစိ ဒေတိ သာမညံ၊ စတုရော ဖလမုတ္တမေ။
ကဿစိ အသမေ ဓမ္မေ၊ ဒေတိ သော ပဋိသမ္ဘိဒါ။

“ကဿစိ ဝရသမာပတ္တိယော၊ အဋ္ဌ ဒေတိ နရာသဘော။
တိဿော ကဿစိ ဝိဇ္ဇာယော၊ ဆဠဘိညာ ပဝေစ္ဆတိ။

“တေန ယောဂေန ဇနကာယံ၊ ဩဝဒတိ မဟာမုနိ။
တေန ဝိတ္ထာရိကံ အာသိ၊ လောကနာထဿ သာသနံ။

‘‘မဟာဟနုသဘက္ခန္ဓော၊ ဒီပင်္ကရသနာမကော။
ဗဟူ ဇနေ တာရယတိ၊ ပရိမောစေတိ ဒုဂ္ဂတိံ။

‘‘ဗောဓနေယျံ ဇနံ ဒိသွာ၊ သတသဟဿေပိ ယောဇနေ။
ခဏေန ဥပဂန္တွာန၊ ဗောဓေတိ တံ မဟာမုနိ။

‘‘ပဌမာဘိသမယေ ဗုဒ္ဓော၊ ကောဋိသတမဗောဓယိ။
ဒုတိယာဘိသမယေ နာထော၊ နဝုတိကောဋိမဗောဓယိ။

‘‘ယဒါ စ ဒေဝဘဝနမှိ၊ ဗုဒ္ဓော ဓမ္မမဒေသယိ။
နဝုတိကောဋိသဟဿာနံ၊ တတိယာဘိသမယော အဟု။

‘‘သန္နိပါတာ တယော အာသုံ၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။
ကောဋိသတသဟဿာနံ၊ ပဌမော အာသိ သမာဂမော။

‘‘ပုန နာရဒကူဋမှိ၊ ပဝိဝေကဂတေ ဇိနေ။
ခီဏာသဝါ ဝီတမလာ၊ သမိံသု သတကောဋိယော။

‘‘ယမှိ ကာလေ မဟာဝီရော၊ သုဒဿနသိလုစ္စယေ။
နဝုတိကောဋိသဟဿေဟိ၊ ပဝါရေသိ မဟာမုနိ။

‘‘အဟံ တေန သမယေန၊ ဇဋိလော ဥဂ္ဂတာပနော။
အန္တလိက္ခမှိ စရဏော၊ ပဉ္စာဘိညာသု ပါရဂူ။

‘‘ဒသဝီသသဟဿာနံ ၊ ဓမ္မာဘိသမယော အဟု။
ဧကဒွိန္နံ အဘိသမယာ၊ ဂဏနာတော အသင်္ချိယာ။

‘‘ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ၊ ဣဒ္ဓံ ဖီတံ အဟု တဒါ။
ဒီပင်္ကရဿ ဘဂဝတော၊ သာသနံ သုဝိသောဓိတံ။

‘‘စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ၊ ဆဠဘိညာ မဟိဒ္ဓိကာ။
ဒီပင်္ကရံ လောကဝိဒုံ၊ ပရိဝါရေန္တိ သဗ္ဗဒါ။

‘‘ယေ ကေစိ တေန သမယေန၊ ဇဟန္တိ မာနုသံ ဘဝံ။
အပတ္တမာနသာ သေက္ခာ၊ ဂရဟိတာ ဘဝန္တိ တေ။

‘‘သုပုပ္ဖိတံ ပါဝစနံ၊ အရဟန္တေဟိ တာဒိဟိ။
ခီဏာသဝေဟိ ဝိမလေဟိ၊ ဥပသောဘတိ သဒေဝကေ။

‘‘နဂရံ ရမ္မဝတီ နာမ၊ သုဒေဝေါ နာမ ခတ္တိယော။
သုမေဓာ နာမ ဇနိကာ၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။

‘‘သုမင်္ဂလော စ တိဿော စ၊ အဟေသုံ အဂ္ဂသာဝကာ။
သာဂတော နာမုပဋ္ဌာကော၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။

‘‘နန္ဒာ စေဝ သုနန္ဒာ စ၊ အဟေသုံ အဂ္ဂသာဝိကာ။

ဗောဓိ တဿ ဘဂဝတော၊ ပိပ္ဖလီတိ ပဝုစ္စတိ။

“အသီတိဟတ္ထမုဗ္ဗေဓော၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
သောဘတိ ဒီပရုက္ခောဝ၊ သာလရာဇာဝ ဖုလ္လိတော။

“သတသဟဿဝဿာနိ၊ အာယု တဿ မဟေသိနော။
တာဝတာ တိဋ္ဌမာနော သော၊ တာရေသိ ဇနတံ ဗဟုံ။

“ဇောတယိတွာန သဒ္ဓမ္မံ၊ သန္တာရေတွာ မဟာဇနံ။
ဇလိတွာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝ၊ နိဗ္ဗုတော သော သသာဝကော။

“သာ စ ဣဒ္ဓိ သော စ ယသော၊ တာနိ စ ပါဒေသု စက္ကရတနာနိ။
သဗ္ဗံ တမန္တရဟိတံ၊ နနု ရိတ္တာ သဗ္ဗသင်္ခါရာ”တိ။

ဒီပင်္ကရဿ ပန ဘဂဝတော အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ **ကောဏ္ဍညော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿံ, ဒုတိယေ ကောဋိသဟဿံ, တတိယေ နဝုတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဝိဇိတာဝီ နာမ စက္ကဝတ္တီ ဟုတွာ ကောဋိသတသဟဿသင်္ချဿ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဗောဓိသတ္တံ “ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကရိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ရဇ္ဇံ နိယျာတေတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သော တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ အဘိညာယော စ ဥပ္ပါဒေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကောဏ္ဍညဿ ဗုဒ္ဓဿ ပန ရမ္မဝတီ နာမ နဂရံ, သုနန္ဒော နာမ ခတ္တိယော ပိတာ, သုဇာတာ နာမ ဒေဝီ မာတာ, ဘဒ္ဒော စ သုဘဒ္ဒော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အနုရုဒ္ဓေါ နာမုပဋ္ဌာကော, တိဿာ စ ဥပတိဿာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သာလကလျာဏီ ဗောဓိ, အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ, ဝဿသတသဟဿံ အာယုပ္ပမာဏံ အဟောသိ။

“ဒီပင်္ကရဿ အပရေန၊ ကောဏ္ဍညော နာမ နာယကော။
အနန္တတေဇော အမိတယသော၊ အပ္ပမေယျော ဒုရာသဒေါ”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဧကသ္မိံယေဝ ကပ္ပေ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု **မင်္ဂလော, သုမနော, ရေဝတော, သောဘိတော**တိ။ **မင်္ဂလဿ** ဘဂဝတော တယော သန္နိပါတာ အဟေသုံ။ တေသု ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ကောဋိသဟဿံ, တတိယေ နဝုတိကောဋိယော။ ဝေမာတိကဘာတာ ကိရဿ အာနန္ဒကုမာရော နာမ နဝုတိကောဋိသင်္ချာယ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ, သော သဒ္ဓိံ ပရိသာယ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ တေသံ ကုလပုတ္တာနံ ပုဗ္ဗစရိတံ ဩလောကေန္တော ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “ဧထ, ဘိက္ခဝေ”တိ အာဟ။ သဗ္ဗေ တင်္ခဏညေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ သဋ္ဌိဝဿိကမဟာထေရာ ဝိယ အာကပ္ပသမ္ပန္နာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပရိဝါရယိံသု။ အယမဿ တတိယော သာဝကသန္နိပါတော အဟောသိ။

ယထာ ပန အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ သမန္တာ အသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏာယေဝ သရီရပ္ပဘာ အဟောသိ, န ဧဝံ တဿ တဿ ပန ဘဂဝတော သရီရပ္ပဘာ နိစ္စကာလံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရုက္ခပထဝိပဗ္ဗတသမုဒ္ဒါဒယော အန္တမသော ဥက္ခလိကာဒီနိ ဥပါဒါယ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပရိယောနဒ္ဓါ ဝိယ အဟေသုံ။ အာယုပ္ပမာဏံ ပနဿ နဝုတိဝဿသဟဿာနိ အဟောသိ။ တာဝကံ ကာလံ စန္ဒိမသူရိယာဒယော အတ္တနော ပဘာယ ဝိရောစိတုံ နာသက္ခိံသု, ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒေါ န ပညာယိတ္ထ။ ဒိဝါ သူရိယာလောကေန ဝိယ သတ္တာ နိစ္စံ ဗုဒ္ဓါလောကေနေဝ ဝိစရိံသု, သာယံ ပုပ္ဖိတကုသုမာနံ, ပါတော ရဝနကသကုဏာဒီနဉ္စ ဝသေန လောကော ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒံ သလ္လက္ခေသိ။

ကိံ ပန အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အယမာနုဘာဝေါ နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ။ တေပိ ဟိ အာကင်္ခမာနာ ဒသသဟဿိံ တ လောကဓာတုံ တတော တ ဘိယျော အာဘာယ ဖရေယျုံ။ မင်္ဂလဿ ပန ဘဂဝတော ပုဗ္ဗပတ္ထနာဝသေန အညေသံ ဗျာမပ္ပဘာ ဝိယ သရီရပ္ပဘာ နိစ္စကာလမေဝ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ကိရ ဗောဓိသတ္တ စရိယကာလေ ဝေဿန္တရသဒိသေ အတ္တဘာဝေ ဌိတော သပုတ္တဒါရော ဝင်္ကပဗ္ဗတသဒိသေ ပဗ္ဗတေ ဝသိ။ အထေ ကော ခရဒါဌိကော နာမ ယက္ခော မဟာပုရိသဿ အနုဗျာသယတံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ မဟာသတ္တံ ဒွေ ဒါရကေ ယာစိ။ မဟာသတ္တော ''ဒဒါမိ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တကေ''တိ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ဥဒကပရိ ယန္တံ ပထဝိံ ကမ္ပေန္တော ဒွေပိ ဒါရကေ အဒါသိ။ ယက္ခော စင်္ကမနကောဋိယံ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌတွာ ပဿန္တဿေဝ မဟာသတ္တဿ မူလကလာပေ ဝိယ ဒွေ ဒါရကေ ခါဒိ။ မဟာပုရိသဿ ယက္ခံ ဩလောကေတွာ တ မုခေ ဝိဝဋမတ္တေ အဂ္ဂိဇာလံ ဝိယ လောဟိတဓာရံ ဥဂ္ဂိရမာနံ တဿ မုခံ ဒိသွာပိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဒေါမနဿံ န ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ''သုဒိန္နံ ဝတ မေ ဒါန''န္တိ စိန္တယတော ပနဿ သရီရေ မဟန္တံ ပီတိသောမနဿံ ဥဒပါဒိ။ သော ''ဣမ ဿ မေ နိဿန္ဒေန အနာဂတေ ဣမိနာဝ နီဟာရေန ရသ္မိယော နိက္ခမန္တူ''တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ တဿ တံ ပတ္ ထနံ နိဿာယ ဗုဒ္ဓဘူတဿ သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ ဧတ္တကံ ဌာနံ ဖရိံသု။

အပရမ္ပိဿ ပုဗ္ဗစရိတံ အတ္ထိ။ သော ကိရ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ စေတိယံ ဒိသွာ ''ဣမဿ ဗုဒ္ဓဿ မယာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဒဏ္ဍဒီပိကာဝေဌနနိယာမေန သကလသရီရံ ဝေဌာပေတွာ ရတနမတ္တမကုဠံ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပာတိံ သပ္ပိဿ ပူရာပေတွာ တတ္ထ သဟဿဝဋ္ဋိယော ဇာလာပေတွာ တံ သီ သေနာဒာယ သကလသရီရံ ဇာလာပေတွာ စေတိယံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော သကလရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ။ ဧဝံ ယာဝ အ ရုဏုဂ္ဂမနာ ဝါယမန္တဿာပိဿ လောမကူပမတ္တမ္ပိ ဥသုမံ န ဂဏှာတိ။ ပဒုမဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ဓမ္မော ဟိ နာမေသ အတ္တာနံ ရက္ခန္တံ ရက္ခတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ၊ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတိ။
ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ''တိ။ (ထေရဂါ. ၃၀၃; ဇာ. ၁.၁၀.၁၀၂; ၁.၁၅.၃၈၅)။

ဣမဿာပိ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန တဿ ဘဂဝတော သရီရောဘာသော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။

တဒါ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော သုရုစိ နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ ''သတ္ထာရံ နိမန္တေဿာမီ''တိ ဥပသင်္က မိတွာ မဓုရဓမ္မကထံ သုတွာ ''သွေ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထ, ဘန္တေ''တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏ, ကိတ္တကေဟိ တေ ဘိက္ခူဟိ အတ္ထောတိ? ''ကိတ္တကာ ပန တေ, ဘန္တေ, ပရိဝါရဘိက္ခူ''တိ အာဟ။ တဒါ ပန သတ္ထု ပဌမသန္နိပါ တောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ''ကောဋိသတသဟဿ''န္တိ အာဟ။ ဘန္တေ, သဗ္ဗေဟိပိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာတိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ ဗြာဟ္မဏော သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဂေဟံ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ – ''အဟံ ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဂုဘတ္တဝတ္ထာဒီနိ အာတုံ သက္ကောမိ, နိသီဒနဋ္ဌာနံ ပန ကထံ ဘဝိဿတီ''တိ။

တဿ သာ စိန္တာ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿမတ္ထကေ ဌိတဿ ဒေဝရညော ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနဿ ဥဏှဘာဝံ ဇနေသိ။ သက္ကော ''ကော နု ခေါ မံ ဣမမှာ ဌာနာ စာဝေတုကာမော''တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေန္တော မဟာပုရိသံ ဒိသွာ ''သုရုစိ နာမ ဗြာဟ္မဏော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ နိသီဒနဋ္ဌာနတ္ထာယ စိန္တေ သိ, မယာပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ပုညကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဍ္ဎကိဝဏ္ဏံ နိမ္မိနိတွာ တသိဖရသုဟတ္ထော မဟာပုရိသဿ ပုရတော ပာတုရဟောသိ။ သော ''အတ္ထိ နု ခေါ ကဿစိ ဘတိယာ ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ အာဟ။ မဟာပုရိ သော တံ ဒိသွာ ''ကိံ ကမ္မံ ကရိဿသီ''တိ အာဟ။ ''မမ အဇာနနသိပ္ပံ နာမ နတ္ထိ, ဂေဟံ ဝါ မဏ္ဍပံ ဝါ ယော ယံ ကာရေ တိ, တဿ တံ ကာတုံ ဇာနာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ မယှံ ကမ္မံ အတ္ထီ''တိ။ ''ကိံ အယျာ''တိ? ''သွာတနာယ မေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ နိမန္တိတာ, တေသံ နိသီဒနမဏ္ဍပံ ကရိဿသီ''တိ။ ''အဟံ နာမ ကရေယျံ, သစေ မမ ဘတိံ အတုံ သက္ခိဿထာ''တိ။ ''သက္ခိဿာမိ တာတာ''တိ။ ''သာဓု ကရိဿာမီ''တိ ဂန္တွာ ဧကံ ပဒေသံ ဩလော ကေသိ, ဒွါဒသတေရသယောဇနပ္ပမာဏော ပဒေသော ကသိဏမဏ္ဍလံ ဝိယ သမတလော အဟောသိ။ သော ''ဧတ္တ

ကေ ဌာနေ သတ္တရတနမယော မဏ္ဍပေါ ဥဋ္ဌဟတူ”တိ စိန္တေတွာ ဩလောကေသိ။ တာဝဒေဝ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ မဏ္ဍပေါ ဥဋ္ဌဟိ။ တဿ သောဝဏ္ဏမယေသု ထမ္ဘေသု ရဇတမယာ ဃဋကာ အဟေသုံ, ရဇတမယေသု သောဝဏ္ဏမယာ, မဏိတ္ထမ္ဘေသု ပဝါဠမယာ, ပဝါဠတ္ထမ္ဘေသု မဏိမယာ, သတ္တရတနမယေသု သတ္တရတနမယာဝ ဃဋကာ အဟေသုံ ။ တတော “မဏ္ဍပဿ အန္တရန္တရေန ကိင်္ကိဏိကဇာလံ ဩလမ္ဗတူ”တိ ဩလောကေသိ, သဟ ဩလောကနေနေဝ ကိင်္ကိဏိကဇာလံ ဩလမ္ဗိ, ယဿ မန္ဒဝါတေရိတဿ ပဉ္စင်္ဂိကဿေဝ တူရိယဿ မဓုရသဒ္ဒော နိဂ္ဂစ္ဆတိ, ဒိဗ္ဗသင်္ဂီတိဝတ္တနကာလော ဝိယ ဟောတိ။ “အန္တရန္တရာ ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာနိ ဩလမ္ဗန္တူ”တိ စိန္တေသိ, ဒါမာနိ ဩလမ္ဗိံသု။ “ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာနံ ဘိက္ခူနံ အာသနာနိ စ အာဓာရကာနိ စ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌဟန္တူ”တိ စိန္တေသိ, တာဝဒေဝ ဥဋ္ဌဟိံသု။ “ကောဏေ ကောဏေ ဧကေကာ ဥဒကစာဋိ ဥဋ္ဌဟန္တူ”တိ စိန္တေသိ, ဥဒကစာဋိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။

ဧတ္တကံ မာပေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဧဟိ အယျ, တဝ မဏ္ဍပံ ဩလောကေတွာ မယှံ ဘတ္တံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ မဟာပုရိသော ဂန္တွာ မဏ္ဍပံ ဩလောကေသိ, ဩလောကေန္တဿေဝဿ သကလသရီရံ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋံ အဟောသိ။ အထဿ မဏ္ဍပံ ဩလောကယတော ဧတဒဟောသိ – “နာယံ မဏ္ဍပေါ မနုဿဘူတေန ကတော, မယှံ ပန အဇ္ဈာသယံ မယှံ ဂုဏံ အာဂမ္မ အဒ္ဓါ သက္ကဘဝနံ ဥဏှံ အဟောသိ, တတော သက္ကေန ဒေဝရညာ အယံ မဏ္ဍပေါ ကာရိတော ဘဝိဿတီ”တိ။ “န ခော ပန မေ ယုတ္တံ ဧဝရူပေ မဏ္ဍပေ ဧကဒိဝသံယေဝ ဒါနံ ဒါတုံ, သတ္တာဟံ ဒဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။ ဗာဟိရကဒါနေနဟိ ကိတ္တကမ္ပိ သမာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ တုဋ္ဌိံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, အလင်္ကတသီသံ ပန ဆိန္ဒိတွာ အဉ္ဇိတအက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဟဒယမံသံ ဝါ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဒိန္နကာလေ ဗောဓိသတ္တာနံ စာဂံ နိဿာယ တုဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ အမှာကမ္ပိ ဟိ ဗောဓိသတ္တဿ သိဝိဇာတကေ ဒေဝသိကံ ပဉ္စ ကဟာပဏသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ စတူသု ဒွါရေသု နဂရမဇ္ဈေ စ ဒါနံ ဒေန္တဿ တံ ဒါနံ စာဂတုဋ္ဌိံ ဥပ္ပာဒေတုံ နာသက္ခိ။ ယဒါ ပနဿ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အက္ခီနိ ယာစိ, တဒါ တာနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဒဒမာနဿေဝ ဟာသော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ စိတ္တဿ အညထတ္တံ နာဟောသိ။ ဧဝံ ဒါနံ နိဿာယ ဗောဓိသတ္တာနံ တိတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ သောပိ မဟာပုရိသော “သတ္တာဟံ မယာ ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာနံ ဘိက္ခူနံ ဒါနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ တသ္မိံ မဏ္ဍပေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိသီဒါပေတွာ သတ္တာဟံ ဂဝပါနံ နာမ ဒါနံ အဒါသိ။ ဂဝပါနန္တိ မဟန္တေ မဟန္တေ ကောလမ္ဗေ ခီရဿ ပူရေတွာ ဥဒ္ဒနေသု အာရောပေတွာ ဃနပါကပက္ကေ ခီရေ ထောကေ တဏ္ဍုလေ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကမဓုသက္ကရာစုဏ္ဏသပ္ပီဟိ အဘိသင်္ခတံ ဘောဇနံ ဝုစ္စတိ။ မနုဿာယေဝ ပန ပရိဝိသိတုံ နာသက္ခိံသု, ဒေဝါပိ ဧကန္တရိကာ ဟုတွာ ပရိဝိသိံသု။ ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဌာနမ္ပိ ဘိက္ခူ ဂဏှိတုံ နပ္ပဟောသိယေဝ။ တေ ပန ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော အာနုဘာဝေန နိသီဒိံသု။ ပရိယောသာနဒိဝသေ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ ပတ္တာနိ ဓောဝါပေတွာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သပ္ပိနဝနီတမဓုဖာဏိတာဒီနိ ပူရေတွာ တိစီဝရေဟိ သဒ္ဓိံ အဒါသိ, သင်္ဃနဝကဘိက္ခုနာ လဒ္ဓစီဝရသာဋကာ သတသဟဿဂ္ဃနကာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော “အယံ ပုရိသော ဧဝရူပံ မဟာဒါနံ အဒါသိ, ကော နု ခော ဘဝိဿတီ”တိ ဥပဓာရေန္တော “အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ ဒွိန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဒိသွာ မဟာပုရိသံ အာမန္တေတွာ “တွံ ဧတ္တကံ နာမ ကာလံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ မဟာပုရိသော ဗျာကရဏံ သုတွာ “အဟံ ကိရ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ, ကော မေ ဃရာဝါသေန အတ္ထော, ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ တထာရူပံ သမ္ပတ္တိံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ပဟာယ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

မင်္ဂလဿ ပန ဘဂဝတော နဂရံ ဥတ္တရံ နာမ အဟောသိ, ပိတာပိ ဥတ္တရော နာမ ခတ္တိယော, မာတာပိ ဥတ္တရာ နာမ ဒေဝီ, သုဒေဝေါ စ ဓမ္မသေနော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ပါလိတော နာမုပဋ္ဌာကော, သီဝလီ စ အသောကာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခော ဗောဓိ, အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ။ နဝုတိဝဿသဟဿာနိ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန တသ္မိံ ဘဂဝတိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒသ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဧကန္ဓကာရာနိ အဟေသုံ။ သဗ္ဗစက္ကဝါဠေသု မနုဿာနံ မဟန္တံ အာရောဒနပရိဒေဝနံ အဟောသိ။

‘‘ကောဏ္ဍညဿ အပရေန၊ မင်္ဂလော နာမ နာယကော။
တမံ လောကေ နိဟန္တွာန၊ ဓမ္မောက္ကမဘိဓာရယီ’’တိ။

ဧဝံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ အန္ဓကာရံ ကတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ တဿ ဘဂဝတော အပရဘာဂေ **သုမနော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ကဉ္စနပဗ္ဗတမ္ဟိ နဝုတိကောဋိသဟဿာနိ, တတိယေ အသီတိကောဋိသဟဿာနိ။ တဒါ မဟာသတ္တော အတုလော နာမ နာဂရာဇာ အဟောသိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ။ သော ‘‘ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော’’တိ သုတွာ ဉာတိသင်္ဃပရိဝုတော နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ တဿ ဘဂဝတော ဒိဗ္ဗတူရိယေဟိ ဥပဟာရံ ကာရေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပစ္စေကံ ဒုဿယုဂါနိ ဒတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ‘‘အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော နဂရံ ခေမံ နာမ အဟောသိ, သုဒတ္တော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သိရိမာ နာမ မာတာ, သရဏော စ ဘာဝိတတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဥဒေနော နာမုပဋ္ဌာကော, သောဏာ စ ဥပသောဏာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခော ဗောဓိ, နဝုတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ, နဝုတိယေဝ ဝဿသဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏံ အဟောသိ။

‘‘မင်္ဂလဿ အပရေန၊ သုမနော နာမ နာယကော။
သဗ္ဗဓမ္မေဟိ အသမော၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမော’’တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ရေဝတော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဂဏနာ နတ္ထိ, ဒုတိယေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ, တထာ တတိယေ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အတိဒေဝေါ နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ သိရသ္မိံ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ တဿ သတ္ထုနော ကိလေသပ္ပဟာနေ ဝဏ္ဏံ ဝတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ပူဇံ အကာသိ။ သောပိ နံ ‘‘ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော နဂရံ ဓညဝတီ နာမ အဟောသိ, ပိတာ ဝိပုလော နာမ ခတ္တိယော, မာတာပိ ဝိပုလာ နာမ ဒေဝီ, ဝရုဏော စ ဗြဟ္မဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သမ္ဘဝေါ နာမုပဋ္ဌာကော, ဘဒ္ဒါ စ သုဘဒ္ဒါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခောဝ ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, အာယု သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနီတိ။

‘‘သုမနဿ အပရေန၊ ရေဝတော နာမ နာယကော။
အနူပမော အသဒိသော၊ အတုလော ဥတ္တမော ဇိနော’’တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **သောဘိတော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အဇိတော နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သောပိ နံ ‘‘ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော သုဓမ္မံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာပိ သုဓမ္မော နာမ ရာဇာ, မာတာပိ သုဓမ္မာ နာမ ဒေဝီ, အသမော စ သုနေတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အနောမော နာမုပဋ္ဌာကော, နကုလာ စ သုဇာတာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခောဝ ဗောဓိ, အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏန္တိ။

‘‘ရေဝတဿ အပရေန၊ သောဘိတော နာမ နာယကော။
သမာဟိတော သန္တစိတ္တော၊ အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော’’တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဧကသ္မိံယေဝ ကပ္ပေ တယော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု **အနောမဒဿီ ပဒုမော နာရဒော**တိ။ **အနောမဒဿိဿ** ဘဂဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဘိက္ခူ အဋ္ဌသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ သတ္တ, တတိယေ ဆ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဧကော ယက္ခသေနာပတိ အဟောသိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ အနေကကောဋိသတသဟဿာနံ ယက္ခာနံ အဓိပတိ။ သော ‘‘ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော’’တိ သုတွာ အာဂန္တွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္ထာပိ နံ ‘‘အနာဂတေ

ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ အနောမဒဿိဿ ပန ဘဂဝတော စန္ဒဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ယသဝ နာမ ရာဇာ ပိတာ, ယသောဓရာ နာမ မာတာ, နိသဘော စ အနောမော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဝရုဏော နာမုပဋ္ဌာကော, သုန္ဒရီ စ သုမနာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, အဇ္ဇုနရုက္ခော ဗောဓိ, အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

“သောဘိတဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
အနောမဒဿီ အမိတယသော, တေဇဿီ ဒုရတိက္ကမော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ပဒုမော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော ဘာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ တီဏိ သတသဟဿာနိ, တတိယေ အကမကေ အရညေ မဟာဝနသဏ္ဍဝာသီနံ ဘိက္ခူနံ ဒွေ သတသဟဿာနိ။ တဒါ တထာဂတေ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝသန္တေ ဗောဓိသတ္တော သီဟော ဟုတွာ သတ္ထာရံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပန္နံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပီတိသောမနဿဇာတော တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓာရမ္မဏပီတိံ အဝိဇဟိတွာ ပီတိသုခေနေဝ ဂောစရာယ အပက္ကမိတွာ ဇီဝိတပရိစ္စာဂံ ကတွာ ပယိရုပါသမာနော အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ သတ္တာဟစ္စယေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတော သီဟံ ဩလောကေတွာ “ဘိက္ခုသင်္ဃေပိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သင်္ဃံ ဝန္ဒိဿတီတိ ဘိက္ခုသင်္ဃော အာဂစ္ဆတူ”တိ စိန္တေသိ။ ဘိက္ခူ တာဝဒေဝ အာဂမိံသု။ သီဟော သင်္ဃေ စိတ္တံ ပသာဒေသိ။ သတ္ထာ တဿ မနံ ဩလောကေတွာ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ ပဒုမဿ ပန ဘဂဝတော စမ္ပကံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အသမော နာမ ရာဇာ ပိတာ, အသမာ နာမ ဒေဝီ မာတာ, သာလော စ ဥပသာလော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဝရုဏော နာမုပဋ္ဌာကော, ရာမာ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သောဏရုက္ခော နာမ ဗောဓိ, အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, အာယု ဝဿသတသဟဿန္တိ။

“အနောမဒဿိဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
ပဒုမော နာမ နာမေန, အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **နာရဒော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိသဟဿာနိ, တတိယေ အသီတိကောဋိသဟဿာနိ ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စသု အဘိညာသု အဋ္ဌသု စ သမာပတ္တီသု စိဏ္ဏဝသီ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ လောဟိတစန္ဒနေန ပူဇံ အကာသိ။ သောပိ နံ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ဓညဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သုဒေဝေ နာမ ခတ္တိယော ပိတာ, အနောမာ နာမ မာတာ, ဘဒ္ဒသာလော စ ဇိတမိတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဝါသေဋ္ဌော နာမုပဋ္ဌာကော , ဥတ္တရာ စ ဖဂ္ဂုနီ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာသောဏရုက္ခော နာမ ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, နဝုတိဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“ပဒုမဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
နာရဒော နာမ နာမေန, အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော”တိ။

နာရဒဗုဒ္ဓဿ အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဣတော သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဧကောဝ **ပဒုမုတ္တရ**ဗုဒ္ဓော နာမ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ဝေဘာရပဗ္ဗတေ နဝုတိကောဋိသဟဿာနိ, တတိယေ အသီတိကောဋိသဟဿာနိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဇဋိလော နာမ မဟာရဋ္ဌိယော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သစီဝရံ အန္နံ အဒါသိ။ သောပိ နံ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ ပဒုမုတ္တရဿ ပန ဘဂဝတော ကာလေ တိတ္ထိယာ နာမ နာဟေသုံ။ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ ဗုဒ္ဓမေဝ သရဏံ အဂမံသု။ တဿ နဂရံ ဟံသဝတီ နာမ အဟောသိ, ပိတာ အာနန္ဒော နာမ ခတ္တိယော, မာတာ သုဇာတာ နာမ ဒေဝီ, ဒေဝလော စ သုဇာတော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သုမနော နာမုပဋ္ဌာကော,

အမိတာ စ အသမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သလလရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ သမန္တတော ဒွါဒသ ယောဇနာနိ ဂဏှိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

“နာရဒဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော, အက္ခောဘော သာဂရူပမော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ သတ္တတိ ကပ္ပသဟဿာနိ အတိက္ကမိတွာ **သုမေဓော သုဇာတော** စာတိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **သုမေဓဿာပိ** တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ, ပဌမသန္နိပါတေ သုဒဿနနဂရေ ကောဋိသတခီဏာသဝါ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ပန နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဥတ္တရော နာမ မာဏဝေါ ဟုတွာ နိဒဟိတွာ ဌပိတံယေဝ အသီတိကောဋိဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သောပိ နံ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ သုမေဓဿ ဘဂဝတော သုဒဿနံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သုဒတ္တော နာမ ရာဇာ ပိတာ, မာတာပိ သုဒတ္တာ နာမ, သရဏော စ သဗ္ဗကာမော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သာဂရော နာမုပဋ္ဌာကော, ရာမာ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာနီပရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, အာယု နဝုတိ ဝဿသဟဿာနီတိ။

“ပဒုမုတ္တရဿ အပရေန, သုမေဓော နာမ နာယကော။
ဒုရာသဒေါ ဥဂ္ဂတေဇော, သဗ္ဗလောကုတ္တမော မုနီ”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **သုဇာတော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ပညာသံ, တတိယေ စတ္တာလီသံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဟုတွာ “ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော”တိ သုတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သဒ္ဓိံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ စတုမဟာဒီပရဇ္ဇံ ဒတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သကလရဋ္ဌဝါသိနော ရဋ္ဌုပ္ပါဒံ ဂဟေတွာ အာရာမိကကိစ္စံ သာဓေန္တာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိစ္စံ မဟာဒါနံ အဒံသု။ သောပိ နံ သတ္ထာ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော နဂရံ သုမင်္ဂလံ နာမ အဟောသိ, ဥဂ္ဂတော နာမ ရာဇာ ပိတာ, ပဘာဝတီ နာမ မာတာ, သုဒဿနော စ သုဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, နာရဒေါ နာမုပဋ္ဌာကော, နာဂါ စ နာဂသမာလာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာဝေဠုရုက္ခော ဗောဓိ။ သော ကိရ မန္ဒစ္ဆိဒ္ဒေါ ဃနက္ခန္ဓော ဥပရိ နိဂ္ဂတာဟိ မဟာသာခါဟိ မောရပိဉ္ဆကလာပေါ ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ တဿ ဘဂဝတော သရီရံ ပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, အာယု နဝုတိ ဝဿသဟဿာနီတိ။

“တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ, သုဇာတော နာမ နာယကော။
သီဟဟနုသဘက္ခန္ဓော, အပ္ပမေယျော ဒုရာသဒေါ”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော အဋ္ဌာရသကပ္ပသတမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ **ပိယဒဿီ, အတ္ထဒဿီ, ဓမ္မဒဿီ**တိ တယော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **ပိယဒဿိဿာ**ပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမေ ကောဋိသတသဟဿာ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ကဿပေါ နာမ မာဏဝေါ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရံ ဂတော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ကောဋိသတသဟဿဓနပရိစ္စာဂေန သင်္ဃာရာမံ ကာရေတွာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “အဋ္ဌာရသကပ္ပသတစ္စယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော အနောမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာ သုဒိန္နော နာမ ရာဇာ, မာတာ စန္ဒာ နာမ ဒေဝီ, ပါလိတော စ သဗ္ဗဒဿီ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သောဘိတော နာမုပဋ္ဌာကော, သုဇာတာ စ ဓမ္မဒိန္နာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ကကုဓရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“သုဇာတဿ အပရေန, သယမ္ဘူ လောကနာယကော။
ဒုရာသဒေါ အသမသမော, ပိယဒဿီ မဟာယသော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **အတ္ထဒဿီ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမေ အဋ္ဌနဝုတိ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ အဋ္ဌာသီတိသတသဟဿာနိ, တထာ တတိယေ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သုသီမော နာမ မဟိဒ္ဓိကော တာပသော ဟုတွာ ဒေဝလောကတော မန္ဒာရဝပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ အာဟရိတွာ တ သတ္ထာရံ ပူဇေသိ, သောပိ နံ "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော သောဘိတံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သာဂရော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သုဒဿနာ နာမ မာတာ, သန္တော စ ဥပသန္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အဘယော နာမုပဋ္ဌာကော, ဓမ္မာ စ သုဓမ္မာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, စမ္ပကရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ သမန္တတော သဗ္ဗကာလံ ယောဇနမတ္တံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ, အာယု ဝဿသတသဟဿန္တိ။

"တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ, အတ္ထဒဿီ နရာသဘော။
မဟာတမံ နိဟန္တွာန, ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမ"န္တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ဓမ္မဒဿီ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမေ ကောဋိသတံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ သတ္တတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ စ ဒိဗ္ဗတူရိယေဟိ စ ပူဇံ အကာသိ, သောပိ နံ "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော သရဏံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာ သရဏော နာမ ရာဇာ, မာတာ သုနန္ဒာ နာမ, ပဒုမော စ ဖုဿဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သုနေတ္တော နာမုပဋ္ဌာကော , ခေမာ စ သဗ္ဗနာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ရတ္တင်္ကုရရုက္ခော ဗောဓိ, "ဗိမ္ဗိဇာလော"တိပိ ဝုစ္စတိ, သရီရံ ပနဿ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

"တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ, ဓမ္မဒဿီ မဟာယသော။
တမန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ, အတိရောစတိ သဒေဝကေ"တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော စတုနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဧကောဝ **သိဒ္ဓတ္ထော** နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဥဂ္ဂတေဇော အဘိညာဗလသမ္ပန္နော မင်္ဂလော နာမ တာပသော ဟုတွာ မဟာဇမ္ဗုဖလံ အာဟရိတွာ တထာဂတဿ အဒါသိ။ သတ္ထာ တံ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ "စတုနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗောဓိသတ္တံ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော နဂရံ ဝေဘာရံ နာမ အဟောသိ, ပိတာ ဇယသေနော နာမ ရာဇာ, မာတာ သုဖဿာ နာမ, သမ္ဗလော စ သုမိတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ရေဝတော နာမုပဋ္ဌာကော, သီဝလီ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ကဏိကာရရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သဋ္ဌိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

"ဓမ္မဒဿိဿ အပရေန, သိဒ္ဓတ္ထော နာမ နာယကော။
နိဟနိတွာ တမံ သဗ္ဗံ, သူရိယော အဗ္ဘုဂ္ဂတော ယထာ"တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော ဒွါနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ **တိဿော ဖုဿော** တိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **တိဿဿ** ဘဂဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဘိက္ခူနံ ကောဋိသတံ အဟောသိ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘောဂေ မဟာယသော သုဇာတော နာမ ခတ္တိယော ဟုတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟိဒ္ဓိကဘာဝံ ပတွာ "ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော"တိ သုတွာ ဒိဗ္ဗမန္ဒာရဝပဒုမပါရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖာနိ အာဒါယ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဂစ္ဆန္တံ တထာဂတံ ပူဇေသိ, အာကာသေ ပုပ္ဖဝိတာနံ အကာသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ "ဣတော ဒွါနဝုတိကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ခေမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာ ဇနသန္ဓော နာမ ခတ္တိယော, မာတာ ပဒုမာ နာမ , ဗြဟ္မဒေဝေါ စ ဥဒယော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သမင်္ဂေါ နာမုပဋ္ဌာကော, ဖုဿာ စ သုဒတ္တာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, အသနရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သဋ္ဌိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

“သိဒ္ဓတ္ထဿ အပရေန၊ အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
အနန္တသီလော အမိတယသော၊ တိဿော လောကဂ္ဂနာယကော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ဖုဿော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ပဏ္ဏာသ, တတိယေ ဒွတ္တိံသ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဝိဇိတာဝီ နာမ ခတ္တိယော ဟုတွာ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ မဟာဇနဿ ဓမ္မကထံ ကထေသိ, သီလပါရမိဉ္စ ပူရေသိ။ သောပိ နံ “ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ တထေဝ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ကာသိ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ဇယသေနော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သိရိမာ နာမ မာတာ, သုရက္ခိတော စ ဓမ္မသေနော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သဘိယော နာမုပဋ္ဌာကော, စာလာ စ ဥပစာလာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, အာမလကရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ၊ အဟု သတ္ထာ အနုတ္တရော။
အနူပမော အသမသမော၊ ဖုဿော လောကဂ္ဂနာယကော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ **ဝိပဿီ** နာမ ဘဂဝါ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ အဋ္ဌသဋ္ဌိ ဘိက္ခုသတသဟဿံ အဟောသိ, ဒုတိယေ ဧကသတသဟဿံ, တတိယေ အသီတိသဟဿာနိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ အတုလော နာမ နာဂရာဇာ ဟုတွာ သတ္တရတနခစိတံ သောဝဏ္ဏမယံ မဟာပီဌံ ဘဂဝတော အဒါသိ။ သောပိ နံ “ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ဗန္ဓုမတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ဗန္ဓုမာ နာမ ရာဇာ ပိတာ, ဗန္ဓုမတီ နာမ မာတာ, ခဏ္ဍော စ တိဿော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အသောကော နာမုပဋ္ဌာကော, စန္ဒာ စ စန္ဒမိတ္တာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ပာဋလိရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ သဒါ သတ္တ ယောဇနာနိ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ, အသီတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“ဖုဿဿ စ အပရေန၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
ဝိပဿီ နာမ နာမေန၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ စက္ခုမာ”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော ဧကတိံသကပ္ပေ **သိခီ စ ဝေဿဘူ** စာတိ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ အဟေသုံ။ **သိခိဿာ**ပိ ဘဂဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဘိက္ခုသတသဟဿံ အဟောသိ, ဒုတိယေ အသီတိသဟဿာနိ, တတိယေ သတ္တတိသဟဿာနိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အရိန္ဒမော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သစီဝရံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္တရတနပဋိမဏ္ဍိတံ ဟတ္ထိရတနံ ဒတွာ ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ကတွာ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ အဒါသိ။ သောပိ နံ “ဣတော ဧကတိံသကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော အရုဏဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အရုဏော နာမ ခတ္တိယော ပိတာ, ပဘာဝတီ နာမ မာတာ, အဘိဘူ စ သမ္ဘဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ခေမင်္ကရော နာမုပဋ္ဌာကော, သခိလာ စ ပဒုမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ပုဏ္ဍရီကရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သတ္တတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ ယောဇနတ္တယံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ, သတ္တတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“ဝိပဿိဿ အပရေန၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
သိခိဝှယော နာမ ဇိနော၊ အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော”တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ဝေဿဘူ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ အသီတိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ သတ္တတိ, တတိယေ သဋ္ဌိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သုဒဿနော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သစီဝရံ မဟာဒါနံ ဒတွာ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာစာရဂုဏသမ္ပန္နော ဗုဒ္ဓရတနေ စိတ္တီကာရပီတိဗဟုလော အဟောသိ။ သောပိ နံ ဘဂဝါ “ဣတော ဧကတိံသကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော အနောမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သုပ္ပတီတော နာမ ရာဇာ ပိတာ, ယသဝတီ နာမ မာတာ , သောဏော စ ဥတ္တရော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဥပသန္တော နာမုပဋ္ဌာကော, အာမာ စ သ

မာလာ စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝိကာ, သာလရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သဋ္ဌိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနိ အာယုတိ။

''တဿေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ, အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
ဝေဿဘူ နာမ နာမေန, လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ သော ဇိနော''တိ။

တဿ အပရဘာဂေ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တာ **ကကုသန္ဓော, ကောဏာဂမနော, ကဿပေါ, အမှာကံ ဘဂဝါ**တိ။ **ကကုသန္ဓဿ** ဘဂဝတော ဧကော သာဝကသန္နိပါတော, တတ္ထ စတ္တာလီသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ခေမော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ သပတ္တစီဝရံ မဟာဒါနဉ္စေဝ အဉ္ဇနာဒိဘေသဇ္ဇာနိ စ ဒတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ဗျာကာသိ။ ကကုသန္ဓဿ ပန ဘဂဝတော ခေမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အဂ္ဂိဒတ္တော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ, ဝိသာခါ နာမ ဗြာဟ္မဏီ မာတာ, ဝိဓုရော စ သဉ္ဇီဝေါ စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝကာ, ဗုဒ္ဓိဇော နာမုပဋ္ဌာကော, သာမာ စ စမ္ပကာ စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝိကာ , မဟာသိရီသရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ စတ္တာလီသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, စတ္တာလီသ ဝဿသဟဿာနိ အာယုတိ။

''ဝေဿဘုဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
ကကုသန္ဓော နာမ နာမေန, အပ္ပမေယျော ဒုရာသဒေါ''တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ကောဏာဂမနော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ ဧကော သာဝကသန္နိပါတော, တတ္ထ တိံသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ပဗ္ဗတော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပဋ္ဋုဏ္ဏစီနပဋ္ဋကောသေယျကမ္ဗလဒုကူလာနိ စေဝ သုဝဏ္ဏပါဒုကဉ္စ ဒတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သောပိ နံ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော သောဘဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ယညဒတ္တော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ, ဥတ္တရာ နာမ ဗြာဟ္မဏီ မာတာ, ဘိယျသော စ ဥတ္တရော စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝကာ, သောတ္ထိဇော နာမုပဋ္ဌာကော, သမုဒ္ဒါ စ ဥတ္တရာ စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝိကာ, ဥဒုမ္ဗရရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ တိံသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, တိံသ ဝဿသဟဿာနိ အာယုတိ။

''ကကုသန္ဓဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
ကောဏာဂမနော နာမ ဇိနော, လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော''တိ။

တဿ အပရဘာဂေ **ကဿပေါ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ ဧကော သာဝကသန္နိပါတော, တတ္ထ ဝီသတိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဇောတိပါလော နာမ မာဏဝေါ ဟုတွာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဘူမိယဉ္စေဝ အန္တလိက္ခေ စ ပါကဋော ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မိတ္တော အဟောသိ။ သော တေန သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရဒ္ဓဝီရိယော တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တာဝတ္တသမ္ပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ သောဘေသိ။ သောပိ နံ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ဗာရာဏသီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ, ဓနဝတီ နာမ ဗြာဟ္မဏီ မာတာ, တိဿော စ ဘာရဒွါဇော စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝကာ, သဗ္ဗမိတ္တော နာမုပဋ္ဌာကော, အနုဠာ စ ဥရုဝေဠာ စ ဒွေ ၀ အဂ္ဂသာဝိကာ, နိဂြောဓရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ ဝီသတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယုတိ။

''ကောဏာဂမနဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန, ဓမ္မရာဇာ ပဘင်္ကရော''တိ။

ယသ္မိံ ပန ကပ္ပေ ဒီပင်္ကရော ဒသဗလော ဥဒပါဒိ, တသ္မိံ အညေပိ တယော ဗုဒ္ဓါ အဟေသုံ။ တေသံ သန္တိကာ ဗောဓိသတ္တဿ ဗျာကရဏံ နတ္ထိ, တသ္မာ တေ ဣဓ န ဒဿိတာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန တမှာ ကပ္ပာ ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓေ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တံ –

‘‘တဏှင်္ကရော မေဓင်္ကရော၊ အထောပိ သရဏင်္ကရော။
ဒီပင်္ကရော စ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ကောဏ္ဍညော ဒွိပဒုတ္တမော။

‘‘မင်္ဂလော စ သုမနော စ၊ ရေဝတော သောဘိတော မုနိ။
အနောမဒဿီ ပဒုမော၊ နာရဒော ပဒုမုတ္တရော။

‘‘သုမေဓော စ သုဇာတော စ၊ ပိယဒဿီ မဟာယသော။
အတ္ထဒဿီ ဓမ္မဒဿီ၊ သိဒ္ဓတ္ထော လောကနာယကော။

‘‘တိဿော ဖုဿော စ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝိပဿီ သိခိ ဝေဿဘူ။
ကကုသန္ဓော ကောဏာဂမနော၊ ကဿပေါ စာတိ နာယကော။

‘‘ဧတေ အဟေသုံ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဝီတရာဂါ သမာဟိတာ။
သတရံသီဝ ဥပ္ပန္နာ၊ မဟာတမဝိနောဒနာ။
ဇလိတွာ အဂ္ဂိခန္ဓာဝ၊ နိဗ္ဗုတာ တေ သသာဝကာ’’တိ။

တတ္ထ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော ဒီပင်္ကရာဒီနံ စတုဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ အဓိကာရံ ကရောန္တော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အာဂတော။ ကဿပဿ ပန ဘဂဝတော ဩရဘာဂေ ဌပေတွာ ဣမံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အညော ဗုဒ္ဓေါ နာမ နတ္ထိ။ ဣတိ ဒီပင်္ကရာဒီနံ စတုဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ လဒ္ဓဗျာကရဏော ပန ဗောဓိသတ္တော ယေနေန –

‘‘မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉) –

ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရေန ‘‘ဟန္ဒ ဗုဒ္ဓကရေ ဓမ္မေ, ဝိစိနာမိ ဣတော စိတော’’တိ ဥဿာဟံ ကတွာ ‘‘ဝိစိနန္တော တဒါဒက္ခိံ, ပဌမံ ဒါနပါရမိ’’န္တိ ဒါနပါရမိတာဒယော ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ ဒိဋ္ဌာ, တေ ပူရေန္တော ယာဝ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝါ အာဂမိ။ အာဂစ္ဆန္တော စ ယေ တေ ကတာဘိနီဟာရာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ အာနိသံသာ သံဝဏ္ဏိတာ –

‘‘ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ၊ ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ။
သံသရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ၊ ကပ္ပကောဋိသတေဟိပိ။

‘‘အဝီစိမှိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တထာ လောကန္တရေသု စ။
နိဇ္ဈာမတဏှာ ခုပ္ပိပါသာ၊ န ဟောန္တိ ကာလကဉ္ဇကာ။

‘‘န ဟောန္တိ ခုဒ္ဒကာ ပါဏာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ ဒုဂ္ဂတိံ။
ဇာယမာနာ မနုဿေသု၊ ဇစ္စန္ဓာ န ဘဝန္တိ တေ။

‘‘သောတဝေကလ္လတာ နတ္ထိ၊ န ဘဝန္တိ မူဂပက္ခိကာ။
ဣတ္ထိဘာဝံ န ဂစ္ဆန္တိ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနပဏ္ဍကာ။

‘‘န ဘဝန္တိ ပရိယာပန္နာ၊ ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ။
မုတ္တာ အာနန္တရိကေဟိ၊ သဗ္ဗတ္ထ သုဒ္ဓဂေစရာ။

‘‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ န သေဝန္တိ၊ ကမ္မကိရိယဒဿနာ။

ဝသမာနာပိ သင်္ဂေသုံ၊ အသည်း နူပပဇ္ဇရေ။

''သုဒ္ဓာတသေသု ဒေဝေသု၊ ဟေတု နာမ န ဝိဇ္ဇတိ။
နေက္ခမ္မနိန္နာ သပ္ပုရိသာ၊ ဝိသံယုတ္တာ ဘတဘဝေ။
စရန္တိ လောကတ္ထစရိယာယော၊ ပူရေန္တိ သဗ္ဗပာရမီ''တိ။

တေ အာနိသံသေ အဓိဂန္တွာဝ အာဂတော။ ပာရမိယော ပူရေန္တဿ စဿ အကိတ္တိဗြာဟ္မဏကာလေ သင်္ခ ဗြာဟ္မဏကာလေ ဓနဉ္စယရာဇကာလေ မဟာသုဒဿနကာလေ မဟာဂေဝိန္ဒကာလေ နိမိမဟာရာဇကာလေ စန္ဒကုမာ ရကာလေ ဝိသယှသေဋ္ဌိကာလေ သိဝိရာဇကာလေ ဝေဿန္တရကာလေတိ အနပာရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိ မာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ သသပဏ္ဍိတဇာတကေ –

''ဘိက္ခာယ ဥပဂတံ ဒိသွာ၊ သကတ္တာနံ ပရိစ္စဇိံ။
အနေန မေ သမော နတ္ထိ၊ သော မေ အနပာရမီ''တိ။ (စရိယာ. ၁.တဿုဒ္ဒါန်) –

ဧဝံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ **အနပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ သီလဝရာဇကာလေ စမ္ပေယျ နာဂရာဇကာလေ ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇကာလေ ဇယဒ္ဒိသရာဇပုတ္တကာလေ အလီနသတ္တုကုမာ ရကာလေတိ သီလပာရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ သင်္ခပာလဇာတကေ –

''သူလေဟိ ဝိဇ္ဈိယန္တောပိ၊ ကောဋ္ဋိယန္တောပိ သတ္တိဟိ။
ဘောဇပုတ္တေ န ကုပ္ပာမိ၊ သော မေ သီလပာရမီ''တိ။ (စရိယာ. ၂.၉၁) –

ဧဝံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ **သီလပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ သောမနဿကုမာရကာလေ, ဟတ္ထိပာလကုမာရကာလေ, အယောဃရပဏ္ဍိတကာလေတိ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ နေက္ခမ္မပာရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာ တနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ စူဠသုတသောမဇာတကေ –

''မဟာရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတံ၊ ခေဠပိဏ္ဍံဝ ဆဍ္ဍယိံ။
စဇတော န ဟောတိ လဂ္ဂံ၊ သော မေ နေက္ခမ္မပာရမီ''တိ။ –

ဧဝံ နိဿင်္ဂတာယ ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ နိက္ခမန္တဿ **နေက္ခမ္မပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ ဝိဓုရ ပဏ္ဍိတကာလေ, မဟာဂေဝိန္ဒပဏ္ဍိတကာလေ, ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတကာလေ, အရကပဏ္ဍိတကာလေ, ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကကာ လေ, မဟောသဓပဏ္ဍိတကာလေတိ, ပညာပာရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ သတ္တု ဘတ္တဇာတကေ သေနကပဏ္ဍိတကာလေ –

''ပညာယ ဝိစိနန္တောဟံ၊ ဗြာဟ္မဏံ မောစယိံ ဒုခါ။
ပညာယ မေ သမော နတ္ထိ၊ သော မေ ပညာပာရမီ''တိ။ –

အန္တောဘတ္တဂတံ သပ္ပံ ဒဿေန္တဿ **ပညာပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ ဝီရိယပာရမိတာဒီနမ္ပိ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ မဟာဇနကဇာတကေ –

''အတီရဒဿီ ဇလမဇ္ဈေ၊ ဟတာ သဗ္ဗေဝ မာနုသာ။
စိတ္တဿ အညထာ နတ္ထိ၊ သော မေ ဝီရိယပာရမီ''တိ။ –

ဧဝံ မဟာသမုဒ္ဒံ တရန္တဿ ပဝတ္တာ **ဝီရိယပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ ခန္တိဝါဒိဇာတကေ –

''အစေတနံဝ ကောဋ္ဋေန္တေ၊ တိဏှေန ဖရသုနာ မမံ။
ကာသိရာဇေ န ကုပ္ပာမိ၊ သော မေ ခန္တိပာရမီ''တိ။ –

ဧဝံ အစေတနဘာဝေန ဝိယ မဟာဒုက္ခံ အဓိဝါသေန္တဿ **ခန္တိပာရမိတာ** ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။ မဟာသုတသောမဇာတကေ –

“သစ္စဝါစံ အနုရက္ခန္တော၊ စဇိတွာ မမ ဇီဝိတံ။
မောစေသိံ ဧကသတံ ခတ္တိယေ၊ ဧသာ မေ သစ္စပါရမီ”တိ။ –

ဧဝံ ဇီဝိတံ စဇိတွာ သစ္စမနုရက္ခန္တဿ **သစ္စပါရမိတာ** ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။ မူဂပက္ခဇာတကေ –

“မာတာ ပိတာ န မေ ဒေဿာ၊ နပိ မေ ဒေဿံ မဟာယသံ။
သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ၊ တသ္မာ ဝတမဓိဋ္ဌဟိ”န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၆ ထောကံ ဝိသဒိသံ) –

ဧဝံ ဇီဝိတမ္ပိ စဇိတွာ ဝတံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ **အဓိဋ္ဌာနပါရမိတာ** ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။ ဧကရာဇဇာတကေ –

“န မံ ကောစိ ဥတ္တာသတိ၊ နပိဟံ ဘာယာမိ ကဿစိ။
မေတ္တာဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော၊ ရမာမိ ပဝနေ တဒါ”တိ။ (စရိယာ. ၃.၁၁၃) –

ဧဝံ ဇီဝိတမ္ပိ အနောလောကေတွာ မေတ္တာယန္တဿ **မေတ္တာပါရမိတာ** ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။ လောမဟံသဇာတကေ –

“သုသာနေ သေယ္ယံ ကပ္ပေမိ၊ ဆဝဋ္ဌိကံ ဥပဓာယဟံ။
ကာမဏ္ဍလာ ဥပါဂန္တွာ၊ ရူပံ ဒဿေန္တိနပ္ပက”န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၁၁၉) –

ဧဝံ ဂါမဒါရကေသု နိဋ္ဌုဘနာဒီဟိ စေဝ မာလာဂန္ဓူပဟာရာဒီဟိ စ သုခဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တေသုပိ ဥပေက္ခံ အနတိဝတ္တန္တဿ **ဥပေက္ခာပါရမိတာ** ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေသ အတ္ထော စရိယာပိဋကတော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ပါရမိယော ပူရေတွာ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌိတော –

“အစေတနာယံ ပထဝီ၊ အဝိညာယ သုခံ ဒုခံ။
သာပိ ဒါနဗလာ မယှံ၊ သတ္တက္ခတ္တုံ ပကမ္ပထာ”တိ။ (စရိယာ. ၁.၁၂၄) –

ဧဝံ မဟာပထဝိကမ္ပနာဒီနိ မဟာပုညာနိ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ တတော စုတော တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဣတိ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အယံ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ, ဧတ္တကံ ဌာနံ **ဒူရေနိဒါနံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒူရေနိဒါနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အဝိဒူရေနိဒါနကထာ

တုသိတပုရေ ဝသန္တေယေဝ ပန ဗောဓိသတ္တေ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ နာမ ဥဒပါဒိ။ လောကသ္မိဉှိ **တီဏိ ကောလာဟလာနိ** ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ – ကပ္ပကောလာဟလံ, ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ, စက္ကဝတ္တိကောလာဟလန္တိ။ တတ္ထ “ဝဿသတသဟဿဿ အစ္စယေန ကပ္ပုဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ”တိ လောကဗျူဟာ နာမ ကာမာဝစရဒေဝါ မုတ္တသိရာ ဝိကိဏ္ဏကေသာ ရုဒမုခါ အဿူနိ ဟတ္ထေဟိ ပုဉ္ဆမာနာ ရတ္တဝတ္ထနိဝတ္ထာ အတိဝိယ ဝိရူပဝေသဓာရိနော ဟုတွာ မနုဿပထေ ဝိစရန္တာ ဧဝံ အာရောစေန္တိ “မာရိသာ ဣတော ဝဿသတသဟဿဿ အစ္စယေန ကပ္ပုဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတိ, အယံ လောကော ဝိနဿိဿတိ, မဟာသမုဒ္ဒေါပိ သုဿိဿတိ , အယဉ္စ မဟာပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ ဥဍ္ဍယှိဿန္တိ ဝိနဿိဿန္တိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ လောကဝိနာသော ဘဝိဿတိ, မေတ္တံ မာရိသာ ဘာဝေထ, ကရုဏံ, မုဒိတံ, ဥပေက္ခံ မာရိသာ ဘာဝေထ, မာတရံ ဥပဋ္ဌဟထ, ပိတရံ ဥပဋ္ဌဟထ, ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော ဟောထာ”တိ။ ဣဒံ **ကပ္ပကောလာဟလံ** နာမ။ ဝဿသဟဿဿ အစ္စယေန ပန သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ လောကပါလဒေဝတာ “ဣတော မာရိသာ ဝဿသဟဿဿ အစ္စယေန ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿ

သတီ''တိ ဉဃ္ဃောသေန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ဣဒံ **ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ** နာမ။ ဝဿသတဿ အစ္စယေန စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ဒေဝတာ ''ဣတော မာရိသာ ဝဿသတဿ အစ္စယေန စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ ဉဃ္ဃောသေန္တိယော အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ဣဒံ **စက္ကဝတ္တိကောလာဟလံ** နာမ။ ဣမာနိ တီဏိ ကောလာဟလာနိ မဟန္တာနိ ဟောန္တိ။

တေသု ဗုဒ္ဓကောလာဟလသဒ္ဒံ သုတွာ သကလဒသသဟဿစက္ကဝာဠဒေဝတာ ဧကတော သန္နိပတိတွာ ''အသုကော နာမ သတ္တော ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ''တိ ဉတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာယာစန္တိ။ အာယာစမာနာ စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တေ ဥပ္ပန္နေသု အာယာစန္တိ။ တဒါ ပန သဗ္ဗာပိ ဒေဝတာ ဧကေကစက္ကဝါဠေ စတုမဟာရာဇသက္ကသုယာမသန္တုသိတသုနိမ္မိတဝသဝတ္တိမဟာဗြဟ္မေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပတိတွာ တုသိတဘဝနေ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''မာရိသာ တုမှေဟိ ဒသ ပါရမိယော ပူရေန္တေဟိ န သက္ကသမ္ပတ္တိံ, န မာရသမ္ပတ္တိံ, န ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ, န စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေန္တေဟိ ပူရိတာ, လောကနိတ္ထရဏတ္ထာယ ပန သဗ္ဗညုတံ ပတ္ထေန္တေဟိ ပူရိတာ, သော ဝေါ ဣဒါနိ ကာလော မာရိသာ ဗုဒ္ဓတ္တာယ သမယော, မာရိသာ ဗုဒ္ဓတ္တာယ သမယော''တိ ယာစိံသု။

အထ မဟာသတ္တော ဒေဝတာနံ ပဋိညံ အဒတွာဝ ကာလဒီပဒေသကုလဇနေတ္တိအာယုပရိစ္ဆေဒဝသေန **ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ** နာမ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ''ကာလော နု ခေါ, အကာလော နု ခေါ''တိ ပဌမံ ကာလံ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ဝဿသတသဟဿတော ဥဒ္ဓံ ဝဍ္ဎိတအာယုကာလော ကာလော နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာနံ ဇာတိဇရာမရဏာနိ န ပညာယန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဓမ္မဒေသနာ တိလက္ခဏမုတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ တေသံ ''အနိစ္စံ, ဒုက္ခံ, အနတ္တာ''တိ ကထေန္တာနံ ''ကိံ နာမေတံ ကထေန္တိ''တိ နေဝ သောတဗ္ဗံ န သဒ္ဒါတဗ္ဗံ မညန္တိ, တတော အဘိသမယော န ဟောတိ, တသ္မိံ အသတိ အနိယျာနိကံ သာသနံ ဟောတိ။ တသ္မာ သော အကာလော။ ဝဿသတတော ဦနအာယုကာလောပိ ကာလော န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ သတ္တာ ဥဿန္နကိလေသာ ဟောန္တိ, ဥဿန္နကိလေသာနဉ္စ ဒိန္နော ဩဝါဒေါ ဩဝါဒဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိ ဝိယ ခိပ္ပံ ဝိဂစ္ဆတိ ။ တသ္မာ သောပိ အကာလော။ ဝဿသတသဟဿတော ပန ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, ဝဿသတတော ပဋ္ဌာယ ဥဒ္ဓံ အာယုကာလော ကာလော နာမ။ တဒါ စ ဝဿသတကာလော။ အထ မဟာသတ္တော ''နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗကာလော''တိ ကာလံ ပဿိ။

တတော ဒီပံ ဝိလောကေန္တော သပရိဝါရေ စတ္တာရော ဒီပေ ဩလောကေတွာ ''တီသု ဒီပေသု ဗုဒ္ဓါ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဇမ္ဗုဒီပေယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တီ''တိ ဒီပံ ပဿိ။

တတော ''ဇမ္ဗုဒီပေါ နာမ မဟာ ဒသယောဇနသဟဿပရိမာဏော, ကတရသ္မိံ နု ခေါ ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တန္တီ''တိ ဩကာသံ ဝိလောကေန္တော မဇ္ဈိမဒေသံ ပဿိ။ မဇ္ဈိမဒေသော နာမ – ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော, တဿ အပရေန မဟာသာလော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပုဗ္ဗဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သလ္လဝတီ နာမ နဒီ, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သေတကဏ္ဏိကံ နာမ နိဂမော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ထူဏံ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥသီရဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော, တတော ပရံ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ''တိ ဧဝံ ဝိနယေ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝုတ္တော ပဒေသော။ သော အာယာမတော တီဏိ ယောဇနသတာနိ, ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတေယျာနိ, ပရိက္ခေပတော နဝ ယောဇနသတာနီတိ ဧတသ္မိံ ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာဝကာ, အသီတိ မဟာသာဝကာ, စက္ကဝတ္တိရာဇာ အညေ စ မဟေသက္ခာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိမဟာသာလာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒဉ္စေတ္ထ ကပိလဝတ္ထု နာမ နဂရံ, တတ္ထ မယာ နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗန္တိ နိဋ္ဌံ အဂမာသိ။

တတော ကုလံ ဝိလောကေန္တော ''ဗုဒ္ဓါ နာမ ဝေဿကုလေ ဝါ သုဒ္ဒကုလေ ဝါ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, လောကသမ္မတေ ပန ခတ္တိယကုလေ ဝါ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဝါတိ ဒွီသုယေဝ ကုလေသု နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဣဒါနိ စ ခတ္တိယကုလံ လောကသမ္မတံ , တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ။ သုဒ္ဓောဒနော နာမ ရာဇာ မေ ပိတာ ဘဝိဿတီ''တိ ကုလံ ပဿိ။

တတော မာတရံ ဝိလောကေန္တော “ဗုဒ္ဓမာတာ နာမ လောလာ သုရာဓုတ္တာ န ဟောတိ, ကပ္ပသတသဟဿံ ပန ပူ
ရိတပါရမီ ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ အခဏ္ဍပဉ္စသီလာယေဝ ဟောတိ။ အယဉ္စ မဟာမာယာ နာမ ဒေဝီ ဧဒိသီ, အယံ မေ မာတာ
ဘဝိဿတိ, ကိတ္တကံ ပနဿာ အာယူတိ ဒသန္နံ မာသာနံ ဥပရိ သတ္တ ဒိဝသာနီ”တိ ပဿိ။

ဣတိ ဣမံ ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ ဝိလောကေတွာ “ကာလော မေ မာရိသာ ဗုဒ္ဓဘာဝါယာ”တိ ဒေဝတာနံ သင်္ဂဟံ က
ရောန္တော ပဋိညံ ဒတွာ “ဂစ္ဆထ, တုမှေ”တိ တာ ဒေဝတာ ဥယျောဇေတွာ တုသိတဒေဝတာဟိ ပရိဝုတော တုသိ
တပုရေ နန္ဒနဝနံ ပါဝိသိ။ သဗ္ဗဒေဝလောကေသု ဟိ နန္ဒနဝနံ အတ္ထိယေဝ။ တတ္ထ နံ ဒေဝတာ “ဣတော စုတော သုဂတိံ
ဂစ္ဆ, ဣတော စုတော သုဂတိံ ဂစ္ဆာ”တိ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလကမ္မောကာသံ သာရယမာနာ ဝိစရန္တိ။ သော ဧဝံ ဒေဝ
တာဟိ ကုသလံ သာရယမာနာဟိ ပရိဝုတော တတ္ထ ဝိစရန္တော စဝိတွာ မဟာမာယာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂ
ဏှိ။

တဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ အယမနုပုဗ္ဗိကထာ – တဒါ ကိရ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ အာသာဠှနက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ
အဟောသိ, မဟာဇနော နက္ခတ္တံ ကီဠတိ။ မဟာမာယာပိ ဒေဝီ ပုရေ ပုဏ္ဏမာယ သတ္တမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဂတသု
ရာပါနံ မာလာဂန္ဓဝိဘူတိသမ္ပန္နံ နက္ခတ္တကီဠံ အနုဘဝမာနာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဂန္ဓောဒကေန နှာ
ယိတွာ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိ
တွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သိရိသယနေ နိပန္နာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမမာ
နာ ဣမံ သုပိနံ အဒ္ဒသ – ‘စတ္တာရော ကိရ နံ မဟာရာဇာနော သယနေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတွာ ဟိမဝန္တံ နေတွာ သဋ္ဌိ
ယောဇနိကေ မနောသိလာတလေ သတ္တယောဇနိကဿ မဟာသာလရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ဌပေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။
အထ နေသံ ဒေဝိယော အာဂန္တွာ ဒေဝိံ အနောတတ္တဒဟံ နေတွာ မနုဿမလဟရဏတ္ထံ နှာပေတွာ ဒိဗ္ဗဝတ္
ထံ နိဝါသာပေတွာ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပာပေတွာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓာပေတွာ တတော အဝိဒူရေ ဧကော ရဇတပဗ္ဗတော
အတ္ထိ, တဿ အန္တော ကနကဝိမာနံ အတ္ထိ , တတ္ထ ပါစီနသီသကံ ဒိဗ္ဗသယနံ ပညာပေတွာ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ အထ
ဗောဓိသတ္တော သေတဝရဝါရဏော ဟုတွာ တတော အဝိဒူရေ ဧကော သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတော အတ္ထိ, တတ္ထ ဝိစရိတွာ
တတော ဩရုယှ ရဇတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ဥတ္တရဒိသတော အာဂမ္မ ရဇတဒါမဝဏ္ဏာယ သောဏ္ဍာယ သေတပဒု
မံ ဂဟေတွာ ကောဉ္စနာဒံ နဒိတွာ ကနကဝိမာနံ ပဝိသိတွာ မာတုသယနံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒက္ခိဏပဿံ
ဖာလေတွာ ကုစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌသဒိသော အဟောသီ’တိ။ ဧဝံ ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။

ပုနဒိဝသေ ပဗုဒ္ဓါ ဒေဝီ တံ သုပိနံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ စတုသဋ္ဌိမတ္တေ ဗြာဟ္မဏပါမောက္ခေ ပက္ကော
သာပေတွာ ဂေါမယဟရိတူပလိတ္တာယ လာဇာဒီဟိ ကတမင်္ဂလသက္ကာရာယ ဘူမိယာ မဟာရဟာနိ အာသနာနိ ပညာပေ
တွာ တတ္ထ နိသိန္နာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ သပ္ပိမဓုသက္ခရာဘိသင်္ခတဿ ဝရပါယာသဿ သုဝဏ္ဏရဇတပါတိယော ပူ
ရေတွာ သုဝဏ္ဏရဇတပါတီဟိယေဝ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ အဒါသိ, အညေဟိ စ အဟတဝတ္ထကပိလဂါဝီအာဒီဟိ တေ သန္
တပ္ပေသိ။ အထ နေသံ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပိတာနံ သုပိနံ အာရောစာပေတွာ “ကိံ ဘဝိဿတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မ
ဏာ အာဟံသု “မာ စိန္တယိ, မဟာရာဇ, ဒေဝိယာ တေ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိတော, သော စ ခေါ ပုရိသဂဗ္ဘော, န
ဣတ္ထိဂဗ္ဘော, ပုတ္တော တေ ဘဝိဿတိ။ သော သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ရာဇာ ဘဝိဿတိ စက္ကဝတ္
တီ; သစေ အဂါရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ”တိ။

ဗောဓိသတ္တဿ ပန မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏက္ခဏေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သကလဒသသဟဿီ
လောကဓာတု သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ။ ဒွတ္တိံသပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ပါတုရဟေသုံ – ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿ
သေသု အပ္ပမာဏော ဩဘာသော ဖရိ။ တဿ တံ သိရိံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဝိယ အန္ဓာ စက္ခူနိ ပဋိလဘိံသု, ဗဓိရာ သဒ္ဒံ သုဏိံ
သု, မူဂါ သမာလပိံသု, ခုဇ္ဇာ ဥဇုဂတ္တာ အဟေသုံ, ပင်္ဂုလာ ပဒသာ ဂမနံ ပဋိလဘိံသု, ဗန္ဓနဂတာ သဗ္ဗသတ္တာ အန္ဒုဗန္
ဓနာဒီဟိ မုစ္စိံသု, သဗ္ဗနရကေသု အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယိ, ပေတ္တိဝိသယေ ခုပ္ပိပါသာ ဝူပသမိ, တိရစ္ဆာနာနံ ဘယံ နာဟောသိ,
သဗ္ဗသတ္တာနံ ရောဂေါ ဝူပသမိ, သဗ္ဗသတ္တာ ပိယံဝဒါ အဟေသုံ, မဓုရေနာကာရေန အဿာ ဟသိံသု, ဝါရဏာ ဂဇ္ဇိံ
သု, သဗ္ဗတူရိယာနိ သကသကနိန္နာဒံ မုဉ္စိံသု, အဃဋ္ဋိတာနိယေဝ မနုဿာနံ ဟတ္ထူပဂါဒီနိ အာဘရဏာနိ ဝိရဝိံသု, သဗ္ဗ
ဒိသာ ဝိပ္ပသန္နာ အဟေသုံ , သတ္တာနံ သုခံ ဥပ္ပါဒယမာနော မုဒုသီတလဝါတော ဝါယိ, အကာလမေဃော ဝဿိ, ပထ
ဝိတောပိ ဥဒကံ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ ဝိဿန္ဒိ, ပက္ခိနော အာကာသဂမနံ ဝိဇဟိံသု, နဒိယော အသန္ဒမာနာ အဋ္ဌံသု, မဟာသမု

ဒ္ဒေ မဓုရံ ဥဒကံ အဟောသိ, သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ သဉ္ဆန္နတလော အဟောသိ, ထလဇလဇာဒီနိ သဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ပုပ္ဖိံသု, ရုက္ခာနံ ခန္ဓေသု ခန္ဓပဒုမာနိ, သာခာသု သာခာပဒုမာနိ, လတာသု လတာပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသု, ထလေ သိလာတလာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဥပရူပရိ သတ္တ သတ္တ ဟုတွာ ဒဏ္ဍပဒုမာနိ နာမ နိက္ခမိံသု, အာကာသေ ဩလမ္ဗကပဒုမာနိ နာမ နိဗ္ဗတ္တိံသု, သမန္တတော ပုပ္ဖဝဿာ ဝဿိံသု, အာကာသေ ဒိဗ္ဗတူရိယာနိ ဝဇ္ဇိံသု, သကလဒသသဟဿိလောကဓာတု ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌမာလာဂုဠော ဝိယ, ဥပ္ပီဠေတွာ ဗဒ္ဓမာလာကလာပော ဝိယ, အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မာလာသနံ ဝိယ စ ဧကမာလာမာလိနီ ဝိပ္ဖုရန္တဝါဠဗီဇနီ ပုပ္ဖဓူမဂန္ဓပရိဝါသိတာ ပရမသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ အဟောသိ။

ဧဝံ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တဿ စေဝ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ စ ဥပဒ္ဒဝနိဝါရဏတ္ထံ ခဂ္ဂဟတ္ထာ စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။ ဗောဓိသတ္တမာတု ပန ပုရိသေသု ရာဂစိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇိ, လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ စ အဟောသိ သုခိနီ အကိလန္တကာယာ။ ဗောဓိသတ္တဉ္စ အန္တောကုစ္ဆိဂတံ ဝိပ္ပသန္နေ မဏိရတနေ အာဝုတပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝိယ ပဿတိ။ ယသ္မာ စ ဗောဓိသတ္တေန ဝသိတကုစ္ဆိ နာမ စေတိယဂဗ္ဘသဒိသာ ဟောတိ, န သက္ကာ အညေန သတ္တေန အာဝသိတုံ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ, တသ္မာ ဗောဓိသတ္တမာတာ သတ္တာဟဇာတေ ဗောဓိသတ္တေ ကာလံ ကတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ယထာ စ အညာ ဣတ္ထိယော ဒသ မာသေ အပ္ပတွာပိ အတိက္ကမိတွာပိ နိသိန္နာပိ နိပန္နာပိ ဝိဇာယန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တမာတာ။ သာ ပန ဗောဓိသတ္တံ ဒသ မာသေ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ဌိတာဝ ဝိဇာယတိ။ အယံ **ဗောဓိသတ္တမာတုဓမ္မတာ**။

မဟာမာယာပိ ဒေဝီ ပတ္တေန တေလံ ဝိယ ဒသ မာသေ ကုစ္ဆိနာ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိတွာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ ဉာတိဃရံ ဂန္တုကာမာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အာရောစေသိ – “ဣစ္ဆာမဟံ, ဒေဝ, ကုလသန္တကံ ဒေဝဒဟနဂရံ ဂန္တု”န္တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကပိလဝတ္ထုတော ယာဝ ဒေဝဒဟနဂရာ မဂ္ဂံ သမံ ကာရေတွာ ကဒလိပုဏ္ဏဃဋဓဇပဋာကာဒီဟိ အလင်္ကာရာပေတွာ ဒေဝိံ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ နိသီဒါပေတွာ အမစ္စသဟဿေန ဥက္ခိပါပေတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ပေသေသိ။ ဒွိန္နံ ပန နဂရာနံ အန္တရေ ဥဘယနဂရဝါသီနမ္ပိ လုမ္ဗိနီဝနံ နာမ မင်္ဂလသာလဝနံ အတ္ထိ, တသ္မိံ သမယေ မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂသာခါ သဗ္ဗံ ဧကဖာလိဖုလ္လံ အဟောသိ, သာခန္တရေဟိ စေဝ ပုပ္ဖန္တရေဟိ စ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ဘမရဂဏာ နာနပ္ပကာရာ စ သကုဏသင်္ဃာ မဓုရဿရေန ဝိကူဇန္တာ ဝိစရန္တိ။ သကလံ လုမ္ဗိနီဝနံ စိတ္တလတာဝနသဒိသံ, မဟာနုဘာဝဿ ရညော သုသဇ္ဇိတံ အာပါနမဏ္ဍလံ ဝိယ အဟောသိ။ ဒေဝိယာ တံ ဒိသွာ သာလဝနကီဠံ ကီဠိတုကာမတာစိတ္တံ ဥဒပါဒိ။ အမစ္စာ ဒေဝိံ ဂဟေတွာ သာလဝနံ ပဝိသိံသု။ သာ မင်္ဂလသာလမူလံ ဂန္တွာ သာလသာခံ ဂဏှိတုကာမာ အဟောသိ, သာလသာခါ သုသေဒိတဝေတ္တဂ္ဂံ ဝိယ ဩနမိတွာ ဒေဝိယာ ဟတ္ထပထံ ဥပဂစ္ဆိ။ သာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ သာခံ အဂ္ဂဟေသိ။ တာဝဒေဝ စဿာ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု။ အထဿာ သာဏိံ ပရိက္ခိပိတွာ မဟာဇနော ပဋိက္ကမိ။ သာလသာခံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌမာနာယ ဧဝဿာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ တင်္ခဏံယေဝ စတ္တာရော ဝိသုဒ္ဓစိတ္တာ မဟာဗြဟ္မာနော သုဝဏ္ဏဇာလံ အာဒာယ သမ္ပတ္တာ တေန သုဝဏ္ဏဇာလေန ဗောဓိသတ္တံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မာတု ပုရတော ဌပေတွာ “အတ္တမနာ, ဒေဝိ, ဟောဟိ, မဟေသက္ခော တေ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော”တိ အာဟံသု။

ယထာ ပန အညေ သတ္တာ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တာ ပဋိကူလေန အသုစိနာ မက္ခိတာ နိက္ခမန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော။ သော ပန ဓမ္မာသနတော ဩတရန္တော ဓမ္မကထိကော ဝိယ, နိဿေဏိတော ဩတရန္တော ပုရိသော ဝိယ, စ ဒွေ စ ဟတ္ထေ ဒွေ စ ပါဒေ ပသာရေတွာ ဌိတကောဝ မာတုကုစ္ဆိသမ္ဘဝေန ကေနစိ အသုစိနာ အမက္ခိတော သုဒ္ဓော ဝိသဒော ကာသိကဝတ္ထေ နိက္ခိတ္တမဏိရတနံ ဝိယ ဇောတယန္တော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဗောဓိသတ္တဿ စ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ စ သက္ကာရတ္ထံ အာကာသတော ဒွေ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ စ မာတုယာ စ သရီရေ ဥတုံ ဂါဟာပေသုံ။

အထ နံ သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌိတာနံ ဗြဟ္မာနံ ဟတ္ထတော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော မင်္ဂလသမ္မတာယ သုခသမ္ဖဿာယ အဇိနပ္ပဝေဏိယာ ဂဏှိံသု, တေသံ ဟတ္ထတော မနုဿာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန။ မနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ ပုရတ္ထိမဒိသံ ဩလောကေသိ, အနေကာနိ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဧကင်္ဂဏာနိ အဟေသုံ။ တတ္ထ ဒေဝမနုဿာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနာ “မဟာပုရိသ, ဣဓ တုမှေဟိ သဒိသော အညော နတ္ထိ, ကုတေတ္ထ ဥတ္တရိတရော”တိ အာဟံသု။ ဧဝံ စတဿော ဒိသာ, စတဿော အနုဒိသာ, ဟေဋ္ဌာ, ဥပရီတိ ဒသ ဒိ

သာ အနုဝိလောကေတွာ အတ္တနာ သဒိသံ ကဉ္စိ အဒိသွာ "အယံ ဥတ္တရာဒိသာ"တိ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန အဂမာသိ, မဟာဗြဟ္မုနာ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရိယမာနော, သုယာမေန ဝါဠဗီဇနိံ, အညာဟိ စ ဒေဝတာဟိ သေသရာဇကကုဓဘဏ္ဍဟတ္ထာဟိ အနုဂမ္မမာနော။ တတော သတ္တမပဒေ ဌိတော "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿာ"တိအာဒိကံ အာသဘိံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေန္တော သီဟနာဒံ နဒိ။

ဗောဓိသတ္တော ဟိ တီသု အတ္တဘာဝေသု မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တောဝ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ မဟောသဓတ္တဘာဝေ, ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ, ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေတိ။ မဟောသဓတ္တဘာဝေ ကိရဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တဿေဝ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဂန္တွာ စန္ဒနသာရံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဂတော, သော တံ မုဋ္ဌိယံ ကတွာဝ နိက္ခန္တော။ အထ နံ မာတာ "တာတ, ကိံ ဂဟေတွာ အာဂတောသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဩသဓံ, အမ္မာ"တိ။ ဣတိ ဩသဓံ ဂဟေတွာ အာဂတတ္တာ "ဩသဓဒါရကော"တွေဝဿ နာမံ အကံသု။ တံ ဩသဓံ ဂဟေတွာ စာဋိယံ ပက္ခိပိံသု, အာဂတာဂတာနံ အန္ဓဗဓိရာဒီနံ တဒေဝ သဗ္ဗရောဂဝူပသမာယ ဘေသဇ္ဇံ အဟောသိ။ တတော "မဟန္တံ ဣဒံ ဩသဓံ, မဟန္တံ ဣဒံ ဩသဓ"န္တိ ဥပ္ပန္နဝစနံ ဥပါဒါယ "မဟောသဓော"တွေဝဿ နာမံ ဇာတံ။ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ပန မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ "အတ္ထိ နု ခေါ, အမ္မ, ကိဉ္စိ ဂေဟသ္မိံ, ဒါနံ ဒဿာမီ"တိ ဝဒန္တောဝ နိက္ခမိ။ အထဿ မာတာ "သဓနေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တောသိ, တာတာ"တိ ပုတ္တဿ ဟတ္ထံ အတ္တနော ဟတ္ထတလေ ကတွာ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပေသိ။ ဣမသ္မိံ ပန အတ္တဘာဝေ ဣမံ သီဟနာဒံ နဒီတိ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တီသု အတ္တဘာဝေသု မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တောဝ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ။ ယထာ စ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏက္ခဏေ, ဇာတက္ခဏေပိဿ ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ပါတုရဟေသုံ။ ယသ္မိံ ပန သမယေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော လုမ္ဗိနီဝနေ ဇာတော, တသ္မိံယေဝ သမယေ ရာဟုလမာတာ ဒေဝီ, အာနန္ဒတ္ထေရော, ဆန္နော အမစ္စော, ကာဠုဒါယီ အမစ္စော, ကဏ္ဍကော အဿရာဇာ, မဟာဗောဓိရုက္ခော, စတဿော နိဓိကုမ္ဘိယော စ ဇာတာ။ တတ္ထ ဧကာ ဂါဝုတပ္ပမာဏာ, ဧကာ အဍ္ဎယောဇနပ္ပမာဏာ, ဧကာ တိဂါဝုတပ္ပမာဏာ, ဧကာ ယောဇနပ္ပမာဏာ အဟောသီတိ။ ဣမေ **သတ္တ သဟဇာတာ** နာမ။

ဥဘယနဂရဝါသိနော ဗောဓိသတ္တံ ဂဟေတွာ ကပိလဝတ္ထုနဂရမေဝ အဂမံသု။ တံ ဒိဝသံယေဝ စ "ကပိလဝတ္ထုနဂရေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ ပုတ္တော ဇာတော, အယံ ကုမာရော ဗောဓိတလေ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ တာဝတိံသဘဝနေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဒေဝသင်္ဃာ စေလုက္ခေပါဒီနိ ပဝတ္တေန္တာ ကီဠိံသု။ တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ ကုလူပကော အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ကာဠဒေဝိလော နာမ တာပသော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထာယ တာဝတိံသဘဝနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နော တာ ဒေဝတာ ကီဠမာနာ ဒိသွာ "ကိံကာရဏာ တုမှေ ဧဝံ တုဋ္ဌမာနသာ ကီဠထ, မယှမ္ပေတံ ကာရဏံ ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဒေဝတာ အာဟံသု "မာရိသ, သုဒ္ဓောဒနရညော ပုတ္တော ဇာတော, သော ဗောဓိတလေ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဿတိ, တဿ အနန္တံ ဗုဒ္ဓလီဠံ ဒဋ္ဌုံ ဓမ္မဉ္စ သောတုံ လစ္ဆာမာတိ ဣမိနာ ကာရဏေန တုဋ္ဌာမှာ"တိ။ တာပသော တာသံ ဝစနံ သုတွာ ခိပ္ပံ ဒေဝလောကတော ဩရုယှ ရာဇနိဝေသနံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော "ပုတ္တော ကိရ တေ, မဟာရာဇ, ဇာတော, ပဿိဿာမိ န"န္တိ အာဟ။ ရာဇာ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ကုမာရံ အာဟရာပေတွာ တာပသံ ဝန္ဒာပေတုံ အဘိဟရိ, ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒါ ပရိဝတ္တိတွာ တာပသဿ ဇဋာသု ပတိဋ္ဌဟိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ တေနတ္တဘာဝေန ဝန္ဒိတဗ္ဗယုတ္တကော နာမ အညော နတ္ထိ။ သစေ ဟိ အဇာနန္တာ ဗောဓိသတ္တဿ သီသံ တာပသဿ ပါဒမူလေ ဌပေယျုံ, သတ္တဓာ တဿ မုဒ္ဓါ ဖလေယျ။ တာပသော "န မေ အတ္တာနံ နာသေတုံ ယုတ္တ"န္တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဗောဓိသတ္တဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေသိ။ ရာဇာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အတ္တနော ပုတ္တံ ဝန္ဒိ။

တာပသော အတီတေ စတ္တာလီသ ကပ္ပေ, အနာဂတေ စတ္တာလီသာတိ အသီတိ ကပ္ပေ အနုဿရတိ။ ဗောဓိသတ္တဿ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "ဘဝိဿတိ နု ခေါ ဗုဒ္ဓေါ, ဥဒါဟု နော"တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ဥပဓာရေန္တော "နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ "အစ္ဆရိယပုရိသော အယ"န္တိ သိတံ အကာသိ။ တတော "အဟံ ဣမံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿာမိ နု ခေါ, နော"တိ ဥပဓာရေန္တော "န လဘိဿာမိ, အန္တရာယေဝ ကာလံ ကတွာ ဗုဒ္ဓသတေနပိ ဗုဒ္ဓသဟဿေနပိ ဂန္တွာ ဗောဓေတုံ အသက္ကုဏေယျေ အရူပဘဝေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမီ"တိ ဒိသွာ "ဧဝရူပံ နာမ အစ္ဆရိယပုရိသံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိဿာမိ, မဟတီ ဝတ မေ ဇာနိ ဘဝိဿတီ"တိ ပရောဒိ။

မနုဿာ ဒိသွာ "အမှာကံ အယျော ဣဒါနေဝ ဟသိတွာ ပုန ပရောဒိ။ ကိံ နု ခေါ, ဘန္တေ, အမှာကံ အယျပုတ္တဿ ကောစိ အန္တရာယော ဘဝိဿတီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ "နတ္ထေတဿ အန္တရာယော, နိဿံသယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ။ အထ "ကသ္မာ ပရောဒိတ္ထာ"တိ? "ဧဝရူပံ ပုရိသံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိဿာမိ, 'မဟတီ ဝတ မေ ဇာနိ ဘဝိဿတီ'တိ အတ္တာနံ အနုသောစန္တော ရောဒါမီ"တိ အာဟ။ တတော သော "ကိံ နု ခေါ မေ ဉာတကေသု ကောစိ ဧတံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿတိ, န လဘိဿတီ"တိ ဥပဓာရေန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေယျံ နာဠကဒါရကံ အဒ္ဒသ။ သော ဘဂိနိယာ ဂေဟံ ဂန္တွာ "ကဟံ တေ ပုတ္တော နာဠကော"တိ? "အတ္ထိ ဂေဟေ, အယျာ"တိ။ "ပက္ကောသာဟိ န"န္တိ ပက္ကောသာပေတွာ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ ကုမာရံ အာဟ – "တာတ, သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ ကုလေ ပုတ္တော ဇာတော, ဗုဒ္ဓင်္ကုရော ဧသ, ပဉ္စတိံသ ဝဿာနိ အတိက္ကမိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ, တွံ ဧတံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿသိ, အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇာဟီ"တိ။ သတ္တာသီတိကောဋိဓနေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တဒါရကောပိ "န မံ မာတုလော အနတ္ထေ နိယောဇေဿတီ"တိ စိန္တေတွာ တာဝဒေဝ အန္တရာပဏတော ကာသာယာနိ စေဝ မတ္တိကာပတ္တဉ္စ အာဟရာပေတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ "ယော လောကေ ဥတ္တမပုဂ္ဂလော, တံ ဥဒ္ဒိဿ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ"တိ ဗောဓိသတ္တာဘိမုခံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ သော ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတ္တံ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ နာဠကပဋိပဒံ ကထာပေတွာ ပုန ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ဥက္ကဋ္ဌပဋိပဒံ ပဋိပန္နော သတ္တေဝ မာသေ အာယုံ ပါလေတွာ ဧကံ သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတံ နိဿာယ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ဗောဓိသတ္တမ္ပိ ခေါ ပဉ္စမေ ဒိဝသေ သီသံ နှာပေတွာ "နာမဂ္ဂဟဏံ ဂဏှိဿာမာ"တိ ရာဇဘဝနံ စတုဇ္ဇာတိကဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပိတွာ လာဇပဉ္စမကာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ အသမ္ဘိန္နပါယာသံ ပစာပေတွာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရင်္ဂတေ အဋ္ဌသတဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတွာ ရာဇဘဝနေ နိသီဒါပေတွာ သုဘောဇနံ ဘောဇေတွာ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ "ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတီ"တိ လက္ခဏာနိ ပရိဂ္ဂဏှာပေသုံ။ တေသု –

"ရာမော ဓဇော လက္ခဏော စာပိ မန္တီ၊ ကောဏ္ဍညော စ ဘောဇော သုယာမော သုဒတ္တော။
ဧတေ တဒါ အဋ္ဌ အဟေသုံ ဗြာဟ္မဏာ၊ ဆဠင်္ဂဝါ မန္တံ ဝိယာကရိံသူ"တိ။ –

ဣမေ အဋ္ဌေဝ ဗြာဟ္မဏာ **လက္ခဏပရိဂ္ဂဟကာ** အဟေသုံ။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သုပိနောပိ ဧတေဟေဝ ပရိဂ္ဂဟိတော။ တေသု သတ္တ ဇနာ ဒွေ အင်္ဂုလိယော ဥက္ခိပိတွာ ဒွေဓာ ဗျာကရိံသု – "ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသမာနော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ, ပဗ္ဗဇမာနော ဗုဒ္ဓေါ"တိ, သဗ္ဗံ စက္ကဝတ္တိရညော သိရိဝိဘဝံ အာစိက္ခိံသု။ တေသံ ပန သဗ္ဗဒဟရော ဂေါတ္တတော ကောဏ္ဍညော နာမ မာဏဝေါ ဗောဓိသတ္တဿ ဝရလက္ခဏနိပ္ဖတ္တိံ ဩလောကေတွာ – "ဣမဿ အဂါရမဇ္ဈေ ဌာနကာရဏံ နတ္ထိ, ဧကန္တေနေသ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဧကမေဝ အင်္ဂုလိံ ဥက္ခိပိတွာ ဧကံသဗျာကရဏံ ဗျာကာသိ။ အယဉှိ ကတာဓိကာရော ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တော ပညာယ ဣတရေ သတ္တ ဇနေ အဘိဘဝိတွာ "ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတဿ အဂါရမဇ္ဈေ ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, အသံသယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဧကမေဝ ဂတိံ အဒ္ဒသ, တသ္မာ ဧကံ အင်္ဂုလိံ ဥက္ခိပိတွာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။ အထဿ နာမံ ဂဏှန္တာ သဗ္ဗလောကဿ အတ္ထသိဒ္ဓိကရတ္တာ "သိဒ္ဓတ္ထော"တိ နာမမကံသု။

အထ တေ ဗြာဟ္မဏာ အတ္တနော ဃရာနိ ဂန္တွာ ပုတ္တေ အာမန္တယိံသု – "တာတာ, အမှေ မဟလ္လကာ, သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ ပုတ္တံ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တံ မယံ သမ္ဘာဝေယျာမ ဝါ နော ဝါ, တုမှေ တသ္မိံ ကုမာရေ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တေ တဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇေယျာထာ"တိ။ တေ သတ္တပိ ဇနာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ, ကောဏ္ဍညမာဏဝေါဝ အရောဂေါ အဟောသိ။ သော မဟာသတ္တေ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ မဟာဘိနိက္ခမနံ အဘိနိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ "ရမဏီယော, ဝတ အယံ ဘူမိဘာဂေါ, အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယာ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂတေ "မဟာပုရိသော ပဗ္ဗဇိတော"တိ သုတွာ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုတ္တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ "သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော ကိရ ပဗ္ဗဇိတော, သော နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ။ သစေ တုမှာကံ ပိတရော အရောဂါ အဿု, အဇ္ဇ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇေယျုံ။ သစေ တုမှေပိ ဣစ္ဆေယျာထ, ဧထ, အဟံ တံ ပုရိသံ အနုပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ တေ သဗ္ဗေ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဘဝိတုံ နာသက္ခိံသု , တယော ဇနာ န ပဗ္ဗဇိံ

သု။ ကောဏ္ဍညဗြာဟ္မဏံ ဖေဒ္ဒကံ ကတ္ဝာ ဣတရေ စတ္တာရော ပဗ္ဗဇိံသု။ တေ ပဉ္စပိ ဇနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရာ နာမ ဇာတာ။

တဒါ ပန ရာဇာ “ကိံ ဒိသွာ မယှံ ပုတ္တော ပဗ္ဗဇိဿတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “စတ္တာရိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနီ”တိ။ “ကတရဉ္စ ကတရဉ္စာ”တိ? “ဇရာဇိဏ္ဏံ, ဗျာဓိတံ, ကာလကတံ, ပဗ္ဗဇိတ”န္တိ။ ရာဇာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ဧဝရူပါနံ မမ ပုတ္တဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတုံ မာ အဒတ္ထ, မယှံ ပုတ္တဿ ဗုဒ္ဓဘာဝေန ကမ္မံ နတ္ထိ, အဟံ မမ ပုတ္တံ ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရာနံ စတုန္နံ မဟာဒီပါနံ ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တံ ဆတ္တိံသယောဇနပရိမဏ္ဍလာယ ပရိသာယ ပရိဝုတံ ဂဂနတလေ ဝိစရမာနံ ပဿိတုကာမော”တိ။ ဝေဝတ္ဝာ ပန ဝတ္ဝာ ဣမေသံ စတုပ္ပကာရာနံ နိမိတ္တာနံ ကုမာရဿ စက္ခုပထေ အာဂမနနိဝါရဏတ္ထံ စတူသု ဒိသာသု ကဝုတေ ကဝုတေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ တံ ဒိဝသံ ပန မင်္ဂလဋ္ဌာနေ သန္နိပတိတေသု အသီတိယာ ဉာတိကုလသဟဿေသု ဧကေကော ဧကမေကံ ပုတ္တံ ပဋိဇာနိ – “အယံ ဗုဒ္ဓေါ ဝါ ဟောတု ရာဇာ ဝါ, မယံ ဧကမေကံ ပုတ္တံ ဒဿာမ။ သစေပိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ, ခတ္တိယသမဏေဟေဝ ပုရက္ခတပရိဝါရိတော ဝိစရိဿတိ။ သစေပိ ရာဇာ ဘဝိဿတိ, ခတ္တိယကုမာရေဟေဝ ပုရက္ခတပရိဝါရိတော ဝိစရိဿတီ”တိ။ ရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဥတ္တမရူပသမ္ပန္နာ ဝိဂတသဗ္ဗဒောသာ ဓာတိယော ပစ္စုပဋ္ဌာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော အနန္တေန ပရိဝါရေန မဟန္တေန သိရိသောဘဂ္ဂေန ဝဍ္ဎတိ။

အထေကဒိဝသံ ရညော **ဝပ္ပမင်္ဂလံ** နာမ အဟောသိ။ တံ ဒိဝသံ သကလနဂရံ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ အလင်္ကရောန္တိ။ သဗ္ဗေ ဒါသကမ္မကရာဒယော အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဂန္ဓမာလာဒိပဋိမဏ္ဍိတာ ရာဇကုလေ သန္နိပတန္တိ။ ရညော ကမ္မန္တေ နင်္ဂလသဟဿံ ယောဇီယတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဧကေနူနအဋ္ဌသတနင်္ဂလာနိ သဒ္ဓိံ ဗလိဗဒ္ဒရသ္မိယောတ္တေဟိ ရဇတပရိက္ခတာနိ ဟောန္တိ, ရညော အာလမ္ဗနနင်္ဂလံ ပန ရတ္တသုဝဏ္ဏပရိက္ခတံ ဟောတိ။ ဗလိဗဒ္ဒါနံ သိင်္ဂရသ္မိပတောဒာပိ သုဝဏ္ဏပရိက္ခတာဝ ဟောန္တိ။ ရာဇာ မဟတာ ပရိဝါရေန နိက္ခမန္တော ပုတ္တံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ ကမ္မန္တဋ္ဌာနေ ဧကော ဇမ္ဗုရုက္ခော ဗဟလပလာသော သန္ဒစ္ဆာယော အဟောသိ။ တဿ ဟေဋ္ဌာ ကုမာရဿ သယနံ ပညပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကခစိတံ ဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ သာဏိပာကာရေန ပရိက္ခိပာပေတွာ အာရက္ခံ ဌပာပေတွာ ရာဇာ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ အလင်္ကရိတွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော နင်္ဂလကရဏဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ရာဇာ သုဝဏ္ဏနင်္ဂလံ ဂဏှာတိ, အမစ္စာ ဧကေနူနအဋ္ဌသတရဇတနင်္ဂလာနိ, ကဿကာ သေသနင်္ဂလာနိ။ တေ တာနိ ဂဟေတွာ ဣတော စိတော စ ကသန္တိ။ ရာဇာ ပန ဩရတော တ ပါရံ ဂစ္ဆတိ, ပါရတော တ ဩရံ အာဂစ္ဆတိ။ ဧတသ္မိံ ဌာနေ မဟာသမ္ပတ္တိ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ ဓာတိယော “ရညော သမ္ပတ္တိံ ပဿိဿာမာ”တိ အန္တောသာဏိတော ဗဟိ နိက္ခန္တာ။ ဗောဓိသတ္တော ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ကဉ္စိ အဒိသွာ ဝေဂေန ဥဋ္ဌာယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ အာနာပါနေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ဓာတိယော ခဇ္ဇဘောဇ္ဇန္တရေ ဝိစရမာနာ ထောကံ စိရာယိံသု။ သေသရုက္ခာနံ ဆာယာ နိဝတ္တာ, တဿ ပန ရုက္ခဿ ပရိမဏ္ဍလာ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဓာတိယော “အယျပုတ္တော ဧကကော”တိ ဝေဂေန သာဏိံ ဥက္ခိပိတွာ အန္တော ပဝိသမာနာ ဗောဓိသတ္တံ သယနေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ တဉ္စ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ – “ဒေဝ, ကုမာရော ဧဝံ နိသိန္နော, အညေသံ ရုက္ခာနံ ဆာယာ နိဝတ္တာ, ဇမ္ဗုရုက္ခဿ ပန ပရိမဏ္ဍလာ ဌိတာ”တိ။ ရာဇာ ဝေဂေနာဂန္တွာ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ – “ဣဒံ တေ, တာတ, ဒုတိယံ ဝန္ဒန”န္တိ ပုတ္တံ ဝန္ဒိ။

အထ အနုက္ကမေန ဗောဓိသတ္တော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဇာတော။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေ တယော ပါသာဒေ ကာရေသိ – ဧကံ နဝဘူမကံ, ဧကံ သတ္တဘူမကံ, ဧကံ ပဉ္စဘူမကံ, စတ္တာလီသသဟဿာ စ နာဋကိတ္ထိယော ဥပဋ္ဌာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝေါ ဝိယ အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော, အလင်္ကတနာဋကပရိဝုတော, နိပ္ပုရိသေဟိ တူရိယေဟိ ပရိစာရိယမာနော မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဥတုဝါရေန တေသု ပါသာဒေသု ဝိဟရတိ။ ရာဟုလမာတာ ပနဿ ဒေဝီ အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ။

တဿေဝံ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တဿ ဧကဒိဝသံ ဉာတိသင်္ဃဿ အဗ္ဘန္တရေ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ – “သိဒ္ဓတ္ထော ကီဠာပသုတောဝ ဝိစရတိ, ကိဉ္စိ သိပ္ပံ န သိက္ခတိ, သင်္ဂါမေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ ကိံ ကရိဿတီ”တိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ – “တာတ, တဝ ဉာတကာ ‘သိဒ္ဓတ္ထော ကိဉ္စိ သိပ္ပံ အသိက္ခိတွာ ကီဠာပသုတော ဝ ဝိစရတီ’တိ ဝဒန္တိ, ဧတ္ထ ကိံ ပတ္တကာလေ မညသီ”တိ။ ဒေဝ, မမ သိပ္ပံ သိက္ခနကိစ္စံ နတ္ထိ, နဂရေ မမ သိပ္ပဒဿ

နတ္ထံ ဘေရီ စရာပေထ ''ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ဉာတကာနံ သိပ္ပံ ဒဿေဿာမိ''တိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော အက္ခဏဝေဓိတလဝေဓိနေ့ဂ္ဂဟေ သန္ဓိဟတာပေတ္တတ မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ အညေဟိ ဓနုဂ္ဂဟေဟိ အသာဓာရဏံ ဉာတကာနံ ဒွတ္တဒသဝိဓံ သိပ္ပံ ဒဿေသိ။ တံ သရဘင်္ဂဇာတကေ အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒါဿ ဉာတိသင်္ဃော နိက္ကင်္ခော အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော ဥယျာနဘူမိံ ဂန္တုကာမော သာရထိံ အာမန္တေတွတ ''ရထံ ယောဇေဟီ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွတ မဟာရဟံ ဥတ္တမရထံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတွတ ကုမုဒပတ္တဝဏ္ဏေ စတ္တာရော မင်္ဂလသိန္ဓဝေ ယောဇေတွတ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိဝေဒေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ရထံ အဘိရုဟိတွတ ဥယျာနာဘိမုခေါ အဂမာသိ။ ဒေဝတာ ''သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဿ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနကာလော အာသန္နော, ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဒဿေဿာမာ''တိ ဧကံ ဒေဝပုတ္တံ ဇရာဇဇ္ဇရံ ခဏ္ဍဒန္တံ ပလိတကေသံ ဝင်္ကံ ဩဘဂ္ဂသရီရံ ဒဏ္ဍဟတ္ထံ ပဝေဓမာနံ ကတွတ ဒဿေသုံ။ တံ ဗောဓိသတ္တော စေဝ သာရထိ စ ပဿန္တိ။ တတော ဗောဓိသတ္တော သာရထိံ – ''သမ္မ, ကော နာမေသ ပုရိသော, ကေသာပိဿ န ယထာ အညေသ''န္တိ မဟာပဒါနေ အာဂတနယေန ပုစ္ဆိတွတ တဿ ဝစနံ သုတွတ ''ဓိရတ္ထု ဝတ ဘော ဇာတိ, ယတ္ရ ဟိ နာမ ဇာတဿ ဇရာ ပညာယိဿတီ''တိ သံဝိဂ္ဂဟဒယော တတောဝ ပဋိနိဝတ္တိတွတ ပာသာဒမေဝ အဘိရုဟိ။ ရာဇာ ''ကိံ ကာရဏာ မမ ပုတ္တော ခိပ္ပံ ပဋိနိဝတ္တီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဇိဏ္ဏကံ ပုရိသံ ဒိသွတ ဒေဝ''တိ။ ''ဇိဏ္ဏကံ ဒိသွတ ပဗ္ဗဇိဿတီတိ အာဟံသု, ကသ္မာ မံ နာသေထ, သီဃံ ပုတ္တဿ နာဋကာနိ သဇ္ဇေထ, သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သတိံ န ကရိဿတီ''တိ ဝတွတ အာရက္ခံ ဝဍ္ဎေတွတ သဗ္ဗဒိသာသု အဍ္ဎယောဇနေ အဍ္ဎယောဇနေ ဌပေသိ။

ပုနေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော တထေဝ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ဒေဝတာဟိ နိမ္မိတံ ဗျာဓိတံ ပုရိသံ ဒိသွတ ပုရိမနယေနေဝ ပုစ္ဆိတွတ သံဝိဂ္ဂဟဒယော နိဝတ္တိတွတ ပာသာဒံ အဘိရုဟိ။ ရာဇာပိ ပုစ္ဆိတွတ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သံဝိဒဟိတွတ ပုန ဝဍ္ဎေတွတ သမန္တာ တိဂါဝုတပ္ပမာဏေ ပဒေသေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ အပရံ ဧကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော တထေဝ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ဒေဝတာဟိ နိမ္မိတံ ကာလကတံ ဒိသွတ ပုရိမနယေနေဝ ပုစ္ဆိတွတ သံဝိဂ္ဂဟဒယော ပုန နိဝတ္တိတွတ ပာသာဒံ အဘိရုဟိ။ ရာဇာပိ ပုစ္ဆိတွတ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သံဝိဒဟိတွတ ပုန ဝဍ္ဎေတွတ သမန္တာ ယောဇနပ္ပမာဏေ ပဒေသေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ အပရံ ပုန ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော တထေဝ ဒေဝတာဟိ နိမ္မိတံ သုနိဝတ္ထံ သုပာရုတံ ပဗ္ဗဇိတံ ဒိသွတ ''ကော နာမေသော သမ္မာ''တိ သာရထိံ ပုစ္ဆိ။ သာရထိ ကိဉ္စာပိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒဿ အဘာဝတ ပဗ္ဗဇိတံ တ ပဗ္ဗဇိတဂုဏေ တ န ဇာနာတိ, ဒေဝတာနုဘာဝေန ပန ''ပဗ္ဗဇိတော နာမာယံ ဒေဝ''တိ ဝတွတ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏေ ဝဏ္ဏေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ရုစိံ ဥပ္ပာဒေတွတ တံ ဒိဝသံ ဥယျာနံ အဂမာသိ။ ဒီဃဘာဏကာ ပနာဟု ''စတ္တာရိ နိမိတ္တာနိ ဧကဒိဝသေနေဝ ဒိသွတ အဂမာသိ''တိ။

သော တတ္ထ ဒိဝသဘာဂံ ကီဠိတွတ မင်္ဂလပေါက္ခရဏိယံ နှာယိတွတ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ အတ္တာနံ အလင်္ကာရာပေတုကာမော။ အထဿ ပရိစာရကပုရိသာ နာနာဝဏ္ဏာနိ ဒုဿာနိ နာနပ္ပကာရာ အာဘရဏဝိကတိယော မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ စ အာဒာယ သမန္တာ ပရိဝါရေတွတ အဋ္ဌံသု။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ နိသိန္နာသနံ ဥဏှာကာရံ အဟောသိ ။ သော ''ကော နု ခေါ မံ ဣမမှာ ဌာနာ စာဝေတုကာမော''တိ ဥပဓာရေန္တော ဗောဓိသတ္တဿ အလင်္ကာရေတုကာမတံ ဉတွတ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေသိ ''သမ္မ ဝိဿကမ္မ, သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော အဇ္ဇ အဍ္ဎရတ္တသမယေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိဿတိ, အယမဿ ပစ္ဆိမော အလင်္ကာရော, ဥယျာနံ ဂန္တွတ မဟာပုရိသံ ဒိဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရောဟီ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွတ ဒေဝတာနုဘာဝေန တင်္ခဏံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွတ တဿေဝ ကပ္ပကသဒိသော ဟုတွတ ကပ္ပကဿ ဟတ္ထတော ဝေဌနဒုဿံ ဂဟေတွတ ဗောဓိသတ္တဿ သီသံ ဝေဌေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထသမ္ဖဿေနေဝ ''နာယံ မနုဿော, ဒေဝပုတ္တော ဧသော''တိ အညာသိ။ ဝေဌနေန ဝေဌိတမတ္တေ သီသေ မောဠိယံ မဏိရတနာကာရေန ဒုဿသဟဿံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ။ ပုန ဝေဌေန္တဿ ဒုဿသဟဿန္တိ ဒသက္ခတ္တုံ ဝေဌေန္တဿ ဒသ ဒုဿသဟဿာနိ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိံသု ။ ''သီသံ ခုဒ္ဒကံ, ဒုဿာနိ ဗဟူနိ, ကထံ အဗ္ဘုဂ္ဂတာနီ''တိ န စိန္တေတဗ္ဗံ။ တေသု ဟိ သဗ္ဗမဟန္တံ အာမလကပုပ္ဖပ္ပမာဏံ, အဝသေသာနိ ကုသုမ္ဗကပုပ္ဖပ္ပမာဏာနိ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တဿ သီသံ ကိဉ္ဇက္ခဂဝစ္ဆိတံ ဝိယ ကုယျကပုပ္ဖံ အဟောသိ။

အထဿ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတဿ သဗ္ဗတာလာဝစရေသု သကာနိ သကာနိ ပဋိဘာနာနိ ဒဿယန္တေသု, ဗြာဟ္မဏေသု “ဇယနန္ဒာ”တိအာဒိဝစနေဟိ, သူတမာဂဓာဒီသု နာနပ္ပကာရေဟိ မင်္ဂလဝစနတ္ထုတိဃောသေဟိ သမ္ဘာဝေန္တေသု သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ရထဝရံ အဘိရုဟိ။ တသ္မိံ သမယေ “ရာဟုလမာတာ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ”တိ သုတွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ “ပုတ္တဿ မေ တုဋ္ဌိံ နိဝေဒေထာ”တိ သာသနံ ပဟိဏိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ သုတွာ “ရာဟု ဇာတော, ဗန္ဓနံ ဇာတ”န္တိ အာဟ။ ရာဇာ “ကိံ မေ ပုတ္တော အဝစာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ဝစနံ သုတွာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ မေ နတ္တာ ရာဟုလကုမာရောယေဝ နာမ ဟောတူ”တိ အာဟ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခော ရထဝရံ အာရုယှ မဟန္တေန ယသေန အတိမနောရမေန သိရိသောဘဂ္ဂေန နဂရံ ပါဝိသိ။ တသ္မိံ သမယေ ကိသာဂေါတမီ နာမ ခတ္တိယကညာ ဥပရိပါသာဒဝရတလဂတာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကုရုမာနဿ ဗောဓိသတ္တဿ ရူပသိရိံ ဒိသွာ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“နိဗ္ဗုတာ နူန သာ မာတာ၊ နိဗ္ဗုတော နူန သော ပိတာ။
နိဗ္ဗုတာ နူန သာ နာရီ၊ ယဿာယံ ဤဒိသော ပတီ”တိ။

ဗောဓိသတ္တော တံ သုတွာ စိန္တေသိ “အယံ ဧဝမာဟ ‘ဧဝရူပံ အတ္တဘာဝံ ပဿန္တိယာ မာတု ဟဒယံ နိဗ္ဗာယတိ, ပိတု ဟဒယံ နိဗ္ဗာယတိ, ပဇာပတိယာ ဟဒယံ နိဗ္ဗာယတီ’တိ! ကိသ္မိံ နု ခော နိဗ္ဗုတေ ဟဒယံ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတီ”တိ? အထဿ ကိလေသေသု ဝိရတ္တမာနသဿ ဧတဒဟောသိ – “ရာဂဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ, ဒေါသဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ, မောဟဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ, မာနဒိဋ္ဌိအာဒီသု သဗ္ဗကိလေသဒရထေသု နိဗ္ဗုတေသု နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ။ အယံ မေ သုဿဝနံ သာဝေသိ, အဟဉှိ နိဗ္ဗာနံ ဂဝေသန္တော စရာမိ, အဇ္ဇေဝ မယာ ဃရာဝါသံ ဆဍ္ဍေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ နိဗ္ဗာနံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အယံ ဣမိဿာ အာစရိယဘာဂေါ ဟောတူ”တိ ကဏ္ဌတော ဩမုဉ္စိတွာ ကိသာဂေါတမိယာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ မုတ္တာဟာရံ ပေသေသိ။ သာ “သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော မယိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေသီ”တိ သောမနဿဇာတာ အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ မဟန္တေန သိရိသောဘဂ္ဂေန အတ္တနော ဘဝနံ အဘိရုဟိတွာ သိရိသယနေ နိပဇ္ဇိ။ တာဝဒေဝ စ နံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ နစ္စဂီတာဒီသု သုသိက္ခိတာ ဒေဝကညာ ဝိယ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဣတ္ထိယော နာနာတူရိယာနိ ဂဟေတွာ သမ္ပရိဝါရယိတွာ အဘိရမာပေန္တိယော နစ္စဂီတဝါဒိတာနိ ပယောဇယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ကိလေသေသု ဝိရတ္တစိတ္တတာယ နစ္စာဒီသု အနဘိရတော မုဟုတ္တံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ တာပိ ဣတ္ထိယော “ယဿတ္ထာယ မယံ နစ္စာဒီနိ ပယောဇေမ, သော နိဒ္ဒံ ဥပဂတော, ဣဒါနိ ကိမတ္ထံ ကိလမာမာ”တိ ဂဟိတဂ္ဂဟိတာနိ တူရိယာနိ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိံသု, ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပါ ဈာယန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဗုဇ္ဈိတွာ သယနပိဋ္ဌေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော အဒ္ဒသ တာ ဣတ္ထိယော တူရိယဘဏ္ဍာနိ အဝတ္ထရိတွာ နိဒ္ဒါယန္တိယော – ဧကစ္စာ ပဂ္ဃရိတခေဠာ, လာလာကိလိန္နဂတ္တာ, ဧကစ္စာ ဒန္တေ ခါဒန္တိယော, ဧကစ္စာ ကာကစ္ဆန္တိယော, ဧကစ္စာ ဝိပ္ပလပန္တိယော, ဧကစ္စာ ဝိဝဋမုခါ, ဧကစ္စာ အပဂတဝတ္ထာ, ပါကဋဗီဘစ္ဆသမ္ဗာဓဋ္ဌာနာ။ သော တာသံ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ဘိယျောသောမတ္တာယ ကာမေသု ဝိရတ္တစိတ္တော အဟောသိ။ တဿ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သက္ကဘဝနသဒိသမ္ပိ တံ မဟာတလံ အပဝိဒ္ဓနာနာကုဏပဘရိတံ အာမကသုသာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ, တယော ဘဝါ အာဒိတ္တဂေဟသဒိသာ ခါယိံသု – “ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ ဘော, ဥပဿဋ္ဌံ ဝတ ဘော”တိ ဥဒါနံ ပဝတ္တေသိ, အတိဝိယ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။

သော “အဇ္ဇေဝ မယာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သယနာ ဥဋ္ဌာယ ဒွါရသမီပံ ဂန္တွာ “ကော ဧတ္ထာ”တိ အာဟ။ ဥမ္မာရေ သီသံ ကတွာ နိပန္နော ဆန္နော “အဟံ အယျပုတ္တ ဆန္နော”တိ အာဟ။ “အဟံ အဇ္ဇ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတုကာမော, ဧကံ မေ အဿံ ကပ္ပေဟီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓု ဒေဝ”တိ အဿဘဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ အဿသာလံ ဂန္တွာ ဂန္ဓတေလပဒီပေသု ဇလန္တေသု သုမနပဋ္ဋဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ ဌိတံ ကဏ္ဍကံ အဿရာဇာနံ ဒိသွာ “အဇ္ဇ မယာ ဣမမေဝ ကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ကဏ္ဍကံ ကပ္ပေသိ။ သော ကပ္ပိယမာနောဝ အညာသိ “အယံ ကပ္ပနာ အတိဂါဠှာ, အညေသု ဒိဝသေသု ဥယျာနကီဠာဒိဂမနေ ကပ္ပနာ ဝိယ န ဟောတိ, မယှံ အယျပုတ္တော အဇ္ဇ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတုကာမော ဘဝိဿတီ”တိ။ တတော တုဋ္ဌမာနသော

မဟာဟသိတံ ဟသိ။ သော သဒ္ဒော သကလနဂရံ ပတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆေယျ, ဒေဝတာ ပန တံ သဒ္ဒံ နိရုမ္ဘိတွာ န ကဿစိ သောတုံ အဒံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခော ဆန္နံ ပေသေတွာဝ “ပုတ္တံ တာဝ ပဿိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ နိသိန္နပလ္လင်္ကတော ဥဋ္ဌာယ ရာဟုလမာတာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘဒွာရံ ဝိဝရိ။ တသ္မိံ ခဏေ အန္တောဂဗ္ဘေ ဂန္ဓတေလပဒီပေါ ဈာယတိ, ရာဟုလမာတာ သုမနမလ္လိကာဒီနံ ပုပ္ဖာနံ အမ္ဗဏမတ္တေန အဘိပ္ပကိဏ္ဏသယနေ ပုတ္တဿ မတ္ထကေ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ နိဒ္ဒါယတိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥမ္မာရေ ပါဒံ ဌပေတွာ ဌိတကောဝ ဩလောကေတွာ “သစာဟံ ဒေဝိယာ ဟတ္ထံ အပနေတွာ မမ ပုတ္တံ ဂဏှိဿာမိ, ဒေဝီ ပဗုဇ္ဈိဿတိ, ဧဝံ မေ ဂမနန္တရာယော ဘဝိဿတိ, ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာဝ အာဂန္တွာ ပုတ္တံ ပဿိဿာမီ”တိ ပါသာဒတလတော ဩတရိ။ ယံ ပန ဇာတကဋ္ဌကထာယံ “တဒါ သတ္တာဟဇာတော ရာဟုလကုမာရော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ သေသဋ္ဌကထာသု နတ္ထိ, တသ္မာ ဣဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပါသာဒတလာ ဩတရိတွာ အဿသမီပံ ဂန္တွာ ဧဝမာဟ – “တာတ ကဏ္ဍက, တွံ အဇ္ဇ ဧကရတ္တိံ မံ တာရယ, အဟံ တံ နိဿာယ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သဒေဝကံ လောကံ တာရေဿာမီ”တိ။ တတော ဥလ္လင်္ဃိတွာ ကဏ္ဍကဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိ။ ကဏ္ဍကော ဂီဝတော ပဋ္ဌာယ အာယာမေန အဋ္ဌာရသဟတ္ထော ဟောတိ တဒနုစ္ဆဝိကေန ဥဗ္ဗေဓေန သမန္နာဂတော ထာမဇဝသမ္ပန္နော သဗ္ဗသေတော ဓောတသင်္ခသဒိသော။ သော သစေ ဟသေယျ ဝါ ပဒသဒ္ဒံ ဝါ ကရေယျ, သဒ္ဒော သကလနဂရံ အဝတ္ထရေယျ။ တသ္မာ ဒေဝတာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန တဿ ယထာ န ကောစိ သုဏာတိ, ဧဝံ ဟသိတသဒ္ဒံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ အက္ကမနအက္ကမနပဒဝါရေ ဟတ္ထတလာနိ ဥပနာမေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော အဿဝရဿ ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈဂတော ဆန္နံ အဿဿ ဝါလဓိံ ဂဏှာပေတွာ အမုရတ္တသမယေ မဟာဒွါရသမီပံ ပတ္တော။ တဒါ ပန ရာဇာ “ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ယာယ ကာယစိ ဝေလာယ နဂရဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိက္ခမိတုံ န သက္ခိဿတီ”တိ ဒွီသု ဒွါရကဝါဋေသု ဧကေကံ ပုရိသသဟဿေန ဝိဝရိတဗ္ဗံ ကာရာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ထာမဗလသမ္ပန္နော, ဟတ္ထိဂဏနာယ ကောဋိသဟဿဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသကောဋိသဟဿပုရိသာနံ ။ သော စိန္တေသိ “သစေ ဒွါရံ န ဝိဝရီယတိ, အဇ္ဇ ကဏ္ဍကဿ ပိဋ္ဌေ နိသိန္နောဝ တလိံ ဂဟေတွာ ဌိတေန ဆန္နေန သဒ္ဓိံယေဝ ကဏ္ဍကံ ဦရူဟိ နိပ္ပီဠေတွာ အဋ္ဌာရသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ ပါကာရံ ဥပ္ပတိတွာ အတိက္ကမိဿာမီ”တိ။ ဆန္နောပိ စိန္တေသိ “သစေ ဒွါရံ န ဝိဝရီယတိ, အဟံ အယျပုတ္တံ ခန္ဓေ နိသီဒါပေတွာ ကဏ္ဍကံ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ကုစ္ဆိယံ ပရိက္ခိပန္တော ဥပကစ္ဆန္တရေ ကတွာ ပါကာရံ ဥပ္ပတိတွာ အတိက္ကမိဿာမီ”တိ။ ကဏ္ဍကောပိ စိန္တေသိ “သစေ ဒွါရံ န ဝိဝရီယတိ, အဟံ အတ္တနော သာမိကံ ပိဋ္ဌိယံ ယထာနိသိန္နမေဝ ဆန္နေန တလိံ ဂဟေတွာ ဌိတေန သဒ္ဓိံယေဝ ဥက္ခိပိတွာ ပါကာရံ ဥပ္ပတိတွာ အတိက္ကမိဿာမီ”တိ။ သစေ ဒွါရံ န အဝါပုရီယိတ္ထ, ယထာစိန္တိတမေဝ တေသု တီသု ဇနေသု အညတရော သမ္ပာဒေယျ။ ဒွါရေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ပန ဒွါရံ ဝိဝရိ။

တသ္မိံယေဝ ခဏေ မာရော “ဗောဓိသတ္တံ နိဝတ္တေဿာမီ”တိ အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌိတော အာဟ – “မာရိသ, မာ နိက္ခမ, ဣတော တေ သတ္တမေ ဒိဝသေ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝိဿတိ, ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပပရိဝါရာနံ စတုန္နံ မဟာဒီပါနံ ရဇ္ဇံ ကာရေဿသိ, နိဝတ္တ မာရိသာ”တိ။ “ကောသိ တွံ”န္တိ? “အဟံ ဝသဝတ္တီ”တိ။ “မာရ, ဇာနာမဟံ မယှံ စက္ကရတနဿ ပါတုဘာဝံ, အနတ္ထိကောဟံ ရဇ္ဇေန, ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ အာဟ။ မာရော “ဣတော ဒါနိ တေ ပဋ္ဌာယ ကာမဝိတက္ကံ ဝါ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ ဝါ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဝါ စိန္တိတကာလေ ဇာနိဿာမီ”တိ ဩတာရာပေက္ခော ဆာယာ ဝိယ အနပဂစ္ဆန္တော အနုဗန္ဓိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ဟတ္ထဂတံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ အနပေက္ခော ဆဍ္ဍေတွာ မဟန္တေန သက္ကာရေန နဂရာ နိက္ခမိ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယ ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တေ ဝတ္တမာနေ။ နိက္ခမိတွာ စ ပုန နဂရံ ဩလောကေတုကာမော ဇာတော။ ဧဝဉ္စ ပနဿ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေယေဝ “မဟာပုရိသ, န တယာ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကနကမ္မံ ကတ”န္တိ ဝဒမာနာ ဝိယ မဟာပထဝီ ကုလာလစက္ကံ ဝိယ ဘိဇ္ဇိတွာ ပရိဝတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တော နဂရာဘိမုခေါ ဌတွာ နဂရံ ဩလောကေတွာ တသ္မိံ ပထဝိပ္ပဒေသေ ကဏ္ဍကနိဝတ္တနစေတိယဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာ ဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂါဘိမုခံ ကဏ္ဍကံ ကတွာ ပါယာသိ မဟန္တေန သက္ကာရေန ဥဠာရေန သိရိသောဘဂ္ဂေန။ တဒါ ကိရဿ ဒေဝတာ ပုရတော သဋ္ဌိ ဥက္ကာသဟဿာနိ ဓာရယိံသု, ပစ္ဆတော သဋ္ဌိ, ဒက္ခိဏပဿတော သဋ္ဌိ, ဝါမပဿတော သဋ္ဌိ

ဌိ, အပရာ ဒေဝတာ စက္ကတဋ္ဌမုခဝဋ္ဋိယံ အပရိမာဏာ ဥက္ကာ ဓာရယိံသု, အပရာ ဒေဝတာ စ နာဂသုပဏ္ဏာဒယော စ ဒိဗ္ဗေဟိ ဂန္ဓေဟိ မာလာဟိ စုဏ္ဏေဟိ ဓူမေဟိ ပူဇယမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဟာရိစ္စတ္တကပုပ္ဖေဟိ စေဝ မန္ဒာရဝပုပ္ဖေဟိ စ ဃနမေဃဝုဋ္ဌိကာလေ ဓာရာဟိ ဝိယ နဘံ နိရန္တရံ အဟောသိ, ဒိဗ္ဗာနိ သံဂီတာနိ ပဝတ္တိံသု, သမန္တတော အဋ္ဌသဋ္ဌိ တူရိယသတသဟဿာနိ ပဝဇ္ဇိံသု, သမုဒ္ဒကုစ္ဆိယံ မေဃတ္ထနိတကာလော ဝိယ ယုဂန္ဓရကုစ္ဆိယံ သာဂရနိဂ္ဃောသကာလော ဝိယ ဝတ္တတိ။

ဣမိနာ သိရိသောဘဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော ဗောဓိသတ္တော ဧကရတ္တေနေဝ တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမ္မ တိံသယောဇနမတ္ထကေ အနောမာနဒီတီရံ ပာပုဏိ။ "ကိံ ပန အဿော တတော ပရံ ဂန္တုံ န သက္ကောတီ"တိ? "နော, န သက္ကော"တိ။ သော ဟိ ဧကံ စက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ နာဘိယာ ဌိတစက္ကဿ နေမိဝဋ္ဋိံ မဒ္ဒန္တော ဝိယ အန္တန္တေန စရိတွာ ပုရေပာတရာသမေဝ အာဂန္တွာ အတ္တနော သမ္ပာဒိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုံ သမတ္ထော။ တဒါ ပန ဒေဝနာဂသုပဏ္ဏာဒီဟိ အာကာသေ ဌတွာ ဩဿဋ္ဌေဟိ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ယာဝ ဦရုပ္ပဒေသာ သဉ္ဆန္နံ သရီရံ အာကမ္မိတွာ ဂန္ဓမာလာဇဋံ ဆိန္ဒန္တဿ အတိပ္ပပဉ္စော အဟောသိ, တသ္မာ တိံသယောဇနမတ္တမေဝ အဂမာသိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော နဒီတီရေ ဌတွာ ဆန္နံ ပုစ္ဆိ – "ကိန္နာမာ အယံ နဒီ"တိ? "အနောမာ နာမ, ဒေဝ"တိ။ "အမှာကမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနောမာ ဘဝိဿတီ"တိ ပဏှိယာ ဃဋ္ဋေန္တော အဿဿ သညံ အဒါသိ။ အဿော ဥပ္ပတိတွာ အဋ္ဌုသဘဝိတ္ထာရာယ နဒိယာ ပာရိမတီရေ အဋ္ဌာသိ။

ဗောဓိသတ္တော အဿပိဋ္ဌိတော ဩရုယှ ရဇတပဋ္ဋသဒိသေ ဝါလုကာပုလိနေ ဌတွာ ဆန္နံ အာမန္တေသိ – "သမ္မ, ဆန္န, တွံ မယှံ အာဘရဏာနိ စေဝ ကဏ္ဋကဉ္စ အာဒါယ ဂစ္ဆ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ "အဟမ္ပိ, ဒေဝ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော "န လဗ္ဘာ တယာ ပဗ္ဗဇိတုံ, ဂစ္ဆ တွံ"န္တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိဗာဟိတွာ အာဘရဏာနိ စေဝ ကဏ္ဋကဉ္စ ပဋိစ္ဆာပေတွာ စိန္တေသိ "ဣမေ မယှံ ကေသာ သမဏသာရုပ္ပာ န ဟောန္တီ"တိ။ အညော ဗောဓိသတ္တဿ ကေသေ ဆိန္ဒိတုံ ယုတ္တရူပေါ နတ္ထိ, တတော "သယမေဝ ခဂ္ဂေန ဆိန္ဒိဿာမီ"တိ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန အသိံ ဂဏှိတွာ ဝါမဟတ္ထေန မောဠိယာ သဒ္ဓိံ စူဠံ ဂဟေတွာ ဆိန္ဒိ, ကေသာ ဒွင်္ဂုလမတ္တာ ဟုတွာ ဒက္ခိဏတော အာဝတ္တမာနာ သီသံ အလ္လီယိံသု။ တေသံ ယာဝဇီဝံ တဒေဝ ပမာဏံ အဟောသိ, မဿု စ တဒနုရူပံ, ပုန ကေသမဿုဩဟာရဏကိစ္စံ နာမ နာဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော သဟ မောဠိယာ စူဠံ ဂဟေတွာ "သစာဟံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ, အာကာသေ တိဋ္ဌတု, နော စေ, ဘူမိယံ ပတတူ"တိ အန္တလိက္ခေ ခိပိ။ တံ စူဠာမဏိဝေဌနံ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဌာနံ ဂန္တွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ ယောဇနိယရတနစင်္ကောဋကေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာဝတိံသဘဝနေ စူဠာမဏိစေတိယံ နာမ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

"ဆေတွာန မောဠိံ ဝရဂန္ဓဝါသိတံ၊ ဝေဟာယသံ ဥက္ခိပိ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။
သဟဿနေတ္တော သိရသာ ပဋိဂ္ဂဟိ၊ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋဝရေန ဝါသဝေါ"တိ။

ပုန ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ "ဣမာနိ ကာသိကဝတ္ထာနိ မယှံ န သမဏသာရုပ္ပာနီ"တိ။ အထဿ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ပုရာဏသဟာယကော ဃဋိကာရမဟာဗြဟ္မာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဇရံ အပတ္တေန မိတ္တဘာဝေန စိန္တေသိ – "အဇ္ဇ မေ သဟာယကော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော, သမဏပရိက္ခာရမဿ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆိဿာမီ"တိ။

"တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ၊ ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော"တိ။ –

ဣမေ အဋ္ဌ သမဏပရိက္ခာရေ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော အရဟဒ္ဓဇံ နိဝါသေတွာ ဥတ္တမပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ ဂဏှိတွာ "ဆန္န, မမ ဝစနေန မာတာပိတူနံ အာရောဂျံ ဝဒေဟီ"တိ ဝတွာ ဥယျောဇေသိ။ ဆန္နော ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ ကဏ္ဋကော ပန ဆန္နေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနဿ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုဏန္တော ဌတွာ "နတ္ထိ အနိ မယှံ ပုန သာမိနော ဒဿန"န္တိ စက္ခုပထံ ဝိဇဟန္တော သောကံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဟဒယေန ဖလိတေန ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ ကဏ္ဋကော နာမ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

ဆန္နသ္သ ပဌမံ ဧကောဝ သောကော အဟောသိ, ကဏ္ဍကသ္သ ပန ကာလကိရိယာယ ဒုတိယေန သောကေန ပိဋ္ဌိတော
ရောဒန္တော ပရိဒေဝန္တော နဂရံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ အနုပိယံ နာမ အမ္ဗဝနံ အတ္ထိ, တတ္ထ သတ္တာဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ
ဇာသုခေန ဝီတိနာမေတွာ ဧကဒိဝသေနေဝ တိံသယောဇနမဂ္ဂံ ပဒသာ ဂန္တွာ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ ပဝိသိတွာ သပဒါနံ ပိ
ဏ္ဍာယ စရိ။ သကလနဂရံ ဗောဓိသတ္တသ္သ ရူပဒဿနေန ဓနပါလကေန ပဝိဋ္ဌရာဇဂဟံ ဝိယ အသုရိန္ဒေန ပဝိဋ္ဌဒေဝ
နဂရံ ဝိယ စ သင်္ခောဘံ အဂမာသိ။ ရာဇပုရိသာ ဂန္တွာ “ဒေဝ, ဧဝရူပေါ နာမ သတ္တော နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရတိ, ‘ဒေ
ဝေါ ဝါ မနုဿော ဝါ နာဂေါ ဝါ သုပဏ္ဏော ဝါ ကော နာမေသော’တိ န ဇာနာမာ”တိ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပါသာဒတ
လေ ဌတွာ မဟာပုရိသံ ဒိသွာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဇာတော ပုရိသေ အာဏာပေသိ – “ဂစ္ဆထ ဘဏေ, ဝီမံသထ, သစေ
အမနုဿော ဘဝိဿတိ, နဂရာ နိက္ခမိတွာ အန္တရဓာယိဿတိ, သစေ ဒေဝတာ ဘဝိဿတိ, အာကာသေန ဂစ္ဆိ
ဿတိ, သစေ နာဂေါ ဘဝိဿတိ, ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ဂမိဿတိ, သစေ မနုဿော ဘဝိဿတိ, ယထာလဒ္ဓံ ဘိ
က္ခံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတီ”တိ။

မဟာပုရိသောပိ ခေါ မိဿကဘတ္တံ သံဟရိတွာ “အလံ မေ ဧတ္တကံ ယာပနာယာ”တိ ဉတွာ ပဝိဋ္ဌဒွါရေနေဝ
ဝ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ နိသီဒိတွာ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ အထ
ဿ အန္တာနိ ပရိဝတ္တိတွာ မုခေန နိက္ခမနာကာရပ္ပတ္တာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ တတော သော တေန အတ္တဘာဝေန ဧဝရူပဿ
အာဟာရဿ စက္ခုနာပိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗတာယ တေန ပဋိကူလာဟာရေန အဋ္ဋီယမာနော ဧဝံ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဩဝဒိ “သိဒ္ဓ
တ္ထ, တွံ သုလဘန္နပါနေ ကုလေ တိဝဿိကဂန္ဓသာလိဘောဇနံ နာနဂ္ဂရသေဟိ ဘုဉ္ဇနဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာပိ ဧကံ
ပံသုကူလိကံ ဒိသွာ ‘ကဒါ နု ခေါ အဟမ္ပိ ဧဝရူပေါ ဟုတွာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘုဉ္ဇိဿာမိ, ဘဝိဿတိ နု ခေါ မေ
သော ကာလော’တိ စိန္တေတွာ နိက္ခန္တော, ဣဒါနိ ကိံ နာမေတံ ကရောသီ”တိ။ ဧဝံ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဩဝဒိတွာ နိ
ဗ္ဗိကာရော ဟုတွာ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိ။

ရာဇပုရိသာ တံ ပဝတ္တိံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဒူတဝစနံ သုတွာ ဝေဂေန နဂရာ နိက္ခမိတွာ
ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဣရိယာပထသ္မိံယေဝ ပသီဒိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သဗ္ဗံ ဣဿရိယံ နိယျ
ာတေသိ ။ ဗောဓိသတ္တော “မယှံ, မဟာရာဇ, ဝတ္ထုကာမေဟိ ဝါ ကိလေသကာမေဟိ ဝါ အတ္ထော နတ္ထိ, အဟံ ပရမာ
ဘိသမ္ဗောဓိံ ပတ္ထယန္တော နိက္ခန္တော”တိ အာဟ။ ရာဇာ အနေကပ္ပကာရံ ယာစန္တောပိ တဿ စိတ္တံ အလဘိတွာ
“အဒ္ဓါ တွံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ, ဗုဒ္ဓဘူတေန ပန တေ ပဌမံ မမ ဝိဇိတံ အာဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ပဋိညံ ဂဏှိ။ အယမေတ္
ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန “ပဗ္ဗဇ္ဇံ ကိတ္တယိဿာမိ, ယထာ ပဗ္ဗဇိ စက္ခုမာ”တိ ဣမံ **ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ္တံ** (သု. နိ.
၄၀၇ အာဒယော) သဒ္ဓိံ အဋ္ဌကထာယ ဩလောကေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဗောဓိသတ္တောပိ ရညော ပဋိညံ ဒတွာ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော အာဠာရဉ္စ ကာလာမံ ဥဒကဉ္စ ရာမပုတ္တံ
ဥပသင်္ကမိတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ “နာယံ မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ”တိ တမ္ပိ သမာပတ္တိဘာဝနံ အနလင်္
ကရိတွာ သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္တနော ထာမဝီရိယသန္ဒဿနတ္ထံ မဟာပဓာနံ ပဒဟိတုကာမော ဥရုဝေလံ ဂ
န္တွာ “ရမဏီယော ဝတာယံ ဘူမိဘာဂေါ”တိ တတ္ထေဝ ဝါသံ ဥပဂန္တွာ မဟာပဓာနံ ပဒဟိ။ တေပိ ခေါ ကောဏ္ဍည
ပ္ပမုခါ ပဉ္စ ပဗ္ဗဇိတာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု ဘိက္ခာယ စရန္တာ တတ္ထ ဗောဓိသတ္တံ သမ္ပာပုဏိံသု။ အထ နံ ဆဗ္ဗဿ
ာနိ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တံ “ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ, ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနာဒိကာယ ဝ
တ္တပဋိပတ္တိယာ ဥပဋ္ဌဟမာနာ သန္တိကာဝစရာဝဿ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ “ကောဋိပ္ပတ္တံ ဒုက္ကရ
ကာရိယံ ကရိဿာမီ”တိ ဧကတိလတဏ္ဍုလာဒီဟိပိ ဝီတိနာမေသိ, သဗ္ဗသောပိ အာဟာရူပစ္ဆေဒံ အကာသိ, ဒေဝတာပိ
လောမကူပေဟိ ဩဇံ ဥပသံဟရမာနာ ပဋိက္ခိပိ။

အထဿ တာယ နိရာဟာရတာယ ပရမကသိမာနုပ္ပတ္တကာယဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ကာယော ကာဠဝဏ္ဏော
အဟောသိ။ ဗာတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပဋိစ္ဆန္နာနိ အဟေသုံ။ အပ္ပေကဒါ အပ္ပာဏကံ ဈာနံ ဈာယန္တော မဟာ
ဝေဒနာဟိ အဘိတုန္နော ဝိသညီဘူတော စင်္ကမနကောဋိယံ ပတတိ။ အထ နံ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ “ကာလကတော သမဏော
ဂေါတမော”တိ ဝဒန္တိ, ဧကစ္စာ “ဝိဟာရောဝေသော အရဟတ”န္တိ အာဟံသု။ တတ္ထ ယာသံ “ကာလကတော”တိ

အဟောသိ, တာ ဂန္တွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အာရောစေသုံ “တုမှာကံ ပုတ္တော ကာလကတော”တိ။ မမ ပုတ္
တော ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ကာလကတော, အဟုတွာတိ? ဗုဒ္ဓော ဘဝိတုံ နာသက္ခိ, ပဓာနဘူမိယံယေဝ ပတိတွာ ကာလက
တောတိ။ ဣဒံ သုတွာ ရာဇာ “နာဟံ သဒ္ဒဟာမိ, မမ ပုတ္တဿ ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ကာလကိရိယာ နာမ နတ္ထီ”တိ ပဋိ
က္ခိပိ။ ကသ္မာ ပန ရာဇာ န သဒ္ဒဟတီတိ? ကာဠဒေဝိလတာပသဿ ဝန္ဒာပနဒိဝသေ ဇမ္ဗုရုက္ခမူလေ စ ပာဋိဟာရိယာနံ
ဒိဋ္ဌတ္တာ။

ပုန ဗောဓိသတ္တေ သညံ ပဋိလဘိတွာ ဥဋ္ဌိတေ တာ ဒေဝတာ ဂန္တွာ “အရောဂေါ တေ မဟာရာဇ ပုတ္တော”တိ
အာရောစေန္တိ။ ရာဇာ “ဇာနာမဟံ ပုတ္တဿ အမရဏဘာဝ”န္တိ ဝဒတိ။ မဟာသတ္တဿ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရ
ကာရိယံ ကရောန္တဿ အာကာသေ ဂဏ္ဌိကရဏကာလော ဝိယ အဟောသိ။ သော “အယံ ဒုက္ကရကာရိကာ နာမ ဗော
ဓာယ မဂ္ဂေါ န ဟောတီ”တိ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေတုံ ဂါမနိဂမေသု ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အာဟာရံ အာဟရိ, အ
ထဿ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပါကတိကာနိ အဟေသုံ, ကာယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိ
က္ခူ “အယံ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တောပိ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ နာသက္ခိ, ဣဒါနိ ဂါမာဒီသု ပိဏ္ဍာယ
စရိတွာ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟရိယမာနော ကိံ သက္ခိဿတိ, ဗာဟုလိကော ဧသ ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော, သီသံ နှာယိ
တုကာမဿ ဥဿာဝဗိန္ဒုတက္ကနံ ဝိယ အမှာကံ ဧတဿ သန္တိကာ ဝိသေသတက္ကနံ, ကိံ နော ဣမိနာ”တိ မဟာပုရိ
သံ ပဟာယ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဣသိပတနံ ပဝိသိံသု။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဥရုဝေလာယံ သေနာနိဂမေ သေနာနိကုဋုမ္ဗိကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ သုဇာတာ နာမ အ
ရိကာ ဝယပ္ပတ္တာ ဧကသ္မိံ နိဂြောဓရုက္ခေ ပတ္ထနံ အကာသိ “သစေ သမဇာတိကံ ကုလဃရံ ဂန္တွာ ပဌမဂဗ္ဘေ ပုတ္
တံ လဘိဿာမိ, အနုသံဝစ္ဆရံ တေ သတသဟဿပရိစ္စာဂေန ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ။ တဿာ သာ ပတ္ထနာ
သမိဇ္ဈိ။ သာ မဟာသတ္တဿ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တဿ ဆဋ္ဌေ ဝဿေ ပရိပုဏ္ဏေ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယံ
ဗလိကမ္မံ ကာတုကာမာ ဟုတွာ ပုရေတရံ ဓေနုသဟဿံ လဋ္ဌိမဓုကဝနေ စရာပေတွာ တာသံ ခီရံ ပဉ္စ ဓေနုသတာနိ ပာ
ယေတွာ တာသံ ခီရံ အဍ္ဎတိယာနီတိ ဧဝံ ယာဝ သောဠသန္နံ ဓေနူနံ ခီရံ အဋ္ဌ ဓေနုယော ပိဝန္တိ, တာဝ ခီရဿ ဗဟလ
တဉ္စ မဓုရတဉ္စ ဩဇဝန္တတဉ္စ ပတ္ထယမာနာ ခီရပရိဝတ္တနံ နာမ အကာသိ။ သာ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ “ပါတောဝ
ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ တာ အဋ္ဌ ဓေနုယော ဒုဟာပေသိ။ ဝစ္ဆကာ ဓေနူနံ ထ
နမူလံ နာဂမိံသု, ထနမူလေ ပန နဝဘာဇနေ ဥပနီတမတ္တေ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ခီရဓာရာ ပဝတ္တိံသု။ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွ
ာ သုဇာတာ သဟတ္ထေနေဝ ခီရံ ဂဟေတွာ နဝဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ သဟတ္ထေနေဝ အဂ္ဂိံ ကတွာ ပစိတုံ အာရဘိ။

တသ္မိံ ပါယာသေ ပစ္စမာနေ မဟန္တမဟန္တာ ဗုဗ္ဗုဠာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏာဝတ္တာ ဟုတွာ သဉ္စရန္တိ, ဧက
ဖုသိတမ္ပိ ဗဟိ န ပတတိ, ဥဒ္ဓနတော အပ္ပမတ္တကောပိ ဓူမော န ဥဋ္ဌဟတိ။ တသ္မိံ သမယေ စတ္တာရော လောကပါလာ
အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓနေ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု, မဟာဗြဟ္မာ ဆတ္တံ ဓာရေသိ, သက္ကော အလာတာနိ သမာနေန္တော အဂ္ဂိံ
ဇာလေသိ။ ဒေဝတာ ဒွိသဟဿဒီပပရိတ္တေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဒေဝမနုဿာနံ ဥပကပ္ပနဩဇံ အတ္တနော
ဒေဝါနုဘာဝေန ဒဏ္ဍကဗဒ္ဓံ မဓုပဋလံ ပီဠေတွာ မဓုံ ဂဏှမာနာ ဝိယ သံဟရိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိံသု။ အညေသု ဟိ
ကာလေသု ဒေဝတာ ကဗဠေ ကဗဠေ ဩဇံ ပက္ခိပန္တိ, သမ္ဗောဓိဒိဝသေ စ ပန ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ စ ဥက္ခလိယံယေဝ ပ
က္ခိပန္တိ။ သုဇာတာ ဧကဒိဝသေယေဝ တတ္ထ အတ္တနော ပါကဋာနိ အနေကာနိ အစ္ဆရိယာနိ ဒိသွာ ပုဏ္ဏံ ဒာသိံ အာမ
န္တေသိ “အမ္မ ပုဏ္ဏေ, အဇ္ဇ အမှာကံ ဒေဝတာ အတိဝိယ ပသန္နာ, မယာ ဧတ္တကေ ကာလေ ဧဝရူပံ အစ္ဆရိယံ
နာမ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, ဝေဂေန ဂန္တွာ ဒေဝဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂါဟီ”တိ။ သာ “သာဓု, အယျေ”တိ တဿာ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွ
ာ တုရိတတုရိတာ ရုက္ခမူလံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ တသ္မိံ ရတ္တိဘာဂေ ပဉ္စ မဟာသုပိနေ ဒိသွာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော “နိဿံသယေနာဟံ အဇ္
ဇ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿာမီ”တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနော ဘိက္ခာစာရကာ
လံ အာဂမယမာနော ပါတောဝ အာဂန္တွာ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ အတ္တနော ပဘာယ သကလရုက္ခံ ဩဘာသယမာ
နော။ အထ ခေါ သာ ပုဏ္ဏာ အာဂန္တွာ အဒ္ဒသ ဗောဓိသတ္တံ ရုက္ခမူလေ ပါစီနလောကဓာတုံ ဩလောကယမာနံ နိသိန္န
ံ, သရီရတော စဿ နိက္ခန္တာဟိ ပဘာဟိ သကလရုက္ခံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ။ ဒိသွာ တဿာ ဧတဒဟောသိ – “အဇ္ဇ အ

မှာကံ ဒေဝတာ ရက္ခတော ဩရုယှ သဟတ္ထေနေဝ ဗလိကမ္မံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ နိသိန္နာ မညေ”တိ ဥဗ္ဗေဂပ္ပတ္တာ ဟုတွာ ဝေဂေနာဂန္တွာ သုဇာတာယ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။

သုဇာတာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ တုဋ္ဌမာနသာ ဟုတွာ “အဇ္ဇ အနိ ပဋ္ဌာယ မမ ဇေဋ္ဌဓီတုဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌာဟီ”တိ ဓီတု အနုစ္ဆဝိကံ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ အဒါသိ။ ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပါပုဏနဒိဝသေ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ သာ “သုဝဏ္ဏပါတိယံ ပါယာသံ ပက္ခိပိဿာမီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ နီဟရာပေတွာ တတ္ထ ပါယာသံ ပက္ခိပိတုကာမာ ပက္ကဘာဇနံ အာဝဇ္ဇေသိ။ ‘သဗ္ဗော ပါယာသော ပဒုမပတ္တာ ဥဒကံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ပါတိယံ ပတိဋ္ဌာသိ, ဧကပါတိပူရမတ္တောဝ အဟောသိ’။ သာ တံ ပါတိံ အညာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ဩဒါတဝတ္ထေန ဝေဌေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အတ္တဘာဝံ အလင်္ကရိတွာ တံ ပါတိံ အတ္တနော သီသေ ဌပေတွာ မဟန္တေန အာနုဘာဝေန နိဂြောဓရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဩလောကေတွာ ဗလဝသောမနဿဇာတာ “ရုက္ခဒေဝတာ”တိ သညာယ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနတောနတာ ဂန္တွာ သီသတော ပါတိံ ဩတာရေတွာ ဝိဝရိတွာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ဂန္ဓပုပ္ဖဝါသိတံ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။ ဃဋီကာရမဟာဗြဟ္မုနာ ဒိန္နော မတ္တိကာပတ္တော ဧတ္တကံ အဒ္ဓါနံ ဗောဓိသတ္တံ အဝိဇဟိတွာ တသ္မိံ ခဏေ အဒဿနံ ဂတော, ဗောဓိသတ္တော ပတ္တံ အပဿန္တော ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဥဒကံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သုဇာတာ သဟေဝ ပါတိယာ ပါယာသံ မဟာပုရိသဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ, မဟာပုရိသော သုဇာတံ ဩလောကေသိ။ သာ အာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ “အယျ, မယာ တုမှာကံ ပရိစ္စတ္တံ, ဂဏှိတွာ ယထာရုစိံ ဂစ္ဆထာ”တိ ဝန္ဒိတွာ “ယထာ မယှံ မနောရထော နိပ္ဖန္နော , ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ နိပ္ဖဇ္ဇတူ”တိ ဝတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ ပုရာဏပဏ္ဏေ ဝိယ အနပေက္ခာ ဟုတွာ ပက္ကာမိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခော နိသိန္နဋ္ဌာနာ ဥဋ္ဌာယ ရုက္ခံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပါတိံ အာဒါယ နေရဉ္ဇရာယ တီရံ ဂန္တွာ အနေကေသံ ဗောဓိသတ္တသဟဿာနံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနဒိဝသေ ဩတရိတွာ နှာနဋ္ဌာနံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတတိတ္ထံ နာမ အတ္ထိ, တဿ တီရေ ပါတိံ ဌပေတွာ ဩတရိတွာ နှာတွာ အနေကဗုဒ္ဓသတသဟဿာနံ နိဝါသနံ အရဟဒ္ဓဇံ နိဝါသေတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ နိသီဒိတွာ ဧကဋ္ဌိတာလပက္ကပ္ပမာဏေ ဧကူနပညာသ ပိဏ္ဍေ ကတွာ သဗ္ဗံ အပ္ပောဒကံ မဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော ဧဝ ဟိဿ ဗုဒ္ဓဘူတဿ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝသန္တဿ ဧကူနပညာသ ဒိဝသာနိ အာဟာရော အဟောသိ။ ဧတ္တကံ ကာလံ နေဝ အညော အာဟာရော အတ္ထိ, န နှာနံ, န မုခဓောဝနံ, န သရီရဝဠဉ္ဇော, ဈာနသုခေန မဂ္ဂသုခေန ဖလသုခေန စ ဝီတိနာမေသိ။ တံ ပန ပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ ဂဟေတွာ “သစာဟံ, အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိတုံ သက္ခိဿာမိ, အယံ ပါတိ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆတု, နော စေ သက္ခိဿာမိ, အနုသောတံ ဂစ္ဆတူ”တိ ဝတွာ နဒီသောတေ ပက္ခိပိ။ သာ သောတံ ဆိန္ဒမာနာ နဒီမဇ္ဈံ ဂန္တွာ မဇ္ဈမဇ္ဈဋ္ဌာနေနေဝ ဇဝသမ္ပန္နော အဿော ဝိယ အသီတိဟတ္ထမတ္တဋ္ဌာနံ ပဋိသောတံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ အာဝဋ္ဋေ နိမုဇ္ဇိတွာ ကာဠနာဂရာဇဘဝနံ ဂန္တွာ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိဘောဂပါတိယော “ကိလိ ကိလီ”တိ ရဝံ ကာရယမာနာ ပဟရိတွာ တာသံ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမာ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ကာဠော နာဂရာဇာ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ “ဟိယျော ဧကော ဗုဒ္ဓေါ နိဗ္ဗတ္တော, ပုန အဇ္ဇ ဧကော နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဝတွာ အနေကေဟိ ပဒသတေဟိ ထုတိယော ဝဒမာနော ဥဋ္ဌာသိ။ တဿ ကိရ မဟာပထဝိယာ ဧကယောဇနတိဂါဝုတပ္ပမာဏံ နဘံ ပူရေတွာ အာရောဟနကာလော “အဇ္ဇ ဝါ ဟိယျော ဝါ”တိ သဒိသော အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ နဒီတီရမှိ သုပုပ္ဖိတသာလဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကတွာ သာယနှသမယေ ပုပ္ဖာနံ ဝဏ္ဋတော မုစ္စနကာလေ ဒေဝတာဟိ အလင်္ကတေန အဋ္ဌုသဘဝိတ္ထာရေန မဂ္ဂေန သီဟော ဝိယ ဝိဇမ္ဘမာနော ဗောဓိရုက္ခာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ နာဂယက္ခသုပဏ္ဏာဒယော ဒိဗ္ဗေဟိ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇယိံသု, ဒိဗ္ဗသင်္ဂီတာဒီနိ ပဝတ္တယိံသု, ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဂန္ဓာ ဧကမာလာ ဧကသာဓုကာရာ အဟောသိ။ တသ္မိံ သမယေ သောတ္ထိယော နာမ တိဏဟာရကော တိဏံ အာဒါယ ပဋိပထေ အာဂစ္ဆန္တော မဟာပုရိသဿ အာကာရံ ဉတွာ အဋ္ဌ တိဏမုဋ္ဌိယော အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော တိဏံ ဂဟေတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ဥတ္တရာဘိမုခေါ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠံ ဩသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိသမ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ, ဥတ္တရစက္ကဝါဠံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒံ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏနဋ္ဌာနံ န ဘဝိဿတိ မညေ”တိ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ အဋ္ဌာသိ, တတော ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠံ ဩသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိသမ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ, ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဌိတဋ္ဌိတဋ္ဌ

ဌာနေ ကိရဿ နေမိဝင္ရွပရိယန္တေ အက္ကန္တေ နာဘိယာ ပတိဋ္ဌိတမဟာသကဋစက္ကံ ဝိယ မဟာပထဝီ သြနတုန္န တာ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော "ဣဒမ္ပိ သမ္ဗောဓိ ပာပုဏနဋ္ဌာနံ န ဘဝိဿတိ မညေ"တိ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ဥတ္တရဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဏာဘိမုခော အဋ္ဌာသိ, တတော ဥတ္တရစက္ကတဠံ ဩသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိသမ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ, ဒက္ခိဏစက္ကတဠံ ဥလ္လင္ဃိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော "ဣဒမ္ပိ သမ္ဗောဓိ ပာပုဏနဋ္ဌာနံ န ဘဝိဿတိ မညေ"တိ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ပစ္ဆိမာဘိမုခော အဋ္ဌာသိ။ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ ပန သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ ပလ္လင်္ကဋ္ဌာနံ, တံ နေဝ ဆမ္ဘတိ, န ကမ္ပတိ။ မဟာသတ္တော "ဣဒံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ အဝိဇဟိတံ အစလဋ္ဌာနံ ကိလေသပဉ္ဇရဝိဒ္ဓံသနဋ္ဌာန"န္တိ ဉတွာ တာနိ တိဏာနိ အဂ္ဂေ ဂဟေတွာ စာလေသိ, တာဝဒေဝ စုဒ္ဒသဟတ္ထော ပလ္လင်္ကော အဟောသိ။ တာနိပိ ခော တိဏာနိ တထာရူပေန သဏ္ဌာနေန သဏ္ဌဟိံသု, ယထာရူပံ သုကုသလောပိ စိတ္တကာရော ဝါ ပောတ္ထကာရော ဝါ အာလိခိတုမ္ပိ သမတ္ထော နတ္ထိ။ ဗောဓိသတ္တော ဗောဓိက္ခန္ဓံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခော ဒဠှမာနသော ဟုတွာ –

> "ကာမံ တစော စ နှာရု စ၊ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု။
> ဥပသုဿတု နိဿေသံ၊ သရီရေ မံသလောဟိတံ"။

န တွေဝတဟံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမီတိ အသနိသတသန္နိပါတေနပိ အဘေဇ္ဇရူပံ အပရာဇိတပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ မာရော ဒေဝပုတ္တော "သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော မယှံ ဝသံ အတိက္ကမိတုကာမော, န ဒါနိဿ အ တိက္ကမိတုံ ဒဿာမီ"တိ မာရဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေတွာ မာရဃောသနံ နာမ ဃောသာ ပေတွာ မာရဗလံ အာဒါယ နိက္ခမိ။ သာ မာရသေနာ မာရဿ ပုရတော ဒွါဒသယောဇနာ ဟောတိ, ဒက္ခိဏတော စ ဝါမ တော စ ဒွါဒသယောဇနာ, ပစ္ဆတော ယာဝ စက္ကဝါဠပရိယန္တံ ကတွာ ဌိတာ, ဥဒ္ဓံ နဝယောဇနုဗ္ဗေဓာ, ယဿာ ဥ န္နဒန္တိယာ ဥန္နာဒသဒ္ဒော ယောဇနသဟဿတော ပဋ္ဌာယ ပထဝိဥန္ဒြိယနသဒ္ဒော ဝိယ သုယ္ယတိ။ အထ မာရော ဒေဝပုတ္တော ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကံ ဂိရိမေခလံ နာမ ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ဗာဟုသဟဿံ မာပေတွာ နာနာဝုဓာနိ အဂ္ဂဟေသိ။ အဝသေသာယပိ မာရပရိသာယ ဒွေ ဇနာ ဧကသဒိသံ အာဝုဓံ န ဂဏှိံသု, နာနပ္ပကာရဝဏ္ဏာ နာနပ္ပကာ ရမုခါ ဟုတွာ မဟာသတ္တံ အဇ္ဈောတ္ထရမာနာ အာဂမိံသု။

ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ ပန မဟာသတ္တဿ ထုတိယော ဝဒမာနာ အဋ္ဌံသု။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိဇ ယုတ္တရသင်္ခံ ဓမမာနော အဋ္ဌာသိ။ သော ကိရ သင်္ခော ဝီသဟတ္ထသတိကော ဟောတိ။ သကိံ ဝါတံ ဂဟာပေတွာ ဓ မန္တော စတ္တာရော မာသေ သဒ္ဒံ ကရိတွာ နိဿဒ္ဒော ဟောတိ။ မဟာကာဠနာဂရာဇာ အတိရေကပဒသတေန ဝဏ္ဏံ ဝဒန္တော အဋ္ဌာသိ, မဟာဗြဟ္မာ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရယမာနော အဋ္ဌာသိ။ မာရဗလေ ပန ဗောဓိမဏ္ဍံ ဥပသင်္ကမန္တေ တေ တေသံ ဧကောပိ ဌာတုံ နာသက္ခိ, သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေနေဝ ပလာယိံသု။ ကာဠော နာဂရာဇာ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ပဉ္စယောဇနသတိကံ မဉ္ဇေရိကနာဂဘဝနံ ဂန္တွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ မုခံ ပိဒဟိတွာ နိပန္နော။ သက္ကော ဝိဇယုတ္တရသင်္ခံ ပိဋ္ဌိယံ ကတွာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ အဋ္ဌာသိ။ မဟာဗြဟ္မာ သေတစ္ဆတ္တံ စက္ကဝါဠကောဋိယံ ဌပေ တွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ အဂမာသိ။ ဧကာ ဒေဝတာပိ ဌာတုံ သမတ္ထာ နာဟောသိ, မဟာပုရိသော ဧကကောဝ နိသီဒိ။

မာရောပိ အတ္တနော ပရိသံ အာဟ "တာတာ သုဒ္ဓောဒနပုတ္တေန သိဒ္ဓတ္ထေန သဒိသော အညော ပုရိသော နာမ နတ္ထိ, မယံ သမ္မုခါ ယုဒ္ဓံ ဒါတုံ န သက္ခိဿာမ, ပစ္ဆာဘာဂေန ဒဿာမာ"တိ။ မဟာပုရိသောပိ တီဏိ ပဿာနိ ဩ လောကေတွာ သဗ္ဗဒေဝတာနံ ပလာတတ္တာ သုညာနိ အဒ္ဒသ။ ပုန ဥတ္တရပဿေန မာရဗလံ အဇ္ဈောတ္ထရမာနံ ဒိသွာ "အယံ ဧတ္တကော ဇနော မံ ဧကကံ သန္ဓာယ မဟန္တံ ဝါယာမံ ပရက္ကမံ ကရောတိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ မယှံ မာတာ ဝါ ပိတာ ဝါ ဘာတာ ဝါ အညော ဝါ ကောစိ ဉာတကော နတ္ထိ, ဣမာ ပန ဒသ ပါရမိယောဝ မယှံ ဒီဃရတ္တံ ပုဋ္ဌပရိဇနသဒိ သာ, တသ္မာ ပါရမိယောဝ ဖလကံ ကတွာ ပါရမိသတ္ထေနေဝ ပဟရိတွာ အယံ ဗလကာယော မယာ ဝိဒ္ဓံသေတုံ ဝဋ္ဋ တီ"တိ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇမာနော နိသီဒိ။

အထ ခေါ မာရော ဒေဝပုတ္တော “ဧတေနေဝ သိဒ္ဓတ္ထံ ပလာပေဿာမီ”တိ **တတမဏ္ဍလံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တင္ခဏံယေဝ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒါ တတော သမုဋ္ဌဟိတွာ အမုယောဇနကေယောဇနဒွိယောဇနတိယောဇနပ္ပမာဏာနိ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ပဒါလေတွာ ဝနဂစ္ဆရုက္ခာဒီနိ ဥမ္မူလေတွာ သမန္တာ ကမနိဂမေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကာတုံ သမတ္ထာပိ မဟာပုရိသဿ ပုညတေဇေန ဝိဟတာနုဘာဝါ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ စီဝရကဏ္ဏမတ္တမ္ပိ စာလေတုံ နာသက္ခိံသု။ တတော “ဥဒကေန န အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ မာရေဿာမီ”တိ **မဟာဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တဿာနုဘာဝေန ဥပရူပရိ သတပဋလသဟဿပဋလာဒိဘေဒါ ဝလာဟကာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝဿိံသု။ ဝုဋ္ဌိဓာရာဝေဂေန ပထဝီ ဆိဒ္ဒါ အဟောသိ။ ဝနရုက္ခာဒီနံ ဥပရိဘာဂေန မဟာမေဃော အာဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ စီဝရေ ဥဿာဝဗိန္ဒုဋ္ဌာနမတ္တမ္ပိ တေမေတုံ နာသက္ခိ။ တတော **ပါသာဏဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ မဟန္တာနိ မဟန္တာနိ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ဓူမာယန္တာနိ ပဇ္ဇလန္တာနိ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ ဒိဗ္ဗမာလာဂုဠဘာဝံ အာပဇ္ဇိံသု။ တတော **ပဟရဏဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ ဧကတောဓာရာဥဘတောဓာရာအသိသတ္တိခုရပ္ပာဒယော ဓူမာယန္တာ ပဇ္ဇလန္တာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ အဟေသုံ။ တတော **အင်္ဂါရဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ ကိံသုကဝဏ္ဏာ အင်္ဂါရာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ဟုတွာ ဝိကိရိံသု။ တတော **ကုက္ကုဠဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ အစ္စုဏှော အဂ္ဂိဝဏ္ဏော ကုက္ကုဠော အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗစန္ဒနစုဏ္ဏံ ဟုတွာ နိပတိ။ တတော **ဝါလုကာဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ အတိသုခုမဝါလုကာ ဓူမာယန္တာ ပဇ္ဇလန္တာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ဟုတွာ နိပတိံသု။ တတော **ကလလဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တံ ကလလံ ဓူမာယန္တံ ပဇ္ဇလန္တံ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗဝိလေပနံ ဟုတွာ နိပတိ။ တတော “ဣမိနာ ဘိံသေတွာ သိဒ္ဓတ္ထံ ပလာပေဿာမီ”တိ **အန္ဓကာရံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝိယ မဟာတမံ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ သူရိယပ္ပဘာဝိဟတံ ဝိယ အန္ဓကာရံ အန္တရဓာယိ။

ဧဝံ မာရော ဣမာဟိ နဝဟိ ဝါတဝဿပါသာဏပဟရဏအင်္ဂါရကုက္ကုဠဝါလုကာကလလအန္ဓကာရဝုဋ္ဌီဟိ ဗောဓိသတ္တံ ပလာပေတုံ အသက္ကောန္တော “ကိံ ဘဏေ, တိဋ္ဌထ, ဣမံ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရံ ဂဏှထ ဟနထ ပလာပေထာ”တိ ပရိသံ အာဏာပေတွာ သယမ္ပိ ဂိရိမေခလဿ ဟတ္ထိနော ခန္ဓေ နိသိန္နော စက္ကာဝုဓံ အာဒါယ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သိဒ္ဓတ္ထ ဥဋ္ဌာဟိ ဧတသ္မာ ပလ္လင်္ကာ, နာယံ တုယှံ ပါပုဏာတိ, မယှံ ဧဝ ပါပုဏာတီ”တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော တဿ ဝစနံ သုတွာ အဝေါစ – “မာရ, နေဝ တယာ ဒသ ပါရမိယော ပူရိတာ, န ဥပပါရမိယော, န ပရမတ္ထပါရမိယော, နာပိ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂါ ပရိစ္စတ္တာ , န ဉာတတ္ထစရိယာ, န လောကတ္ထစရိယာ, န ဗုဒ္ဓိစရိယာ ပူရိတာ, သဗ္ဗာ တာ မယာယေဝ ပူရိတာ, တသ္မာ နာယံ ပလ္လင်္ကော တုယှံ ပါပုဏာတိ , မယှေဝေသော ပါပုဏာတီ”တိ။

မာရော ကုဒ္ဓော ကောဓဝေဂံ အသဟန္တော မဟာပုရိသဿ စက္ကာဝုဓံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တံ တဿ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇေန္တဿ ဥပရိဘာဂေ မာလာဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ တံ ကိရ ခုရဓာရစက္ကာဝုဓံ အညဒါ တေန ကုဒ္ဓေန ဝိဿဋ္ဌံ ဧကဃနပါသာဏတ္ထမ္ဘေ ဝံသကဠီရေ ဝိယ ဆိန္ဒန္တံ ဂစ္ဆတိ, ဣဒါနိ ပန တသ္မိံ မာလာဝိတာနံ ဟုတွာ ဌိတေ အဝသေသာ မာရပရိသာ “ဣဒါနိ ပလ္လင်္ကတော ဝုဋ္ဌာယ ပလာယိဿတီ”တိ မဟန္တမဟန္တာနိ သေလကူဋာနိ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ တာနိပိ မဟာပုရိသဿ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇေန္တဿ မာလာဂုဠဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဘူမိယံ ပတိံသု။ ဒေဝတာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတာ ဂီဝံ ပသာရေတွာ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ “နဋ္ဌော ဝတ ဘော သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဿ ရူပဂ္ဂပ္ပတ္တော အတ္တဘာဝေါ, ကိံ နု ခေါ ကရိဿတီ”တိ ဩလောကေန္တိ။

တတော မဟာပုရိသော “ပူရိတပါရမီနံ ဗောဓိသတ္တာနံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနဒိဝသေ ပတ္တပလ္လင်္ကော မယှံဝ ပါပုဏာတီ”တိ ဝတွာ ဌိတံ မာရံ အာဟ – “မာရ တုယှံ အနဿ ဒိန္နဘာဝေ ကော သက္ခီ”တိ။ မာရော “ဣမေ တေ့တကာ ဇနာ သက္ခိနော”တိ မာရဗလာဘိမုခံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ မာရပရိသာယ “အဟံ သက္ခိ, အဟံ သက္ခီ”တိ ပဝတ္တသဒ္ဒော ပထဝိဥန္ဒြိယနသဒ္ဒသဒိသော အဟောသိ။ အထ မာရော မဟာပုရိသံ အာဟ “သိဒ္ဓတ္ထ, တုယှံ အနဿ ဒိန္နဘာဝေ ကော သက္ခီ”တိ။ မဟာပုရိသော “တုယှံ တာဝ အနဿ ဒိန္နဘာဝေ သစေတနာ သက္ခိနော, မယှံ ပန ဣမသ္မိံ ဌာနေ သစေတနော ကောစိ သက္ခီ နာမ နတ္ထိ, တိဋ္ဌတု တာဝ မေ အဝသေသတ္တဘာဝေသု ဒိန္နဒါနံ, ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ပန ဌတွာ မယှံ သတ္တသတကမဟာဒါနဿ ဒိန္နဘာဝေ အယံ အစေတနာပိ ဃနမဟာပထဝီ သက္ခီ”တိ စီဝရဂဗ္ဘန္တရတော ဒက္ခိဏဟတ္ထံ အဘိနီဟရိတွာ “ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌတွာ မယှ

ဟံ သတ္တာသတကမဟာအနဿ ဒိန္နဘာဝေ တုဝံ သက္ခီ န သက္ခီ”တိ မဟာပထဝိအဘိမုခံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ မဟာပထဝီ “အဟံ တေ တဒါ သက္ခီ”တိ ဝိရဝသတေန ဝိရဝသဟဿေန ဝိရဝသတသဟဿေန မာရဗလံ အဝတ္ထရမာနာ ဝိယ ဥန္နဒိ။

တတော မဟာပုရိသေ “ဒိန္နံ တေ သိဒ္ဓတ္ထ မဟာဒါနံ ဥတ္တမဒါန”န္တိ ဝေဿန္တရဒါနံ သမ္မသန္တေ ဒိယဍ္ဍယောဇနသတိကော ဂိရိမေခလဟတ္ထီ ဇဏ္ဏုကေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ, မာရပရိသာ ဒိသာဝိဒိသာ ပလာယိ, ဒွေ ဧကမဂ္ဂေန ဂတာ နာမ နတ္ထိ, သီသာဘရဏာနိ စေဝ နိဝတ္ထဝတ္ထာနိ စ ပဟာယ သမ္မုခသမ္မုခဒိသာဟိယေဝ ပလာယိံသု။ တတော ဒေဝသင်္ဃာ ပလာယမာနံ မာရဗလံ ဒိသွာ “မာရဿ ပရာဇယော ဇာတော, သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဿ ဇယော, ဇယပူဇံ ကရိဿာမာ”တိ နာဂါ နာဂါနံ, သုပဏ္ဏာ သုပဏ္ဏာနံ , ဒေဝတာ ဒေဝတာနံ, ဗြဟ္မာနော ဗြဟ္မာနံ, ဥဃောသေတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ မဟာပုရိသဿ သန္တိကံ ဗောဓိပလ္လင်္ကံ အဂမံသု။

ဧဝံ ဂတေသု စ ပန တေသု –

“ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပါပိမတော ပရာဇယော။
ဥဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဇယံ တဒါ နာဂဂဏာ မဟေသိနော။

“ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပါပိမတော ပရာဇယော။
ဥဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ သုပဏ္ဏသင်္ဃာပိ ဇယံ မဟေသိနော။

“ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပါပိမတော ပရာဇယော။
ဥဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဇယံ တဒါ ဒေဝဂဏာ မဟေသိနော။

“ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပါပိမတော ပရာဇယော။
ဥဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဇယံ တဒါ ဗြဟ္မဂဏာပိ တာဒိနော”တိ။

အဝသေသာ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု ဒေဝတာ မာလာဂန္ဓဝိလေပနေဟိ စ ပူဇယမာနာ နာနပ္ပကာရာ ထုတိယော စ ဝဒမာနာ အဋ္ဌံသု။ ဧဝံ အနတ္ထင်္ဂတေယေဝ သူရိယေ မဟာပုရိသော မာရဗလံ ဝိဓမေတွာ စီဝရူပရိ ပတမာနေဟိ ဗောဓိရုက္ခင်္ကုရေဟိ ရတ္တပဝါဠပလ္လဝေဟိ ဝိယ ပူဇိယမာနော ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ အနုဿရိတွာ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ, ပစ္ဆိမယာမေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဉာဏံ ဩတာရေသိ။ အထဿ ဒွါဒသပဒိကံ ပစ္စယာကာရံ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန အနုလောမပဋိလောမတော သမ္မသန္တဿ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ဒွါဒသက္ခတ္တုံ သမ္ပကမ္ပိ။

မဟာပုရိသေ ပန ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေတွာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တေ သကလဒသသဟဿီ လောကဓာတု အလင်္ကတပဋိယတ္တာ အဟောသိ။ ပာစီနစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာနံ ရံသိယော ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ပဟရန္တိ, တထာ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ပာစီနစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ, ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ, ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ပဟရန္တိ, ပထဝိတလေ ဥဿာပိတာနံ ပန ဓဇာနံ ပဋာကာနံ ဗြဟ္မလောကံ အာဟစ္စ အဋ္ဌံသု, ဗြဟ္မလောကေ ဗဒ္ဓါနံ ပထဝိတလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ပုပ္ဖူပဂရုက္ခာ ပုပ္ဖံ ဂဏှိံသု, ဖလူပဂရုက္ခာ ဖလပိဏ္ဍိဘာရဘရိတာ အဟေသုံ။ ခန္ဓေသု ခန္ဓပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသု, သာခာသု သာခာပဒုမာနိ, လတာသု လတာပဒုမာနိ, အာကာသေ ဩလမ္ဗကပဒုမာနိ, သိလာတလာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဥပရူပရိ သတ္တ သတ္တ ဟုတွာ ဒဏ္ဍကပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌမာလာဂုဠာ ဝိယ သုသန္ထတပုပ္ဖသန္ထာရော ဝိယ စ အဟောသိ။ စက္ကဝါဠန္တရေသု အဋ္ဌယောဇနသဟဿလောကန္တရိကာ သတ္တသူရိယပ္ပဘာယပိ အနောဘာသိတပုဗ္ဗာ ဧကောဘာသာ အဟေသုံ, စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရော မဟာသမုဒ္ဒော မဓုရောဒကော အဟောသိ, နဒိယော နပ္ပဝတ္တိံသု, ဇစ္စန္ဓာ ရူပါနိ ပဿိံသု, ဇာတိဗဓိရာ သဒ္ဒံ သုဏိံသု, ဇာတိပီဠသပ္ပိနော ပဒသာ ဂစ္ဆိံသု, အန္ဒုဗန္ဓနာဒီနိ ဆိဇ္ဇိတွာ ပတိံသု။

ဇော် အပရိမာဏေန သိရိဝိဘဝေန ပူဇိယမာနော မဟာပုရိသော အနေကပ္ပကာရေသု အစ္ဆရိယဓမ္မေသု ဟတုဘူတေသု သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။

"ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။
ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ"တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၃-၁၅၄)။

ဣတိ တုသိတပုရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အယံ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိ, တွေကံ ဌာနံ **အဝိဒူရေနိဒါနံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဝိဒူရေနိဒါနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သန္တိကေနိဒါနကထာ

"သန္တိကေနိဒါနံ ပန 'ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယ'န္တိ ဇော် တေသု တေသု ဌာနေသု ဝိဟရတော တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေယေဝ လဗ္ဘတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ဇော် ဝုတ္တံ, အထ ခေါ ပန တမ္ပိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဇော် ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ ဇယပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဟိ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ "အဟံ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဣမဿ ပလ္လင်္ကဿ ကာရဏာ သန္ဓာဝိံ, တွေကံ မေ ကာလံ ဣမဿေဝ ပလ္လင်္ကဿ ကာရဏာ အလင်္ကတသီသံ ဂီဝါယ ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နံ, သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဟဒယမံသဉ္စ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဒိန္နံ, ဇာလီကုမာရသဒိသာ ပုတ္တာ ကဏှာဇိနကုမာရိသဒိသာ ဓီတရော မဒ္ဒီဒေဝိသဒိသာ ဘရိယာယော စ ပရေသံ ဒါသတ္တာယ ဒိန္နာ, အယံ မေ ပလ္လင်္ကော ဇယပလ္လင်္ကော ဝရပလ္လင်္ကော စ။ တွေ မေ နိသိန္နဿ သင်္ကပ္ပာ ပရိပုဏ္ဏာ, န တာဝ ဣတော ဥဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ အနေကကောဋိသတသဟဿာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇန္တော သတ္တာဟံ တတ္ထေဝ နိသီဒိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "အထ ခေါ ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ"တိ (ဥဒါ. ၁; မဟာဝ. ၁)။

အထ ဧကစ္စာနံ ဒေဝတာနံ "အဇ္ဇာပိ နူန သိဒ္ဓတ္ထဿ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အတ္ထိ, ပလ္လင်္ကသ္မိဉ္ဟိ အာလယံ န ဝိဇဟတီ"တိ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ သတ္ထာ ဒေဝတာနံ ပရိဝိတက္ကံ ဉတွာ တာသံ ဝိတက္ကဝူပသမနတ္ထံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ယမကပါဋိဟာရိယံ ဒဿေသိ။ မဟာဗောဓိမဏ္ဍသ္မိဉ္ဟိ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ, ဉာတိသမာဂမေ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ, ပါထိကပုတ္တသမာဂမေ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ, သဗ္ဗံ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ယမကပါဋိဟာရိယသဒိသံ အဟောသိ။

ဇော် သတ္ထာ ဣမိနာ ပါဋိဟာရိယေန ဒေဝတာနံ ဝိတက္ကံ ဝူပသမေတွာ ပလ္လင်္ကတော ဤသကံ ပါစီနနိဿိတေ ဥတ္တရဒိသာဘာဂေ ဌတွာ "ဣမသ္မိံ ဝတ မေ ပလ္လင်္ကေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓ"န္တိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပူရိတာနံ ပါရမီနံ ဖလာဓိဂမဋ္ဌာနံ ပလ္လင်္ကံ ဗောဓိရုက္ခဉ္စ အနိမိသေဟိ အက္ခီဟိ ဩလောကယမာနော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ, တံ ဌာနံ အနိမိသစေတိယံ နာမ ဇာတံ။ အထ ပလ္လင်္ကဿ စ ဌိတဋ္ဌာနဿ စ အန္တရာ စင်္ကမံ မာပေတွာ ပုရတ္ထိမပစ္ဆိမတော အာယတေ ရတနစင်္ကမေ စင်္ကမန္တော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ, တံ ဌာနံ ရတနစင်္ကမစေတိယံ နာမ ဇာတံ။

စတုတ္ထေ ပန သတ္တာဟေ ဗောဓိတော ပစ္ဆိမုတ္တရဒိသာဘာဂေ ဒေဝတာ ရတနဃရံ မာပယိံသု, တတ္ထ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဝိသေသတော စေတ္ထ အနန္တနယံ သမန္တပဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။ အာဘိဓမ္မိကာ ပနာဟု "ရတနဃရံ နာမ န သတ္တရတနမယံ ဂေဟံ, သတ္တန္နံ ပန ပကရဏာနံ သမ္မသိတဋ္ဌာနံ 'ရတနဃ

ရ’န္တိ ဝုစ္စတီ’’တိ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဥဘောပေတေ ပရိယာယာ ယုဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ဥဘယမ္ပေတံ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန တံ ဌာနံ ရတနဃရစေတိယံ နာမ ဇာတံ။ ဧဝံ ဗောဓိသမီပေယေဝ စတ္တာရိ သတ္တာဟာနိ ဝီတိနာမေတွာ ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ ဗောဓိရုက္ခမူလာ ယေန အဇပာလနိဂြောဓော တေနုပသင်္ကမိ, တတြာပိ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ မာရော ဒေဝပုတ္တော ‘‘ဧတ္တကံ ကာလံ အနုဗန္ဓန္တော ဩတာရာပေက္ခောပိ ဣမဿ န ကိဉ္စိ ခလိတံ အဒ္ဒသံ, အတိက္ကန္တောဒါနိ ဧသ မမ ဝသ’’န္တိ ဒောမနဿပ္ပတ္တော မဟာမဂ္ဂေ နိသီဒိတွာ သောဠသ ကာရဏာနိ စိန္တေန္တော ဘူမိယံ သောဠသ လေခာ ကဍ္ဍိ – ‘‘အဟံ ဧသော ဝိယ ဒါနပါရမိံ န ပူရေသိံ, တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော’’တိ ဧကံ လေခံ ကဍ္ဍိ။ တထာ ‘‘အဟံ ဧသော ဝိယ သီလပါရမိံ, နေက္ခမ္မပါရမိံ, ပညာပါရမိံ, ဝီရိယပါရမိံ, ခန္တိပါရမိံ, သစ္စပါရမိံ, အဓိဋ္ဌာနပါရမိံ, မေတ္တာပါရမိံ, ဥပေက္ခာပါရမိံ န ပူရေသိံ , တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော’’တိ ဒသမံ လေခံ ကဍ္ဍိ။ တထာ ‘‘အဟံ ဧသော ဝိယ အသာဓာရဏဿ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏဿ ပဋိဝေဓာယ ဥပနိဿယဘူတာ ဒသ ပါရမိယော န ပူရေသိံ, တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော’’တိ ဧကာဒသမံ လေခံ ကဍ္ဍိ။ တထာ ‘‘အဟံ ဧသော ဝိယ အသာဓာရဏဿ အာသယာနုသယဉာဏဿ, မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏဿ, ယမကပါဋိဟီရဉာဏဿ, အနာဝရဏဉာဏဿ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပဋိဝေဓာယ ဥပနိဿယဘူတာ ဒသ ပါရမိယော န ပူရေသိံ, တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော’’တိ သောဠသမံ လေခံ ကဍ္ဍိ။ ဧဝံ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ မဟာမဂ္ဂေ သောဠသ လေခာ ကဍ္ဍမာနော နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ တဏှာ, အရတိ, ရဂါတိ တိဿော မာရဓီတရော ‘‘ပိတာ နော န ပညာယတိ, ကဟံ နု ခော ဧတရဟီ’’တိ ဩလောကယမာနာ တံ ဒောမနဿပ္ပတ္တံ ဘူမိံ ဝိလေခမာနံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ‘‘ကသ္မာ, တာတ, ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော’’တိ ပုစ္ဆိံသု။ အမ္မာ, အယံ မဟာသမဏော မယှံ ဝသံ အတိက္ကန္တော, ဧတ္တကံ ကာလံ ဩလောကေန္တော ဩတာရမဿ ဒဋ္ဌုံ နာသက္ခိံ, တေနာဟံ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနောတိ။ ယဒိ ဧဝံ မာ စိန္တယိတ္ထ, မယမေတံ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ အာဒာယ အာဂမိဿာမာတိ။ န သက္ကာ, အမ္မာ, ဧသော ကေနစိ ဝသေ ကာတုံ, အစလာယ သဒ္ဓာယ ပတိဋ္ဌိတော ဧသော ပုရိသောတိ။ ‘‘တာတ မယံ ဣတ္ထိယော နာမ ဣဒါနေဝ နံ ရာဂပါသာဒီဟိ ဗန္ဓိတွာ အာနေဿာမ, တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထာ’’တိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘ပါဒေ တေ သမဏ ပရိစာရေမာ’’တိ အာဟံသု။ ဘဂဝါ ဝ တာသံ ဝစနံ မနသိ အကာသိ, န အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေသိ, အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တမာနသော ဝိဝေကသုခညေဝ အနုဘဝန္တော နိသီဒိ။

ပုန မာရဓီတရော ‘‘ဥစ္စာဝစာ ခော ပုရိသာနံ အဓိပ္ပာယာ, ကေသဉ္စိ ကုမာရိကာသု ပေမံ ဟောတိ, ကေသဉ္စိ ပဌမဝယေ ဌိတာသု, ကေသဉ္စိ မဇ္ဈိမဝယေ ဌိတာသု, ယံနူန မယံ နာနပ္ပကာရေဟိ ရူပေဟိ ပလောဘေယျာမာ’’တိ ဧကမေကာ ကုမာရိဝဏ္ဏာဒိဝသေန သတံ သတံ အတ္တဘာဝေ အဘိနိမ္မိနိတွာ ကုမာရိယော, အဝိဇာတာ, သကိံဝိဇာတာ, ဒုဝိဇာတာ, မဇ္ဈိမိတ္ထိယော, မဟိတ္ထိယော စ ဟုတွာ ဆက္ခတ္တုံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘ပါဒေ တေ သမဏ ပရိစာရေမာ’’တိ အာဟံသု။ တမ္ပိ ဘဂဝါ န မနသာကာသိ, ယထာ တံ အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေဝ ဝိမုတ္တော။ ကေစိ ပနာစရိယာ ဝဒန္တိ ‘‘တာ မဟိတ္ထိဘာဝေန ဥပဂတာ ဒိသွာ ဘဂဝါ ‘ဧဝမေဝံ ဧတာ ခဏ္ဍဒန္တာ ပလိတကေသာ ဟောန္တူ’တိ အဓိဋ္ဌာသီ’’တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ သတ္ထာ ဧဝရူပံ အဓိဋ္ဌာနံ ကရောတိ။ ဘဂဝါ ပန ‘‘အပေထ တုမှေ, ကိံ ဒိသွာ ဧဝံ ဝါယမထ, ဧဝရူပံ နာမ အဝီတရာဂါဒီနံ ပုရတော ကာတုံ ယုတ္တံ, တထာဂတဿ ပန ရာဂေါ ပဟီနော, ဒောသော ပဟီနော, မောဟော ပဟီနော’’တိ အတ္တနော ကိလေသပ္ပဟာနံ အာရဗ္ဘ –

‘‘ယဿ ဇိတံ နာဝဇီယတိ၊ ဇိတမဿ နောယာတိ ကောစိ လောကေ။
တံ ဗုဒ္ဓမနန္တဂောစရံ၊ အပဒံ ကေန ပဒေန နေဿထ။

‘‘ယဿ ဇာလိနီ ဝိသတ္တိကာ၊ တဏှာ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ နေတဝေ။
တံ ဗုဒ္ဓမနန္တဂောစရံ၊ အပဒံ ကေန ပဒေန နေဿထာ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၁၇၉-၁၈၀) –

က္ကမာ ဓမ္မပဒေ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂေ ဒွေ ကထာ ဝဒန္တော ဓမ္မံ ကထေသိ။ တာ "သစ္စံ ကိရ နော ပိတာ အဝောစ, အရဟံ သုဂတော လောကေ န ရာဂေန သုတနယော"တိအာဒီနိ ဝတွာ ပိတု သန္တိကံ အဂမံသု။

ဘဂဝတာပိ တတ္ထ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ မုစလိန္ဒမူလံ အဂမာသိ။ တတ္ထ သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာယ ဥပ္ပန္နာယ သီတာဒိပဋိဗာဟနတ္ထံ မုစလိန္ဒေန နာဂရာဇေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိတ္တော အသမ္ဗာဓာယ ဂန္ဓကုဋိယံ ဝိဟရန္တော ဝိယ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒိယမာနော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ရာဇာယတနံ ဥပသင်္ကမိ, တတ္ထာပိ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒိယမာနောယေဝ နိသီဒိ။ ဧတ္တာဝတာ သတ္တ သတ္တာဟာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ။ ဧတ္ထန္တရေ နေဝ မုခဓောဝနံ, န သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ, န အာဟာရကိစ္စံ အဟောသိ, ဈာနသုခဖလသုခေနေဝ ဝီတိနာမေသိ။

အထဿ တသ္မိံ သတ္တသတ္တာဟမတ္ထကေ ဧကူနပညာသတိမေ ဒိဝသေ တတ္ထ နိသိန္နဿ "မုခံ ဓောဝိဿာမီ"တိ စိတ္တံ ဥဒပါဒိ။ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အဂဒဟရီတကံ အာဟရိတွာ အဒါသိ, သတ္ထာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ, တေနဿ သရီရဝဠဉ္ဇံ အဟောသိ။ အထဿ သက္ကောယေဝ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌဉ္စေဝ မုခဓောဝနဥဒကဉ္စ အဒါသိ။ သတ္ထာ တံ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ အနောတတ္တဒဟောဒကေန မုခံ ဓောဝိတွာ တတ္ထေဝ ရာဇာယတနမူလေ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ တပုဿဘလ္လိကာ နာမ ဒွေ ဝါဏိဇာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဥက္ကလာဇနပဒါ မဇ္ဈိမဒေသံ ဂစ္ဆန္တာ အတ္တနော ဉာတိသာလောဟိတာယ ဒေဝတာယ သကဋာနိ သန္နိရုမ္ဘိတွာ သတ္ထု အာဟာရသမ္ပါဒနေ ဥဿာဟိတာ မန္ထဉ္စ မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ အာဒါယ "ပဋိဂ္ဂဏှာတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ အာဟာရံ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ"တိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဋ္ဌံသု။ ဘဂဝါ ပါယာသပဋိဂ္ဂဟဏဒိဝသေယေဝ ပတ္တဿ အန္တရဟိတတ္တာ "န ခေါ တထာဂတာ ဟတ္ထေသု ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ, ကိမ္ဟိ နု ခေါ အဟံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ"န္တိ စိန္တေသိ။ အထဿ စိတ္တံ ဉတွာ စတူဟိ ဒိသာဟိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဣန္ဒနီလမဏိမယေ ပတ္တေ ဥပနာမေသုံ, ဘဂဝါ တေ ပဋိက္ခိပိ။ ပုန မုဂ္ဂဝဏ္ဏသေလမယေ စတ္တာရော ပတ္တေ ဥပနာမေသုံ။ ဘဂဝါ စတုန္နမ္ပိ ဒေဝပုတ္တာနံ အနုကမ္ပာယ စတ္တာရောပိ ပတ္တေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဥပရူပရိ ဌပေတွာ "ဧကော ဟောတူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ, စတ္တာရောပိ မုခဝဋ္ဋိယံ ပညာယမာနလေခါ ဟုတွာ မဇ္ဈိမေန ပမာဏေန ဧကတ္တံ ဥပဂမိံသု။ ဘဂဝါ တသ္မိံ ပစ္စဂ္ဃေ သေလမယေ ပတ္တေ အာဟာရံ ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ ဒွေ ဘာတရော ဝါဏိဇာ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သရဏံ ဂန္တွာ ဒွေဝါစိကာ ဥပါသကာ အဟေသုံ။ အထ နေသံ "ဧကံ နော, ဘန္တေ, ပရိစရိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဒေထာ"တိ ဝဒန္တာနံ ဒက္ခိဏ ဟတ္ထေန အတ္တနော သီသံ ပရာမသိတွာ ကေသဓာတုယော အဒါသိ။ တေ အတ္တနော နဂရေ တာ ဓာတုယော သုဝဏ္ဏသမုဂ္ဂဿ အန္တော ပက္ခိပိတွာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ ခေါ တတော ဥဋ္ဌာယ ပုန အဇပါလနိဂြောဓမေဝ ဂန္တွာ နိဂြောဓမူလေ နိသီဒိ။ အထဿ တတ္ထ နိသိန္နမတ္တဿေဝ အတ္တနာ အဓိဂတဿ ဓမ္မဿ ဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏော "အဓိဂတော ခေါ မျာယံ ဓမ္မော"တိ ပရေသံ ဓမ္မံ အဒေသေတုကမျတာကာရပဝတ္တော ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ အထ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ "နဿတိ ဝတ ဘော လောကော, ဝိနဿတိ ဝတ ဘော လောကော"တိ ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ သက္ကသုယာမသန္တုသိတသုနိမ္မိတဝသဝတ္တိမဟာဗြဟ္မာနော အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဒေသေတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓမ္မ"န္တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မဒေသနံ အာယာစိ။

သတ္ထာ တဿ ပဋိညံ ဒတွာ "ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ စိန္တေန္တော "အာဠာရော ပဏ္ဍိတော, သော ဣမံ ဓမ္မံ ခိပ္ပံ အာဇာနိဿတီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုန ဩလောကေန္တော တဿ သတ္တာဟကာလကတဘာဝံ ဉတွာ ဥဒကံ အာဝဇ္ဇေသိ။ တဿာပိ အဘိဒေါသကာလကတဘာဝံ ဉတွာ "ဗဟူပကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ"တိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ အာရဗ္ဘ မနသိကာရံ ကတွာ "ကဟံ နု ခေါ တေ ဧတရဟိ ဝိဟရန္တီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော "ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ"တိ ဉတွာ "တတ္ထ ဂန္တွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဿာမီ"တိ ကတိပာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍသာမန္တာယေဝ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဝိဟရိတွာ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာသိယံ "ဗာရာဏသိံ ဂမိဿာမီ"တိ စာတုဒ္ဒသိယံ ပစ္စူသသမယေ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ကာလဿေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ ဥပကံ နာမ အာဇီဝကံ ဒိသွာ တဿ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ အာစိက္ခိတွာ တံ ဒိဝသံယေဝ သာယန္ဟသမယေ ဣသိပတနံ အဂမာသိ။

ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ထေရာ တထာဂတံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အယံ အာဝုသော သမဏော ဂေါတမော ပစ္စယဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တိတွာ ပရိပုဏ္ဏကာယော ပီဏိန္ဒြိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဟုတွာ အာဂစ္ဆတိ, ဣမဿ အဘိဝါဒနာဒီနိ န ကရိဿာမ, မဟာကုလပသုတော ခေါ ပနေသ အာသနာဘိဟာရံ အရဟတိ, တေနဿ အာသနမတ္တံ ပညာပေဿာမာ”တိ ကတိကံ အကံသု။ ဘဂဝါ သဒေဝကဿ လောကဿ စိတ္တာစာရံ ဇာနနသမတ္ထေန ဉာဏေန “ကိံ နု ခေါ ဣမေ စိန္တယိံသူ”တိ အာဝဇ္ဇေတွာ စိတ္တံ အညာသိ။ အထ နေ သဗ္ဗဒေဝမနုဿေသု အနောဒိဿကဝသေန ဖရဏသမတ္ထံ မေတ္တစိတ္တံ သံခိပိတွာ ဩဒိဿကဝသေန မေတ္တစိတ္တေန ဖရိ။ တေ ဘဂဝတာ မေတ္တစိတ္တေန ဖုဋ္ဌာ တထာဂတေ ဥပသင်္ကမန္တေ သကာယ ကတိကာယ သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အကံသု, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပနဿ အဇာနမာနာ ကေဝလံ နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒာစရန္တိ။

အထ နေ ဘဂဝါ “မာ ဘိက္ခဝေ, တထာဂတံ နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒာစရထ, အရဟံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ သညာပေတွာ ပညတ္တေ ဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တယောဂေ ဝတ္တမာနေ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ ပရိဝုတော ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ထေရေ အာမန္တေတွာ **ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တံ** ဒေသေသိ။ တေသု အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေန္တော သုတ္တပရိယောသာနေ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တတ္ထေဝ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ ဝပ္ပတ္ထေရံ ဩဝဒန္တော ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိ, သေသာ စတ္တာရော ပိဏ္ဍာယ စရိံသု။ ဝပ္ပတ္ထေရော ပုဗ္ဗဏှေယေဝ သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန ပုနဒိဝသေ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရံ, ပုနဒိဝသေ မဟာနာမတ္ထေရံ, ပုနဒိဝသေ အဿဇိတ္ထေရန္တိ သဗ္ဗေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပဉ္စမိယံ ပက္ခဿ ပဉ္စပိ ဇနေ သန္နိပါတေတွာ **အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တံ** (သံ. နိ. ၃.၅၉; မဟာဝ. ၂၀ အာဒယော) ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စပိ ထေရာ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အထ သတ္ထာ **ယသကုလပုတ္တဿ** ဥပနိဿယံ ဒိသွာ တံ ရတ္တိဘာဂေ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ ဂေဟံ ပဟာယ နိက္ခန္တံ “ဧဟိ ယသာ”တိ ပက္ကောသိတွာ တသ္မိံယေဝ ရတ္တိဘာဂေ သောတာပတ္တိဖလေ, ပုနဒိဝသေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ, အပရေပိ တဿ သဟာယကေ **စတုပဏ္ဏာသ ဇနေ** ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗာဇေတွာ အရဟတ္တံ ပါပေသိ။

ဧဝံ လောကေ ဧကသဋ္ဌိယာ အရဟန္တေသု ဇာတေသု သတ္ထာ ဝုတ္ထဝဿော ပဝါရေတွာ “စရထ, ဘိက္ခဝေ, စာရိက”န္တိ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ ဒိသာသု ပေသေတွာ သယံ ဥရုဝေလံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကပ္ပာသိကဝနသဏ္ဍေ တိံသ ဇနေ **ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာရေ** ဝိနေသိ။ တေသု သဗ္ဗပစ္ဆိမကော သောတာပန္နော, သဗ္ဗုတ္တမော အနာဂါမီ အဟောသိ။ တေပိ သဗ္ဗေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနေဝ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒိသာသု ပေသေတွာ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ အဍ္ဎုဍ္ဎာနိ ပါဋိဟာရိယသဟဿာနိ ဒဿေတွာ ဥရုဝေလကဿပါဒယော သဟဿဇဋိလပရိဝါရေ **တေဘာတိကဇဋိလေ** ဝိနေတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနေဝ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဂယာသီသေ နိသီဒာပေတွာ **အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ** (မဟာဝ. ၅၄) အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တေန အရဟန္တသဟဿေန ပရိဝုတော “ဗိမ္ဗိသာရရညော ဒိန္နံ ပဋိညံ မောစေဿာမီ”တိ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ နဂရူပစာရေ လဋ္ဌိဝနုယျာနံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ဥယျာနပါလဿ သန္တိကာ “သတ္ထာ အာဂတော”တိ သုတွာ ဒွါဒသနဟုတေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ ပရိဝုတော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ စက္ကဝိစိတ္တတလေသု သုဝဏ္ဏပဋ္ဋဝိတာနံ ဝိယ ပဘာသမုဒယံ ဝိဿဇ္ဇေန္တေသု တထာဂတဿ ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ။

အထ ခေါ တေသံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ ဧတဒဟောသိ “ကိံ နု ခေါ မဟာသမဏော ဥရုဝေလကဿပေ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, ဥဒါဟု ဥရုဝေလကဿပော မဟာသမဏေ”တိ။ ဘဂဝါ တေသံ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ထေရံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

> “ကိမေဝ ဒိသွာ ဥရုဝေလဝါသိ၊ ပဟာသိ အဂ္ဂိံ ကိသကောဝဒါနော။
> ပုစ္ဆာမိ တံ ကဿပ ဧတမတ္ထံ၊ ကထံ ပဟီနံ တဝ အဂ္ဂိဟုတ္တ”န္တိ။ (မဟာဝ. ၅၅)။

ထေရောပိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဝိဒိတွာ –

“ရူပေ စ သဒ္ဒေ စ အထော ရသေ စ၊ ကာမိတ္ထိယော စာဘိဝဒန္တိ ယညာ။
ဧတံ မလန္တိ ဥပဓီသု ဉတွာ၊ တသ္မာ န ယိဋ္ဌေ န ဟုတေ အရဉ္ဇိ”န္တိ။ (မဟာဝ. ၅၅) –

ဣမံ ကထံ ဝတွာ အတ္တနော သာဝကဘာဝပကာသနတ္ထံ တထာဂတဿ ပါဒပိဋ္ဌေ သီသံ ဌပေတွာ “သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ”တိ ဝတွာ ဧကတာလံ ဒွိတာလံ တိတာလန္တိ ယာဝ သတ္တတာလပ္ပမာဏံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဩရုယှ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တံ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ မဟာဇနော “အဟော မဟာနုဘာဝါ ဗုဒ္ဓါ, ဧဝံ ထာမဂတဒိဋ္ဌိကော နာမ ‘အရဟာ’တိ မညမာနော ဥရုဝေလကဿပောပိ ဒိဋ္ဌိဇာလံ ဘိန္ဒိတွာ တထာဂတေန ဒမိတော”တိ သတ္ထု ဂုဏကထံယေဝ ကထေသိ။ ဘဂဝါ “နာဟံ ဣဒါနိယေဝ ဥရုဝေလကဿပံ ဒမေမိ, အတီတေပိ ဧသ မယာ ဒမိတောယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **မဟာနာရဒကဿပဇာတကံ** (ဇာ. ၂.၂၂.၅၄၅ အာဒယော) ကထေတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ။ မဂဓရာဇာ ဧကာဒသဟိ နဟုတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ဧကံ နဟုတံ ဥပါသကတ္တံ ပဋိဝေဒေသိ။ ရာဇာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသိန္နောယေဝ ပဉ္စ အဿာသကေ ပဝေဒေတွာ သရဏံ ဂန္တွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဘဂဝန္တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

ပုနဒိဝသေ ယေဟိ စ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌော, ယေဟိ စ အဒိဋ္ဌော, သဗ္ဗေပိ ရာဇဂဟဝါသိနော အဋ္ဌာရသကောဋိသင်္ခါ မနုဿာ တထာဂတံ ဒဋ္ဌုကာမာ ပါတောဝ ရာဇဂဟတော လဋ္ဌိဝနုယျာနံ အဂမံသု။ တိဂါဝုတော မဂ္ဂေါ နပ္ပဟောသိ, သကလလဋ္ဌိဝနုယျာနံ နိရန္တရံ ဖုဋံ အဟောသိ။ မဟာဇနော ဒသဗလဿ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တဘာဝံ ပဿန္တော တိတ္တိံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ ဝဏ္ဏဘူမိ နာမေသာ။ ဧဝရူပေသု ဟိ ဌာနေသု တထာဂတဿ လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနာဒိပ္ပဘေဒါ သဗ္ဗာပိ ရူပကာယသိရီ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဒသဗလဿ သရီရံ ပဿမာနေန မဟာဇနေန နိရန္တရံ ဖုဋေ ဥယျာနေ စ မဂ္ဂေ စ ဧကဘိက္ခုဿာပိ နိက္ခမနောကာသော နာဟောသိ။ တံ ဒိဝသံ ကိရ ဘဂဝါ ဆိန္နဘတ္တော ဘဝေယျ, တံ မာ အဟောသီတိ သက္ကဿ နိသိန္နာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ကာရဏံ ဉတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃပဋိသံယုတ္တာ ထုတိယော ဝဒမာနော ဒသဗလဿ ပုရတော ဩတရိတွာ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဩကာသံ ကတွာ –

“ဒန္တော ဒန္တေဟိ သဟ ပုရာဏဇဋိလေဟိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တေဟိ။
သိင်္ဂီနိက္ခသဝဏ္ဏော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ။

“မုတ္တော မုတ္တေဟိ သဟ ပုရာဏဇဋိလေဟိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တေဟိ။
သိင်္ဂီနိက္ခသဝဏ္ဏော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ။

“တိဏ္ဏော တိဏ္ဏေဟိ သဟ ပုရာဏဇဋိလေဟိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တေဟိ။
သိင်္ဂီနိက္ခသဝဏ္ဏော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ။

“ဒသဝါသော ဒသဗလော၊ ဒသဓမ္မဝိဒူ ဒသဘိ စုပေတော။
သော ဒသသတပရိဝါရော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ”တိ။ (မဟာဝ. ၅၈) –

ဣမာဟိ ဂါထာဟိ သတ္ထု ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ပုရတော ပါယာသိ။ တဒါ မဟာဇနော မာဏဝကဿ ရူပသိရိံ ဒိသွာ “အတိဝိယ အဘိရူပေါ အယံ မာဏဝကော, န ခော ပန အမှေဟိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော”တိ စိန္တေတွာ “ကုတော အယံ မာဏဝကော, ကဿ ဝါ”တိ အာဟ။ တံ သုတွာ မာဏဝေါ –

“ယော ဓီရော သဗ္ဗဓိ ဒန္တော၊ သုဒ္ဓေါ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
အရဟံ သုဂတော လောကေ၊ တဿာဟံ ပရိစာရကော”တိ။ (မဟာဝ. ၅၈) – ဂါထမာဟ။

သတ္ထာ သက္ကေန ကတောကာသံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုသဟဿပရိဝုတော ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ “အဟံ, ဘန္တေ, တီဏိ ရတနာနိ ဝိနာ ဝတ္တိတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဝေလာယ ဝါ အ

ဝေလာယ ဝါ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂမိဿာမိ, လဋ္ဌိဝနုယျာနံ နာမ အတိဒူရေ, ဣဒံ ပန အမ္ဟာကံ ဝေဠုဝနံ နာမ ဥယျာနံ နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဗုဒ္ဓာရဟံ သေနာသနံ။ ဣဒံ မေ ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတူ”တိ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ပုပ္ဖဂန္ဓဝါသိတံ မဏိဝဏ္ဏံ ဥဒကံ အာဒာယ ဝေဠုဝနုယျာနံ ပရိစ္စဇန္တော ဒသဗလဿ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပါတေသိ။ တသ္မိံ အာရာမပဋိဂ္ဂဟဏေ “ဗုဒ္ဓသာသနဿ မူလာနိ ဩတိဏ္ဏာနီ”တိ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ။ ဇမ္ဗုဒီပသ္မိံ ဌပေတွာ ဝေဠုဝနံ အညံ မဟာပထဝိံ ကမ္ပေတွာ ဂဟိတသေနာသနံ နာမ နတ္ထိ။ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေပိ ဌပေတွာ မဟာဝိဟာရံ အညံ ပထဝိံ ကမ္ပေတွာ ဂဟိတသေနာသနံ နာမ နတ္ထိ။ သတ္ထာ ဝေဠုဝနာရာမံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ရညော အနုမောဒနံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဝေဠုဝနံ အဂမာသိ။

တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ သာရိပုတ္တော စ မောဂ္ဂလ္လာနော စာတိ ဒွေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ အမတံ ပရိယေသမာနာ။ တေသု သာရိပုတ္တော အဿဇိတ္ထေရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပယိရုပါသိတွာ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”တိ ဂါထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနော သဟာယကဿ မောဂ္ဂလ္လာနပရိဗ္ဗာဇကဿာပိ တမေဝ ဂါထံ အဘာသိ။ သောပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေ ဥဘောပိ ဇနာ သဉ္စယံ ဩလောကေတွာ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသု မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော သတ္တာဟေန အရဟတ္တံ ပါပုဏိ, သာရိပုတ္တတ္ထေရော အဍ္ဎမာသေန။ ဥဘောပိ စ နေ သတ္ထာ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသေယေဝ သာဝကသန္နိပါတံ အကာသိ။

တထာဂတေ ပန တသ္မိံယေဝ ဝေဠုဝနုယျာနေ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ “ပုတ္တော ကိရ မေ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရိတွာ ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရတီ”တိ သုတွာ အညတရံ အမစ္စံ အာမန္တေသိ “ဧဟိ, ဘဏေ, ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ မမ ဝစနေန ‘ပိတာ တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ ဒဋ္ဌုကာမော’တိ ဝတွာ ပုတ္တံ မေ ဂဏှိတွာ ဧဟီ”တိ အာဟ။ သော “ဧဝံ, ဒေဝါ”တိ ရညော ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ခိပ္ပမေဝ သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ သော “တိဋ္ဌတု တာဝ ရညော ပဟိတသာသန”န္တိ ပရိယန္တေ ဌိတော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ယထာဌိတောဝ သဒ္ဓိံ ပုရိသသဟဿေန အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ဘဂဝါ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ, သဗ္ဗေ တင်္ခဏံယေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ သဋ္ဌိဝဿတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ အရဟတ္တံ ပတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန အရိယာ နာမ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တီတိ သော ရညာ ပဟိတသာသနံ ဒသဗလဿ န ကထေသိ။ ရာဇာ “နေဝ ဂတော အာဂစ္ဆတိ, န သာသနံ သုယျတီ”တိ “ဧဟိ, ဘဏေ, တွံ ဂစ္ဆာဟီ”တိ တေနေဝ နိယာမေန အညံ အမစ္စံ ပေသေသိ။ သောပိ ဂန္တွာ ပုရိမနယေနေဝ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ အရဟတ္တံ ပတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ရာဇာ ဧတေနေဝ နိယာမေန ပုရိသသဟဿပရိဝါရေ နဝ အမစ္စေ ပေသေသိ, သဗ္ဗေ အတ္တနော ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ တုဏှီဘူတာ တတ္ထေဝ ဝိဟရိံသု။

ရာဇာ သာသနမတ္တမ္ပိ အာဟရိတွာ အာစိက္ခန္တံ အလဘိတွာ စိန္တေသိ “ဧတ္တကာ ဇနာ မယိ သိနေဟာဘာဝေန သာသနမတ္တမ္ပိ န ပစ္စာဟရိံသု, ကော နု ခေါ မမ ဝစနံ ကရိဿတီ”တိ သဗ္ဗံ ရာဇဗလံ ဩလောကေန္တော ကာဠုဒါယိံ အဒ္ဒသ။ သော ကိရ ရညော သဗ္ဗတ္ထသာဓကော အမစ္စော အဗ္ဘန္တရိကော အတိဝိဿာသိကော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသေ ဇာတော သဟပံသုကီဠိကော သဟာယော။ အထ နံ ရာဇာ အာမန္တေသိ “တာတ, ကာဠုဒါယိ အဟံ မမ ပုတ္တံ ပဿိတုကာမော နဝ ပုရိသသဟဿာနိ ပေသေသိံ, ဧကပုရိသောပိ အာဂန္တွာ သာသနမတ္တံ အာရောစေန္တောပိ နတ္ထိ, ဒုဇ္ဇာနော ခေါ ပန ဇီဝိတန္တရာယော, အဟံ ဇီဝမာနောဝ ပုတ္တံ ဒဋ္ဌုံ ဣစ္ဆာမိ, သက္ခိဿသိ နု ခေါ မေ ပုတ္တံ ဒဿေတု”န္တိ။ သက္ခိဿာမိ, ဒေဝ, သစေ ပဗ္ဗဇိတုံ လဘိဿာမီတိ။ တာတ, တွံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝါ အပဗ္ဗဇိတွာ ဝါ မယှံ ပုတ္တံ ဒဿေဟီတိ။ သော “သာဓု, ဒေဝါ”တိ ရညော သာသနံ အာဒာယ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တဖလံ ပတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမံ အန္တောဝဿံ ဣသိပတနေ ဝသိတွာ ဝုတ္ထဝဿော ပဝါရေတွာ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ တတ္ထ တယော မာသေ ဝသန္တော တေဘာတိကဇဋိလေ ဝိနေတွာ ဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရော ဖုဿမာသပုဏ္ဏမာယံ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဒွေ မာသေ ဝသိ။ ဧတ္တာဝတာ ဗာရာဏသိတော နိက္ခန္တဿ ပဉ္စ မာသာ ဇာတာ, သ

ကလော ဟေမန္တော အတိက္ကန္တော။ ကာဠုဒာယိတ္ထေရသ္သ အာဂတဒိဝသတော သတ္တဌ ဒိဝသာ ဝီတိဝတ္တာ, သော ဖဂ္ဂုဏီပုဏ္ဏမာသိယံ စိန္တေသိ "အတိက္ကန္တော ဟေမန္တော, ဝသန္တသမယော အနုပ္ပတ္တော, မနုဿေဟိ သဿာဒီနိ ဥဒ္ဓရိတွာ သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေဟိ မဂ္ဂါ ဒိန္နာ, ဟရိတတိဏသဉ္ဆန္နာ ပထဝီ, သုပုပ္ဖိတာ ဝနသဏ္ဍာ, ပဋိပဇ္ဇနက္ခမာ မဂ္ဂါ, ကာလော ဒသဗလဿ ဉာတိသင်္ဂဟံ ကာတု"န္တိ။ အထ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ –

"အင်္ဂါရိနော ဒါနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။
တေ အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ပေ.။။

"နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ၊ နာတိဒုဗ္ဘိက္ခဆာတကံ။
သဒ္ဒလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊ ဧသ ကာလော မဟာမုနီ"တိ။ –

သဋ္ဌိမတ္တာဟိ ဂါထာဟိ ဒသဗလဿ ကုလနဂရံ ဂမနတ္ထာယ ဂမနဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေသိ။ အထ နံ သတ္ထာ "ကိံ နု ခော ဥဒာယိ မဓုရဿရေန ဂမနဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေသီ"တိ အာဟ။ ဘန္တေ, တုမှာကံ ပိတာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ ပဿိတုကာမော, ကရောထ ဉာတကာနံ သင်္ဂဟန္တိ။ သာဓု ဥဒာယိ, ကရိဿာမိ ဉာတကာနံ သင်္ဂဟံ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစေဟိ, ဂမိကဝတ္တံ ပူရေဿန္တီတိ။ "သာဓု, ဘန္တေ"တိ ထေရော တေသံ အာရောစေသိ။

ဘဂဝါ အင်္ဂမဂဓဝါသီနံ ကုလပုတ္တာနံ ဒသဟိ သဟဿေဟိ, ကပိလဝတ္ထုဝါသီနံ ဒသဟိ သဟဿေဟီတိ သဗ္ဗေဟေဝ ဝီသတိသဟဿေဟိ ခီဏာသဝဘိက္ခူဟိ ပရိဝုတော ရာဇဂဟာ နိက္ခမိတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနံ ဂစ္ဆတိ။ "ရာဇဂဟတော သဋ္ဌိယောဇနံ ကပိလဝတ္ထုံ ဒွီဟိ မာသေဟိ ပာပုဏိဿာမီ"တိ အတုရိတစာရိကံ ပက္ကာမိ။ ထေရောပိ "ဘဂဝတော နိက္ခန္တဘာဝံ ရညော အာရောစေဿာမီ"တိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရညော နိဝေသနေ ပာတုရဟောသိ။ ရာဇာ ထေရံ ဒိသွာ တုဋ္ဌစိတ္တော မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဿ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ထေရော ဥဋ္ဌာယ ဂမနာကာရံ ဒဿေသိ။ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇထ, တာတာတိ။ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိဿာမိ, မဟာရာဇာတိ။ ကဟံ ပန, တာတ, သတ္ထာတိ? ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ စာရိကံ နိက္ခန္တော, မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌမာနသော အာဟ "တုမှေ ဣမံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ယာဝ မမ ပုတ္တော ဣမံ နဂရံ ပာပုဏာတိ, တာဝဿ ဣတောဝ ပိဏ္ဍပါတံ ဟရထာ"တိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ ရာဇာ ထေရံ ပရိဝိသိတွာ ပတ္တံ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဥတ္တမဘောဇနဿ ပူရေတွာ "တထာဂတဿ ဒေထာ"တိ ထေရဿ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ထေရော သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနံယေဝ ပတ္တံ အာကာသေ ခိပိတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သတ္ထာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဧတေနုပါယေန ထေရော ဒိဝသေ ဒိဝသေ အာဟရိ, သတ္ထာပိ အန္တရာမဂ္ဂေ ရညောယေဝ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ထေရောပိ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ "အဇ္ဇ ဧတ္တကံ ဘဂဝါ အာဂတော, အဇ္ဇ ဧတ္တက"န္တိ ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိသံယုတ္တာယ ကထာယ သကလံ ရာဇကုလံ သတ္ထု ဒဿနံ ဝိနာယေဝ သတ္ထရိ သဉ္ဇာတပ္ပသာဒံ အကာသိ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝါ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ ယဒိဒံ ကာဠုဒာယီ"တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၂၅) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

သာကိယာပိ ခော "အနုပ္ပတ္တေ ဘဂဝတိ အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌံ ပဿိဿာမာ"တိ သန္နိပတိတွာ ဘဂဝတော ဝသနဋ္ဌာနံ ဝီမံသမာနာ "နိဂြောဓသက္ကဿ အာရာမော ရမဏီယော"တိ သလ္လက္ခေတွာ တတ္ထ သဗ္ဗံ ပဋိဇဂ္ဂနဝိဓိံ ကာရေတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖဟတ္ထာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေ ဒဟရဒဟရေ နာဂရဒာရကေ စ နာဂရဒာရိကာယော စ ပဌမံ ပဟိဏိံသု, တတော ရာဇကုမာရေ စ ရာဇကုမာရိကာယော စ, တေသံ အနန္တရံ သာမံ ဂန္ဓပုပ္ဖစုဏ္ဏာဒီဟိ ပူဇယမာနာ ဘဂဝန္တံ ဂဟေတွာ နိဂြောဓာရာမမေဝ အဂမံသု။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဝီသတိသဟဿခီဏာ သဝပရိဝုတော ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ။ သာကိယာ နာမ မာနဇာတိကာ မာနတ္ထဒ္ဓါ, တေ "သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော အမှေဟိ ဒဟရတရော, အမှာကံ ကနိဋ္ဌော, ဘာဂိနေယျော, ပုတ္တော, နတ္တာ"တိ စိန္တေတွာ ဒဟရဒဟရေ ရာဇကုမာရေ အာဟံသု "တုမှေ ဝန္ဒထ, မယံ တုမှာကံ ပိဋ္ဌိတော နိသီဒိဿာမာ"တိ။

တေသု ဧဝံ အဝန္ဒိတွေတ နိသိန္နေသု ဘဂဝတ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေတွာ "န မံ ဉာတယော ဝန္ဒန္တိ, ဟန္ဒ ဒါနိ နေ ဝန္ဒာပေဿာမီ"တိ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ တေသံ သီသေ ပါဒပံသုံ ဩကိရမာနော ဝိယ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ယမကပါဋိဟာရိယသဒိသံ ပါဋိဟာရိယံ အကာသိ။ ရာဇာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အာဟ – "ဘဂဝါ တုမှာကံ ဇာတဒိဝသေ ကာဠဒေဝလဿ ဝန္ဒနတ္ထံ ဥပနီတာနံ ပါဒေ တေ ပရိဝတ္တိတွာ ဗြာဟ္မဏဿ မတ္ထကေ ပတိဋ္ဌိတေ ဒိသွာပိ အဟံ တုမှေ ဝန္ဒိံ, အယံ မေ ပဌမဝန္ဒနာ။ ဝပ္ပမင်္ဂလဒိဝသေ ဇမ္ဗုစ္ဆာယာယ သိရိသယနေ နိသိန္နာနံ တေ ဇမ္ဗုစ္ဆာယာယ အပရိဝတ္တနံ ဒိသွာပိ ပါဒေ ဝန္ဒိံ, အယံ မေ ဒုတိယဝန္ဒနာ။ ဣဒါနိ ဣမံ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာပိ အဟံ တုမှာကံ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ, အယံ မေ တတိယဝန္ဒနာ"တိ။ ရညာ ပန ဝန္ဒိတေ ဘဂဝန္တံ အဝန္ဒိတွာ ဌာတုံ သမတ္ထော နာမ ဧကသာကိယောပိ နာဟောသိ, သဗ္ဗေ ဝန္ဒိံသုယေဝ။

ဣတိ ဘဂဝါ ဉာတယော ဝန္ဒာပေတွာ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ နိသိန္နေ ဘဂဝတိ သိခါပတ္တော ဉာတိသမာဂမော အဟောသိ, သဗ္ဗေ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ ဟုတွာ နိသီဒိံသု။ တတော မဟာမေဃော ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿိ။ တမ္ဗဝဏ္ဏံ ဥဒကံ ဟေဋ္ဌာ ဝိရဝန္တံ ဂစ္ဆတိ, တေမိတုကာမောဝ တေမေတိ, အတေမိတုကာမဿ သရီရေ ဧကဗိန္ဒုမတ္တမ္ပိ န ပတတိ။ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ "အဟော အစ္ဆရိယံ, အဟော အဗ္ဘုတ"န္တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ "န ဣဒါနေဝ မယှံ ဉာတိသမာဂမေ ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿတိ, အတီတေပိ ဝဿီ"တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **ဝေဿန္တရဇာတကံ** ကထေသိ။ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဗ္ဗေ ဥဋ္ဌာယ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမိံသု။ ဧကောပိ ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ "သွေ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ ဝတွာ ဂတော နာမ နတ္ထိ။

သတ္ထာ ပုနဒိဝသေ ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝုတော ကပိလဝတ္ထုံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ တံ န ကောစိ ဂန္တွာ နိမန္တေသိ, ပတ္တံ ဝါ အဂ္ဂဟေသိ။ ဘဂဝါ ဣန္ဒခီလေ ဌိတောဝ အာဝဇ္ဇေသိ "ကထံ နု ခေါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ ကုလနဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိံသု, ကိံ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဣဿရဇနာနံ ဃရာနိ အဂမံသု, ဥဒါဟု သပဒါနစာရိကံ စရိံသူ"တိ။ တတော ဧကဗုဒ္ဓဿပိ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဂမနံ အဒိသွာ "မယာပိ ဣဒါနိ အယမေဝ ဝံသော, အယံ ပဝေဏီ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ, အာယတိဉ္စ မေ သာဝကာပိ မမေဝ အနုသိက္ခန္တာ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တံ ပရိပူရေဿန္တီ"တိ ကောဋိယံ နိဝိဋ္ဌဂေဟတော ပဋ္ဌာယ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရိ။ "အယျော ကိရ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော ပိဏ္ဍာယ စရတီ"တိ ဒွိဘူမကတိဘူမကာဒီသု ပါသာဒေသု သီဟပဉ္ဇရေ ဝိဝရိတွာ မဟာဇနော ဒဿနဗျာဝဋော အဟောသိ။

ရာဟုလမာတာပိ ဒေဝီ "အယျပုတ္တော ကိရ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ မဟန္တေန ရာဇာနုဘာဝေန သုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီဟိ ဝိစရိတွာ ဣဒါနိ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယဝတ္ထဝသနော ကပါလဟတ္ထော ပိဏ္ဍာယ စရတိ, သောဘတိ နု ခေါ"တိ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကယမာနာ ဘဂဝန္တံ နာနာဝိရာဂသမုဇ္ဇလာယ သရီရပ္ပဘာယ နဂရဝီထိယော ဩဘာသေတွာ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပသမုဇ္ဇလာယ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနာဝဘာသိတာယ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတာယ အနောပမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဝိရောစမာနံ ဒိသွာ ဥဏှီသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပါဒတလာ –

"သိနိဒ္ဓနီလမုဒုကုဉ္စိတကေသော၊ သူရိယနိမ္မလတလာဘိနလာဋော။
ယုတ္တတုင်္ဂမုဒုကာယတနာသော၊ ရံသိဇာလဝိတတော နရသီဟော။

"စက္ကဝရင်္ကိတရတ္တသုပါဒေါ၊ လက္ခဏမဏ္ဍိတအာယတပဏှိ။
စာမရိဆတ္တဝိဘူသိတပါဒေါ၊ ဧသ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

"သက္ယကုမာရော ဝရဒေါ သုခုမာလော၊ လက္ခဏဝိစိတ္တပုဏ္ဏသရီရော။
လောကဟိတာယ အာဂတော နရဝီရော၊ ဧသ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

"အာယတယုတ္တသုသဏ္ဌိတသောတော၊ ကေပခုမော အဘိနီလနေတ္တော။
ဣန္ဒဓနုအဘိနီလဘမုကော၊ ဧသ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ပုဏ္ဏစန္ဒနိဘော မုခဝဏ္ဏော၊ ဒေဝနရာနံ ပိယော နရနာဂေါ။
မတ္တဂဇိန္ဒဝိလာသိတဂါမီ၊ သေ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘သိနိဒ္ဓသုဂမ္ဘီရမဉ္ဇုသဃောသော၊ ဟိင်္ဂုလဝဏ္ဏရတ္တသုဇိဝှော။
ဝီသတိဝီသတိသေတသုဒန္တော၊ သေ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ခတ္တိယသမ္ဘဝအဂ္ဂကုလိန္ဒော၊ ဒေဝမနုဿနမဿိတပါဒော။
သီလသမာဓိပတိဋ္ဌိတစိတ္တော၊ သေ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ဝဋ္ဋသုဝဋ္ဋသုသဏ္ဌိတဂီဝေါ၊ သီဟဟနုမိဂရာဇသရီရော။
ကဉ္စနသုစ္ဆဝိဥတ္တမဝဏ္ဏော၊ သေ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘အဉ္ဇနသမဝဏ္ဏသုနီလကေသော၊ ကဉ္စနပဋ္ဋဝိသုဒ္ဓနလာဋော။
ဩသဓိပဏ္ဍရသုဒ္ဓသုဥဏ္ဏော၊ သေ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ဂစ္ဆန္တောနိလပထေဝိယ စန္ဒော၊ တာရာဂဏပရိဝေဝိတရူပေါ။
သာဝကမဇ္ဈဂတော သမဏိန္ဒော၊ သေ ဟိ တုယှံ ပိတာ နရသီဟော’’တိ။ –

ဧဝမိမာဟိ ဒသဟိ **နရသီဟဂါထာဟိ** နာမ အဘိတ္ထဝိတွာ ‘‘တုမှာကံ ပုတ္တော ကိရ ဣဒ္ဓိအနိ ပိဏ္ဍာယ စရတီ’’တိ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ သံဝိဂ္ဂဟဒယော ဟတ္ထေန သာဋကံ သဏ္ဌပေန္တော တုရိတတုရိတံ နိက္ခမိတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဘဂဝတော ပုရတော ဌတွာ အာဟ – ‘‘ကိံ, ဘန္တေ, အမှေ လဇ္ဇာပေထ, ကိမတ္ထံ ပိဏ္ဍာယ စရထ, ကိံ ‘ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ န သက္ကာ ဘတ္တံ လဒ္ဓု’န္တိ သညံ ကရိတ္ထာ’’တိ။ ဝံသစာရိတ္တမေတံ, မဟာရာဇ, အမှာကန္တိ။ နနု, ဘန္တေ, အမှာကံ မဟာသမ္မတခတ္တိယဝံသော နာမ ဝံသော, တတ္ထ စ ဧကခတ္တိယောပိ ဘိက္ခာစရော နာမ နတ္ထီတိ။ ‘‘အယံ, မဟာရာဇ, ရာဇဝံသော နာမ တဝ ဝံသော, အမှာကံ ပန ဒီပင်္ကရော ကောဏ္ဍညော…ပေ.… ကဿပေါတိ အယံ ဗုဒ္ဓဝံသော နာမ။ ဧတေ စ အညေ စ အနေကသဟဿသင်္ခါ ဗုဒ္ဓါ ဘိက္ခာစရာ, ဘိက္ခာစာရေနေဝ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသု’’န္တိ အန္တရဝီထိယံ ဌိတောဝ –

‘‘ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ၊ ဓမ္မံ သုစရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၁၆၈) –

ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ရာဇာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

‘‘ဓမ္မံ စရေ သုစရိတံ၊ န နံ ဒုစ္စရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၁၆၉) –

ဣမံ ပန ဂါထံ သုတွာ သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ **မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁၀.၉၂ အာဒယော) သုတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, မရဏသမယေ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ သိရိသယနေ နိပန္နောယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အရညဝါသေန ပန ပဓာနာနုယောဂကိစ္စံ ရညော နာဟောသိ။ သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကတွာယေဝ ပန ဘဂဝတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ သပရိသံ ဘဂဝန္တံ မဟာပါသာဒံ အာရောပေတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိ။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သဗ္ဗံ ဣတ္ထာဂါရံ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိ ဌပေတွာ ရာဟုလမာတရံ။ သာ ပန ‘‘ဂစ္ဆ, အယျပုတ္တံ ဝန္ဒာဟီ’’တိ ပရိဇနေန ဝုစ္စမာနာပိ ‘‘သစေ မယှံ ဂုဏော အတ္ထိ, သယမေဝ မမ သန္တိကံ အယျပုတ္တော အာဂမိဿတိ, အာဂတမေဝ နံ ဝန္ဒိဿာမီ’’တိ ဝတွာ န အဂမာသိ။

ဘဂဝါ ရာဇာနံ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ဒွီဟိ အဂ္ဂသာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဓီတာယ သိရိဂဗ္ဘံ ဂန္တွာ ‘‘ရာဇဓီတာ ယထာရုစိ ဝန္ဒမာနာ န ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗာ’’တိ ဝတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သာ ဝေဂေနာဂန္တွာ ကေပ္ပကေသု ဂဟေ

တွာ ပါဒပိဋ္ဌိယံ သီသံ ပရိဝတ္တေတွာ ယထာဇ္ဈာသယံ ဝန္ဒိ။ ရာဇာ ရာဇဓီတာယ ဘဂဝတိ သိနေဟဗဟုမာနာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိယော ကထေသိ “ဘန္တေ, မမ ဓီတာ ‘တုမှေဟိ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝတ္ထာနီ’တိ သုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဇာတာ, တုမှာကံ ဧကဘတ္တိကဘာဝံ သုတွာ ဧကဘတ္တိကာဝ ဇာတာ, တုမှေဟိ မဟာသယနဿ ဆဍ္ဍိတဘာဝံ သုတွာ ပဋ္ဋိကာမဉ္စကေယေဝ နိပန္နာ, တုမှာကံ မာလာဂန္ဓာဒီဟိ ဝိရတဘာဝံ ဉတွာ ဝိရတမာလာဂန္ဓာဝ ဇာတာ, အတ္တနော ဉာတကေဟိ ‘မယံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ’တိ သာသနေ ပေသိတေပိ ဧကဉာတကမ္ပိ န ဩလောကေသိ, ဧဝံ ဂုဏသမ္ပန္နာ မေ ဓီတာ ဘဂဝါ”တိ။ “အနစ္ဆရိယံ, မဟာရာဇ, ယံ ဣဒါနိ တယာ ရက္ခိယမာနာ ရာဇဓီတာ ပရိပက္ကေ ဉာဏေ အတ္တာနံ ရက္ခေယျ, သာ ပုဗ္ဗေ အနာရက္ခာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝိစရမာနာ အပရိပက္ကေ ဉာဏေ အတ္တာနံ ရက္ခီ”တိ ဝတွာ **စန္ဒကိန္နရီဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁၄.၁၈ အာဒယော) ကထေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

ဒုတိယဒိဝသေ ပန နန္ဒဿ ရာဇကုမာရဿ အဘိသေကဂေဟပ္ပဝေသနဝိဝါဟမင်္ဂလေသု ဝတ္တမာနေသု တဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ကုမာရံ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော မင်္ဂလံ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ ဇနပဒကလျာဏီ ကုမာရံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “တုဝဋံ ခေါ, အယျပုတ္တ, အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ ဝတွာ ဂီဝံ ပသာရေတွာ ဩလောကေသိ။ သောပိ ဘဂဝန္တံ “ပတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝတ္တုံ အဝိသဟမာနော ဝိဟာရံယေဝ အဂမာသိ, တံ အနိစ္ဆမာနံယေဝ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ကပိလပုရံ ဂန္တွာ တတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ။

သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဟုလမာတာ ကုမာရံ အလင်္ကရိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ပေသေသိ “ပဿ, တာတ, ဧတံ ဝီသတိသဟဿသမဏပရိဝုတံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏံ သမဏံ, အယံ တေ ပိတာ, ဧတဿ မဟန္တာ နိဓယော အဟေသုံ, တျာဿ နိက္ခမနကာလတော ပဋ္ဌာယ န ပဿာမ, ဂစ္ဆ, နံ ဒါယဇ္ဇံ ယာစာဟိ – ‘အဟံ တာတ ကုမာရော အဘိသေကံ ပတွာ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿာမိ, ဓနေန မေ အတ္ထော, ဓနံ မေ ဒေဟိ။ သာမိကော ဟိ ပုတ္တော ပိတု သန္တကဿာ’တိ”။ ကုမာရော စ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ ပိတု သိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော “သုခါ တေ, သမဏ, ဆာယာ”တိ ဝတွာ အညဉ္စ ဗဟုံ အတ္တနော အနုရူပံ ဝဒန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော အနုမောဒနံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ ကုမာရောပိ “ဒါယဇ္ဇံ မေ, သမဏ, ဒေဟိ, ဒါယဇ္ဇံ မေ, သမဏ, ဒေဟီ”တိ ဘဂဝန္တံ အနုဗန္ဓိ။ ဘဂဝါ ကုမာရံ န နိဝတ္တာပေသိ, ပရိဇနောပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တံ နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ ဣတိ သော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အာရာမမေဝ အဂမာသိ။

တတော ဘဂဝါ စိန္တေသိ “ယံ အယံ ပိတု သန္တကံ ဓနံ ဣစ္ဆတိ, တံ ဝဋ္ဋာနုဂတံ သဝိဃာတံ, ဟန္ဒဿ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပဋိလဒ္ဓံ သတ္တဝိဓံ အရိယဓနံ ဒေမိ, လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇဿ နံ သာမိကံ ကရောမီ”တိ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ “တေန ဟိ, တွံ သာရိပုတ္တ, ရာဟုလကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေဟီ”တိ။ ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ပဗ္ဗဇိတေ ပန ကုမာရေ ရညော အဓိမတ္တံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဘဂဝတော နိဝေဒေတွာ “သာဓု, ဘန္တေ, အယျာ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတံ ပုတ္တံ န ပဗ္ဗာဇေယျု”န္တိ ဝရံ ယာစိ။ ဘဂဝါ တဿ တံ ဝရံ ဒတွာ ပုနဒိဝသေ ရာဇနိဝေသနေ ကတပါတရာသော ဧကမန္တံ နိသိန္နေန ရညာ “ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒုက္ကရကာရိကကာလေ ဧကာ ဒေဝတာ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘ပုတ္တော တေ ကာလကတော’တိ အာဟ, တဿာ ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော ‘န မယှံ ပုတ္တော ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ကာလံ ကရောတီ’တိ တံ ပဋိက္ခိပိ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဣဒါနိ ကိံ သဒ္ဒဟိဿထ, ယေ တုမှေ ပုဗ္ဗေပိ အဋ္ဌိကာနိ ဒဿေတွာ ‘ပုတ္တော တေ မတော’တိ ဝုတ္တေ န သဒ္ဒဟိတ္ထာ”တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ** ကထေသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ရာဇာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

ဣတိ ဘဂဝါ ပိတရံ တီသု ဖလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပုနဒေဝ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟာသိ။ တသ္မိံ သမယေ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒါယ ရာဇဂဟေ အတ္တနော ပိယသဟာယကဿ သေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နဘာဝံ သုတွာ ဗလဝပစ္စူသသမယေ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဝိဝဋေန ဒွါရေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒုတိယဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ သာဝတ္ထိံ အာဂမနတ္ထာယ သတ္ထု ပဋိညံ ဂဟေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနဋ္ဌာနေ သတသဟဿံ သတသဟဿံ ဒတွာ ယောဇနိကေ ယောဇနိကေ ဝိဟာရေ ကာရေတွာ ဇေတဝနံ ကောဋိသန္ထာရေန အဋ္ဌာရသဟိရညကောဋီဟိ ကိဏိတွာ နဝကမ္မံ ပဋ္ဌပေသိ။ သော မဇ္ဈေ ဒသဗလဿ ဂန္ဓကုဋိံ ကာရေသိ, တံ ပရိဝါရေတွာ အသီတိမဟာထေရာနံ ပါဋိယေက္ကသန္နိဝေသနေ အာဝါသေ

ကောကူဋ္ဌာကရဒ္ဒဝိကူဋ္ဌာကရဟံသဝဋ္ဋကဒီဃသာလာမဏ္ဍဟဒိဝသေန သေသသေနာသနာနိ ဟောန္တိရဏ္ဏိစင်္ကမနရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝဋ္ဌာနာနိ စာတိ အဋ္ဌာရသကောဋိပရိစ္စာဂေန ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ မနောရမံ ဝိဟာရံ ကာရာပေတွာ ဒသဗလသ္သ အာဂမနတ္ထာယ ဒူတံ ပေသေသိ။ သတ္ထာ ဒူတသ္သ ဝစနံ သုတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ရာဇဂဟာ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိနဂရံ ပါပုဏိ။

မဟာသေဋ္ဌိပိ ခော ဝိဟာရမဟံ သဇ္ဇေတွာ တထာဂတသ္သ ဇေတဝနပ္ပဝိသနဒိဝသေ ပုတ္တံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ကတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေဟေဝ ပဉ္စဟိ ကုမာရသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပေသေသိ။ သော သပရိဝါရော ပဉ္စဝဏ္ဏာဝတ္ထသမုဇ္ဇလာနိ ပဉ္စ ဓဇသတာနိ ဂဟေတွာ ဒသဗလသ္သ ပုရတော အဟောသိ။ တေသံ ပစ္ဆတော မဟာသုဘဒ္ဒာ စူဠသုဘဒ္ဒာတိ ဒွေ သေဋ္ဌိဓီတရော ပဉ္စဟိ ကုမာရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပုဏ္ဏဃဋေ ဂဟေတွာ နိက္ခမိံသု။ တာသံ ပစ္ဆတော သေဋ္ဌိဘရိယာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ပဉ္စဟိ မာတုဂါမသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပုဏ္ဏပာတိယော ဂဟေတွာ နိက္ခမိ။ သဗ္ဗေသံ ပစ္ဆတော သယံ မဟာသေဋ္ဌိ အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထော အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထေဟေဝ ပဉ္စဟိ သေဋ္ဌိသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ။ ဘဂဝါ ဣမံ ဥပာသကပရိသံ ပုရတော ကတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အတ္တနော သရီရပ္ပဘာယ သုဝဏ္ဏရသသေကပိဉ္ဇရာနိ ဝိယ ဝနန္တရာနိ ကုရုမာနော အနန္တာယ ဗုဒ္ဓလီဠာယ အပရိမိတာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဇေတဝနဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

အထ နံ အနာထပိဏ္ဍိကော ပုစ္ဆိ – ''ကထာဟံ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ပဋိပဇ္ဇာမီ''တိ။ တေန ဟိ ဂဟပတိ ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတသ္သ စာတုဒ္ဒိသသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ ဒေဟီတိ။ ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ မဟာသေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ အာဒာယ ဒသဗလသ္သ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပါတေတွာ ''ဣမံ ဇေတဝနဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတသ္သ စာတုဒ္ဒိသသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ ဒမ္မီ''တိ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဝိဟာရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော –

''သီတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။
သရီသပေ စ မကသေ၊ သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော။

''တတော ဝါတာတပော ဃောရော၊ သဉ္ဇာတော ပဋိဟညတိ။
လေဏတ္ထဉ္စ သုခတ္ထဉ္စ၊ ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုံ။

''ဝိဟာရဒါနံ သင်္ဃဿ၊ အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ။
တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။

''ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊ ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။
တေသံ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။

''ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ။
ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညာယ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ''တိ။ (စူဠဝ. ၂၉၅) –

ဝိဟာရာနိသံသံ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရမဟံ အာရဘိ။ ဝိသာခာယ ပါသာဒမဟော စတူဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌိတော, အနာထပိဏ္ဍိကဿ ပန ဝိဟာရမဟော နဝဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌာသိ။ ဝိဟာရမဟေပိ အဋ္ဌာရသေဝ ကောဋိယော ပရိစ္စာဂံ အဂမံသု။ ဣတိ ဧကသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ စတုပဏ္ဏာသကောဋိသင်္ချံ ဓနံ ပရိစ္စဇိ။

အတီတေ ပန ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ပုနဗ္ဗသုမိတ္တော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ယောဇနပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ သိရိဝဍ္ဎော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏဖာလသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ သောတ္ထိဇော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏဟတ္ထိပဒသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အဍ္ဎယောဇနပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ အစ္စုတော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌ

ကာသန္တာရေန ကိဏိတ္တေ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ကဝုတပ္ပမာဏံ သင္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဥဂ္ဂေ နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏကစ္ဆပသန္တာရေန ကိဏိတ္တေ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အဍ္ဎကဝုတပ္ပမာဏံ သင္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ သုမင်္ဂလော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏကဋ္ဋိသန္တာရေန ကိဏိတ္တေ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ သောဠသကရီသပ္ပမာဏံ သင္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ အမှာကံ ပန ဘဂဝတော ကာလေ အနာထပိဏ္ဍိကော နာမ သေဋ္ဌိ ကဟာပဏကောဋိသန္တာရေန ကိဏိတ္တေ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏံ သင္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ဣဒံ ကိရ ဌာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ အဝိဇဟိတဋ္ဌာနမေဝ။

ဣတိ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိတော ယာဝ မဟာပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စာ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ ဘဂဝတာ ဝိဟာသိ, ဣဒံ **သန္တိကေနိဒာနံ** နာမ, တဿ ဝသေန သဗ္ဗဇာတကာနိ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

နိဒာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ဧကကနိပါတော

၁. အပဏ္ဏကဝဂ္ဂေါ

၁. အပဏ္ဏကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣမံ တာဝ အပဏ္ဏကဓမ္မဒေသနံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော ကထေသိ။ ကံ ပန အာရဗ္ဘ အယံ ကထာ သမုဋ္ဌိတာတိ? သေဋ္ဌိဿ သဟာယကေ ပဉ္စသတေ တိတ္ထိယသာဝကေ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ ဒိဝသေ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ အတ္တနော သဟာယကေ ပဉ္စသတေ အညတိတ္ထိယသာဝကေ အာဒါယ ဗဟုံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဉ္စေဝ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတဝတ္ထစ္ဆာဒနာနိ စ ဂါဟာပေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဘေသဇ္ဇာနိ စေဝ ဝတ္ထာနိ စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဆ နိသဇ္ဇာဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တေပိ အညတိတ္ထိယသာဝကာ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ သတ္ထု ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ မုခံ, လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတံ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တံ ဗြဟ္မကာယံ, အာဝေဠာဝေဠာ ယမကယမကာ ဟုတွာ နိစ္ဆရန္တိယော ဗုဒ္ဓရသ္မိယော စ ဩလောကယမာနာ အနာထပိဏ္ဍိကဿ သမီပေယေဝ နိသီဒိံသု။

အထ နေသံ သတ္ထာ မနောသိလာတလေ သီဟနာဒံ နဒန္တော တရုဏသီဟော ဝိယ ဂဇ္ဇန္တော ပါဝုဿကမေဃော ဝိယ စ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ စ ရတနဒါမံ ဂန္ထေန္တော ဝိယ စ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတေန သဝနီယေန ကမနီယေန ဗြဟ္မဿရေန နာနာနယဝိစိတ္တံ မဓုရဓမ္မကထံ ကထေသိ။ တေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တာ ဥဋ္ဌာယ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ အညတိတ္ထိယသရဏံ ဘိန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ အဂမံသု။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ နိစ္စကာလံ အနာထပိဏ္ဍိကေန သဒ္ဓိံ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ, ဒါနံ ဒေန္တိ, သီလံ ရက္ခန္တိ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောန္တိ။

အထ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိတော ပုနဒေဝ ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။ တေ တထာဂတဿ ဂတကာလေ တံ သရဏံ ဘိန္ဒိတွာ ပုန အညတိတ္ထိယသရဏံ ဂန္တွာ အတ္တနော မူလဋ္ဌာနေယေဝ ပတိဋ္ဌိတာ။ ဘဂဝါပိ သတ္တဋ္ဌ မာသေ ဝီတိနာမေတွာ ပုန ဇေတဝနမေဝ အဂမာသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ပုနပိ တေ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တေပိ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အထ နေသံ တထာဂတေ စာရိကံ ပက္ကန္တေ ဂဟိတသရဏံ ဘိန္ဒိတွာ ပုန အညတိတ္ထိယသရဏမေဝ ဂဟေတွာ မူလေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။

ဘဂဝါ အပရိမိတကပ္ပကောဋီယော နိရန္တရံ ပဝတ္တိတဝစီသုစရိတာနုဘာဝေန ဒိဗ္ဗဂန္ဓဂန္ဓိတံ နာနာဂန္ဓပူရိတံ ရတနကရဏ္ဍကံ ဝိဝရန္တော ဝိယ မုခပဒုမံ ဝိဝရိတွာ မဓုရဿရံ နိစ္ဆာရေန္တော “သစ္စံ ကိရ တုမှေ ဥပါသကာ တီဏိ သရဏာနိ ဘိန္ဒိတွာ အညတိတ္ထိယသရဏံ ဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အထ တေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ အသက္ကောန္တေဟိ “သစ္စံ ဘဂဝါ”တိ ဝုတ္တေ သတ္ထာ “ဥပါသကာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ တိရိယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဗုဒ္ဓေန သဒိသော နာမ နတ္ထိ, ကုတော အဓိကတရော”တိ။ “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒါ ဝါ ဒွိပဒါ ဝါ စတုပ္ပဒါ ဝါ ဗဟုပ္ပဒါ ဝါ, တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ (သံ. နိ. ၅.၁၃၉; အ. နိ. ၄.၃၄), ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ။ပေ.။ (ခု. ပါ. ၆.၃; သု. နိ. ၂၂၆) အဂ္ဂတော ဝေ ပသန္နာန”န္တိအာဒီဟိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ဣတိဝု. ၉၀) သုတ္တေဟိ ပကာသိတေ ရတနတ္တယဂုဏေ ပကာသေတွာ “ဧဝံ ဥတ္တမဂုဏေဟိ သမန္နာဂတံ ရတနတ္တယံ သရဏံ ဂတာ ဥပါသကာ ဝါ ဥပါသိကာ ဝါ နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တကာ နာမ နတ္ထိ, အပါယနိဗ္ဗတ္တိတော ပန မုစ္စိတွာ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘောန္တိ, တသ္မာ တုမှေဟိ ဧဝရူပံ သရဏံ ဘိန္ဒိတွာ အညတိတ္ထိယသရဏံ ဂစ္ဆန္တေဟိ အယုတ္တံ ကတ”န္တိ အာဟ။

ဧတ္ထ စ တီဏိ ရတနာနိ မောက္ခဝသေန ဥတ္တမဝသေန သရဏဂတာနံ အပါယေသု နိဗ္ဗတ္တိယာ အဘာဝဒီပနတ္ထံ ဣမာနိ သုတ္တာနိ ဒဿေတဗ္ဗာနိ –

“ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊ န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိံ။

ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၃၂; သံ. နိ. ၁.၃၇)။

''ယေ ကေစိ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတာသေ၊ န တေ ဂမိဿန္တိ အပာယဘူမိံ။
ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိ။

''ယေ ကေစိ သင်္ဃံ သရဏံ ဂတာသေ၊ န တေ ဂမိဿန္တိ အပာယဘူမိံ။
ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိ။

''ဗဟုံ ဝေ သရဏံ ယန္တိ၊ ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိ စ။
အာရာမရုက္ခစေတျာနိ၊ မနုဿာ ဘယတဇ္ဇိတာ။

''နေတံ ခော သရဏံ ခေမံ၊ နေတံ သရဏမုတ္တမံ။
နေတံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

''ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ၊ သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂတော။
စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။

''ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပာဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယဉ္စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

''ဧတံ ခော သရဏံ ခေမံ၊ ဧတံ သရဏမုတ္တမံ။
ဧတံ သရဏမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၈၈-၁၉၂)။

န ကေဝလဉ္စ နေသံ သတ္ထာ ဧတ္တကံယေဝ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, အပိစ ခော ''ဥပာသကာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ, ဓမ္မာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ, သင်္ဃာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဒေတိ, သောတာပတ္တိဖလံ ဒေတိ, သကဒာဂါမိမဂ္ဂံ ဒေတိ, သကဒာဂါမိဖလံ ဒေတိ, အနာဂါမိမဂ္ဂံ ဒေတိ, အနာဂါမိဖလံ ဒေတိ, အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဒေတိ, အရဟတ္တဖလံ ဒေတီ''တိဧဝမာဒီဟိပိ နယေဟိ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ''ဧဝရူပံ နာမ သရဏံ ဘိန္ဒန္တေဟိ အယုတ္တံ တုမှေဟိ ကတ''န္တိ အာဟ။ ဧတ္ထ စ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနာဒီနံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိပ္ပဒါနံ ''ဧကဓမ္မော, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ကတမော ဧကဓမ္မော? ဗုဒ္ဓါနုဿတီ''တိဧဝမာဒီဟိ (အ. နိ. ၁.၂၉၆) သုတ္တေဟိ ဒီပေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဘဂဝါ နာနပ္ပကာရေဟိ ဥပာသကေ ဩဝဒိတွာ ''ဥပာသကာ ပုဗ္ဗေပိ မနုဿာ အသရဏံ 'သရဏ'န္တိ တက္ကဂ္ဂါဟေန ဝိရဒ္ဓဂ္ဂါဟေန ဂဟေတွာ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတေ ကန္တာရေ ယက္ခဘက္ခာ ဟုတွာ မဟာဝိနာသံ ပတ္တာ, အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟံ ပန ဧကံသိကဂ္ဂါဟံ အဝိရဒ္ဓဂ္ဂါဟံ ဂဟိတမနုဿာ တသ္မိံယေဝ ကန္တာရေ သောတ္ထိဘာဝံ ပတ္တာ''တိ ဝတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ ခော အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အဘိတ္ထဝိတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဧဝမာဟ ''ဘန္တေ, ဣဒာနိ တာဝ ဣမေသံ ဥပာသကာနံ ဥတ္တမ သရဏံ ဘိန္ဒိတွာ တက္ကဂ္ဂါဟဏံ အမှာကံ ပာကဋံ, ပုဗ္ဗေ ပန အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတေ ကန္တာရေ တက္ကိကာနံ ဝိနာသော, အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟံ ဂဟိတမနုဿာနဉ္စ သောတ္ထိဘာဝေါ အမှာကံ ပဋိစ္ဆန္နော, တုမှာကမေဝ ပာက ဋော, သာဓု ဝတ နော ဘဂဝါ အာကာသေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ ဣမံ ကာရဏံ ပာကဋံ ကရောတူ''တိ။ အထ ဘ ဂဝါ ''မယာ ခော, ဂဟပတိ, အပရိမိတကာလံ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ လောကဿ ကင်္ခစ္ဆေဒနတ္ထမေဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, သီဟဝသာယ သုဝဏ္ဏနာဠိံ ပူရေန္တော ဝိယ သက္ကစ္စံ သောတံ ဩဒဟိတွာ သုဏောဟီ''တိ သေဋ္ဌိနော သတုပ္ပာဒံ ဇနေတွာ ဟိမဂဗ္ဘံ ပဒာလေတွာ ပုဏ္ဏစန္ဒံ နီဟရန္တော ဝိယ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နကာရ ဏံ ပာကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ဗာရာဏသိနဂရေ ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သတ္တ
တဟကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဒသမာသစ္စယေန မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဝယပ္ပတ္တော ပဉ္စဟိ သ
ကဋသတေဟိ ဝဏိဇ္ဇံ ကရောန္တော ဝိစရတိ။ သော ကဒါစိ ပုဗ္ဗန္တတော အပရန္တံ ဂစ္ဆတိ, ကဒါစိ အပရန္တတော ပု
ဗ္ဗန္တံ။ ဗာရာဏသိယံယေဝ အညောပိ သတ္တတဟပုတ္တော အတ္ထိ ဗာလော အဗျတ္တော အနုပါယကုသလော။
တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိတော မဟဂ္ဃံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ပူရေတွာ ဂမနသဇ္ဇာနိ ကတွာ
ဌပေသိ။ သောပိ ဗာလသတ္တတဟပုတ္တော တထေဝ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ပူရေတွာ ဂမနသဇ္ဇာနိ ကတွာ ဌပေသိ။

တဒါ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ "သစေ အယံ ဗာလသတ္တတဟပုတ္တော မယာ သဒ္ဓိံယေဝ ဂမိဿတိ, သကဋ
သဟဿေ ဧကတော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေ မဂ္ဂေပိ နပ္ပဟောဿတိ, မနုဿာနံ ဒါရုဒကာဒီနိပိ, ဗလိဗဒ္ဒါနံ တိဏာနိပိ ဒု
လ္လဘာနိ ဘဝိဿန္တိ, ဧတေန ဝါ မယာ ဝါ ပုရတော ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော တံ ပက္ကောသာပေတွာ ဧတမတ္ထံ
အာရောစေတွာ "ဒွီဟိပိ အမှေဟိ ဧကတော ဂန္တုံ န သက္ကာ, ကိံ တွံ ပုရတော ဂမိဿသိ, ဥဒါဟု ပစ္ဆတော"တိ
အာဟ။ သော စိန္တေသိ "မယိ ပုရတော ဂစ္ဆန္တေ ဗဟူ အာနိသံသာ, မဂ္ဂေန အဘိန္နေနေဝ ဂမိဿာမိ, ဂေဏာ အနာ
မဋ္ဌတိဏံ ခါဒိဿန္တိ, မနုဿာနံ အနာမဋ္ဌံ သူပေယျပဏ္ဏံ ဘဝိဿတိ, ပသန္နံ ဥဒကံ ဘဝိဿတိ, ယထာရုစိံ
အဂ္ဃံ ဌပေတွာ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိဿာမီ"တိ။ သော "အဟံ, သမ္မ, ပုရတော ဂမိဿာမီ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော
ပိ ပစ္ဆတော ဂမနေ ဗဟူ အာနိသံသေ အဒ္ဒသ။ ဧဝံ ဟိဿ အဟောသိ – "ပုရတော ဂစ္ဆန္တာ မဂ္ဂေ ဝိသမဋ္ဌာနံ သမံ
ကရိဿန္တိ, အဟံ တေဟိ ဂတမဂ္ဂေန ဂမိဿာမိ, ပုရတော ဂတေဟိ ဗလိဗဒ္ဒေဟိ ပရိဏတထဒ္ဓတိဏေ ခါဒိတေ မမ
ဂေဏာ ပုန ဥဋ္ဌိတာနိ မဓုရတိဏာနိ ခါဒိဿန္တိ, ဂဟိတပဏ္ဏဋ္ဌာနတော ဥဋ္ဌိတံ မနုဿာနံ သူပေယျပဏ္ဏံ မဓုရံ
ဘဝိဿတိ, အနုဒကေ ဌာနေ အာဝါဋံ ခဏိတွာ ဧတေ ဥဒကံ ဥပ္ပါဒေဿန္တိ, တေဟိ ကတေသု အာဝါဋေသု မယံ ဥဒ
ကံ ပိဝိဿာမ, အဂ္ဃဋ္ဌပနံ နာမ မနုဿာနံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနသဒိသံ, အဟံ ပစ္ဆတော ဂန္တွာ ဧတေဟိ ဌပိတဂ္ဃ
ယေန ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိဿာမီ"တိ။ အထ သော ဧတ္တကေ အာနိသံသေ ဒိသွာ "သမ္မ, တွံ ပုရတော ဂစ္ဆာဟီ"တိ
အာဟ။ "သာဓု, သမ္မာ"တိ ဗာလသတ္တတဟော သကဋာနိ ယောဇေတွာ နိက္ခန္တော အနုပုဗ္ဗေန မနုဿာဝါသံ အတိ
က္ကမိတွာ ကန္တာရမုခံ ပါပုဏိ။

ကန္တာရံ နာမ – စောရကန္တာရံ, ဝါဠကန္တာရံ, နိရုဒကကန္တာရံ, အမနုဿကန္တာရံ, အပ္ပဘက္ခကန္တာရန္တိ
ပဉ္စဝိဓံ။ တတ္ထ စောရေဟိ အဓိဋ္ဌိတမဂ္ဂေါ **စောရကန္တာရံ** နာမ။ သီဟာဒီဟိ အဓိဋ္ဌိတမဂ္ဂေါ **ဝါဠကန္တာရံ** နာမ။ ယ
တ္ထ နှာယိတုံ ဝါ ပါတုံ ဝါ ဥဒကံ နတ္ထိ, ဣဒံ **နိရုဒကကန္တာရံ** နာမ။ အမနုဿာဓိဋ္ဌိတံ **အမနုဿကန္တာရံ** နာမ။ မူ
လခါဒနီယာဒိဝိရဟိတံ **အပ္ပဘက္ခကန္တာရံ** နာမ။ ဣမသ္မိံ ပဉ္စဝိဓေ ကန္တာရေ တံ ကန္တာရံ နိရုဒကကန္တာရဉ္စေဝ အမ
နုဿကန္တာရဉ္စ။ တသ္မာ သော ဗာလသတ္တတဟပုတ္တော သကဋေသု မဟန္တမဟန္တာ စာဋိယော ဌပေတွာ ဥဒ
ကဿ ပူရာပေတွာ သဋ္ဌိယောဇနိကံ ကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇိ။

အထဿ ကန္တာရမဇ္ဈံ ဂတကာလေ ကန္တာရေ အဓိဝတ္ထယက္ခော "ဣမေဟိ မနုဿေဟိ ဂဟိတံ ဥဒကံ ဆဍ္ဍာ
ပေတွာ ဒုဗ္ဗလေ ကတွာ သဗ္ဗေဝ နေ ခါဒိဿာမီ"တိ သဗ္ဗသေတတရုဏဗလိဗဒ္ဒယုတ္တံ မနောရမံ ယာနကံ မာပေတွာ
ဓနုကလာပဖလကာဝုဓဟတ္ထေဟိ ဒသဟိ ဒွါဒသဟိ အမနုဿေဟိ ပရိဝုတော ဥပ္ပလကုမုဒါနိ ပိဠန္ဓိတွာ အလ္လ
ကေသော အလ္လဝတ္ထော ဣဿရပုရိသော ဝိယ တသ္မိံ ယာနကေ နိသီဒိတွာ ကဒ္ဒမမက္ခိတေဟိ စက္ကေဟိ ပဋိပ
ထံ အဂမာသိ။ ပရိဝါရအမနုဿာပိဿ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဂစ္ဆန္တာ အလ္လကေသာ အလ္လဝတ္ထာ ဥပ္ပလ
ကုမုဒမာလာ ပိဠန္ဓိတွာ ပဒုမပုဏ္ဍရီကကလာပေ ဂဟေတွာ ဘိသမုဠာလာနိ ခါဒန္တာ ဥဒကဗိန္ဒူဟိ စေဝ ကလလေဟိ စ
ပဂ္ဃရန္တေဟိ အဂမံသု။ သတ္တတဟာ စ နာမ ယဒါ ဓုရဝါတော ဝါယတိ, တဒါ ယာနကေ နိသီဒိတွာ ဥပဋ္ဌာကပရိဝု
တာ ရဇံ ပရိဟရန္တာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တိ။ ယဒါ ပစ္ဆတော ဝါတော ဝါယတိ, တဒါ တေနေဝ နယေန ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္
တိ။ တဒါ ပန ဓုရဝါတော အဟောသိ, တသ္မာ သော သတ္တတဟပုတ္တော ပုရတော အဂမာသိ။

ယက္ခော တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ အတ္တနော ယာနကံ မဂ္ဂါ ဩက္ကမာပေတွာ "ကဟံ ဂစ္ဆထာ"တိ တေန သဒ္
ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ အကာသိ။ သတ္တတဟောပိ အတ္တနော ယာနကံ မဂ္ဂါ ဩက္ကမာပေတွာ သကဋာနံ ဂမနောကာသံ ဒတွ
ာ ဧကမန္တေ ဌိတော တံ ယက္ခံ အဝေါစ "ဘော, အမှေ တာဝ ဗာရာဏသိတော အာဂစ္ဆာမ။ တုမှေ ပန ဥပ္ပလကု
မုဒါနိ ပိဠန္ဓိတွာ ပဒုမပုဏ္ဍရီကဟတ္ထာ ဘိသမုဠာလာနိ ခါဒန္တာ ကဒ္ဒမမက္ခိတာ ဥဒကဗိန္ဒူဟိ ပဂ္ဃရန္တေဟိ အာ

ဂစ္ဆထ။ ကိံ နု ခော တုမှေဟိ အာဂတမဂ္ဂေ ဒေဝေါ ဝဿတိ, ဥပ္ပလာဒိသဉ္ဆန္နာနိ ဝါ သရာနိ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ယက္ခော တဿ ကထံ သုတွာ “သမ္မ, ကိံ နာမေတံ ကထေသိ။ ဧသော နီလဝနရာဇိ ပညာယတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သကလံ အရညံ ဧကောဒကံ, နိဗဒ္ဓံ ဒေဝေါ ဝဿတိ, ကန္ဒရာ ပူရာ, တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ပဒုမာဒိသဉ္ဆန္နာနိ သရာနိ အတ္ထီ”တိ ဝတွာ ပဋိပါဋိယာ ဂစ္ဆန္တေသု သကဋေသု “ဣမာနိ သကဋာနိ အာဒါယ ကဟံ ဂစ္ဆထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အသုကဇနပဒံ နာမာ”တိ။ “ဣမသ္မိံ စိမသ္မိဉ္စ သကဋေ ကိံ နာမ ဘဏ္ဍ”န္တိ? “အသုကဉ္စ အသုကဉ္စာ”တိ။ “ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တံ သကဋံ အတိဝိယ ဂရုကံ ဟုတွာ အာဂစ္ဆတိ, ဧတသ္မိံ ကိံ ဘဏ္ဍ”န္တိ? “ဥဒကံ ဧတ္ထာ”တိ။ “ပုရတော တာဝ ဥဒကံ အာနေန္တေဟိ ဝေါ မနာပံ ကတံ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ပန ဥဒကေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, ပုရတော ဗဟု ဥဒကံ, စာဋိယော ဘိန္ဒိတွာ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတွာ သုခေန ဂစ္ဆထာ”တိ အာဟ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ “တုမှေ ဂစ္ဆထ, အမှာကံ ပပဉ္စော ဟောတီ”တိ ထောကံ ဂန္တွာ တေသံ အဒဿနံ ပတွာ အတ္တနော ယက္ခနဂရမေဝ အဂမာသိ။

သောပိ ဗာလသတ္ထဝါဟော အတ္တနော ဗာလတာယ ယက္ခဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ စာဋိယော ဘိန္ဒာပေတွာ ပသတမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ အနဝသေသေတွာ သဗ္ဗံ ဆဍ္ဍာပေတွာ သကဋာနိ ပါဇာပေသိ, ပုရတော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဥဒကံ နာဟောသိ, မနုဿာ ပါနီယံ အလဘန္တာ ကိလမိံသု။ တေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဂန္တွာ သကဋာနိ မောစေတွာ ပရိဝဋ္ဋကေန ဌပေတွာ ဂေါဏေ စက္ကေသု ဗန္ဓိံသု။ နေဝ ဂေါဏာနံ ဥဒကံ အဟောသိ, န မနုဿာနံ ယာဂုဘတ္တံ ဝါ။ ဒုဗ္ဗလမနုဿာ တတ္ထ တတ္ထ နိပဇ္ဇိတွာ သယိံသု။ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ယက္ခာ ယက္ခနဂရတော အာဂန္တွာ သဗ္ဗေပိ ဂေါဏေ စ မနုဿေ စ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ မံသံ ခါဒိတွာ အဋ္ဌီနိ အဝသေသေတွာ အဂမံသု။ ဧဝမေကံ ဗာလသတ္ထဝါဟံ နိဿာယ သဗ္ဗေပိ တေ ဝိနာသံ ပါပုဏိံသု, ဟတ္ထဋ္ဌိကာဒီနိ ဒိသာဝိဒိသာသု ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ အဟေသုံ။ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ယထာပူရိတာနေဝ အဋ္ဌံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ဗာလသတ္ထဝါဟဿ နိက္ခန္တဒိဝသတော မာသဍ္ဎမာသံ ဝီတိနာမေတွာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ နဂရာ နိက္ခမ္မ အနုပုဗ္ဗေန ကန္တာရမုခံ ပါပုဏိ။ သော တတ္ထ ဥဒကစာဋိယော ပူရေတွာ ဗဟုံ ဥဒကံ အာဒါယ ခန္ဓာဝါရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ မနုဿေ သန္နိပါတေတွာ ဧဝမာဟ “တုမှေ မံ အနာပုစ္ဆိတွာ ပသတမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ မာ ဝဠဉ္ဇယိတ္ထ, ကန္တာရေ ဝိသရုက္ခာ နာမ ဟောန္တိ, ပတ္တံ ဝါ ပုပ္ဖံ ဝါ ဖလံ ဝါ တုမှေဟိ ပုရေ အခါဒိတပုဗ္ဗံ မံ အနာပုစ္ဆိတွာ မာ ခါဒိတ္ထာ”တိ။ ဧဝံ မနုဿာနံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ ကန္တာရမဇ္ဈံ သမ္ပတ္တေ သော ယက္ခော ပုရိမနယေနေဝ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိပထေ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာဝ အညာသိ “ဣမသ္မိံ ကန္တာရေ ဥဒကံ နတ္ထိ, နိရုဒကကန္တာရော နာမေသ, အယဉ္စ နိဗ္ဘယော ရတ္တနေတ္တော, ဆာယာပိဿ န ပညာယတိ, နိဿံသယံ ဣမိနာ ပုရတော ဂတော ဗာလသတ္ထဝါဟော သဗ္ဗံ ဥဒကံ ဆဍ္ဍာပေတွာ ကိလမေတွာ သပရိသော ခါဒိတော ဘဝိဿတိ, မယှံ ပန ပဏ္ဍိတဘာဝံ ဥပါယကောသလ္လံ န ဇာနာတိ မညေ”တိ။ တတော နံ အာဟ “ဂစ္ဆထ တုမှေ, မယံ ဝါဏိဇာ နာမ အညံ ဥဒကံ အဒိသွာ ဂဟိတဥဒကံ န ဆဍ္ဍေမ, ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ပန ဆဍ္ဍေတွာ သကဋာနိ သလ္လဟုကာနိ ကတွာ ဂမိဿာမာ”တိ ယက္ခော ထောကံ ဂန္တွာ အဒဿနံ ဥပဂမ္မ အတ္တနော ယက္ခနဂရမေဝ ဂတော။

ယက္ခေ ပန ဂတေ မနုဿာ ဗောဓိသတ္တံ အာဟံသု “အယျ, ဧတေ မနုဿာ ‘ဧသော နီလဝနရာဇိ ပညာယတိ, တတော ပဋ္ဌာယ နိဗဒ္ဓံ ဒေဝေါ ဝဿတီ’တိ ဝတွာ ဥပ္ပလကုမုဒမာလာဓာရိနော ပဒုမပုဏ္ဍရီကကလာပေ အာဒါယ ဘိသမုဠာလာနိ ခါဒန္တာ အလ္လဝတ္ထာ အလ္လကေသာ ဥဒကဗိန္ဒူဟိ ပဂ္ဃရန္တေဟိ အာဂတာ, ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတွာ သလ္လဟုကေဟိ သကဋေဟိ ခိပ္ပံ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော တေသံ ကထံ သုတွာ သကဋာနိ ဌပာပေတွာ သဗ္ဗေ မနုဿေ သန္နိပါတာပေတွာ “တုမှေဟိ ‘ဣမသ္မိံ ကန္တာရေ သရော ဝါ ပေါက္ခရဏီ ဝါ အတ္ထီ’တိ ကဿစိ သုတပုဗ္ဗ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “န, အယျ, သုတပုဗ္ဗ”န္တိ။ နိရုဒကကန္တာရော နာမ ဧသော, ဣဒါနိ ဧကစ္စေ မနုဿာ “ဧတာယ နီလဝနရာဇိယာ ပုရတော ဒေဝေါ ဝဿတီ”တိ ဝဒန္တိ, “ဝုဋ္ဌိဝါတော နာမ ကိတ္တကံ ဌာနံ ဝါယတီ”တိ? “ယောဇနမတ္တံ, အယျာ”တိ။ “ကစ္စိ ပန ဝေါ ဧကဿာပိ သရီရံ ဝုဋ္ဌိဝါတော ပဟရတီ”တိ? “နတ္ထိ အယျာ”တိ။ “မေဃသီသံ နာမ ကိတ္တကေ ဌာနေ ပညာယတီ”တိ? “တိယောဇနမတ္တေ အယျာ”တိ။ “အတ္ထိ ပန ဝေါ ဧကေနပိ ဧကမ္ပိ မေဃသီသံ ဒိဋ္ဌ”န္တိ? “နတ္ထိ, အယျာ”တိ။ “ဝိဇ္ဇုလတာ နာမ ကိတ္တကေ ဌာနေ ပညာယတီ”တိ? “စတုပဉ္စယောဇနမတ္တေ, အယျာ”တိ။ “အတ္ထိ ပန ဝေါ ဧကေနပိ ဝိဇ္ဇုလတောဘာသော ဒိဋ္ဌော”တိ? “နတ္ထိ, အယျာ”တိ။ “မေဃသဒ္ဒော နာမ ကိတ္တကေ ဌာနေ သုယျတီ”တိ? “ဧကဒွိယောဇနမတ္တေ, အယျာ”တိ။ “အတ္ထိ ပန ဝေါ ဧကေနပိ မေဃ

သဒ္ဓော သုတော”တိ? “နတ္ထိ, အယျော”တိ။ “န ဧတေ မနုဿာ, ယက္ခာ ဧတေ, အမ္ဘေဟ ဥဒကံ ဆဍ္ဍာပေတ္ဝာ ဒုဗ္ဗလေ ကတွာ ခါဒိတုကာမာ အာဂတာ ဘဝိဿန္တိ။ ပုရတော ဂတော ဗာလသတ္ထဝာဟပုတ္တော န ဥပာယကုသလော။ အဒ္ဓါ သော ဧတေဟိ ဥဒကံ ဆဍ္ဍာပေတွာ ကိလမေတွာ ခါဒိတော ဘဝိဿတိ, ပဉ္စ သကဋသတာနိ ယထာပူရိတာနေဝ ဌိတာနိ ဘဝိဿန္တိ။ အဇ္ဇ မယံ တာနိ ပဿိဿာမ, ပသတမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ အဆဍ္ဍေတွာ သီဃံသီဃံ ပာဇေထာ”တိ ပာဇာပေသိ။

သော ဂစ္ဆန္တော ယထာပူရိတာနေဝ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ဂောဏမနုဿာနဉ္စ ဟတ္ထင္ဂကာဒီနိ ဒိသာဝိဒိသာသု ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ ဒိသွာ သကဋာနိ မောစာပေတွာ သကဋပရိဝဋ္ဋကေန ခန္ဓာဝာရံ ဗန္ဓာပေတွာ ကာလဿေဝ မနုဿေ စ ဂောဏေ စ သာယမာသဘတ္တံ ဘောဇာပေတွာ မနုဿေ ဂောဏေ နိပဇ္ဇာပေတွာ သယံ ဗလနာယကေ ဂဟေတွာ ခဂ္ဂဟတ္ထော တိယာမရတ္တိံ အာရက္ခံ ဂဟေတွာ ဌိတကောဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေသိ။ ပုနဒိဝသေ ပန ပာတောဝ သဗ္ဗကိစ္စာနိ နိဋ္ဌာပေတွာ ဂောဏေ ဘောဇေတွာ ဒုဗ္ဗလသကဋာနိ ဆဍ္ဍာပေတွာ ထိရာနိ ဂဟာပေတွာ အပ္ပဂ္ဃံ ဘဏ္ဍံ ဆဍ္ဍာပေတွာ မဟဂ္ဃံ ဘဏ္ဍံ အာရောပာပေတွာ ယထာဓိပ္ပေတံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဒိဂုဏတိဂုဏေန မူလေန ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ သဗ္ဗံ ပရိသံ အာဒာယ ပုန အတ္တနော နဂရမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ “ဧဝံ, ဂဟပတိ, ပုဗ္ဗေ တက္ကဂ္ဂါဟကာဟိနော မဟာဝိနာသံ ပတ္တာ, အပဏ္ဏကဂ္ဂါဟကာဟိနော ပန အမနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ သောတ္ထိနာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပုန သကဋ္ဌာနမေဝ ပစ္စာဂမိံသူ”တိ ဝတွာ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ ဃဋေတွာ ဣမိဿာ အပဏ္ဏကဓမ္မဒေသနာယ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁. “အပဏ္ဏကံ ဌာနမေကေ၊ ဒုတိယံ အာဟု တက္ကိကာ။
ဧတဒညာယ မေဓာဝီ၊ တံ ဂဏှေ ယဒပဏ္ဏက”န္တိ။

တတ္ထ **အပဏ္ဏက**န္တိ ဧကံသိကံ အဝိရဒ္ဓံ နိယျာနိကံ။ **ဌာန**န္တိ ကာရဏံ။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ ဖလံ တိဋ္ဌတိ နာမ, တသ္မာ “ဌာန”န္တိ ဝုစ္စတိ, “ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော”တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၈၀၉) စဿ ပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ “အပဏ္ဏကံ ဌာန”န္တိ ပဒဒွယေနာပိ “ယံ ဧကန္တဟိတသုခါဝဟတ္တာ ပဏ္ဍိတေဟိ ပဋိပန္နံ ဧကံသိကကာရဏံ အဝိရဒ္ဓကာရဏံ နိယျာနိကကာရဏံ, တံ ဣဒ”န္တိ ဒီပေတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ပဘေဒတော ပန တီဏိ သရဏဂမနာနိ, ပဉ္စ သီလာနိ, ဒသ သီလာနိ, ပာတိမောက္ခသံဝရော, ဣန္ဒြိယသံဝရော, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ, ပစ္စယပဋိသေဝနံ, သဗ္ဗမ္ပိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ; ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ဇာဂရိယာနုယောဂေ, ဈာနံ, ဝိပဿနာ, အဘိညာ, သမာပတ္တိ, အရိယမဂ္ဂေါ, အရိယဖလံ, သဗ္ဗမေ့တံ အပဏ္ဏကဋ္ဌာနံ အပဏ္ဏကပဋိပဒါ, နိယျာနိကပဋိပဒါတိ အတ္ထော။

ယသ္မာ စ ပန နိယျာနိကပဋိပဒါယ ဧတံ နာမံ, တသ္မာယေဝ ဘဂဝါ အပဏ္ဏကပဋိပဒံ ဒဿေန္တော ဣမံ သုတ္တမာဟ –

“တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အပဏ္ဏကပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတိ, ယောနိ စဿ အာရဒ္ဓါ ဟောတိ အာသဝါနံ ခယာယ ။ ကတမေဟိ တီဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ , ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ, ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတိ နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ။ပေ.။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ။ ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ။ပေ.။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတီ”တိ (အ. နိ. ၃.၁၆)။

ဣမသ္မိဉ္စာပိ သုတ္တေ တယောဝ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ အယံ ပန အပဏ္ဏကပဋိပဒါ ယာဝ အရဟတ္တဖလံ လဗ္ဘတေဝ ။ တတ္ထ အရဟတ္တဖလမ္ပိ, ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရသ္သ စေဝ, အနုပာဒါပရိနိဗ္ဗာနသ္သ စ, ပဋိပဒါယေဝ နာမ ဟောတိ။

ဧကေတိ ဧကစ္စေ ပဏ္ဍိတမနုသ္သာ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ''အသုကာ နာမာ''တိ နိယမော နတ္ထိ, ဣဒံ ပန သပရိသံ ဗောဓိသတ္တံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဒုတိယံ အာဟု တက္ကိကာ** တိ ဒုတိယန္တိ ပဌမတော အပဏ္ဏကဋ္ဌာနတော နိယျာနိကကာရဏတော ဒုတိယံ တက္ကဂ္ဂါဟကာရဏံ အနိယျာနိကကာရဏံ။ **အာဟု တက္ကိကာ** တိ ဧတ္ထ ပန သဒ္ဓိံ ပုရိမပဒေန အယံ ယောဇနာ – **အပဏ္ဏကဋ္ဌာနံ** ဧကံသိကကာရဏံ အဝိရဒ္ဓကာရဏံ နိယျာနိကကာရဏံ **ဧကေ** ဗောဓိသတ္တပ္ပမုခါ ပဏ္ဍိတမနုသ္သာ ဂဏှိံသု။ ယေ ပန ဗာလသတ္ထဝါဟပုတ္တပ္ပမုခါ တက္ကိကာ အာဟု, တေ **ဒုတိယံ** သာပရာဓံ အနေကံသိကဋ္ဌာနံ ဝိရဒ္ဓကာရဏံ အနိယျာနိကကာရဏံ အဂ္ဂဟေသုံ။ တေသု ယေ အပဏ္ဏကဋ္ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, တေ သုက္ကပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ။ ယေ ဒုတိယံ ''ပုရတော ဘဝိတဗ္ဗံ ဥဒကေနာ''တိ တက္ကဂ္ဂါဟသင်္ခါတံ အနိယျာနိကကာရဏံ အဂ္ဂဟေသုံ။ တေ ကဏှပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ။

တတ္ထ သုက္ကပဋိပဒါ အပရိဟာနိပဋိပဒါ, ကဏှပဋိပဒါ ပရိဟာနိပဋိပဒါ။ တသ္မာ ယေ သုက္ကပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ, တေ အပရိဟီနာ သောတ္ထိဘာဝံ ပတ္တာ။ ယေ ပန ကဏှပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ, တေ ပရိဟီနာ အနယဗျသနံ အာပန္နာတိ ဣမမတ္ထံ ဘဂဝါ အနာထပိဏ္ဍိကသ္သ ဂဟပတိနော ဝတွာ ဥတ္တရိ ဣဒမာဟ **''တဒညာယ မေဓာဝီ, တံ ဂဏှေ ယဒပဏ္ဏက''**န္တိ။

တတ္ထ **တဒညာယ မေဓာဝီ**တိ ''မေဓာ''တိ လဒ္ဓနာမာယ ဝိပုလာယ ဝိသုဒ္ဓါယ ဥတ္တမာယ ပညာယ သမန္နာဂတော ကုလပုတ္တော ဧတံ အပဏ္ဏကေ စေဝ သပဏ္ဏကေ စာတိ ဒွီသု အတက္ကဂ္ဂါဟတက္ကဂ္ဂါဟသင်္ခါတေသု ဌာနေသု ဂုဏဒေါသံ ဝုဍ္ဎိဟာနိံ အတ္ထာနတ္ထံ ဉတွာတိ အတ္ထော။ **တံ ဂဏှေ ယဒပဏ္ဏက**န္တိ ယံ အပဏ္ဏကံ ဧကံသိကံ သုက္ကပဋိပဒါအပရိဟာနိယပဋိပဒါသင်္ခါတံ နိယျာနိကကာရဏံ, တဒေဝ ဂဏှေယျ။ ကသ္မာ? ဧကံသိကာဒိဘာဝတောယေဝ။ ဣတရံ ပန န ဂဏှေယျ။ ကသ္မာ? အနေကံသိကာဒိဘာဝတောယေဝ။ အယဉှိ အပဏ္ဏကပဋိပဒါ နာမ သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ ပဋိပဒါ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ ဟိ အပဏ္ဏကပဋိပဒါယမေဝ ဌတွာ ဒဠှေန ဝီရိယေန ပါရမိယော ပူရေတွာ ဗောဓိမူလေ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဟောန္တိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗောဓိံ ဥပ္ပါဒေန္တိ, ဗုဒ္ဓပုတ္တာ သာဝကပါရမိဉာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တီတိ။

ဣတိ ဘဂဝါ ဧတံ ဥပါသကာနံ တိသ္သော ကုလသမ္ပတ္တိယော စ ဆ ကာမသဂ္ဂေ ဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တိယော စ ဒတွာပိ ပရိယောသာနေ အရဟတ္တမဂ္ဂဖလဒါယိကာ အပဏ္ဏကပဋိပဒါ နာမ, စတူသု အပါယေသု ပဉ္စသု စ နီစကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိဒါယိကာ သပဏ္ဏကပဋိပဒါ နာမာတိ ဣမံ အပဏ္ဏကဓမ္မဒေသနံ ဒသ္သေတွာ ဥတ္တရိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သောဠသဟိ အာကာရေဟိ ပကာသေသိ။ စတုသစ္စပရိယောသာနေ သဗ္ဗေပိ တေ ပဉ္စသတာ ဥပါသကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒသ္သေတွာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေတွာ ဒသ္သေသိ – ''တသ္မိံ သမယေ ဗာလသတ္ထဝါဟပုတ္တော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, တသ္သ ပရိသာ ဒေဝဒတ္တပရိသာဝ, ပဏ္ဍိတသတ္ထဝါဟပုတ္တပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ပဏ္ဍိတသတ္ထဝါဟပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

အပဏ္ဏကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

၂. ဝဏ္ဏုပထဇာတကဝဏ္ဏနာ

အကိလာသုနောတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ကထေသိ။ ကံ ပန အာရဗ္ဘာတိ? ဧကံ ဩသ္သဋ္ဌဝီရိယံ ဘိက္ခုံ။ တထာဂတေ ကိရ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တေ ဧကော သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဒါယ ပဉ္စဝသ္သိကော ဟုတွာ ဒွေ မာတိကာ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဝိပသ္သနာစာရံ သိက္ခိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အတ္တနော စိတ္တရု

စိယံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဇော် အရညံ ပဝိသိတွာ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ တေမာသံ တယမန္တော်ပိ ဩဘာသမတ္တံ တ နိမိတ္တမတ္တံ တ ဥပ္ပာဒေတုံ နာသက္ခိ။

အထဿ တေဒဟောသိ ''သတ္ထာရာ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ ကထိတာ, တေသု မယာ ပဒပရမေန ဘဝိတဗ္ဗံ, နတ္ထိ မညေ မယှံ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂေါ ဝါ ဖလံ ဝါ, ကိံ ကရိဿာမိ အရညဝါသေန, သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ရူပ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဗုဒ္ဓသရီရံ ဩလောကေန္တော မဓုရံ ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော ဝိဟရိဿာမီ''တိ ပုန ဇေတဝနမေဝ ပစ္စာဂမာသိ။ အထ နံ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ အာဟံသု – ''အာဝုသော, တွံ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ 'သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ'တိ ဂတော, ဣဒါနိ ပန အာဂန္တွာ သင်္ဂဏိကာယ အဘိရမမာနော စရသိ, ကိံ နု ခော တေ ပဗ္ဗဇိတ ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ, အပ္ပဋိသန္ဓိကော ဇာတောသီ''တိ? အာဝုသော, အဟံ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ အလဘိတွာ ''အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေန မယာ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဝီရိယံ ဩဿဇိတွာ အာဂတောမှီတိ။ ''အကာရဏံ တေ, အာဝုသော, ကတံ ဒဠှဝီရိယ ဿ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီရိယံ ဩဿဇန္တေန, အယုတ္တံ တေ ကတံ, ဧဟိ တထာဂတဿ ဒဿေမာ''တိ တံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမံသု။

သတ္ထာ တံ ဒိသွာ ဧဝမာဟ ''ဘိက္ခဝေ, တုမှေ ဧတံ ဘိက္ခုံ အနိစ္ဆမာနံ အာဒာယ အာဂတာ, ကိံ ကတံ ဣမိနာ''တိ? ''ဘန္တေ, အယံ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝီရိယံ ဩဿဇိတွာ အာဂတော''တိ အာဟံသု။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ ''သစ္စံ ကိရ တယာ ဘိက္ခု ဝီရိယံ ဩဿဋ္ဌ''န္တိ? ''သစ္စံ, ဘဂဝါ''တိ။ ''ကိံ ပန တွံ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ မမ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ 'အပ္ပိစ္ဆော'တိ ဝါ 'သန္တုဋ္ဌော'တိ ဝါ 'ပဝိဝိတ္တော'တိ ဝါ 'အာရဒ္ဓဝီရိယော'တိ ဝါ ဧဝံ အတ္တာနံ အဇာနာပေတွာ 'ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခူ'တိ ဇာနာပေသိ။ နနု တွံ ပုဗ္ဗေ ဝီရိယဝါ အဟောသိ, တယာ ဧကေန ကတံ ဝီရိယံ နိဿာယ မရုကန္တာရေ ပဉ္စသု သကဋသတေသု မနုဿာ စ ဂေါဏာ စ ပာနီယံ လဘိတွာ သုခိတာ ဇာတာ, ဣဒါနိ ကသ္မာ ဝီရိယံ ဩဿဇသီ''တိ။ သော ဘိက္ခု တွေကေန ဝ စနေန ဥပတ္ထမ္ဘိတော အဟောသိ။

တံ ပန ကထံ သုတွာ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု – ''ဘန္တေ, ဣဒါနိ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ ဝီရိယဿ ဩဿဋ္ဌဘာ ဝေါ အမှာကံ ပါကဋော, ပုဗ္ဗေ ပနဿ ဧကဿ ဝီရိယံ နိဿာယ မရုကန္တာရေ ဂေါဏမနုဿာနံ ပာနီယံ လဘိတွာ သုခိတဘာဝေါ ပဋိစ္ဆန္နော, တုမှာကံ သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝ ပါကဋော, အမှာကမ္ပေတံ ကာရဏံ ကထေထာ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သုဏာထာ''တိ ဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခူနံ သတုပ္ပါဒံ ဇနေတွာ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋမကာသိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သတ္ထဝါဟကုလေ ပဋိ သန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဝဏိဇ္ဇံ ကရောန္တော ဝိစရတိ။ သော ဧကဒါ သဋ္ဌိယောဇနိကံ မရုကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ ကန္တာရေ သုခုမတလုကာ မုဋ္ဌိနာ ဂဟိတာ ဟတ္ထေ န တိဋ္ဌတိ, သူရိယုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ အင်္ဂါရရာသိ ဝိယ ဥဏှာ ဟောတိ, န သက္ကာ အက္ကမိတုံ။ တသ္မာ တံ ပဋိပဇ္ဇန္တာ အရဏိတလတဏ္ဍုလာဒီနိ သကဋေဟိ အာဒာယ ရတ္တိမေဝ ဂန္တွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ သကဋာနိ ပရိဝဋ္ဋံ ကတွာ မတ္ထကေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ကာလဿေဝ အာဟာရကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဆာယာယ နိသိန္နာ ဒိဝသံ ခေပေတွာ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဘူမိယာ သီတလာယ ဇာတာယ သကဋာနိ ယောဇေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, သမုဒ္ဒဂမနသဒိသမေဝ ဂမနံ ဟောတိ။ ထလနိယျာမကော နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, သော တာရကသညာ သတ္ထံ တာရေတိ။

သောပိ သတ္ထဝါဟော တသ္မိံ ကာလေ ဣမိနာဝ နိယာမေန တံ ကန္တာရံ ဂစ္ဆန္တော ဧကူနသဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ ''ဣဒါနိ ဧကရတ္တေနေဝ မရုကန္တာရာ နိက္ခမနံ ဘဝိဿတီ''တိ သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ သဗ္ဗံ အရဏိကံ ခေပေ တွာ သကဋာနိ ယောဇေတွာ ပာယာသိ။ နိယျာမကော ပန ပုရိမသကဋေ အာသနံ ပတ္ထရာပေတွာ အာကာသေ တာရကံ ဩလောကေန္တော ''ဣတော ပါဇေထ, ဣတော ပါဇေထာ''တိ ဝဒမာနော နိပဇ္ဇိ။ သော ဒီဃမဒ္ဓါနံ အနိဒ္ဒါယနဘာဝေန ကိလန္တော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ, ဂောဏေ နိဝတ္တိတွာ အာဂတမဂ္ဂမေဝ ဂဏှန္တေ န အညာသိ။ ဂောဏာ သဗ္ဗရတ္တိံ အ ဂမံသု။ နိယျာမကော အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ ပဗုဒ္ဓော နက္ခတ္တံ ဩလောကေတွာ ''သကဋာနိ နိဝတ္တေထ နိဝတ္တေထာ''တိ အာဟ။ သကဋာနိ နိဝတ္တေတွာ ပဋိပာဋိံ ကရောန္တာနညေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂတော။ မနုဿာ ''ဟိယျော အမှ

ဟာကံ နိဝိဋ္ဌခန္ဓာတရဋ္ဌာနမေဝေတံ, အရဒကမ္ပိ နော ခီဏံ, ဣာအနိ နဋ္ဌမ္ပတာ''တိ သကဋ္ဌာနိ မောစေတွာ ပရိဝဋ္ဋကေန ဌပေတွာ မတ္ထကေ မဏ္ဍပံ ကတွာ အတ္တနော အတ္တနော သကဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌာ အနုသောစန္တာ နိပဇ္ဇိံသု။

ဗောဓိသတ္တော ''မယိ ဝီရိယံ ဩဿဇန္တေ သဗ္ဗေ ဝိနဿိဿန္တီ''တိ ဟတော သီတလဝေလာယမေဝ အာဟိဏ္ဍန္တော ဧကံ ဒဗ္ဗတိဏဂစ္ဆံ ဒိသွာ ''ဣမာနိ တိဏာနိ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကသိနေဟေန ဥဋ္ဌိတာနိ ဘဝိဿန္တီ''တိ စိန္တေတွာ ကုဒ္ဒာလံ ကဟာပေတွာ တံ ပဒေသံ ခဏာပေသိ, တေ သဋ္ဌိဟတ္ထဋ္ဌာနံ ခဏိံသု။ တွေကံ ဌာနံ ခဏိတွာ ပဟရန္တာနံ ကုဒ္ဒာလော ဟေဋ္ဌာပာသာဏေ ပဋိဟညိ, ပဟဋ္ဌမတ္တေ သဗ္ဗေ ဝီရိယံ ဩဿဇိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ပန ''ဣမဿ ပာသာဏဿ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဩတရိတွာ ပာသာဏေ ဌိတော ဩဏမိတွာ သောတံ ဩဒဟိတွာ သဒ္ဒံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဟေဋ္ဌာ ဥဒကဿ ပဝတ္တနသဒ္ဒံ သုတွာ ဥတ္တရိတွာ စူဠုပဋ္ဌာကံ အာဟ –
''တာတ, တယာ ဝီရိယေ ဩဿဋ္ဌေ သဗ္ဗေ ဝိနဿိဿာမ, တွံ ဝီရိယံ အနောဿဇန္တော ဣမံ အယကူဋံ ဂဟေတွာ အာတင့် ဩတရိတွာ ဧတသ္မိံ ပာသာဏေ ပဟာရံ ဒေဟီ''တိ။ သော တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သဗ္ဗေသု ဝီရိယံ ဩဿဇိတွာ ဌိတေသုပိ ဝီရိယံ အနောဿဇန္တော ဩတရိတွာ ပာသာဏေ ပဟာရံ အဒာသိ။ ပာသာဏော မဇ္ဈေ ဘိဇ္ဇိတွာ ဟေဋ္ဌာ ပတိတွာ သောတံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ အဋ္ဌာသိ, တာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏာ ဥဒကဝဋ္ဋိ ဥဂ္ဂဉ္ဆိ။ သဗ္ဗေ ဟ နီယံ ပိဝိတွာ နှာယိံသု, အတိရေကာနိ အက္ခယုကဒီနိ ဖာလေတွာ ယာဂုဘတ္တံ ပစိတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂေဏေ စ ဘောဇေတွာ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ဥဒကာတဋ္ဌသမီပေ ဓဇံ ဗန္ဓိတွာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အဂမံသု။ တေ တတ္ထ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ ဒိဂုဏံ တိဂုဏံ စတုဂ္ဂုဏံ လာဘံ လဘိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမံသု။ တေ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ, ဗောဓိသတ္တောပိ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မမေဝ ဂတော။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ကထေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဣမံ ကထံ ကထေသိ –

၂. ''အကိလာသုနော ဝဏ္ဏုပထေ ခဏန္တာ၊ ဥဒင်္ဂဏေ တတ္ထ ပပံ အဝိန္ဒုံ။
ဧဝံ မုနီ ဝီရိယဗလူပပန္နော၊ အကိလာသု ဝိန္ဒေ ဟဒယဿ သန္တိ''န္တိ။

တတ္ထ **အကိလာသုနော**တိ နိက္ကောသဇ္ဇာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ။ **ဝဏ္ဏုပထေ** တိ ဝဏ္ဏု ဝုစ္စတိ တလုကာ, တလုကာ မဂ္ဂေတိ အတ္ထော။ **ခဏန္တာ** တိ ဘူမိံ ခဏမာနာ။ **ဥဒင်္ဂဏေ** တိ ဧတ္ထ **ဥအာ**တိ နိပါတော, **အင်္ဂဏေ** တိ မနုဿာနံ သဉ္စရဏဋ္ဌာနေ, အနာတဋ္ဌေ ဘူမိဘာဂေတိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဝဏ္ဏုပထေ။ **ပပံ အဝိန္ဒုံ** န္တိ ဥဒကံ ပဋိလဘိံသု။ ဥဒကဉ္ဟိ ပပီယနဘာဝေန ''ပပာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ပဝဒ္ဓံ တ အာပံ ပပံ, မဟောဒကန္တိ အတ္ထော။

ဧဝန္တိ ဩပမ္မပဋိပါဒနံ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, ကာယမောနေယျာဒီသု တ အညတရံ, တေန သမန္နာဂတတ္တာ ပုဂ္ဂလော ''မုနီ''တိ ဝုစ္စတိ။ သော ပနေသ အဂါရိယမုနိ, အနဂါရိယမုနိ , သေက္ခမုနိ, အသေက္ခမုနိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓမုနိ, မုနိမုနီတိ အနေကဝိဓော။ တတ္ထ **အဂါရိယမုနီ**တိ ဂိဟီ အာဂတဖလော ဝိညာတသာသနော။ **အနဂါရိယမုနီ**တိ တထာရူပောဝ ပဗ္ဗဇိတော။ **သေက္ခမုနီ** တိ သတ္တ သေက္ခာ။ **အသေက္ခမုနီ** တိ ခီဏာသဝေါ။ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓမုနီ**တိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော။ **မုနိမုနီ**တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန မောနေယျသင်္ခါတာယ ပညာယ သမန္နာဂတော ''မုနီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝီရိယဗလူပပန္နော** တိ ဝီရိယေန စေဝ ကာယဗလဉာဏဗလေန စ သမန္နာဂတော။ **အကိလာသူ**တိ နိက္ကောသဇ္ဇော –

''ကာမံ တစော စ နှာရု စ၊ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု။
ဥပသုဿတု နိဿေသံ၊ သရီရေ မံသလောဟိတ''န္တိ။ –

ဧဝံ ဝုတ္တေန စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတတ္တာ အနလသော။ **ဝိန္ဒေ ဟဒယဿ သန္တိ** န္တိ စိတ္တဿပိ ဟဒယရူပဿပိ သီတလဘာဝကရဏေန ''သန္တိ''န္တိ သင်္ခံ ဂတံ ဈာနဝိပဿနာဘိညာအရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ သင်္ခါတံ အရိယဓမ္မံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတီတိ အတ္ထော။ ဘဂဝတာ ဟိ –

''ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, ကုသီတော ဝိဟရတိ ဝေါကိဏ္ဏော ပာပကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, မဟန္တဉ္စ သဒတ္ထံ ပရိဟာပေတိ။ အာရဒ္ဓဝီရိယော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သုခံ ဝိဟရတိ ပဝိဝိတ္တော ပာပကေဟိ အကု

သလေဟိ ဓမ္မေဟိ, မဟန္တဥ္စ သဒတ္ထံ ပရိပူရေတိ, န, ဘိက္ခဝေ, ဟီနေန အဂ္ဂဿ ပတ္တိ ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၂.၂၂) –

ဇဝံ အနေကေဟိ သုတ္တေဟိ ကုသီတဿ ဒုက္ခဝိဟာရော, အာရဒ္ဓဝီရိယဿ စ သုခဝိဟာရော သံဝဏ္ဏိတော။ ဣဓာပိ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ အကတာဘိနိဝေသဿ ဝိပဿကဿ ဝီရိယဗလေန အဓိဂန္တဗ္ဗံ တမေဝ သုခဝိဟာရံ ဒဿေန္တော ''ဇဝံ မုနီ ဝီရိယဗလူပပန္နော, အကိလာသု ဝိန္ဒေ ဟဒယဿ သန္တိ''န္တိ အာဟ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ တေ ဝါဏိဇာ အကိလာသုနော ဝဏ္ဏုပထေ ခဏန္တာ ဥဒကံ လဘိံသု, ဇဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ သာသနေ အကိလာသု ဟုတွာ ဝါယမမာနော ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု ဣမံ ဈာနာဒိဘေဒံ ဟဒယဿ သန္တိံ လဘတိ။ သော တွံ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ဥဒကမတ္တဿ အတ္ထာယ ဝီရိယံ ကတွာ ဣဒါနိ ဇဝရူပေ မဂ္ဂဖလအာယကေ နိယျာနိကသာသနေ ကသ္မာ ဝီရိယံ ဩဿဇသီတိ ဇဝံ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဒဿေတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာပိ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေတွာ ဒဿေသိ ''တသ္မိံ သမယေ ဝီရိယံ အနောဿဇိတွာ ပါသာဏံ ဘိန္ဒိတွာ မဟာဇနဿ ဥဒကအာယကော စူဠုပဋ္ဌာကော အယံ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အဟောသိ, အဝသေသပရိသာ ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓပရိသာ ဇာတာ, သတ္ထဝါဟဇေဋ္ဌကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

ဝဏ္ဏုပထဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

၃. သေရိဝဝါဏိဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣဓ စေ နံ ဝိရာဓေသီတိ ဣဒမ္ပိ ဓမ္မဒေသနံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ဇကံ ဩဿဋ္ဌဝီရိယမေဝ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဥှိ ပုရိမနယေနေဝ ဘိက္ခူဟိ အာနီတံ ဒိသွာ သတ္ထာ အာဟ – ''တွံ ဘိက္ခု, ဇဝရူပေ မဂ္ဂဖလအာယကေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီရိယံ ဩဿဇန္တော သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ ကဉ္စနပါတိယာ ပရိဟီနော သေရိဝဝါဏိဇော ဝိယ စိရံ သောစိဿသီ''တိ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု, ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ဣတော ပဉ္စမေ ကပ္ပေ ဗောဓိသတ္တော သေရိဝရဋ္ဌေ ကစ္ဆပုဋဝါဏိဇော အဟောသိ။ သော သေရိဝနာမကေန ဇကေန လောလကစ္ဆပုဋဝါဏိဇေန သဒ္ဓိံ တေဝါဟရဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တော နီလဝါဟံ နာမ နဒိံ ဥတ္တရိတွာ အရိဋ္ဌပုရံ နာမ နဂရံ ပဝိသန္တော နဂရဝီထိယော ဘာဇေတွာ အတ္တနော ပတ္တဝီထိယာ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏန္တော ဝိစရိ။ ဣတရောပိ အတ္တနော ပတ္တဝီထိံ ဂဏှိ။ တသ္မိဉ္စ နဂရေ ဇကံ သေဋ္ဌိကုလံ ပရိဇိဏ္ဏံ အဟောသိ, သဗ္ဗေ ပုတ္တဘာတိကာ စ ဓနဉ္စ ပရိက္ခယံ အဂမံသု, ဇကာ ဒါရိကာ အယျိကာယ သဒ္ဓိံ အဝသေသာ အဟောသိ, တာ ဒွေပိ ပရေသံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝန္တိ။ ဂေဟေ ပန တာသံ မဟာသေဋ္ဌိနာ ပရိဘုတ္တပုဗ္ဗာ သုဝဏ္ဏပါတိ ဘာဇနန္တရေ နိက္ခိတ္တာ ဒီဃရတ္တံ အဝလဥ္ဇိယမာနာ မလဂ္ဂဟိတာ အဟောသိ, တာ တဿာ သုဝဏ္ဏပါတိဘာဝမ္ပိ န ဇာနန္တိ။ သော လောလဝါဏိဇော တသ္မိံ သမယေ ''မဏိကေ ဂဏှထ, မဏိကေ ဂဏှထာ''တိ ဝိစရန္တော တံ ဃရဒွါရံ ပါပုဏိ။ သာ ကုမာရိကာ တံ ဒိသွာ အယျိကံ အာဟ ''အမ္မ မယှံ ဇကံ ပိဠန္ဓနံ ဂဏှာ''တိ။ အမ္မ မယံ ဒုဂ္ဂတာ, ကိံ ဒတွာ ဂဏှိဿာမာတိ။ အယံ နော ပါတိ အတ္ထိ, နော စ အမှာကံ ဥပကာရာ, ဣမံ ဒတွာ ဂဏှာတိ။ သာ ဝါဏိဇံ ပက္ကောသာပေတွာ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ တံ ပါတိံ ဒတွာ ''အယျ, ဣမံ ဂဟေတွာ တဝ ဘဂိနိယာ ကိဉ္စိဒေဝ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ ဝါဏိဇော ပါတိံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာဝ ''သုဝဏ္ဏပါတိ ဘဝိဿတီ''တိ ပရိဝတ္တေတွာ ပါတိပိဋ္ဌိယံ သူစိယာ လေခံ ကဍ္ဎိတွာ သုဝဏ္ဏဘာဝံ ဥတွာ ''ဣမာသံ ကိဉ္စိ အဒတွာဝ ဣမံ ပါတိံ ဟရိဿာမီ''တိ ''အယံ ကိံ အဂ္ဃတိ, အဍ္ဍမာသကောပိဿာ မူလံ န ဟောတီ''တိ ဘူမိယံ ခိပိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ ဇကေန ပဝိသိတွာ နိက္ခန္တဝီထိံ ဣတရော ပဝိသိတုံ လဘတီတိ ဗောဓိသတ္တော တံ ဝီထိံ ပဝိသိတွာ ''မဏိကေ ဂဏှထ, မဏိကေ ဂဏှထာ''တိ ဝိစရန္တော တမေဝ ဃရဒွါရံ ပါပုဏိ။

ပုန သာ ကုမာရိကာ တထေဝ အယျိကံ အာဟ။ အထ နံ အယျိကာ ''အမ္မ, ပဌမံ အာဂတဝါဏိဇော ပါတိံ ဘူမိယံ ခိပိတွာ ဂတော, ဣဒါနိ ကိံ ဒတွာ ဂဏှိဿာမာ''တိ အာဟ။ အမ္မ, သော ဝါဏိဇော ဖရုသဝါစော, အယံ ပန ပိယဒဿ

သနော မုဒုသလ္လာပေ, အပ္ပေ၀ နာမ နံ ဂဏ္ဍေဟယျာတိ။ အမ္မ, တေန ဟိ ပက္ကောသာဟီတိ။ သာ တံ ပက္ကောသိ။ အထသ္သ ဂေဟံ ပဝိသိတွ္ တ နိသိန္နသ္သ တံ ဟာတိံ အဒံသု။ သော တသ္သာ သုဝဏ္ဏဟာတိဘာဝံ ဉတွ္ တ "အမ္မ, အယံ ဟာတိ သတသဟသ္သံ အဂ္ဃတိ, သတသဟသ္သဂ္ဃနကဘဏ္ဍံ မယှံ ဟတ္ထေ နတ္ထီ"တိ အာဟ။ အယျ, ပဋ္ဌမံ အာဂတတဏိဇော "အယံ အဗုမာသကမ္ပိ န အဂ္ဃတီ"တိ ဝတွ္ တ ဘူမိယံ ခိပိတွ္ တ ဂတော, အယံ ပန တ၀ ပုညေန သုဝဏ္ဏဟာတိ ဇာတာ ဘဝိသ္သတိ, မယံ ဣမံ တုယှံ ဒေမ, ကိဉ္စိဒေ၀ နော ဒတွ္ တ ဣမံ ဂဟေတွ္ တ ယာဟီတိ။ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ ခဏေ ဟတ္ထဂတာနိ ပဉ္စ ကဟာပဏသတာနိ ပဉ္စသတဂ္ဃနကဉ္စ ဘဏ္ဍံ သဗ္ဗံ ဒတွ္ တ "မယှံ ဣမံ တုလဉ္စ ပသိဗ္ဗကဉ္စ အဋ္ဌ စ ကဟာပဏေ ဒေထာ"တိ တွေကံ ယာစိတွ္ တ အာဒာယ ပက္ကာမိ။ သော သီဃမေ၀ နဒီတီရံ ဂန္တွ္ တ နာဝိကသ္သ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ ဒတွ္ တ နာဝံ အဘိရုဟိ။

တတော လောလတဏိဇောပိ ပုန တံ ဂေဟံ ဂန္တွ္ တ "အာဟရထ တံ ဟာတိံ, တုမှာကံ ကိဉ္စိဒေ၀ ဒဿာမီ"တိ အာဟ။ သာ တံ ပရိဘာသိတွ္ တ "တွ္ ၀ံ အမှာကံ သတသဟသ္သဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏဟာတိံ အဗုမာသဂ္ဃနိကမ္ပိ န အကာသိ, တုယှံ ပန သာမိကသဒိသော ဓမ္မော ဓမ္မိကော တဏိဇော အမှာကံ သဟသ္သံ ဒတွ္ တ တံ အာဒာယ ဂတော"တိ အာဟ။ တံ သုတွ္ တ ၀ံ "သတသဟသ္သဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏဟာတိယာ ပရိဟီနောမှိ, မဟာဇာနိကရော ဝတ မေ အယ"န္တိ သဉ္ဇာတဗလ၀သောကော သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တော ဝိသညီ ဟုတွ္ တ အတ္တနော ဟတ္ထဂတေ ကဟာပဏေ စေ၀ ဘဏ္ဍိကဉ္စ ဃရဒွါရေယေ၀ ဝိကိရိတွ္ တ နိဝါသနပါရုပနံ ပဟာယ တုလာဒဏ္ဍံ မုဂ္ဂရံ ကတွ္ တ အာဒာယ ဗောဓိသတ္တဿ အနုပဒံ ပက္ကန္တော နဒီတီရံ ဂန္တွ္ တ ဗောဓိသတ္တံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွ္ တ "အမ္ဘော, နာဝိက, နာဝံ နိဝတ္တေဟီ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ပန "တာတ, မာ နိဝတ္တယီ"တိ ပဋိသေဓေသိ။ ဣတရဿပိ ဗောဓိသတ္တံ ဂစ္ဆန္တံ ပဿန္တဿေ၀ ဗလ၀သောကော ဥဒပါဒိ, ဟဒယံ ဥဏှံ အဟောသိ, မုခတော လောဟိတံ ဥဂ္ဂဉ္ဆိ, တပိကဒ္ဒမော ဝိယ ဟဒယံ ဖလိ။ သော ဗောဓိသတ္တေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွ္ တ တတ္ထေ၀ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ ။ ဣဒံ ပဌမံ ဒေဝဒတ္တဿ ဗောဓိသတ္တေ အာဃာတဗန္ဓနံ။ ဗောဓိသတ္တော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွ္ တ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ကထေတွ္ တ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၀ ဣမံ ဂါထံ ကထေသိ –

၃. "ဣဓ စေ နံ ဝိရာဓေသိ, သဒ္ဓမ္မဿ နိယာမတံ။
စိရံ တွ္ ၀ံ အနုတပ္ပေသိ, သေရိဝါယံ၀ ဝါဏိဇော"တိ။

တတ္ထ **ဣဓ စေ နံ ဝိရာဓေသိ, သဒ္ဓမ္မဿ နိယာမတ** န္တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဧတံ သဒ္ဓမ္မဿ နိယာမတာသင်္ခာတံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဝိရာဓေသိ။ ယဒိ ဝိရာဓေသိ, ဝီရိယံ ဩသ္သဇန္တော နာဓိဂစ္ဆသိ န ပဋိလဘသီတိ အတ္ထော။ **စိရံ တွ္ ၀ံ အနုတပ္ပေသီ** တိ ဧ၀ံ သန္တေ တွ္ ၀ံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ သောစန္တော ပရိဒေဝန္တော အနုတပေဿသိ, အထ ဝါ ဩသ္သဋ္ဌဝီရိယတာယ အရိယမဂ္ဂဿ ဝိရာဓိတတ္တာ ဒီဃရတ္တံ နိရယာဒီသု ဥပ္ပန္နော နာနပ္ပကာရာနိ ဒုက္ခာနိ အနုဘဝန္တော အနုတပ္ပိဿသိ ကိလမိဿသီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ကထံ? **သေရိဝါယံ၀ ဝါဏိဇော**တိ "သေရိဝ"တိ ဧဝံနာမကော အယံ ဝါဏိဇော ယထာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ပုဗ္ဗေ သေရိဝံနာမကော ဝါဏိဇော သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ လဘိတွ္ တ တဿာ ဂဟဏတ္ထာယ ဝီရိယံ အကတွ္ တ တတော ပရိဟီနော အနုတပ္ပိ, ဧဝမေဝ တွ္ ၀မ္ပိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဋိယတ္တသုဝဏ္ဏပါတိသဒိသံ အရိယမဂ္ဂံ ဩသ္သဋ္ဌဝီရိယတာယ အနဓိဂစ္ဆန္တော တတော ပရိဟီနော ဒီဃရတ္တံ အနုတပ္ပိဿသိ။ သစေ ပန ဝီရိယံ န ဩသ္သဇိဿသိ, ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော သုဝဏ္ဏပါတိံ ဝိယ မမ သာသနေ နဝဝိဓမ္ပိ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိလဘိဿသီတိ။

ဧဝမဿ သတ္ထာ အရဟတ္တေန ကူဋံ ဂဏှန္တော ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဒဿေတွ္ တ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩသ္သဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာပိ ဒွေ ၀တ္ထူနိ ကထေတွ္ တ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွ္ တ ဇာတကံ သမောဓာနေတွ္ တ ဒဿေသိ – "တဒါ ဗာလဝါဏိဇော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

သေရိဝဝါဏိဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

၄. စူဠသေဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဇီဝကမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တော စူဠပန္ထကတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တတ္ထ စူဠပန္ထကဿ တာဝ နိဗ္ဗတ္တိ ကထေတဗ္ဗာ။ ရာဇဂဟေ ကိရ ဓနသေဋ္ဌိကုလဿ ဓီတာ အတ္တနော ဒါသေနေဝ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ "အညေပိ မေ ဣမံ ကမ္မံ ဇာနေယျု"န္တိ ဘီတာ ဧဝမာဟ "အမှေဟိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ကာ, သစေ မေ မာတာပိတရော ဣမံ ဒေါသံ ဇာနိဿန္တိ, ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကရိဿန္တိ, ဝိဒေသံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ"တိ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ အဂ္ဂဒွါရေန နိက္ခမိတွာ "ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ အညေဟိ အဇာနနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ"တိ ဥဘောပိ အဂမံသု။

တေသံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ သံဝါသမန္ဝာယ တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ဂဗ္ဘပရိပါကံ အာဂမ္မ သာမိကေန သဒ္ဓိံ မန္တေသိ "ဂဗ္ဘော မေ ပရိပါကံ ဂတော, ဉာတိဗန္ဓုဝိရဟိတေ ဌာနေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ နာမ ဥဘိန္နမ္ပိ အမှာကံ ဒုက္ခမေဝ, ကုလဂေဟမေဝ ဂစ္ဆာမာ"တိ။ သော "သစာဟံ ဂမိဿာမိ, ဇီဝိတံ မေ နတ္ထီ"တိ စိန္တေတွာ "အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ, သွေ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဒိဝသေ အတိက္ကာမေသိ။ သာ စိန္တေသိ "အယံ ဗာလော အတ္တနော ဒေါသမဟန္တတာယ ဂန္တုံ န ဥဿဟတိ, မာတာပိတရော နာမ ဧကန္တဟိတာ, အယံ ဂစ္ဆတု ဝါ မာ ဝါ, မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သာ တသ္မိံ ဂေဟာ နိက္ခန္တေ ဂေဟပရိက္ခာရံ ပဋိသာမေတွာ အတ္တနော ကုလဃရံ ဂတဘာဝံ အနန္တရဂေဟဝါသီနံ အာရောစေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

အထ သော ပုရိသော ဃရံ အာဂတော တံ အဒိသွာ ပဋိဝိဿကေ ပုစ္ဆိတွာ "ကုလဃရံ ဂတာ"တိ သုတွာ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ သမ္ပာပုဏိ။ တဿာပိ တတ္ထေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သော "ကိံ ဣဒံ ဘဒ္ဒေ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သာမိ, ဧကော ပုတ္တော ဇာတော"တိ။ "ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿာမာ"တိ? "ယဿတ္ထာယ မယံ ကုလဃရံ ဂစ္ဆေယျာမ, တံ ကမ္မံ အန္တရာဝ နိပ္ဖန္နံ, တတ္ထ ဂန္တွာ ကိံ ကရိဿာမ, နိဝတ္တာမာ"တိ ဒွေပိ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ နိဝတ္တိံသု။ တဿ စ ဒါရကဿ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ "ပန္ထကော"တိ နာမံ အကံသု ။ တဿာ န စိရဿေဝ အပရောပိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တဿာပိ ဒါရကဿ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ ပဌမဇာတဿ "မဟာပန္ထကော"တိ နာမံ ကတွာ ဣတရဿ "စူဠပန္ထကော"တိ နာမံ အကံသု။ တေ ဒွေပိ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အာဂတာ။

တေသံ တတ္ထ ဝသန္တာနံ အယံ မဟာပန္ထကဒါရကော အညေ ဒါရကေ "စူဠပိတာ မဟာပိတာ"တိ, "အယျကော အယျိကာ"တိ စ ဝဒန္တေ သုတွာ မာတရံ ပုစ္ဆိ "အမ္မ, အညေ ဒါရကာ 'စူဠပိတာ မဟာပိတာ'တိပိ ဝဒန္တိ, 'အယျကော အယျိကာ'တိပိ ဝဒန္တိ, အမှာကံ ဉာတကာ နတ္ထီ"တိ။ "အာမ, တာတ, တုမှာကံ ဧတ္ထ ဉာတကာ နတ္ထိ, ရာဇဂဟနဂရေ ပန တေ ဓနသေဋ္ဌိ နာမ အယျကော, တတ္ထ တုမှာကံ ဗဟူ ဉာတကာ"တိ။ "ကသ္မာ တတ္ထ န ဂစ္ဆထ, အမ္မာ"တိ? သာ အတ္တနော အဂမနကာရဏံ ပုတ္တဿ အကထေတွာ ပုတ္တေသု ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တေသု သာမိကံ အာဟ – "ဣမေ ဒါရကာ မံ အတိဝိယ ကိလမေန္တိ, ကိံ နော မာတာပိတရော ဒိသွာ မံသံ ခါဒိဿန္တိ, ဧဟိ ဒါရကာနံ အယျကကုလံ ဒဿေဿာမာ"တိ။ "အဟံ သမ္မုခါ ဘဝိတုံ န သက္ခိဿာမိ, တံ ပန တတ္ထ နယိဿာမီ"တိ။ "သာဓု, အယျ, ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဒါရကာနံ အယျကကုလမေဝ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဒွေပိ ဇနာ ဒါရကေ အာဒါယ အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ပတွာ နဂရဒွါရေ ဧကိဿာ သာလာယ နိဝါသံ ကတွာ ဒါရကမာတာ ဒွေ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အာဂတဘာဝံ မာတာပိတူနံ အာရောစာပေသိ။

တေ တံ သာသနံ သုတွာ "သံသာရေ ဝိစရန္တာနံ န ပုတ္တော န ဓီတာ နာမ နတ္ထိ, တေ အမှာကံ မဟာပရာဓိကာ, န သက္ကာ တေဟိ အမှာကံ စက္ခုပထေ ဌာတုံ, ဧတ္တကံ ပန ဓနံ ဂဟေတွာ ဒွေပိ ဇနာ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဇီဝန္တု, ဒါရကေ ပန ဣဓ ပေသေန္တူ"တိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ မာတာပိတူဟိ ပေသိတံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဒါရကေ အာဂတဒူတာနံယေဝ ဟတ္ထေ ဒတွာ ပေသေသိ, ဒါရကာ အယျကကုလေ ဝဍ္ဎန္တိ။ တေသု စူဠပန္ထကော အတိဒဟရော, မဟာပန္ထကော ပန အယျကေန သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သောတုံ ဂစ္ဆတိ။ တဿ နိစ္စံ သတ္ထု သမ္မုခါ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။ သော အယျကံ အာဟ "သစေ တုမှေ သမ္ပဋိစ္ဆထ, အဟံ ပဗ္ဗဇေယျ"န္တိ။ "ကိံ ဝဒေသိ, တာတ, မယှံ သကလလောကဿပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာတော တဝေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဘဒ္ဒိကာ, သစေ သက္ကောသိ, ပဗ္ဗဇ တာ

တာ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော။ သတ္ထာ ‘‘ကိံ မဟာသေဋ္ဌိ အရကော တေ လဒ္ဓေါ’’တိ။ ‘‘အာမ, ဘန္တေ အယံ အရကော မယှံ နတ္တာ, တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာမီတိ ဝဒတီ’’တိ အာဟ။ သတ္ထာ အညတရံ ပိဏ္ဍစာရိကံ ဘိက္ခုံ ‘‘ဣမံ အရကံ ပဗ္ဗာဇေဟီ’’တိ အာဏာပေသိ။ ထေရော တဿ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဒံ လဘိ။ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ ယောနိသော မနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

သော ဈာနသုခေန, မဂ္ဂသုခေန, ဖလသုခေန ဝီတိနာမေန္တော စိန္တေသိ ‘‘သက္ကာ နု ခေါ ဣမံ သုခံ စူဠပန္ထကဿ အတု’’န္တိ။ တတော အယျကသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ‘‘မဟာသေဋ္ဌိ သစေ တုမှေဟ သမ္ပဋိစ္ဆထ, အဟံ စူဠပန္ထကံ ပဗ္ဗာဇေယျ’’န္တိ အာဟ။ ‘‘ပဗ္ဗာဇေထ, ဘန္တေ’’တိ။ ထေရော စူဠပန္ထကအရကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒသသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။ စူဠပန္ထကသာမဏေရော ပဗ္ဗဇိတွာတော ဒန္ဓော အဟောသိ။

‘‘ပဒုမံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ၊ ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။
အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊ တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေ’’တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၃; အ. နိ. ၅.၁၉၅) –

ဣမံ ဧကကထံ စတူဟိ မာသေဟိ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိ။ သော ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပညော ဟုတွာ အညတရဿ ဒန္ဓဘိက္ခုနော ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏကာလေ ပရိဟာသကေဠိံ အကာသိ။ သော ဘိက္ခု တေန ပရိဟာသေန လဇ္ဇိတော နေဝ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှိ, န သဇ္ဈာယမကာသိ။ တေန ကမ္မေန အယံ ပဗ္ဗဇိတွာဝ ဒန္ဓော ဇာတော, ဂဟိတဂဟိတံ ပဒံ ဥပရူပရိ ပဒံ ဂဏှန္တဿ နဿတိ။ တဿ ဣမမေဝ ကထံ ဂဟေတုံ တယမာနဿ စတ္တာရော မာသာ အတိက္ကန္တာ။

အထ နံ မဟာပန္ထကော အာဟ ‘‘စူဠပန္ထက, တွံ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဘဗ္ဗော, စတူဟိ မာသေဟိ ဧကမ္ပိ ကထံ ဂဟေတုံ န သက္ကောသိ, ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ ပန တွံ ကထံ မတ္ထကံ ပါပေဿသိ, နိက္ခမ ဣတော’’တိ ဝိဟာရာ နိက္ကဍ္ဎိ။ စူဠပန္ထကော ဗုဒ္ဓသာသနေ သိနေဟေန ဂိဟိဘာဝံ န ပတ္ထေတိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ မဟာပန္ထကော ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဟောတိ။ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော ဗဟုံ ဂန္ဓမာလံ အာဒာယ အတ္တနော အမ္ဗဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ မဟာပန္ထကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘ကိတ္တကာ , ဘန္တေ, သတ္ထု သန္တိကေ ဘိက္ခူ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနီ’’တိ။ ‘‘သွေ, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓပ္ပမုခါနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အာဒာယ အမှာကံ နိဝေသနေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ’’တိ။ ‘‘ဥပါသက, စူဠပန္ထကော နာမ ဘိက္ခု ဒန္ဓော အဝိရုဠှိဓမ္မော, တံ ဌပေတွာ သေသာနံ နိမန္တနံ သမ္ပဋိစ္ဆာမီ’’တိ ထေရော အာဟ။ တံ သုတွာ စူဠပန္ထကော စိန္တေသိ ‘‘ထေရော ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ နိမန္တနံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော မံ ဗာဟိရံ ကတွာ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, နိဿံသယံ မယှံ ဘာတိကဿ မယိ စိတ္တံ ဘိန္နံ ဘဝိဿတိ, ကိံ ဣဒါနိ မယှံ ဣမိနာ သာသနေန, ဂိဟီ ဟုတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တော ဇီဝိဿာမီ’’တိ။

သော ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ ‘‘ဂိဟီ ဘဝိဿာမီ’’တိ ပါယာသိ။ သတ္ထာ ပစ္စူသကာလေယေဝ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဣမံ ကာရဏံ ဒိသွာ ပဌမတရံ ဂန္တွာ စူဠပန္ထကဿ ဂမနမဂ္ဂေ ဒွါရကောဋ္ဌကေ စင်္ကမန္တော အဋ္ဌာသိ။ စူဠပန္ထကော ဃရံ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိ။ အထ နံ သတ္ထာ ‘‘ကဟံ ပန, တွံ စူဠပန္ထက, ဣမာယ ဝေလာယ ဂစ္ဆသီ’’တိ အာဟ။ ဘာတာ မံ, ဘန္တေ, နိက္ကဍ္ဎတိ , တေနာဟံ ဝိဗ္ဘမိတုံ ဂစ္ဆာမီတိ။ စူဠပန္ထက, တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ မမ သန္တကာ, ဘာတရာ နိက္ကဍ္ဎိတော ကသ္မာ မမ သန္တိကံ နာဂစ္ဆိ? ဧဟိ ကိံ တေ ဂိဟိဘာဝေန, မမ သန္တိကေ ဘဝိဿသီ’’တိ ဘဂဝါ စူဠပန္ထကံ အာဒာယ ဂန္တွာ ဂန္ဓကုဋိပ္ပမုခေ နိသီဒာပေတွာ ‘‘စူဠပန္ထက, တွံ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ ဟုတွာ ဣမံ ပိလောတိကံ ‘ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ’န္တိ ပရိမဇ္ဇန္တော ဣဓေဝ ဟောဟီ’’တိ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခတံ ပရိသုဒ္ဓံ ပိလောတိကခဏ္ဍံ ဒတွာ ကာလေ အာရောစိတေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဇီဝကဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။

စူဠပန္ထကောပိ သူရိယံ ဩလောကေန္တော တံ ပိလောတိကာခဏ္ဍံ ‘‘ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ’’န္တိ ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ, တဿ တံ ပိလောတိကာခဏ္ဍံ ပရိမဇ္ဇန္တဿ ပရိမဇ္ဇန္တဿ ကိလိဋ္ဌံ အဟောသိ။ တတော စိန္တေသိ ‘‘ဣဒံ ပိလောတိကာခဏ္ဍံ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓံ, ဣမံ ပန အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ပုရိမပကတိံ ဝိဇဟိတွာ ဧဝံ ကိလိဋ္ဌံ

ဇာတံ, အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေသိ။ သတ္ထာ ''စူဠပန္ထကဿ စိတ္တံ ဝိပဿနံ အာရုဠှ''န္တိ ဉတွာ ''စူဠပန္ထက, တွံ ဧတံ ပိလောတိကာခဏ္ဍမေဝ သံကိလိဋ္ဌံ ရဇောရဉ္ဇိတံ ဇာတန္တိ မာ သညံ ကရိ, အဗ္ဘန္တရေ ပန တေ ရာဂရဇာဒယော အတ္ထိ, တေ ဟရာဟီ''တိ ဝတွာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပုရတော နိသိန္နော ဝိယ ပညာယမာနရူပေါ ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

''ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွ ဘိက္ခဝေါ၊ ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။

''ဒေါသော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ ဒေါသဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွ ဘိက္ခဝေါ၊ ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။

''မောဟော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ မောဟဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွ ဘိက္ခဝေါ၊ ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ''တိ။ (မဟာနိ. ၂၀၉; စူဠနိ. ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၇၄)။

ဂါထာပရိယောသာနေ စူဠပန္ထကော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ, ပဋိသမ္ဘိဒါဟိယေဝဿ တီဏိ ပိဋကာနိ အာဂမံသု။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ရာဇာ ဟုတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော နလာဋတော သေဒေ မုစ္စန္တေ ပရိသုဒ္ဓေန သာဋကေန နလာဋန္တံ ပုဉ္ဆိ, သာဋကော ကိလိဋ္ဌော အဟောသိ။ သော ''ဣမံ သရီရံ နိဿာယ ဧဝရူပေါ ပရိသုဒ္ဓေါ သာဋကော ပကတိံ ဇဟိတွာ ကိလိဋ္ဌော ဇာတော, အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိ အနိစ္စသညံ ပဋိလဘိ။ တေန ကာရဏေနဿ ရဇောဟရဏမေဝ ပစ္စယော ဇာတော။

ဇီဝကောပိ ခေါ ကောမာရဘစ္စော ဒသဗလဿ ဒက္ခိဏောဒကံ ဥပနာမေသိ။ သတ္ထာ ''နနု, ဇီဝက, ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ အတ္ထီ''တိ ဟတ္ထေန ပတ္တံ ပိဒဟိ။ မဟာပန္ထကော ''ဘန္တေ, ဝိဟာရေ နတ္ထိ ဘိက္ခူ''တိ အာဟ။ သတ္ထာ ''အတ္ထိ ဇီဝကာ''တိ အာဟ။ ဇီဝကော ''တေန ဟိ, ဘဏေ, ဂစ္ဆ, ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝံ ဝါ နတ္ထိဘာဝံ ဝါ ဇာနာဟီ''တိ ပုရိသံ ပေသေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ စူဠပန္ထကော ''မယှံ ဘာတိကော 'ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ နတ္ထီ'တိ ဘဏတိ, ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝမဿ ပကာသေဿာမီ''တိ သကလံ အမ္ဗဝနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပူရေသိ။ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တိ, ကေစ္စေ ရဇနကမ္မံ, ကေစ္စေ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တီတိ ဧဝံ အညမညံ အသဒိသံ ဘိက္ခုသဟဿံ မာပေသိ။ သော ပုရိသော ဝိဟာရေ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဒိသွာ နိဝတ္တိတွာ ''အယျ, သကလံ အမ္ဗဝနံ ဘိက္ခူဟိ ပရိပုဏ္ဏ''န္တိ ဇီဝကဿ အာရောစေသိ။ ထေရောပိ ခေါ တတ္ထေဝ –

''သဟဿက္ခတ္တုမတ္တာနံ၊ နိမ္မိနိတွာန ပန္ထကော။
နိသီဒမ္ဗဝနေ ရမ္မေ၊ ယာဝ ကာလပ္ပဝေဒနာ''တိ။ (ထေရဂါ. ၅၆၃)။

အထ သတ္ထာ တံ ပုရိသံ အာဟ – ''ဝိဟာရံ ဂန္တွာ 'သတ္ထာ စူဠပန္ထကံ နာမ ပက္ကောသတီ'တိ ဝဒေဟီ''တိ။ တေန ဂန္တွာ တထာဝုတ္တေ ''အဟံ စူဠပန္ထကော, အဟံ စူဠပန္ထကော''တိ မုခသဟဿံ ဥဋ္ဌဟိ။ ပုရိသော ဂန္တွာ ''သဗ္ဗေပိ ကိရ တေ, ဘန္တေ, စူဠပန္ထကာယေဝ နာမာ''တိ အာဟ။ တေန ဟိ တွံ ဂန္တွာ ယော ပဌမံ ''အဟံ စူဠပန္ထကော''တိ ဝဒတိ, တံ ဟတ္ထေ ဂဏှ, အဝသေသာ အန္တရဓာယိဿန္တီတိ။ သော တထာ အကာသိ, တာဝဒေဝ သဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ အန္တရဓာယိံသု။ ထေရော တေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဇီဝကံ အာမန္တေသိ ''ဇီဝက, စူဠပန္ထကဿ ပတ္တံ ဂဏှ, အယံ တေ အနုမောဒနံ ကရိဿတီ''တိ။ ဇီဝကော တထာ အကာသိ။ ထေရော သီဟနာဒံ နဒန္တော တရုဏသီဟော ဝိယ တီဏိ ပိဋကာနိ သံခေါဘေတွာ အနုမောဒနံ အကာသိ။

သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္တေ ဒဿိတေ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဂန္ဓကုဋိပ္ပမုခေ ဌတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဘိက္ခုသံဃံ ဥယျောဇေတွာ သုရဘိဂန္ဓဝါသိတံ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ဥပဂတော။ အထ သာယနှသမယေ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ဣတော စိတော စ သမောသရိတွာ ရတ္တကမ္ဗလသာဏိံ ပရိက္ခိပန္တာ ဝိယ နိသီဒိတွာ သတ္ထု ဂုဏ

ကထံ အာရဘိံသု “အာဝုသော, မဟာပန္ထကော စူဠပန္ထကဿ အဇ္ဈာသယံ အဇာနန္တော ‘စတူဟိ မာသေဟိ ဧကဂါထံ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ, ဒန္ဓော အယ’န္တိ ဝိဟာရာ နိက္ကမိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပန အတ္တနော အနုတ္တရဓမ္မရာဇတာယ ဧကသ္မိံယေဝဿ အန္တရဘတ္တေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဒါသိ, တီဏိ ပိဋကာနိ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိယေဝ အာဂတာနိ, အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ဗလံ နာမ မဟန္တ”န္တိ။

အထ ဘဂဝါ ဓမ္မသဘာယံ ဣမံ ကထာပဝတ္တိံ ဉတွာ “အဇ္ဇ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဗုဒ္ဓသေယျာယ ဥဋ္ဌာယ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ဝိဇ္ဇုလတံ ဝိယ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ရတ္တကမ္ဗလသဒိသံ သုဂတမဟာစီဝရံ ပါရုပိတွာ သုရဘိဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ မတ္တဝရဝါရဏော ဝိယ သီဟဝိက္ကန္တဝိလာသေန ဝိဇမ္ဘမာနော သီဟော ဝိယ အနန္တာယ ဗုဒ္ဓလီလာယ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ အလင်္ကတမဏ္ဍပမဇ္ဈေ သုပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနံ အဘိရုယှ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော အဏ္ဏဝကုစ္ဆိံ ဩဘာသယမာနော ယုဂန္ဓရမတ္ထကေ ဗာလသူရိယော ဝိယ အာသနမဇ္ဈေ နိသီဒိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ပန အာဂတမတ္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ကထံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။

သတ္ထာ မုဒုကေန မေတ္တစိတ္တေန ပရိသံ ဩလောကေတွာ “အယံ ပရိသာ အတိဝိယ သောဘတိ, ဧကဿပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ နတ္ထိ, သဗ္ဗေပိမေ ဗုဒ္ဓဂါရဝေန သဂါရဝါ ဗုဒ္ဓတေဇေန တဇ္ဇိတာ မယိ အာယုကပ္ပမ္ပိ အကထေတွာ နိသိန္နေ ပဌမံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ န ကထေဿန္တိ, ကထာသမုဋ္ဌာပနဝတ္တံ နာမ မယာဝ ဇာနိတဗ္ဗံ, အဟမေဝ ပဌမံ ကထေဿာမီ”တိ မဓုရေန ဗြဟ္မဿရေန ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ”တိ အာဟ။ ဘန္တေ, န မယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နာ အညံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေမ, တုမှာကံယေဝ ပန ဂုဏေ ဝဏ္ဏယမာနာ နိသိန္နာမှ “အာဝုသော မဟာပန္ထကော စူဠပန္ထကဿ အဇ္ဈာသယံ အဇာနန္တော ‘စတူဟိ မာသေဟိ ဧကံ ဂါထံ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ, ဒန္ဓော အယ’န္တိ ဝိဟာရာ နိက္ကမိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပန အနုတ္တရဓမ္မရာဇတာယ ဧကသ္မိံယေဝဿ အန္တရဘတ္တေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဒါသိ, အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ဗလံ နာမ မဟန္တ”န္တိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူနံ ကထံ သုတွာ “ဘိက္ခဝေ, စူဠပန္ထကော မံ နိဿာယ ဣဒါနိ ဓမ္မေသု ဓမ္မမဟန္တတံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေ ပန မံ နိဿာယ ဘောဂေသုပိ ဘောဂမဟန္တတံ ပါပုဏီ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု။ ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိတွာ စူဠသေဋ္ဌိ နာမ အဟောသိ, သော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော သဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဇာနာတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရဝီထိယံ မတမူသိကံ ဒိသွာ တင်္ခဏညေဝ နက္ခတ္တံ သမာနေတွာ ဣဒမာဟ “သက္ကာ စက္ခုမတာ ကုလပုတ္တေန ဣမံ ဥန္ဒူရံ ဂဟေတွာ ပုတ္တဒါရဘရဏဉ္စ ကာတုံ ကမ္မန္တေ စ ပယောဇေတု”န္တိ? အညတရော ဒုဂ္ဂတကုလပုတ္တော တံ သေဋ္ဌိဿ ဝစနံ သုတွာ “နာယံ အဇာနိတွာ ကထေဿတီ”တိ တံ မူသိကံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ အာပဏေ ဗိဠာလဿတ္ထာယ ဝိက္ကိဏိတွာ ကာကဏိကံ လဘိတွာ တာယ ကာကဏိကာယ ဖာဏိတံ ဂဟေတွာ ဧကေန ဃဋေန ပါနီယံ ဂဏှိ။ သော အရညတော အာဂစ္ဆန္တေ မာလာကာရေ ဒိသွာ ထောကံ ထောကံ ဖာဏိတခဏ္ဍံ ဒတွာ ဥဠုင်္ကေန ပါနီယံ အဒါသိ, တေ စဿ ဧကေကံ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိံ အဒံသု။ သော တေန ပုပ္ဖမူလေန ပုနဒိဝသေပိ ဖာဏိတဉ္စ ပါနီယဃဋဉ္စ ဂဟေတွာ ပုပ္ဖာရာမမေဝ ဂတော။ တဿ တံ ဒိဝသံ မာလာကာရာ အဍ္ဎောစိတကေ ပုပ္ဖဂစ္ဆေ ဒတွာ အဂမံသု။ သော န စိရဿေဝ ဣမိနာ ဥပါယေန အဋ္ဌ ကဟာပဏေ လဘိ။

ပုန ဧကသ္မိံ ဝါတဝုဋ္ဌိဒိဝသေ ရာဇုယျာနေ ဗဟူ သုက္ခဒဏ္ဍကာ စ သာခါ စ ပလာသဉ္စ ဝါတေန ပတိတံ ဟောတိ, ဥယျာနပါလော ဆဍ္ဍေတုံ ဥပါယံ န ပဿတိ ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ “သစေ ဣမာနိ ဒါရုပဏ္ဏာနိ မယှံ ဒဿသိ, အဟံ တေ ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ နီဟရိဿာမီ”တိ ဥယျာနပါလံ အာဟ, သော “ဂဏှ အယျာ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ စူဠန္တေဝါသိကော ဒါရကာနံ ကီဠနမဏ္ဍလံ ဂန္တွာ ဖာဏိတံ ဒတွာ မုဟုတ္တေန သဗ္ဗာနိ ဒါရုပဏ္ဏာနိ နီဟရာပေတွာ ဥယျာနဒွါရေ ရာသိံ ကာရေသိ။ တဒါ ရာဇကုမ္ဘကာရော ရာဇကုလေ ဘာဇနာနံ ပစနတ္ထာယ ဒါရူနိ ပရိယေသမာနော ဥယျာနဒွါရေ တာနိ ဒိသွာ တဿ ဟတ္ထတော ကိဏိတွာ ဂဏှိ။ တံ ဒိဝသံ စူဠန္တေဝါသိကော ဒါရုဝိက္ကယေန သောဠသ ကဟာပဏေ စာဋိအာဒီနိ စ ပဉ္စ ဘာဇနာနိ လဘိ။

သော စတုဝီသတိယာ ကဟာပဏေသု ဇာတေသု “အတ္ထိ အယံ ဥပဟယော မယ္ဟ”န္တိ နဂရဒ္ဒတရတော အဝိဒူရေ ဌာနေ ဇော် ဟာနီယစာဋ္ဌီ ဌပေတ္တ ပဠ္ဌသတေ တိဏှာရကေ ဟာနီယေန ဥပဌှာဟိ။ တေ အာပာံသု “သမ္မ, တ္ဝံ အမ္ဟာကံ ဗဟူပကာရော, ကိံ တေ ကရောမာ”တိ? သော “မယ္ဟံ ကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ကရိဿထာ”တိ ဝတ္တ ဣတော စိတော စ ဝိစ ရန္တော ထလပထကမ္မိကေန စ ဇလပထကမ္မိကေန စ သဒ္ဓိံ မိတ္တသန္ထဝံ အကာသိ။ တဿ ထလပထကမ္မိကော “သွေ့ဝ ဣမံ နဂရံ အဿတဏိဇကော ပဍ္စ အဿသတာနိ ဂဟေတ္တ အာဂမိဿတီ”တိ အာစိက္ခိ။ သော တဿ ဝစ နံ သုတ္တ တိဏှာရကေ အာဟ “အဇ္ဇ မယ္ဟံ ဧကေကံ တိဏကလာပံ ဒေထ, မယာ စ တိဏေ အဝိက္ကိဏိတေ အတ္တ နော တိဏံ မာ ဝိက္ကိဏထာ”တိ။ တေ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ ပဍ္စ တိဏကလာပသတာနိ အာဟရိတ္တ တဿ ဃရေ ဟာပယိံသု။ အဿတဏိဇော သကလနဂရေ အဿာနံ ဂေစရံ အလဘိတ္တ တဿ သဟဿံ ဒတ္တ တံ တိဏံ ဂဏှိ။

တတော ကတိပဟာဟစ္စယေနဿ ဇလပထကမ္မိကော သဟာယကော အာရောစေသိ “ပဋ္ဌနမှိ မဟာနာတ အာဂ တာ”တိ။ သော “အတ္ထိ အယံ ဥပဟယော”တိ အဌှဟိ ကဟာပဏေဟိ သဗ္ဗပရိတရသမ္ပန္နံ တာဝကာလိကံ ရထံ ဂဟေ တ္တ မဟန္တေန ယသေန နာတပဋ္ဌနံ ဂန္တ္တာ ဇော် အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ နာဝိကဿ သစ္စကာရံ ဒတ္တ အဝိဒူရေ ဌာနေ သာဏိယာ ပရိက္ခိပာပေတ္တ နိသိန္နော ပုရိသေ အာဏာပေသိ “ဗာဟိရတော တဏိဇေသု အာဂတေသု တတိယေန ပဋိ္ဓ ဟာရေန မံ အာရောစေထာ”တိ ။ “နာတ အာဂတာ”တိ သုတ္တ ဗာရာဏသိတော သတမတ္တာ တဏိဇာ “ဘဏ္ဍံ ဂဏှာ မာ”တိ အာဂမိံသု။ ဘဏ္ဍံ တုမ္ဟေ န လဘိဿထ, အသုကဌာနေ နာမ မဟာတဏိဇေန သစ္စကာရော ဒိန္နောတိ။ တေ တံ သုတ္တ တဿ သန္တိကံ အာဂတာ။ ဟာဒမူလိကပုရိသာ ပုရိမသညာဝသေန တတိယေန ပဋိ္ဓဟာရေန တေသံ အာဂတ ဘာဝံ အာရောစေသုံ။ တေ သတမတ္တာ တဏိဇာ ဧကေကံ သဟဿံ ဒတ္တ တေန သဒ္ဓိံ နာတယ ပတ္တိကာ ဟုတ္တ ပုန ဧကေကံ သဟဿံ ဒတ္တ ပတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇာပေတ္တ ဘဏ္ဍံ အတ္တနော သန္တကမကံသု။

စူဠ္ဌန္တေတသိကော ဒွေ့ဝ သတသဟဿာနိ ဂဏှိတ္တ ဗာရာဏသိံ အာဂန္တ္တ “ကတညုနာ မေ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋ တီ”တိ ဇော် သတသဟဿံ ကဟာပေတ္တ စူဠ္ဌသေဋ္ဌိဿ သမီပံ ဂတော။ အထ နံ သေဋ္ဌိ “ကိံ တေ, တာတ, ကတ္တ ဣဒံ ဓနံ လဒ္ဓ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော “တုမ္ဟေဟိ ကထိတဥပဟယေ ဌတ္တ စတုမာသမ္ဘန္တရေယေဝ လဒ္ဓ”န္တိ မတမူသိ ကံ အာဒိံ ကတ္တ သဗ္ဗံ ဝတ္တုံ ကထေသိ။ စူဠ္ဌသေဋ္ဌိ တဿ ဝစနံ သုတ္တ “ဣဒာနိ ဧဝရူပံ အရကံ မမ သန္တကံ ကာ တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝယပ္ပတ္တံ အတ္တနော ဓီတရံ ဒတ္တ သကလကုဋုမ္ဗဿ သာမိကံ အကာသိ။ သော သေဋ္ဌိနော အစ္စ ယေန တသိံ့ နဂရေ သေဋ္ဌိဌာနံ လဘိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ယထာကမ္မံ အဂမာသိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေပိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ကထေတ္တ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ့ဝ ဣမံ ကထံ ကထေသိ –

၄. “အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ၊ ဟာဘတေန ဝိစက္ခဏော။
သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ”န္တိ။

တတ္ထ **အပ္ပကေနပီ**တိ ထောကေနပိ ပရိတ္တကေနပိ။ **မေဓာဝီ**တိ ပညတ။ **ဟာဘတေနာ**တိ ဘဏ္ဍမူလေန။ **ဝိစက္ခဏော**တိ တေဟာရကုသလော။ **သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာန** န္တိ မဟန္တံ ဓနဉ္စ ယသဉ္စ ဥပ္ပာဒေတ္တ တတ္ထ အတ္တာနံ သဏ္ဌာပေတိ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ယထာ ကိံ? **အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမံ,** ယထာ ပဏ္ဍိတပုရိသော ပရိတ္တံ အဂ္ဂိံ အနုက္ကမေန ဂေမယစုဏ္ဏာဒီနိ ပက္ခိပိတ္တ မုခတတေန ဓမန္တော သမုဋ္ဌာပေတိ ဝဍ္ဍေတိ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ကရောတိ, ဧဝ မေဝ ပဏ္ဍိတော ထောကမ္ပိ ဟာဘတံ လဘိတ္တ နာနာဥပဟယေဟိ ပယောဇေတ္တ ဓနဉ္စ ယသဉ္စ ဝဍ္ဍေတိ , ဝဍ္ဍေတ္တ စ ပန တတ္ထ အတ္တာနံ ပတိဋ္ဌာပေတိ, တာယ ဧဝ တ ပန ဓနယသမဟန္တတာယ အတ္တာနံ သမုဋ္ဌာပေတိ, အဘိညာ တံ ဟာကဋံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

ဣတိ ဘဂတ “ဘိက္ခဝေ, စူဠ္ဌပန္ထကော မံ နိဿာယ ဣဒာနိ ဓမ္မေသု ဓမ္မမဟန္တတံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေ ပန ဘော ဂေသုပိ ဘောဂမဟန္တတံ ဟာပုဏိ”တိ ဧဝံ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဒသ္သေတ္တ ဒွေ့ဝ ဝတ္ထူနိ ကထေတ္တ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတ္တ တ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒာ စူဠ္ဌန္တေတသိကော စူဠ္ဌပန္ထကော အဟောသိ, စူဠ္ဌကသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟော သိ”န္တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

၅. တဏ္ဍုလနာဠိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကိမဂ္ဃတိ တဏ္ဍုလနာဠိကာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လာဠုဒါယိတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ သမယေ အာယသ္မာ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော သင်္ဃဿ ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဟောတိ။ တသ္မိံ ပါတောဝ သလာကဘတ္တာနိ ဥဒ္ဒိသမာနေ လာဠုဒါယိတ္ထေရဿ ကဒါစိ ဝရဘတ္တံ ပါပုဏာတိ, ကဒါစိ လာမကဘတ္တံ။ သော လာမကဘတ္တဿ ပတ္တဒိဝသေ သလာကဂ္ဂံ အာကုလံ ကရောတိ, “ကိံ ဒဗ္ဗောဝ သလာကံ ဒါတုံ ဇာနာတိ, အမှေ န ဇာနာမာ”တိ ဝဒတိ။ တသ္မိံ သလာကဂ္ဂံ အာကုလံ ကရောန္တေ “ဟန္ဒ ဣဒါနိ တွညေဝ သလာကံ ဒေဟီ”တိ သလာကပစ္ဆိံ အဒံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ သော သင်္ဃဿ သလာကံ အဒါသိ။ ဒေန္တော စ ပန “ဣဒံ ဝရဘတ္တ”န္တိ ဝါ “လာမကဘတ္တ”န္တိ ဝါ “အသုကဝဿဂ္ဂေ ဝရဘတ္တ”န္တိ ဝါ “အသုကဝဿဂ္ဂေ လာမကဘတ္တ”န္တိ ဝါ န ဇာနာတိ, ဌိတိကံ ကရောန္တောပိ “အသုကဝဿဂ္ဂေ ဌိတိကာ”တိ န သလ္လက္ခေတိ။ ဘိက္ခူနံ ဌိတဝေလာယ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ အယံ ဌိတိကာ ဌိတာ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ အယ”န္တိ ဘူမိယံ ဝါ ဘိတ္တိယံ ဝါ လေခံ ကဍ္ဎတိ။ ပုနဒိဝသေ သလာကဂ္ဂေ ဘိက္ခူ မန္ဒတရာ ဝါ ဟောန္တိ ဗဟုတရာ ဝါ, တေသု မန္ဒတရေသု လေခါ ဟေဋ္ဌာ ဟောတိ, ဗဟုတရေသု ဥပရိ။ သော ဌိတိကံ အဇာနန္တော လေခါသညာယ သလာကံ ဒေတိ။

အထ နံ ဘိက္ခူ “အာဝုသော, ဥဒါယိ, လေခါ နာမ ဟေဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ ဥပရိ ဝါ, ဝရဘတ္တံ ပန အသုကဝဿဂ္ဂေ ဌိတံ, လာမကဘတ္တံ အသုကဝဿဂ္ဂေ”တိ အာဟံသု။ သော ဘိက္ခူ ပဋိပ္ဖရန္တော “ယဒိ ဧဝံ အယံ လေခါ ကသ္မာ ဧဝံ ဌိတာ, ကိံ အဟံ တုမှာကံ သဒ္ဒဟာမိ, ဣမိဿာ လေခါယ သဒ္ဒဟာမီ”တိ ဝဒတိ။ အထ နံ ဒဟရာ စ သာမဏေရာ စ “အာဝုသော လာဠုဒါယိ တယိ သလာကံ ဒေန္တေ ဘိက္ခူ လာဘေန ပရိဟာယန္တိ, န တွံ ဒါတုံ အနုစ္ဆဝိကော, ဂစ္ဆ ဣတော”တိ သလာကဂ္ဂတော နိက္ကဍ္ဎိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ သလာကဂ္ဂေ မဟန္တော ကောလာဟလော အဟောသိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ ပုစ္ဆိ “အာနန္ဒ, သလာကဂ္ဂေ မဟန္တော ကောလာဟလော, ကိံ သဒ္ဒော နာမေသော”တိ။ ထေရော တထာဂတဿ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ “အာနန္ဒ, န ဣဒါနေဝ လာဠုဒါယိ အတ္တနော ဗာလတာယ ပရေသံ လာဘဟာနိံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိယေဝါ”တိ အာဟ။ ထေရော တဿတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ယာစိ။ ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော ရာဇာ အဟောသိ။ တဒါ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဃာပနိကော အဟောသိ။ ဟတ္ထိအဿာဒီနိ စေဝ မဏိသုဝဏ္ဏာဒီနိ စ အဂ္ဃာပေသိ, အဂ္ဃာပေတွာ ဘဏ္ဍသာမိကာနံ ဘဏ္ဍာနုရူပမေဝ မူလံ ဒါပေသိ။ ရာဇာ ပန လုဒ္ဓော ဟောတိ, သော လောဘပကတိတာယ ဧဝံ စိန္တေသိ “အယံ အဂ္ဃာပနိကော ဧဝံ အဂ္ဃာပေန္တော န စိရဿေဝ မမ ဂေဟေ ဓနံ ပရိက္ခယံ ဂမေဿတိ, အညံ အဂ္ဃာပနိကံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော သီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ရာဇင်္ဂဏံ ဩလောကေန္တော ဧကံ ဂါမိကမနုဿံ လောလဗာလံ ရာဇင်္ဂဏေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ဧသ မယှံ အဂ္ဃာပနိကကမ္မံ ကာတုံ သက္ခိဿတီ”တိ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “သက္ခိဿသိ, ဘဏေ, အမှာကံ အဂ္ဃာပနိကကမ္မံ ကာတု”န္တိ အာဟ။ သက္ခိဿာမိ, ဒေဝါတိ။ ရာဇာ အတ္တနော ဓနရက္ခဏတ္ထာယ တံ ဗာလံ အဂ္ဃာပနိကကမ္မေ ဌပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော ဗာလော ဟတ္ထိအဿာဒီနိ အဂ္ဃာပေန္တော အဂ္ဃံ ဟာပေတွာ ယထာရုစိယာ ကထေတိ။ တဿ ဌာနန္တရေ ဌိတတ္တာ ယံ သော ကထေတိ, တမေဝ မူလံ ဟောတိ။

တသ္မိံ ကာလေ ဥတ္တရာပထတော ဧကော အဿဝါဏိဇော ပဉ္စ အဿသတာနိ အာနေသိ။ ရာဇာ တံ ပုရိသံ ပက္ကောသာပေတွာ အဿေ အဂ္ဃာပေသိ။ သော ပဉ္စန္နံ အဿသတာနံ ဧကံ တဏ္ဍုလနာဠိကံ အဂ္ဃမကာသိ။ ကတွာ စ ပန “အဿဝါဏိဇဿ ဧကံ တဏ္ဍုလနာဠိကံ ဒေထာ”တိ ဝတွာ အဿေ အဿသာလာယံ သဏ္ဌာပေသိ။ အဿဝါဏိဇော ပေါရာဏအဂ္ဃာပနိကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ “ဣဒါနိ ကိံ ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ “တဿ ပုရိသဿ လဉ္ဇံ ဒတွာ ဧဝံ ပုစ္ဆထ ‘အမှာကံ တာဝ အဿာ ဧကံ တဏ္ဍုလနာဠိကံ အဂ္ဃန္တီတိ ဉာတမေတံ, တုမှေ ပန နိဿာယ တဏ္ဍုလနာဠိယာ အဂ္ဃံ ဇာနိတုကာမမှာ, သက္ခိဿထ နော ရညော သန္တိကေ ဌတွာ သာ တဏ္ဍုလနာဠိကာ ကိံ နာမ အဂ္ဃတီတိ ဝတ္တု’န္တိ, သစေ သက္ကောမီတိ ဝဒတိ, တံ ဂဟေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂစ္ဆထ, အဟမ္ပိ တတ္ထ အာဂမိဿာမီ”တိ။

အသ္သတဏိဘော “သာဓူ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အဋ္ဌာပနိကဿ လဋ္ဌိ ဒတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သော လဋ္ဌိ လဘိတွာဝ “သက္ခိဿာမိ တဏ္ဍုလနာဠိံ အဂ္ဃာပေတုံ”န္တိ။ “တေန ဟိ ဂစ္ဆာမ ရာဇကုလ”န္တိ တံ အာဒာယ ရညော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ အညေပိ ဗဟူ အမစ္စာ အဂမိံသု။ အဿတဏိဘော ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – “ဒေဝ, ပဉ္စန္နံ အဿသတာနံ ဧကံ တဏ္ဍုလနာဠိံ အဂ္ဃနကဘာဝံ ဇာနာမ, သာ ပန တဏ္ဍုလနာဠိ ကိံ အဂ္ဃတီတိ အဋ္ဌာပနိကံ ပုစ္ဆထ ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ အဇာနန္တော “အမ္ဘော အဋ္ဌာပနိက, ပဉ္စ အဿသတာနိ ကိံ အဂ္ဃန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ တဏ္ဍုလနာဠိံ, ဒေဝါတိ။ “ဟောတု, ဘဏေ, အဿာ တာဝ တဏ္ဍုလနာဠိံ အဂ္ဃန္တု။ သာ ပန ကိံ အဂ္ဃတိ တဏ္ဍုလနာဠိကာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော ဗာလပုရိသော “ဗာရာဏသိံ သန္တရဗာဟိရံ အဂ္ဃတိ တဏ္ဍုလနာဠိကာ”တိ အာဟ။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ရာဇာနံ အနုဝတ္တန္တော ဧကံ တဏ္ဍုလနာဠိံ အဿာနံ အဂ္ဃမကာသိ။ ပုန တဏိဇဿ ဟတ္ထတော လဉ္ဇံ လဘိတွာ တဿာ တဏ္ဍုလနာဠိကာယ ဗာရာဏသိံ သန္တရဗာဟိရံ အဂ္ဃမကာသိ။ တဒါ ပန ဗာရာဏသိယာ ပါကာရပရိက္ခေပေါ ဒွါဒသယောဇနိကော ဟောတိ။ ဣဒမဿ အန္တရံ, ဗာဟိရံ ပန တိယောဇနသတိကံ ရဋ္ဌံ။ ဣတိ သော ဗာလော ဧဝံ မဟန္တံ ဗာရာဏသိံ သန္တရဗာဟိရံ တဏ္ဍုလနာဠိကာယ အဂ္ဃမကာသိ။

တံ သုတွာ အမစ္စာ ဟတ္ထံ ပဟရိတွာ ဟသမာနာ “မယံ ပုဗ္ဗေ ပထဝိဉ္စ ရဇ္ဇဉ္စ အနဂ္ဃန္တိ သညိနော အဟုမှ, ဧဝံ မဟန္တံ ကိရ သရာဇကံ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ တဏ္ဍုလနာဠိမတ္တံ အဂ္ဃတိ, အဟော အဋ္ဌာပနိကဿ ဉာဏသမ္ပဒါ။ ကဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ အယံ အဋ္ဌာပနိကော ဝိဟာသိ, အမှာကံ ရညော ဧဝ အနုစ္ဆဝိကော”တိ ပရိဟာသံ အကံသု –

၅. “ကိမဂ္ဃတိ တဏ္ဍုလနာဠိကာယံ၊ အဿာန မူလာယ ဝဒေဟိ ရာဇ။
ဗာရာဏသိံ သန္တရဗာဟိရံ၊ အယမဂ္ဃတိ တဏ္ဍုလနာဠိကာ”တိ။

တသ္မိံ ကာလေ ရာဇာ လဇ္ဇိတော တံ ဗာလံ နိက္ကဍ္ဎာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿေဝ အဋ္ဌာပနိကဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ကမိကဗာလအဋ္ဌာပနိကော လာလုဒါယီ အဟောသိ, ပဏ္ဍိတအဋ္ဌာပနိကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

တဏ္ဍုလနာဠိဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

၆. ဒေဝဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ တိ ဣဒံ ဘဂဝါ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဗဟုဘဏ္ဍိကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိဝါသီ ကိရေကော ကုဋုမ္ဗိကော ဘရိယာယ ကာလကတာယ ပဗ္ဗဇိ။ သော ပဗ္ဗဇန္တော အတ္တနော ပရိဝေဏဉ္စ အဂ္ဂိသာလဉ္စ ဘဏ္ဍဂဗ္ဘဉ္စ ကာရေတွာ ဘဏ္ဍဂဗ္ဘံ သပ္ပိတဏ္ဍုလာဒီဟိ ပူရေတွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန အတ္တနော ဒါသေ ပက္ကောသာပေတွာ ယထာရုစိတံ အာဟာရံ ပစာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, ဗဟုပရိက္ခာရော စ အဟောသိ , ရတ္တိံ အညံ နိဝါသနပါရုပနံ ဟောတိ, ဒိဝါ အညံ။ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဝသတိ။ တဿေကဒိဝသံ စီဝရပစ္စတ္ထရဏာဒီနိ နီဟရိတွာ ပရိဝေဏေ ပတ္ထရိတွာ သုက္ခာပေန္တဿ သမ္ဗဟုလာ ဇာနပဒါ ဘိက္ခူ သေနာသနစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တာ ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ စီဝရာဒီနိ ဒိသွာ “ကဿိမာနီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော “မယှံ, အာဝုသော”တိ အာဟ။ “အာဝုသော, ဣဒမ္ပိ စီဝရံ, ဣဒမ္ပိ နိဝါသနံ, ဣဒမ္ပိ ပစ္စတ္ထရဏံ, သဗ္ဗံ တုယှမေဝါ”တိ? “အာမ မယှမေဝါ”တိ။ “အာဝုသော ဘဂဝတာ တီဏိ စီဝရာနိ အနုညာတာနိ, တွံ ဧဝံ အပ္ပိစ္ဆဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧဝံ ဗဟုပရိက္ခာရော ဇာတော, ဧဟိ တံ ဒသဗလဿ သန္တိကံ နေဿာမာ”တိ တံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမံသု။

သတ္ထာ ဒိသွာဝ “ကိံ နု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္ဆမာနကံယေဝ ဘိက္ခုံ ဂဏှိတွာ အာဂတတ္ထာ”တိ အာဟ။ “ဘန္တေ, အယံ ဘိက္ခု ဗဟုဘဏ္ဍော ဗဟုပရိက္ခာရော”တိ။ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဗဟုဘဏ္ဍော”တိ? “သစ္စံ, ဘဂဝါ”တိ။ “ကသ္မာ ပန တွံ ဘိက္ခု ဗဟုဘဏ္ဍော ဇာတော”? “နနု အဟံ အပ္ပိစ္ဆတာယ သန္တုဋ္ဌိတာယ ပဝိဝေကဿ

ဝီရိယာရမ္ဘဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒာမိ”တိ။ သော သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ ကုပိတော “ဣမိနာ ဒါနိ နီဟာရေန စရိဿာမီ”တိ ဟရုပနံ ဆဍ္ဍေတွာ ပရိသမဇ္ဈေ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ သတ္ထာ ဥပတ္ထမ္ဘယမာနော “နနု တွံ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ဟိရောတ္တပ္ပဂဝေသကော ဒကရက္ခသကာလေပိ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဂဝေသမာနော ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ ဝိဟာသိ, အထ ကသ္မာ ဣဒါနိ ဧဝံ ဂရုကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဟရုပနံ ဆဍ္ဍေတွာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဟာယ ဌိတောသီ”တိ? သော သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ တံ စီဝရံ ဟရုပိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု, ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ “မဟိံသာသကုမာရော”တိ နာမံ အကံသု။ တဿ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ ရညော အညောပိ ပုတ္တော ဇာတော, တဿ “စန္ဒကုမာရော”တိ နာမံ အကံသု။ တဿ ပန အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာ ကာလမကာသိ, ရာဇာ အညံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ရညော ပိယာ အဟောသိ မနာပါ, သာပိ သံဝါသမန္ဝာယ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ, “သူရိယကုမာရော”တိဿ နာမံ အကံသု။ ရာဇာ ပုတ္တံ ဒိသွာ တုဋ္ဌစိတ္တော “ဘဒ္ဒေ, ပုတ္တဿ တေ ဝရံ ဒမ္မီ”တိ အာဟ။ ဒေဝီ, ဝရံ ဣစ္ဆိတကာလေ ဂဟေတဗ္ဗံ ကတွာ ဌပေသိ။ သာ ပုတ္တေ ဝယပ္ပတ္တေ ရာဇာနံ အာဟ – “ဒေဝေန မယှံ ပုတ္တဿ ဇာတကာလေ ဝရော ဒိန္နော, ပုတ္တဿ မေ ရဇ္ဇံ ဒေဟီ”တိ။ ရာဇာ “မယှံ ဒွေ ပုတ္တာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ ဝိယ ဇလမာနာ ဝိစရန္တိ, န သက္ကာ တဝ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ ဒာတု”န္တိ ပဋိက္ခိပိတွာပိ တံ ပုနပ္ပုနံ ယာစမာနမေဝ ဒိသွာ “အယံ မယှံ ပုတ္တာနံ ပါပကမ္ပိ စိန္တေယျာ”တိ ပုတ္တေ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ – “တာတာ, အဟံ သူရိယကုမာရဿ ဇာတကာလေ ဝရံ အဒါသိံ။ ဣဒါနိဿ မာတာ ရဇ္ဇံ ယာစတိ, အဟံ တဿ န ဒါတုကာမော, မာတုဂါမော နာမ ပါပေါ, တုမှာကံ ပါပကမ္ပိ စိန္တေယျ, တုမှေ အရညံ ပဝိသိတွာ မမ အစ္စယေန ကုလသန္တကေ နဂရေ ရဇ္ဇံ ကရေယျာထာ”တိ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ သီသေ စုမ္ဗိတွာ ဥယျောဇေသိ။ တေ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ပါသာဒါ ဩတရန္တေ ရာဇင်္ဂဏေ ကီဠမာနော သူရိယကုမာရော ဒိသွာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ “အဟမ္ပိ ဘာတိကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမီ”တိ တေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ နိက္ခမိ။ တေ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိံသု။

ဗောဓိသတ္တော မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိတွာ သူရိယကုမာရံ အာမန္တေသိ “တာတ သူရိယကုမာရ, ဧတံ သရံ ဂန္တွာ နှာတွာ စ ပိဝိတွာ စ ပဒုမိနိပဏ္ဏေဟိ အမှာကမ္ပိ ပါနီယံ အာနေဟီ”တိ။ တံ ပန သရံ ဝေဿဝဏဿ သန္တိကာ ဧကေန ဒကရက္ခသေန လဒ္ဓံ ဟောတိ, ဝေဿဝဏော စ တံ အာဟ – “ဌပေတွာ ဒေဝဓမ္မဇာနနကေ ယေ အညေ ဣမံ သရံ ဩတရန္တိ, တေ ခါဒိတုံ လဘသိ။ အနောတိဏ္ဏေ န လဘသီ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော ရက္ခသော ယေ တံ သရံ ဩတရန္တိ, တေ ဒေဝဓမ္မေ ပုစ္ဆိတွာ ယေ န ဇာနန္တိ, တေ ခါဒတိ။ အထ ခေါ သူရိယကုမာရော တံ သရံ ဂန္တွာ အဝီမံသိတွာဝ ဩတရိ။ အထ နံ သော ရက္ခသော ဂဟေတွာ “ဒေဝဓမ္မေ ဇာနာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော “ဒေဝဓမ္မာ နာမ စန္ဒိမသူရိယာ”တိ အာဟ။ အထ နံ “တွံ ဒေဝဓမ္မေ န ဇာနာသီ”တိ ဝတွာ ဥဒကံ ပဝေသေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တံ အတိစိရာယန္တံ ဒိသွာ စန္ဒကုမာရံ ပေသေသိ။ ရက္ခသော တမ္ပိ ဂဟေတွာ “ဒေဝဓမ္မေ ဇာနာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ ဇာနာမိ, ဒေဝဓမ္မာ နာမ စတဿော ဒိသာ”တိ။ ရက္ခသော “န တွံ ဒေဝဓမ္မေ ဇာနာသီ”တိ တမ္ပိ ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ ဌပေသိ။

ဗောဓိသတ္တော တသ္မိမ္ပိ စိရာယန္တေ “ဧကေန အန္တရာယေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ သယံ တတ္ထ ဂန္တွာ ဒွိန္နမ္ပိ ဩတရဏပဒဝဠဉ္ဇံ ဒိသွာ “ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတေန ဣမိနာ သရေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ခဂ္ဂံ သန္နယှိတွာ ဓနုံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒကရက္ခသော ဗောဓိသတ္တံ ဥဒကံ အနောတရန္တံ ဒိသွာ ဝနကမ္မိကပုရိသော ဝိယ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – “ဘော, ပုရိသ, တွံ မဂ္ဂကိလန္တော ကသ္မာ ဣမံ သရံ ဩတရိတွာ နှာတွာ ပိဝိတွာ ဘိသမုဠာလံ ခါဒိတွာ ပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓိတွာ ယထာသုခံ န ဂစ္ဆသီ”တိ? ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ “ဧသော ယက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ “တယာ မေ ဘာတိကာ ဂဟိတာ”တိ အာဟ။ “အာမ, ဂဟိတာ”တိ။ “ကိံ ကာရဏာ”တိ? “အဟံ ဣမံ သရံ ဩတိဏ္ဏကေ လဘာမီ”တိ။ “ကိံ ပန သဗ္ဗေဝ လဘသီ”တိ? “ယေ ဒေဝဓမ္မေ ဇာနန္တိ, တေ ဌပေတွာ အဝသေသေ လဘာမီ”တိ။ “အတ္ထိ ပန တေ ဒေဝဓမ္မေဟိ အတ္ထော”တိ? “အာမ, အတ္ထီ”တိ။ “ယဒိ ဧဝံ အဟံ တေ ဒေဝဓမ္မေ ကထေ

သ္သာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ ကထေဟိ, အဟံ ဒေဝဓမ္မေ သုဏိဿာမိ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော အာဟ ''အဟံ ဒေဝဓမ္မေ က ထေယျံ, ကိလိဋ္ဌဂတ္တော ပနမှိ''တိ။ ယက္ခော ဗောဓိသတ္တံ နှာပေတွာ ဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ပါနီယံ ပါယေ တွာ ပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓာပေတွာ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပာပေတွာ အလင်္ကတမဏ္ဍပမဇ္ဈေ ပလ္လင်္ကံ အတ္ထရိတွာ အဒါသိ။

ဗောဓိသတ္တော အာသနေ နိသီဒိတွာ ယက္ခံ ပါဒမူလေ နိသီဒါပေတွာ ''တေန ဟိ ဩဟိတသောတော သက္ကစ္စံ ဒေဝဓမ္မေ သုဏာဟီ''တိ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆. ''ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ၊ သုက္ကဓမ္မသမာဟိတာ။
သန္တော သပ္ပုရိသာ လောကေ၊ ဒေဝဓမ္မာတိ ဝုစ္စရေ''တိ။

တတ္ထ **ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ** တိ ဟိရိယာ စ ဩတ္တပ္ပေန စ သမန္နာဂတာ။ တေသု ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ဟိရိယ တီတိ ဟိရီ, လဇ္ဇာယေတံ အဓိဝစနံ။ တေဟိယေဝ ဩတ္တပ္ပတီတိ ဩတ္တပ္ပံ, ပါပတော ဥဗ္ဗေဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ တတ္ထ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဟိရီ, ဗဟိဒ္ဓာသမုဋ္ဌာနံ ဩတ္တပ္ပံ။ အတ္တာဓိပတေယျာ ဟိရီ, လောကာဓိပတေယျံ ဩတ္တပ္ပံ။ လဇ္ဇာသဘာဝသဏ္ဌိတာ ဟိရီ, ဘယသဘာဝသဏ္ဌိတံ ဩတ္တပ္ပံ။ သပ္ပတိဿဝလက္ခဏာ ဟိရီ, ဝဇ္ဇဘီရုက ဘယဒဿာဝိလက္ခဏံ ဩတ္တပ္ပံ။

တတ္ထ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဟိရိံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သမုဋ္ဌာပေတိ – ဇာတိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝယံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သူရဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဗာဟုသစ္စံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ။ ကထံ? ''ပါပကရဏံ နာမေတံ န ဇာတိသမ္ပန္နာနံ ကမ္မံ, ဟီနဇစ္စာနံ ကေဝဋ္ဋာဒီနံ ကမ္မံ, မာဒိသဿ ဇာတိသမ္ပန္နဿ ဣဒံ ကမ္မံ ကာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ ဧဝံ တာဝ ဇာတိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပါဏာတိပါတာဒိပါပံ အကရောန္တော ဟိရိံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ တထာ ''ပါပကရဏံ နာမေတံ ဒဟရေဟိ က တ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ, မာဒိသဿ ဝယေ ဌိတဿ ဣဒံ ကမ္မံ ကာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ ဧဝံ ဝယံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပါဏာတိပါ တာဒိပါပံ အကရောန္တော ဟိရိံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ တထာ ''ပါပကမ္မံ နာမေတံ ဒုဗ္ဗလဇာတိကာနံ ကမ္မံ, မာဒိသဿ သူရ ဘာဝသမ္ပန္နဿ ဣဒံ ကမ္မံ ကာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ ဧဝံ သူရဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပါဏာတိပါတာဒိပါပံ အကရောန္ တော ဟိရိံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ တထာ ''ပါပကမ္မံ နာမေတံ အန္ဓဗာလာနံ ကမ္မံ, န ပဏ္ဍိတာနံ, မာဒိသဿ ပဏ္ဍိတဿ ဗ ဟုဿုတဿ ဣဒံ ကမ္မံ ကာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ ဧဝံ ဗာဟုသစ္စံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပါဏာတိပါတာဒိပါပံ အကရောန္ တော ဟိရိံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဟိရိံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သမုဋ္ဌာပေတိ။ သမုဋ္ဌာပေတွာ စ ပန အတ္တ နော စိတ္တေ ဟိရိံ ပဝေသေတွာ ပါပကမ္မံ န ကရောတိ။ ဧဝံ ဟိရီ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ နာမ ဟောတိ။

ကထံ ဩတ္တပ္ပံ ဗဟိဒ္ဓာသမုဋ္ဌာနံ နာမ? ''သစေ တွံ ပါပကမ္မံ ကရိဿသိ, စတူသု ပရိသာသု ဂရဟပ္ပတ္တော ဘဝိဿသိ။

''ဂရဟိဿန္တိ တံ ဝိညူ၊ အသုစိံ နာဂရိကော ယထာ။
ဝဇ္ဇိတော သီလဝန္တေဟိ၊ ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသီ''တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁ ဗလရာသိဝဏ္ဏနာ) –

ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဟိ ဗဟိဒ္ဓာသမုဋ္ဌိတေန ဩတ္တပ္ပေန ပါပကမ္မံ န ကရောတိ။ ဧဝံ ဩတ္တပ္ပံ ဗဟိဒ္ဓာသမုဋ္ ဌာနံ နာမ ဟောတိ။

ကထံ ဟိရီ အတ္တာဓိပတေယျာ နာမ? ဣဓေကစ္စော ကုလပုတ္တော အတ္တာနံ အဓိပတိံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ''မာ ဒိသဿ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဿ ဗဟုဿုတဿ ဓုတင်္ဂဓရဿ န ယုတ္တံ ပါပကမ္မံ ကာတု''န္တိ ပါပံ န ကရောတိ။ ဧဝံ ဟိရီ အတ္တာဓိပတေယျာ နာမ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''သော အတ္တာနံယေဝ အဓိပတိံ ကတွာ အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ။ သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အန ဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ။ သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတီ''တိ (အ. နိ. ၃.၄၀)။

ကထံ ဩတ္တပ္ပံ လောကာဓိပတေယ္ယံ နာမ? ဣဓေကစ္စော ကုလပုတ္တော လောကံ အဓိပတိံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ပာပကမ္မံ န ကရောတိ။ ယထာဟ –

"မဟာ ခော ပနာယံ လောကသန္နိဝါသော။ မဟန္တသ္မိံ ခော ပန လောကသန္နိဝါသေ သန္တိ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဣဒ္ဓိမန္တော ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ ပရစိတ္တဝိဒုနော, တေ ဒူရတောပိ ပဿန္တိ, အာသန္နာပိ န ဒိဿန္တိ, စေတသာပိ စိတ္တံ ဇာနန္တိ, တေပိ မံ ဧဝံ ဇာနိဿန္တိ 'ပဿထ ဘော, ဣမံ ကုလပုတ္တံ, သဒ္ဓာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဝေါကိဏ္ဏော ဝိဟရတိ ပာပကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ'တိ။

"သန္တိ ဒေဝတာ ဣဒ္ဓိမန္တိယော ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ ပရစိတ္တဝိဒုနိယော, တာ ဒူရတောပိ ပဿန္တိ, အာသန္နာပိ န ဒိဿန္တိ, စေတသာပိ စိတ္တံ ဇာနန္တိ, တာပိ မံ ဧဝံ ဇာနိဿန္တိ 'ပဿထ ဘော, ဣမံ ကုလပုတ္တံ, သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဝေါကိဏ္ဏော ဝိဟရတိ ပာပကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ'တိ။ သော လောကံယေဝ အဓိပတိံ ဇေဋ္ဌကံ ကရိတွာ အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ။ သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ။ သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတီ"တိ (အ. နိ. ၃.၄၀)။

ဧဝံ ဩတ္တပ္ပံ လောကာဓိပတေယ္ယံ နာမ ဟောတိ။

"လဇ္ဇာသဘာဝသဏ္ဌိတာ ဟိရီ, ဘယသဘာဝသဏ္ဌိတံ ဩတ္တပ္ပ"န္တိ ဧတ္ထ ပန **လဇ္ဇာ** တိ လဇ္ဇနာကာရော, တေန သဘာဝေန သဏ္ဌိတာ ဟိရီ။ **ဘယ**န္တိ အပါယဘယံ, တေန သဘာဝေန သဏ္ဌိတံ ဩတ္တပ္ပံ။ တဒုဘယမ္ပိ ပာပပရိဝဇ္ဇနေ ပာကဋံ ဟောတိ။ ဧကစ္စော ဟိ ယထာ နာမေကော ကုလပုတ္တော ဥစ္စာရပဿာဝါဒီနိ ကရောန္တော လဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဧကံ ဒိသွာ လဇ္ဇနာကာရပ္ပတ္တော ဘဝေယ္ယ ဟီဠိတော, ဧဝမေဝံ အဇ္ဈတ္တံ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကမိတွာ ပာပကမ္မံ န ကရောတိ။ ဧကစ္စော အပါယဘယဘီတော ဟုတွာ ပာပကမ္မံ န ကရောတိ။ တတြိဒံ ဩပမ္မံ – ယထာ ဟိ ဒွီသု အယောဂုဠေသု ဧကော သီတလော ဘဝေယ္ယ ဂူထမက္ခိတော, ဧကော ဥဏှော အာဒိတ္တော။ တတ္ထ ပဏ္ဍိတော သီတလံ ဂူထမက္ခိတတ္တာ ဇိဂုစ္ဆန္တော န ဂဏှာတိ, ဣတရံ ဍာဟဘယေန။ တတ္ထ သီတလဿ ဂူထမက္ခိတဿ ဇိဂုစ္ဆာယ အဂဏှနံ ဝိယ အဇ္ဈတ္တံ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကမိတွာ ပာပဿ အကရဏံ, ဥဏှဿ ဍာဟဘယေန အဂဏှနံ ဝိယ အပါယဘယေန ပာပဿ အကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

"သပ္ပတိဿဝလက္ခဏာ ဟိရီ, ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝိလက္ခဏံ ဩတ္တပ္ပ"န္တိ ဣဒမ္ပိ ဒွယံ ပာပပရိဝဇ္ဇနေယေဝ ပာကဋံ ဟောတိ။ ဧကစ္စော ဟိ ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ, သတ္ထုမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ, ဒါယဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ, သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သပ္ပတိဿဝလက္ခဏံ ဟိရိံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ပာပံ န ကရောတိ။ ဧကစ္စော အတ္တာနုဝါဒဘယံ, ပရာနုဝါဒဘယံ , ဒဏ္ဍဘယံ, ဒုဂ္ဂတိဘယန္တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝိလက္ခဏံ ဩတ္တပ္ပံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ပာပံ န ကရောတိ။ တတ္ထ ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏာဒီနိ စေဝ အတ္တာနုဝါဒဘယာဒီနိ စ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေတဗ္ဗာနိ။ တေသံ ဝိတ္ထာရော အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော။

သုက္ကဓမ္မသမာဟိတာ တိ ဣဒမေဝ ဟိရောတ္တပ္ပံ အာဒိံ ကတွာ ကတ္တဗ္ဗာ ကုသလာ ဓမ္မာ သုက္ကဓမ္မာ နာမ, တေ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကနယေန စတုဘူမကလောကိယလောကုတ္တရဓမ္မာ။ တေဟိ သမာဟိတာ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **သန္တော သပ္ပုရိသာ လောကေ** တိ ကာယကမ္မာဒီနံ သန္တတာယ သန္တော, ကတညုကတဝေဒိတာယ သောဘနာ ပုရိသာတိ သပ္ပုရိသာ။ **လောကေ** ပန သင်္ခါရလောကေ, သတ္တလောကေ, ဩကာသလောကေ, ခန္ဓလောကေ, အာယတနလောကေ, ဓာတုလောကေတိ အနေကဝိဓေ။ တတ္ထ "ဧကော လောကော သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ပေ။ အဋ္ဌာရသ လောကာ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၂) ဧတ္ထ သင်္ခါရလောကော ဝုတ္တော။ ခန္ဓလောကာဒယော တဒန္တောဂဓာယေဝ။ "အယံ လောကော ပရလောကော, ဒေဝလောကော မနုဿလောကော"တိအာဒီသု (မဟာနိ. ၃; စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၂) ပန သတ္တလောကော ဝုတ္တော။

"ယာဝတာ စန္ဒိမသူရိယာ၊ ပရိဟရန္တိ ဒိသာ ဘန္တိ ဝိရောစမာနာ။
တာဝ သဟဿဓာ လောကော၊ ဧတ္ထ တေ ဝတ္တတေ ဝသော"တိ။ (မ. နိ. ၁.၅၀၃) –

တ္တေ ဩကာသလောကော ဝုတ္တော။ တေသု ဣမေ သတ္တလောကော အဓိပ္ပေတော။ သတ္တလောကသ္မိဉ္ဟိ ယေ ဝေရူပ သပ္ပုရိသာ, တေ **ဒေဝဓမ္မာ** တိ ဝုစ္စန္တိ။

တတ္ထ **ဒေဝါ**တိ သမ္မုတိဒေဝါ, ဥပပတ္တိဒေဝါ, ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါတိ တိဝိဓာ။ တေသု မဟာသမ္မတကာလတော ပဋ္ဌာယ လောကေန ''ဒေဝါ''တိ သမ္မတတ္တာ ရာဇရာဇကုမာရာဒယော **သမ္မုတိဒေဝါ** နာမ။ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နာ **ဥပပတ္တိဒေဝါ** နာမ။ ခီဏာသဝါ ပန **ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ** နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''သမ္မုတိဒေဝါ နာမ ရာဇာနော ဒေဝိယော ရာဇကုမာရာ။ ဥပပတ္တိဒေဝါ နာမ ဘုမ္မဒေဝေ ဥပါဒါယ တဒုတ္တရိဒေဝါ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ နာမ ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ခီဏာသဝါ''တိ (စူဠနိ. ဓောတကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၃၂; ဟာရာယနာနုဂီတိကထာနိဒ္ဒေသ ၁၁၉)။

ဣမေသံ ဒေဝါနံ ဓမ္မာတိ **ဒေဝဓမ္မာ။ ဝုစ္စရေ** တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဟိရောတ္တပ္ပမူလကာ ဟိ ကုသလာ ဓမ္မာ ကုလသမ္ပဒါယ စေဝ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိယာ စ ဝိသုဒ္ဓိဘာဝဿ စ ကာရဏတ္တာ ကာရဏဋ္ဌေန တိဝိဓာနမ္ပိ တေသံ ဒေဝါနံ ဓမ္မာတိ ဒေဝဓမ္မာ, တေဟိ ဒေဝဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ပုဂ္ဂလာပိ ဒေဝဓမ္မာ။ တသ္မာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနဒေသနာယ တေ ဓမ္မေ ဒဿေန္တော ''သန္တော သပ္ပုရိသာ လောကေ, ဒေဝဓမ္မာတိ ဝုစ္စရေ''တိ အာဟ။

ယက္ခော ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တော ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – ''ပဏ္ဍိတ, အဟံ တုမှာကံ ပသန္နော, ဧကံ ဘာတရံ ဒေမိ, ကတရံ အာနေမီ''တိ? ''ကနိဋ္ဌံ အာနေဟီ''တိ။ ''ပဏ္ဍိတ, တွံ ကေဝလံ ဒေဝဓမ္မေ ဇာနာသိယေဝ, န ပန တေသု ဝတ္တသီ''တိ။ ''ကိံ ကာရဏာ''တိ? ''ယံကာရဏာ ဇေဋ္ဌကံ ဌပေတွာ ကနိဋ္ဌံ အာဏာပေန္တော ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မံ န ကရောသီ''တိ။ ဒေဝဓမ္မေ စာဟံ, ယက္ခ, ဇာနာမိ, တေသု စ ဝတ္တာမိ။ မယဉ္ဟိ ဣမံ အရညံ တံ နိဿာယ ပဝိဋ္ဌာ။ ဧတဿ ဟိ အတ္ထာယ အမှာကံ ပိတရံ ဧတဿ မာတာ ရဇ္ဇံ ယာစိ, အမှာကံ ပန ပိတာ တံ ဝရံ အဒတွာ အမှာကံ အနုရက္ခဏတ္ထာယ အရညဝါသံ အနုဇာနိ။ သော ကုမာရော အနုဝတ္တိတွာ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတော။ ''တံ အရညေ ဧကော ယက္ခော ခါဒီ''တိ ဝုတ္တေပိ န ကောစိ သဒ္ဒဟိဿတိ, တေနာဟံ ဂရဟဘယဘီတော တမေဝ အာဏာပေမီတိ။ ''သာဓု သာဓု ပဏ္ဍိတ, တွံ ဒေဝဓမ္မေ စ ဇာနာသိ, တေသု စ ဝတ္တသီ''တိ ပသန္နော ယက္ခော ဗောဓိသတ္တဿ သာဓုကာရံ ဒတွာ ဒွေပိ ဘာတရော အာနေတွာ အဒါသိ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အာဟ – ''သမ္မ, တွံ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ ကတေန ပာပကမ္မေန ပရေသံ မံသလောဟိတခါဒကော ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, ဣဒါနိပိ ပာပမေဝ ကရောသိ, ဣဒံ တေ ပာပကမ္မံ နိရယာဒီဟိ မုစ္စိတုံ ဩကာသံ န ဒဿတိ , တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပာပံ ပဟာယ ကုသလံ ကရောဟီ''တိ။ အသက္ခိ စ ပန တံ ဒမေတုံ။ သော တံ ယက္ခံ ဒမေတွာ တေန သံဝိဟိတာရက္ခော တတ္ထေဝ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ နက္ခတ္တံ ဩလောကေတွာ ပိတု ကာလကတဘာဝံ ဉတွာ ယက္ခံ အာဒါယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ စန္ဒကုမာရဿ ဩပရဇ္ဇံ, သူရိယကုမာရဿ သေနာပတိဋ္ဌာနံ, ဒတွာ ယက္ခဿ ရမဏီယေ ဌာနေ အာယတနံ ကာရေတွာ, ယထာ သော အဂ္ဂမာလံ အဂ္ဂပုပ္ဖံ အဂ္ဂဘတ္တဉ္စ လဘတိ, တထာ အကာသိ။ သော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒဿေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒကရက္ခသော ဗဟုဘဏ္ဍိကဘိက္ခု အဟောသိ, သူရိယကုမာရော အာနန္ဒော, စန္ဒကုမာရော သာရိပုတ္တော, ဇေဋ္ဌကဘာတာ မဟိံသာသကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒေဝဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

၇. ကဋ္ဌဟာရိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပုတ္တော တျာဟံ မဟာရာဇ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဝါသဘခတ္တိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝါသဘခတ္တိယာယ ဝတ္ထု ဒွါဒသကနိပါတေ ဘဒ္ဒသာလဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။ သာ ကိရ မဟာနာမဿ သက္ကဿ ဓီတာ နာဂမုဏ္ဍာယ နာမ ဒာသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဇာတာ ကောသလရာဇဿ အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ။ သာ ရညော

ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ ရာဇာ ပနဿာ ပဉ္စ အသိဘာဝံ ဥတ္တ ဌာနံ ပရိဟာပေသိ, ပုတ္တဿ ဝိဋ္ဋျပတဿာပိ ဌာနံ ပရိဟာ ပေသိယေဝ။ တေ ဥဘောပိ အန္တောနိဝေသနေယေဝ ဝသန္တိ။ သတ္ထာ တံ ကာရဏံ ဥတ္တ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ပဉ္စသတ ဘိက္ခုပရိဝုတော ရညော နိဝေသနံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ "မဟာရာဇ, ကဟံ တသဘခတ္တိယာ"တိ အာဟ။ "ရာဇာ တံ ကာရဏံ အာရောစေသိ။ မဟာရာဇ တသဘခတ္တိယာ ကဿ ဓီတာ"တိ? "မဟာနာမဿ ဘန္တေ"တိ။ "အာဂစ္ဆမာနာ ကဿ အာဂတာ"တိ? "မယှံ ဘန္တေ"တိ။ မဟာရာဇ သာ ရညော ဓီတာ, ရညောဝ အာဂ တာ, ရာဇာနံယေဝ ပဋိစ္စ ပုတ္တံ လဘိ, သော ပုတ္တော ကိံကာရဏာ ပိတု သန္တကဿ ရဇ္ဇဿ သာမိကော န ဟော တိ, ပုဗ္ဗေ ရာဇာနော မုဟုတ္တိကာယ ကဋ္ဌဟာရိကာယ ကုစ္ဆိသ္မိံပိ ပုတ္တံ လဘိတွာ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ အဒံသူတိ။ ရာဇာ တဿတ္ထဿာဝိဘာဝတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိ, ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပာကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော ရာဇာ မဟန္တေန ယသေန ဥယျာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ပုပ္ဖဖလလောဘေန ဝိစရန္တော ဥယျာနဝနသဏ္ဍေ ကယိတွာ အရူနိ ဥဒ္ဓရမာနံ ဧကံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော သံဝာသံ ကပ္ပေသိ။ တင်္ခဏညေဝ ဗောဓိသတ္တော တဿာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, တာဝဒေဝ တဿာ ဝဇိရပူရိတာ ဝိယ ဂရုကာ ကုစ္ဆိ အဟောသိ။ သာ ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဥတ္တ "ဂဗ္ဘော မေ, ဒေဝ, ပတိဋ္ဌိတော"တိ အာဟ။ ရာဇာ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ ဒတွာ "သစေ ဓီတာ ဟောတိ, ဣမံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပောသေယျာသိ, သစေ ပုတ္တော ဟောတိ, အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာယ သဒ္ဓိံ မမ သန္တိကံ အာနေယျာသီ"တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

သာပိ ပရိပက္ကဂဗ္ဘာ ဗောဓိသတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဿ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ ကီဠာမဏ္ဍလေ ကီဠန္တဿ ဧဝံ ဝတ္တာရော ဟောန္တိ "နိပ္ပိတိကေနမှာ ပဟဋာ"တိ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ "အမ္မ, ကော မယှံ ပိတာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "တာတ, တွံ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော"တိ။ "အမ္မ, အတ္ထိ ပန ကောစိ သက္ခီ"တိ? တာတ ရာဇာ ဣမံ မုဒ္ဒိကံ ဒတွာ "သစေ ဓီတာ ဟောတိ, ဣမံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပောသေယျာသိ, သစေ ပုတ္တော ဟောတိ, ဣမာယ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာယ သဒ္ဓိံ အာနေယျာသီ"တိ ဝတွာ ဂတောတိ။ "အမ္မ, ဧဝံ သန္တေ ကသ္မာ မံ ပိတု သန္တိကံ န နေသီ"တိ ။ သာ ပုတ္တဿ အဇ္ဈာသယံ ဥတ္တ ရာဇဒွာရံ ဂန္တွာ ရညော အာရောစာပေသိ။ ရညာ စ ပက္ကောသာပိတာ ပဝိသိတွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ "အယံ တေ, ဒေဝ, ပုတ္တော"တိ အာဟ။ ရာဇာ ဇာနန္တောပိ ပရိသမဇ္ဈေ လဇ္ဇာယ "န မယှံ ပုတ္တော"တိ အာဟ။ "အယံ တေ, ဒေဝ, မုဒ္ဒိကာ, ဣမံ သဉ္ဇာနာသီ"တိ။ "အယမ္ပိ မယှံ မုဒ္ဒိကာ န ဟောတီ"တိ။ "ဒေဝ, ဣဒါနိ ဌပေတွာ သစ္စကိရိယံ အညော မမ သက္ခိ နတ္ထိ, သစာယံ အရ ကော တုမှေဟ ပဋိစ္စ ဇာတော, အာကာသေ တိဋ္ဌတု, နော စေ, ဘူမိယံ ပတိတွာ မရတူ"တိ ဗောဓိသတ္တဿ ဟတ္ထေ ဂ ဟေတွာ အာကာသေ ခိပိ။ ဗောဓိသတ္တော အာကာသေ ပလ္လင်္ကမာဘုဇိတွာ နိသိန္နော မဓုရဿရေန ပိတု ဓမ္မံ က ထေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇. "ပုတ္တော တျာဟံ မဟာရာဇ၊ တွံ မံ ပောသ ဇနာဓိပ။
အညေပိ ဒေဝေ ပောသေတိ၊ ကိဉ္စ ဒေဝေ သကံ ပဇ"န္တိ။

တတ္ထ **ပုတ္တော တျာဟ** န္တိ ပုတ္တော တေ အဟံ။ ပုတ္တော စ နာမေသ အတ္ရဇော, ခေတ္တဇော, အန္တေဝါသိကော, ဒိန္နကောတိ စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ဇာတော **အတ္ရဇော** နာမ။ သယနပိဋ္ဌေ ပလ္လင်္ကေ ဥရေတိ ဧဝမာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော **ခေတ္တဇော** နာမ။ သန္တိကေ သိပ္ပုဂ္ဂဏှနကော **အန္တေဝါသိကော** နာမ။ ပောသာဝနတ္ထာယ ဒိန္နော **ဒိန္နကော** နာမ။ ဣဓ ပန အတ္ရဇံ သန္ဓာယ "ပုတ္တော"တိ ဝုတ္တံ။ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ ရာဇာ, မဟန္တော ရာဇာ **မဟာရာဇာ**။ တမာလပန္တော အာဟ **"မဟာရာဇာ"**တိ။ **တွံ မံ ပောသ ဇနာဓိပါ**တိ ဇနာဓိပ မဟာဇနဇေဋ္ဌက တွံ မံ ပောသ ဘရဿု ဝဍ္ဎေဟိ။ **အညေပိ ဒေဝေ ပောသေတီ**တိ အညေပိ ဟတ္ထိဗန္ဓာဒယော မနုဿေ, ဟတ္ထိအဿာဒယော တိရစ္ဆာနဂတေ စ ဗဟုဇနေ ဒေဝေ ပောသေတိ။ **ကိဉ္စ ဒေဝေ သကံ ပဇ** န္တိ ဧတ္ထ ပန **ကိဉ္စာ** တိ ဂရဟတ္ထေ စ အနုဂ္ဂဟဏတ္ထေ စ နိပါတော။ "သကံ ပဇံ အတ္တနော ပုတ္တံ မံ ဒေဝေ န ပောသေတီ"တိ ဝဒန္တော ဂရဟတိ နာမ, "အညေ ဗဟုဇနေ ပောသေတီ"တိ ဝဒန္တော အနုဂ္ဂဏှာတိ နာမ။ ဣတိ ဗောဓိသတ္တော ဂရဟန္တောပိ အနုဂ္ဂဏှန္တောပိ "ကိဉ္စ ဒေဝေ သကံ ပဇ"န္တိ အာဟ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ အာကာသေ နိသီဒိတ္ဝာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ သုတ္ဝာ ''ဟေဝ်, တာတာ''တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ, ''အဟမေဝ ပေါသေဿာမိ, အဟမေဝ ပေါသေဿာမီ''တိ ဟတ္ထသဟဿံ ပသာရိယိတ္ထ။ ဗောဓိသတ္တော အညဿ ဟတ္ထေ အနောတရိတွာ ရညောဝ ဟတ္ထေ ဩတရိတွာ အင်္ကေ နိသီဒိ။ ရာဇာ တဿ ဩပရဇ္ဇံ ဒတွာ မာတရံ အဂ္ဂမဟေသိံ အကာသိ။ သော ပိတု အစ္စယေန ကဌဝါဟနရာဇာ နာမ ဟုတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ကောသလရညော ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ဒဿေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မာတာ မဟာမာယာ အဟောသိ, ပိတာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ, ကဌဝါဟနရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကဋ္ဌဟာရိဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

၈. ကမဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ အတရမာနာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဩဿဋ္ဌဝီရိယံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဇာတကေ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု စ အတီတဝတ္ထု စ ဧကာဒသကနိပါတေ သံဝရဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။ ဝတ္ထု ဟိ တသ္မိဉ္စ ဣမသ္မိဉ္စ ဧကသဒိသမေဝ, ဂါထာ ပန နာနာ။ ကမဏိကုမာရော ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဘာတိက သတဿ ကနိဋ္ဌောပိ ဟုတွာ ဘာတိကသတပရိဝါရိတော သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ဝရပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော အတ္တနော ယသသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ ''အယံ မယ္ဟံ ယသသမ္ပတ္တိ အမ္ဟာကံ အာစရိယဿ သန္တကာ''တိ တုဋ္ဌော ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

၈. ''အပိ အတရမာနာနံ, ဖလာသာဝ သမိဇ္ဈတိ။
ဝိပက္ကဗြဟ္မစရိယောသ္မိ, ဧဝံ ဇာနာဟိ ကမဏီ''တိ။

တတ္ထ **အပီ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **အတရမာနာန**န္တိ ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝါဒေ ဌတွာ အတရိတွာ အဝေဂါယိတွာ ဥပာယေန ကမ္မံ ကရောန္တာနံ။ **ဖလာသာဝ သမိဇ္ဈတီ** တိ ယထာပတ္ထိတေ ဖလေ အာသာ တဿ ဖလဿ နိပ္ဖတ္တိယာ သမိဇ္ဈတိယေဝ။ အထ ဝါ **ဖလာသာ**တိ အာသာဖလံ, ယထာပတ္ထိတံ ဖလံ သမိဇ္ဈတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **ဝိပက္ကဗြဟ္မစရိယောသ္မီ**တိ ဧတ္ထ စတ္တာရိ သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ သေဋ္ဌစရိယတ္တာ ဗြဟ္မစရိယံ နာမ, တဉ္စ တမ္ဟာ့လိကာယ ယသသမ္ပတ္တိယာ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ဝိပက္ကံ နာမ။ ယော ဝါ တဿ ယသော နိပ္ဖန္နော, သောပိ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဗြဟ္မစရိယံ နာမ။ တေနာဟ ''ဝိပက္ကဗြဟ္မစရိယောသ္မီ''တိ။ **ဧဝံ ဇာနာဟိ ကမဏီ**တိ ကတ္ထစိ ကမိကပုရိသောပိ ကမဇေဋ္ဌကော ပိ ကမဏီ။ ဣဓ ပန သဗ္ဗဇနဇေဋ္ဌကံ အတ္တာနံ သန္ဓာယာဟ။ အယ္ယော ကမဏိ, တွံ ဧဝံ ကာရဏံ ဧဝံ ဇာနာဟိ, အာစရိယံ နိဿာယ ဘာတိကသတံ အတိက္ကမိတွာ ဣဒံ မဟာရဇ္ဇံ ပတ္တောသ္မီတိ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

တသ္မိံ ပန ရဇ္ဇံ ပတ္တေ သတ္တဋ္ဌဒိဝသစ္စယေန သဗ္ဗေပိ ဘာတရော အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂတာ ။ ကမဏိရာဇာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော, ဗောဓိသတ္တောပိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒဿေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော။ သတ္ထာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကမဏိကုမာရော ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အဟောသိ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကမဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

၉. မဃဒေဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥတ္တမင်္ဂရုဟာ မယှံ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ ဟေဋ္ဌာ နိဒါနကထာယံ ကထိတမေဝ။ တသ္မိံ ပန ကာလေ ဘိက္ခူ ဒသဗလဿ နေက္ခမ္မံ ဝဏ္ဏယန္တာ နိသီဒိံသု။ အထ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ အာဂန္တွာ ဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ။ ''ဘန္တေ, န အညာယ ကထာယ, တုမ္ဟာကံယေဝ ပန နေက္ခမ္မံ ဝဏ္ဏယမာနာ နိသိန္နာမှာ''တိ ဝုတ္တေ

တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဧတရဟိယေဝ နေက္ခမ္မံ နိက္ခန္တော, ပုဗ္ဗေပိ နိက္ခန္တောယေဝါ''တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿာဝိဘာဝတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု, ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလာယံ မဃဒေဝေါ နာမ ရာဇာ အဟောသိ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ။ သော စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠံ ကီဠိ, တထာ ဩပရဇ္ဇံ, တထာ မဟာရဇ္ဇံ ကတွာ ဒီဃမဒ္ဓါနံ ခေပေတွာ ဧကဒိဝသံ ကပ္ပကံ အာမန္တေသိ ''ယဒါ မေ, သမ္မ ကပ္ပက, သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ပဿေယျာသိ, အထ မေ အာရောစေယျာသီ''တိ။ ကပ္ပကောပိ ဒီဃမဒ္ဓါနံ ခေပေတွာ ဧကဒိဝသံ ရညော အဉ္ဇနဝဏ္ဏာနံ ကေသာနံ အန္တရေ ဧကမေဝ ပလိတံ ဒိသွာ ''ဒေဝ, ဧကံ တေ ပလိတံ ဒိဿတီ''တိ အာရောစေသိ။ ''တေန ဟိ မေ, သမ္မ, တံ ပလိတံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပါဏိမှိ ဌပေဟီ''တိ စ ဝုတ္တေ သုဝဏ္ဏသဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ ရညော ပါဏိမှိ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တဒါ ရညော စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယု အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ပလိတံ ဒိသွာဝ မစ္စုရာဇာနံ အာဂန္တွာ သမီပေ ဌိတံ ဝိယ အတ္တာနံ အာဒိတ္တပဏ္ဏသာလံ ပဝိဋ္ဌံ ဝိယ စ မညမာနော သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိတွာ ''ဗာလ မဃဒေဝ, ယာဝ ပလိတဿုပ္ပါဒါ ဣမေ ကိလေသေ ဇဟိတုံ နာသက္ခီ''တိ စိန္တေသိ။

တဿေဝံ ပလိတပါတုဘာဝံ အာဝဇ္ဇေန္တဿ အန္တောဍာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ, သရီရာ သေဒါ မုစ္စိံသု, သာဋကာ ပီဠေတွာ အပနေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ သော ''အဇ္ဇေဝ မယာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ကပ္ပကဿ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ ''တာတ, မမ သီသေ ပလိတံ ပါတုဘူတံ, မဟလ္လကောမှိ ဇာတော, ဘုတ္တာ ခေါ ပန မေ မာနုသကာ ကာမာ, ဣဒါနိ ဒိဗ္ဗေ ကာမေ ပရိယေသိဿာမိ, နေက္ခမ္မကာလော မယှံ, တွံ ဣမံ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇ, အဟံ ပန ပဗ္ဗဇိတွာ မဃဒေဝအမ္ဗဝနုယျာနေ ဝသန္တော သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ''တိ အာဟ။ တံ ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတုကာမံ အမစ္စာ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဒေဝ, ကိံ တုမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာကာရဏ''န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ ရာဇာ ပလိတံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အမစ္စာနံ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉. ''ဥတ္တမင်္ဂရုဟာ မယှံ, ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ။
ပါတုဘူတာ ဒေဝဒူတာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယော မမာ''တိ။

တတ္ထ **ဥတ္တမင်္ဂရုဟာ** တိ ကေသာ။ ကေသာ ဟိ သဗ္ဗေသံ ဟတ္ထပါဒါဒီနံ အင်္ဂါနံ ဥတ္တမေ သိရသ္မိံ ရုဟတ္တာ ''ဥတ္တမင်္ဂရုဟာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ**တိ ပဿထ, တာတာ, ပလိတပါတုဘာဝေန တိဏ္ဏံ ဝယာနံ ဟရဏတော ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ။ **ပါတုဘူတာ**တိ နိဗ္ဗတ္တာ။ **ဒေဝဒူတာ**တိ ဒေဝေါ ဝုစ္စတိ မစ္စု, တဿ ဒူတာတိ ဒေဝဒူတာ။ သိရသ္မိဉှိ ပလိတေသု ပါတုဘူတေသု မစ္စုရာဇဿ သန္တိကေ ဌိတော ဝိယ ဟောတိ, တသ္မာ ပလိတာနိ ''မစ္စုဒေဝဿ ဒူတာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဒေဝါ ဝိယ ဒူတာတိပိ ဒေဝဒူတာ။ ယထာ ဟိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာယ ဒေဝတာယ အာကာသေ ဌတွာ ''အသုကဒိဝသေ တွံ မရိဿသီ''တိ ဝုတ္တေ တံ တထေဝ ဟောတိ, ဧဝံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ပါတုဘူတေသု ဒေဝတာယ ဗျာကရဏသဒိသမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ပလိတာနိ ''ဒေဝသဒိသာ ဒူတာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါနံ ဒူတာတိပိ ဒေဝဒူတာ။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟိ ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတပဗ္ဗဇိတေ ဒိသွာဝ သံဝေဂမာပဇ္ဇိတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇန္တိ။ ယထာဟ –

''ဇိဏ္ဏဉ္စ ဒိသွာ ဒုခိတဉ္စ ဗျာဓိတံ, မတဉ္စ ဒိသွာ ဂတမာယုသင်္ခယံ။
ကာသာယဝတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတဉ္စ ဒိသွာ, တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇာ''တိ။ (ထေရဂါ. ၇၃ ထောကံ ဝိသဒိသံ)။

ဣမိနာ ပရိယာယေန ပလိတာနိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါနံ ဒူတတ္တာ ''ဒေဝဒူတာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယော မမာ** တိ ဂိဟိဘာဝတော နိက္ခန္တဋ္ဌေန ''ပဗ္ဗဇ္ဇာ''တိ လဒ္ဓနာမဿ သမဏလိင်္ဂဂဟဏဿ ကာလော မယှန္တိ ဒဿေတိ။

သော ဧဝံ ဝတွာ တံ ဒိဝသမေဝ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တော စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနေ ဌိတော ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုန တတော စုတော မိထိလာယံယေဝ နိမိ နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဩသက္ကမာနံ အတ္တ

နော ဝံသံ ဃဋ္ဋေတွာ တတ္ထေဝ အမ္ဗဝနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ပုန ဗြဟ္မလောကူပကော အဟောသိ။

သတ္ထာပိ “န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော, ပုဗ္ဗေပိ နိက္ခန္တောယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒဿေတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ အဟေသုံ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော။ ဣတိ ဘဂဝါ ဣမာနိ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ကပ္ပကော အာနန္ဒော အဟောသိ, ပုတ္တော ရာဟုလော, မဃဒေဝရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မဃဒေဝဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

၁၀. သုခဝိဟာရိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယဉ္စ အညေ န ရက္ခန္တိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ အနုပိယနဂရံ နိဿာယ အနုပိယအမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တော သုခဝိဟာရိံ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သုခဝိဟာရီ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော ဆခတ္တိယသမာဂမေ ဥပါလိသတ္တမော ပဗ္ဗဇိတော။ တေသု ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော စ, ကိမိလတ္ထေရော စ, ဘဂုတ္ထေရော စ, ဥပါလိတ္ထေရော စ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, အာနန္ဒတ္ထေရော သောတာပန္နော ဇာတော, အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ဒိဗ္ဗစက္ခုကော, ဒေဝဒတ္တော ဈာနလာဘီ ဇာတော။ ဆန္နံ ပန ခတ္တိယာနံ ဝတ္ထု ယာဝ အနုပိယနဂရာ ခဏ္ဍဟာလဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။ အာယသ္မာ ပန ဘဒ္ဒိယော ရာဇကာလေ အတ္တနော ရက္ခသံဝိဓာနဉ္စေဝ တာဝ ဗဟူဟိ ရက္ခာဟိ ရက္ခိယမာနဿ ဥပရိပါသာဒဝရတလေ မဟာသယနေ သမ္ပရိဝတ္တမာနဿာပိ အတ္တနော ဘယုပ္ပတ္တိဉ္စ ဣဒါနိ အရဟတ္တံ ပတွာ အရညာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိဟရန္တောပိ အတ္တနော ဝိဂတဘယတဉ္စ သမနုဿရန္တော “အဟော သုခံ, အဟော သုခ”န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ “အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော အညံ ဗျာကရောတီ”တိ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ “န, ဘိက္ခဝေ , ဘဒ္ဒိယော ဣဒါနေဝ သုခဝိဟာရီ, ပုဗ္ဗေပိ သုခဝိဟာရီယေဝါ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿာဝိဘာဝတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု။ ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရယမာနေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏမဟာသာလော ဟုတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ, နေက္ခမ္မေ စာနိသံသံ ဒိသွာ ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ, ပရိဝါရောပိဿ မဟာ အဟောသိ ပဉ္စ တာပသသတာနိ။ သော ဝဿကာလေ ဟိမဝန္တတော နိက္ခမိတွာ တာပသဂဏပရိဝုတော ဂါမနိဂမာဒီသု စာရိကံ စရန္တော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇာနံ နိဿာယ ရာဇုယျာနေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တတ္ထ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ဝသိတွာ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိ။ အထ နံ ရာဇာ “တုမှေ, ဘန္တေ, မဟလ္လကာ, ကိံ တေ ဟိမဝန္တေန, အန္တေဝါသိကေ ဟိမဝန္တံ ပေသေတွာ ဣဓေဝ ဝသထာ”တိ ယာစိ။ ဗောဓိသတ္တော ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကံ ပဉ္စ တာပသသတာနိ ပဋိစ္ဆာပေတွာ “ဂစ္ဆ, တွံ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ ဟိမဝန္တေ ဝသ, အဟံ ပန ဣဓေဝ ဝသိဿာမီ”တိ တံ ဥယျောဇေတွာ သယံ တတ္ထေဝ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

သော ပနဿ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော ရာဇပဗ္ဗဇိတော မဟန္တံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ အဟောသိ။ သော တာပသေဟိ သဒ္ဓိံ ဟိမဝန္တေ ဝသမာနော ဧကဒိဝသံ အာစရိယံ ဒဋ္ဌုကာမော ဟုတွာ တေ တာပသေ အာမန္တေတွာ “တုမှေ အနုက္ကဏ္ဌမာနာ ဣဓေဝ ဝသထ, အဟံ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ အာဂမိဿာမီ”တိ အာစရိယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကံ ကဋ္ဌတ္ထရိကံ အတ္ထရိတွာ အာစရိယဿ သန္တိကေယေဝ နိပဇ္ဇိ။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ရာဇာ “တာပသံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အန္တေဝါသိကတာပသော ရာဇာနံ ဒိသွာ နေဝ ဝုဋ္ဌာသိ, နိပန္နောယေဝ ပန “အဟော သုခံ, အဟော သုခ”န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ ရာဇာ “အယံ တာပသော မံ ဒိသွာပိ န ဥဋ္ဌိတော”တိ အနတ္တမနော ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – “ဘန္တေ, အယံ တာပသော ယဒိစ္ဆကံ ဘုတ္တော ဘဝိဿတိ, ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တော သုခသေယျမေဝ ကပ္ပေတီ”တိ။ မဟာရာဇ, အယံ တာပသော ပုဗ္ဗေ တုမှာဒိသော ဧကော ရာဇာ အဟောသိ, သွာယံ “အဟံ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိကာလေ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝန္တော အာဝုဓဟတ္ထေဟိ ဗဟူဟိ ရက္ခိယမာနောပိ ဧဝရူပံ သုခံ နာမ နာလတ္ထ”န္တိ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခံ ဈာနသုခဉ္စ အာရဗ္ဘ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေတီတိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ရညော ဓမ္မကထံ ကထေတုံ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀. “ယဉ္စ အညေ န ရက္ခန္တိ၊ ယော စ အညေ န ရက္ခတိ။
သ ဝေ ရာဇ သုခံ သေတိ၊ ကာမေသု အနပေက္ခတ”တိ။

တတ္ထ **ယဉ္စ အညေ န ရက္ခန္တီ**တိ ယံ ပုဂ္ဂလံ အညေ ဗဟူ ပုဂ္ဂလာ န ရက္ခန္တိ။ **ယော စ အညေ န ရက္ခတီ**တိ ယော စ “ဧကကော အဟံ ရဇ္ဇံ ကာရေမီ”တိ အညေ ဗဟူ ဇနေ န ရက္ခတိ။ **သ ဝေ ရာဇ သုခံ သေတီ**တိ မဟာရာဇ သော ပုဂ္ဂလော ဧကော အဒုတိယော ပဝိဝိတ္တော ကာယိကစေတသိကသုခသမင်္ဂီ ဟုတွာ သုခံ သေတိ။ ဣဒဉ္စ ဒေသနာသီသမေဝ။ န ကေဝလံ ပန သေတိယေဝ, ဧဝရူပော ပန ပုဂ္ဂလော သုခံ ဂစ္ဆတိ တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ သယတီတိ သဗ္ဗိရိယာပထေသု သုခပ္ပတ္တောဝ ဟောတိ။ **ကာမေသု အနပေက္ခတ**တိ ဝတ္ထု ကာမကိလေသကာမေသု အပေက္ခာရဟိတော ဝိဂတစ္ဆန္ဒရာဂေ နိတ္တဏှော ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗိရိယာပထေသု သုခံ ဝိဟရတိ မဟာရာဇာတိ။

ရာဇာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ တုဋ္ဌမာနသော ဝန္ဒိတွာ နိဝေသနမေဝ ဂတော, အန္တေဝါသိကောပိ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော ပန တတ္ထေဝ ဝိဟရန္တော အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဒဿေတွာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အန္တေဝါသိကော ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော အဟောသိ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုခဝိဟာရိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အပဏ္ဏကဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အပဏ္ဏကံ ဝဏ္ဏုပထံ၊ သေရိဝံ စူဠသေဋ္ဌိ စ။
တဏ္ဍုလံ ဒေဝဓမ္မဉ္စ၊ ကဋ္ဌဝါဟနဂါမဏိ။
မဃဒေဝံ ဝိဟာရီတိ၊ ပိဏ္ဍိတာ ဒသ ဇာတကာတိ။

၂. သီလဝဂ္ဂေါ

[၁၁] ၁. လက္ခဏမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟောတိ သီလဝတံ အတ္ထောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တဿ ဝတ္ထု ယာဝ အဘိမာရပ္ပယောဇနာ ခဏ္ဍဟာလဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ, ယာဝ ဓနပါလကဝိဿဇ္ဇနာ ပန စူဠဟံသဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ, ယာဝ ပထဝိပ္ပဝေသနာ ဒွါဒသနိပါတေ သမုဒ္ဒဝါဏိဇဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။

ဧကသ္မိဉှိ သမယေ ဒေဝဒတ္တော ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ယာစိတွာ အလဘန္တော သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အာဒါယ ဂယာသီသေ ဝိဟရတိ။ အထ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဉာဏံ ပရိပါကံ အဂမာသိ။ တံ ဉတွာ သတ္ထာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အာမန္တေသိ “သာရိပုတ္တာ, တုမှာကံ နိဿိတကာ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ဒေဝဒတ္တဿ လဒ္ဓိံ ရောစေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ဂတာ, ဣဒါနိ ပန တေသံ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂတံ, တုမှေ ဗဟူဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တေ ဘိက္ခူ မဂ္ဂဖလေဟိ ပဗောဓေတွာ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ။ တေ တထေဝ ဂန္တွာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဂ္ဂဖလေဟိ ပဗောဓေတွာ ပုနဒိဝသေ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ တေ ဘိက္ခူ အာဒါယ ဝေဠုဝနမေဝ အာဂမံသု။ အာဂန္တွာ စ ပန သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတကာလေ ဘိက္ခူ ထေရံ ပသံသိတွာ ဘဂဝန္တံ အာဟံသု – “ဘန္တေ, အမှာကံ ဇေဋ္ဌဘာတိကော ဓမ္မသေနာပတိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ ပရိဝုတော အာဂစ္ဆန္တော အတိဝိယ သောဘတိ, ဒေဝဒတ္တော ပန ပရိဟီနပရိဝါရော ဇာတော”တိ။ န, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဣဒါနေဝ ဉာတိသင်္ဃပရိဝုတော အာဂစ္ဆန္တော သောဘတိ, ပုဗ္ဗေပိ သောဘတိယေဝ။ ဒေဝဒတ္တောပိ န ဣဒါနေဝ ဂဏတော ပရိ

ဟီနော, ပုဗ္ဗေပိ ပရိဟီနောယေဝါတိ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿာဝိဘာဝတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု, ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ရာဇဂဟနဂရေ ဧကော မဂဓရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မိဂယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော မိဂသဟဿပရိဝါရော အရညေ ဝသတိ။ တဿ လက္ခဏော စ ကာဠော စာတိ ဒွေ ပုတ္တာ အဟေသုံ။ သော အတ္တနော မဟလ္လကကာလေ “တာတာ, အဟံ ဣဒါနိ မဟလ္လကော, တုမှေ ဣမံ ဂဏံ ပရိဟရထာ”တိ ပဉ္စ ပဉ္စ မိဂသတာနိ ဧကေကံ ပုတ္တံ ပဋိစ္ဆာပေသိ ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေ ဒွေ ဇနာ မိဂဂဏံ ပရိဟရန္တိ။ မဂဓရဋ္ဌသ္မိဉ္စ သဿပါကသမယေ ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓေ အရညေ မိဂါနံ ပရိပန္ထော ဟောတိ။ မနုဿာ သဿခါဒကာနံ မိဂါနံ မာရဏတ္ထာယ တတ္ထ တတ္ထ ဩပါတံ ခဏန္တိ, သူလာနိ ရောပေန္တိ, ပါသာဏယန္တာနိ သဇ္ဇေန္တိ, ကူဋပါသာဒယော ပါသေ ဩဍ္ဍေန္တိ, ဗဟူ မိဂါ ဝိနာသံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓသမယံ ဉတွာ ဒွေ ပုတ္တေ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ – “တာတာ, အယံ ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓသမယော, ဗဟူ မိဂါ ဝိနာသံ ပါပုဏန္တိ, မယံ မဟလ္လကာ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝီတိနာမေဿာမ, တုမှေ တုမှာကံ မိဂဂဏေ ဂဟေတွာ အရညေ ပဗ္ဗတပါဒံ ပဝိသိတွာ သဿာနံ ဥဒ္ဓဋကာလေ အာဂစ္ဆေယျာထာ”တိ။ တေ “သာဓူ”တိ ပိတု ဝစနံ သုတွာ သပရိဝါရာ နိက္ခမိံသု။ တေသံ ပန ဂမနမဂ္ဂံ မနုဿာ ဇာနန္တိ “ဣမသ္မိံ ကာလေ မိဂါ ပဗ္ဗတမာရောဟန္တိ, ဣမသ္မိံ ကာလေ ဩရောဟန္တီ”တိ။ တေ တတ္ထ တတ္ထ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိလီနာ ဗဟူ မိဂေ ဝိဇ္ဈိတွာ မာရေန္တိ။

ကာဠမိဂေါ အတ္တနော ဒန္ဓတာယ “ဣမာယ နာမ ဝေလာယ ဂန္တဗ္ဗံ, ဣမာယ ဝေလာယ န ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ အဇာနန္တော မိဂဂဏံ အာဒါယ ပုဗ္ဗဏှေပိ သာယနှေပိ ပဒေါသေပိ ပစ္စူသေပိ ဂါမဒွါရေနေဝ ဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ တတ္ထ တတ္ထ ပကတိယာ ဌိတာ စ နိလီနာ စ ဗဟူ မိဂေ ဝိနာသံ ပါပေန္တိ။ ဧဝံ သော အတ္တနော ဒန္ဓတာယ ဗဟူ မိဂေ ဝိနာသံ ပါပေတွာ အပ္ပကေဟေဝ မိဂေဟိ အရညံ ပါဝိသိ။ လက္ခဏမိဂေါ ပန ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ဥပါယကုသလော “ဣမာယ ဝေလာယ ဂန္တဗ္ဗံ, ဣမာယ ဝေလာယ န ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဇာနာတိ။ သော ဂါမဒွါရေနပိ န ဂစ္ဆတိ , ဒိဝါပိ န ဂစ္ဆတိ, ပဒေါသေပိ န ဂစ္ဆတိ, ပစ္စူသေပိ န ဂစ္ဆတိ, မိဂဂဏံ အာဒါယ အဍ္ဎရတ္တသမယေယေဝ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧကမ္ပိ မိဂံ အဝိနာသေတွာ အရညံ ပါဝိသိ။ တေ တတ္ထ စတ္တာရော မာသေ ဝသိတွာ သဿေသု ဥဒ္ဓဋေသု ပဗ္ဗတာ ဩတရိံသု။

ကာဠော ပစ္စာဂစ္ဆန္တောပိ ပုရိမနယေနေဝ အဝသေသမိဂေ ဝိနာသံ ပါပေန္တော ဧကကောဝ အာဂမိ။ လက္ခဏော ပန ဧကမိဂမ္ပိ အဝိနာသေတွာ ပဉ္စဟိ မိဂသတေဟိ ပရိဝုတော မာတာပိတူနံ သန္တိကံ အာဂမိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒွေပိ ပုတ္တေ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ မိဂဂဏေန သဒ္ဓိံ မန္တေန္တော ဣမံ ဂါထံ သမုဋ္ဌာပေသိ –

၁၁. “ဟောတိ သီလဝတံ အတ္ထော၊ ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိနံ။
လက္ခဏံ ပဿ အာယန္တံ၊ ဉာတိသင်္ဃပုရက္ခတံ။
အထ ပဿသိမံ ကာဠံ၊ သုဝိဟီနံဝ ဉာတိဘိ”တိ။

တတ္ထ **သီလဝတန္တိ** သုခသီလတာယ သီလဝန္တာနံ အာစာရသမ္ပန္နာနံ။ **အတ္ထော**တိ ဝုဍ္ဎိ။ **ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိနန္တိ** ဓမ္မပဋိသန္ထာရော စ အာမိသပဋိသန္ထာရော စ ဧတေသံ ဝုတ္တီတိ ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိနော, တေသံ ပဋိသန္ထာရဝုတ္တီနံ။ ဧတ္ထ စ ပါပနိဝါရဏဩဝါဒါနုသာသနိဝသေန ဓမ္မပဋိသန္ထာရော စ, ဂေါစရလာဘာပနဂိလာနုပဋ္ဌာနဓမ္မိကရက္ခာဝသေန အာမိသပဋိသန္ထာရော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေသု ဒွီသု ပဋိသန္ထာရေသု ဌိတာနံ အာစာရသမ္ပန္နာနံ ပဏ္ဍိတာနံ ဝုဍ္ဎိ နာမ ဟောတီတိ။ ဣဒါနိ တံ ဝုဍ္ဎိံ ဒဿေတုံ ပုတ္တမာတရံ အာလပန္တော ဝိယ **“လက္ခဏံ ပဿ”** တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ သင်္ခေပတ္ထော – အာစာရပဋိသန္ထာရသမ္ပန္နံ အတ္တနော ပုတ္တံ ဧကမိဂမ္ပိ အဝိနာသေတွာ ဉာတိသင်္ဃေန ပုရက္ခတံ ပရိဝါရိတံ အာဂစ္ဆန္တံ ပဿ။ တာယ ပန အာစာရပဋိသန္ထာရသမ္ပဒါယ ဝိဟီနံ ဒန္ဓပညံ အထ ပဿသိမံ ကာဠံ ဧကမ္ပိ ဉာတိံ အနဝသေသေတွာ သုဝိဟီနမေဝ ဉာတီဟိ ဧကကံ အာဂစ္ဆန္တန္တိ။ ဧဝံ ပုတ္တံ အဘိနန္ဒိတွာ ပန ဗောဓိသတ္တော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာပိ “န, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဣဒါနေဝ ဉာတိသင်္ဃပရိဝါရိတော သောဘတိ, ပုဗ္ဗေပိ သောဘတိယေဝ။ န စ ဒေဝဒတ္တော ဧတရဟိယေဝ ဂဏမှာ ပရိဟီနော, ပုဗ္ဗေပိ ပရိဟီနောယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဒဿေတွာ

ဒ္ဒေဝ ဝတ္ထုံ့နိ ကထေတွ တ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွ တ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကာဠော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပရိသာပိဿ ဒေဝဒတ္တပရိသာဝ, လက္ခဏော သာရိပုတ္တော, ပရိသာ ပနဿ ဗုဒ္ဓပရိသာ, မာတာ ရာဟုလမာတာ, ပိတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

လက္ခဏမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၂] ၂. နိဂြောဓမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

နိဂြောဓမေဝ သေဝေယျာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကုမာရကဿပတ္ထေရဿ မာတရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ ရာဇဂဟနဂရေ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ အဟောသိ ဥဿန္နကုသလမူလာ ပရိမဒ္ဒိတသင်္ခါရာ ပစ္ဆိမဘဝိကာ, အန္တောဃဋေ ပဒီပေါ ဝိယ တဿာ ဟဒယေ အရဟတ္တူပနိဿယော ဇလတိ။ သာ အတ္တာနံ ဇာနနကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂေဟေ အနဘိရတာ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဟုတွာ မာတာပိတရော အာဟ – ''အမ္မတာတာ, မယှံ ဃရာဝါသေ စိတ္တံ နာဘိရမတိ, အဟံ နိယျာနိကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ, ပဗ္ဗာဇေထ မ''န္တိ။ အမ္မ, ကိံ ဝဒေသိ, ဣဒံ ကုလံ ဗဟုဝိဘဝံ, တွံ စ အမှာကံ ဧကဓီတာ, န လဗ္ဘာ တယာ ပဗ္ဗဇိတုန္တိ။ သာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာပိ မာတာပိတူနံ သန္တိကာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနာ စိန္တေသိ ''ဟောတု, ပတိကုလံ ဂတာ သာမိကံ အာရာဓေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ ပတိကုလံ ဂန္တွာ ပတိဒေဝတာ ဟုတွာ သီလဝတီ ကလျာဏဓမ္မာ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိ။

အထဿာ သံဝါသမန္ဝာယ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ န အညာသိ။ အထ တသ္မိံ နဂရေ နက္ခတ္တံ ဃောသယိံသု, သကလနဂရဝါသိနော နက္ခတ္တံ ကီဠိံသု, နဂရံ ဒေဝနဂရံ ဝိယ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ အဟောသိ။ သာ ပန တာဝ ဥဠာရာယပိ နက္ခတ္တကီဠာယ ဝတ္တမာနာယ အတ္တနော သရီရံ န ဝိလိမ္ပတိ နာလင်္ကရောတိ, ပကတိဝေသေနေဝ ဝိစရတိ။

အထ နံ သာမိကော အာဟ – ''ဘဒ္ဒေ, သကလနဂရံ နက္ခတ္တနိဿိတံ, တွံ ပန သရီရံ နပ္ပဋိဇဂ္ဂသီ''တိ။ အယျပုတ္တ, ဒွတ္တိံသာယ မေ ကုဏပေဟိ ပူရိတံ သရီရံ, ကိံ ဣမိနာ အလင်္ကတေန, အယဉှိ ကာယော နေဝ ဒေဝနိမ္မိတော, န ဗြဟ္မနိမ္မိတော, န သုဝဏ္ဏမယော, န မဏိမယော, န ဟရိစန္ဒနမယော, န ပုဏ္ဍရီကကုမုဒုပ္ပလဂဗ္ဘသမ္ဘူတော , န အမတောသဓပူရိတော, အထ ခေါ ကုဏပေ ဇာတော, မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ, အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော, ကဋသိဝဍ္ဍနော, တဏှူပါဒိန္နော, သောကာနံ နိဒာနံ, ပရိဒေဝါနံ ဝတ္ထု, သဗ္ဗရောဂါနံ အာလယော, ကမ္မကရဏာနံ ပဋိဂ္ဂဟော, အန္တောပူတိ, ဗဟိ နိစ္စပဂ္ဃရဏော, ကိမိကုလာနံ အာဝါသော, သိဝထိကပယာတော, မရဏပရိယောသာနော, သဗ္ဗလောကဿ စက္ခုပထေ ဝတ္တမာနောပိ –

''အဋ္ဌိနဟာရုသံယုတ္တော၊ တစမံသာဝလေပနော။
ဆဝိယာ ကာယော ပဋိစ္ဆန္နော၊ ယထာဘူတံ န ဒိဿတိ။

''အန္တပူရော ဥဒရပူရော၊ ယကနပေဠဿ ဝတ္ထိနော။
ဟဒယဿ ပပ္ဖာသဿ၊ ဝက္ကဿ ပိဟကဿ စ။

''သိင်္ဃာဏိကာယ ခေဠဿ၊ သေဒဿ စ မေဒဿ စ။
လောဟိတဿ လသိကာယ၊ ပိတ္တဿ စ ဝသာယ စ။

''အထဿ နဝဟိ သောတေဟိ၊ အသုစီ သဝတိ သဗ္ဗဒါ။
အက္ခိမှာ အက္ခိဂူထကော၊ ကဏ္ဏမှာ ကဏ္ဏဂူထကော။

''သိင်္ဃာဏိကာ စ နာသတော၊ မုခေန ဝမတေကဒါ။
ပိတ္တံ သေမှဉ္စ ဝမတိ၊ ကာယမှာ သေဒဇလ္လိကာ။

''အထဿ သုသိရံ သီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂဿ ပူရိတံ။
သုဘတော နံ မညတိ ဗာလော၊ အဝိဇ္ဇာယ ပုရက္ခတော။ (သု. နိ. ၁၉၆-၂၀၁)။

‘‘အနန္တာဒီနဝေ ကာယော၊ ဝိသရုက္ခသမူပမော။
အာဝါသော သဗ္ဗရောဂါနံ၊ ပုဉ္ဇော ဒုက္ခဿ ကေဝလော။ (အပ. ထေရ ၂.၅၄.၅၅)။

‘‘သစေ ဣမဿ ကာယဿ၊ အန္တော ဗာဟိရကော သိယာ။
ဒဏ္ဍံ နူန ဂဟေတွာန၊ ကာကေ သောဏေ စ ဝါရယေ။

‘‘ဒုဂ္ဂန္ဓော အသုစိ ကာယော၊ ကုဏပော ဥက္ကရူပမော။
နိန္ဒိတော စက္ခုဘူတေဟိ၊ ကာယော ဗာလာဘိနန္ဒိတော။

‘‘အလ္လစမ္မပဋိစ္ဆန္နော၊ နဝဒွါရော မဟာဝဏော။
သမန္တတော ပဂ္ဃရတိ၊ အသုစီ ပူတိဂန္ဓိယော’’တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၂)။

အယျပုတ္တ, ဣမံ ကာယံ အလင်္ကရိတွာ ကိံ ကရိဿာမိ? နနု ဣမဿ အလင်္ကတကရဏံ ဂူထပုဏ္ဏဃဋဿ ဗဟိ စိတ္တကမ္မကရဏံ ဝိယ ဟောတီတိ? သေဋ္ဌိပုတ္တော တဿာ ဝစနံ သုတွာ အာဟ ‘‘ဘဒ္ဒေ, တွံ ဣမဿ သရီရဿ ဣမေ ဒောသေ ပဿမာနာ ကသ္မာ န ပဗ္ဗဇသီ’’တိ? ‘‘အယျပုတ္တ, အဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘမာနာ အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇေယျ’’န္တိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော ‘‘သာဓု, အဟံ တံ ပဗ္ဗာဇေဿာမီ’’တိ ဝတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဘိက္ခုနုပဿယံ နေတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေန္တော ဒေဝဒတ္တပက္ခိယာနံ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘိတွာ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပာ အတ္တမနာ အဟောသိ။

အထဿာ ဂဗ္ဘေ ပရိပါကံ ဂစ္ဆန္တေ ဣန္ဒြိယာနံ အညထတ္တံ ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌီနံ ဗဟလတ္တံ ဥဒရပဋလဿ စ မဟန္တတံ ဒိသွာ ဘိက္ခုနိယော တံ ပုစ္ဆိံသု ‘‘အယျေ, တွံ ဂဗ္ဘိနီ ဝိယ ပညာယသိ, ကိံ ဧတ’’န္တိ? အယျေ, ‘‘ဣဒံ နာမ ကာရဏ’’န္တိ န ဇာနာမိ, သီလံ ပန မေ ပရိပုဏ္ဏန္တိ ။ အထ နံ တာ ဘိက္ခုနိယော ဒေဝဒတ္တဿ သန္တိကံ နေတွာ ဒေဝဒတ္တံ ပုစ္ဆိံသု ‘‘အယျ, အယံ ကုလဓီတာ ကိစ္ဆေန သာမိကံ အာရာဓေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘိ, ဣဒါနိ ပန ဿာ ဂဗ္ဘော ပညာယတိ, မယံ ဣမဿ ဂဗ္ဘဿ ဂိဟိကာလေ ဝါ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ဝါ လဒ္ဓဘာဝံ န ဇာနာမ, ကိံ ဒါနိ ကရောမာ’’တိ? ဒေဝဒတ္တော အတ္တနော အဗုဒ္ဓဘာဝေန စ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယာနဉ္စ နတ္ထိတာယ ဧဝံ စိန္တေသိ ‘‘ဒေဝဒတ္တပက္ခိကာ ဘိက္ခုနီ ကုစ္ဆိနာ ဂဗ္ဘံ ပရိဟရတိ, ဒေဝဒတ္တော စ တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိယေဝါတိ မယှံ ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, မယာ ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ သော အဝီမံသိတွာဝ သေလဂုဠံ ပဝဋ္ဋယမာနော ဝိယ ပက္ခန္ဒိတွာ ‘‘ဂစ္ဆထ, ဣမံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေထာ’’တိ အာဟ။ တာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယ ဝန္ဒိတွာ ဥပဿယံ ဂတာ။

အထ သာ ဒဟရာ တာ ဘိက္ခုနိယော အာဟ – ‘‘အယျေ, န ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော ဗုဒ္ဓော, နာပိ မယှံ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, လောကေ ပန အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, သာ စ ပန မေ ဒုက္ခေန လဒ္ဓါ, မာ နံ အန္တရဓာပေထ, ဧထ မံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆထာ’’တိ။ တာ တံ အာဒါယ ရာဇဂဟာ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနိကံ မဂ္ဂံ အတိက္ကမ္မ အနုပုဗ္ဗေန ဇေတဝနံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ စိန္တေသိ – ‘‘ကိဉ္စာပိ ဂိဟိကာလေ ဧတိဿာ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိတော, ဧဝံ သန္တေပိ ‘သမဏော ဂေါတမော ဒေဝဒတ္တေန ဇဟိတံ အာဒါယ စရတီ’တိ တိတ္ထိယာနံ ဩကာသော ဘဝိဿတိ။ တသ္မာ ဣမံ ကထံ ပစ္ဆိန္ဒိတုံ သရာဇိကာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ ပုနဒိဝသေ ရာဇာနံ ပသေနဒိကောသလံ မဟာအနာထပိဏ္ဍိကံ စူဠအနာထပိဏ္ဍိကံ ဝိသာခံ မဟာဥပါသိကံ အညာနိ စ အဘိညာတာနိ မဟာကုလာနိ ပက္ကောသာပေတွာ သာယနှသမယေ စတူသု ပရိသာသု သန္နိပတိတာသု ဥပါလိတ္ထေရံ အာမန္တေသိ ‘‘ဂစ္ဆ, တွံ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဣမိဿာ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ ကမ္မံ သောဓေဟီ’’တိ။ ‘‘သာဓု, ဘန္တေ’’တိ ထေရော ပရိသမဇ္ဈံ ဂန္တွာ အတ္တနော ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ ရညော ပုရတော ဝိသာခံ ဥပါသိကံ ပက္ကောသာပေတွာ ဣမံ အဓိကရဏံ ပဋိစ္ဆာပေသိ ‘‘ဂစ္ဆ ဝိသာခေ, ‘အယံ ဒဟရာ အသုကမာသေ အသုကဒိဝသေ ပဗ္ဗဇိတာ’တိ တထတော ဉတွာ ဣမဿ ဂဗ္ဘဿ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ လဒ္ဓဘာဝံ ဇာနာဟီ’’တိ။ ဥပါသိကာ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သာဏိံ ပရိက္ခိပါပေတွာ အန္တော သာဏိယံ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထပါဒနာဘိဥဒရပရိယောသာနာနိ ဩလောကေတွာ မာသဒိဝသေ သမာနေတွာ ဂိဟိဘာဝေ ဂဗ္ဘဿ လဒ္ဓဘာဝံ တထတော ဉတွာ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ထေရော စ

တုပရိသမဇ္ဈေ တံ ဘိက္ခုနိံ သုဒ္ဓံ အကာသိ။ သာ သုဒ္ဓာ ဟုတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ သတ္ထာရဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ ဥပဿယမေဝ ဂတာ။ သာ ဂဗ္ဘပရိပါကမန္ဝာယ ပဒုမုတ္တရပါဒမူလေ ပတ္ထိတပတ္ထနံ မဟာနုဘာဝံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဘိက္ခုနုပဿယသမီပေန ဂစ္ဆန္တော ဒါရကသဒ္ဒံ သုတွာ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ အမစ္စာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ “ဒေဝ, ဒဟရဘိက္ခုနီ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ, တဿေသော သဒ္ဒေါ”တိ အာဟံသု။ “ဘိက္ခုနီနံ, ဘဏေ, ဒါရကပဋိဇဂ္ဂနံ နာမ ပလိဗောဓော, မယံ နံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ”တိ ရာဇာ တံ ဒါရကံ နာဋကိတ္ထီနံ ဒတွာ ကုမာရပရိဟာရေန ဝဍ္ဎာပေသိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ “ကဿပေါ”တိ နာမံ အကံသု။ အထ နံ ကုမာရပရိဟာရေန ဝဍ္ဎိတတ္တာ “ကုမာရကဿပေါ”တိ သဉ္ဇာနိံသု။ သော သတ္တဝဿိကကာလေ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဓမ္မကထိကေသု စိတ္တကထီ အဟောသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တကထိကာနံ ယဒိဒံ ကုမာရကဿပေါ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၉, ၂၁၇) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ သော ပစ္ဆာ ဝမ္မိကသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၂၄၉ အာဒယော) အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ မာတာပိဿ ဘိက္ခုနီ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဂ္ဂဖလံ ပတ္တာ။ ကုမာရကဿပတ္ထေရော ဗုဒ္ဓသာသနေ ဂဂနမဇ္ဈေ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ပါကဋော ဇာတော။

အထေကဒိဝသံ တထာဂတော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဘိက္ခူနံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ။ ဘိက္ခူ ဩဝါဒံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု ဒိဝသဘာဂံ ခေပေတွာ သာယနှသမယေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ “အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တေန အတ္တနော အဗုဒ္ဓဘာဝေန စေဝ ခန္တိမေတ္တာဒီနဉ္စ အဘာဝေန ကုမာရကဿပတ္ထေရော စ ထေရီ စ ဥဘော နာသိတာ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန အတ္တနော ဓမ္မရာဇတာယ စေဝ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပတ္တိယာ စ ဥဘိန္နမ္ပိ တေသံ ပစ္စယော ဇာတော”တိ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဝဏ္ဏယမာနာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ ဗုဒ္ဓလီလာယ ဓမ္မသဘံ အာဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘန္တေ, တုမှာကမေဝ ဂုဏကထာယာ”တိ သဗ္ဗံ အာရောစယိံသု။ န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ပစ္စယော စ ပတိဋ္ဌာ စ ဇာတော, ပုဗ္ဗေပိ အဟောသိယေဝါတိ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿာဝိဘာဝတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု။ ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရယမာနေ ဗောဓိသတ္တော မိဂယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ, အက္ခီနိ ပနဿ မဏိဂုဠသဒိသာနိ အဟေသုံ, သိင်္ဂါနိ ရဇတဝဏ္ဏာနိ, မုခံ ရတ္တကမ္ဗလပုဉ္ဇဝဏ္ဏံ, ဟတ္ထပါဒပရိယန္တာ လာခါရသပရိကမ္မကတာ ဝိယ, ဝါလဓိ စမရဿ ဝိယ အဟောသိ, သရီရံ ပနဿ မဟန္တံ အဿပေါတကပ္ပမာဏံ အဟောသိ။ သော ပဉ္စသတမိဂပရိဝါရော အရညေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ နာမေန နိဂြောဓမိဂရာဇာ နာမ။ အဝိဒူရေ ပနဿ အညောပိ ပဉ္စသတမိဂပရိဝါရော သာခမိဂေါ နာမ ဝသတိ, သောပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောဝ အဟောသိ။

တေန သမယေန ဗာရာဏသိရာဇာ မိဂဝဓပ္ပသုတော ဟောတိ, ဝိနာ မံသေန န ဘုဉ္ဇတိ, မနုဿာနံ ကမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ သဗ္ဗေ နေဂမဇာနပဒေ သန္နိပါတေတွာ ဒေဝသိကံ မိဂဝံ ဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ စိန္တေသုံ – “အယံ ရာဇာ အမှာကံ ကမ္မစ္ဆေဒံ ကရောတိ, ယံနူန မယံ ဥယျာနေ မိဂါနံ နိဝါပံ ဝပိတွာ ပါနီယံ သမ္ပါဒေတွာ ဗဟူ မိဂေ ဥယျာနံ ပဝေသေတွာ ဒွါရံ ဗန္ဓိတွာ ရညော နိယျာဒေယျာမာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေ ဥယျာနေ မိဂါနံ နိဝါပတိဏာနိ ရောပေတွာ ဥဒကံ သမ္ပါဒေတွာ ဒွါရံ ယောဇေတွာ ဝါဂုရာနိ အာဒါယ မုဂ္ဂရာဒိနာနာဝုဓဟတ္ထာ အရညံ ပဝိသိတွာ မိဂေ ပရိယေသမာနာ “မဇ္ဈေ ဌိတေ မိဂေ ဂဏှိဿာမာ”တိ ယောဇနမတ္တံ ဌာနံ ပရိက္ခိပိတွာ သင်္ခိပမာနာ နိဂြောဓမိဂသာခမိဂါနံ ဝသနဋ္ဌာနံ မဇ္ဈေ ကတွာ ပရိက္ခိပိံသု။ အထ နံ မိဂဂဏံ ဒိသွာ ရုက္ခဂုမ္ဗာဒယော စ ဘူမိဉ္စ မုဂ္ဂရေဟိ ပဟရန္တာ မိဂဂဏံ ဂဟနဋ္ဌာနတော နီဟရိတွာ အသိသတ္တိဓနုအာဒီနိ အာဝုဓာနိ ဥဂ္ဂိရိတွာ မဟာနာဒံ နဒန္တာ တံ မိဂဂဏံ ဥယျာနံ ပဝေသေတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, နိဗဒ္ဓံ မိဂဝံ ဂစ္ဆန္တာ အမှာကံ ကမ္မံ နာသေထ, အမှေဟိ အရညတော မိဂေ အာနေတွာ တုမှာကံ ဥယျာနံ ပူရိတံ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တေသံ မံသာနိ ခါဒထာ”တိ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမိံသု။

ရာဇာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ မိဂေ ဩလောကေန္တော ဒွေ သုဝဏ္ဏမိဂေ ဒိသွာ တေသံ အဘယံ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန ကဒါစိ သယံ ဂန္တွာ ဧကံ မိဂံ ဝိဇ္ဈိတွာ အာနေတိ, ကဒါစိဿ ဘတ္တကာရကော ဂန္တွာ ဝိဇ္ဈိတွာ အာဟရတိ။ မိဂါ ဓနုံ ဒိသွာဝ မရဏဘယေန တဇ္ဇိတာ ပလာယန္တိ, ဒွေ တယော ပဟာရေ လဘိတွာ ကိလမန္တိပိ, ဂိလာနာပိ ဟောန္တိ, မရဏမ္ပိ ဟပုဏန္တိ။ မိဂဂဏော တံ ပဝတ္တိံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ သော သာခံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ – ''သမ္မ, ဗဟူ မိဂါ နဿန္တိ, ဧကံသေန မရိတဗ္ဗေ သတိ ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ ကဏ္ဍေန မိဂေ ဝိဇ္ဈန္တု, ဓမ္မဂဏ္ဍိကဋ္ဌာနေ မိဂါနံ ဝါရော ဟောတု။ ဧကဒိဝသံ မမ ပရိသာယ ဝါရော ပာပုဏာတု, ဧကဒိဝသံ တဝ ပရိသာယ, ဝါရပ္ပတ္တော မိဂေါ ဂန္တွာ ဓမ္မဂဏ္ဍိကာယ ဂီဝံ ဌပေတွာ နိပဇ္ဇတု, ဧဝံ သန္တေ မိဂါ ကိလန္တာ န ဘဝိဿန္တီ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဝါရပ္ပတ္တောဝ မိဂေါ ဂန္တွာ ဓမ္မဂဏ္ဍိကာယ ဂီဝံ ဌပေတွာ နိပဇ္ဇတိ, ဘတ္တကာရကော အာဂန္တွာ တတ္ထ နိပန္နကမေဝ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။

အထေကဒိဝသံ သာခမိဂဿ ပရိသာယ ဧကိဿာ ဂဗ္ဘိနိမိဂိယာ ဝါရော ပာပုဏိ။ သာ သာခံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''သာမိ, အဟံ ဂဗ္ဘိနီ, ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ ဒွေ ဇနာ ဝါရံ ဂမိဿာမ, မယှံ ဝါရံ အတိက္ကာမေဟီ''တိ အာဟ။ သော ''န သက္ကာ တဝ ဝါရံ အညေသံ ဟပေတုံ, တွဝမေဝ တုယှံ ဝါရံ ဇာနိဿသိ, ဂစ္ဆာဟီ''တိ အာဟ။ သာ တဿ သန္တိကာ အနုဂ္ဂဟံ အလဘမာနာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သော တဿာ ဝစနံ သုတွာ ''ဟောတု ဂစ္ဆ တွံ, အဟံ တေ ဝါရံ အတိက္ကာမေဿာမီ''တိ သယံ ဂန္တွာ ဓမ္မဂဏ္ဍိကာယ သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဘတ္တကာရကော တံ ဒိသွာ ''လဒ္ဓာဘယော မိဂရာဇာ ဓမ္မဂဏ္ဍိကာယ နိပန္နော, ကိံ နု ခော ကာရဏ''န္တိ ဝေဂေန ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။

ရာဇာ တာဝဒေဝ ရထံ အာရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ အာဟ ''သမ္မ မိဂရာဇ, နနု မယာ တုယှံ အဘယံ ဒိန္နံ, ကသ္မာ တွံ ဣဓ နိပန္နော''တိ။ မဟာရာဇ, ဂဗ္ဘိနီ မိဂီ အာဂန္တွာ ''မမ ဝါရံ အညဿ ဟပေဟီ''တိ အာဟ, န သက္ကာ ခော ပန မယာ ဧကဿ မရဏဒုက္ခံ အညဿ ဥပရိ နိက္ခိပိတုံ, သွာဟံ အတ္တနော ဇီဝိတံ တဿာ ဒတွာ တဿာ သန္တကံ မရဏံ ဂဟေတွာ ဣဓ နိပန္နော, မာ အညံ ကိဉ္စိ အာသင်္ကိတ္ထ, မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ အာဟ – ''သာမိ, သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏမိဂရာဇ, မယာ န တာဒိသော ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော မနုဿေသုပိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေန တေ ပသန္နောသ္မိ, ဥဋ္ဌေဟိ, တုယှဉ္စ တဿာ စ အဘယံ ဒမ္မီ''တိ။ ''ဒွီဟိ အဘယေ လဒ္ဓေ အဝသေသာ ကိံ ကရိဿန္တိ, နရိန္ဒာ''တိ? ''အဝသေသာနမ္ပိ အဘယံ ဒမ္မိ, သာမီ''တိ။ ''မဟာရာဇ, ဧဝမ္ပိ ဥယျာနေယေဝ မိဂါ အဘယံ လဘိဿန္တိ, သေသာ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ဧတေသမ္ပိ အဘယံ ဒမ္မိ, သာမီ''တိ။ ''မဟာရာဇ, မိဂါ တာဝ အဘယံ လဘန္တု, သေသာ စတုပ္ပဒါ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ ? ''ဧတေသမ္ပိ အဘယံ ဒမ္မိ, သာမီ''တိ။ ''မဟာရာဇ, စတုပ္ပဒါ တာဝ အဘယံ လဘန္တု, ဒိဇဂဏာ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ဧတေသမ္ပိ အဘယံ ဒမ္မိ, သာမီ''တိ။ ''မဟာရာဇ, ဒိဇဂဏာ တာဝ အဘယံ လဘန္တု, ဥဒကေ ဝသန္တာ မစ္ဆာ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ဧတေသမ္ပိ အဘယံ ဒမ္မိ, သာမီ''တိ။ ဧဝံ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယံ ယာစိတွာ ဥဋ္ဌာယ ရာဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ''ဓမ္မံ စရ, မဟာရာဇ, မာတာပိတူသု ပုတ္တဓီတာသု ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမဇာနပဒေသု ဓမ္မံ စရန္တော သမံ စရန္တော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဂမိဿသီ''တိ ရညော ဗုဒ္ဓလီလာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ကတိပာဟံ ဥယျာနေ ဝသိတွာ ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ မိဂဂဏပရိဝုတော အရညံ ပာဝိသိ။ သာပိ ခော မိဂဓေနု ပုပ္ဖကဏ္ဏိကသဒိသံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သော ကီဠမာနော သာခမိဂဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ မာတာ တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ''ပုတ္တ, ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ ဧတဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆ, နိဂြောဓဿေဝ သန္တိကံ ဂစ္ဆေယျာသီ''တိ ဩဝဒန္တီ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂. ''နိဂြောဓမေဝ သေဝေယျ၊ န သာခမုပသံဝသေ။
နိဂြောဓသ္မိံ မတံ သေယျော၊ ယဉ္စေ သာခသ္မိ ဇီဝိတ''န္တိ။

တတ္ထ **နိဂြောဓမေဝ သေဝေယျာ**တိ တာတ တွံ ဝါ အညော ဝါ အတ္တနော ဟိတကာမော နိဂြောဓမေဝ သေဝေယျ ဘဇေယျ ဥပသင်္ကမေယျ, **န သာခမုပသံဝသေ**တိ သာခမိဂံ ပန န ဥပသံဝသေ ဥပဂမ္မ န သံဝသေယျ, ဧတံ နိဿာယ ဇီဝိကံ န ကပ္ပေယျ။ **နိဂြောဓသ္မိံ မတံ သေယျော**တိ နိဂြောဓရညော ပါဒမူလေ မရဏမ္ပိ သေယျော

ဝရံ ဥတ္တမံ။ **ယဉ္စေ သာခသ္မိ ဇီဝိတ**န္တိ ယံ ပန သာခဿ သန္တိကေ ဇီဝိတံ, တံ နေဝ သေယျော န ဝရံ န ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။

တတော ပဋ္ဌာယ စ ပန အဘယလဒ္ဓကာ မိဂါ မနုဿာနံ သဿာနိ ခါဒန္တိ, မနုဿာ “လဒ္ဓာဘယာ ဣမေ မိဂါ”တိ မိဂေ ပဟရိတုံ ဝါ ပလာပေတုံ ဝါ န ဝိသဟန္တိ, တေ ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတိတွာ ရညော တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ “မယာ ပသန္နေန နိဂြောဓမိဂရာဇဿ ဝရော ဒိန္နော, အဟံ ရဇ္ဇံ ဇဟေယျံ, န စ တံ ပဋိညံ ဘိန္ဒာမိ, ဂစ္ဆထ န ကောစိ မမ ဝိဇိတေ မိဂေ ပဟရိတုံ လဘတီ”တိ အာဟ။ နိဂြောဓမိဂေါ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ မိဂဂဏံ သန္နိပါတာပေတွာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ပရေသံ သဿံ ခါဒိတုံ န လဘိဿထာ”တိ မိဂေ ဩဝဒိတွာ မနုဿာနံ အာရောစာပေသိ “ဣတော ပဋ္ဌာယ သဿကာရကာ မနုဿာ သဿရက္ခဏတ္ထံ ဝတိံ မာ ကရောန္တု, ခေတ္တံ ပန အာဝိဇ္ဈိတွာ ပဏ္ဏသညံ ဗန္ဓန္တူ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကိရ ခေတ္တေသု ပဏ္ဏဗန္ဓနသညာ ဥဒပါဒိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပဏ္ဏသညံ အတိက္ကမနမိဂေါ နာမ နတ္ထိ။ အယံ ကိရ နေသံ ဗောဓိသတ္တတော လဒ္ဓဩဝါဒေါ။ ဧဝံ မိဂဂဏံ ဩဝဒိတွာ ဗောဓိသတ္တော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ သဒ္ဓိံ မိဂေဟိ ယထာကမ္မံ ဂတော, ရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝါဟံ ထေရိယာ စ ကုမာရကဿပဿ စ အဝဿယော, ပုဗ္ဗေပိ အဝဿယော ဧဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ စတုသစ္စဓမ္မဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ သာခမိဂေါ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပရိသာပိဿ ဒေဝဒတ္တပရိသာဝ, မိဂဓေနု ထေရီ အဟောသိ, ပုတ္တော ကုမာရကဿပော, ရာဇာ အာနန္ဒော, နိဂြောဓမိဂရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

နိဂြောဓမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၃] ၃. ကဏ္ဍိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓိရတ္ထု ကဏ္ဍိနံ သလ္လန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ အဋ္ဌကနိပါတေ ဣန္ဒြိယဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။ ဘဂဝါ ပန တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ “ဘိက္ခု, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဧတံ မာတုဂါမံ နိဿာယ ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ ဝီတစ္စိကေသု အင်္ဂါရေသု ပက္ကော”တိ။ ဘိက္ခူ တဿတ္ထဿ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု, ဘဂဝါ ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နကာရဏံ ပါကဋံ အကာသိ။ ဣတော ပရံ ပန ဘိက္ခူနံ ယာစနံ ဘဝန္တရပဋိစ္ဆန္နတဉ္စ အဝတွာ “အတီတံ အာဟရီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝက္ခာမ, ဧတ္တကေ ဝုတ္တေပိ ယာစနဉ္စ ဝလာဟကဂဗ္ဘတော စန္ဒနီဟရဏူပမာယ ဘဝန္တရပဋိစ္ဆန္နကာရဏဘာဝေ စာတိ သဗ္ဗမေတံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ရာဇဂဟေ မဂဓရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ မဂဓဝါသိကာနံ သဿသမယေ မိဂါနံ မဟာပရိပန္ထော ဟောတိ။ တေ အရညေ ပဗ္ဗတပါဒံ ပဝိသန္တိ။ တတ္ထ ဧကော အရညဝါသီ ပဗ္ဗတေယျမိဂေါ ဧကာယ ဂါမန္တဝါသိနိယာ မိဂပေါတိကာယ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ တေသံ မိဂါနံ ပဗ္ဗတပါဒတော ဩရုယှ ပုန ဂါမန္တံ ဩတရဏကာလေ မိဂပေါတိကာယ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ တေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဩတရိ။ အထ နံ သာ အာဟ – “တွံ ခေါသိ, အယျ, ပဗ္ဗတေယျော ဗာလမိဂေါ, ဂါမန္တော စ နာမ သာသင်္ကော သပ္ပဋိဘယော, မာ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဩတရီ”တိ။ သော တဿာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာ အနိဝတ္တိတွာ သဒ္ဓိံယေဝ အဂမာသိ။ မဂဓဝါသိနော “ဣဒါနိ မိဂါနံ ပဗ္ဗတပါဒဩတရဏကာလော”တိ ဉတွာ မဂ္ဂေ ပဋိစ္ဆန္နကောဋ္ဌကေသု တိဋ္ဌန္တိ။ တေသမ္ပိ ဒွိန္နံ အာဂမနမဂ္ဂေ ဧကော လုဒ္ဒကော ပဋိစ္ဆန္နကောဋ္ဌကေ ဌိတော ဟောတိ။ မိဂပေါတိကာ မနုဿဂန္ဓံ ဃာယိတွာ “ဧကော လုဒ္ဒကော ဌိတော ဘဝိဿတီ”တိ တံ ဗာလမိဂံ ပုရတော ကတွာ သယံ ပစ္ဆတော အဟောသိ။ လုဒ္ဒကော ဧကေနေဝ သရပ္ပဟာရေန မိဂံ တတ္ထေဝ ပါတေသိ။ မိဂပေါတိကာ တဿ ဝိဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဝါတဂတိယာဝ ပလာယိ။ လုဒ္ဒကော ကောဋ္ဌကတော နိက္ခမိတွာ မိဂံ ဩက္ကန္တိတွာ အဂ္ဂိံ ကတွာ ဝီတစ္စိကေသု အင်္ဂါရေသု မဓုရမံသံ ပစိတွာ ခါဒိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ အဝသေသံ လောဟိတဗိန္ဒူဟိ ပဂ္ဃရန္တေဟိ ကာဇေနာဒါယ ဒါရကေ တောသေန္တော ဃရံ အဂမာသိ။

တအ ဇောဓိသတ္တော တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဟောတိ။ သော တံ ကာရဏံ ဒိသွာ "ဣမဿ ဗာလမိဂဿ မရဏံ နေဝ မာတရံ နိဿာယ, န ပိတရံ နိဿာယ, အထ ခော ကာမံ နိဿာယ။ ကာမနိမိတ္တံ တဉှိ သတ္တာ သုဂတိယံ ဟတ္ထစ္ဆေဒာဒိကံ, ဒုဂ္ဂတိယဉ္စ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒိနာနပ္ပကာရကံ ဒုက္ခံ ဟာပုဏန္တိ, ပရေသံ မရဏဒုက္ခုပ္ပာဒနမ္ပိ နာမ ဣမသ္မိံ လောကေ ဂရဟိတမေဝ။ ယံ ဇနပဒံ မာတုဂါမော ဝိစာရေတိ အနုသာသတိ, သော ဣတ္ထိပရိဏာယကော ဇနပဒောပိ ဂရဟိတောယေဝ။ ယေ သတ္တာ မာတုဂါမဿ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ, တေပိ ဂရဟိတာယေဝာ"တိ ဧကာယ ဂာထာယ တီဏိ ဂရဟဝတ္ထူနိ ဒဿေတွာ ဝနဒေဝတာသု သာဓုကာရံ ဒတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇယမာနာသု မဓုရေန သရေန တံ ဝနသဏ္ဍံ ဥန္နာဒေန္တော ဣမာယ ဂာထာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ –

၁၃. "ဓိရတ္ထု ကဏ္ဍိနံ သလ္လံ၊ ပုရိသံ ဂါဠ္ဟဝေဓိနံ။
ဓိရတ္ထု တံ ဇနပဒံ၊ ယတ္ထိတ္ထီ ပရိဏာယိကာ။
တေ စာပိ ဓိက္ကိတာ သတ္တာ၊ ယေ ဣတ္ထီနံ ဝသံ ဂတာ"တိ။

တတ္ထ **ဓိရတ္ထု** တိ ဂရဟဏတ္ထေ နိပါတော, သွာယမိဓ ဥတ္တာသုဗ္ဗေဂဝသေန ဂရဟဏေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဥတ္တသိတုဗ္ဗိဂ္ဂေ ဟိ ဟောန္တော ဇောဓိသတ္တော ဧဝမာဟ။ ကဏ္ဍမဿ အတ္ထီတိ ကဏ္ဍီ, တံ **ကဏ္ဍိနံ** ။ တံ ပန ကဏ္ဍံ အနုပဝိသနဋ္ဌေန "သလ္လ"န္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ **ကဏ္ဍိနံ သလ္လ** န္တိ ဧတ္ထ သလ္လကဏ္ဍိနန္တိ အတ္ထော။ သလ္လံ တ အဿတ္ထီတိပိ သလ္လော, တံ သလ္လံ။ မဟန္တံ ဝဏမုခံ ကတွာ ဗလဝပ္ပဟာရံ ဒေန္တော ဂါဠ္ဟံ ဝိဇ္ဈတီတိ ဂါဠ္ဟဝေဓီ, တံ **ဂါဠ္ဟဝေဓိနံ**။ နာနပ္ပကာရေန ကဏ္ဍေန, ကုမုဒပတ္တသဏ္ဌာနထလေန ဥဇုကဂမနေနေဝ သလ္လေန စ သမန္နာဂတံ ဂါဠ္ဟဝေဓိနံ ပုရိသံ ဓိရတ္ထူတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ပရိဏာယိကာ**တိ ဣဿရာ သံဝိဓာယိကာ။ **ဓိက္ကိတာ**တိ ဂရဟိတာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဣတော ပရံ ပန ဧတ္တကမ္ပိ အဝတွာ ယံ ယံ အနုတ္တာနံ, တံ တဒေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ဧဝံ ဧကာယ ဂာထာယ တီဏိ ဂရဟဝတ္ထူနိ ဒဿေတွာ ဇောဓိသတ္တော ဝနံ ဥန္နာဒေတွာ ဗုဒ္ဓလီလာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ ဣတော ပရံ ပန "ဒွေ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ"တိ ဣဒံ အဝတွာ "အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝက္ခာမ, အဝုတ္တမ္ပိ ပန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တအ ပဗ္ဗတေယျမိဂေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, မိဂပောတိကာ ပုရာဏဒုတိယိကာ, ကာမေသု ဒောသံ ဒဿေတွာ ဓမ္မဒေသကဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ကဏ္ဍိဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၄] ၄. ဝါတမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

န ကိရတ္ထိ ရသေဟိ ပါပိယော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထရိ ကိရ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ တိဿကုမာရော နာမ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိကုလဿ ပုတ္တော ဧကဒိဝသံ ဝေဠုဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတတ္တာ ပဋိက္ခိတ္တော သတ္တာဟံ ဘတ္တစ္ဆေဒံ ကတွာ ရဋ္ဌပါလတ္ထေရော ဝိယ မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သတ္ထာ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ အဍ္ဍမာသမတ္တံ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရိတွာ ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ တတြာယံ ကုလပုတ္တော တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒါယ သာဝတ္ထိယံ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ကာလံ ဝီတိနာမေတိ, "စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿတ္ထေရော နာမာ"တိ ဝုတ္တေ ဂဂနတလေ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပါကဋော ပညာတော အဟောသိ။

တသ္မိံ ကာလေ ရာဇဂဟေ နက္ခတ္တကီဠာယ ဝတ္တမာနာယ ထေရဿ မာတာပိတရော ယံ တဿ ဂိဟိကာလေ အဟောသိ အာဘရဏဘဏ္ဍကံ, တံ ရတနစင်္ကောဋကေ နိက္ခိပိတွာ ဥရေ ဌပေတွာ "အညာသု နက္ခတ္တကီဠာသု အ

မ္ပဟာကံ ပုတ္တော ဣမိနာ အလင်္ကာရေန အလင်္ကတော နက္ခတ္တံ ကီဠတိ, တံ နော ဧကပုတ္တံ ဂဟေတွာ သမဏော ဧကတမော သာဝတ္ထိနဂရံ ဂတော, ကဟံ နု ခေါ သော ဧတရဟိ နိသိန္နော, ကဟံ ဌိတော”တိ ဝတွာ ရောဒန္တိ။

အထေကာ ဝဏ္ဏဒာသီ တံ ကုလံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဘရိယံ ရောဒန္တိံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ “ကိံ ပန, အယျေ, ရောဒသီ”တိ? “သာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ”။ “ကိံ ပန, အယျေ, အယျပုတ္တော ပိယာယတီ”တိ? “အသုကဉ္စ အသုကဉ္စာ”တိ။ “သစေ တုမှေ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ သဗ္ဗံ ဣဿရိယံ မယှံ ဒေထ, အဟံ ဝေါ ပုတ္တံ အာနေဿာမီ”တိ။ သေဋ္ဌိဘရိယာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန တံ ဥယျောဇေသိ “ဂစ္ဆ, အတ္တနော ဗလေန မမ ပုတ္တံ အာနေဟီ”တိ။ သာ ပဋိစ္ဆန္နယာနေ နိသိန္နာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ထေရဿ ဘိက္ခာစာရဝီထိယံ နိဝါသံ ဂဟေတွာ သေဋ္ဌိကုလာ အာဂတေ မနုဿေ ထေရဿ အဒဿေတွာ အတ္တနော ပရိဝါရေနေဝ ပရိဝုတာ ထေရဿ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌဿ အာဒိတောဝ ဥဠုင်္ကယာဂုဉ္စ ရသကဘိက္ခဉ္စ ဒတွာ ရသတဏှာယ ဗန္ဓိတွာ အနုက္ကမေန ဂေဟေ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ ဒဒမာနာ စ အတ္တနော ဝသံ ဥပဂတဘာဝံ ဉတွာ ဂိလာနာလယံ ဒဿေတွာ အန္တောဂဗ္ဘေ နိပဇ္ဇိ။ ထေရောပိ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ သပဒါနံ စရန္တော ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ။ ပရိဇနော ထေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ထေရံ ဃရေ နိသီဒါပေသိ။ ထေရော နိသီဒိတွာဝ “ကဟံ ဥပါသိကာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဂိလာနာ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒဿနံ ဣစ္ဆတီ”တိ။ သော ရသတဏှာယ ဗဒ္ဓေါ အတ္တနော ဝတသမာဒါနံ ဘိန္ဒိတွာ တဿာ နိပန္နဋ္ဌာနံ ပါဝိသိ။ သာ အတ္တနော အာဂတကာရဏံ ကထေတွာ တံ ပလောဘေတွာ ရသတဏှာယ ဗန္ဓိတွာ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတွာ အတ္တနော ဝသေ ဌပေတွာ ယာနေ နိသီဒါပေတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ရာဇဂဟမေဝ အဂမာသိ။ သာ ပဝတ္တိ ပါကဋာ ဇာတာ။

ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ “စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿတ္ထေရံ ကိရ ဧကာ ဝဏ္ဏဒာသီ ရသတဏှာယ ဗန္ဓိတွာ အာဒါယ ဂတာ”တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ ဥပဂန္တွာ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသီဒိတွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ အာဟ။ တေ တံ ပဝတ္တိံ ကထယိံသု။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သော ဘိက္ခု ရသတဏှာယ ဗဇ္ဈိတွာ တဿာ ဝသံ ဂတော, ပုဗ္ဗေပိ တဿာ ဝသံ ဂတောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ရညော ဗြဟ္မဒတ္တဿ သဉ္ဇယော နာမ ဥယျာနပါလော အဟောသိ။ အထေကော ဝါတမိဂေါ တံ ဥယျာနံ အာဂန္တွာ သဉ္ဇယံ ဒိသွာ ပလာယတိ, သဉ္ဇယောပိ န တံ တဇ္ဇေတွာ နီဟရတိ။ သော ပုနပ္ပုနံ အာဂန္တွာ ဥယျာနေယေဝ စရတိ။ ဥယျာနပါလော ဥယျာနေ နာနပ္ပကာရာနိ ပုပ္ဖဖလာနိ ဂဟေတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ရညော အဘိဟရတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ရာဇာ ပုစ္ဆိ “သမ္မ ဥယျာနပါလ, ဥယျာနေ ကိဉ္စိ အစ္ဆရိယံ ပဿသီ”တိ? “ဒေဝ, အညံ န ပဿာမိ, ဧကော ပန ဝါတမိဂေါ အာဂန္တွာ ဥယျာနေ စရတိ, တံ ပဿာမီ”တိ။ “သက္ခိဿသိ ပန တံ ဂဟေတု”န္တိ။ “ထောကံ မဓုံ လဘန္တော အန္တော ရာဇနိဝေသနမ္ပိ နံ အာနေတုံ သက္ခိဿာမိ, ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ တဿ မဓုံ အဒါပေသိ။ သော တံ ဂဟေတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝါတမိဂဿ စရဏဋ္ဌာနေ တိဏာနိ မဓုနာ မက္ခေတွာ နိလီယိ။ မိဂေါ အာဂန္တွာ မဓုမက္ခိတာနိ တိဏာနိ ခါဒိတွာ ရသတဏှာယ ဗဒ္ဓေါ အညတ္ထ အဂန္တွာ ဥယျာနမေဝ အာဂစ္ဆတိ။ ဥယျာနပါလော တဿ မဓုမက္ခိတတိဏေသု ပလုဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ အနုက္ကမေန အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ သော တံ ဒိသွာ ကတိပါဟံ ပလာယိတွာ ပုနပ္ပုနံ ပဿန္တော ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇိတွာ အနုက္ကမေန ဥယျာနပါလဿ ဟတ္ထေ ဌိတတိဏာနိ ခါဒိတုံ အာရဘိ။

သော တဿ ဝိဿာသံ အာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ယာဝ ရာဇနိဝေသနာ ဝီထိံ ကိလဉ္ဇေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ တဟိံ တဟိံ သာခါဘင်္ဂံ ပါတေတွာ မဓုလာဗုကံ အံသေ လဂ္ဂေတွာ တိဏကလာပံ ဥပကစ္ဆကေ ဌပေတွာ မဓုမက္ခိတာနိ တိဏာနိ မိဂဿ ပုရတော ပုရတော ဝိကိရန္တော အန္တောရာဇနိဝေသနံယေဝ အဂမာသိ။ မိဂေ အန္တော ပဝိဋ္ဌေ ဒွါရံ ပိဒဟိံသု။ မိဂေါ မနုဿေ ဒိသွာ ကမ္ပမာနော မရဏဘယတဇ္ဇိတော အန္တောနိဝေသနင်္ဂဏေ အာဓာဝတိ ပရိဓာဝတိ။ ရာဇာ ပါသာဒါ ဩရုယှ တံ ကမ္ပမာနံ ဒိသွာ “ဝါတမိဂေါ နာမ မနုဿာနံ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနံ သတ္တာဟံ န ဂစ္ဆတိ, တဇ္ဇိတဋ္ဌာနံ ယာဝဇီဝံ န ဂစ္ဆတိ, သော ဧဝရူပေါ ဂဟနနိဿိတော ဝါတမိဂေါ ရသတဏှာယ ဗဒ္ဓေါ ဣဒါနိ ဧဝရူပံ ဌာနံ အာဂတော, နတ္ထိ ဝတ ဘော လောကေ ရသတဏှာယ ပါပတရံ နာမာ”တိ ဣမာယ ကထာယ ဓမ္မဒေသနံ ပဋ္ဌပေသိ –

၁၄. ''န ကိရတ္ထိ ရသေဟိ ဟပိယော၊ အာတသေဟိ၀ သန္ထဝေဟိ တ။
တတမိဂံ ဂဟနနိဿိတံ၊ ဝသမာနေသိ ရသေဟိ သဉ္စယော''တိ။

တတ္ထ **ကိရာ**တိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော။ **ရသေဟီ**တိ ဇိဝှာဝိညေယျေဟိ မဓုရမ္ဗိလာဒီဟိ။ **ဟပိယော**တိ ဟာပတရော။ **အာတသေဟိ၀ သန္ထဝေဟိ တ** တိ နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာနသင်္ခာတေသု ဟိ အာတသေသုပိ မိတ္တသန္ထဝေသုပိ ဆန္ဒရာဂေ ဟာပကော၀, တေဟိ ပန သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေဟိ အာတသေဟိ တ မိတ္တသန္ထဝေဟိ တ သတဂုဏေန စ သဟဿဂုဏေန စ သတသဟဿဂုဏေန စ ခုဝပဋ္ဌိသေဝနဋ္ဌေန အာဟာရံ ဝိနာ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပလနာယ အဘာဝေန စ သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂရသာ၀ ဟာပတရာတိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန အနုဿတဂတံ ဝိယ ကြမမတ္တံ ကတွာ ''န ကိရတ္ထိ ရသေဟိ ဟပိယော, အာတသေဟိ၀ သန္ထဝေဟိ တ''တိ အာဟ။ ကြာအနိ တေသံ ဟာပိယဘာ၀ံ ဒဿေန္တော **''တတမိဂ''**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂဟနနိဿိတ** န္တိ ဂဟနဋ္ဌာနနိဿိတံ။ ကြာဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ပဿထ ရသာနံ ဟာပိယဘာဝံ, ကြာဒံ နာမ အရညာယတနေ ဂဟနနိဿိတံ တတမိဂံ သဉ္စယော ဥယျာနပာလော မဓုရသေဟိ အတ္တနော ဝသံ အာနေသိ, သဗ္ဗထာပိ သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေဟိ ရသေဟိ နာမ အညံ ဟာပတရံ လာမကတရံ နတ္ထီတိ ရသတဏှာယ အာဒီနဝံ ကထေသိ။ ကထေတွာ စ ပန တံ မိဂံ အရညမေဝ ပေသေသိ။

သတ္ထာပိ ''န, ဘိက္ခဝေ, သာ ဝဏ္ဏာအသီ ကြာအနေဝ တေ ရသတဏှာယ ဗန္ဓိတွာ အတ္တနော ဝသေ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိယေဝ''တိ ကြမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ ''တဒာ သဉ္စယော အယံ ဝဏ္ဏာအသီ အဟောသိ, တတမိဂေ စူဠပိဏ္ဍပာတိကော, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

တတမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၅] ၅. ခရာဒိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌက္ခုရံ **ခရာဒိယေ**တိ ကြာဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစော ဩဝါဒံ န ဂဏှာတိ။ အထ နံ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစော ဩဝါဒံ န ဂဏှာသီ''တိ? ''သစ္စံ ဘဂဝ''တိ။ သတ္ထာ ''ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဒုဗ္ဗစတာယ ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝါဒံ အဂ္ဂဟေတွာ ပာသေန ဗဒ္ဓော ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မိဂေ ဟုတွာ မိဂဂဏပရိဝုတော အရညေ ဝသတိ။ အထဿ ဘဂိနီမိဂီ ပုတ္တကံ ဒဿေတွာ ''ဘာတိက, အယံ တေ ဘာဂိနေယျော, ဧတံ မိဂမာယံ ဥဂ္ဂဏှာပေဟီ''တိ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ သော တံ ဘာဂိနေယျံ ''အသုကဝေလာယ နာမ အာဂန္တွာ ဥဂ္ဂဏှာဟီ''တိ အာဟ။ သော ဝုတ္တဝေလာယ နာဂစ္ဆတိ။ ယထာ စ ဧကဒိဝသံ, ဧဝံ သတ္တ ဒိဝသေ သတ္တောဝါဒေ အတိက္ကန္တော သော မိဂမာယံ အနုဂ္ဂဏှိတွာဝ ဝိစရန္တော ပာသေ ဗဇ္ဈိ။ မာတာပိဿ ဘာတရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ကိံ တေ, ဘာတိက, ဘာဂိနေယျော မိဂမာယံ ဥဂ္ဂဏှာပိတော''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော စ ''တဿ အနောဝါဒကဿ မာ စိန္တယိ, န တေ ပုတ္တေန မိဂမာယာ ဥဂ္ဂဟိတာ''တိ ဝတွာ ကြာအနိပိ တံ အနောဝဒိတုကာမော၀ ဟုတွာ ကြမံ ကထမာဟ –

၁၅. ''အဋ္ဌက္ခုရံ ခရာဒိယေ၊ မိဂံ ဝင်္ကာတိဝင်္ကိနံ။
သတ္တဟိ ကာလာတိက္ကန္တံ၊ န နံ ဩဝဒိတုဿဟေ''တိ။

တတ္ထ **အဋ္ဌက္ခုရ** န္တိ ဧကေကသ္မိံ ပါဒေ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ ဝသေန အဋ္ဌက္ခုရံ။ **ခရာဒိယေ**တိ တံ နာမေန အာလပတိ။ **မိဂ**န္တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝစနံ။ **ဝင်္ကာတိဝင်္ကိန** န္တိ မူလေ ဝင်္ကာနိ, အဂ္ဂေ အတိဝင်္ကာနီတိ ဝင်္ကာတိဝင်္ကာနိ, တာဒိသာနိ သိင်္ဂါနိ အဿ အတ္ထီတိ ဝင်္ကာတိဝင်္ကီ, တံ ဝင်္ကာတိဝင်္ကိနံ။ **သတ္တဟိ ကာလာတိက္ကန္တ** န္တိ သတ္တဟိ ဩဝါဒကာလေဟိ ဩဝါဒံ အတိက္ကန္တံ။ **န နံ ဩဝဒိတုဿဟေ** တိ ဧတံ ဒုဗ္ဗစမိဂံ အဟံ ဩဝဒိတုံ န ဥဿဟာမိ, ဧတဿ မေ ဩဝါဒတ္ထာယ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ။ အထ နံ ဒုဗ္ဗစမိဂံ ပာသေ ဗဒ္ဓံ လုဒ္ဒေါ မာရေတွာ မံသံ အာဒာယ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာပိ ‘‘န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောယေဝါ’’တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ ‘‘တဒါ ဘာဂိနေယျော မိဂေါ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ဘာဂိနီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, ဩဝါဒမိဂေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ခရာဒိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၁၆] ၆. တိပလ္လတ္ထမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

မိဂံ တိပလ္လတ္ထန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကောသမ္ဗိယံ ဗဒရိကာရာမေ ဝိဟရန္တော သိက္ခာကာမံ ရာဟုလတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကာလေ သတ္ထရိ အာဠဝိနဂရံ ဥပနိဿာယ အဂ္ဂါဠဝေ စေတိယေ ဝိဟရန္တေ ဗဟူ ဥပါသကာ ဥပါသိကာ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော စ ဝိဟာရံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ, ဒိဝါ ဓမ္မဿဝနံ ဟောတိ။ ဂစ္ဆန္တေ ပန ကာလေ ဥပါသိကာယော ဘိက္ခုနိယော စ န ဂမိံသု, ဘိက္ခူ စေဝ ဥပါသကာ စ အဟေသုံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ဇာတံ။ ဓမ္မဿဝနပရိယောသာနေ ထေရာ ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆန္တိ။ ဒဟရာ သာမဏေရာ စ ဥပါသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သယန္တိ။ တေသု နိဒ္ဒံ ဥပဂတေသု ဧကစ္စေ ဃုရုဃုရုပဿာသာ ကာကစ္ဆမာနာ ဒန္တေ ခါဒန္တာ နိပဇ္ဇိံသု, ဧကစ္စေ မုဟုတ္တံ နိဒ္ဒါယိတွာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ ‘‘ယော ပန ဘိက္ခု အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ ပါစိတ္တိယ’’န္တိ (ပါစိ. ၄၉) သိက္ခာပဒံ ပညပေတွာ ကောသမ္ဗိံ အဂမာသိ။

တတ္ထ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာဟံသု – ‘‘အာဝုသော ရာဟုလ, ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ဣဒါနိ တွံ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဇာနာဟီ’’တိ။ ပုဗ္ဗေ ပန တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတိ စ ဂါရဝံ တဿ စာယသ္မတော သိက္ခာကာမတံ ပဋိစ္စ တံ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂတံ အတိဝိယ သင်္ဂဏှန္တိ, ခုဒ္ဒကမဉ္စကံ ပညပေတွာ ဥဿီသကကရဏတ္ထာယ စီဝရံ ဒေန္တိ။ တံ ဒိဝသံ ပန သိက္ခာပဒဘယေန ဝသနဋ္ဌာနမ္ပိ န အဒံသု။ ရာဟုလဘဒ္ဒောပိ ‘‘ပိတာ မေ’’တိ ဒသဗလဿ ဝါ, ‘‘ဥပဇ္ဈာယော မေ’’တိ ဓမ္မသေနာပတိနော ဝါ, ‘‘အာစရိယော မေ’’တိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဝါ, ‘‘စူဠပိတာ မေ’’တိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဝါ သန္တိကံ အဂန္တွာ ဒသဗလဿ ဝဠဉ္ဇနဝစ္စကုဋိံ ဗြဟ္မဝိမာနံ ပဝိသန္တော ဝိယ ပဝိသိတွာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ဝဠဉ္ဇနကုဋိယံ ဒွါရံ သုပိဟိတံ ဟောတိ, ဂန္ဓပရိဘဏ္ဍကတာ ဘူမိ, ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာနိ ဩသာရိတာနေဝ ဟောန္တိ, သဗ္ဗရတ္တိံ ဒီပေါ ဈာယတိ။ ရာဟုလဘဒ္ဒော ပန န တဿာ ကုဋိယာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပဋိစ္စ တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂတော, ဘိက္ခူဟိ ပန ‘‘ဝသနဋ္ဌာနံ ဇာနာဟီ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဩဝါဒဂါရဝေန သိက္ခာကာမတာယ တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂတော။ အန္တရန္တရာ ဟိ ဘိက္ခူ တံ အာယသ္မန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တဿ ဝီမံသနတ္ထာယ မုဋ္ဌိသမ္မုဉ္ဇနိံ ဝါ ကစဝရဆဍ္ဍနကံ ဝါ ဗဟိ ခိပိတွာ တသ္မိံ အာဂတေ ‘‘အာဝုသော, ဣမံ ကေန ဆဍ္ဍိတ’’န္တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ကေဟိစိ ‘‘ရာဟုလော ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂတော’’တိ ဝုတ္တေ သော အာယသ္မာ ‘‘နာဟံ, ဘန္တေ, ဧတံ ဇာနာမီ’’တိ အဝတွာဝ တံ ပဋိသာမေတွာ ‘‘ခမထ မေ, ဘန္တေ’’တိ ခမာပေတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေသ သိက္ခာကာမော။

သော တံ သိက္ခာကာမတံယေဝ ပဋိစ္စ တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂတော။ အထ သတ္ထာ ပုရေအရုဏံယေဝ ဝစ္စကုဋိဒွါရေ ဌတွာ ဥက္ကာသိ, သောပါယသ္မာ ဥက္ကာသိ။ ‘‘ကော ဧသော’’တိ? ‘‘အဟံ ရာဟုလော’’တိ နိက္ခမိတွာ ဝန္ဒိ။ ‘‘ကသ္မာ တွံ ရာဟုလ ဣဓ နိပန္နောသီ’’တိ? ‘‘ဝသနဋ္ဌာနဿ အဘာဝတော’’။ ‘‘ပုဗ္ဗေ ဟိ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ မမ သင်္ဂဟံ ကရောန္တိ, ဣဒါနိ အတ္တနော အာပတ္တိဘယေန ဝသနဋ္ဌာနံ န ဒေန္တိ, သွာဟံ ‘ဣဒံ အညေသံ အသင်္ဃဋ္ဋနဋ္ဌာန’န္တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဣဓ နိပန္နောသ္မီ’’တိ။ အထ ဘဂဝတော ‘‘ရာဟုလံ တာဝ ဘိက္ခူ ဧဝံ ပရိစ္စဇန္တိ, အညေ ကုလဒါရကေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကိံ ကရိဿန္တီ’’တိ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။

အထ ဘဂဝါ ပါတောဝ ဘိက္ခူ သန္နိပါတာပေတွာ ဓမ္မသေနာပတိံ ပုစ္ဆိ ‘‘ဇာနာသိ ပန တွံ, သာရိပုတ္တ, အဇ္ဇ ကတ္ထစိ ရာဟုလဿ ဝုတ္ထဘာဝ’’န္တိ? ‘‘န ဇာနာမိ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘သာရိပုတ္တ, အဇ္ဇ ရာဟုလော ဝစ္စကုဋိယံ ဝသိ, သာရိပုတ္တ, တုမှေ ဧဝံ ရာဟုလံ ပရိစ္စဇန္တာ အညေ ကုလဒါရကေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကိံ ကရိဿထ? ဧဝဉှိ သန္တေ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာ န ပတိဋ္ဌာ ဘဝိဿန္တိ, ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ အနုပသမ္ပန္နေ ဧကံ ဒွေ ဒိဝသေ အတ္တနော သန္တိကေ ဝသာပေတွာ တတိယဒိဝသေ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဉတွာ ဗဟိ ဝါသေထာ’’တိ ဣမံ အနုပညတ္တိံ ကတွာ ပုန သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ။

တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ဘိက္ခူ ရာဟုလဿ ဂုဏကထံ ကထေန္တိ “ပဿထာဝုသော, ယာဝ သိက္ခာကာမော ဝတာယံ ရာဟုလော, ‘တဝ ဝသနဋ္ဌာနံ ဇာနာဟီ’တိ ဝုတ္တော နာမ ‘အဟံ ဒသဗလဿ ပုတ္တော, တုမှာကံ သေနာသနသ္မာ တုမှေယေဝ နိက္ခမထာ’တိ ဧကံ ဘိက္ခုမ္ပိ အပ္ပဋိပ္ဖရိတွာ ဝစ္စကုဋိယံ ဝါသံ ကပ္ပေသီ”တိ။ ဧဝံ တေသု ကထယမာနေသု သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ အလင်္ကတာသနေ နိသီဒိတွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ အာဟ။ “ဘန္တေ, ရာဟုလဿ သိက္ခာကာမကထာယ, န အညာယ ကထာယာ”တိ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ရာဟုလော ဣဒါနေဝ သိက္ခာကာမော, ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ သိက္ခာကာမော ယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ရာဇဂဟေ ဧကော မဂဓရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မိဂယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မိဂဂဏပရိဝုတော အရညေ ဝသတိ။ အထဿ ဘဂိနီ အတ္တနော ပုတ္တကံ ဥပနေတွာ “ဘာတိက, ဣမံ တေ ဘာဂိနေယျံ မိဂမာယံ သိက္ခာပေဟီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ “ဂစ္ဆ, တာတ, အသုကဝေလာယ နာမ အာဂန္တွာ သိက္ခေယျာသီ”တိ အာဟ။ သော မာတုလေန ဝုတ္တဝေလံ အနတိက္ကမိတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ မိဂမာယံ သိက္ခိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဝနေ ဝိစရန္တော ပါသေန ဗဒ္ဓော ဗဒ္ဓရဝံ ရဝိ, မိဂဂဏော ပလာယိတွာ “ပုတ္တော တေ ပါသေန ဗဒ္ဓော”တိ တဿ မာတုယာ အာရောစေသိ။ သာ ဘာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘာတိက, ဘာဂိနေယျော တေ မိဂမာယံ သိက္ခာပိတော”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော “မာ တွံ ပုတ္တဿ ကိဉ္စိ ပါပကံ အာသင်္ကိ, သုဂ္ဂဟိတာ တေန မိဂမာယာ, ဣဒါနိ တံ ဟာသယမာနော အာဂစ္ဆိဿတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၆. “မိဂံ တိပလ္လတ္ထမနေကမာယံ၊ အဋ္ဌက္ခုရံ အဍ္ဎရတ္တာပပါယိံ။
ဧကေန သောတေန ဆမာဿသန္တော၊ ဆဟိ ကလာဟိတိဘောတိ ဘာဂိနေယျော”တိ။

တတ္ထ **မိဂ**န္တိ ဘာဂိနေယျမိဂံ။ **တိပလ္လတ္ထ**န္တိ ပလ္လတ္ထံ ဝုစ္စတိ သယနံ, ဥဘောဟိ ပဿေဟိ ဥဇုကမေဝ စ နိပန္နကဝသေနာတိ တီဟာကာရေဟိ ပလ္လတ္ထံ အဿ, တီဏိ ဝါ ပလ္လတ္ထာနိ အဿာတိ တိပလ္လတ္ထော, တံ တိပလ္လတ္ထံ။ **အနေကမာယ**န္တိ ဗဟုမာယံ ဗဟုဝဉ္စနံ။ **အဋ္ဌက္ခုရ**န္တိ ဧကေကသ္မိံ ပါဒေ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ ဝသေန အဋ္ဌဟိ ခုရေဟိ သမန္နာဂတံ။ **အဍ္ဎရတ္တာပပါယိ**န္တိ ပုရိမယာမံ အတိက္ကမိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ အရညတော အာဂမ္မ ပါနီယဿ ပိဝနတော အဍ္ဎရတ္တေ အာပံ ပိဝတီတိ အဍ္ဎရတ္တာပပါယီ။ တံ အဍ္ဎရတ္တေ အပါယိန္တိ အတ္ထော။
မမ ဘာဂိနေယျံ မိဂံ အဟံ သာဓုကံ မိဂမာယံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိံ။ ကထံ? ယထာ **ဧကေန သောတေန ဆမာဿသန္တော, ဆဟိ ကလာဟိတိဘောတိ ဘာဂိနေယျော**တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အဟဉှိ တဝ ပုတ္တံ တထာ ဥဂ္ဂဏှာပေသိံ, ယထာ ဧကသ္မိံ ဥပရိမနာသိကာသောတေ ဝါတံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ ပထဝိယာ အလ္လီနေန ဧကေန ဟေဋ္ဌိမသောတေန တတ္ထေဝ ဆမာယံ အဿသန္တော ဆဟိ ကလာဟိ လုဒ္ဒကံ အတိဘောတိ, ဆဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ ဝဉ္စေတီတိ အတ္ထော။ ကတမာဟိ ဆဟိ? စတ္တာရော ပါဒေ ပသာရေတွာ ဧကေန ပဿေန သေယျာယ, ခုရေဟိ တိဏပံသုခဏနေန, ဇိဝှာနိန္နာမနေန, ဥဒရဿ ဥဒ္ဓုမာတဘာဝကရဏေန, ဥစ္စာရပဿာဝဝိဿဇ္ဇနေန, ဝါတသန္နိရုမ္ဘနေနာတိ။

အပရော နယော – ပါဒေန ပံသုံ ဂဟေတွာ အဘိမုခါကဍ္ဎနေန, ပဋိပဏာမနေန, ဥဘောသု ပဿေသု သဉ္စရဏေန, ဥဒရံ ဥဒ္ဓံ ပက္ခိပနေန, အဓော အဝက္ခိပနေနာတိ ဣမာဟိ ဆဟိ ကလာဟိ ယထာ အတိဘောတိ, “မတော အယ”န္တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဝဉ္စေတိ, ဧဝံ တံ မိဂမာယံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိန္တိ ဒီပေတိ။

အပရော နယော – တထာ နံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိံ, ယထာ ဧကေန သောတေန ဆမာဿသန္တော ဆဟိ ကလာဟိတိ ဒွီသုပိ နယေသု ဒဿိတေဟိ ဆဟိ ကာရဏေဟိ ကလာဟိတိ ကလာယိဿတိ, လုဒ္ဒံ ဝဉ္စေဿတီတိ အတ္ထော။ **ဘောတီ**တိ ဘဂိနိံ အာလပတိ။ **ဘာဂိနေယျော**တိ ဧဝံ ဆဟိ ကာရဏေဟိ ဝဉ္စနကံ ဘာဂိနေယျံ နိဒ္ဒိသတိ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဘာဂိနေယျဿ မိဂမာယာယ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဒဿေန္တော ဘဂိနိံ သမဿာသေသိ။

သောပိ မိဂပေါတကော ပါသေ ဗဒ္ဓော အဝိပ္ဖန္ဒိတွာဝ ဘူမိယံ မဟာဖာသုကပဿေန ပါဒေ ပသာရေတွာ နိပန္နော ပါဒါနံ အာသန္နဋ္ဌာနေ ခုရေဟေဝ ပဟရိတွာ ပံသုဉ္စ တိဏာနိ စ ဥပ္ပာဋေတွာ ဥစ္စာရပဿာဝံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သီသံ ပါတေတွာ ဇိဝှံ နိန္နာမေတွာ သရီရံ ခေဠကိလိန္နံ ကတွာ ဝါတဂ္ဂဟဏေန ဥဒရံ ဥဒ္ဓုမာတကံ ကတွာ အ

က္ခီနိ ပရိဝတ္တေတွာ ဟေဋ္ဌာ နာသိကာသောတေန ဝါတံ သဉ္စာရာပေန္တော ဥပရိမနာသိကာသောတေန ဝါတံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ သကလသရီရံ ထဒ္ဓဘာဝံ ဂါဟာပေတွာ မတာကာရံ ဒဿေသိ။ နီလမက္ခိကာပိ နံ သမ္ပရိဝါရေသုံ, တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ကာကာ နိလီယိံသု။ လုဒ္ဒော အာဂန္တွာ ဥဒရံ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ "အတိပါတောဝ ဗဒ္ဓော ဘဝိဿတိ, ပူတိကော ဇာတော"တိ တဿ ဗန္ဓနရဇ္ဇုကံ မောစေတွာ "ဧတ္ထေဝဒါနိ နံ ဥက္ကန္တိတွာ မံသံ အာဒါယ ဂမိဿာမီ"တိ နိရာသင်္ကော ဟုတွာ သာခါပလာသံ ဂဟေတုံ အာရဒ္ဓော။ မိဂပေါတကောပိ ဥဋ္ဌာယ စတူဟိ ပါဒေဟိ ဌတွာ ကာယံ ဝိဓုနိတွာ ဂီဝံ ပသာရေတွာ မဟာဝါတေန ဆိန္နဝလာဟကော ဝိယ ဝေဂေန မာတု သန္တိကံ အဂမာသိ။

သတ္ထာပိ "န, ဘိက္ခဝေ, ရာဟုလော ဣဒါနေဝ သိက္ခာကာမော, ပုဗ္ဗေပိ သိက္ခာကာမောယေဝါ"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဘာဂိနေယျမိဂပေါတကော ရာဟုလော အဟောသိ, မာတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, မာတုလမိဂေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

တိပလ္လတ္ထမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၇] ၇. မာလုတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာဠေ ဝါ ယဒိ ဝါ ဇုဏှေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ ကိရ ကောသလဇနပဒေ ဧကသ္မိံ အရညာဝါသေ ဝသန္တိ။ ဧကော ကာဠတ္ထေရော နာမ, ဧကော ဇုဏှတ္ထေရော နာမ။ အထေကဒိဝသံ ဇုဏှော ကာဠံ ပုစ္ဆိ "ဘန္တေ ကာဠ, သီတံ နာမ ကသ္မိံ ကာလေ ဟောတီ"တိ။ သော "ကာဠေ ဟောတီ"တိ အာဟ။ အထေကဒိဝသံ ကာဠော ဇုဏှံ ပုစ္ဆိ – "ဘန္တေ ဇုဏှ, သီတံ နာမ ကသ္မိံ ကာလေ ဟောတီ"တိ။ သော "ဇုဏှေ ဟောတီ"တိ အာဟ။ တေ ဥဘောပိ အတ္တနော ကင်္ခံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ, သီတံ နာမ ကသ္မိံ ကာလေ ဟောတီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ "ပုဗ္ဗေပိ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ဣမံ ပဉှံ ကထေသိံ, ဘဝသင်္ခေပဂတတ္တာ ပန န သလ္လက္ခယိတ္ထာ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗတပါဒေ သီဟော စ ဗျဂ္ဃော စ ဒွေ သဟာယာ ဧကိဿာယေဝ ဂုဟာယ ဝသန္တိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တောပိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ တေသံ သဟာယကာနံ သီတံ နိဿာယ ဝိဝါဒော ဥဒပါဒိ။ ဗျဂ္ဃော "ကာဠေယေဝ သီတံ ဟောတီ"တိ အာဟ။ သီဟော "ဇုဏှေယေဝ သီတံ ဟောတီ"တိ အာဟ။ တေ ဥဘောပိ အတ္တနော ကင်္ခံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၇. "ကာဠေ ဝါ ယဒိ ဝါ ဇုဏှေ, ယဒါ ဝါယတိ မာလုတော။
ဝါတဇာနိ ဟိ သီတာနိ, ဥဘောတ္ထမပရာဇိတာ"တိ။

တတ္ထ **ကာဠေ ဝါ ယဒိ ဝါ ဇုဏှေ**တိ ကာဠပက္ခေ ဝါ ဇုဏှပက္ခေ ဝါ။ **ယဒါ ဝါယတိ မာလုတော**တိ ယသ္မိံ သမယေ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒော ဝါတော ဝါယတိ, တသ္မိံ သမယေ သီတံ ဟောတိ။ ကိံကာရဏာ? **ဝါတဇာနိ ဟိ သီတာနိ,** ယသ္မာ ဝါတေ ဝိဇ္ဇန္တေယေဝ သီတာနိ ဟောန္တိ, ကာဠပက္ခော ဝါ ဇုဏှပက္ခော ဝါ ဧတ္ထ အပမာဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥဘောတ္ထမပရာဇိတာ**တိ ဥဘောပိ တုမှေ ဣမသ္မိံ ပဉှေ အပရာဇိတာတိ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တေ သဟာယကေ သညာပေသိ။

သတ္ထာပိ "ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗေပိ မယာ တုမှာကံ အယံ ပဉှော ကထိတော"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဒွေပိ ထေရာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ "တဒါ ဗျဂ္ဃော ကာဠော အဟောသိ, သီဟော ဇုဏှော, ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေနကတာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

မာလုတဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၈] ၈. မတကဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇဝံ စေ သတ္တာ ဇာနေယျုံ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မတကဘတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တ သ္မိဥ္ဟိ ကာလေ မနုဿာ ဗဟူ အဇေဠကာဒယော မာရေတွာ ကာလကတေ ဉာတကေ ဥဒ္ဒိဿ မတကဘတ္တံ နာမ ဒေန္တိ။ ဘိက္ခူ တေ မနုဿေ တထာ ကရောန္တေ ဒိသွာ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိံသု "ဧတရဟိ, ဘန္တေ, မနုဿာ ဗဟူ ပ ဏေ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ မတကဘတ္တံ နာမ ဒေန္တိ။ အတ္ထိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဧတ္ထ ဝုဍ္ဎီ"တိ? သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, 'မတကဘတ္တံ ဒဿာမာ'တိ ကတေပိ ပါဏာတိပါတေ ကာစိ ဝုဍ္ဎိ နာမ အတ္ထိ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အာကာ သေ နိသဇ္ဇ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဧတ္ထ အာဒီနဝံ ကထေတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပဝါသိကေ ဧတံ ကမ္မံ ဇဟာပေသုံ။ ဣဒါနိ ပန ဘဝသင်္ခေပဂတတ္တာ ပုန ပါတုဘူတ"န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကော တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယဗြာဟ္မဏော "မတကဘတ္တံ ဒဿာမီ"တိ ဧကံ ဧဠကံ ဂါဟာပေတွာ အန္တေဝါသိကေ အာဟ – "တာတာ, ဣမံ ဧဠကံ နဒိံ နေတွာ နှာပေတွာ ကဏ္ဌေ မာလံ ပရိက္ခိပိတွာ ပဉ္စင်္ဂုလိကံ ဒတွာ မဏ္ဍေတွာ အာနေထာ"တိ။ တေ "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတွာ တံ အာဒါယ နဒိံ ဂန္တွာ နှာပေတွာ မဏ္ဍေတွာ နဒီတီရေ ဌပေသုံ။ သော ဧဠကော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒိသွာ "ဧဝရူပါ နာမ ဒုက္ခာ အဇ္ဇ မုစ္စိဿာမီ"တိ သောမနဿဇာတော မတ္တိကာဃဋံ ဘိန္ဒန္တော ဝိယ မဟာဟသိတံ ဟသိတွာ ပုန "အယံ ဗြာဟ္မဏော မံ ဃာတေတွာ မယာ လဒ္ဓဒုက္ခံ လဘိဿတီ"တိ ဗြာ ဟ္မဏေ ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေတွာ မဟန္တေန သဒ္ဒေန ပရောဒိ။

အထ နံ တေ မာဏဝါ ပုစ္ဆိံသု "သမ္မ ဧဠက , တွံ မဟာသဒ္ဒေန ဟသိ စေဝ ရောဒိ စ, ကေန နု ခေါ ကာရဏေန ဟသိ, ကေန ကာရဏေန ပရောဒီ"တိ? "တုမှေ မံ ဣမံ ကာရဏံ အတ္တနော အာစရိယဿ သန္တိကေ ပုစ္ဆေယျာ ထာ"တိ။ တေ တံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဣဒံ ကာရဏံ အာစရိယဿ အာရောစေသုံ။ အာစရိယော တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဧဠ ကံ ပုစ္ဆိ "ကသ္မာ တွံ ဧဠက, ဟသိ, ကသ္မာ ရောဒီ"တိ? ဧဠကော အတ္တနာ ကတကမ္မံ ဇာတိဿရဉာဏေန အနုဿ ရိတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ကထေသိ "အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဗ္ဗေ တာဒိသောဝ မန္တဇ္ဈာယကဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ 'မတ ကဘတ္တံ ဒဿာမီ'တိ ဧကံ ဧဠကံ မာရေတွာ မတကဘတ္တံ အဒါသိံ, သွာဟံ ဧကဿ ဧဠကဿ ဃာတိတတ္တာ ဧကေနူနေသု ပဉ္စသု အတ္တဘာဝသတေသု သီသစ္ဆေဒံ ပါပုဏိံ, အယံ မေ ကောဋိယံ ဌိတော ပဉ္စသတိမော အတ္တဘာဝေါ, သွာ ဟံ 'အဇ္ဇ ဧဝရူပါ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမီ'တိ သောမနဿဇာတော ဣမိနာ ကာရဏေန ဟသိံ။ ရောဒန္တော ပန 'အဟံ တာဝ ဧကံ ဧဠကံ မာရေတွာ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ သီသစ္ဆေဒဒုက္ခံ ပတွာ အဇ္ဇ တမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမိ, အယံ ပန ဗြာဟ္မဏော မံ မာရေတွာ အဟံ ဝိယ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ သီသစ္ဆေဒဒုက္ခံ လဘိဿတီ'တိ တယိ ကာရုညေန ရောဒိ"န္တိ။ "ဧဠက, မာ ဘာယိ, နာဟံ တံ မာရေဿာမီ"တိ။ "ဗြာဟ္မဏ, ကိံ ဝဒေသိ, တယိ မာရေန္တေပိ အမာရေန္တေပိ န သက္ကာ အဇ္ဇ မယာ မရဏာ မုစ္စိတု"န္တိ။ "ဧဠက, မာ ဘာယိ, အဟံ တေ အာရက္ခံ ဂဟေတွာ တယာ သဒ္ဓိံယေဝ ဝိစရိဿာ မီ"တိ။ "ဗြာဟ္မဏ, အပ္ပမတ္တကော တဝ အာရက္ခော, မယာ ကတပါပံ ပန မဟန္တံ ဗလဝ"န္တိ။

ဗြာဟ္မဏော ဧဠကံ မုဉ္စိတွာ "ဣမံ ဧဠကံ ကဿစိပိ မာရေတုံ န ဒဿာမီ"တိ အန္တေဝါသိကေ အာဒါယ ဧဠ ကေနေဝ သဒ္ဓိံ ဝိစရိ။ ဧဠကော ဝိဿဋ္ဌမတ္တောဝ ဧကံ ပါသာဏပိဋ္ဌိံ နိဿာယ ဇာတဂုမ္ဗေ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ပဏ္ဏာနိ ခာဒိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ တင်္ခဏညေဝ တသ္မိံ ပါသာဏပိဋ္ဌေ အသနိ ပတိ, ဧကာ ပါသာဏသကလိကာ ဆိဇ္ဇိတွာ ဧဠကဿ ပသာရိတဂီဝါယ ပတိတွာ သီသံ ဆိန္ဒိ, မဟာဇနော သန္နိပတိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ ဌာနေ ရုက္ခဒေ ဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ပဿန္တဿေဝ တဿ မဟာဇနဿ ဒေဝတာနုဘာဝေန အာကာသေ ပလ္လင်္ ကေန နိသီဒိတွာ "ဣမေ သတ္တာ ဧဝံ ပါပဿ ဖလံ ဇာနမာနာ အပ္ပေဝနာမ ပါဏာတိပါတံ န ကရေယျု"န္တိ မဓုရ ဿရေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၈. "ဧဝံ စေ သတ္တာ ဇာနေယျုံ၊ ဒုက္ခာယံ ဇာတိသမ္ဘဝေါ။
န ပါဏော ပါဏိနံ ဟညေ၊ ပါဏဃာတီ ဟိ သောစတီ"တိ။

တတ္ထ **ဧဝံ စေ သတ္တာ ဇာနေယျု**န္တိ ဣမေ သတ္တာ ဧဝံ စေ ဇာနေယျုံ။ ကထံ? **ဒုက္ခာယံ ဇာတိသမ္ဘဝေါ**တိ အယံ တတ္ထ တတ္ထ ဇာတိ စ ဇာတဿ အနုက္ကမေန ဝုဍ္ဎိသင်္ခါတော သမ္ဘဝေါ စ ဇရာဗျာဓိမရဏအပ္ပိယ သမ္ပယောဂပိယဝိပ္ပယောဂဟတ္ထပါဒစ္ဆေဒာဒီနံ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘူတတ္တာ "ဒုက္ခော"တိ ယဒိ ဇာနေယျုံ။ **န ပါ**

ဏော ဟဏိန္နံ ဟညေတိ ‘‘ပရံ ဝဓန္တော ဇာတိသမ္ဘဝေ ဝဓံ လဘတိ, ပီဠေန္တော ပီဠံ လဘတီ’’တိ ဇာတိသမ္ဘဝသ္သ ဒုက္ခဝတ္ထုတာယ ဒုက္ခဘာဝံ ဇာနန္တော ကောစိ ပာဏော အညံ ပါဏိနံ န ဟညေ, သတ္တော သတ္တံ န ဟနေယျာတိ အတ္ထော။ ကိံကာရဏာ? **ပါဏဃာတီ ဟိ သောစတီ**တိ, ယသ္မာ သာဟတ္ထိကာဒီသု ဆသု ပယောဂေသု ယေန ကေနစိ ပယောဂေန ပရဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒနေန ပါဏဃာတီ ပုဂ္ဂလော အဋ္ဌသု မဟာနိရယေသု သောဠသသု ဥဿဒနိရယေသု နာနပ္ပကာရာယ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပေတ္တိဝိသယေ အသုရကာယေတိ ဣမေသု စတူသု အပာယေသု မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝမာနော ဒီဃရတ္တံ အန္တောနိဇ္ဈာယနလက္ခဏေန သောကေန သောစတိ။ ယထာ တယံ ဋ္ဌေကော မရဏဘယေန သောစတိ, ဧဝံ ဒီဃရတ္တံ သောစတီတိပိ ဉတွာ န ပါဏော ပါဏိနံ ဟညေ, ကောစိ ပါဏာတိပါတကမ္မံ နာမ န ကရေယျ။ မောဟေန ပန မူဠှာ အဝိဇ္ဇာယ အန္ဓီကတာ ဣမံ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ ပါဏာတိပါတံ ကရောန္တီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော နိရယဘယေန တဇ္ဇေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ မနုဿာ တံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ နိရယဘယဘီတာ ပါဏာတိပါတာ ဝိရမိံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဟာဇနံ သီလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော, မဟာဇနောပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဒာနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝနဂရံ ပူရေသိ။ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ‘‘အဟံ တေန သမယေန ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ’’န္တိ။

မတကဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၉] ၉. အာယာစိတဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

သစေ မုစ္စေ ပေစ္စ မုစ္စေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝတာနံ အာယာစနဗလိကမ္မံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ မနုဿာ ဝဏိဇ္ဇာယ ဂစ္ဆန္တာ ပါဏေ ဝဓိတွာ ဒေဝတာနံ ဗလိကမ္မံ ကတွာ ‘‘မယံ အနန္တရာယေန အတ္ထသိဒ္ဓိံ ပတွာ အာဂန္တွာ ပုန တုမှာကံ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမာ’’တိ အာယာစိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထာနန္တရာယေန အတ္ထသိဒ္ဓိံ ပတွာ အာဂတာ ‘‘ဒေဝတာနုဘာဝေန ဣဒံ ဇာတ’’န္တိ မညမာနာ ဗဟူ ပါဏေ ဝဓိတွာ အာယာစနတော မုစ္စိတုံ ဗလိကမ္မံ ကရောန္တိ, တံ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ‘‘အတ္ထိ နု ခော, ဘန္တေ, ဧတ္ထ အတ္ထော’’တိ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိံသု။ ဘဂဝါ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ကုဋုမ္ဗိကော ဂါမဒွါရေ ဌိတနိဂြောဓရုက္ခေ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ပဋိဇာနိတွာ အနန္တရာယေန အာဂန္တွာ ဗဟူ ပါဏေ ဝဓိတွာ ‘‘အာယာစနတော မုစ္စိဿာမီ’’တိ ရုက္ခမူလံ ဂတော။ ရုက္ခဒေဝတာ ခန္ဓဝိဋပေ ဌတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၉. ‘‘သစေ မုစ္စေ ပေစ္စ မုစ္စေ၊ မုစ္စမာနော ဟိ ဗဇ္ဈတိ။
န ဟေဝံ ဓီရာ မုစ္စန္တိ၊ မုတ္တိ ဗာလဿ ဗန္ဓန’’န္တိ။

တတ္ထ **သစေ မုစ္စေ ပေစ္စ မုစ္စေ**တိ ဘော ပုရိသ, တွံ သစေ မုစ္စေ ယဒိ မုစ္စိတုကာမောသိ။ **ပေစ္စ မုစ္စေ**တိ ယထာ ပရလောကေ န ဗဇ္ဈသိ, ဧဝံ မုစ္စာဟိ။ **မုစ္စမာနော ဟိ ဗဇ္ဈတီ**တိ ယထာ ပန တွံ ပါဏံ ဝဓိတွာ မုစ္စိတုံ ဣစ္ဆသိ, ဧဝံ မုစ္စမာနော ဟိ ပာပကမ္မေန ဗဇ္ဈတိ။ တသ္မာ **န ဟေဝံ ဓီရာ မုစ္စန္တိ**တိ ယေ ပဏ္ဍိတပုရိသာ, တေ ဧဝံ ပဋိဿဝတော န မုစ္စန္တိ။ ကိံကာရဏာ? ဧဝရူပါ ဟိ **မုတ္တိ ဗာလဿ ဗန္ဓနံ,** ဧသာ ပါဏာတိပါတံ ကတွာ မုတ္တိ နာမ ဗာလဿ ဗန္ဓနမေဝ ဟောတီတိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မနုဿာ ဧဝရူပါ ပါဏာတိပါတကမ္မာ ဝိရတာ ဓမ္မံ စရိတွာ ဒေဝနဂရံ ပူရယိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ‘‘အဟံ တေန သမယေန ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ’’န္တိ။

အာယာစိတဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၀] ၁၀. နဠပါနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒိသွတ ပဒမနုတ္တိဏ္ဏာ တ္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော နင္ဂကဟာနကမံ ပတ္တ နင္ဂကဟာနဟောက္ခရဏိယံ ကေတကဝနေ ဝိဟရန္တော နင္ဂဒဏ္ဍကေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တအာ ကိရ ဘိက္ခူ နင္ဂကဟာနဟောက္ခရဏိယံ နှဟာတ္တ သူစိဃရတ္ထာယ သာမဏေရေဟိ နင္ဂဒဏ္ဍကေ ကဟာပေတ္တ တေ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဆိဒ္ဒေ ဒိသွတ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတ္တ "ဘန္တေ, မယံ သူစိဃရတ္ထာယ နင္ဂဒဏ္ဍကေ ဂဏှာပေမ, တေ မူလတော ယာဝ အဂ္ဂါ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဆိဒ္ဒါ, ကိံ နု ခော တေ"တ္တိ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ "ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, မယှံ ဟောရာဏကအခိဋ္ဌာန"တ္တိ ဝတ္တ အတီတံ အာဟရိ။

ပုဗ္ဗေ ကိရ သော ဝနသဏ္ဍော အရညော အဟောသိ။ တသ္သာပိ ဟောက္ခရဏိယာ ဧကော ဒကရက္ခသော ဩတိဏ္ဏ ဏောတိဏ္ဏေ ခာဒတိ။ တအာ ဗောဓိသတ္တော ရောဟိတမိဂဟောတကပ္ပမာဏော ကပိရာဇာ ဟုတ္တ အသီတိသဟဿ မတ္တတနရပရိဝုတော ယူထံ ပရိဟရန္တော တသ္မိံ အရညေ ဝသတိ။ သော တနရဂဏဿ ဩတဒံ အအာသိ "တာတာ, ဣမသ္မိံ အရညေ ဝိသရုက္ခာပိ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတဟောက္ခရဏိယောပိ ဟောန္တိ, တုမှေ အခါဒိတပုဗ္ဗံ ဖလာဖလံ ခါဒန္တာ တ အပီတပုဗ္ဗံ ဟာနီယံ ပိဝန္တာ တ မံ ပဋိပုစ္ဆေယ္ယာထာ"တိ။ တေ "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတ္တ ဧကဒိဝသံ အဂတပုဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဂတာ တတ္ထ ဗဟုဒေဝ ဒိဝသံ စရိတ္တ ဟာနီယံ ဂဝေသမာနာ ဧကံ ဟောက္ခရဏိံ ဒိသွတ ဟာနီယံ အပိဝိတ္တ တဝ ဗောဓိသတ္တဿာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တော အာဂန္တ္တ "ကိံ တာတာ, ဟာနီယံ န ပိဝထာ"တိ အာဟ။ "တုမှာကံ အာဂမနံ ဩလောကေမာ"တိ။ "သုဋ္ဌု, တာတာ"တိ ဗောဓိသတ္တော ဟောက္ခရဏိံ အာဝိဇ္ဇိတ္တ ပဒံ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော ဩတိဏ္ဏမေဝ ပဿိ, န ဥတ္တိဏ္ဏံ။ သော "နိဿံသယံ သော အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ"တိ ဉတ္တ "သုဋ္ဌု တေ ကတံ, တာတာ, ဟာနီယံ အပိဝန္တေဟိ, အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ အယ"န္တိ အာဟ။

ဒကရက္ခသောပိ တေသံ အနောတရဏဘာဝံ ဉတ္တ နီလောဒရော ပဏ္ဍုရမုခေါ သုရတ္တဟတ္ထပါဒေါ ဗီဘစ္ဆဒဿနော ဟုတ္တ ဉဒကံ ဒ္ဝိဓာ ကတ္တ နိက္ခမိတ္တ "ကသ္မာ နိသိန္နာတ္ထ, ဩတရိတ္တ ဟာနီယံ ပိဝထာ"တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ပုစ္ဆိ "တ္ဝံ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တဒကရက္ခသောသီ"တိ? "အာမ, အဟ"န္တိ။ "တ္ဝံ ဟောက္ခရဏိံ ဩတိဏ္ဏကေ လဘသီ"တိ? "အာမ, လဘာမိ, အဟံ ဣဓောတိဏ္ဏံ အန္တမသော သကုဏိကံ ဥပာဒာယ န ကိဉ္စိ မုဉ္စာမိ, တုမှေပိ သဗ္ဗေ ခါဒိဿာမီ"တိ။ "န မယံ အတ္တာနံ တုယှံ ခါဒိတုံ ဒဿာမာ"တိ။ "ဟာနီယံ ပန ပိဝိဿထာ"တိ။ "အာမ, ဟာနီယံ ပိဝိဿာမ, န စ တေ ဝသံ ဂမိဿာမာ"တိ။ "အထ ကထံ ဟာနီယံ ပိဝိဿထာ"တိ? ကိံ ပန တ္ဝံ မညသိ "ဩတရိတ္တ ပိဝိဿန္တီ"တိ။ "မယဉှိ အနောတရိတ္တ အသီတိသဟဿာနိပိ ဧကမေကံ နင္ဂဒဏ္ဍကံ ဂဟေတ္တ ဥပ္ပလနာဠေန ဉဒကံ ပိဝန္တာ ဝိယ တဝ ဟောက္ခရဏိယာ ဟာနီယံ ပိဝိဿာမ, ဧဝံ နော တ္ဝံ ခါဒိတုံ န သက္ခိဿသီ"တိ။ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတ္တ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတ္တ ဣမိဿာ ဂါထာယ ပုရိမပဒဒ္ဝယံ အဘာသိ –

၂၀. "ဒိသွတ ပဒမနုတ္တိဏ္ဏံ၊ ဒိသွတနောတရိတံ ပဒ"န္တိ။

တဿတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, သော ကပိရာဇာ တဿာ ဟောက္ခရဏိယာ ဧကမ္ပိ ဥတ္တိဏ္ဏပဒံ နာဒ္ဒသ, ဩတရိတံ ပန ဩတိဏ္ဏပဒမေဝ အဒ္ဒသ။ ဧဝံ **ဒိသွတ ပဒံ အနုတ္တိဏ္ဏံ ဒိသွတန ဩတရိတံ ပဒံ** "အဒ္ဓါယံ ဟောက္ခရဏီ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ"တိ ဉတ္တ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော သပရိသော အာဟ –

"နင္ဂေန တရိံ ပိဿာမာ" တိ။

တဿတ္ထော – မယံ တဝ ဟောက္ခရဏိယံ နင္ဂေန ဟာနီယံ ပိဝိဿာမာတိ။ ပုန မဟာသတ္တော အာဟ –

"နေဝ မံ တ္ဝံ ဝဓိဿသီ" တိ။

ဧဝံ နင္ဂေန ဟာနီယံ ပိဝန္တံ သပရိသမ္ပိ မံ တ္ဝံ နေဝ ဝဓိဿသီတိ အတ္ထော။

ဝေဒ္ဓ ပန ဝတ္တ ဗောဓိသတ္တော ဧကံ နင္ဂဒဏ္ဍကံ အာဟရာပေတ္တ ဟာရမိယော အာဝဇ္ဇေတ္တ သစ္စကိရိယံ ကတ္တ မုခေန ဓမိ, နင္ဂေါ အန္တော ကိဉ္စိ ဂဏ္ဌိံ အသေသေတ္တ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ သုသိရော အဟောသိ ။ ဣမိနာ နိယာမေန အပရမ္ပိ အပရမ္ပိ အာဟရာပေတ္တ မုခေန ဓမိတ္တ အအာသိ။ ဧဝံ သန္တေပိ န သက္ကာ နိဋ္ဌာပေတုံ, တသ္မာ ဧဝံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တော ပန "ဣမံ ဟောက္ခရဏိံ ပရိတရေတ္တ ဇာတာ သဗ္ဗေပိ နင္ဂါ ဧကစ္ဆိဒ္ဒါ ဟောန္တူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ ။ ဗောဓိသတ္တာနဉှိ ဟိတူပစာရဿ မဟန္တတာယ အဓိဋ္ဌာနံ သမိဇ္ဈတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေပိ တံ ဟောက္ခရဏိံ ပရိတရေတ္တ ဥဋ္ဌိတနင္ဂါ ဧကစ္ဆိဒ္ဒါ ဇာတာ။ ဣမသ္မိဉှိ ကပ္ပေ **စတ္တာရိ ကပ္ပဋ္ဌိယဟာဋိဟာရိယာ**

နိ နာမ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? စန္ဒေ သသလက္ခဏံ သကလမ္ပိ ကပ္ပံ ဌဿတိ, ဝဋ္ဋကဇာတကေ အဂ္ဂိနော နိဗ္ဗုတဋ္ဌာနံ သကလမ္ပိ ကပ္ပံ အဂ္ဂိ န ဈာယိဿတိ, ဃဋီကာရနိဝေသနဋ္ဌာနံ သကလမ္ပိ ကပ္ပံ အနောဝဿကံ ဌဿတိ, ကပ္ပံ ဟေကရဂ္ခရဏံ ပရိတရေတ္တ ဥဋ္ဌိတနဋ္ဌာ သကလမ္ပိ ကပ္ပံ နေဠိဒ္ဒာ ဘဝိဿန္တီတိ ကပ္ပမာနိ စတ္တာရိ ကပ္ပဋ္ဌိယပဋ္ဌိဟာရိယာနိ နာမ။

ဗောဓိသတ္တော ဝေ အမ္ဗိဋ္ဌဟိတ္တ ဂေါ် နဋ္ဌံ အာအာယ နိသီဒိ။ တေပိ အသီတိသဟဿတနရာ နေကေ အာအာယ ဟေကရဂ္ခရဏံ ပရိတရေတ္တ နိသီဒိံသု။ တေပိ ဗောဓိသတ္တဿ နဋ္ဌေန အာကမိတ္တ ဟာနိယံ ပိဝနကာလေ သဗ္ဗေ တီရေ နိသိန္နာဝ ပိဝိံသု။ ဝေ တေဟိ ဟာနိယေ ပိဝိတေ ဒကရက္ခသော ကိဥ္စိ အလဘိတ္တ အနတ္တမနော သကနိဝေသနမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တောပိ သပရိတရော အရညမေဝ ဟဝိသိ။

သတ္ထာ ပန "ကမေသံ, ဘိက္ခဝေ, နဋ္ဌာနံ နေဠိဒ္ဒဘာတေ နာမ မယှပမေဝေတံ ဟေရာဏကအဓိဋ္ဌာန"န္တိ ကမ်ံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္တ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတ္တ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တအာ ဒကရက္ခသော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, အသီတိသဟဿတနရာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဥပာယကုသလော ပန ကပိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

နဋ္ဌပာနဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

သီလဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

နိဂ္ရောဓံ လက္ခဏံ ကဏ္ဍိ၊ တတမိဂံ ခရာဒိယံ။
တိပလ္လတ္ထံ မာလုတဉ္စ၊ မတဘတ္တ အယာစိတံ။
နဋ္ဌပာနန္တိ တေ ဒသာတိ။

၃. ကုရုင်္ဂဝဂ္ဂေါ

[၂၁] ၁. ကုရုင်္ဂမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဉာတမေတံ ကုရုင်္ဂဿာတိ ကဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ "အာဝုသော ဒေဝဒတ္တော တထာဂတဿ ဃာတနတ္ထာယ ဓနုဂ္ဂဟေ ပယောဇေသိ, သိလံ ပဝိဇ္ဈိ, ဓနပာလံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, သဗ္ဗထာပိ ဒသဗလဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကတီ"တိ ဒေဝဒတ္တဿ အဝဏ္ဏံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော တုမှာကံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတီတိ တဿ အဂုဏကထာယ သန္နိသိန္နာမှာတိ။ သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မမ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ မမ ဝဓာယ ပရိသက္ကိယေဝ, န စ ပန မံ ဝဓိတုံ အသက္ခိ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကုရုင်္ဂမိဂေ ဟုတွာ ဧကသ္မိံ အရညာယတနေ ဖလာနိ ခာဒန္တော ဝသတိ။ သော ဧကသ္မိံ ကာလေ ဖလသမ္ပန္နေ သေပဏ္ဏိရုက္ခေ သေပဏ္ဏိဖလာနိ ခာဒတိ။ အထေကော ကမတသီ အဋ္ဋကလုဒ္ဒကော ဖလရုက္ခမူလေသု မိဂါနံ ပဒါနိ ဥပဓာရေတွာ ဥပရိရုက္ခေ အဋ္ဋကံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဖလာနိ ခာဒိတုံ အာဂတာဂတေ မိဂေ သတ္တိယာ ဝိဇ္ဈိတွာ တေသံ မံသံ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ သော ဧကဒိဝသံ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဗောဓိသတ္တဿ ပဒဝဠဉ္ဇံ ဒိသွာ တသ္မိံ သေပဏ္ဏိရုက္ခေ အဋ္ဋကံ ဗန္ဓိတွာ ပာတောဝ ဘုဉ္ဇိတွာ သတ္တိံ အာဒါယ ဝနံ ပဝိသိတွာ တံ ရုက္ခံ အာရုဟိတွာ အဋ္ဋကေ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ပာတောဝ ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ခမိတွာ "သေပဏ္ဏိဖလာနိ ခာဒိဿာမီ"တိ အာဂမ္မ တံ ရုက္ခမူလံ သဟသာဝ အပဝိသိတွာ "ကအာစိ အဋ္ဋကလုဒ္ဒကာ ရုက္ခေသု အဋ္ဋကံ ဗန္ဓန္တိ, အတ္ထိ နု ခေါ ဧဝရူပော ဥပဒ္ဒဝေါ"တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဗာဟိရတောဝ အဋ္ဌာသိ။

လုဒ္ဒကောပိ ဗောဓိသတ္တဿ အနာဂမနဘာဝံ ဉတွာ အဋ္ဋကေ နိသိန္နောဝ သေပဏ္ဏိဖလာနိ ခိပိတွာ ခိပိတွာ တဿ ပုရတော ပါတေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣမာနိ ဖလာနိ အာဂန္တွာ မယှံ ပုရတော ပတန္တိ, အတ္ထိ နု ခော ဥပရိ လုဒ္ဒကော”တိ ပုနပ္ပုနံ ဥလ္လောကေန္တော လုဒ္ဒကံ ဒိသွာ အပဿန္တော ဝိယ ဟုတွာ “အမ္ဘော, ရုက္ခ-ပုဗ္ဗေ တွံ ဩလမ္ဗကံ ဝါရေန္တော ဝိယ ဥဇုကမေဝ ဖလာနိ ပါတေသိ, အဇ္ဇ ပန တေ ရုက္ခဓမ္မော ပရိစ္စတ္တော, ဧဝံ တယာ ရုက္ခဓမ္မေ ပရိစ္စတ္တေ အဟမ္ပိ အညံ ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမိတွာ မယှံ အာဟာရံ ပရိယေသိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၂၁. “ဉာတမေတံ ကုရုင်္ဂဿ, ယံ တွံ သေပဏ္ဏိ သေယျသိ။
အညံ သေပဏ္ဏိ ဂစ္ဆာမိ, န မေ တေ ရုစ္စတေ ဖလ”န္တိ။

တတ္ထ **ဉာတန္တိ** ပါကဋံ ဇာတံ။ **ဧတန္တိ** ဣဒံ။ **ကုရုင်္ဂဿာ**တိ ကုရုင်္ဂမိဂဿ။ **ယံ တွံ သေပဏ္ဏိ သေယျသီ**တိ ယံ တွံ အမ္ဘော သေပဏ္ဏိရုက္ခ ပုရတော ဖလာနိ ပါတယမာနော သေယျသိ ဝိသေယျသိ ဝိသိဏ္ဏဖလော ဟောသိ, တံ သဗ္ဗံ ကုရုင်္ဂမိဂဿ ပါကဋံ ဇာတံ။ **န မေ တေ ရုစ္စတေ ဖလ**န္တိ ဧဝံ ဖလံ ဒဒမာနာယ န မေ တဝ ဖလံ ရုစ္စတိ, တိဋ္ဌ တွံ, အဟံ အညတ္ထ ဂစ္ဆိဿာမီတိ အဂမာသိ။

အထဿ လုဒ္ဒကော အဋ္ဋကေ နိသိန္နောဝ သတ္တိံ ခိပိတွာ “ဂစ္ဆ, ဝိရဒ္ဓေါ ဒါနိမှိ တ”န္တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော နိဝတ္တိတွာ ဌိတော အာဟ “အမ္ဘော ပုရိသ, ဣဒါနိသိ ကိဉ္စာပိ မံ ဝိရဒ္ဓေါ, အဋ္ဌ ပန မဟာနိရယေ သောဠသဥဿဒနိရယေ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒီနိ စ ကမ္မကာရဏာနိ အဝိရဒ္ဓေါယေဝါသီ”တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပလာယိတွာ ယထာရုစိံ ဂတော, လုဒ္ဒကောပိ ဩတရိတွာ ယထာရုစိံ ဂတော။

သတ္ထာပိ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မမ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝ, န စ ပန မံ ဝဓိတုံ အသက္ခီ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အဋ္ဋကလုဒ္ဒကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ကုရုင်္ဂမိဂေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကုရုင်္ဂမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၂] ၂. ကုက္ကုရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေ ကုက္ကုရာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဉာတတ္ထစရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ဒွါဒသကနိပါတေ ဘဒ္ဒသာလဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။ ဣဒံ ပန ဝတ္ထုံ ပတိဋ္ဌပေတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တထာရူပံ ကမ္မံ ပဋိစ္စ ကုက္ကုရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနေကသတကုက္ကုရပရိဝုတော မဟာသုသာနေ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ သေတသိန္ဓဝယုတ္တံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ရထံ အာရုယှ ဥယျာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဒိဝသဘာဂံ ကီဠိတွာ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ နဂရံ ပါဝိသိ။ တဿ တံ ရထဝရတ္တံ ယထာနဒ္ဓမေဝ ရာဇင်္ဂဏေ ဌပယိံသု, သော ရတ္တိဘာဂေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တိန္တော။ ဥပရိပါသာဒတော ကောလေယျကသုနခါ ဩတရိတွာ တဿ စမ္မဉ္စ နဒ္ဓိဉ္စ ခါဒိံသု။ ပုနဒိဝသေ ရညော အာရောစေသုံ “ဒေဝ, နိဒ္ဓမနမုခေန သုနခါ ပဝိသိတွာ ရထဿ စမ္မဉ္စ နဒ္ဓိဉ္စ ခါဒိံသူ”တိ။ ရာဇာ သုနခါနံ ကုဇ္ဈိတွာ “ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ သုနခေ ဃာတေထာ”တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ သုနခါနံ မဟာဗျသနံ ဥဒပါဒိ။ တေ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဃာတိယမာနာ ပလာယိတွာ သုသာနံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အဂမံသု။

ဗောဓိသတ္တော ‘တုမှေ ဗဟူ သန္နိပတိတာ, ကိံ နု ခော ကာရဏ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ တေ “အန္တေပုရေ ကိရ ရထဿ စမ္မဉ္စ နဒ္ဓိ စ သုနခေဟိ ခါဒိတာ’တိ ကုဒ္ဓေါ ရာဇာ သုနခဝဓံ အာဏာပေသိ, ဗဟူ သုနခါ ဝိနဿန္တိ, မဟာဘယံ ဥပ္ပန္န”န္တိ အာဟံသု။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “အာရက္ခဋ္ဌာနေ ဗဟိ သုနခါနံ ဩကာသော နတ္ထိ, အန္တောရာဇနိဝေသနေ ကောလေယျကသုနခါနမေဝ တံ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ။ ဣဒါနိ ပန စောရာနံ ကိဉ္စိ ဘယံ နတ္ထိ, အစောရာ မရဏံ လဘန္တိ, ယံနူနာဟံ စောရေ ရညော ဒဿေတွာ ဉာတိသင်္ဃဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒဒေယျ”န္တိ။ သော ဉာတကေ သမဿာသေတွာ “တုမှေ မာ ဘာယိတ္ထ, အဟံ တေ အဘယံ အာဟရိဿာမိ, ယာဝ ရာဇာနံ ပဿာမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောထ

ထာ''တိ ဟာရမိယော အာဝဇ္ဇေတွာ မေတ္တာဘာဝနံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ''မယှံ ဥပရိ လေဍ္ဍုံ တ မုဂ္ဂရံ တ မာ ကောစိ ခိပိတုံ ဥဿဟီ''တိ အဓိဋ္ဌာယ ဧကကော၀ အန္တောနဂရံ ဟာ၀ိသိ။ အထ နံ ဒိသွာ ဧကသတ္တောပိ ကုဇ္ဈိတွာ ဩလောကေန္တော နာမ နာဟောသိ။ ရာဇာပိ သုနခ၀ဓံ အာဏာပေတွာ သယံ ၀ိနိစ္ဆယေ နိသိန္နော ဟောတိ။ ဗောဓိသတ္တော တတ္ထေ၀ ဂန္တွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ရညော အာသနဿ ဟေဋ္ဌာ ပါ၀ိသိ။ အထ နံ ရာဇပုရိသာ နီဟရိတုံ အာရဒ္ဓာ, ရာဇာ ပန တာရေသိ။

သော ထောကံ ၀ိဿမိတွာ ဟေဋ္ဌာသနာ နိက္ခမိတွာ ရာဇာနံ ၀န္ဒိတွာ ''ဒေ၀, တုမှေဟ ကုက္ကုရေ မာရာပေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, မာရာပေမဟ''န္တိ ။ ''ကော နေသံ အပရာဓော နရိန္ဒာ''တိ? ''ရထဿ မေ ပရိ၀ါရစမ္မဉ္စ နဒ္ဓိဉ္စ ခါဒိံသူ''တိ။ ''ယေ ခါဒိံသု, တေ ဇာနာထာ''တိ? ''န ဇာနာမာ''တိ။ '''ဣမေ နာမ စမ္မခါဒကစောရာ'တိ တထတော အဇာနိတွာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေယေ၀ မာရာပနံ န ယုတ္တံ, ဒေ၀ာ''တိ။ ''ရထစမ္မဿ ကုက္ကုရေဟိ ခါဒိတတ္တာ 'ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ သဗ္ဗေ၀ မာရေထာ'တိ သုနခ၀ဓံ အာဏာပေသိ''န္တိ။ ''ကိံ ပန တေ မနုဿာ သဗ္ဗေ၀ ကုက္ကုရေ မာရေန္တိ, ဥဒါဟု မရဏံ အလဘန္တာပိ အတ္ထီ''တိ? ''အတ္ထိ, အမှာကံ ဃရေ ကောလေယျကာ မရဏံ န လဘန္တီ''တိ။ မဟာရာဇ ဣဒါနေ၀ တုမှေဟ ''ရထစမ္မဿ ကုက္ကုရေဟိ ခါဒိတတ္တာ 'ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ သဗ္ဗေ၀ မာရေထာ'တိ သုနခ၀ဓံ အာဏာပေသိ''န္တိ အ၀တ္ထ, ဣဒါနိ ပန ''အမှာကံ ဃရေ ကောလေယျကာ မရဏံ န လဘန္တီ''တိ ၀ဒေထ။ ''နနု ဧ၀ံ သန္တေ တုမှေဟ ဆန္ဒါဒိ၀သေန အဂတိဂမနံ ဂစ္ဆထ, အဂတိဂမနဉ္စ နာမ န ယုတ္တံ, န စ ရာဇဓမ္မော, ရညာ နာမ ကာရဏ ဂ၀ေသကေန တုလာသဒိသေန ဘ၀ိတုံ ၀ဋ္ဋတိ, ဣဒါနိ စ ကောလေယျကာ မရဏံ န လဘန္တိ, ဒုဗ္ဗလသုနခါ၀ လဘန္တိ, ဧ၀ံ သန္တေ နာယံ သဗ္ဗသုနခဃစ္စာ, ဒုဗ္ဗလဃာတိကာ နာမေသာ''တိ။ ဧ၀ဉ္စ ပန ၀တွာ မဟာသတ္တော မဓုရဿရံ နိစ္ဆာရေတွာ ''မဟာရာဇ, ယံ တုမှေဟ ကရောထ, နာယံ ဓမ္မော''တိ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၂၂. ''ယေ ကုက္ကုရာ ရာဇကုလမှိ ၀ဍ္ဍာ၊ ကောလေယျကာ ၀ဏ္ဏဗလူပပန္နာ။
တေမေ န ၀ဇ္ဈာ မယမဿ ၀ဇ္ဈာ၊ နာယံ သဃစ္စာ ဒုဗ္ဗလဃာတိကာယ''န္တိ။

တတ္ထ **ယေ ကုက္ကုရာ** တိ ယေ သုနခါ။ ယထာ ဟိ ခါရဇာတော ပုတ္တာပိ ပဿာတေ ''ပူတိမုတ္တ''န္တိ, တဒဟုဇာတောပိ သိင်္ဂါလော ''ဇရသိင်္ဂါလော''တိ, ကောမလာပိ ဂလောစိလတာ ''ပူတိလတာ''တိ, သု၀ဏ္ဏ၀ဏ္ဏောပိ ကာယော ''ပူတိကာယော''တိ ၀ုစ္စတိ, ဧ၀မေ၀ံ ၀ဿသတိကောပိ သုနခေါ ''ကုက္ကုရော''တိ ၀ုစ္စတိ။ တသ္မာ မဟလ္လကာ ကာယဗလူပပန္နာပိ တေ ''ကုက္ကုရာ''တွေ၀ ၀ုတ္တာ။ **၀ဍ္ဍာ** တိ ၀ဍ္ဎိတာ။ **ကောလေယျကာ** တိ ရာဇကုလေ ဇာတာ သမ္ဘူတာ သံ၀ဍ္ဎာ။ **၀ဏ္ဏဗလူပပန္နာ** တိ သရီရ၀ဏ္ဏေန စေ၀ ကာယဗလေန စ သမ္ပန္နာ။ **တေမေ န ၀ဇ္ဈာ** တိ တေ ဣမေ သဿာမိကာ သာရက္ခာ န ၀ဇ္ဈာ။ **မယမဿ ၀ဇ္ဈာ** တိ အဿာမိကာ အနာရက္ခာ မယံ ၀ဇ္ဈာ နာမ ဇာတာ။ **နာယံ သဃစ္စာ** တိ ဧ၀ံ သန္တေ အယံ အ၀ိသေသေန သဃစ္စာ နာမ န ဟောတိ။ **ဒုဗ္ဗလဃာတိကာယ** န္တိ အယံ ပန ဒုဗ္ဗလာနံယေ၀ ဃာတန တော ဒုဗ္ဗလဃာတိကာ နာမ ဟောတိ။ ရာဇူဟိ နာမ စောရာ နိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗာ, နော အစောရာ။ ဣဓ ပန စောရာနံ ကိဉ္စိ ဘယံ နတ္ထိ, အစောရာ မရဏံ လဘန္တိ။ အဟော ဣမသ္မိံ လောကေ အယုတ္တံ ၀တ္တတိ, အဟော အဓမ္မော ၀တ္တတီတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ၀စနံ သုတွာ အာဟ – ''ဇာနာသိ တွံ၊ ပဏ္ဍိတ, အသုကေဟိ နာမ ရထစမ္မံ ခါဒိတ''န္တိ? ''အာမ, ဇာနာမီ''တိ။ ''ကေဟိ ခါဒိတ''န္တိ? ''တုမှာကံ ဂေဟေ ၀သနကေဟိ ကောလေယျကသုနခေဟီ''တိ။ ''ကထံ တေဟိ ခါဒိတဘာ၀တေ ဇာနိတဗ္ဗော''တိ? ''အဟံ တေဟိ ခါဒိတဘာ၀ံ ဒဿေဿာမီ''တိ။ ''ဒဿေဟိ ပဏ္ဍိတာ''တိ။ ''တုမှာကံ ဃရေ ကောလေယျကသုနခေ အာဟရာပေတွာ ထောကံ တက္ကဉ္စ ဒဗ္ဗတိဏာနိ စ အာဟရာပေထာ''တိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ အထ နံ မဟာသတ္တော ''ဣမာနိ တိဏာနိ တက္ကေန မဒ္ဒာပေတွာ ဧတေ သုနခေ ပါယေထာ''တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကတွာ ပါယာပေသိ, ပီတာ ပီတာ သုနခါ သဒ္ဓိံ စမ္မေဟိ ၀မိံသု။ ရာဇာ ''သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ဗျာကရဏံ ၀ိယာ''တိ တုဋ္ဌော ဗောဓိသတ္တဿ သေတစ္ဆတ္တေန ပူဇံ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ဓမ္မံ စရ, မဟာရာဇ, မာတာပိတူသု ခတ္တိယာ''တိအာဒီဟိ (ဇာ. ၂.၁၇.၃၉) တေသကုဏဇာတကေ အာဂတာဟိ ဒသဟိ ဓမ္မစရိယဂါထာဟိ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ''မဟာရာဇ, ဣတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ''တိ ရာဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ သေတစ္ဆတ္တံ ရညော၀ ပဋိအဒါသိ။

ရာဇာ မဟာသတ္တသ္သ ဓမ္မကထံ သုတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယံ ဒတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗသုနခါနံ အတ္တနော ဘောဇနသဒိသမေဝ နိစ္စဘတ္တံ ပဋ္ဌပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌိတော ယာဝတာယုကံ အနာဒိနို ပုညာနိ ကတွာ ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ကုက္ကုရောဝါဒော ဒသ ဝဿသဟဿာနိ ပဝတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ ဉာတကာနံ အတ္ထံ စရတိ, ပုဗ္ဗေပိ စရိယေဝ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, အဝသေသာ ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ကုက္ကုရပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုက္ကုရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၃] ၃. ဘောဇာဇာနီယဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ ပဿေန သေမာနော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဩဿဋ္ဌဝီရိယံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ သမယေ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေတွာ ''ဘိက္ခု, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အနာယတနေပိ ဝီရိယံ အကံသု, ပဟာရံ လဒ္ဓာပိ နေဝ ဩဿဇိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဗ္ဗာလင်္ကာရသမ္ပန္နော ဗာရာဏသိရညော မင်္ဂလဿော အဟောသိ။ သော သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏပာတိယံယေဝ နာနဂ္ဂရသသမ္ပန္နံ တိဝဿိကဂန္ဓသာလိဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ, စတုဇ္ဇာတိကဂန္ဓူပလိတ္တာယမေဝ ဘူမိယံ တိဋ္ဌတိ, တံ ဌာနံ ရတ္တကမ္ဗလသာဏိပရိက္ခိတ္တံ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကခစိတစေလဝိတာနံ သမောသရိတဂန္ဓဒာမမာလာဒာမံ အဝိဇဟိတဂန္ဓတေလပဒီပံ ဟောတိ။ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ပန အပတ္ထေန္တာ ရာဇာနော နာမ နတ္ထိ။ ဧကံ သမယံ သတ္တ ရာဇာနော ဗာရာဏသိံ ပရိက္ခိပိတွာ ''အမ္ဟာကံ ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု, ယုဒ္ဓံ ဝါ''တိ ဗာရာဏသိရညော ပဏ္ဏံ ပေသေသုံ။ ရာဇာ အမစ္စေ သန္နိပါတေတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ ''ဣဒါနိ ကိံ ကရောမ, တာတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဒေဝ, တုမှေဟိ တာဝ အာဒိတောဝ ယုဒ္ဓာယ န ဂန္တဗ္ဗံ, အသုကံ နာမ အဿာရောဟံ ပေသေတွာ ယုဒ္ဓံ ကာရေထ, တသ္မိံ အသက္ကောန္တေ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမာ''တိ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ''သက္ခိဿသိ, တာတ, သတ္တဟိ ရာဇူဟိ သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓံ ကာတု''န္တိ အာဟ။ ''ဒေဝ, သစေ ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝံ လဘာမိ, တိဋ္ဌန္တု သတ္တ ရာဇာနော, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇူဟိပိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုံ သက္ခိဿာမီ''တိ။ ''တာတ, ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝေ ဝါ ဟောတု အညော ဝါ, ယံ ဣစ္ဆသိ, တံ ဂဟေတွာ ယုဒ္ဓံ ကရောဟီ''တိ။

သော ''သာဓု, ဒေဝ''တိ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝံ အာဟရာပေတွာ သုဝမ္မိတံ ကတွာ အတ္တနာပိ သဗ္ဗသန္နာဟသန္နဒ္ဓော ခဂ္ဂံ ဗန္ဓိတွာ သိန္ဓဝပိဋ္ဌိဝရဂတော နဂရာ နိက္ခမ္မ ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ စရမာနော ပဌမံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ ဧကံ ရာဇာနံ ဇီဝဂ္ဂါဟမေဝ ဂဟေတွာ အာဂန္တွာ နဂရေ ဗလဿ နိယျာဒေတွာ ပုန ဂန္တွာ ဒုတိယံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ တထာ တတိယန္တိ ဧဝံ ပဉ္စ ရာဇာနော ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ ဆဋ္ဌံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ ဆဋ္ဌဿ ရညော ဂဟိတကာလေ ဘောဇာဇာနီယော ပဟာရံ လဘတိ, လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ, ဝေဒနာ ဗလဝတိယော ဝတ္တန္တိ။ အဿာရောဟော တဿ ပဟဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝံ ရာဇဒွါရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ သန္နာဟံ သိထိလံ ကတွာ အညံ အဿံ သန္နယှိတုံ အာရဒ္ဓော။ ဗောဓိသတ္တော မဟာဖာသုကပဿေန နိပန္နောဝ အက္ခီနိ ဥမ္မိလေတွာ အဿာရောဟံ ဒိသွာ ''အယံ အညံ အဿံ သန္နယှတိ, အယဉ္စ အဿော သတ္တမံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ သတ္တမံ ရာဇာနံ ဂဏှိတုံ န သက္ခိဿတိ, မယာ ကတကမ္မဉ္စ နဿိဿတိ, အပ္ပဋိသမော အဿာရောဟောပိ နဿိဿတိ, ရာဇာပိ ပရဟတ္ထံ ဂမိဿတိ, ဌပေတွာ မံ အညော အဿော သတ္တမံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ သတ္တမံ ရာဇာနံ ဂဟေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီ''တိ နိပန္နကောဝ အဿာရောဟံ ပက္ကောသာပေတွာ ''သမ္မ အဿာရောဟ, သတ္တမံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ သတ္တမံ ရာဇာနံ ဂဟေတုံ သမတ္ထော ဌပေတွာ မံ အညော အဿော နာမ နတ္ထိ, နာဟံ မယာ ကတကမ္မံ နာသေဿာမိ, မမညေဝ ဥဋ္ဌာပေတွာ သန္နယှာဟီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၂၃. ''အပိ ပဿေန သေမာနော၊ သလ္လေဘိ သလ္လလီကတော။

သေယျော ဝဋ္ဋတ ဘောဇ္ဇော၊ ယုဋ္ဌ မညေ ဝ သာရထိ''တိ။

တတ္ထ **အပိ ပဿေန သေမာနော** တိ ဧကေန ပဿေန သယမာနကောပိ။ **သလ္လေဟိ သလ္လလီကတော** တိ သလ္လေဟိ ဝိဒ္ဓေါပိ သမာနော။ **သေယျော ဝဋ္ဋတ ဘောဇ္ဇော** တိ **ဝဋ္ဋတ**တိ သိန္ဓဝကုလေသု အဇာတော ခလုင်္ကသ္သော။ **ဘောဇ္ဇော** တိ ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝေါ။ ဣတိ ဧတသ္မာ ဝဋ္ဋတ သလ္လေဟိ ဝိဒ္ဓေါပိ ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝေါဝ သေယျော ဝရော ဥတ္တမော။ **ယုဋ္ဌ မညေ ဝ သာရထိ** တိ ယသ္မာ ဧဝ ဂတောပိ အဟမေဝ သေယျော, တသ္မာ မမညေဝ ယောဇေဟိ, မံ ဝမ္မေဟီတိ ဝဒတိ။

အဿာရောဟော ဗောဓိသတ္တံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဝမ္မံ ဗန္ဓိတွာ သုသန္နဒ္ဓံ သန္နယှိတွာ တဿ ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒိတွာ သတ္တမံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ သတ္တမံ ရာဇာနံ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ ရာဇဗလဿ နိယျာဒေသိ, ဗောဓိသတ္တမ္ပိ ရာဇဒွါရံ အာနယိံသု။ ရာဇာ တဿ ဒဿနတ္ထာယ နိက္ခမိ။ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ အာဟ – ''မဟာရာဇ, သတ္တ ရာဇာနော မာ ဃာတယိတ္ထ, သပထံ ကာရေတွာ ဝိဿဇ္ဇေထ, မယှဥ္စ အဿာရောဟဿ စ အတဖွံ ယသံ အဿာရောဟဿေဝ ဒေထ , သတ္တ ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဒိန္နယောဓံ နာမ နာသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တုမ္ဟေပိ ဒာနံ ဒေထ, သီလံ ရက္ခထ, ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေထ''တိ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တေန ရညော ဩဝါဒေ ဒိန္နေ ဗောဓိသတ္တဿ သန္နာဟံ မောစယိံသု, သော သန္နာဟေ မုတ္တမတ္တေယေဝ နိရုဇ္ဈိ။ ရာဇာ တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ အဿာရောဟဿ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ သတ္တ ရာဇာနော ပုန အတ္တနော အဒုဗ္ဘာယ သပထံ ကာရေတွာ သကသကဋ္ဌာနာနိ ပေသေတွာ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ''ဧဝံ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အနာယတနေပိ ဝီရိယံ အကံသု, ဧဝရူပံ ပဟာရံ လဒ္ဓာပိ န ဩဿဇိံသု, တွံ ပန ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသ္မာ ဝီရိယံ ဩဿဇသီ''တိ ဝတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, အဿာရောဟော သာရိပုတ္တော, ဘောဇာဇာနီယသိန္ဓဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဘောဇာဇာနီယဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၄] ၄. အာဇညဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယဒာ ယဒာတိ ဣဒမ္ပိ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဩဿဋ္ဌဝီရိယမေဝ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ ပန ဘိက္ခုံ သတ္ထာ အာမန္တေတွာ ''ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အနာယတနေပိ လဒ္ဓပ္ပဟာရာပိ ဟုတွာ ဝီရိယံ အကံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ပုရိမနယေနေဝ သတ္တ ရာဇာနော နဂရံ ပရိဝါရယိံသု။ အထေကော ရထိကယောဓော ဒွေ ဘာတိကသိန္ဓဝေ ရထေ ယောဇေတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ ဆ ဗလကောဋ္ဌကေ ဘိန္ဒိတွာ ဆ ရာဇာနော အဂ္ဂဟေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဇေဋ္ဌကအဿော ပဟာရံ လဘိ။ ရထိကော ရထံ ပေသေန္တော ရာဇဒွါရံ အာဂန္တွာ ဇေဋ္ဌဘာတိကံ ရထာ မောစေတွာ သန္နာဟံ သိထိလံ ကတွာ ဧကေနေဝ ပဿေန နိပဇ္ဇာပေတွာ အညံ အဿံ သန္နယှိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ ပုရိမနယေနေဝ စိန္တေတွာ ရထိကံ ပက္ကောသာပေတွာ နိပန္နကောဝ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၂၄· ''ယဒာ ယဒာ ယတ္ထ ယဒာ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ယဒာ ယဒာ။
အာဇညော ကုရုတေ ဝေဂံ၊ ဟာယန္တိ တတ္ထ ဝဋ္ဋတ''တိ။

တတ္ထ **ယဒာ ယဒာ**တိ ပုဗ္ဗဏှာဒီသု ယသ္မိံ ယသ္မိံ ကာလေ။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ ဌာနေ မဂ္ဂေ ဝါ သင်္ဂါမသီသေ ဝါ။ **ယဒာ**တိ ယသ္မိံ ခဏေ။ **ယတ္ထ ယတ္ထာ** တိ သတ္တန္နံ ဗလကောဋ္ဌကာနံ ဝသေန ဗဟူသု ယုဒ္ဓမဏ္ဍလေသု။ **ယဒာ ယဒာ**တိ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ကာလေ ပဟာရံ လဒ္ဓကာလေ ဝါ အလဒ္ဓကာလေ ဝါ။ **အာဇညော ကုရုတေ ဝေဂ**န္တိ သာရထိဿ စိတ္တရုစိတံ ကာရဏံ အာဇာနနသဘာဝေန အာဇညော ဝရသိန္ဓဝေါ ဝေဂံ ကရောတိ တဿမတိ ဝီရိယံ အာရဘ

တိ။ **ဟာယန္တိ တတ္ထ တဋ္ဌတ** တိ တသ္မိံ ဝေဂေ ကရိယမာနေ ဣတရေ ဝဋ္ဋဝသင္ခါတာ ခဋ္ဋက္ကသ္မာ ဟာယန္တိ ပရိဟာယန္တိ, တသ္မာ ဣမသ္မိံ ရထေ မံယေဝ ယောဇေဟီတိ အာဟ။

သာရထိ ဗောဓိသတ္တံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ရထေ ယောဇေတွာ သတ္တမံ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ သတ္တမံ ရာဇာနံ အာဒာယ ရထံ ပေသေသန္တော ရာဇဒွါရံ အာဂန္တွာ သိန္ဓဝံ မောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဧကေန ပဿေန နိပန္နော ပုရိမနယေနေဝ ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ နိရုဇ္ဈိ။ ရာဇာ တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ သာရထိဿ သမ္မာနံ ကတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒတ္ထေရော အဟောသိ, အဿော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ။

အာဇညဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၅] ၅. တိတ္ထဇာတကဝဏ္ဏနာ

အညမညေဟိ တိတ္ထေဟီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မသေနာပတိဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဧကံ သုဝဏ္ဏကာရပုဗ္ဗကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အာသယာနုသယဉာဏဉှိ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဟောတိ, န အညေသံ။ တသ္မာ ဓမ္မသေနာပတိ အတ္တနော အာသယာနုသယဉာဏဿ နတ္ထိတာယ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ အာသယာနုသယံ အဇာနန္တော အသုဘကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ကထေသိ, တဿ တံ န သပ္ပာယမဟောသိ။ ကသ္မာ? သော ကိရ ပဋိပာဋိယာ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ သုဝဏ္ဏကာရဂေဟေယေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, အထဿ ဒီဃရတ္တံ ပရိသုဒ္ဓသုဝဏ္ဏဒဿနဝသေန ပရိစိတတ္တာ အသုဘံ န သပ္ပာယမဟောသိ။ သော တတ္ထ နိမိတ္တမတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကောန္တော စတ္တာရော မာသေ ခေပေသိ။

ဓမ္မသေနာပတိ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ အရဟတ္တံ ဒာတုံ အသက္ကောန္တော ''အဒ္ဓါ အယံ ဗုဒ္ဓဝေနေယျော ဘဝိဿတိ, တထာဂတဿ သန္တိကံ နေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ပာတောဝ တံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ''ကိံ နု ခော, သာရိပုတ္တ, ဧကံ ဘိက္ခုံ အာဒာယ အာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အဟံ, ဘန္တေ, ဣမဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိံ, အယံ ပန စတူဟိ မာသေဟိ နိမိတ္တမတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပာဒေသိ, သွာဟံ 'ဗုဒ္ဓဝေနေယျော ဧသော ဘဝိဿတီ'တိ စိန္တေတွာ တုမှာကံ သန္တိကံ အာဒာယ အာဂတော''တိ။ ''သာရိပုတ္တ, ကတရံ ပန တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဒိန္န''န္တိ? ''အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ဘဂဝါ''တိ။ ''သာရိပုတ္တ, နတ္ထိ တဝ သန္တာနေ အာသယာနုသယဉာဏံ, ဂစ္ဆ, တွံ သာယနှသမယေ အာဂန္တွာ တဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အာဒာယ ဂစ္ဆေယျာသီ''တိ။ ဧဝံ သတ္ထာ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ တဿ ဘိက္ခုဿ မနာပံ စီဝရဉ္စ နိဝါသနဉ္စ အာပေတွာ တံ အာဒာယ ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ ပဏီတံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာပေတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပုန ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဂန္ဓကုဋိယံ ဒိဝသဘာဂံ ခေပေတွာ သာယနှသမယေ တံ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနော အမ္ဗဝနေ ဧကံ ပောက္ခရဏိံ မာပေတွာ တတ္ထ မဟန္တံ ပဒုမိနိဂစ္ဆံ, တတြာပိ စ မဟန္တံ ဧကံ ပဒုမပုပ္ဖံ မာပေတွာ ''ဘိက္ခု ဣမံ ပုပ္ဖံ ဩလောကေန္တော နိသီဒါ''တိ နိသီဒါပေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပာဝိသိ။

သော ဘိက္ခု တံ ပုပ္ဖံ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကေတိ။ ဘဂဝါ တံ ပုပ္ဖံ ဇရံ ပာပေသိ, တံ တဿ ပဿန္တဿေဝ ဇရံ ပတွာ ဝိဝဏ္ဏံ အဟောသိ။ အထဿ ပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ ပတ္တာနိ ပတန္တာနိ မုဟုတ္တေန သဗ္ဗာနိ ပတိံသု။ တတော ကိဉ္ဇက္ခံ ပတိ, ကဏ္ဏိကာဝ အဝသိဿိ။ သော ဘိက္ခု တံ ပဿန္တော စိန္တေသိ ''ဣဒံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဣဒါနေဝ အဘိရူပံ အဟောသိ ဒဿနီယံ, အထဿ ဝဏ္ဏော ပရိဏတော, ပတ္တာနိ စ ကိဉ္ဇက္ခဉ္စ ပတိတံ, ကဏ္ဏိကာမတ္တမေဝ အဝသိဋ္ဌံ, ဧဝရူပဿ နာမ ပဒုမဿ ဇရာ ပတ္တာ, မယှံ သရီရဿ ကိံ န ပာပုဏိဿတိ, သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သတ္ထာ ''တဿ စိတ္တံ ဝိပဿနံ အာရုဠှ''န္တိ ဉတွာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

> ''ဥစ္ဆိန္ဒ သိနေဟမတ္တနော၊ ကုမုဒံ သာရဒိကံဝ ပါဏိနာ။
> သန္တိမဂ္ဂမေဝ ဗြူဟယ၊ နိဗ္ဗာနံ သုဂတေန ဒေသိတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၅)။

သော ဘိက္ခု ကထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတ္တော “မုတ္တော ဝတမှိ သဗ္ဗဘဝေဟီ”တိ စိန္တေတွာ –

“သော ဝုတ္တတသော ပရိပုဏ္ဏမာနသော၊ ခီဏာသဝေ အန္တိမဒေဟဓာရီ။
ဝိသုဒ္ဓသီလော သုသမာဟိတိန္ဒြိယော၊ စန္ဒော ယထာ ရာဟုမုခါ ပမုတ္တော။

“သမောတတံ မောဟမဟန္ဓကာရံ၊ ဝိနောဒယိံ သဗ္ဗမလံ အသေသံ။
အာလောကပဇ္ဇောတကရော ပဘင်္ကရော၊ သဟဿရံသီ ဝိယ ဘာဏုမာ နဘေ”တိ။ –

အာဒီဟိ ကထာဟိ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။ ဥဒာနေတွာ စ ပန ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိ။ ထေရောပိ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ အယံ ပဝတ္တိ ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ပာကဋာ ဇာတာ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ဒသဗလဿ ဂုဏေ ဝဏ္ဏယမာနာ နိသီဒိံသု – “အာဝုသော, သာရိပုတ္တတ္ထေရော အာသယာနုသယဉာဏဿ အဘာဝေန အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ အာသယံ န ဇာနာတိ, သတ္ထာ ပန ဉတွာ ဧကဒိဝသေနေဝ တဿ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ အဒါသိ, အဟော ဗုဒ္ဓါ နာမ မဟာနုဘာဝါ”တိ။

သတ္ထာ အာဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “န ဘဂဝါ အညာယ ကထာယ, တုမှာကံယေဝ ပန ဓမ္မသေနာပတိနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ အာသယာနုသယ ဉာဏကထာယာ”တိ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ အစ္ဆရိယံ, သွာဟံ ဧတရဟိ ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ တဿ အာသယံ ဇာ နာမိ, ပုဗ္ဗေပဟံ တဿ အာသယံ ဇာနာမိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တံ ရာဇာနံ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ အနုသာသတိ။ တဒါ ရညော မင်္ဂလအဿနှာနတိတ္ထေ အညတရံ ဝဠဝံ ခဠုင်္ကဿံ နှာပေသုံ။ မင်္ဂလဿော ဝ ဠဝေန နှာနတိတ္ထံ ဩတာရိယမာနော ဇိဂုစ္ဆိတွာ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆိ။ အဿဂေါပကော ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ “ဒေဝ, မင်္ဂလဿော တိတ္ထံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတီ”တိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပေသေသိ – “ဂစ္ဆ, ပဏ္ဍိတ, ဇာ နာဟိ ကေန ကာရဏေန အဿော တိတ္ထံ ဩတာရိယမာနော န ဩတရတီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓု, ဒေဝါ”တိ နဒီ တီရံ ဂန္တွာ အဿံ ဩလောကေတွာ နိရောဂဘာဝမဿ ဉတွာ “ကေန နု ခေါ ကာရဏေန အယံ ဣမံ တိတ္ထံ န ဩတရတီ”တိ ဥပဓာရေန္တော “ပဌမတရံ ဧတ္ထ အညော နှာပိတော ဘဝိဿတိ, တေနေသ ဇိဂုစ္ဆမာနော တိတ္ထံ န ဩတရတိ မညေ”တိ စိန္တေတွာ အဿဂေါပကေ ပုစ္ဆိ “အမ္ဘော, ဣမသ္မိံ တိတ္ထေ ကံ ပဌမံ နှာပယိတ္ထာ”တိ? “အညတရံ ဝဠဝဿံ, သာမီ”တိ။

ဗောဓိသတ္တော “ဧသ အတ္တနော သိန္ဓဝတာယ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဧတ္ထ နှာယိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ဣမံ အညတိတ္ထေ နှာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တဿ အာသယံ ဉတွာ “ဘော အဿဂေါပက, သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒိဘိသင်္ခတပာယာသမ္ပိ တာဝ ပုနပ္ပုနံ ဘုဉ္ဇန္တဿ တိတ္တိ ဟောတိ။ အယံ အဿော ဗဟူ တရေ ဣဓ တိတ္ထေ နှာတော, အညမ္ပိ တာဝ နံ တိတ္ထံ ဩတာရေတွာ နှာပေထ စ ပာယေထ စာ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂာထမာဟ –

၂၅. “အညမညေဟိ တိတ္ထေဟိ၊ အဿံ ပာယေဟိ သာရထိ။
အစ္စာသနဿ ပုရိသော၊ ပာယာသဿပိ တပ္ပတီ”တိ။

တတ္ထ **အညမညေဟီ**တိ အညေဟိ အညေဟိ။ **ပာယေဟီ**တိ ဒေသနာသီသမေတံ, နှာပေဟိ စ ပာယေဟိ စာတိ အ တ္ထော။ **အစ္စာသနဿာ** တိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ , အတိအသနေန အတိဘုတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **ပာယာသဿ ပိ တပ္ပတီ**တိ သပ္ပိအာဒီဟိ အဘိသင်္ခတေန မဓုရပာယာသေန တပ္ပတိ တိတ္တော ဟောတိ, ဓာတော သုဟိတော န ပုန ဘုဉ္ဇိတုကာမတံ အာပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အယမ္ပိ အဿော ဣမသ္မိံ တိတ္ထေ နိဗဒ္ဓံ နှာနေန ပရိယတ္တိံ အာပန္နော ဘဝိဿတိ, အညတ္ထ နံ နှာပေထာတိ။

တေ တဿ ဝစနံ သုတွာ အဿံ အညတိတ္ထံ ဩတာရေတွာ ပာယိံသု စေဝ နှာပယိံသု စ။ ဗောဓိသတ္တော အဿဿ ပာနီယံ ပိဝိတွာ နှာနကာလေ ရညော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ရာဇာ “ကိံ, တာတ, အဿော နှာတော စ

ပိတော စာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''ပဌမံ ကိံ ကာရဏာ န ကူဇသိ''တိ? ''ကူဇိနာ နာမ ကာရဏေနာ''တိ သဗ္ဗံ အာစိက္ခိ။ ရာဇာ ''ဝေရူပသ္သ တိရစ္ဆာနသ္သာပိ နာမ အာသယံ ဇာနာတိ, အဟော ပဏ္ဍိတော''တိ ဗောဓိသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တောပိ ယထာကမ္မမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, အဟံ တေသ္သ ကူဇာနေဝ အာသယံ ဇာနာမိ, ပုဗ္ဗေပိ ဇာနာမိယေဝ''တိ ကူမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မင်္ဂလအဿော အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၆] ၆. မဟိဠာမုခဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပုရာဏစောရာန ဝစော နိသမ္မာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တော အဇာတသတ္တုကုမာရံ ပသာဒေတွာ လာဘသက္ကာရံ နိပ္ဖာဒေသိ။ အဇာတသတ္တုကုမာရော ဒေဝဒတ္တဿ ဂယာသီသေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ နာနဂ္ဂရသေဟိ တိဝဿိကဂန္ဓသာလိဘောဇနေဿ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပဉ္စ ထာလိပာကသတာနိ အဘိဟရိ။ လာဘသက္ကာရံ နိဿာယ ဒေဝဒတ္တဿ ပရိဝါရော မဟန္တော ဇာတော, ဒေဝဒတ္တော ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရေယေဝ ဟောတိ။ တေန သမယေန ရာဇဂဟဝါသိကာ ဒွေ သဟာယာ။ တေသု ဧကော သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတော, ဧကော ဒေဝဒတ္တဿ။ တေ အညမညံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေပိ ပဿန္တိ, ဝိဟာရံ ဂန္တွာပိ ပဿန္တိယေဝ။

အထေကဒိဝသံ ဒေဝဒတ္တဿ နိဿိတကော ဣတရံ အာဟ – ''အာဝုသော, ကိံ တွံ ဒေဝသိကံ သေဒေဟိ မုစ္စမာနေဟိ ပိဏ္ဍာယ စရသိ, ဒေဝဒတ္တော ဂယာသီသဝိဟာရေ နိသီဒိတွာဝ နာနဂ္ဂရသေဟိ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ, ဧဝရူပေ ဥပာယော နတ္ထိ, ကိံ တွံ ဒုက္ခံ အနုဘောသိ, ကိံ တေ ပါတောဝ ဂယာသီသံ အာဂန္တွာ သဥတ္တရိဘင်္ဂံ ယာဂုံ ပိဝိတွာ အဋ္ဌာရသဝိဓံ ခဇ္ဇကံ ခါဒိတွာ နာနဂ္ဂရသေဟိ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ? သော ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနော ဂန္တုကာမော ဟုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဂယာသီသံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ကာလဿေဝ ဝေဠုဝနံ အာဂစ္ဆတိ။ သော သဗ္ဗကာလံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ နာသက္ခိ, ''ဂယာသီသံ ဂန္တွာ ဒေဝဒတ္တဿ ပဋ္ဌပိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတီ''တိ န စိရဿေဝ ပာကဋော ဇာတော ။ အထ နံ သဟာယာ ပုစ္ဆိံသု ''သစ္စံ ကိရ, တွံ အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တဿ ပဋ္ဌပိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇသီ''တိ။ ''ကော ဧဝမာဟာ''တိ? ''အသုကော စ အသုကော စာ''တိ။ ''သစ္စံ အဟံ အာဝုသော ဂယာသီသံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇာမိ, န ပန မေ ဒေဝဒတ္တော ဘတ္တံ ဒေတိ, အညေ မနုဿာ ဒေန္တီ''တိ။ ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော ဗုဒ္ဓါနံ ပဋိကဏ္ဋကော ဒုဿီလော အဇာတသတ္တုံ ပသာဒေတွာ အဓမ္မေန အတ္တနော လာဘသက္ကာရံ ဥပ္ပာဒေသိ, တွံ ဧဝရူပေ နိယျာနိကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒေဝဒတ္တဿ အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇသိ, ဧဟိ တံ သတ္ထု သန္တိကံ နေဿာမာ''တိ တံ ဘိက္ခုံ အာဒာယ ဓမ္မသဘံ အာဂမိံသု။

သတ္ထာ ဒိသွာဝ ''ကိံ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဘိက္ခုံ အနိစ္ဆန္တညေဝ အာဒာယ အာဂတတ္ထာ''တိ? ''အာမ ဘန္တေ, အယံ ဘိက္ခု တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒေဝဒတ္တဿ အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတီ''တိ။ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဒေဝဒတ္တဿ အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇသီ''တိ? ''န ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဒေတိ, အညေ မနုဿာ ဒေန္တိ, တမဟံ ဘုဉ္ဇာမီ''တိ။ သတ္ထာ ''မာ ဘိက္ခု ဧတ္ထ ပရိဟာရံ ကရိ, ဒေဝဒတ္တော အနာစာရော ဒုဿီလော, ကထဉှိ နာမ တွံ ဣဓ ပဗ္ဗဇိတွာ မမ သာသနံ ဘဇန္တောယေဝ ဒေဝဒတ္တဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇသိ, နိစ္စကာလမ္ပိ ဘဇနသီလကောဝ တွံ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေယေဝ ဘဇသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အမစ္စော အဟောသိ။ တဒါ ရညော မဟိဠာမုခေါ နာမ မင်္ဂလဟတ္ထီ အဟောသိ သီလဝါ အာစာရသမ္ပန္နော, န ကဉ္စိ ဝိဟေဌေတိ။ အထေကဒိဝသံ တဿ သာလာယ သမီပေ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ စောရာ အာဂန္တွာ တဿ အဝိဒူရေ နိသိန္နာ စောရမန္တံ မန္တယိံသု ''ဧဝံ ဥမ္မင်္ဂေါ ဘိန္ဒိတဗ္ဗော, ဧဝံ သန္ဓိစ္ဆေဒကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ, ဥမ္မင်္ဂဉ္စ သန္ဓိစ္ဆေဒဉ္စ မဂ္ဂသဒိသံ တိတ္ထသဒိသံ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတွာ ဘဏ္ဍံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဟရန္တေန မာရေတွာဝ ဟရိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဥဋ္ဌာတုံ သမတ္ထော နာမ န ဘဝိဿတိ, စောရေန စ နာမ သီလာစာရယုတ္တေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ကက္ခဠေန ဖရုသေန သာဟသိကေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ။ ဧဝံ မန္တေတွာ အညမညံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ အဂမံသု။ ဧတေနေဝ ဥပာယေန ပုနဒိဝသေပိ ပုနဒိဝသေပီတိ ဗဟူ

ဒိဝသေ တတ္ထ အာဂန္တွာ မန္တယိံသု။ သော တေသံ ဝစနံ သုတွာ ''တေ မံ သိက္ခာပေန္တီ''တိ သညာယ ''က္လာအနိ မယာ ကက္ခဋ္ဌေန ဖရုသေန သာဟသိကေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ တထာရူပေဟဝ အဟောသိ။ ဟတ္ထိကေပ ကံ သောဏ္ဏာယ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပေဟေထေတွာ မာရေသိ။ အပရမ္ပိ တထာ အပရမ္ပိ တထာတိ အာဂတာဂတံ မာရေတိ ယေဝ။

''မဟိဠာမုခေါ ဥမ္မတ္တကော ဇာတော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ မာရေတီ''တိ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပဟိဏိ ''ဂစ္ဆ ပဏ္ဍိတ, ဇာနာဟိ ကေန ကာရဏေန သော ဒုဋ္ဌော ဇာတော''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂန္တွာ တဿ သရီရေ အရောဂဘာဝံ ဥတွာ ''ကေန နု ခေါ ကာရဏေန ဧသ ဒုဋ္ဌော ဇာတော''တိ ဥပဓာရေန္တော ''အဒ္ဓာ အဝိဒူရေ ကေသဉ္စိ ဝစနံ သုတွာ 'မံ ဧတေ သိက္ခာပေန္တီ'တိ သညာယ ဒုဋ္ဌော ဇာတော''တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဟတ္ထိကေပကေ ပုစ္ဆိ ''အတ္ထိ နု ခေါ ဟတ္ထိသာလာယ သမီပေ ရတ္တိဘာဂေ ကေဟိစိ ကိဉ္စိ ကထိတပုဗ္ဗ''န္တိ? ''အာမ, သာမိ, စောရာ အာဂန္တွာ ကထယိံသူ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ ''ဒေဝ, အညော ဟတ္ထိဿ သရီရေ ဝိကာရော နတ္ထိ, စောရာနံ ကထံ သုတွာ ဒုဋ္ဌော ဇာတော''တိ။ ''က္လာအနိ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ? ''သီလဝန္တေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဟတ္ထိသာလာယံ နိသီဒါပေတွာ သီလာစာရကထံ ကထာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ''ဧဝံ ကာရေဟိ, တာတာ''တိ။

ဗောဓိသတ္တော ဂန္တွာ သီလဝန္တေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဟတ္ထိသာလာယံ နိသီဒါပေတွာ ''သီလကထံ ကထေထ, ဘန္တေ''တိ အာဟ။ တေ ဟတ္ထိဿ အဝိဒူရေ နိသိန္နာ ''န ကောစိ ပရာမသိတဗ္ဗော န မာရေတဗ္ဗော, သီလာစာရ သမ္ပန္နေန ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယယုတ္တေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ သီလကထံ ကထယိံသု။ သော တံ သုတွာ ''မံ က္လာမေ သိက္ခာပေန္တိ, က္လာတော အနိ ပဋ္ဌာယ သီလဝန္တေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ သီလဝါ အဟောသိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ ''ကိံ, တာတ, သီလဝါ ဇာတော''တိ ? ဗောဓိသတ္တော ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''ဧဝရူပေ ဒုဋ္ဌဟတ္ထိ ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ ပေါရာဏကမဗ္ဗေယေဝ ပတိဋ္ဌိတော''တိ ဝတွာ က္လာမံ ကထမာဟ –

၂၆. ''ပုရာဏစောရာန ဝစော နိသမ္မ၊ မဟိဠာမုခေါ ပေါထယမန္ဝစာရီ။
သုသညတာနဉှိ ဝစော နိသမ္မ၊ ဂဇုတ္တမော သဗ္ဗဂုဏေသု အဋ္ဌာ''တိ။

တတ္ထ **ပုရာဏစောရာန**န္တိ ပေါရာဏစောရာနံ။ **နိသမ္မာ**တိ သုတွာ, ပဋ္ဌမံ စောရာနံ ဝစနံ သုတွာတိ အတ္ထော။ **မဟိဠာမုခေါ**တိ ဟတ္ထိနိမုခေန သဒိသမုခေါ။ ယထာ မဟိဠာ ပုရတော ဩလောကိယမာနာ သောဘတိ, န ပစ္ဆတော, တထာ သောပိ ပုရတော ဩလောကိယမာနော သောဘတိ။ တသ္မာ ''မဟိဠာမုခေါ''တိဿ နာမံ အကံသု။ **ပေါထယမန္ဝစာရီ**တိ ပေါထယန္တော မာရေန္တော အနုစာရီ။ အယမေဝ တ ဟဋ္ဌော။ **သုသညတာန**န္တိ သုဋ္ဌု သညတာနံ သီလဝန္တာနံ။ **ဂဇုတ္တမော** တိ ဥတ္တမဂဇော မင်္ဂလဟတ္ထီ။ **သဗ္ဗဂုဏေသု အဋ္ဌာ** တိ သဗ္ဗေသု ပေါရာဏဂုဏေသု ပတိဋ္ဌိတော။ ရာဇာ ''တိရစ္ဆာနဂတဿာပိ အာသယံ ဇာနာတီ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။ သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ သဒ္ဓိံ ဗောဓိသတ္တေန ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ''ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဘိက္ခု ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေယေဝ ဘဇိ, စောရာနံ ဝစနံ သုတွာ စောရေ ဘဇိ, ဓမ္မိကာနံ ဝစနံ သုတွာ ဓမ္မိကေ ဘဇီ''တိ က္လာမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မဟိဠာမုခေါ ဝိပက္ခသေဝကဘိက္ခု အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, အမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မဟိဠာမုခဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၇] ၇. အဘိဏှဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာလံ ကဗဠံ ပဒာတဝေတိ က္လာဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥပာသကဉ္စ မဟလ္လကတ္ထေရဉ္စ အာရဗ္ဘ ကထေသိ ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဒွေ သဟာယကာ။ တေသု ဧကော ပဗ္ဗဇိတွာ ဒေဝသိကံ က္လာတရဿ ဃရံ ဂစ္ဆတိ။ သော တဿ ဘိက္ခံ ဒတွာ သယမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတွာ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ အာလာပ သလ္လာပေန နိသီဒိတွာ နဂရံ ပဝိသတိ, က္လာတရောပိ နံ ယာဝ နဂရဒွါရာ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တတိ။ သော တေသံ ဝိဿာသော ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ပာကဋော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ တေသံ ဝိဿာသကထံ ကထေန္တာ ဓမ္မသဘာယံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိ, တေ ''က္လာမာယ

နာမ, ဘန္တေ”တိ ကထယိံသု။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဣမေ ဝိဿာသိကာ, ပုဗ္ဗေပိ ဝိဿာသိကာယေဝ အဟေသု”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အမစ္စော အဟောသိ။ တဒါ ဧကော ကုက္ကုရော မင်္ဂလဟတ္ထိသာလံ ဂန္တွာ မင်္ဂလဟတ္ထိဿ ဘုဉ္ဇနဋ္ဌာနေ ပတိတာနိ ဘတ္တသိတ္ထာနိ ခါ ဒတိ။ သော တေနေဝ ဘောဇနေန သံဝဍ္ဎမာနော မင်္ဂလဟတ္ထိဿ ဝိဿာသိကော ဇာတော ဟတ္ထိဿေဝ သန္တိ ကေ ဘုဉ္ဇတိ, ဥဘောပိ ဝိနာ ဝတ္တိတုံ န သက္ကောန္တိ။ သော ဟတ္ထီ နံ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ အပရာပရံ ကရောန္တော ကီဠတိ, ဥက္ခိပိတွာ ကုမ္ဘေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော ဂါမိကမနုဿော ဟတ္ထိဂောပကဿ မူ လံ ဒတွာ တံ ကုက္ကုရံ အာဒါယ အတ္တနော ဂါမံ အဂမာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော ဟတ္ထီ ကုက္ကုရံ အပဿန္တော နေဝ ခါဒတိ န ပိဝတိ န နှာယတိ။ တမတ္ထံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပဟိဏိ “ဂစ္ဆ ပဏ္ဍိတ, ဇာနာ ဟိ ကိံကာရဏာ ဟတ္ထီ ဧဝံ ကရောတီ”တိ။

ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိသာလံ ဂန္တွာ ဟတ္ထိဿ ဒုမ္မနဘာဝံ ဉတွာ “ဣမဿ သရီရေ ရောဂေါ န ပညာ ယတိ, ကေနစိ ပနဿ သဒ္ဓိံ မိတ္တသန္ထဝေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တံ အပဿန္တော ဧသ မညေ သောကာဘိဘူတော”တိ ဟ တ္ထိဂောပကေ ပုစ္ဆိ “အတ္ထိ နု ခေါ ဣမဿ ကေနစိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော”တိ? “အာမ, အတ္ထိ သာမိ ဧကေန သုန ခေန သဒ္ဓိံ ဗလဝါ မေတ္တီ”တိ။ “ကဟံ သော ဧတရဟီ”တိ? “ဧကေန မနုဿေန နီတော”တိ။ “ဇာနာထ ပနဿ နိဝါ သနဋ္ဌာန”န္တိ? “န ဇာနာမ, သာမီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “နတ္ထိ, ဒေဝ, ဟတ္ထိဿ ကောစိ အာဗာဓော , ဧကေန ပနဿ သုနခေန သဒ္ဓိံ ဗလဝဝိဿာသော , တံ အပဿန္တော န ဘုဉ္ဇတိ မညေ”တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၂၇. “နာလံ ကဗဠံ ပဒါတဝေ၊ န စ ပိဏ္ဍံ န ကုသေ န ဃံသိတုံ။
မညာမိ အဘိဏှဒဿနာ၊ နာဂေ သ္နေဟမကာသိ ကုက္ကုရေ”တိ။

တတ္ထ **နာလန္တိ** န သမတ္ထော။ **ကဗဠန္တိ** ဘောဇနကာလေ ပဌမမေဝ ဒိန္နံ ကဋ္ဌုကကဗဠံ။ **ပဒါတဝေတိ** ပအာဒါ တဝေ, သန္ဓိဝသေန အာကာရလောပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဂဟေတုန္တိ အတ္ထော။ **န စ ပိဏ္ဍ**န္တိ ဝဍ္ဎေတွာ ဒီယမာနံ ဘတ္ တပိဏ္ဍမ္ပိ နာလံ ဂဟေတုံ။ **န ကုသေတိ** ခါဒနတ္ထာယ ဒိန္နာနိ တိဏာနိပိ နာလံ ဂဟေတုံ။ **န ဃံသိတု**န္တိ နှာပိယမာ နော သရီရမ္ပိ ဃံသိတုံ နာလံ။ ဧဝံ ယံ ယံ သော ဟတ္ထီ ကာတုံ န သမတ္ထော, တံ တံ သဗ္ဗံ ရညော အာရောစေတွာ တ ဿ အသမတ္ထဘာဝေ အတ္တနာ သလ္လက္ခိတကာရဏံ အာရောစေန္တော **“မညာမီ”**တိအာဒိမာဟ။

ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “ဣဒါနိ ကိံ ကာတဗ္ဗံ ပဏ္ဍိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “‘အမှာကံ ကိရ မင်္ဂလဟတ္ထိဿ သဟာယံ သုနခံ ဧကော မနုဿော ဂဟေတွာ ဂတော, ယဿ ဃရေ တံ သုနခံ ပဿန္တိ, တဿ အယံ နာမ ဒဏ္ ဍော’တိ ဘေရိံ စရာပေထ ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ သော ပုရိသော သုနခံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, သုနခေါ ဝေဂေနာဂန္တွာ ဟတ္ထိဿ သန္တိကမေဝ အဂမာသိ။ ဟတ္ထီ တံ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ ကုမ္ဘေ ဌပေ တွာ ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ ကုမ္ဘာ ဩတာရေတွာ တေန ဘုတ္တေ ပစ္ဆာ အတ္တနာပိ ဘုဉ္ဇိ။ “တိရစ္ဆာနဂတဿ အာသယံ ဇာနာတီ”တိ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ဣဒါနေဝ ဝိဿာသိကာ, ပုဗ္ဗေပိ ဝိဿာသိကာယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာ ဟရိတွာ စတုသစ္စကထာယ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ ဣဒံ စတုသစ္စကထာယ ဝိ နိဝဋ္ဋနံ နာမ သဗ္ဗဇာတကေသုပိ အတ္ထိယေဝ။ မယံ ပန ယတ္ထဿ အာနိသံသော ပညာယတိ , တတ္ထေဝ ဒဿယိဿ သာမ။

တဒါ သုနခေါ ဥပါသကော အဟောသိ, ဟတ္ထီ မဟလ္လကတ္ထေရော, ရာဇာ အာနန္ဒော, အမစ္စပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

[၂၈] ၈. နန္ဒိဝိသာလဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဘိဏှဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

မနုညမေဝ ဘာသေယျာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခူနံ ဩမသဝါဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉှိ သမယေ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ကလဟံ ကရောန္တာ ပေသလေ ဘိက္ခူ ခုံသေန္တိ ဝမ္ဘေန္တိ ဩဝိဇ္ဈန္တိ, ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တိ။ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ ဘိက္ခဝေ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သစ္စ"န္တိ ဝုတ္တေ ဝိဂရဟိတွာ "ဘိက္ခဝေ, ဖရုသဝါစာ နာမ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ အမနာပါ, ပုဗ္ဗေပိ ဧကော တိရစ္ဆာနဂတော အတ္တာနံ ဖရုသေန သမုဒာစရန္တံ သဟဿံ ပရာဇေသီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ ဂန္ဓာရရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဂေါယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထ နံ တရုဏဝစ္ဆကကာလေယေဝ ဧကော ဗြာဟ္မဏော ဂေါဒက္ခိဏာဒါယကာနံ သန္တိကာ လဘိတွာ "နန္ဒိဝိသာလော"တိ နာမံ ကတွာ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သမ္ပိယာယမာနော ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒတွာ ပောသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဝယပ္ပတ္တော စိန္တေသိ "အဟံ ဣမိနာ ဗြာဟ္မဏေန ကိစ္ဆေန ပဋိဇဂ္ဂိတော, မယာ စ သဒ္ဓိံ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အညော သမဓုရော ဂေါဏော နာမ နတ္ထိ, ယံနူနာဟံ အတ္တနော ဗလံ ဒဿေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ပောသာဝနိယံ ဒဒေယျ"န္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဗြာဟ္မဏံ အာဟ "ဂစ္ဆ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကံ ဂေါဝိတ္တကသေဋ္ဌိံ ဥပသင်္ကမိတွာ 'မယှံ ဗလိဗဒ္ဒော အတိဗဒ္ဓံ သကဋသတံ ပဝဋ္ဋေတီ'တိ ဝတွာ သဟဿေန အဗ္ဘုတံ ကရောဟီ"တိ။ သော ဗြာဟ္မဏော သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ "ဣမသ္မိံ နဂရေ ကဿ ဂေါဏာ ထာမသမ္ပန္နာ"တိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ "အသုကဿ စ အသုကဿ စာ"တိ ဝတွာ "သကလနဂရေ ပန အမှာကံ ဂေါဏေဟိ သဒိသော နာမ နတ္ထီ"တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော "မယှံ ဧကော ဂေါဏော အတိဗဒ္ဓံ သကဋသတံ ပဝဋ္ဋေတုံ သမတ္ထော အတ္ထီ"တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ "ကုတော ဧဝရူပော ဂေါဏော"တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော "မယှံ ဂေဟေ အတ္ထီ"တိ။ "တေန ဟိ အဗ္ဘုတံ ကရောဟီ"တိ။ "သာဓု ကရောမီ"တိ သဟဿေန အဗ္ဘုတံ အကာသိ။

သော သကဋသတံ ဝါလုကာသက္ခရပါသာဏာနံယေဝ ပူရေတွာ ပဋိပါဋိယာ ဌပေတွာ သဗ္ဗာနိ အက္ခဗန္ဓနယောတ္တေန ဧကတော ဗန္ဓိတွာ နန္ဒိဝိသာလံ နှာပေတွာ ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကံ ကတွာ ကဏ္ဌေ မာလံ ပိဠန္ဓိတွာ ပုရိမသကဋဓုရေ ဧကကမေဝ ယောဇေတွာ သယံ ဓုရေ နိသီဒိတွာ ပတောဒံ ဥက္ခိပိတွာ "ဂစ္ဆ ကူဋ, ဝဟဿု ကူဋာ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော "အယံ မံ အကူဋံ ကူဋဝါဒေန သမုဒာစရတီ"တိ စတ္တာရော ပါဒေ ထမ္ဘေ ဝိယ နိစ္စလေ ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ သေဋ္ဌိ တင်္ခဏညေဝ ဗြာဟ္မဏံ သဟဿံ အာဟရာပေသိ။ ဗြာဟ္မဏော သဟဿပရာဇိတော ဂေါဏံ မုဉ္စိတွာ ဃရံ ဂန္တွာ သောကာဘိဘူတော နိပဇ္ဇိ။ နန္ဒိဝိသာလော စရိတွာ အာဂတော ဗြာဟ္မဏံ သောကာဘိဘူတံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ "ကိံ, ဗြာဟ္မဏ, နိဒ္ဒါယသီ"တိ အာဟ။ "ကုတော မေ, နိဒ္ဒါ, သဟဿပရာဇိတဿာ"တိ, "ဗြာဟ္မဏ, မယာ ဧတ္တကံ ကာလံ တဝ ဂေဟေ ဝသန္တေန အတ္ထိ ကိဉ္စိ ဘာဇနံ ဝါ ဘိန္နပုဗ္ဗံ, ကောစိ ဝါ မဒ္ဒိတပုဗ္ဗော, အဋ္ဌာနေ ဝါ ပန ဥစ္စာရပဿာဝေါ ကတပုဗ္ဗော"တိ? "နတ္ထိ တာတာ"တိ။ အထ တွံ မံ ကသ္မာ ကူဋဝါဒေန သမုဒာစရသိ, တဝေဝေသော ဒေါသော, မယှံ ဒေါသော နတ္ထိ, ဂစ္ဆ, တေန သဒ္ဓိံ ဒွီဟိ သဟဿေဟိ အဗ္ဘုတံ ကရောဟိ, ကေဝလံ မံ အကူဋံ ကူဋဝါဒေန မာ သမုဒာစရသီတိ။

ဗြာဟ္မဏော တဿ ဝစနံ သုတွာ ဂန္တွာ ဒွီဟိ သဟဿေဟိ အဗ္ဘုတံ ကတွာ ပုရိမနယေနေဝ သကဋသတံ အတိဗန္ဓိတွာ နန္ဒိဝိသာလံ မဏ္ဍေတွာ ပုရိမသကဋဓုရေ ယောဇေသိ။ ကထံ ယောဇေသီတိ? ယုဂံ ဓုရေ နိစ္စလံ ဗန္ဓိတွာ ဧကာယ ကောဋိယာ နန္ဒိဝိသာလံ ယောဇေတွာ ဧကံ ကောဋိံ ဓုရယောတ္တေန ပလိဝေဌေတွာ ယုဂကောဋိဉ္စ အက္ခပါဒဉ္စ နိဿာယ မုဏ္ဍရုက္ခဒဏ္ဍကံ ဒတွာ တေန ယောတ္တေန နိစ္စလံ ဗန္ဓိတွာ ဌပေသိ။ ဧဝဉှိ ကတေ ယုဂံ ဧတ္တော ဝါ ဣတော ဝါ န ဂစ္ဆတိ, သက္ကာ ဟောတိ ဧကေနေဝ ဂေါဏေန အာကဍ္ဎိတုံ။ အထဿ ဗြာဟ္မဏော ဓုရေ နိသီဒိတွာ နန္ဒိဝိသာလဿ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇိတွာ "ဂစ္ဆ ဘဒြ, ဝဟဿု, ဘဒြာ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော အတိဗဒ္ဓံ သကဋသတံ ဧကဝေဂေနေဝ အာကဍ္ဎိတွာ ပစ္ဆာ ဌိတံ သကဋံ ပုရတော ဌိတဿ သကဋဿ ဌာနေ ဌပေသိ ။ ဂေါဝိတ္တကသေဋ္ဌိ ပရာဇိတော ဗြာဟ္မဏဿ ဒွေ သဟဿာနိ အဒါသိ။ အညေပိ မနုဿာ ဗောဓိသတ္တဿ ဗဟုံ ဓနံ အဒံသု, သဗ္ဗံ ဗြာဟ္မဏဿေဝ အဟောသိ။ ဧဝံ သော ဗောဓိသတ္တံ နိဿာယ ဗဟုံ ဓနံ လဘိ။

သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဖရုသဝစနံ နာမ ကဿစိ မနာပ"န္တိ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဂရဟိတွာ သိက္ခာပဒံ ပညပေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၂၈. ''မနုညမေဝ ဘာသေယျ၊ နာမနုညံ ကုဒာစနံ။
မနုညံ ဘာသမာနဿ၊ ဂရုံ ဘာရံ ဥဒဒ္ဓရိ။
ဓနဉ္စ နံ အလာဘေသိ၊ တေန စတ္တမနော အဟူ''တိ။

တတ္ထ **မနုညမေဝ ဘာသေယျာ** တိ ပရေန သဒ္ဓိံ ဘာသမာနော စတုဒောသဝိရဟိတံ မဓုရံ မနာပံ သဏှံ မုဒုကံ ပိယဝစနမေဝ ဘာသေယျ။ **ဂရုံ ဘာရံ ဥဒဒ္ဓရိ** တိ နန္ဒိဝိသာလော ဗလိဗဒ္ဒေါ အမနာပံ ဘာသမာနဿ ဘာရံ အနုဒ္ဓရိတွာ ပစ္ဆာ မနာပံ ပိယဝစနံ ဘာသမာနဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဂရုံ ဘာရံ ဥဒ္ဓရိ, ဥဒ္ဓရိတွာ ကမိုတွာ ပဝဋ္ဋေသီတိ အတ္ထော, ဒ-ကာရော ပနေတ္ထ ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန ပဒသန္ဓိကရော။

ဣတိ သတ္ထာ ''မနုညမေဝ ဘာသေယျာ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗြာဟ္မဏော အာနန္ဒော အဟောသိ, နန္ဒိဝိသာလော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

နန္ဒိဝိသာလဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၉] ၉. ကဏှဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယတော ယတော ဂရု ဓုရန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ယမကပာဋိဟာရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ သဒ္ဓိံ ဒေဝေါရောဟဏေန တေရသကနိပာတေ **သရဘမိဂဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁၃၄ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ပန ယမကပာဋိဟာရိယံ ကတွာ ဒေဝလောကေ တေမာသံ ဝသိတွာ မဟာပဝါရဏာယ သင်္ကဿနဂရဒွာရေ ဩရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဇေတဝနံ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ ''အာဝုသော, တထာဂတော နာမ အသမဓုရော, တထာဂတေန ဝုဠှဓုရံ အညော ဝဟိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, ဆ သတ္ထာရော 'မယမေဝ ပါဋိဟာရိယံ ကရိဿာမ, မယမေဝ ပါဋိဟာရိယံ ကရိဿာမာ'တိ ဝတွာ ဧကမ္ပိ ပါဋိဟာရိယံ န အကံသု, အဟော သတ္ထာ အသမဓုရော''တိ သတ္ထု ဂုဏကထံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''မယံ, ဘန္တေ, န အညာယ ကထာယ, ဧဝရူပာယ နာမ တုမှာကမေဝ ဂုဏကထာယာ''တိ။ သတ္ထာ ''ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိ မယာ ဝုဠှဓုရံ ကော ဝဟိဿတိ, ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ အဟံ အတ္တနာ သမဓုရံ ကဉ္စိ နာလတ္ထ''န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂေါယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အထ နံ သာမိကာ တရုဏဝစ္ဆကကာလေယေဝ ဧကိဿာ မဟလ္လိကာယ ဃရေ ဝသိတွာ တဿာ နိတသဝေတနတော ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အဒံသု။ သာ တံ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂမာနာ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဝဍ္ဎေသိ။ သော ''အယျိကာ ကာဠကော'' တွေဝ နာမံ ပညာယိတ္ထ။ ဝယပ္ပတ္တော စ အဉ္ဇနဝဏ္ဏော ဟုတွာ ကာမကေဏေဟိ သဒ္ဓိံ စရတိ, သီလာစာရသမ္ပန္နော အဟောသိ။ ကာမအရကာ သိင်္ဂေသုပိ ကဏ္ဏေသုပိ ဂလေပိ ဂဟေတွာ ဩလမ္ဗန္တိ, နင်္ဂုဋ္ဌေပိ ဂဟေတွာ ကီဠန္တိ, ပိဋ္ဌိယမ္ပိ နိသီဒန္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ ''မယှံ မာတာ ဒုဂ္ဂတာ, မံ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဒုက္ခေန ပေါသေသိ, ယံနူနာဟံ ဘတိံ ကတွာ ဣမံ ဒုဂ္ဂတဘာဝတော မောစေယျ''န္တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဘတိံ ဥပဓာရေန္တော စရတိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကော သတ္ထဝါဟပုတ္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဝိသမတိတ္ထံ သမ္ပတ္တော, တဿ ဂေဏာ သကဋာနိ ဥတ္တာရေတုံ န သက္ကောန္တိ, ပဉ္စသု သကဋသတေသု ဂေဏာ ယုဂပရမ္ပရာယ ယောဇိတာ ဧကမ္ပိ သကဋံ ဥတ္တာရေတုံ နာသက္ခိံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ ကာမကေဏေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ သမီပေ စရတိ။ သတ္ထဝါဟပုတ္တောပိ ဂေါသုတ္တဝိတ္တကော, သော ''အတ္ထိ နု ခေါ ဧတေသံ ဂုန္နံ အန္တရေ ဣမာနိ သကဋာနိ ဥတ္တာရေတုံ သမတ္ထော ဥသဘာဇာနီယော''တိ ဥပဓာရယမာနော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ''အယံ အာဇာနီယော သက္ခိဿတိ မယှံ သကဋာနိ ဥတ္တာရေတုံ, ကော နု ခေါ အဿ သာမိကော''တိ ဂောပါလကေ ပုစ္ဆိ ''ကော နု ခေါ ဘော ဣမဿ သာမိကော, အဟံ ဣမံ သကဋေ ယောဇေတွာ သကဋေသု ဥတ္တာရိတေသု ဝေတနံ ဒဿာမီ''တိ။ တေ အာဟံသု ''ဂဟေတွာ နံ ယောဇေထ, နတ္ထိ ဣမဿ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သာမိကော''တိ။ သော နံ နာသာယ ရဇ္ဇုကေန ဗန္ဓိတွာ အာကမ္မေန္တော စာလေတုမ္ပိ နာသက္ခိ။ ဗောဓိသတ္တော ကိရ ''ဘတိယာ ကထိတာယ ဂမိဿာမီ''တိ န အဂမာသိ။ သတ္ထဝါဟပုတ္တော တဿာဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ''သာမိ, တယာ ပဉ္စသု သကဋသတေသု ဥတ္တာရိတေသု ဧကေကဿ သကဋဿ

ဒွေ၀ ဒွေ၀ ကဟာပဏေ ဘတိံ ကတွာ သဟဿံ ဒဿာမီ''တိ အာဟ။ တအာ ဗောဓိသတ္တော သယမေ၀ အဂမာသိ။ အထ နံ ပုရိသာ ပုရိမသကဋေသု ယောဇေသုံ။ အထ နံ ကေ၀ေဂေနေ၀ ဥက္ခိပိတွာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေနုပာယေန သဗ္ဗသကဋာနိ ဥတ္တာရေသိ။

သတ္ထ၀ါဟပုတ္တော ဧကေကဿ သကဋဿ ဧကေကံ ကတွာ ပဉ္စသတာနိ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ တဿ ဂလေ ဗန္ဓိ။ သော ''အယံ မယှံ ယထာပရိစ္ဆိန္နံ ဘတိံ န ဒေတိ, န အနိဿ ဂန္တုံ ဒဿာမီ''တိ ဂန္တွာ သဗ္ဗပုရိမသကဋဿ ပုရတော မဂ္ဂံ နိ၀ါရေတွာ အဋ္ဌာသိ။ အပနေတုံ ၀ါယမန္တာပိ နံ အပနေတုံ နာသက္ခိံသု။ သတ္ထ၀ါဟပုတ္တော ''ဇာနာတိ မညေ ဧသ အတ္တနော ဘတိယာ ဥနဘာ၀''န္တိ ဧကေကသ္မိံ သကဋေ ဒွေ၀ ဒွေ၀ ကတွာ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဗန္ဓိတွာ ''အယံ တေ သကဋုတ္တရဏဘတီ''တိ ဂီ၀ါယံ လဂ္ဂေသိ။ သော သဟဿဘဏ္ဍိကံ အာဒါယ မာတု သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဂါမဒါရကာ ''ကိံ နာမေတံ အယျိကာကာဠကဿ ဂလေ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တိ။ သော တေ အနုဗန္ဓိတွာ ဒူရတော၀ ပလာပေန္တော မာတု သန္တိကံ ဂတော။ ပဉ္စန္နံ ပန သကဋသတာနံ ဥတ္တာရိတတ္တာ ရတ္တေဟိ အက္ခီဟိ ကိလန္တရူပေ ပညာယိတ္ထ။ အယျိကာ တဿ ဂီ၀ါယ သဟဿတ္ထ၀ိကံ ဒိသွာ ''တာတ, အယံ တေ ကဟံ လဒ္ဓါ''တိ ဂေါပါလကဒါရကေ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ ''တာတ, ကိံ အဟံ တယာ လဒ္ဓဘတိယာ ဇီ၀ိတုကာမာ, ကိံကာရဏာ ဧ၀ရူပံ ဒုက္ခံ အနုဘောသီ''တိ ၀တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥဏှောဒကေန နှာပေတွာ သကလသရီရံ တေလေန မက္ခေတွာ ပါနီယံ ပါယေတွာ သပ္ပာယံ ဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ဇီ၀ိတပရိယောသာနေ သဒ္ဓိံ ဗောဓိသတ္တေန ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခ၀ေ, တထာဂတော ဣဒါနေ၀ အသမဓုရော, ပုဗ္ဗေပိ အသမဓုရောယေ၀''တိ ၀တွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၂၉. ''ယတော ယတော ဂရု ဓုရံ၊ ယတော ဂမ္ဘီရ၀တ္တနီ။
တဒဿု ကဏှံ ယုဉ္ဇန္တိ၊ သွာဿု တံ ၀ဟတေ ဓုရ''န္တိ။

တတ္ထ **ယတော ယတော ဂရု ဓုရ**န္တိ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ ဓုရံ ဂရု ဘာရိယံ ဟောတိ, အညေ ဗလိဗဒ္ဒါ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ယတော ဂမ္ဘီရ၀တ္တနီ** တိ ၀တ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ ၀တ္တနီ, မဂ္ဂဿေတံ နာမံ, ယသ္မိံ ဌာနေ ဥဒကစိက္ခလ္လမဟန္တတာယ ၀ါ ၀ိသမစ္ဆိန္နတဋဘာ၀ေန ၀ါ မဂ္ဂေါ ဂမ္ဘီရော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တဒဿု ကဏှံ ယုဉ္ဇန္တီ**တိ ဧတ္ထ **အဿု** တိ နိပါတမတ္တံ, တဒါ ကဏှံ ယုဉ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ ယဒါ ဓုရဉ္စ ဂရု ဟောတိ မဂ္ဂေါ စ ဂမ္ဘီရော, တဒါ အညေ ဗလိဗဒ္ဒေ အပနေတွာ ကဏှမေ၀ ယောဇေန္တီတိ ၀ုတ္တံ ဟောတိ။ **သွာဿု တံ ၀ဟတေ ဓုရ**န္တိ ဧတ္ထာပိ **အဿု** တိ နိပါတမတ္တမေ၀, သော တံ ဓုရံ ၀ဟတီတိ အတ္ထော။

ဧ၀ံ ဘဂ၀ါ ''တဒါ, ဘိက္ခ၀ေ, ကဏှော၀ တံ ဓုရံ ၀ဟတီ''တိ ဒဿေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မဟလ္လိကာ ဥပ္ပလ၀ဏ္ဏာ အဟောသိ, အယျိကာကာဠကော ပန အဟမေ၀ အဟောသိ''န္တိ။

ကဏှဇာတက၀ဏ္ဏနာ န၀မာ။

[၃၀] ၁၀. မုနိကဇာတက၀ဏ္ဏနာ

မာ မုနိကဿ ပိဟယီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတ၀နေ ၀ိဟရန္တော ထုလ္လကုမာရိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ တေရသကနိပါတေ **စူဠနာရဒကဿပဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၄၀ အာဒယော) အာ၀ိ ဘ၀ိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, ဘန္တေ''တိ။ ''ကိံ နိဿာယာ''တိ? ''ထုလ္လကုမာရိကာပလောဘနံ ဘန္တေ''တိ။ သတ္ထာ ''ဘိက္ခု သော တ၀ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဣမိဿာ ၀ိ၀ါဟဒိ၀သေ ဇီ၀ိတက္ခယံ ပတွာ မဟာဇနဿ ဥတ္တရိဘင်္ဂဘာ၀ံ ပတ္တော''တိ ၀တွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဧကဿ ကုဋုမ္ဗိကဿ ဂေဟေ ဂေါယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ ''မဟာလောဟိတော''တိ နာမေန, ကနိဋ္ဌဘာတာပိဿ စူဠလောဟိတော နာမ အဟောသိ။ တေယေ၀ ဒွေ ဘာတိကေ နိဿာယ တသ္မိံ ကုလေ ကမ္မဓုရံ ၀တ္တတိ။ တသ္မိံ ပန ကုလေ ဧကာ ကုမာရိ

ကာ အတ္တိ, တံ ဧကော နဂရတသိ ကုလပုတ္တော အတ္တနော ပုတ္တဿ တရေသိ။ တဿာ မာတာပိတရော ''ကုမာရိကာယ ဝိတဟကာလေ အာဂတာနံ ဟပဟုနကာနံ ဥတ္တရိဘင္ဂေ ဘဝိဿတီ''တိ ယာဂုဘတ္တံ ဒတွာ မုနိကံ နာမ သူကရံ ပေဟသေသုံ။ တံ ဒိသွာ စူဠလောဟိတော ဘာတရံ ပုစ္ဆိ ''ဣမဿိံ ကုလေ ကမ္မဓုရံ ဝတ္တမာနံ အမှေဟ ဒွေဝ ဘာတိကေ နိဿာယ ဝတ္တတိ, ဣမေ ပန အမှာကံ တိဏပလာလာဒီနေဝ ဒေန္တိ, သူကရံ ယာဂုဘတ္တေန ပေဟသေန္တိ, ကေန နု ခော ကာရဏေန ဧသ ဧတံ လဘတီ''တိ။ အထဿ ဘာတာ ''တာတ စူဠလောဟိတ, မာ တွံ ဧတဿ ဘောဇနံ ပိဟယိ, အယံ သူကရော မရဏဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ။ ဧတိဿာ ဟိ ကုမာရိကာယ ဝိတဟကာလေ အာဂတာနံ ဟပဟုနကာနံ ဥတ္တရိဘင္ဂေ ဘဝိဿတီတိ ဣမေ ဧတံ သူကရံ ပေဟသေန္တိ, ဣတော ကတိပါဟစ္စယေန တေ မနုဿာ အာဂမိဿန္တိ, အထ နံ သူကရံ ဟဒေသု ဂဟေတွာ ကဍ္ဎေန္တာ ပေဟဋ္ဌာမဉ္စတော နီဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ဟပေတွာ ဟပဟုနကာနံ သူပဗျဉ္ဇနံ ကရိယမာနံ ပဿိဿသီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၃၀. ''မာ မုနိကဿ ပိဟယိ၊ အာတုရန္နာနိ ဘုဉ္ဇတိ။
အပ္ပေါဿုက္ကော ဘုသံ ခာဒ၊ ဧတံ ဒီဃာယုလက္ခဏ''န္တိ။

တတ္ထ **မာ မုနိကဿ ပိဟယီ** တိ မုနိကဿ ဘောဇနေ ပိဟံ မာ ဥပ္ပာဒယိ, ''ဧသ မုနိကော သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတီ''တိ မာ မုနိကဿ ပိဟယိ, ''ကဒါ နု ခော အဟမ္ပိ ဧဝံ သုခိတော ဘဝေယျ''န္တိ မာ မုနိကဘာဝံ ပတ္ထယိ။ အယဉှိ အာတုရန္နာနိ ဘုဉ္ဇတိ။ **အာတုရန္နာနီ** တိ မရဏဘောဇနာနိ။ **အပ္ပေါဿုက္ကော ဘုသံ ခာဒ** တိ တဿ ဘောဇနေ နိရုဿုက္ကော ဟုတွာ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ဘုသံ ခာဒ။ **ဧတံ ဒီဃာယုလက္ခဏ** န္တိ ဧတံ ဒီဃာယုဘာဝဿ ကာရဏံ။ တတော န စိရဿေဝ တေ မနုဿာ အာဂမိံသု, မုနိကံ ဃာတေတွာ နာနပ္ပကာရေဟိ ပစိံသု။ ဗောဓိသတ္တော စူဠလောဟိတံ အာဟ ''ဒိဋ္ဌော တေ, တာတ, မုနိကော''တိ။ ဒိဋ္ဌော မေ, ဘာတိက, မုနိကဿ ဘောဇနဖလံ, ဧတဿ ဘောဇနတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန အမှာကံ တိဏပလာလဘုသမတ္တမေဝ ဥတ္တမဉ္စ အနဝဇ္ဇဉ္စ ဒီဃာယုလက္ခဏဉ္စာတိ။

သတ္ထာ ''ဧဝံ ခော တွံ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေပိ ဣမံ ကုမာရိကံ နိဿာယ ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ မဟာဇနဿ ဥတ္တရိဘင္ဂဘာဝံ ဂတော''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေ့တွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မုနိကသူကရော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, ထုလ္လကုမာရိကာ ဧသာ ဧဝ, စူဠလောဟိတော အာနန္ဒော, မဟာလောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မုနိကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကုရုင်္ဂဝဂ္ဂေါ တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ကုရုင်္ဂ ကုက္ကုရဂ္ဂေါဝ, ဘောဇာဇာနီယဉ္စ အာဇညံ။
တိတ္ထံ မဟိဠာမုခါဘိဏှံ, နန္ဒိကဏှာဟဉ္စ မုနိကန္တိ။

၄. ကုလာဝကဝဂ္ဂေါ

[၃၁] ၁. ကုလာဝကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကုလာဝကာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အပရိဿာဝေတွာ ပါနီယံ ပီတံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိတော ကိရ ဒွေ သဟာယကာ ဒဟရဘိက္ခူ ဇနပဒံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဖာသုကဋ္ဌာနေ ယထာဇ္ဈာသယံ ဝသိတွာ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿိဿာမာ''တိ ပုန တတော နိက္ခမိတွာ ဇေတဝနာဘိမုခါ ဟယိံသု။ ဧကဿ ဟတ္ထေ ပရိဿာဝနံ အတ္ထိ, ဧကဿ နတ္ထိ။ ဒွေပိ ဧကတော ပါနီယံ ပရိဿာဝေတွာ ပိဝန္တိ။ တေ ဧကဒိဝသံ ဝိဝာဒံ အကံသု။ ပရိဿာဝနသာမိကော ဣတရဿ ပရိဿာဝနံ အဒတွာ သယမေဝ ပါနီယံ ပရိဿာဝေတွာ ပိဝိ, ဣတရော ပန ပရိဿာဝနံ အလဘိတွာ ပိပါသံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော အပရိဿာဝေတွာ ပါနီယံ ပိဝိ။ တေ ဥဘောပိ အနုပုဗ္ဗေ

န ဇေတဝနံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ကထေတွာ “ကုတော အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘန္တေ, မယံ ကောသလဇနပဒေ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဝသိတွာ တတော နိက္ခမိတွာ တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတာ”တိ။ “ကစ္စိ ပန ဝေါ သမဂ္ဂါ အာဂတတ္ထာ”တိ? အပရိဿာဝနကော အာဟ “အယံ, ဘန္တေ, အန္တရာမဂ္ဂေ မယာ သဒ္ဓိံ ဝိဝါဒံ ကတွာ ပရိဿာဝနံ နာဒါသီ”တိ။ ဣတရောပိ အာဟ “အယံ, ဘန္တေ, အပရိဿာဝေတွာဝ ဇာနံ သဟာယကံ ဥဒကံ ပိဝီ”တိ။ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဇာနံ သဟာယကံ ဥဒကံ ပိဝီ”တိ? “အာမ, ဘန္တေ, အပရိဿာဝိတံ ဥဒကံ ပိဝိန္တိ။ သတ္ထာ “ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ဒေဝနဂရေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တာ ယုဒ္ဓပရာဇိတာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေန ပလာယန္တာ ‘ဣဿရိယံ နိဿာယ ပါဏဝဓံ န ကရိဿာမာ’တိ တာဝ မဟန္တံ ယသံ ပရိစ္စဇိတွာ သုပဏ္ဏပေါတကာနံ ဇီဝိတံ ဒတွာ ရထံ နိဝတ္တယိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ရာဇဂဟေ ဧကော မာဂဓရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ယထာ ဧတရဟိ သက္ကော ပုရိမတ္တဘာဝေ မဂဓရဋ္ဌေ မစလဂါမကေ နိဗ္ဗတ္တိ, ဧဝံ တသ္မိံယေဝ မစလဂါမကေ မဟာကုလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ “မဃကုမာရော”တွေဝ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော “မဃမာဏဝေါ”တိ ပညာယိတ္ထ။ အထဿ မာတာပိတရော သမာနဇာတိကကုလတော ဒါရိကံ အာနယိံသု။ သော ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဎမာနော ဒါနပတိ အဟောသိ, ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခတိ။ တသ္မိဉ္စ ဂါမေ တေတ္တိံသေဝ ကုလာနိ ဟောန္တိ, တေပိ တေတ္တိံသ ကုလာ မနုဿာ ဧကဒိဝသံ ဂါမမဇ္ဈေ ဌတွာ ဂါမကမ္မံ ကရောန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဌိတဋ္ဌာနေ ပါဒေဟိ ပံသုံ ဝိယူဟိတွာ တံ ပဒေသံ ရမဏီယံ ကတွာ အဋ္ဌာသိ, အထညော ဧကော အာဂန္တွာ တသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော။ ဗောဓိသတ္တော အပရံ ဌာနံ ရမဏီယံ ကတွာ အဋ္ဌာသိ, တတြာပိ အညော ဌိတော။ ဗောဓိသတ္တော အပရမ္ပိ အပရမ္ပီတိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဌိတဋ္ဌာနံ ရမဏီယံ ကတွာ အပရေန သမယေန တသ္မိံ ဌာနေ မဏ္ဍပံ ကာရေသိ, မဏ္ဍပမ္ပိ အပနေတွာ သာလံ ကာရေသိ, တတ္ထ ဖလကာသနာနိ သန္ထရိတွာ ပါနီယစာဋိံ ဌပေသိ။

အပရေန သမယေန တေပိ တေတ္တိံသဇနာ ဗောဓိသတ္တေန သမာနစ္ဆန္ဒာ အဟေသုံ။ တေ ဗောဓိသတ္တော ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပုညာနိ ကရောန္တော ဝိစရတိ။ တေပိ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ပုညာနိ ကရောန္တာ ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဝါသိဖရသုမုသလဟတ္ထာ စတုမဟာပထာဒီသု မုသလေန ပါသာဏေ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ ပဝဋ္ဋေန္တိ, ယာနာနံ အက္ခပဋိဃာတရုက္ခေ ဟရန္တိ, ဝိသမံ သမံ ကရောန္တိ, သေတုံ အတ္ထရန္တိ, ပေါက္ခရဏိယော ခဏန္တိ, သာလံ ကရောန္တိ, ဒါနာနိ ဒေန္တိ, သီလာနိ ရက္ခန္တိ။ ဧဝံ ယေဘုယျေန သကလဂါမဝါသိနော ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သီလာနိ ရက္ခိံသု။

အထ နေသံ ဂါမဘောဇကော စိန္တေသိ “အဟံ ပုဗ္ဗေ ဧတေသု သုရံ ပိဝန္တေသု ပါဏာတိပါတာဒီနိ ကရောန္တေသု စာဋိကဟာပဏာဒိဝသေန စေဝ ဒဏ္ဍဗလိဝသေန စ ဓနံ လဘာမိ, ဣဒါနိ ပန မဃော မာဏဝေါ သီလံ ရက္ခာပေတိ, ဧတေသံ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ကာတုံ န ဒေတိ, ဣဒါနိ ပန တေ ပဉ္စ သီလာနိ န ရက္ခာပေဿာမီ”တိ ကုဒ္ဓော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, ဗဟူ စောရာ ဂါမဃာတာဒီနိ ကရောန္တာ ဝိစရန္တီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “ဂစ္ဆ, တေ အာနေဟီ”တိ အာဟ။ သော ဂန္တွာ သဗ္ဗေပိ တေ ဗန္ဓိတွာ အာနေတွာ “အာနီတာ, ဒေဝ, စောရာ”တိ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တေသံ ကမ္မံ အသောဓေတွာဝ “ဟတ္ထိနာ နေ မဒ္ဒါပေထာ”တိ အာဟ။ တတော သဗ္ဗေပိ တေ ရာဇင်္ဂဏေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဟတ္ထိံ အာနယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော တေသံ ဩဝါဒံ အဒါသိ “တုမှေ သီလာနိ အာဝဇ္ဇေထ, ပေသုညကာရကေ စ ရညေ စ ဟတ္ထိမှိ စ အတ္တနော သရီရေ စ ဧကသဒိသမေဝ မေတ္တံ ဘာဝေထာ”တိ။ တေ တထာ အကံသု။ အထ နေသံ မဒ္ဒနတ္ထာယ ဟတ္ထိံ ဥပနေသုံ။ သော ဥပနီယမာနောပိ န ဥပဂစ္ဆတိ, မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိတွာ ပလာယတိ။ အညံ အညံ ဟတ္ထိံ အာနယိံသု, တေပိ တထေဝ ပလာယိံသု။

ရာဇာ “ဧတေသံ ဟတ္ထေ ကိဉ္စိ ဩသဓံ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဝိစိနထာ”တိ အာဟ။ ဝိစိနန္တာ အဒိသွာ “နတ္ထိ, ဒေဝါ”တိ အာဟံသု။ တေန ဟိ ကိဉ္စိ မန္တံ ပရိဝတ္တေဿန္တိ, ပုစ္ဆထ နေ “အတ္ထိ ဝေါ ပရိဝတ္တနမန္တော”တိ? ရာဇပုရိသာ ပုစ္ဆိံသု, ဗောဓိသတ္တော “အတ္ထီ”တိ အာဟ။ ရာဇပုရိသာ “အတ္ထိ ကိရ, ဒေဝါ”တိ အာရောစယိံသု, ရာဇာ သဗ္ဗေပိ တေ ပက္ကောသာပေတွာ “တုမှာကံ ဇာနနမန္တံ ကထေထာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော အဝေါစ “ဒေဝ, အညော အမှာကံ မန္တော နာမ နတ္ထိ, အမှေ ပန တေတ္တိံသမတ္တာ ဇနာ ပါဏံ န ဟနာမ, အဒိန္နံ နာဒိယာမ, မိစ္ဆာစာရံ န စရာမ, မုသာဝါဒံ န ဘဏာမ, မဇ္ဇံ န ပိဝါမ, မေတ္တံ ဘာဝေမ, ဒါနံ ဒေမ, မဂ္ဂံ သမံ ကရောမ, ပေါက္ခ

ရတိယော ခဏာမ, သာလံ ကရောမ, အယံ အမှာကံ မန္တော စ ပရိတ္တဉ္စ ဝုဓို စာ''တိ။ ရာဇာ တေသံ ပသန္နော ပေသုညကာရကဿ သဗ္ဗံ ဂေဟဝိဘဝံ တဉ္စ တေသံယေဝ ဒါသံ ကတွာ အဒါသိ, တံ ဟတ္ထိဉ္စ ကာမဉ္စ တေသံယေဝ အဒါသိ။

တေ တတော ပဋ္ဌာယ ယထာရုစိယာ ပုညာနိ ကရောန္တာ ''စတုမဟာပထေ မဟန္တံ သာလံ ကာရေဿာမာ''တိ ဝဍ္ဎကိံ ပက္ကောသာပေတွာ သာလံ ပဋ္ဌပေသုံ။ မာတုဂါမေသု ပန ဝိဂတစ္ဆန္ဒတာယ တဿာ သာလာယ မာတုဂါမာနံ ပတ္တိံ နာဒံသု။ တေန စ သမယေန ဗောဓိသတ္တဿ ဂေဟေ သုဓမ္မာ, စိတ္တာ, နန္ဒာ, သုဇာတာတိ စတဿော ဣတ္ထိယော ဟောန္တိ။ တာသု သုဓမ္မာ ဝဍ္ဎကိနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ''ဘာတိက, ဣမိဿာ သာလာယ မံ ဇေဋ္ဌိကံ ကရောဟီ''တိ ဝတွာ လဉ္ဇံ အဒါသိ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပဌမမေဝ ကဏ္ဏိကာရုက္ခံ သုက္ခာပေတွာ တစ္ဆေတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ ကဏ္ဏိကံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဝတ္ထေန ပလိဝေဌေတွာ ဌပေသိ။ အထ သာလံ နိဋ္ဌာပေတွာ ကဏ္ဏိကာရောပနကာလေ ''အဟော, အယျာ, ဧကံ န သရိမှာ''တိ အာဟ။ ''ကိံ နာမ, ဘော''တိ။ ''ကဏ္ဏိကာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ''ဟောတု အာဟရိဿာမာ''တိ? ''ဣဒါနိ ဆိန္နရုက္ခေန ကာတုံ န သက္ကာ, ပုဗ္ဗေယေဝ ဆိန္ဒိတွာ တစ္ဆေတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဌပိတကဏ္ဏိကာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ''ဣဒါနိ ကိံ ကာတဗ္ဗ''န္တိ? ''သစေ ကဿစိ ဂေဟေ နိဋ္ဌာပေတွာ ဌပိတာ ဝိက္ကာယိကကဏ္ဏိကာ အတ္ထိ, သာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ''တိ။ တေ ပရိယေသန္တာ သုဓမ္မာယ ဂေဟေ ဒိသွာ မူလေန န လဘိံသု။ ''သစေ မံ သာလာယ ပတ္တိကံ ကရောထ, ဒဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ ''န မယံ မာတုဂါမာနံ ပတ္တိံ ဒမှာ''တိ အာဟံသု။

အထ နေ ဝဍ္ဎကီ အာဟ ''အယျာ, တုမှေ ကိံ ကထေထ, ဌပေတွာ ဗြဟ္မလောကံ အညံ မာတုဂါမရဟိတဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, ဂဏှထ ကဏ္ဏိကံ, ဧဝံ သန္တေ အမှာကံ ကမ္မံ နိဋ္ဌံ ဂမိဿတီ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ကဏ္ဏိကံ ဂဟေတွာ သာလံ နိဋ္ဌာပေတွာ အာသနဖလကာနိ သန္ထရိတွာ ပါနီယစာဋိယော ဌပေတွာ ယာဂုဘတ္တံ နိဗန္ဓိံသု။ သာလံ ပာကာရေန ပရိက္ခိပိတွာ ဒွာရံ ယောဇေတွာ အန္တောပာကာရေ ဝါလုကံ အာကိရိတွာ ဗဟိပာကာရေ တာလပန္တိယော ရောပေသုံ။ စိတ္တာပိ တသ္မိံ ဌာနေ ဥယျာနံ ကာရေသိ, ''ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂရုက္ခော အသုကော နာမ တသ္မိံ နတ္ထီ''တိ နာဟောသိ။ နန္ဒာပိ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ပေါက္ခရဏိံ ကာရေသိ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ သဉ္ဆန္နံ ရမဏီယံ။ သုဇာ န ကိဉ္စိ အကာသိ။

ဗောဓိသတ္တော မာတု ဥပဋ္ဌာနံ ပိတု ဥပဋ္ဌာနံ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မံ သစ္စဝါစံ အဖရုသဝါစံ အပိသုဏဝါစံ မစ္ဆေရဝိနယန္တိ ဣမာနိ သတ္တ ဝတပဒါနိ ပူရေတွာ –

''မာတာပေတ္တိဘရံ ဇန္တုံ၊ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနံ။
သဏှံ သခိလသမ္ဘာသံ၊ ပေသုဏေယျပ္ပဟာယိနံ။

''မစ္ဆေရဝိနယေ ယုတ္တံ၊ သစ္စံ ကောဓာဘိဘုံ နရံ။
တံ ဝေ ဒေဝါ တာဝတိံသာ၊ အာဟု သပ္ပုရိသော ဣတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၅၇) –

ဧဝံ ပသံသိယဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တေပိဿ သဟာယာ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တသ္မိံ ကာလေ တာဝတိံသဘဝနေ အသုရာ ပဋိဝသန္တိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ''ကိံ နော သာဓာရဏေန ရဇ္ဇေနာ''တိ အသုရေ ဒိဗ္ဗပါနံ ပါယေတွာ မတ္တေ သမာနေ ပါဒေသု ဂါဟာပေတွာ သိနေရုပဗ္ဗတပါဒေ ခိပါပေသိ။ တေ အသုရဘဝနမေဝ သမ္ပာပုဏိံသု။

အသုရဘဝနံ နာမ သိနေရုဿ ဟေဋ္ဌိမတလေ တာဝတိံသဒေဝလောကပ္ပမာဏမေဝ, တတ္ထ ဒေဝါနံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ဝိယ စိတ္တပါဋလိ နာမ ကပ္ပဋ္ဌိယရုက္ခော ဟောတိ။ တေ စိတ္တပါဋလိယာ ပုပ္ဖိတာယ ဇာနန္တိ ''နာယံ အမှာကံ ဒေဝလောကော, ဒေဝလောကသ္မိဉှိ ပါရိစ္ဆတ္တကော ပုပ္ဖတီ''တိ။ အထ တေ ''ဇရသက္ကော အမှေ မတ္တေ ကတွာ မဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ခိပိတွာ အမှာကံ ဒေဝနဂရံ ဂဏှိ, တေ မယံ တေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ အမှာကံ ဒေဝနဂရမေဝ ဂဏှိဿာမာ''တိ ကိပိလ္လိကာ ဝိယ ထမ္ဘံ သိနေရုံ အနုသဉ္စရမာနာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သက္ကော ''အသုရာ ကိရ ဥဋ္ဌိတာ''တိ သုတွာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေယေဝ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ယုဇ္ဈမာနော တေဟိ ပရာဇိတော ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိ

ကေန ဝေဇယန္တရထေန ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒဿ မတ္ထကေန ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓော။ အထဿ ရထော သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေန ဝေဂေန ဂစ္ဆန္တော သိမ္ဗလိဝနံ ပက္ခန္ဒော, တဿ ဂမနမဂ္ဂေ သိမ္ဗလိဝနံ နဠဝနံ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ပတတိ။ သုပဏ္ဏပေါတကာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ပရိပတန္တာ မဟာဝိရဝံ ရဝိံသု။ သက္ကော မာတလိံ ပုစ္ဆိ “သမ္မ မာတလိ, ကိံ သဒ္ဒော နာမေသ, အတိကာရုညရဝေါ ဝတ္တတီ”တိ? “ဒေဝ, တုမှာကံ ရထဝေဂေန ဝိစုဏ္ဏိတေ သိမ္ဗလိဝနေ ပတန္တေ သုပဏ္ဏပေါတကာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ဧကဝိရဝံ ဝိရဝန္တီ”တိ။

မဟာသတ္တော “သမ္မ မာတလိ, မာ အမှေ နိဿာယ ဧတေ ကိလမန္တု, န မယံ ဣဿရိယံ နိဿာယ ပါဏဝဓကမ္မံ ကရောမ, ဧတေသံ ပန အတ္ထာယ မယံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ အသုရာနံ ဒဿာမ, နိဝတ္တယေတံ ရထ”န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၁. “ကုလာဝကာ မာတလိ သိမ္ဗလိသ္မိံ, ဤသာမုခေန ပရိဝဇ္ဇယဿု။
ကာမံ စဇာမ အသုရေသု ပါဏံ, မာမေ ဒိဇာ ဝိကုလာဝါ အဟေသု”န္တိ။

တတ္ထ **ကုလာဝကာ**တိ သုပဏ္ဏပေါတကာ။ **မာတလီ**တိ သာရထိံ အာမန္တေသိ။ **သိမ္ဗလိသ္မိ**န္တိ ပဿ ဧတေ သိမ္ဗလိရုက္ခေ ဩလမ္ဗန္တာ ဌိတာတိ ဒဿေတိ။ **ဤသာမုခေန ပရိဝဇ္ဇယဿူ**တိ ဧတေ ဧတဿ ရထဿ ဤသာမုခေန ယထာ န ဟညန္တိ, ဧဝံ တေ ပရိဝဇ္ဇယဿု။ **ကာမံ စဇာမ အသုရေသု ပါဏ**န္တိ ယဒိ အမှေ အသုရာနံ ပါဏံ စဇန္တေသု ဧတေသံ သောတ္ထိ ဟောတိ, ကာမံ စဇာမ ဧကံသေနေဝ မယံ အသုရေသု အမှာကံ ပါဏံ စဇာမ။ **မာမေ ဒိဇာ ဝိကုလာဝါ အဟေသု**န္တိ ဣမေ ပန ဒိဇာ ဣမေ ဂရုဠပေါတကာ ဝိဒ္ဓဿိတဝိစုဏ္ဏိတကုလာဝကတာယ ဝိကုလာဝါ မာ အဟေသုံ, မာ အမှာကံ ဒုက္ခံ ဧတေသံ ဥပရိ ခိပ, နိဝတ္တယ နိဝတ္တယ ရထန္တိ။ မာတလိသင်္ဂါဟကော တဿ ဝစနံ သုတွာ ရထံ နိဝတ္တေတွာ အညေန မဂ္ဂေန ဒေဝလောကာဘိမုခံ အကာသိ။ အသုရာ ပန တံ နိဝတ္တယမာနမေဝ ဒိသွာ “အဒ္ဓာ အညေဟိပိ စက္ကဝါဠေဟိ သက္ကာ အာဂစ္ဆန္တိ, ဗလံ လဘိတွာ ရထော နိဝတ္တော ဘဝိဿတီ”တိ မရဏဘယဘီတာ ပလာယိတွာ အသုရဘဝနမေဝ ပဝိသိံသု။

သက္ကောပိ ဒေဝနဂရံ ပဝိသိတွာ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝဂဏေန ပရိဝုတော နဂရမဇ္ဈေ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော ဝေဇယန္တပါသာဒေါ ဥဋ္ဌဟိ။ ဝိဇယန္တေ ဥဋ္ဌိတတ္တာ “ဝေဇယန္တော”တွေဝ နာမံ အကံသု။ အထ သက္ကော ပုန အသုရာနံ အနာဂမနတ္ထာယ ပဉ္စသု ဌာနေသု အာရက္ခံ ဌပေသိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

“အန္တရာ ဒွိန္နံ အယုဇ္ဈပုရာနံ, ပဉ္စဝိဓာ ဌပိတာ အဘိရက္ခာ။
ဥရဂကရောဋိပယဿ စ ဟာရီ, မဒနယုတာ စတုရော စ မဟန္တာ”တိ။ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၄၇)။

ဒွေ နဂရာနိပိ ယုဒ္ဓေန ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အယုဇ္ဈပုရာနိ နာမ ဇာတာနိ ဒေဝနဂရဉ္စ အသုရနဂရဉ္စ။ ယဒါ ဟိ အသုရာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အထ ဒေဝေဟိ ပလာယိတွာ ဒေဝနဂရံ ပဝိသိတွာ ဒွါရေ ပိဟိတေ အသုရာနံ သတသဟဿမ္ပိ ကိဉ္စိ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ ယဒါ ဒေဝါ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အထ အသုရေဟိ ပလာယိတွာ အသုရနဂရံ ပဝိသိတွာ ဒွါရေ ပိဟိတေ သက္ကာနံ သတသဟဿမ္ပိ ကိဉ္စိ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ ဣတိ ဣမာနိ ဒွေ နဂရာနိ အယုဇ္ဈပုရာနိ နာမ။ တေသံ အန္တရာ ဧတေသု ဥရဂါဒီသု ပဉ္စသု ဌာနေသု သက္ကေန အာရက္ခာ ဌပိတာ။ တတ္ထ **ဥရဂ**-သဒ္ဒေန နာဂါ ဂဟိတာ။ တေ ဥဒကေ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, တသ္မာ သိနေရုဿ ပဌမာလိန္ဒေ ဧတေသံ အာရက္ခာ။ **ကရောဋိ**-သဒ္ဒေန သုပဏ္ဏာ ဂဟိတာ။ တေသံ ကိရ ကရောဋိ နာမ ပါနဘောဇနံ, တေန တံ နာမံ လဘိံသု, ဒုတိယာလိန္ဒေ ဧတေသံ အာရက္ခာ။ **ပယဿဟာရိ**-သဒ္ဒေန ကုမ္ဘဏ္ဍာ ဂဟိတာ။ ဒါနဝရက္ခသာ ကိရေတေ, တတိယာလိန္ဒေ ဧတေသံ အာရက္ခာ။ **မဒနယုတ**-သဒ္ဒေန ယက္ခာ ဂဟိတာ။ ဝိသမစာရိနော ကိရ တေ ယုဒ္ဓသောဏ္ဍာ, စတုတ္ထာလိန္ဒေ ဧတေသံ အာရက္ခာ။ **စတုရော စ မဟန္တာ**တိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဝုတ္တာ, ပဉ္စမာလိန္ဒေ ဧတေသံ အာရက္ခာ။ တသ္မာ ယဒိ အသုရာ ကုပိတာ အာဝိလစိတ္တာ ဒေဝပုရံ ဥပယန္တိ, ပဉ္စဝိဓေသု ယံ ဂိရိနော ပဌမံ ပရိဘဏ္ဍံ, တံ ဥရဂါ ပရိဗာဟိယ တိဋ္ဌန္တိ။ ဧဝံ သေသေသု သေသာ။

ဣမေသု ပန ပဉ္စသု ဌာနေသု အာရက္ခံ ဌပေတွာ သက္ကေ ဒေဝါနမိန္ဒေ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနေ သုဓမ္မာ စဝိတွာ တဿေဝ ပါဒပရိစာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ကဏ္ဏိကာယ ဒိန္နနိဿန္ဒေန စဿာ ပဉ္စယောဇနသတိကာ သုဓမ္မာ နာမ ဒေဝသဘာ ဥဒပါဒိ, ယတ္ထ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ယောဇနပ္ပမာဏေ ကဉ္စနပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဒေဝမနုဿာနံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ။ စိတ္တာပိ စဝိတွာ တဿေဝ ပါဒပရိစာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ဥယျာနဿ ကရဏနိဿန္ဒေန စဿာ စိတ္တလတာဝနံ နာမ ဥယျာနံ ဥဒပါဒိ။ နန္ဒာ အပိ စဝိတွာ တဿေဝ ပါဒပရိစာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ပေါက္ခရဏိယာ နိဿန္ဒေန စဿာ နန္ဒာ နာမ ပေါက္ခရဏီ ဥဒပါဒိ။

သုဇာ ပန ကုသလကမ္မဿ အကတတ္တာ ဧကသ္မိံ အရညေ ကန္ဒရာယ ဗကသကုဏိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။ သက္ကော “သုဇာ န ပညာယတိ, ကတ္ထ နု ခော နိဗ္ဗတ္တာ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ဒိသွာ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ အာဒါယ ဒေဝလောကံ အာဂန္တွာ တဿာ ရမဏီယံ ဒေဝနဂရံ သုဓမ္မံ ဒေဝသဘံ စိတ္တလတာဝနံ နန္ဒာပေါက္ခရဏိဉ္စ ဒဿေတွာ “ဧတာ ကုသလံ ကတွာ မယှံ ပါဒပရိစာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ, တွံ ပန ကုသလံ အကတွာ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာ , ဣတော ပဋ္ဌာယ သီလံ ရက္ခာဟီ”တိ တံ ဩဝဒိတွာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ တတ္ထေဝ နေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သာပိ တတော ပဋ္ဌာယ သီလံ ရက္ခတိ။ သက္ကော ကတိပါဟစ္စယေန “သက္ကာ နု ခော သီလံ ရက္ခိတု”န္တိ ဂန္တွာ မစ္ဆရူပေန ဥတ္တာနော ဟုတွာ ပုရတော နိပဇ္ဇိ, သာ “မတမစ္ဆကော”တိ သညာယ သီသေ အဂ္ဂဟေသိ, မစ္ဆော နင်္ဂုဋ္ဌံ စာလေသိ, အထ နံ “ဇီဝတိ မညေ”တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သက္ကော “သာဓု သာဓု, သက္ခိဿသိ သီလံ ရက္ခိတု”န္တိ အဂမာသိ။ သာ တတော စုတာ ဗာရာဏသိယံ ကုမ္ဘကာရဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သက္ကော “ကဟံ နု ခော နိဗ္ဗတ္တာ”တိ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဉတွာ သုဝဏ္ဏဧဠာလုကာနံ ယာနကံ ပူရေတွာ မဇ္ဈေ ဂါမဿ မဟလ္လကဝေသေန နိသီဒိတွာ “ဧဠာလုကာနိ ဂဏှထ, ဧဠာလုကာနိ ဂဏှထာ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ မနုဿာ အာဂန္တွာ “ဒေဟိ, တာတာ”တိ အာဟံသု။ “အဟံ သီလရက္ခကာနံ ဒမ္မိ, တုမှေ သီလံ ရက္ခထာ”တိ? “မယံ သီလံ နာမ န ဇာနာမ, မူလေန ဒေဟီ”တိ။ “န မယှံ မူလေန အတ္ထော, သီလရက္ခကာနညေဝါဟံ ဒမ္မီ”တိ။ မနုဿာ “ကော စာယံ ဧဠာလုကော”တိ ပက္ကမိံသု။ သုဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “မယှံ အာနီတံ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ ဂန္တွာ တံ “ဒေဟိ, တာတာ”တိ အာဟ။ “သီလံ ရက္ခသိ, အမ္မာ”တိ? “အာမ, ရက္ခာမီ”တိ။ “ဣဒံ မယာ တုယှမေဝ အတ္ထာယ အာဘတ”န္တိ သဒ္ဓိံ ယာနကေန ဂေဟဒွါရေ ဌပေတွာ ပက္ကာမိ။

သာပိ ယာဝဇီဝံ သီလံ ရက္ခိတွာ တတော စုတာ ဝေပစိတ္တိဿ အသုရိန္ဒဿ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, သီလာနိသံသေန အဘိရူပါ အဟောသိ။ သော တဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ “မယှံ ဓီတာ အတ္တနော စိတ္တရုစိတံ သာမိကံ ဂဏှတူ”တိ အသုရေ သန္နိပါတေသိ ။ သက္ကော “ကဟံ နု ခော သာ နိဗ္ဗတ္တာ”တိ ဩလောကေန္တော တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဉတွာ “သုဇာ စိတ္တရုစိတံ သာမိကံ ဂဏှန္တီ မံ ဂဏှိဿတီ”တိ အသုရဝဏ္ဏံ မာပေတွာ တတ္ထ အဂမာသိ။ သုဇံ အလင်္ကရိတွာ သန္နိပါတဋ္ဌာနံ အာနေတွာ “စိတ္တရုစိတံ သာမိကံ ဂဏှာ”တိ အာဟံသု။ သာ ဩလောကေန္တီ သက္ကံ ဒိသွာ ပုဗ္ဗေပိ သိနေဟဝသေန ဥပ္ပန္နပေမေန မဟောဃေန ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထဋဟဒယာ ဟုတွာ “အယံ မေ သာမိကော”တိ ဝတွာ တဿ ဥပရိ ပုပ္ဖဒါမံ ခိပိတွာ အဂ္ဂဟေသိ။ အသုရာ “အမှာကံ ရာဇာ ဧတ္တကံ ကာလံ ဓီတု အနုစ္ဆဝိကံ အလဘိတွာ ဣဒါနိ လဘတိ , အယမေဝဿာ ဓီတု ပိတာမဟတော မဟလ္လကော အနုစ္ဆဝိကော”တိ လဇ္ဇမာနာ ပက္ကမိံသု။ သော တံ ဒေဝနဂရံ အာနေတွာ အဍ္ဎတေယျာနံ နာဋကကောဋီနံ ဇေဋ္ဌိကံ ကတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “ဧဝံ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ဒေဝနဂရေ ရဇ္ဇံ ကာရယမာနာ အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇန္တာပိ ပါဏာတိပါတံ န ကရိံသု, တွံ နာမ ဧဝရူပေ နိယျာနိကေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အပရိဿာဝိတံ သပါဏကံ ဥဒကံ ပိဝိဿသီ”တိ တံ ဘိက္ခုံ ဂရဟိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မာတလိ သင်္ဂါဟကော အာနန္ဒော အဟောသိ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကုလာဝကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၂] ၂. နစ္စဇာတကဝဏ္ဏနာ

ရုဒံ မနုညန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဗဟုဘဏ္ဍိကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **ဒေဝဓမ္မဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၆) ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဗဟုဘဏ္ဍော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဘန္တေ”တိ။ “ကိံကာရဏာ တွံ ဘိက္ခု ဗဟုဘဏ္ဍော ဇာတောသီ”တိ? သော ဧတ္တကံ သုတွာဝ ကုဒ္ဓော နိဝါသနပါရုပနံ ဆဍ္ဍေတွာ “ဣမိနာ ဒါနိ နီဟာရေန ဝိစရာမီ”တိ သတ္ထု ပုရတော နဂ္ဂေါ အဋ္ဌာသိ။ မနုဿာ “ဓိ ဓီ”တိ အာဟံသု။ သော တတော ပလာယိတွာ ဟီနာယာဝတ္တော။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ “သတ္ထု နာမ ပုရတော ဧဝရူပံ ကရိဿတီ”တိ တဿ အဂုဏကထံ ကထေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ, “သော ဟိ နာမ ဘိက္ခု တုမှာကံ ပုရတော စတုပရိသမဇ္ဈေ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဟာယ ကုမာရကော ဝိယ နဂ္ဂေါ ဌတွာ မနုဿေဟိ ဇိဂုစ္ဆိယမာနော ဟီနာယာဝတ္တိတွာ သာသနာ ပရိဟီနော”တိ တဿ အဂုဏကထာယ နိသိန္နာမှာတိ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သော ဘိက္ခု ဟိရောတ္တပ္ပါဘာဝေန ရတနသာသနာ ပရိဟီနော, ပုဗ္ဗေ ဣတ္ထိရတနပဋိလာဘတောပိ ပရိဟီနောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ပဌမကပ္ပေ စတုပ္ပဒါ သီဟံ ရာဇာနံ အကံသု, မစ္ဆာ အာနန္ဒမစ္ဆံ, သကုဏာ သုဝဏ္ဏဟံသံ။ တဿ ပန သုဝဏ္ဏဟံသရာဇဿ ဓီတာ ဟံသပေါတိကာ အဘိရူပါ အဟောသိ။ သော တဿာ ဝရံ အဒါသိ, သာ အတ္တနော စိတ္တရုစိတံ သာမိကံ ဝရေသိ။ ဟံသရာဇာ တဿာ ဝရံ ဒတွာ ဟိမဝန္တေ သဗ္ဗေ သကုဏေ သန္နိပါတာပေသိ, နာနပ္ပကာရာ ဟံသမောရာဒယော သကုဏဂဏာ သမာဂန္တွာ ဧကသ္မိံ မဟန္တေ ပါသာဏတလေ သန္နိပတိံသု။ ဟံသရာဇာ “အတ္တနော စိတ္တရုစိတံ သာမိကံ အာဂန္တွာ ဂဏှာတူ”တိ ဓီတရံ ပက္ကောသာပေသိ။ သာ သကုဏသင်္ဃံ ဩလောကေန္တီ မဏိဝဏ္ဏဂီဝံ စိတြပေခုဏံ မောရံ ဒိသွာ “အယံ မေ သာမိကော ဟောတူ”တိ အာရောစေသိ။ သကုဏသင်္ဃာ မောရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟံသု “သမ္မ မောရ, အယံ ရာဇဓီတာ ဧတ္တကာနံ သကုဏာနံ မဇ္ဈေ သာမိကံ ရောစေန္တီ တယိ ရုစိံ ဥပ္ပါဒေသီ”တိ။ မောရော “အဇ္ဇာပိ တာဝ မေ ဗလံ န ပဿတီ”တိ အတိတုဋ္ဌိယာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဘိန္ဒိတွာ တာဝ မဟတော သကုဏသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ ပက္ခေ ပသာရေတွာ နစ္စိတုံ အာရဘိ, နစ္စန္တော အပ္ပဋိစ္ဆန္နော အဟောသိ။

သုဝဏ္ဏဟံသရာဇာ လဇ္ဇိတော “ဣမဿ နေဝ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဟိရီ အတ္ထိ, န ဗဟိဒ္ဓါသမုဋ္ဌာနံ ဩတ္တပ္ပံ, နာဿ ဘိန္နဟိရောတ္တပ္ပဿ မမ ဓီတရံ ဒဿာမီ”တိ သကုဏသင်္ဃမဇ္ဈေ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၂. “ရုဒံ မနုညံ ရုစိရာ စ ပိဋ္ဌိ, ဝေဠုရိယဝဏ္ဏူပနိဘာ စ ဂီဝါ။
ဗျာမမတ္တာနိ စ ပေခုဏာနိ, နစ္စေန တေ ဓီတရံ နော ဒဒါမီ”တိ။

တတ္ထ **ရုဒံ မနုညန္တိ** တ-ကာရဿ ဒ-ကာရော ကတော, ရုတံ မနာပံ, ဝဿိတသဒ္ဒော မဓုရောတိ အတ္ထော။ **ရုစိရာ စ ပိဋ္ဌီ**တိ ပိဋ္ဌိပိ တေ စိတြာ စေဝ သောဘနာ စ။ **ဝေဠုရိယဝဏ္ဏူပနိဘာ** တိ ဝေဠုရိယမဏိဝဏ္ဏသဒိသာ။ **ဗျာမမတ္တာနီ**တိ ဧကဗျာမပ္ပမာဏာနိ။ **ပေခုဏာနီ**တိ ပိဉ္ဆာနိ။ **နစ္စေန တေ ဓီတရံ နော ဒဒါမီ** တိ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဘိန္ဒိတွာ နစ္စိတဘာဝေနေဝ တေ ဧဝရူပဿ နိလ္လဇ္ဇဿ ဓီတရံ နော ဒဒါမီတိ ဝတွာ ဟံသရာဇာ တသ္မိံယေဝ ပရိသမဇ္ဈေ အတ္တနော ဘာဂိနေယျဿ ဟံသပေါတကဿ ဓီတရံ အဒါသိ။ မောရော ဟံသပေါတိကံ အလဘိတွာ လဇ္ဇိတွာ တတောဝ ဥပ္ပတိတွာ ပလာယိ။ ဟံသရာဇာပိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဧသ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဘိန္ဒိတွာ ရတနသာသနာ ပရိဟီနော, ပုဗ္ဗေပိ ဣတ္ထိရတနပဋိလာဘတော ပရိဟီနောယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မောရော ဗဟုဘဏ္ဍိကော အဟောသိ, ဟံသရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

နစ္စဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၃] ၃. သမ္မောဒမာနဇာတကဝဏ္ဏနာ

သမ္မောဒမာနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကပိလဝတ္ထုံ ဥပနိဿာယ နိဂြောဓာရာမေ ဝိဟရန္တော စုမ္ဗဋကကလဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော **ကုဏာလဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ ဉာတကေ အာမန္တေတွာ “မဟာရာဇာ ဉာတကာနံ အညမညံ ဝိဂ္ဂဟော နာမ န ယုတ္တော, တိရစ္ဆာနဂတာပိ ဟိ ပုဗ္ဗေ သမဂ္ဂကာ

လေ ပစ္စာမိတ္တေ အဘိဘဝိတွာ သောတ္ထိံ ပတ္တာ ယဒါ ဝိဝါဒမာပန္နာ, တဒါ မဟာဝိနာသံ ပတ္တာ”တိ ဝတွာ ဉာတိရာဇကုလေဟိ အာယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဝဋ္ဋကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနေကဝဋ္ဋကသဟဿပရိဝါရော အရညေ ပဋိဝသတိ။ တဒါ ဧကော ဝဋ္ဋကလုဒ္ဒကော တေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝဋ္ဋကဝဿိတံ ကတွာ တေသံ သန္နိပတိတဘာဝံ ဉတွာ တေသံ ဥပရိ ဇာလံ ခိပိတွာ ပရိယန္တေသု မဒ္ဒန္တော သဗ္ဗေ ဧကတော ကတွာ ပစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဃရံ ဂန္တွာ တေ ဝိက္ကိဏိတွာ တေန မူလေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော တေ ဝဋ္ဋကေ အာဟ – “အယံ သာကုဏိကော အမှာကံ ဉာတကေ ဝိနာသံ ပါပေတိ, အဟံ ဧကံ ဥပါယံ ဇာနာမိ, ယေနေသ အမှေ ဂဏှိတုံ န သက္ခိဿတိ, ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ ဧတေန တုမှာကံ ဥပရိ ဇာလေ ခိတ္တမတ္တေ တေ ဧကေကော ဧကေကသ္မိံ ဇာလက္ခိကေ သီသံ ဌပေတွာ ဇာလံ ဥက္ခိပိတွာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဟရိတွာ ဧကသ္မိံ ကဏ္ဋကဂုမ္ဗေ ပက္ခိပထ, ဧဝံ သန္တေ ဟေဋ္ဌာ တေန တေန ဌာနေန ပလာယိဿာမာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေ “သာဓူ”တိ ပဋိသုဏိံသု။ ဒုတိယဒိဝသေ ဥပရိ ဇာလေ ခိတ္တေ တေ ဗောဓိသတ္တေန ဝုတ္တနယေနေဝ ဇာလံ ဥက္ခိပိတွာ ဧကသ္မိံ ကဏ္ဋကဂုမ္ဗေ ခိပိတွာ သယံ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန တတော တတော ပလာယိံသု။ သာကုဏိကဿ ဂုမ္ဗတော ဇာလံ မောစေန္တဿေဝ ဝိကာလော ဇာတော, သော တုစ္ဆဟတ္ထောဝ အဂမာသိ။

ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယပိ ဝဋ္ဋကာ တထေဝ ကရောန္တိ။ သောပိ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဇာလမေဝ မောစေန္တော ကိဉ္စိ အလဘိတွာ တုစ္ဆဟတ္ထောဝ ဂေဟံ ဂစ္ဆတိ။ အထဿ ဘရိယာ ကုဇ္ဈိတွာ “တွံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ တုစ္ဆဟတ္ထော အာဂစ္ဆသိ, အညမ္ပိ တေ ဗဟိ ပေါသိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ အတ္ထိ မညေ”တိ အာဟ။ သာကုဏိကော “ဘဒ္ဒေ, မမ အညံ ပေါသိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ နတ္ထိ, အပိစ ခေါ ပန တေ ဝဋ္ဋကာ သမဂ္ဂါ ဟုတွာ စရန္တိ, မယာ ခိတ္တမတ္တေ ဇာလံ အာဒါယ ကဏ္ဋကဂုမ္ဗေ ခိပိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, န ခေါ ပနေတေ သဗ္ဗကာလမေဝ သမ္မောဒမာနာ ဝိဟရိဿန္တိ, တွံ မာ စိန္တယိ, ယဒါ တေ ဝိဝါဒမာပဇ္ဇိဿန္တိ, တဒါ တေ သဗ္ဗေဝ အာဒါယ တဝ မုခံ ဟာသယမာနော အာဂစ္ဆိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဘရိယာယ ဂါထမာဟ –

၃၃. “သမ္မောဒမာနာ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဇာလမာဒါယ ပက္ခိနော။
ယဒါ တေ ဝိဝဒိဿန္တိ၊ တဒါ ဧဟိန္တိ မေ ဝသ”န္တိ။

တတ္ထ **ယဒါ တေ ဝိဝဒိဿန္တီ**တိ ယသ္မိံ ကာလေ တေ ဝဋ္ဋကာ နာနာလဒ္ဓိကာ နာနာဂါဟာ ဟုတွာ ဝိဝဒိဿန္တိ, ကလဟံ ကရိဿန္တီတိ အတ္ထော။ **တဒါ ဧဟိန္တိ မေ ဝသ**န္တိ တသ္မိံ ကာလေ သဗ္ဗေပိ တေ မမ ဝသံ အာဂစ္ဆိဿန္တိ။ အထာဟံ တေ ဂဟေတွာ တဝ မုခံ ဟာသေန္တော အာဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘရိယံ သမဿာသေသိ။

ကတိပါဟဿေဝ ပန အစ္စယေန ဧကော ဝဋ္ဋကော ဂောစရဘူမိံ ဩတရန္တော အသလ္လက္ခေတွာ အညဿ သီသံ အက္ကမိ, ဣတရော “ကော မံ သီသေ အက္ကမီ”တိ ကုဇ္ဈိ။ “အဟံ အသလ္လက္ခေတွာ အက္ကမိံ, မာ ကုဇ္ဈီ”တိ ဝုတ္တေပိ ကုဇ္ဈိယေဝ။ တေ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တာ “တွမေဝ မညေ ဇာလံ ဥက္ခိပသီ”တိ အညမညံ ဝိဝါဒံ ကရိံသု။ တေသု ဝိဝဒန္တေသု ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “ဝိဝါဒကေ သောတ္ထိဘာဝေါ နာမ နတ္ထိ, ဣဒါနေဝ တေ ဇာလံ န ဥက္ခိပိဿန္တိ, တတော မဟန္တံ ဝိနာသံ ပါပုဏိဿန္တိ, သာကုဏိကော ဩကာသံ လဘိဿတိ, မယာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ န သက္ကာ ဝသိတု”န္တိ။ သော အတ္တနော ပရိသံ အာဒါယ အညတ္ထ ဂတော။ သာကုဏိကောပိ ခေါ ကတိပါဟစ္စယေန အာဂန္တွာ ဝဋ္ဋကဝဿိတံ ဝဿိတွာ တေသံ သန္နိပတိတာနံ ဥပရိ ဇာလံ ခိပိ။ အထေကော ဝဋ္ဋကော “တုယှံ ကိရ ဇာလံ ဥက္ခိပန္တဿေဝ မတ္ထကေ လောမာနိ ပတိတာနိ, ဣဒါနိ ဥက္ခိပါ”တိ အာဟ။ အပရော “တုယှံ ကိရ ဇာလံ ဥက္ခိပန္တဿေဝ ဒွီသု ပက္ခေသု ပတ္တာနိ ပတိတာနိ, ဣဒါနိ ဥက္ခိပါ”တိ အာဟ။ ဣတိ တေသံ “တွံ ဥက္ခိပ, တွံ ဥက္ခိပါ”တိ ဝဒန္တာနညေဝ သာကုဏိကော ဇာလံ ဥက္ခိပိတွာ သဗ္ဗေဝ တေ ဧကတော ကတွာ ပစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဘရိယံ ဟာသယမာနော ဂေဟံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ “ဧဝံ မဟာရာဇ ဉာတကာနံ ကလဟော နာမ န ယုတ္တော, ကလဟော ဝိနာသမူလမေဝ ဟောတီ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အပဏ္ဍိတဝဋ္ဋကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတဝဋ္ဋကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သမ္မောဒမာနဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၄] ၄. မစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ

န မံ သီတံ န မံ ဥဏှံတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''သစ္စံ, ဘဂဝါ''တိ။ ''ကေနာသိ ဥက္ကဏ္ဌာပိတော''တိ? ''ပုရာဏဒုတိယိကာ မေ, ဘန္တေ မဓုရဟတ္ထရသာ, တံ ဇဟိတုံ န သက္ကောမီ''တိ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ဘိက္ခု ဧသာ ဣတ္ထီ တဝ အနတ္ထကာရိကာ , ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဧတံ နိဿာယ မရဏံ ပာပုဏန္တော မံ အာဂမ္မ မရဏာ မုတ္တော''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတော အဟောသိ။ တဒါ ကေဝဋ္ဋာ နဒိယံ ဇာလံ ခိပိံသု။ အထေကော မဟာမစ္ဆော ရတိဝသေန အတ္တနော မစ္ဆိယာ သဒ္ဓိံ ကီဠမာနော အာဂစ္ဆတိ။ တဿ သာ မစ္ဆီ ပုရတော ဂစ္ဆမာနာ ဇာလဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဇာလံ ပရိဟရမာနာ ဂတာ။ သော ပန ကာမဂိဒ္ဓော လောလမစ္ဆော ဇာလကုစ္ဆိမေဝ ပဝိဋ္ဌော။ ကေဝဋ္ဋာ တဿ ဇာလံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဇာလံ ဥက္ခိပိတွာ မစ္ဆံ ဂဟေတွာ အမာရေတွာဝ ဝါလိကာပိဋ္ဌေ ခိပိတွာ ''ဣမံ အင်္ဂါရေသု ပစိတွာ ခါဒိဿာမာ''တိ အင်္ဂါရေ ကရောန္တိ, သူလံ တစ္ဆေန္တိ။ မစ္ဆော ''ဧတံ အင်္ဂါရတာပနံ ဝါ သူလဝိဇ္ဈနံ ဝါ အညံ ဝါ ပန ဒုက္ခံ န မံ ကိလမေတိ, ယံ ပန ေသာ မစ္ဆီ 'အညံ သော နူန ရတိယာ ဂတော'တိ မယိ ဒေါမနဿံ အာပဇ္ဇတိ, တမေဝ မံ ဗာဓတီ''တိ ပရိဒေဝမာနော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၄. ''န မံ သီတံ န မံ ဥဏှံ, န မံ ဇာလသ္မိ ဗာဓနံ။
ယဉ္စ မံ မညတေ မစ္ဆီ, အညံ သော ရတိယာ ဂတော''တိ။

တတ္ထ **န မံ သီတံ န မံ ဥဏှံ**တိ မစ္ဆာနံ ဥဒကာ နီဟဋကာလေ သီတံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဝိဂတေ ဥဏှံ ဟောတိ, တဒုဘယမ္ပိ သန္ဓာယ ''န မံ သီတံ န မံ ဥဏှံ ဗာဓတီ''တိ ပရိဒေဝတိ။ ယမ္ပိ အင်္ဂါရေသု ပစ္စနမူလကံ ဒုက္ခံ ဘဝိဿတိ, တမ္ပိ သန္ဓာယ ''န မံ ဥဏှ''န္တိ ပရိဒေဝတေဝ။ **န မံ ဇာလသ္မိ ဗာဓန**န္တိ ယမ္ပိ မေ ဇာလသ္မိံ ဗာဓနံ အဟောသိ, တမ္ပိ မံ န ဗာဓေတီတိ ပရိဒေဝတိ။ **''ယဉ္စ မံ''**န္တိအာဒီသု အယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – သာ မစ္ဆီ မမ ဇာလေ ပတိတဿ ဣမေဟိ ကေဝဋ္ဋေဟိ ဂဟိတဘာဝံ အဇာနန္တီ မံ အပဿမာနာ ''သော မစ္ဆော ဣဒါနိ အညံ မစ္ဆိံ ကာမရတိယာ ဂတော ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေတိ, တံ တဿာ ဒေါမနဿပ္ပတ္တာယ စိန္တနံ မံ ဗာဓတီတိ ဝါလိကာပိဋ္ဌေ နိပန္နော ပရိဒေဝတိ။

တသ္မိံ သမယေ ပုရောဟိတော အတ္တပရိဝုတော နှာယနတ္ထာယ နဒီတီရံ အာဂတော။ သော ပန သဗ္ဗရုတညူ ဟောတိ။ တေနဿ မစ္ဆပရိဒေဝနံ သုတွာ ဧတဒဟောသိ ''အယံ မစ္ဆော ကိလေသဝသေန ပရိဒေဝတိ, ဧဝံ အာတုရစိတ္တော ခေါ ပနေသ မီယမာနော နိရယေယေဝ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, အဟမဿ အဝဿယော ဘဝိဿာမီ''တိ ကေဝဋ္ဋာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''အမ္ဘော တုမှေ အမှာကံ ဧကေဒိဝသမ္ပိ ဗျဉ္ဇနတ္ထာယ မစ္ဆံ န ဒေထာ''တိ အာဟ။ ကေဝဋ္ဋာ ''ကိံ ဝဒေထ, သာမိ, တုမှာကံ ရုစ္စနကမစ္ဆံ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆထာ''တိ အာဟံသု။ ''အမှာကံ အညေန ကမ္မံ နတ္ထိ, ဣမမေဝ ဒေထာ''တိ။ ''ဂဏှထ သာမီ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ နဒီတီရေ နိသီဒိတွာ ''အမ္ဘော မစ္ဆ, သစေ တာဟံ အဇ္ဇ န ပဿေယျံ, ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏေယျာသိ, ဣဒါနိ ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ ကိလေသဝသိကော အဟောသီ''တိ ဩဝဒိတွာ ဥဒကေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နှာတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မစ္ဆီ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, မစ္ဆော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု, ပုရောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၅] ၅. ဝဋ္ဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ မဂဓေသု စာရိကံ စရမာနော အာဝဂ္ဂိနိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကေသ့
မိဉ္ဟိ သမယေ သတ္ထာ မဂဓေသု စာရိကံ စရမာနော အညတရသ္မိံ မဂဓဂါမကေ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိ
ဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ဘိက္ခုဂဏပရိဝုတော မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ သမယေ မဟာဒါဝေါ ဥဋ္ဌဟိ, ပုရတော စ ပစ္ဆ
တော စ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဒိဿန္တိ, သောပိ ခေါ အဂ္ဂိ ဧကဓူမော ဧကဇာလော ဟုတ္ဝာ အဝတ္ထရမာနော အာဂစ္ဆတေဝ။
တတ္ထေကေ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူ မရဏဘယဘီတာ "ပဋိဂ္ဂိံ ဒဿာမ, တေန ဒၗုဋ္ဌာနံ ဣတရော အဂ္ဂိ န ဩတ္ထရိဿ
သတီ"တိ အရဏိသဟိတံ နီဟရိတ္ဝာ အဂ္ဂိံ ကရောန္တိ။ အပရေ အာဟံသု "အာဝုသော, တုမ္ဟေ ကိံ နာမ ကရောထ, ဂဂ
နမဇ္ဈေ ဌိတံ စန္ဒမဏ္ဍလံ, ပာစီနလောကဓာတုတော ဥဂ္ဂစ္ဆန္တံ သဟဿရံသိပဋိမဏ္ဍိတံ သူရိယမဏ္ဍလံ, ဝေလာယ
တီရေ ဌိတာ သမုဒ္ဒံ, သိနေရုံ နိဿာယ ဌိတာ သိနေရုံ အပဿန္တာ ဝိယ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ အတ္တနာ သဒ္ဓ
ိံ ဂစ္ဆန္တမေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အနောလောကေတွာ 'ပဋိဂ္ဂိံ ဒေမာ'တိ ဝဒထ, ဗုဒ္ဓဗလံ နာမ န ဇာနာထ, ဧထ သတ္ထု သန္
တိကံ ဂမိဿာမာ"တိ။ တေ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဂစ္ဆန္တာ သဗ္ဗေပိ ဧကတော ဟုတွာ ဒသဗလဿ သန္တိကံ
အဂမံသု။ သတ္ထာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော အညတရသ္မိံ ပဒေသေ အဋ္ဌာသိ။ ဒာဝဂ္ဂိ အဘိဘဝန္တော ဝိယ ဝိရဝန္
တော အာဂစ္ဆတိ။ အာဂန္တွာ တထာဂတဿ ဌိတဋ္ဌာနံ ပတွာ တဿ ပဒေသဿ သမန္တာ သောဠသကရီသမတ္
တဋ္ဌာနံ ပတ္တော ဥဒကေ ဩပိလာပိတတိဏုက္ကာ ဝိယ နိဗ္ဗာယိ, ဝိနိဗ္ဗေဓတော ဒွတ္တိံသကရီသမတ္တဋ္ဌာနံ အဝတ္
ထရိတုံ နာသက္ခိ။

ဘိက္ခူ သတ္ထု ဂုဏကထံ အာရဘိံသု – "အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏာ နာမ, အယဉ္ဟိ နာမ အစေတနော အဂ္ဂိ ဗုဒ္ဓါနံ ဌိတဋ္ဌ
ာနံ အဝတ္ထရိတုံ န သက္ကောတိ, ဥဒကေ တိဏုက္ကာ ဝိယ နိဗ္ဗာယတိ, အဟော ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝေါ နာမာ"တိ။ သတ္
ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဧတရဟိ မယှံ ဗလံ, ယံ ဣမံ ဘူမိပ္ပဒေသံ ပတွာ ဧသ အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာ
ယတိ။ ဣဒံ ပန မယှံ ပေါရာဏကသစ္စဗလံ။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ ပဒေသေ သကလမ္ပိ ဣမံ ကပ္ပံ အဂ္ဂိ န ဇလိဿတိ, ကပ္
ပဋ္ဌိယပါဋိဟာရိယံ နာမေတ"န္တိ အာဟ။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထု နိသီဒနတ္ထာယ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပည
ပေသိ, နိသီဒိ သတ္ထာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိ။ အထ သ
တ္ထာ "ဣဒံ တာဝ, ဘန္တေ, အမှာကံ ပာကဋံ, အတီတံ ပဋိစ္ဆန္နံ, တံ နော ပာကဋံ ကရောထာ"တိ ဘိက္ခူဟိ အာယာစိ
တော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ ဗောဓိသတ္တော ဝဋ္ဋကယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ မာတုကုစ္ဆိ
တော ဇာတော အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ နိက္ခန္တကာလေ မဟာဂေဏ္ဍုကပ္ပမာဏော ဝဋ္ဋကပေါတကော အဟော
သိ။ အထ နံ မာတာပိတရော ကုလာဝကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ မုခတုဏ္ဍကေန ဂေါစရံ အာဟရိတွာ ပေါသေန္တိ။ တဿ ပ
က္ခေ ပသာရေတွာ အာကာသေ ဂမနဗလံ ဝါ ပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ထလေ ဂမနဗလံ ဝါ နတ္ထိ။ တဉ္စ ပဒေသံ သံဝစ္ဆရေ
သံဝစ္ဆရေ ဒာဝဂ္ဂိ ဂဏှာတိ, သော တသ္မိမ္ပိ သမယေ မဟာရဝံ ရဝန္တော တံ ပဒေသံ ဂဏှိ, သကုဏသင်္ဃာ အတ္တ
နော အတ္တနော ကုလာဝကေဟိ နိက္ခမိတွာ မရဏဘယဘီတာ ဝိရဝန္တာ ပလာယန္တိ, ဗောဓိသတ္တဿပိ မာတာပိတ
ရော မရဏဘယဘီတာ ဗောဓိသတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ကုလာဝကေ နိပန္နကောဝ ဂီဝံ ဥက္ခိပိ
တွာ အဝတ္ထရိတွာ အာဂစ္ဆန္တံ အဂ္ဂိံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "သစေ မယှံ ပက္ခေ ပသာရေတွာ အာကာသေန ဂမနဗ
လံ ဘဝေယျ, ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ ဂစ္ဆေယျံ။ သစေ ပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ဂမနဗလံ ဘဝေယျ, ပဒါဝါရေန အည
တ္ထ ဂစ္ဆေယျံ။ မာတာပိတရောပိ ခေါ မေ မရဏဘယဘီတာ မံ ဧကကံ ပဟာယ အတ္တာနံ ပရိတ္တာယန္တာ
ပလာတာ။ ဣဒါနိ မေ အညံ ပဋိသရဏံ နတ္ထိ, အတာဏောမှိ အသရဏော, ကိံ နု ခေါ အဇ္ဇ မယာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။

အထဿ ဧတဒဟောသိ "ဣမသ္မိံ လောကေ သီလဂုဏော နာမ အတ္ထိ, သစ္စဂုဏော နာမ အတ္ထိ, အတီတေ ပ
ာရမိယော ပူရေတွာ ဗောဓိမူလေ နိသီဒိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာ သစ္စာနုဒ္
ဒယကာရုညခန္တိသမန္နာဂတာ သဗ္ဗသတ္တေသု သမပ္ပဝတ္တမေတ္တာဘာဝနာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါ နာမ အတ္ထိ, တေဟိ စ ပဋိဝိ
ဒ္ဓါ ဓမ္မဂုဏာ နာမ အတ္ထိ, မယိ စာပိ ဧကံ သစ္စံ အတ္ထိ, သံဝိဇ္ဇမာနော ဧကော သဘာဝဓမ္မော ပညာယတိ, တသ္မာ
အတီတေ ဗုဒ္ဓေ စေဝ တေဟိ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏေ စ အာဝဇ္ဇေတွာ မယိ ဝိဇ္ဇမာနံ သစ္စသဘာဝဓမ္မံ ဂဟေတွာ သစ္စကိရိယံ
ကတွာ အဂ္ဂိံ ပဋိက္ကမာပေတွာ အဇ္ဇ မယာ အတ္တနော စေဝ သေသသကုဏာနဉ္စ သောတ္ထိဘာဝံ ကာတုံ ဝဋ္ဋ
တီ"တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘အတ္ထိ လောကေ သီလဂုဏော၊ သစ္စံ သောစေယျနုဒ္ဒယာ။
တေန သစ္စေန ကာဟာမိ၊ သစ္စကိရိယမနုတ္တရံ။

‘‘အာဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မဗလံ၊ သရိတွာ ပုဗ္ဗကေ ဇိနေ။
သစ္စဗလမဝဿာယ၊ သစ္စကိရိယမကာသဟ’’န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၇၉-၈၀)။

အထ ဗောဓိသတ္တော အတီတေ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနံ သစ္စသဘာဝံ အာရဗ္ဘ သစ္စကိရိယံ ကရောန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၅. ‘‘သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ၊ သန္တိ ပါဒါ အဝဉ္စနာ။
မာတာပိတာ စ နိက္ခန္တာ၊ ဇာတဝေဒ ပဋိက္ကမာ’’တိ။

တတ္ထ **သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ** တိ မယှံ ပက္ခာ နာမ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘန္တိ, နော စ ခေါ သက္ကာ တေဟိ ဥပ္ပတိတုံ အာကာသေန ဂန္တုန္တိ အပတနာ။ **သန္တိ ပါဒါ အဝဉ္စနာ** တိ ပါဒါပိ မေ အတ္ထိ, တေဟိ ပန ဝဉ္စိတုံ ပဒဝါရဂမနေန ဂန္တုံ န သက္ကာတိ အဝဉ္စနာ။ **မာတာပိတာ စ နိက္ခန္တာ** တိ ယေ စ မံ အညတ္ထ နေယျုံ, တေပိ မရဏဘယေန မာတာပိတရော နိက္ခန္တာ။ **ဇာတဝေဒါ**တိ အဂ္ဂိံ အာလပတိ။ သော ဟိ ဇာတောဝ ဝေဒယတိ ပညာယတိ, တသ္မာ ‘‘ဇာတဝေဒေါ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ပဋိက္ကမာ** တိ ပဋိဂစ္ဆ နိဝတ္တာတိ ဇာတဝေဒံ အာဏာပေတိ။

ဣတိ မဟာသတ္တော ‘‘သစေ မယှံ ပက္ခါနံ အတ္ထိဘာဝေ, တေ စ ပသာရေတွာ အာကာသေ အပတနဘာဝေ, ပါဒါနံ အတ္ထိဘာဝေ, တေ စ ဥက္ခိပိတွာ အဝဉ္စနဘာဝေ, မာတာပိတူနံ မံ ကုလာဝကေယေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာတဘာဝေ စ သစ္စော သဘာဝဘူတောယေဝ, ဇာတဝေဒ, တေန သစ္စေန တွံ ဣတော ပဋိက္ကမာ’’တိ ကုလာဝကေ နိပန္နကောဝ သစ္စကိရိယံ အကာသိ။ တဿ သဟ သစ္စကိရိယာယ သောဠသကရီသမတ္တေ ဌာနေ ဇာတဝေဒေါ ပဋိက္ကမိ။ ပဋိက္ကမန္တော စ န ဈာယမာနောဝ အညံ ဂတော, ဥဒကေ ပန ဩပိလာပိတာ ဥက္ကာ ဝိယ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗာယိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘သဟ သစ္စေ ကတေ မယှံ၊ မဟာပဇ္ဇလိတော သိခီ။
ဝဇ္ဇေသိ သောဠသ ကရီသာနိ၊ ဥဒကံ ပတွာ ယထာ သိခီ’’တိ။ (စရိယာ. ၃.၈၂)။

တံ ပန ဌာနံ သကလေပိ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ အဂ္ဂိနာ အနဘိဘဝနီယတ္တာ ကပ္ပဋ္ဌိယပါဋိဟာရိယံ နာမ ဇာတံ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော သစ္စကိရိယံ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ ဝနဿ အဂ္ဂိနာ အနဇ္ဈောတ္ထရဏံ တေရဟိ မယှံ ဗလံ, ပောရာဏံ ပနေတံ ဝဋ္ဋပေါတကကာလေ မယှမေဝ သစ္စဗလ’’န္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ။ သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ အဟေသုံ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟတ္တံ ပတ္တာတိ။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ မာတာပိတရော ဧတရဟိ မာတာပိတရောဝ အဟေသုံ, ဝဋ္ဋကရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဝဋ္ဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၆] ၆. သကုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ နိဿိတာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒဍ္ဎပဏ္ဏသာလံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ ဘိက္ခု သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဇေတဝနတော နိက္ခမ္မ ကောသလေသု ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ နိဿာယ ဧကသ္မိံ အရညသေနာသနေ ဝသတိ။ အထဿ ပဌမမာသေယေဝ ပဏ္ဏသာလာ ဈာယိတ္ထ။ သော ‘‘ပဏ္ဏသာလာ မေ ဒဍ္ဎာ, ဒုက္ခံ ဝသာမီ’’တိ မနုဿာနံ အာစိက္ခိ။ မနုဿာ ‘‘ဣဒါနိ နော ခေတ္တံ ပရိသုက္ခံ, ကေဒါရေ ပာယေတွာ ကရိဿာမ’’, တသ္မိံ ပာယိတေ ‘‘ဗီဇံ ဝပိတွာ’’, ဗီဇေ ဝုတ္တေ ‘‘ဝတိံ ကတွာ’’, ဝတိယာ ကတာယ ‘‘နိဒ္ဒါယိတွာ, လာယိတွာ, မဒ္ဒိတွာ’’တိ ဧဝံ တံ တံ ကမ္မံ အပဒိသန္တာယေဝ တေမာသံ ဝီတိနာမေသုံ။ သော ဘိက္ခု တေမာသံ

အဇ္ဈောကာသေ ဒုက္ခံ ဝသန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝဍ္ဎေတုံ့ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာ မံ ဝိဿဇ္ဇေယျာသီတိ ကထေသိ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ကိံ ဘိက္ခု သုခေန ဝသိတ္ထ, ကမ္မဋ္ဌာနံ တေ မတ္ထကံ ပတ္တ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ ''သေနာသနသပ္ပာယသ္သ အဘာဝေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မတ္ထကံ န ပတ္တ''န္တိ အာဟ။ သတ္ထာ ''ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခု တိရစ္ဆာနဂတာပိ အတ္တနော သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ဇာနိံသု, တွံ ကသ္မာ န အညာသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သကုဏသင်္ဃပရိဝုတော အရညာယတနေ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နံ မဟာရုက္ခံ နိဿာယ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ တဿ ရုက္ခဿ သာခာသု အညမညံ ဃံသန္တီသု စုဏ္ဏံ ပတတိ, ဓူမော ဥဋ္ဌာတိ။ တံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ ''ဣမာ ဒွေ သာခါ ဧဝံ ဃံသမာနာ အဂ္ဂိံ ဝိဿဇ္ဇေဿန္တိ, သော ပတိတွာ ပုရာဏပဏ္ဏာနိ ဂဏှိဿတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ဣမမ္ပိ ရုက္ခံ ဈာပေဿတိ, န သက္ကာ ဣဓ အမှေဟိ ဝသိတုံ, ဣတော ပလာယိတွာ အညတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော သကုဏသင်္ဃဿ ဣမံ ကထမာဟ –

၃၆. ''ယံ နိဿိတာ ဇဂတိရုဟံ ဝိဟင်္ဂမာ၊ သွာယံ အဂ္ဂိံ ပမုဉ္စတိ။
ဒိသာ ဘဇထ ဝက္ကင်္ဂါ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ''န္တိ။

တတ္ထ **ဇဂတိရုဟ**န္တိ ဇဂတိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ, တတ္ထ ဇာတတ္တာ ရုက္ခော ''ဇဂတိရုဟော''တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိဟင်္ဂမာ**တိ ဝိဟံ ဝုစ္စတိ အာကာသံ, တတ္ထ ဂမနတော ပက္ခီ ''ဝိဟင်္ဂမာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဒိသာ ဘဇထာ**တိ ဣမံ ရုက္ခံ မုဉ္စိတွာ ဣတော ပလာယန္တာ စတဿော ဒိသာ ဘဇထ။ **ဝက္ကင်္ဂါ**တိ သကုဏေ အာလပတိ။ တေ ဟိ ဥတ္တမင်္ဂံ ဂလံ ကဒါစိ ကဒါစိ ဝင်္ကံ ကရောန္တိ, တသ္မာ ''ဝက္ကင်္ဂါ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝင်္ကာ ဝာ တေသံ ဥဘောသု ပဿေသု ပက္ခာ ဇာတာတိ ဝက္ကင်္ဂါ။ **ဇာတံ သရဏတော ဘယ**န္တိ အမှာကံ အဝဿယရုက္ခတောယေဝ ဘယံ နိဗ္ဗတ္တံ, ထေ အညတ္ထ ဂစ္ဆာမာတိ။

ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနကရာ ပဏ္ဍိတသကုဏာ တေန သဒ္ဓိံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ ဂတာ။ ယေ ပန အပဏ္ဍိတာ, တေ ''ဧဝမေဝ ဧသ ဗိန္ဒုမတ္တေ ဥဒကေ ကုမ္ဘီလေ ပဿတီ''တိ တဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ ဝသိံသု။ တတော န စိရဿေဝ ဗောဓိသတ္တေန စိန္တိတာကာရေနေဝ အဂ္ဂိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တံ ရုက္ခံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဓူမေသု စ ဇာလာသု စ ဥဋ္ဌိတာသု ဓူမန္ဓာ သကုဏာ အညတ္ထ ဂန္တုံ နာသက္ခိံသု, အဂ္ဂိမှိ ပတိတွာ ပတိတွာ ဝိနာသံ ပာပုဏိံသု။

သတ္ထာ ''ဧဝံ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနဂတာပိ ရုက္ခဂ္ဂေ ဝသန္တာ အတ္တနော သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ဇာနန္တိ, တွံ ကသ္မာ န အညာသီ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ။ သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနကရာ သကုဏာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟေသုံ, ပဏ္ဍိတသကုဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သကုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၇] ၇. တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေ ဝုဍ္ဎမပစာယန္တီတိ ဣဒံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သေနာသနပဋိဗာဟနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဟိ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဒူတေ ပေသိတေ သတ္ထာ ရာဇဂဟာ နိက္ခမ္မ ဝေသာလိံ ပတွာ တတ္ထ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ''သာဝတ္ထိံ ဂမိဿာမီ''တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေန စ သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ အန္တေဝါသိကာ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ ထေရာနံ သေနာသနေသု အဂ္ဂဟိတေသွေဝ ''ဣဒံ သေနာသနံ အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယာနံ, ဣဒံ အာစရိယာနံ, ဣဒံ အမှာကမေဝ ဘဝိဿတီ''တိ သေနာသနာနိ ပလိဗုန္ဓေန္တိ။ ပစ္ဆာ အာဂတာ ထေရာ သေနာသနာနိ န လဘန္တိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿာပိ အန္တေဝါသိကာ ထေရဿ သေနာသနံ ပရိယေသန္တာ န လဘိံသု။ ထေရော သေနာသနံ အလဘန္တော သတ္ထု သေနာသနဿ အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသဇ္ဇာယ စ စင်္ကမေန စ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ။ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ နိက္ခမိတွာ ဥက္ကာသိ, ထေရောပိ ဥက္ကာသိ။ ''ကော

ဝေသော’’တိ? ‘‘အဟံ, ဘန္တေ, သာရိပုတ္တော’’တိ။ ‘‘သာရိပုတ္တ, ကွမာယ ဝေလာယ ကွစ ကိံ ကရောသီ’’တိ? ‘‘သော တံ
ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ’’။ သတ္ထာ ထေရဿ ဝစနံ သုတွာ ‘‘ကွအနိ တာဝ မယိ ဓိဝန္တေယေဝ ဘိက္ခူ အညမညံ အက
ရတ အပတိဿာ ဝိဟရန္တိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ကိံ နု ခော ကရိဿန္တီ’’တိ အာဝဇ္ဇေန္တဿ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။

သော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတာပေတွာ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ ‘‘သစ္စံ ကိရ, ဘိက္ခဝေ, ဆဗ္ဗဂ္ဂိ
ယာ ဘိက္ခူ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ သေနာသနံ ပဋိဗာဟန္တီ’’တိ။ ‘‘သစ္စံ, ဘဂဝါ’’တိ? တတော
ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဂရဟိတွာ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ ‘‘ကော နု ခော, ဘိက္ခဝေ, အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ
အဂ္ဂပိဏ္ဍံ အရဟတီ’’တိ? ဧကစ္စေ ‘‘ခတ္တိယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော’’တိ အာဟံသု, ဧကစ္စေ ‘‘ဗြာဟ္မဏကုလာ, ဂဟပတိ
ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော’’တိ, အပရေ ‘‘ဝိနယဓရော, ဓမ္မကထိကော, ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ, ဒုတိယဿ, တတိယဿ,
စတုတ္ထဿ ဈာနဿ လာဘီ’’တိ။ အပရေ ‘‘သောတာပန္နော, သကဒာဂါမီ, အနာဂါမီ, အရဟာ, တေဝိဇ္ဇော, ဆဠဘိ
ညော’’တိ အာဟံသု။ ဧဝံ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ အတ္တနော အတ္တနော ရုစိဝသေန အဂ္ဂါသနာဒိရဟာနံ ကထိတကာလေ သတ္ထာ
အာဟ – ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, မယှံ သာသနေ အဂ္ဂါသနာဒီနိ ပတွာ ခတ္တိယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ပမာဏံ, န ဗြာဟ္မဏကုလာ
ပဗ္ဗဇိတော, န ဂဟပတိကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, န ဝိနယဓရော, န သုတ္တန္တိကော, န အာဘိဓမ္မိကော, န ပဌမဇ္ဈာနာဒိလာ
ဘိနော, န သောတာပန္နာဒယော ပမာဏံ, အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ကွမသ္မိံ သာသနေ ယထာဝုဍ္ဎံ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အ
ဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍော လဒ္ဓဗ္ဗော။ ကွဒမေတ္ထ ပမာဏံ။ တသ္မာ
ဝုဍ္ဎတရော ဘိက္ခု ဧတေသံ အနုစ္ဆဝိကော။ ကွအနိ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော မယှံ အဂ္ဂသာဝကော အနုဓမ္မ
စက္ကပ္ပဝတ္တကော မမာနန္တရံ သေနာသနံ လဒ္ဓုံ အရဟတိ, သော ကွမံ ရတ္တိံ သေနာသနံ အလဘန္တော ရုက္ခမူလေ
ဝီတိနာမေသိ, တုမှေ ကွအနေဝ ဧဝံ အကရတ အပတိဿာ, ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ကိန္တိ ကတွာ ဝိဟရိဿ
သထာ’’တိ။ အထ နေသံ ဩဝါဒအနုတ္တာယ ‘‘ပုဗ္ဗေ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာပိ ‘န ခော ပနေတံ အမှာကံ ပတိရူပံ,
ယံ မယံ အညမညံ အကရတ အပတိဿာ အသဘာဂဝုတ္တိနော ဝိဟရေယ္ယာမ, အမှေသု မဟလ္လကတရံ ဇာနိတွာ
တဿ အဘိဝါဒနာဒီနိ ကရိဿာမာ’တိ သာဓုကံ ဝီမံသိတွာ ‘အယံ နော မဟလ္လကော’တိ ဉတွာ တဿ အဘိဝါဒ
နာဒီနိ ကတွာ ဒေဝပထံ ပူရယမာနာ ဂတာ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဧကံ မဟာနိဂြောဓံ ဥပနိဿာယ တယော သဟာယာ ဝိဟရိံသု – တိတ္တိရော, မက္က
ဋော, ဟတ္ထီတိ။ တေ အညမညံ အကရတ အပတိဿာ အသဘာဂဝုတ္တိနော အဟေသုံ။ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ
‘‘န ယုတ္တံ အမှာကံ ဧဝံ ဝိဟရိတုံ, ယံနူန မယံ ယော နော မဟလ္လကတရော, တဿ အဘိဝါဒနာဒီနိ ကရောန္တာ ဝိ
ဟရေယ္ယာမာ’’တိ။ ‘‘ကော ပန နော မဟလ္လကတရော’’တိ စိန္တေန္တာ ဧကဒိဝသံ ‘‘အတ္ထေသော ဥပါယော’’တိ
တယောပိ ဇနာ နိဂြောဓမူလေ နိသီဒိတွာ တိတ္တိရော စ မက္ကဋော စ ဟတ္ထိံ ပုစ္ဆိံသု ‘‘သမ္မ ဟတ္ထိ, တွံ ကွမံ နိဂြ
ောဓရုက္ခံ ကီဝပ္ပမာဏကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာနာသီ’’တိ? သော အာဟ ‘‘သမ္မာ, အဟံ တရုဏပေါတကကာလေ ကွမံ နိ
ဂြောဓဂစ္ဆံ အန္တရသတ္ထီသု ကတွာ ဂစ္ဆာမိ, အဝတ္ထရိတွာ ဌိတကာလေ စ ပန မေ ဧတဿ အဂ္ဂသာခာ နာဘိံ
ဃဋ္ဋေတိ, ဧဝါဟံ ကွမံ ဂစ္ဆကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာနာမိ’’တိ ပုန ဥဘောပိ ဇနာ ပုရိမနယေနေဝ မက္ကဋံ ပုစ္ဆိံသု။
သော အာဟ ‘‘အဟံ သမ္မာ မက္ကဋစ္ဆာပကော သမာနော ဘူမိယံ နိသီဒိတွာ ဂီဝံ အနုက္ခိပိတွာဝ ကွမဿ နိဂြောဓ
ပေါတကဿ အဂ္ဂင်္ကုရေ ခါဒါမိ, ဧဝါဟံ ကွမံ ခုဒ္ဒကကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာနာမိ’’တိ။ အထ ကွတရေ ဥဘောပိ ပုရိ
မနယေနေဝ တိတ္တိရံ ပုစ္ဆိံသု။ သော အာဟ ‘‘သမ္မာ, ပုဗ္ဗေ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ မဟာနိဂြောဓရုက္ခော အဟောသိ,
အဟံ တဿ ဖလာနိ ခါဒိတွာ ကွမသ္မိံ ဌာနေ ဝစ္စံ ဟာတေသိံ, တတော ဧသ ရုက္ခော ဇာတော, ဧဝါဟံ ကွမံ အဇာ
တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာနာမိ, တသ္မာ အဟံ တုမှေဟိ ဇာတိယာ မဟလ္လကတရော’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ မက္ကဋော စ ဟတ္ထီ စ တိတ္တိရပဏ္ဍိတံ အာဟံသု ‘‘သမ္မ, တွံ အမှေဟိ မဟလ္လကတရော,
ကွတော ပဋ္ဌာယ မယံ တဝ သက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနပူဇနာနိ စေဝ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနအဉ္ဇလိကမ္မသာမီစိကမ္မာနိ
စ ကရိဿာမ, ဩဝါဒေ စ တေ ဌဿာမ, တွံ ပန ကွတော ပဋ္ဌာယ အမှာကံ ဩဝါဒါနုသာသနိံ ဒဒေယ္ယာသီ’’တိ။
တတော ပဋ္ဌာယ တိတ္တိရော တေသံ ဩဝါဒံ အဒါသိ, သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ, သယမ္ပိ သီလာနိ သမာဒိယိ။ တေ
တယောပိ ဇနာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာယ အညမညံ သကရတ သပ္ပတိဿာ သဘာဂဝုတ္တိနော ဟုတွာ ဇီဝိတပရိ
ယောသာနေ ဒေဝလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။ တေသံ တိဏ္ဏံ သမာဒာနံ တိတ္တိရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ နာမ အဟောသိ။

တေ ဟိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ အညမညံ သဂါရဝါ သပ္ပတိဿာ ဝိဟရိံသု, တုမှေ ဟ ဧဝံ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသ္မာ အညမညံ အဂါရဝါ အပ္ပတိဿာ ဝိဟရထ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှာကံ ယထာဝုဍ္ဎံ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ, ယထာဝုဍ္ဎံ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂောဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ, န ဣတော ပဋ္ဌာယ စ နဝကတရေန ဝုဍ္ဎတရော သေနာသနေန ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော, ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၇. ''ယေ ဝုဍ္ဎမပစာယန္တိ၊ နရာ ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ။
ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပါသံသာ၊ သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတီ''တိ။

တတ္ထ **ယေ ဝုဍ္ဎမပစာယန္တီ**တိ ဇာတိဝုဍ္ဎော, ဝယောဝုဍ္ဎော, ဂုဏဝုဍ္ဎောတိ တယော ဝုဍ္ဎာ။ တေသု ဇာတိသမ္ပန္နော ဇာတိဝုဍ္ဎော နာမ, ဝယေ ဌိတော ဝယောဝုဍ္ဎော နာမ , ဂုဏသမ္ပန္နော ဂုဏဝုဍ္ဎော နာမ။ တေသု ဂုဏသမ္ပန္နော ဝယောဝုဍ္ဎော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ''ဝုဍ္ဎော''တိ အဓိပ္ပေတော။ **အပစာယန္တီ**တိ ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မေန ပူဇေန္တိ။ **ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ**တိ ဇေဋ္ဌာပစာယနဓမ္မဿ ကောဝိဒါ ကုသလာ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **ပါသံသာ**တိ ပသံသာရဟာ။ **သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတီ**တိ သမ္ပရေတဗ္ဗေ ဣမံ လောကံ ဟိတွာ ဂန္တဗ္ဗေ ပရလောကေပိ တေသံ သုဂတိယေဝ ဟောတီတိ။ အယံ ပနေတ္ထ ပိဏ္ဍတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, ခတ္တိယာ ဝါ ဟောန္တု ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဝေဿာ ဝါ သုဒ္ဒါ ဝါ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ တိရစ္ဆာနဂတာ ဝါ, ယေ ကေစိ သတ္တာ ဇေဋ္ဌာပစိတိကမ္မေ ဆေကာ ကုသလာ ဂုဏသမ္ပန္နာနံ ဝယောဝုဍ္ဎာနံ အပစိတိံ ကရောန္တိ, တေ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္တဘာဝေ ဇေဋ္ဌာပစိတိကာရကာတိ ပသံသံ ဝဏ္ဏနံ ထောမနံ လဘန္တိ, ကာယဿ စ ဘေဒါ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ ဇေဋ္ဌာပစိတိကမ္မဿ ဂုဏံ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဟတ္ထိနာဂေါ မောဂ္ဂလ္လာနော အဟောသိ, မက္ကဋော သာရိပုတ္တော, တိတ္တိရပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၈] ၈. ဗကဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာစ္စန္တံ နိကတိပ္ပညောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော စီဝရဝဍ္ဎကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ ဇေတဝနဝါသိကော ဘိက္ခု ယံကိဉ္စိ စီဝရေ ကတ္တဗ္ဗံ ဆေဒနဃဋ္ဋနဝိစာရဏသိဗ္ဗနာဒိကံ ကမ္မံ, တတ္ထ သုကုသလော။ သော တာယ ကုသလတာယ စီဝရံ ဝဍ္ဎေတိ, တသ္မာ ''စီဝရဝဍ္ဎကော'' တွေဝ ပညာယိတ္ထ။ ကိံ ပနေသ ကရောတီတိ? ဇိဏ္ဏပိလောတိကာသု ဟတ္ထကမ္မံ ဒဿေတွာ သုဖဿိတံ မနာပံ စီဝရံ ကတွာ ရဇနပရိယောသာနေ ပိဋ္ဌောဒကေန ရဇိတွာ သင်္ခေန ဃံသိတွာ ဥဇ္ဇလံ မနုညံ ကတွာ နိက္ခိပတိ။ စီဝရကမ္မံ ကာတုံ အဇာနန္တာ ဘိက္ခူ အဟတေ သာဋကေ ဂဟေတွာ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ''မယံ စီဝရံ ကာတုံ န ဇာနာမ, စီဝရံ နော ကတွာ ဒေထာ''တိ ဝဒန္တိ။ သော ''စီဝရံ အာဝုသော ကရိယမာနံ စိရေန နိဋ္ဌာတိ, မယာ ကတစီဝရမေဝ အတ္ထိ, ဣမေ သာဋကေ ဌပေတွာ တံ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆထာ''တိ နီဟရိတွာ ဒဿေတိ။ တေ တဿ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိမေဝ ဒိသွာ အန္တရံ အဇာနန္တာ ''ထိရ''န္တိ သညာယ အဟတသာဋကေ စီဝရဝဍ္ဎကဿ ဒတွာ တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တံ တေဟိ ထောကံ ကိလိဋ္ဌကာလေ ဥဏှောဒကေန ဓောဝိယမာနံ အတ္တနော ပကတိံ ဒဿေတိ, တတ္ထ တတ္ထ ဇိဏ္ဏဋ္ဌာနံ ပညာယတိ, တေ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟောန္တိ။ ဧဝံ အာဂတာဂတေ ပိလောတိကာဟိ ဝဉ္စေန္တော သော ဘိက္ခု သဗ္ဗတ္ထ ပါကဋော ဇာတော။

ယထာ စေသ ဇေတဝနေ, တထာ အညတရသ္မိံ ဂါမကေပိ ဧကော စီဝရဝဍ္ဎကော လောကံ ဝဉ္စေတိ။ တဿ သမ္ဘတ္တာ ဘိက္ခူ ''ဘန္တေ, ဇေတဝနေ ကိရ ဧကော စီဝရဝဍ္ဎကော ဧဝံ လောကံ ဝဉ္စေတီ''တိ အာရောစေသုံ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ ''ဟန္ဒာဟံ, တံ နဂရဝါသိကံ ဝဉ္စေမီ''တိ ပိလောတိကစီဝရံ အတိမနာပံ ကတွာ သုရတ္တံ ရဇိတွာ တံ ပါရုပိတွာ ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ ဣတရော တံ ဒိသွာဝ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ''ဘန္တေ, ဣမံ စီဝရံ တုမှေဟိ ကတ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမာဝုသော''တိ။ ''ဘန္တေ, ဣမံ စီဝရံ မယှံ ဒေထ, တုမှေ အညံ လဘိဿထာ''တိ? ''အာဝုသော, မယံ ဂါမဝါသိကာ ဒုလ္လဘပစ္စယာ, ဣမာဟံ တုယှံ ဒတွာ အတ္တနာ ကိံ ပါရုပိဿာမီ''တိ? ''ဘန္တေ, မမ သန္တိကေ

အဟတသာဋ္ဌကော အတ္တိ, တေ ဂဟေတ္ဝာ တုမ္ဟာကံ စိတ္ဝရံ ကရောထာ''တိ။ ''အာဝုသော, မယာ ဇွေ ဟတ္ထကမ္မံ ဒ သ္သိတံ, တယိ ပန ဇဝံ ဝဒန္တေ ကိံ သက္ကာ ကာတုံ, ဂဏှာဟိ န''န္တိ တသ္သ ပိလောတိကစိဝရံ ဒတ္ဝာ အဟတသာဋ္ဌ ကေ အာဒာယ တံ ဝဠေ္ဍတ္ဝာ ပက္ကာမိ။ ဇေတဝနတသိကောပိ တံ စိဝရံ ဟရုပိတ္ဝာ ကတိဟပာစ္စယေန ဥဏှောဟာဒကေ န ဓောဝန္တော ဇိဏ္ဏပိလောတိကဘာဝံ ဒိသွာ လဇ္ဇိတော ''ကမတသိစိဝရဝမုကေန ကိရ ဇေတဝနတသိကော ဝဥ္စိ တော''တိ တသ္သ ဝဥ္စိတဘာတော သင်္ဃမဇ္ဈေ ပာကဋော ဇာတော။

အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ တံ ကထံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခ ဝေ, ဇတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိ။ တေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဇေတဝနတသီ စိ ဝရဝမုကော ဣဒာနေဝ အညေ ဝဥ္စေတိ, ပုဗ္ဗေပိ ဝဥ္စေသိယေဝ။ န ကမတသိကေနာပိ ဣဒာနေဝ သေ ဇေတဝနတသီ စိ ဝရဝမုကော ဝဥ္စိတော, ပုဗ္ဗေပိ ဝဥ္စိတောယေဝတ''တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကေသ္မိံ အရညာယတနေ ဇောဓိသတ္တော အညတရံ ပဒုမသရံ နိဿာယ ဌိတေ ဝရဏရုက္ခေ ရုက္ခဒေဝ တာ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒာ အညတရသ္မိံ နာတိမဟန္တေ သရေ နိဒာဃသမယေ ဥဒကံ မန္ဒံ အဟောသိ, ဗဟူ စေတ္ထ မစ္ဆာ ဟောန္တိ။ အထေကော ဗကော တေ မစ္ဆေ ဒိသွာ ''ဇကေန ဥပာယေန ဣမေ မစ္ဆေ ဝဥ္စေတ္ဝာ ခာဒိဿ သာမီ''တိ ဂန္တွာ ဥဒကပရိယန္တေ စိန္တေန္တော နိသီဒိ။ အထ နံ မစ္ဆာ ဒိသွာ ''ကိံ, အယျ, စိန္တေန္တော နိသိန္န နောသီ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''တုမ္ဟာကံ စိန္တေန္တော နိသိန္နောမ္ဟီ''တိ။ ''ကိံ အမ္ဟာကံ စိန္တေသိ, အယျာ''တိ? '''ဣမ သ္မိံ သရေ ဥဒကံ ပရိတ္တံ, ဂောစရော မန္ဒော, နိဒာဃော စ မဟန္တော, ဣဒါနိမေ မစ္ဆာ ကိံ နာမ ကရိဿန္တီ'တိ တုမ္ဟာကံ စိန္တေန္တော နိသိန္နောမှီ''တိ။ ''အထ ကိံ ကရောမ, အယျာ''တိ? ''တုမှေ ဟ သစေ မယှံ ဝစနံ ကရေယျာထ , အဟံ တေ ဇကေကံ မုခတုဏ္ဍကေန ဂဟေတ္ဝာ ဇကံ ပဥ္စဝဏ္ဏပဒုမသဉ္ဆန္နံ မဟာသရံ နေတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇေယျ''န္တိ။ ''အယျ, ပဌမကပ္ပိကတော ပဋ္ဌာယ မစ္ဆာနံ စိန္တနကဗကော နာမ နတ္ထိ, တ္ဝံ အမှေဟသု ဇကေကံ ခာဒိတုကာမော သီ''တိ။ ''နာဟံ တုမှေ ဟ မယှံ သဒ္ဒဟန္တေ ခာဒိဿာမိ''။ ''သစေ ပန သရဿ အတ္ထိဘာဝံ မယှံ န သဒ္ဒဟထ, ဇကံ မစ္ဆံ မယာ သဒ္ဓိံ သရံ ပဿိတုံ ပေသေထာ''တိ။ မစ္ဆာ တဿ သဒ္ဒဟိတ္ဝာ ''အယံ ဇလေပိ ထလေပိ သမတ္ ထော''တိ ဇကံ ကာဏမဟာမစ္ဆံ အဒံသု ''ဣမံ ဂဟေတ္ဝာ ဂစ္ဆထာ''တိ။ သော တံ ဂဟေတ္ဝာ နေတ္ဝာ သရေ ဝိဿဇ္ဇေ တ္ဝာ သဗ္ဗံ သရံ ဒဿေတ္ဝာ ပုန အာနေတ္ဝာ တေသံ မစ္ဆာနံ သန္တိကေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တေသံ မစ္ဆာနံ သရဿ သမ္ပတ္တိံ ဝဏ္ဏေသိ။ တေ တဿ ကထံ သုတ္ဝာ ဂန္တုကာမာ ဟုတ္ဝာ ''သာဓု, အယျ, အမှေဟ ဂဏှာဟိ တ္ဝာ ဂစ္ဆာဟီ''တိ အာဟံသု။

ဗကော ပဌမံ တံ ကာဏမဟာမစ္ဆမေဝ ဂဟေတ္ဝာ သရတီရံ နေတ္ဝာ သရံ ဒဿေတ္ဝာ သရတီရေ ဇာတေ ဝရဏရု က္ခေ နိလီယိတ္ဝာ တံ ဝိဋပန္တရေ ပက္ခိပိတ္ဝာ တုဏ္ဍေန ဝိဇ္ဈန္တော ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတ္ဝာ မံသံ ခာဒိတ္ဝာ ကဏ္ဋ ကေ ရုက္ခမူလေ ပာတေတ္ဝာ ပုန ဂန္တွာ ''ဝိဿဇ္ဇော, မေ သော မစ္ဆော, အညော အာဂစ္ဆတူ''တိ ဇတေနုပာယေန ဇ ကေကံ ဂဟေတ္ဝာ သဗ္ဗေ မစ္ဆေ ခာဒိတ္ဝာ ပုန အာဂတော ဇကံ မစ္ဆမ္ပိ နာဒ္ဒသ။ ဇကော ပနေတ္ထ ကက္ကဋကော အဝသိဋ္ဌော။ ဗကော တမ္ပိ ခာဒိတုကာမော ဟုတ္ဝာ ''ဘော, ကက္ကဋက, မယာ သဗ္ဗေတေ မစ္ဆာ နေတ္ဝာ ပဒုမသဉ္ဆန္နေ မဟာသရေ ဝိဿဇ္ဇိတာ, ဇေဟိ တမ္ပိ နေဿာမီ''တိ။ ''မံ ဂဟေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တော ကထံ ဂဏှိဿသီ''တိ? ''ဍံသိတ္ဝာ ဂဏှိဿာမီ''တိ။ ''တ္ဝံ ဇဝံ ဂဟေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တော မံ ပာတေဿသိ, နာဟံ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿ သာမီ''တိ။ ''မာ ဘာယိ, အဟံ တံ သုဂ္ဂဟိတံ ဂဟေတ္ဝာ ဂမိဿာမီ''တိ။ ကက္ကဋကော စိန္တေသိ ''ဣမဿ မစ္ဆေ နေတ္ဝာ သရေ ဝိဿဇ္ဇနံ နာမ နတ္ထိ။ သစေ ပန မံ သရေ ဝိဿဇ္ဇေဿတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဝိဿဇ္ဇေ ဿတိ, ဂီဝမဿ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဇီဝိတံ ဟရိဿာမီ''တိ။

အထ နံ ဇဝမာဟ ''သမ္မ ဗက, န ခေါ တ္ဝံ သုဂ္ဂဟိတံ ဂဟေတုံ သက္ခိဿသိ, အမှာကံ ပန ဂဟဏံ သုဂ္ဂဟဏံ , သစာဟံ အဠေဟိ တဝ ဂီဝံ ဂဟေတုံ လဘိဿာမိ, တဝ ဂီဝံ သုဂ္ဂဟိတံ ကတ္ဝာ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမီ''တိ။ သော တံ ''ဝဥ္စေတုကာမော ဇသ မ''န္တိ အဇာနန္တော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ကက္ကဋကော အတ္တနော အဠေဟိ ကမ္မာရသဏ္ဍာ သေန ဝိယ တဿ ဂီဝံ သုဂ္ဂဟိတံ ကတ္ဝာ ''ဣဒါနိ ဂစ္ဆာ''တိ အာဟ။ သော တံ နေတ္ဝာ သရံ ဒဿေတ္ဝာ ဝရဏ ရုက္ခာဘိမုခေါ ပာယာသိ။ ကက္ကဋကော အာဟ ''မာတုလ, အယံ သရော ဇတ္တော, တ္ဝံ ပန ဣတော ကိံ နေသီ''တိ? ဗ ကော ''န တေ မာတုလော အဟံ, န ဘဂိနိပုတ္တောသိ ဝတ မေ တ္ဝ''န္တိ ဝတ္ဝာ ''တ္ဝံ 'ဇသ မံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ဝိစရန္တော

မယှံ အသော’တိ သညံ ကရောသိ မညေ, ပဿေတံ ဝရဏရုက္ခဿ မူလေ ကဏ္ဋကရာသိံ, ယထာ မေ တေ သဗ္ဗေ မစ္ဆာ ခါဒိတာ, တမ္ပိ တထေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အာဟ။ ကက္ကဋကော “ဧတေ မစ္ဆာ အတ္တနော ဗာလတာယ တယာ ခါဒိတာ, အဟံ ပန တေ မံ ခါဒိတုံ န ဒဿာမိ, တညေဝ ပန ဝိနာသံ ပါပေဿာမိ။ တွဉှိ ဗာလတာယ မယာ ဝဉ္စိတဘာဝံ န ဇာနာသိ, မရန္တာ ဥဘောပိ မရိဿာမ, အဟံ တေ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ ဘူမိယံ ခိပိဿာမီ”တိ ဝတွာ ကမ္မာရသဏ္ဍာသေန ဝိယ အဠေဟိ တဿ ဂီဝံ နိပ္ပီဠေသိ။ သော ဝိဝဋေန မုခေန အက္ခီဟိ အဿုနာ ပဂ္ဃရန္တေန မရဏဘယတဇ္ဇိတော “သာမိ, အဟံ တံ န ခါဒိဿာမိ, ဇီဝိတံ မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ “ယဒိ ဧဝံ ဩတရိတွာ မံ သရသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေဟီ”တိ။ သော နိဝတ္တိတွာ သရမေဝ ဩတရိတွာ ကက္ကဋကံ သရပရိယန္တေ ပင်္ကပိဋ္ဌေ ဌပေသိ, ကက္ကဋကော ကတ္တရိကာယ ကုမုဒနာဠံ ကပ္ပေန္တော ဝိယ တဿ ဂီဝံ ကပ္ပေတွာ ဥဒကံ ပါဝိသိ။

တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ဝရဏရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ ဝနံ ဥန္နာဒယမာနာ မဓုရဿရေန ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၈. “နာစ္စန္တံ နိကတိပ္ပညော, နိကတျာ သုခမေဓတိ။
အာရာဓေတိ နိကတိပ္ပညော, ဗကော ကက္ကဋကာမိဝါ”တိ။

တတ္ထ **နာစ္စန္တံ နိကတိပ္ပညော, နိကတျာ သုခမေဓတီ**တိ နိကတိ ဝုစ္စတိ ဝဉ္စနာ, နိကတိပ္ပညော ဝဉ္စနပညော ပုဂ္ဂလော တာယ နိကတျာ နိကတိယာ ဝဉ္စနာယ န အစ္စန္တံ သုခမေဓတိ, နိစ္စကာလေ သုခသ္မိံယေဝ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ, ဧကံသေန ပန ဝိနာသံ ပါပုဏာတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **အာရာဓေတီ**တိ ပဋိလဘတိ။ **နိကတိပ္ပညော** တိ ကေရာဋိကဘာဝံ သိက္ခိတပညော ပါပပုဂ္ဂလော အတ္တနာ ကတဿ ပါပဿ ဖလံ အာရာဓေတိ ပဋိလဘတိ ဝိန္ဒတီတိ အတ္ထော။ ကထံ? **ဗကော ကက္ကဋကာမိဝ,** ယထာ ဗကော ကက္ကဋကာ ဂီဝစ္ဆေဒံ ပါပုဏာတိ, ဧဝံ ပါပပုဂ္ဂလော အတ္တနာ ကတပါပတော ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဝါ သမ္ပရာယေ ဝါ ဘယံ အာရာဓေတိ ပဋိလဘတီတိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော မဟာသဒ္ဒေန ဝနံ ဥန္နာဒေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဂါမဝါသိစီဝရဝဍ္ဎကေနေသ ဝဉ္စိတော, အတီတေပိ ဝဉ္စိတောယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သော ဗကော ဇေတဝနဝါသီ စီဝရဝဍ္ဎကော အဟောသိ, ကက္ကဋကော ဂါမဝါသီ စီဝရဝဍ္ဎကော, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဗကဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၉] ၉. နန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

မညေ သောဝဏ္ဏယော ရာသီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဘိက္ခု သုဗ္ဗစော အဟောသိ ဝစနက္ခမော, ထေရဿ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဥပကာရံ ကရောတိ။ အထေကံ သမယံ ထေရော သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ စာရိကံ စရန္တော ဒက္ခိဏာဂိရိဇနပဒံ အဂမာသိ။ သော ဘိက္ခု တတ္ထ ဂတကာလေ မာနတ္ထဒ္ဓော ဟုတွာ ထေရဿ ဝစနံ န ကရောတိ “အာဝုသော, ဣဒံ နာမ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တေ ပန ထေရဿ ပဋိပက္ခော ဟောတိ။ ထေရော တဿ အာသယံ န ဇာနာတိ။ သော တတ္ထ စာရိကံ စရိတွာ ပုန ဇေတဝနံ အာဂတော။ သော ဘိက္ခု ထေရဿ ဇေတဝနဝိဟာရံ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပုန တာဒိသောဝ ဇာတော။ ထေရော တထာဂတဿ အာရောစေသိ “ဘန္တေ, မယှံ ဧကော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဧကသ္မိံ ဌာနေ သတေန ကီတဒါသော ဝိယ ဟောတိ, ဧကသ္မိံ ဌာနေ မာနတ္ထဒ္ဓော ဟုတွာ ‘ဣဒံ နာမ ကရောဟီ’တိ ဝုတ္တေ ပဋိပက္ခော ဟောတီ”တိ။ သတ္ထာ “နာယံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဧဝံသီလော, ပုဗ္ဗေပေသ ဧကံ ဌာနံ ဂတော သတေန ကီတဒါသော ဝိယ ဟောတိ။ ဧကံ ဌာနံ ဂတော ပဋိပက္ခော ပဋိသတ္တု ဟောတီ”တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကုဋုမ္ဗိယကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿေကော သဟာယကော ကုဋုမ္ဗိကော သယံ မဟလ္လကော, ဘရိယာ ပနဿ တရုဏီ။ သာ တံ နိဿာယ ပုတ္တံ ပဋိလဘိ။ သော စိန္တေသိ “အယံ ဣတ္ထီ တရုဏတ္တာ မမစ္စယေန ကဉ္စိဒေဝ ပုရိသံ ဂဟေတွာ ဣမံ ဓနံ ဝိနာသေယျ, ပုတ္တဿ မေ န ဒဒေယျ, ယံနူနာဟံ ဣမံ ဓနံ ပထဝိဂတံ ကရေယျ”န္တိ ဃရေ နန္ဒံ နာမ ဒါသံ ဂဟေတွာ

တ အရည္ ဂန္တ္ဝာ ကောသ္မိ ဌာနေ တံ ခနံ နိဒဟိတ္ဝာ တဿ အာစိက္ခိတ္ဝာ ''တာတ, နန္ဒ, ဣမံ ခနံ မမစ္စယေန မယှံ ပုတ္တဿ အာစိက္ခေယျာသိ, မာ စ နံ ပရိစ္စဇသီ''တိ ဩဝဒိတွာ ကာလမကာသိ။

ပုတ္တောပိဿ အနုက္ကမေန ဝယပ္ပတ္တော ဇာတော။ အထ နံ မာတာ အာဟ – ''တာတ, တဝ ပိတာ နန္ဒံ ဒါသံ ဂဟေတွာ ခနံ နိခဏိ, တံ အာဟရာပေတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌာပေဟီ''တိ။ သော ဧကဒိဝသံ နန္ဒံ အာဟ – ''မာတုလ, အတ္ထိ ကိဉ္စိ မယှံ ပိတရာ ခနံ နိဒဟိတ''န္တိ။ ''အာမ, သာမီ''တိ။ ''ကုဟိံ တံ နိဒဟိတ''န္တိ။ ''အရညေ, သာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ ဂစ္ဆာမာ''တိ ကုဒ္ဒာလပိဋကံ အာဒာယ နိဓိဌာနံ ဂန္တွာ ''ကဟံ မာတုလ, ခန''န္တိ အာဟ။ နန္ဒော အာရုယှ ခနမတ္ထကေ ဌတွာ ခနံ နိဿာယ မာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ ''အရေ ဒာသိပုတ္တ စေဋက, ကုတော တေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ခန''န္တိ ကုမာရံ အက္ကောသတိ။ ကုမာရော တဿ ဖရုသဝစနံ သုတွာ အသုဏန္တော ဝိယ ''တေန ဟိ ဂစ္ဆာမာ''တိ တံ ဂဟေတွာ ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပုန ဒွေ တယော ဒိဝသေ အတိက္ကမိတွာ အဂမာသိ, နန္ဒော တထေဝ အက္ကောသတိ။ ကုမာရော တေန သဒ္ဓိံ ဖရုသဝစနံ အဝတွာဝ နိဝတ္တိတွာ ''အယံ အသော ဣတော ပဋ္ဌာယ 'ခနံ အာစိက္ခိဿာမီ'တိ ဂစ္ဆတိ, ဂန္တွာ ပန မံ အက္ကောသတိ, တတ္ထ ကာရဏံ န ဇာနာမိ, အတ္ထိ ခော ပန မေ ပိတု သဟာယော ကုဋုမ္ဗိကော, တံ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဇာနိဿာမီ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ ''ကိံ နု ခော, တာတ, ကာရဏ''န္တိ ပုစ္ဆိ။

ဗောဓိသတ္တော ''ယသ္မိံ တေ, တာတ, ဌာနေ ဌိတော နန္ဒော အက္ကောသတိ, တတ္ထေဝ တေ ပိတု သန္တကံ ခနံ, တသ္မာ ယဒါ တေ နန္ဒော အက္ကောသတိ, တဒါ နံ 'ဧဟိ ရေ ဒါသ, ကိံ အက္ကောသသီ'တိ အာကဍ္ဎိတွာ တံ ဌာနံ ဘိန္ဒိတွာ ကုလသန္တကံ ခနံ နီဟရိတွာ ဒါသံ ဥက္ခိပာပေတွာ ခနံ အာဟရာ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၃၉. ''မညေ သောဝဏ္ဏယော ရာသိ၊ သောဝဏ္ဏမာလာ စ နန္ဒကော။
ယတ္ထ ဒါသော အာမဇာတော၊ ဌိတော ထုလ္လာနိ ဂဇ္ဇတီ''တိ။

တတ္ထ **မညေ**တိ ဇာနာမိ ဝါ အဟံ ဇာနာမိ။ **သောဝဏ္ဏယော**တိ သုဝဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ဧတေသန္တိ သောဝဏ္ဏာနိ။ ကာနိ တာနိ? ရဇတမဏိကဉ္စနပဝါဠာဒီနိ ရတနာနိ။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ ဌာနေ သဗ္ဗာနေတာနိ ''သုဝဏ္ဏာနီ''တိ အဓိပ္ပေတာနိ, တေသံ ရာသိ သောဝဏ္ဏယော ရာသိ။ **သောဝဏ္ဏမာလာ စာ**တိ တုယှံ ပိတုသန္တကာ သုဝဏ္ဏမာလာ စ ဧတ္ထေဝါတိ မညာမိ။ **နန္ဒကော ယတ္ထ ဒါသော**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော နန္ဒကော ဒါသော။ **အာမဇာတော**တိ ''အာမ, အဟံ တေ ဒါသီ''တိ ဇာနံ အသဿ ဥပဂတာယ အာမဒါသိသဒ္ဒိတာယ ဒါသိယာ ပုတ္တော။ **ဌိတော ထုလ္လာနိ ဂဇ္ဇတီ**တိ ''သော ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော ထုလ္လာနိ ဖရုသဝစနာနိ ဝဒတိ, တတ္ထေဝ တေ ကုလသန္တကံ ခနံ, ဧဝံ အဟံ တံ မညာမီ''တိ ဗောဓိသတ္တော ကုမာရဿ ခနဂ္ဂဟဏူပါယံ အာစိက္ခိ။

ကုမာရော ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဃရံ ဂန္တွာ နန္ဒံ အာဒာယ နိဓိဌာနံ ဂန္တွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ တံ ခနံ အာဟရိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌိတော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ''ပုဗ္ဗေပေသ ဇာနံသီလောယေဝါ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ နန္ဒော သာရိပုတ္တဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတကုဋုမ္ဗိကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

နန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၄၀] ၁၀. ခဒိရင်္ဂါရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာမံ ပတာမိ နိရယန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ဟိ ဝိဟာရမေဝ အာရဗ္ဘ စတုပညာသကောဋိဓနံ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပရိစ္စဇိတွာ ဝိကိရိတွာ ဌပေတွာ တီဏိ ရတနာနိ အညတ္ထ ရတနသညမေဝ အနုပ္ပာဒေတွာ သတ္ထရိ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တေ ဒေဝသိကံ တီဏိ မဟာဥပဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ ပါတောဝ ဧကဝါရံ ဂစ္ဆတိ, ကတပါတရာသော ဧကဝါရံ, သာယနှေ ဧကဝါရံ။ အညာနိပိ အန္တရန္တရာပဋ္ဌာနာနိ

ဟောန္တိယေဝ။ ဂစ္ဆန္တော စ ''ကိံ နု ခေါ အာအာယ အာဂတောတိ သာမဏေရာ တ ဒဟရာ တ ဟတ္ထမ္ပိ မေ ဩလော ကေယျု''န္တိ တုစ္ဆဟတ္တော နာမ န ဂတပုဗ္ဗော။ ဟတောဝ ဂစ္ဆန္တော ယာဂုံ ကဟာပေတွာ ဂစ္ဆတိ, ကတဟတ ရာသော သပ္ပိနဝနီတမဓုဖာဏိတာဒီနိပိ, သာယန္ဟသမယေ ဂန္ဓမာလာဝတ္ထာဒိဟတ္တောတိ။ ဧဝံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိစ္စ ဇန္တဿ ပနဿ ပရိစ္စာဂေ ပမာဏံ နတ္ထိ။

ဗဟူ တေဟာရူပဇီဝိနောပိဿ ဟတ္ထတော ပဏ္ဏော အာရောပေတွာ အဌာရသကောဋိသင်္ခံ ဓနံ ဣဏာံ ဂဏှ ဟိံသု, တေ မဟာသေဋ္ဌိ န အာဟရာပေတိ။ အညာ ပနဿ ကုလသန္တကာ အဌာရသ ကောဋိယော နဒီတီရေ နိဒဟိတွ တ ဌပိတာ အစိရဝတောဒကေန နဒီကူလေ ဘိန္နေ မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌာ, တာ ယထာပိဟိတလဉ္ဆိ တာဝ လောဟစာဋိယော အဏ္ဏဝကုစ္ဆိယံ ပဝဋ္ဋန္တာ ဝိစရန္တိ။ ဂေဟေ ပနဿ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ နိစ္စဘတ္တံ နိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ သေဋ္ဌိ နော ဟိ ဂေဟံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စတုမဟာပထေ ခတပေါက္ခရဏီသဒိသံ, သဗ္ဗဘိက္ခူနံ မာတာပိတုဋ္ဌာနေ ဌိတံ။ တေနဿ သ ဃရံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောပိ ဂစ္ဆတိ, အသီတိမဟာထေရာပိ ဂစ္ဆန္တိယေဝ။ သေသဘိက္ခူနံ ပန ဂစ္ဆန္တာနဉ္စ အာဂစ္ဆ န္တာနဉ္စ ပမာဏံ နတ္ထိ။ တံ ပန ဃရံ သတ္တဘူမကံ သတ္တဒွာရကောဋ္ဌကပဋိမဏ္ဍိတံ, တဿ စတုတ္ထေ ဒွာရကောဋ္ဌ ဌကေ ဧကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဒေဝတာ ဝသတိ, သာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဂေဟံ ပဝိသန္တေ အတ္တနော ဝိမာနေ ဌာတုံ န သက္ကောတိ, အရကေ ဂဟေတွာ ဩတရိတွာ ဘူမိယံ တိဋ္ဌတိ။ အသီတိမဟာထေရေသုပိ အဝသေသတ္ထေရေသုပိ ပဝိသန္တေသု စ နိက္ခမန္တေသု စ တထေဝ ကရောတိ။ သာ စိန္တေသိ ''သမဏော ဂေါတမေ စ သာဝကေသု စဿ ဣမံ ဂေဟံ ပဝိသန္တေသု မယှံ သုခံ နာမ နတ္ထိ, နိစ္စကာလံ ဩတရိတွာ ဩတရိတွာ ဘူမိယံ ဌာတုံ န သက္ကိဿာမိ။ ယထာ ဣမေ ဇေတံ ဃရံ န ပဝိသန္တိ, တထာ မယာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ အထေကဒိဝသံ သယနူပဂတဿေဝ မဟာကမ္မန္တိကဿ သန္တိ ကံ ဂန္တွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ''ကော ဧတ္ထာ''တိ စ ဝုတ္တေ ''အဟံ စတုတ္ထဒွာရကောဋ္ဌကေ နိဗ္ဗတ္တ တဒေဝတာ''တိ အာဟ။ ''ကသ္မာ အာဂတာသီ''တိ? ''ကိံ တုမှေဟ သေဋ္ဌိဿ ကိရိယံ န ပဿထ, အတ္တနော ပစ္ဆိမကာ လံ အနောလောကေတွာ ဓနံ နီဟရိတွာ သမဏံ ဂေါတမံယေဝ ပူရေတိ, နေဝ ဝဏိဇ္ဇံ ပယောဇေတိ, န ကမ္မန္တေ ပဋ္ဌ ပေတိ, တုမှေဟ သေဋ္ဌိံ တထာ ဩဝဒထ, ယထာ အတ္တနော ကမ္မန္တံ ကရောတိ။ ယထာ စ သမဏော ဂေါတမော သသာဝ ကော ဣမံ ဃရံ န ပဝိသတိ, တထာ ကရောထာ''တိ။ အထ နံ သော အာဟ ''ဗာလဒေဝတေ, သေဋ္ဌိ ဓနံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိယျာနိကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝိဿဇ္ဇေတိ, သော သစေ မံ စူဠာယံ ဂဟေတွာ ဝိက္ကိဏိဿတိ, နေဝတဟံ ကိဉ္စိ ကထေ ဿာမိ, ဂစ္ဆ တွံ''န္တိ။ သာ ပုနေကဒိဝသံ သေဋ္ဌိနော ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တထေဝ ဩဝဒိ, သောပိ တံ ပုရိ မနယေနေဝ တဇ္ဇေသိ။ သေဋ္ဌိနာ ပန သဒ္ဓိံ ကထေတုံယေဝ န သက္ကောတိ။

သေဋ္ဌိနောပိ နိရန္တရံ အနံ ဒေန္တဿ တေဟာရေ အကရောန္တဿ အာယေ မန္ဒီဘူတေ ဓနံ ပရိက္ခယံ အဂမာ သိ။ အထဿ အနုက္ကမေန အလိဒ္ဒိယပ္ပတ္တဿ ပရိဘောဂဝသာဋကသယနဘောဇနာနိပိ ပုရာဏသဒိသာနိ န ဘဝိံသု။ ဧဝံဘူတောပိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနံ ဒေတိ, ပဏီတံ ပန ကတွာ အတုံ န သက္ကောတိ ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ဝန္ဒိတွာ နိသိ န္နံ သတ္ထာ ''ဒီယတိ ပန တေ, ဂဟပတိ, ကုလေ အန''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''ဒီယတိ, ဘန္တေ, တဉ္စ ခေါ ကဏာဇကံ ဗိလ ဂ်ဒုတိယ''န္တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ဂဟပတိ, 'လူခံ အနံ ဒေမီ'တိ မာ စိတ္တံ သင်္ကောစယိတ္ထ ။ စိတ္တသ္မိဥ္ဟိ ပဏီတေ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဒိန္နအနံ လူခံ နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဝိပါကမဟန္တတ္တာ''တိ အာဟ။ စိတ္တဥ္ ဟိ ပဏီတံ ကာတုံ သက္ကောန္တဿ အနံ လူခံ နာမ နတ္ထီတိ ဧဝံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

''နတ္ထိ စိတ္တေ ပသန္နမှိ၊ အပ္ပကာ နာမ ဒက္ခိဏာ။
တထာဂတေ တ သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ အထ တ တဿ သာဝကေ။ (ဝိ. ဝ. ၈၀၄)။

''န ကိရတ္ထိ အနောမဒဿိသု၊ ပါရိစရိယာ ဗုဒ္ဓေသု အပ္ပကာ။
သုက္ခာယ အလောဏိကာယ စ၊ ပဿ ဖလံ ကုမ္မာသပိဏ္ဍိယာ''တိ။

အပရမ္ပိ နံ အာဟ ''ဂဟပတိ, တွံ တာဝ လူခံ အနံ ဒဒမာနော အဋ္ဌန္နံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ဒေသိ, အဟံ ဝေလာမကာ လေ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကတွာ သတ္တ ရတနာနိ ဒဒမာနော ပဉ္စ မဟာနဒိယော ဧကောဃပုဏ္ဏာ ကတွာ ဝိယ စ မ ဟာအနံ ပဝတ္တယမာနော တိသရဏဂတံ တ ပဉ္စသီလရက္ခနကံ တ ကဉ္စိ နာလတ္ထံ, ဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလာ နာမ ဧဝံ ဒု

လ္လဘာ။ တသ္မာ 'လူခံ မေ အန္န'န္တိ မာ စိတ္တံ သင်္ကောစယိတ္ထာ"တိ ဝေဠု ပန ဝတွာ **ဝေလာမသုတ္တံ** (အ. နိ. ၉.၂၀) ကထေသိ။

အထ ခေါ သာ ဒေဝတာ ဣဿရကာလေ သေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ ကထေတုမ္ပိ အသက္ကောန္တီ "ဣဒါနာယံ ဒုဂ္ဂတတ္တာ မမ ဝစနံ ဂဏှိဿတီ"တိ မညမာနာ အဍ္ဎရတ္တသမယေ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ သေဋ္ဌိ တံ ဒိသွာ "ကော ဧသော"တိ အာဟ။ "အဟံ မဟာသေဋ္ဌိ စတုတ္ထဒွါရကောဋ္ဌကေ အဓိဝတ္ထာ, ဒေဝတာ"တိ။ "ကိမတ္ထမာဂတာသီ"တိ? "တုယှံ ဩဝါဒံ ကထေတုကာမာ ဟုတွာ အာဂတာမှိ"တိ။ "တေန ဟိ ကထေဟီ"တိ။ မဟာသေဋ္ဌိ တွံ ပစ္ဆိမကာလံ န စိန္တေသိ, ပုတ္တဓီတရော န ဩလောကေသိ, သမဏဿ တေ ဂေါတမဿ သာသနေ ဗဟုံ ဓနံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ, သော တွံ အတိဝေလံ ဓနဝိဿဇ္ဇနေန စ ဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မာနံ အကရဏေန စ သမဏံ ဂေါတမံ နိဿာယ ဒုဂ္ဂတော ဇာတော, ဧဝံဘူတောပိ သမဏံ ဂေါတမံ န မုဉ္စသိ, အဇ္ဇာပိ တေ သမဏာ ဃရံ ပဝိသန္တိယေဝ။ ယံ တေဟိ နီတံ, တံ န သက္ကာ ပစ္စာဟရာပေတုံ, ဂဟိတံ ဂဟိတမေဝ ဟောတု, ဣတော ပဋ္ဌာယ ပန သယဉ္စ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ မာ ဂမိတ္ထ, သာဝကာနဉ္စဿ ဣမံ ဃရံ ပဝိသိတုံ မာ အဒါသိ, သမဏံ ဂေါတမံ နိဝတ္တိတွာပိ အနောလောကေန္တော အတ္တနော ဝေါဟာရေ စ ဝဏိဇ္ဇဉ္စ ကတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေဟီ"တိ။ အထ နံ သော ဧဝမာဟ "အယံ တယာ မယှံ ဒါတဗ္ဗဩဝါဒေါ"တိ။ "အာမ, အယျာ"တိ။ တာဒိသာနံ ဒေဝတာနံ သတေနပိ သဟဿေနပိ သတသဟဿေနပိ အကမ္ပနီယော အဟံ ဒသဗလေန ကတော။ မမ ဟိ သဒ္ဓါ သိနေရု ဝိယ အစလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ, မယာ နိယျာနိကေ ရတနသာသနေ ဓနံ ဝိဿဇ္ဇိတံ, အယုတ္တံ တေ ကထိတံ, ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဟာရော ဒိန္နော, ဧဝရူပါယ အနာစာရာယ ဒုဿီလာယ ကာဠကဏ္ဏိယာ သဒ္ဓိံ တယာ မမ ဧကဂေဟေ ဝသနကိစ္စံ နတ္ထိ, သီဃံ မမ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ အညတ္ထ ဂစ္ဆာတိ။

သာ သောတာပန္နဿ အရိယသာဝကဿ ဝစနံ သုတွာ ဌာတုံ အသက္ကောန္တီ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဒါရကေ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ နိက္ခမိ။ နိက္ခမိတွာ စ ပန အညတ္ထ ဝသနဋ္ဌာနံ အလဘမာနာ "သေဋ္ဌိံ ခမာပေတွာ တတ္ထေဝ ဝသိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ နဂရပရိဂ္ဂါဟကဒေဝပုတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ "ကေနဋ္ဌေန အာဂတာသီ"တိ စ ဝုတ္တေ "အဟံ သာမိ, အတ္တနော ဗာလတာယ အနုပဓာရေတွာ အနာထပိဏ္ဍိကေန သေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ ကထေသိံ, သော မံ ကုဇ္ဈိတွာ ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ကဍ္ဎိ, မံ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ နေတွာ ခမာပေတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ မေ ဒေထာ"တိ။ "ကိံ ပန တယာ သေဋ္ဌိ ဝုတ္တော"တိ "ဣတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ သံဃုပဋ္ဌာနံ မာ ကရိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဃရပ္ပဝေသနံ မာ အဒါသီ"တိ "ဧဝံ မေ ဝုတ္တော, သာမီ"တိ။ အယုတ္တံ တယာ ဝုတ္တံ, သာသနေ ပဟာရော ဒိန္နော, "အဟံ တံ အာဒါယ သေဋ္ဌိနော သန္တိကံ ဂန္တုံ န ဥဿဟာမီ"တိ။ သာ တဿ သန္တိကာ သင်္ဂဟံ အလဘိတွာ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။

တေဟိပိ တထေဝ ပဋိက္ခိတ္တာ သက္ကံ ဒေဝရာဇံ ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ "အဟံ, ဒေဝ, ဝသနဋ္ဌာနံ အလဘမာနာ ဒါရကေ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အနာထာ ဝိစရာမိ, တုမှာကံ သိရိယာ မယှံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒါပေထာ"တိ သုဋ္ဌုတရံ ယာစိ။ သောပိ နံ အာဟ "တယာ အယုတ္တံ ကတံ, ဇိနသာသနေ ပဟာရော ဒိန္နော, အဟမ္ပိ တံ နိဿာယ သေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ န သက္ကောမိ, ဧကံ ပန တေ သေဋ္ဌိဿ ခမနူပါယံ ကထေဿာမီ"တိ။ "သာဓု, ဒေဝ, ကထေဟီ"တိ။ မဟာသေဋ္ဌိဿ ဟတ္ထတော မနုဿေဟိ ပဏ္ဏံ အာရောပေတွာ အဋ္ဌာရသကောဋိသင်္ချံ ဓနံ ဂဟိတံ အတ္ထိ, တွံ တဿ အာယုတ္တကဝေသံ ဂဟေတွာ ကဉ္စိ အဇာနာပေတွာ တာနိ ပဏ္ဏာနိ အာဒါယ ကတိပယေဟိ ယက္ခတရုဏေဟိ ပရိဝါရိတာ ဧကေန ဟတ္ထေန ပဏ္ဏံ, ဧကေန လေခနိံ ဂဟေတွာ တေသံ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဂေဟမဇ္ဈေ ဌိတာ အတ္တနော ယက္ခာနုဘာဝေန တေ ဥတ္တာသေတွာ "ဣဒံ တုမှာကံ ဣဏပဏ္ဏံ, အမှာကံ သေဋ္ဌိ အတ္တနော ဣဿရကာလေ တုမှေဟ န ကိဉ္စိ အာဟ, ဣဒါနိ ဒုဂ္ဂတော ဇာတော, တုမှေဟိပိ ဂဟိတကဟာပဏာနိ ဒေထာ"တိ အတ္တနော ယက္ခာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ သဗ္ဗာပိ တာ အဋ္ဌာရသ ဟိရညကောဋိယော သာဓေတွာ သေဋ္ဌိဿ တုစ္ဆကောဋ္ဌကေ ပူရေတွာ အညံ အစိရဝတိနဒီတီရေ နိဒဟိတံ ဓနံ နဒီကူလေ ဘိန္နေ သမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌံ အတ္ထိ, တမ္ပိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန အာဟရိတွာ တုစ္ဆကောဋ္ဌကေ ပူရေတွာ, အညမ္ပိ အသုကဋ္ဌာနေ နာမ အဿာမိကံ အဋ္ဌာရသကောဋိမတ္တမေဝ ဓနံ အတ္ထိ, တမ္ပိ အာဟရိတွာ တုစ္ဆကောဋ္ဌကေ ပူရေဟိ, ဣမာဟိ စတုပဏ္ဏာသကောဋီဟိ ဣမံ တုစ္ဆကောဋ္ဌကပူရကံ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတွာ မဟာသေဋ္ဌိံ ခမာပေဟီတိ။

သာ ''သာဓု, ဒေဝတ''တိ တဿာ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗံ ဓနံ အာဟရိတွာ ကောဋ္ဌေ ပူရေတွာ အမုရတ္တသမယေ သေဋ္ဌိဿ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ''ကော ဧသော''တိ ဝုတ္တေ ''အဟံ တေ မဟာသေဋ္ဌိ စတုတ္ထဒွါရကောဋ္ဌကေ အဓိဝတ္ထာ အန္ဓဗာလဒေဝတာ, မယာ မဟာမောဟမူဠှာယ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အဇာနိတွာ ပုရိမေသု ဒိဝသေသု တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ ကထိတံ အတ္ထိ, တံ မေ ခမထ။ သက္ကဿ ဟိ မေ ဒေဝရာဇဿ ဝစနေန တုမှာကံ ဣဏံ သောဓေတွာ အဋ္ဌာရသ ကောဋိယော, သမုဒ္ဒဂတာ အဋ္ဌာရသ ကောဋိယော, တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ အဿာမိကနေဿ အဋ္ဌာရသ ကောဋိယောတိ စတုပဏ္ဏာသ ကောဋိယော အာဟရိတွာ တုစ္ဆကောဋ္ဌကပူရဏေန ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတံ, ဇေတဝနဝိဟာရံ အာရဗ္ဘ ပရိက္ခယံ ဂတဓနံ သဗ္ဗံ သမ္ပိဏ္ဍိတံ, ဝသနဋ္ဌာနံ အလဘမာနာ ကိလမာမိ, မယာ အညာဏတာယ ကထိတံ မနသိ အကတွာ ခမထ မဟာသေဋ္ဌိ''တိ အာဟ။

အနာထပိဏ္ဍိကော တဿာ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ ''အယံ ဒေဝတာ 'ဒဏ္ဍကမ္မဉ္စ မေ ကတ'န္တိ ဝဒတိ, အတ္တနော စ ဒောသံ ပဋိဇာနာတိ, သတ္ထာ ဣမံ ဝိနေတွာ အတ္တနော ဂုဏေ ဇာနာပေဿတိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ နံ ဒဿေဿာမီ''တိ။ အထ နံ အာဟ ''အမ္မ, ဒေဝတေ, သစေသိ မံ ခမာပေတုကာမာ, သတ္ထု သန္တိကေ မံ ခမာပေဟီ''တိ။ သာဓုဇဝံ ကရိဿာမိ, ''သတ္ထု ပန မံ သန္တိကံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာဟီ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ ဝတွာ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ဟတောဝ တံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ တာယ ကတကမ္မံ သဗ္ဗံ တထာဂတဿ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ''ဣဓ, ဂဟပတိ, ဟပပုဂ္ဂလောပိ ယာဝ ဟပံ န ပစ္စတိ , တာဝ ဘဒ္ဒာနိ ပဿတိ။ ယဒါ ပနဿ ဟပံ ပစ္စတိ, တဒါ ဟပမေဝ ပဿတိ။ ဘဒ္ဒပုဂ္ဂလောပိ ယာဝ ဘဒ္ဒံ န ပစ္စတိ, တာဝ ဟပာနိ ပဿတိ။ ယဒါ ပနဿ ဘဒ္ဒံ ပစ္စတိ, တဒါ ဘဒ္ဒမေဝ ပဿတီ''တိ ဝတွာ ဣမာ ဓမ္မပဒေ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

> ''ဟပေပိ ပဿတိ ဘဒ္ဒံ၊ ယာဝ ဟပံ န ပစ္စတိ။
> ယဒါ စ ပစ္စတိ ဟပံ၊ အထ ဟပေ ဟပါနိ ပဿတိ။
>
> ''ဘဒ္ဒောပိ ပဿတိ ဟပံ၊ ယာဝ ဘဒ္ဒံ န ပစ္စတိ။
> ယဒါ စ ပစ္စတိ ဘဒ္ဒံ၊ အထ ဘဒ္ဒော ဘဒ္ဒါနိ ပဿတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၁၉-၁၂၀)။

ဣမာသဉ္စ ပန ဂါထာနံ ပရိယောသာနေ သာ ဒေဝတာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ စက္ကင်္ကိတေသု သတ္ထု ပါဒေသု နိပတိတွာ ''မယာ, ဘန္တေ, ရာဂရတ္တာယ ဒောသပဒုဋ္ဌာယ မောဟမူဠှာယ အဝိဇ္ဇန္ဓာယ တုမှာကံ ဂုဏေ အဇာနန္တိယာ ဟပကံ ဝစနံ ဝုတ္တံ, တံ မေ ခမထာ''တိ သတ္ထာရံ ခမာပေတွာ မဟာသေဋ္ဌိမ္ပိ ခမာပေသိ။

တသ္မိံ သမယေ အနာထပိဏ္ဍိကော သတ္ထု ပုရတော အတ္တနော ဂုဏံ ကထေသိ ''ဘန္တေ, အယံ ဒေဝတာ 'ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနာဒီနိ မာ ကရောဟီ'တိ တရယမာနာပိ မံ တရေတုံ နာသက္ခိ, 'အဒံ န အတဗ္ဗ'န္တိ ဣမာယ တရိယမာနောပဟံ အဒံ အဒါသိမေဝ, နနု ဧသ, ဘန္တေ, မယှံ ဂုဏော''တိ။ သတ္ထာ ''တွံ ခေါသိ ဂဟပတိ သောတာပန္နော အရိယသာဝကော အစလသဒ္ဓော ဝိသုဒ္ဓဒဿနော, တုယှံ ဣမာယ အပ္ပေသက္ခဒေဝတာယ တရေန္တိယာ အတရိတဘာဝေါ န အစ္ဆရိယော ။ ယံ ပန ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ အပရိပက္ကညာဏေ ဌိတာ ကာမာဝစရိဿရေန မာရေန အာကာသေ ဌတွာ 'သစေ အဒံ ဒဿသိ, ဣမသ္မိံ နိရယေ ပစ္စိဿသီ'တိ အသီတိဟတ္ထဂမ္ဘီရံ အင်္ဂါရကာသုံ ဒဿေတွာ 'မာ အဒံ အအာသီ'တိ တရိတာပိ ပဒုမကဏ္ဏိကာမဇ္ဈေ ဌတွာ အဒံ အဒံသု, ဣဒံ အစ္ဆရိယ''န္တိ ဝတွာ အနာထပိဏ္ဍိကေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာနပ္ပကာရေဟိ သုခူပကရဏေဟိ ဒေဝကုမာရော ဝိယ သံဝဍ္ဎိယမာနော အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတွာ သောဠသဝဿကာလေယေဝ သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော။ သော ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဌတွာ စတူသု နဂရဒွါရေသု စတဿော အနသာလာယော, မဇ္ဈေ နဂရဿ ဧကံ, အတ္တနော နိဝေသနဒွါရေ ဧကန္တိ ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ မဟာအဒံ ဒေတိ, သီလံ ရက္ခတိ, ဥပောသထကမ္မံ ကရောတိ။

အထေကဒိဝသံ ဟတရာသဝေလာယ ဗောဓိသတ္တဿ နာနဂ္ဂရသေ မနုညဘောဇနေ ဥပနီယမာနေ ဓောကော ပဉ္စ ကဗုဒ္ဓေ သတ္တာဟစ္စယေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ ဘိက္ခာစာရဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ "အဇ္ဇ မယှံ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ဿ ဂေဟဒွါရံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ အနောတတ္တဒဟေ မုခဓောဝနံ ကတွာ မနောသိ လာတလေ ဌိတော နိဝာသေတွာ ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဣဒ္ဓိမယမတ္တိကာပတ္တံ အာဒာယ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဘတ္တေ ဥပနီတမတ္တေ ဂေဟဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာဝ အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ နိပစ္စကာရံ ဒဿေတွာ ပရိကမ္မကာရကံ ဩလောကေသိ။ "ကိံ ကရောမိ, သာမီ"တိ စ ဝု တ္တေ "အယျဿ ပတ္တံ အာဟရထာ"တိ အာဟ။ တင်္ခဏညေဝ မာရော ပါပိမာ ဝိကမ္ပမာနော ဥဋ္ဌာယ "အယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ သတ္တာဟံ ဒိဝသေ အာဟာရံ လဘိ, အဇ္ဇ အလဘမာနော ဝိနဿိဿတိ, ဣမဿ ဝိနာသေဿာမိ, သေဋ္ဌိနော စ အနန္တရာယံ ကရိဿာမီ"တိ တင်္ခဏညေဝ အာဂန္တွာ အန္တရဝတ္ထုမှိ အသီတိဟတ္ထမတ္တံ အ င်္ဂာရကာသုံ နိမ္မိနိ။ သာ ခဒိရင်္ဂါရပုဏ္ဏာ သမ္ပဇ္ဇလိတာ သဇောတိဘူတာ အဝီစိမဟာနိရယော ဝိယ ခါယိတ္ထ။ တံ ပန မာပေတွာ သယံ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ပတ္တာဟရဏတ္ထာယ ဂစ္ဆမာနော ပုရိသော တံ ဒိသွာ မဟာဘယပ္ပတ္တော နိဝတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တော "ကိံ, တာတ, နိဝတ္တောသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အယံ သာမိ အန္တရဝတ္ထုမှိ မဟတီ အင်္ဂါ ရကာသု သမ္ပဇ္ဇလိတာ သဇောတိဘူတာတိ ။ အထညော အထညောတိ ဧဝံ အာဂတာဂတာ သဗ္ဗေပိ ဘယပ္ပတ္တာ ဝေဂေန ပလာယိံသု။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ "အဇ္ဇ မယှံ အနန္တရာယံ ကာတုကာမော ဝသဝတ္တီ မာရော ဥယျုတ္တော ဘဝိဿ သတိ, န ခော ပန ဇာနာတိ မာရသတေန မာရသဟဿေနပိ မယှံ အကမ္ပိယဘာဝံ, အဇ္ဇ အနိ မယှံ တ မာရဿ တ ဗလမဟန္တတံ, အာနုဘာဝမဟန္တတံ ဇာနိဿာမီ"တိ တံ ယထာသဇ္ဇိတမေဝ ဘတ္တပာတိံ သယံ အာဒာယ ဂေဟာ နိ က္ခမ္မ အင်္ဂါရကာသုတဋေ ဌတွာ အာကာသံ ဥလ္လောကေတွာ မာရံ ဒိသွာ "ကောသိ တွံ"န္တိ အာဟ။ "အဟံ, မာ ရော"တိ။ "အယံ အင်္ဂါရကာသု တယာ နိမ္မိတာ"တိ? "အာမ, မယာ"တိ ။ "ကိမတ္ထာယာ"တိ။ "တဝ အနဿ အန္တ ရာယကရဏတ္ထာယ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စ ဇီဝိတနာသနတ္ထာယာ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော "နေဝ တေ အဟံ အတ္တနော အနဿ အန္တရာယံ, န ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဇီဝိတန္တရာယံ ကာတုံ ဒဿာမိ, အဇ္ဇ အနိ မယှံ တ တုယှံ တ ဗလမဟန္တတံ, အာနုဘာဝမဟန္တတံ ဇာနိဿာမီ"တိ အင်္ဂါရကာသုတဋေ ဌတွာ "ဘန္တေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓ အဟံ ဣမိဿာ အင် ကရကာသုယာ အဓောသီသော ပတမာနောပိ န နိဝတ္တိဿာမိ, ကေဝလံ တုမှေဟ မယာ ဒိန္နံ ဘောဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှ ထာ"တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၄၀. "ကာမံ ပတာမိ နိရယံ၊ ဥဒ္ဓံပါဒေါ အဝံသိရော။
နာနရိယံ ကရိဿာမိ၊ ဟန္ဒ ပိဏ္ဍံ ပဋိဂ္ဂဟာ"တိ။

တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ဘန္တေ, ပစ္စေကဝရဗုဒ္ဓ သစေပဟံ တုမှာကံ ပိဏ္ဍပာတံ ဒေန္တော ဧကံသေနေဝ ဣမံ နိရယံ ဥဒ္ဓံပါဒေါ အဝံသိရော ဟုတွာ ပတာမိ, တထာပိ ယဒိဒံ အအာနုဋ္ဌ အသီလဋ္ဌ အရိယေဟိ အကတ္တဗ္ဗတ္ တာ အနရိယေဟိ စ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ **"အနရိယ"**န္တိ ဝုစ္စတိ, "န တံ အနရိယံ ကရိဿာမိ , ဟန္ဒ ဣမံ မယာ ဒီယမာနံ ပိဏ္ဍံ ပဋိဂ္ဂဟ ပဋိဂ္ဂဏှာဟီ"တိ။ ဧတ္ထ စ **ဟန္ဒာ** တိ ဝေဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။

ဧဝံ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ဒဠှသမာဒာနေန ဘတ္တပာတိံ ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုမတ္ထကေန ပက္ခန္တော, တာဝဒေဝ အသီတိဟတ္ထဂမ္ဘီရာယ အင်္ဂါရကာသုယာ တလတော ဥပရူပရိဇာတံ သတပတ္တပုပ္ဖံ ဧကံ မဟာပဒုမံ ဥ ဂ္ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒေ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တတော မဟာတုမ္ဗမတ္တာ ရေဏု ဥဂ္ဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ မုဒ္ဓ နိ ဌတွာ သကလသရီရံ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏသမောကိဏ္ဏမိဝ အကာသိ။ သော ပဒုမကဏ္ဏိကာယ ဌတွာ နာနဂ္ဂရသဘော ဇနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သော တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပတ္တံ အာကာသေ ခိပိတွာ တ ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ နာနပ္ပကာရံ ဝလာဟကပန္တိံ မဒ္ဒမာနော ဝိယ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတော။ မာရောပိ ပရာဇိတော ဒေမနဿံ ပတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္ တော ပန ပဒုမကဏ္ဏိကာယ ဌိတကောဝ မဟာဇနဿ အနသီလသံဝဏ္ဏနေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဟာဇနေန ပရိဝုတော အတ္တနော နိဝေသနမေဝ ပဝိသိတွာ ယာဝဇီဝံ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ “နယိဒံ, ဂဟပတိ, အစ္ဆရိယံ, ယံ တ္ဝံ ဧဝံ ဒဿနသမ္ပန္နော ေတရဟိ ဒေဝတာယ န ကမ္ပိတော, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတေဟိ ကတမေဝ အစ္ဆရိယ”န္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ, မာရံ ပရာဇေတ္ဝာ ပဒုမကဏ္ဏိကာယ ဌတ္ဝာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍပါတ ဒါယကော ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ခဒိရင်္ဂါရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကုလာဝကဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ကုလာဝကဉ္စ နစ္စဉ္စ၊ သမ္မောဒမစ္ဆဝဋ္ဋကံ။
သကုဏံ တိတ္တိရံ ဗကံ၊ နန္ဒဉ္စ ခဒိရင်္ဂါရန္တိ။

၅. အတ္ထကာမဝဂ္ဂေါ

[၄၁] ၁. လောသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော အတ္ထကာမဿာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လောသကတိဿတ္ထေရံ နာမ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကော ပနေသ လောသကတိဿတ္ထေရော နာမာတိ? ကောသလရဋ္ဌေ ဧကော အတ္တနော ကုလနာသကော ကေဝဋ္ဋပုတ္တကော အလာဘီ ဘိက္ခု။ သော ကိရ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေတော စဝိတ္ဝာ ကောသလရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ကုလသဟဿဝတိ သေ ကေဝဋ္ဋဂါမေ ဧကိဿာ ကေဝဋ္ဋိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ တံ ကုလသဟဿံ ဇာလဟတ္ထံ နဒိယဉ္စ တဠာကာဒီသု စ မစ္ဆေ ပရိယေသန္တံ ဧကံ ခုဒ္ဒကမစ္ဆမ္ပိ နာလတ္ထ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ တေ ကေဝဋ္ဋာ ပရိဟာယန္တိယေဝ။ တသ္မိဉ္စ ကုစ္ဆိဂတေယေဝ နေသံ ကမော သတ္တ တရေ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော, သတ္တ တရေ ရညာ ဒဏ္ဍိတော။ ဧဝံ အနုက္ကမေန ဒုဂ္ဂတာ ဇာတာ။ တေ စိန္တယိံသု “ပုဗ္ဗေ အမှာကံ ဧဝရူပံ နတ္ထိ, ဣဒါနိ ပန ပရိဟာယာမ, အမှာကံ အန္တရေ ကောယ ကာဠကဏ္ဏိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဒွေဝ ဘာဂ ဟောမာ”တိ ပဉ္စ ပဉ္စ ကုလသတာနိ ဧကတော အဟေသုံ။ တတော ယတ္ထ တဿ မာတာပိတရော, သော ဝ ကောဋ္ဌာသော ပရိဟာယတိ, ဣတရော ဝဍ္ဎတိ။ တေ တမ္ပိ ကောဋ္ဌာသံ ဒွိဓာ, တမ္ပိ ဒွိဓာတိ ဧဝံ ယာဝ တမေဝ ကုလံ ဧကံ အဟောသိ, တာဝ ဝိဘဇိတ္ဝာ တေသံ ကာဠကဏ္ဏိဘာဝံ ဉတ္ဝာ ပဟာရေတ္ဝာ နိက္ကမိံသု။

အထဿ မာတာ ကိစ္ဆေန ဇီဝမာနာ ပရိပက္ကေ ဂဗ္ဘေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝိဇာယိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တံ န သက္ကာ နာသေတုံ, အန္တောဃဋေ ပဒီပေ ဝိယ တဿ ဟဒယေ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယော ဇလတိ။ သာ တံ အာရက္ခံ ပဋိဇဂ္ဂိတ္ဝာ အာဓာဝိတ္ဝာ ပရိဓာဝိတ္ဝာ ဝိစရဏကာလေ ဧကမဿ ကပာလကံ ဟတ္ထေ ဒတ္ဝာ “ပုတ္တ, တော ဃရံ ပဝိသာ”တိ ပေသေတ္ဝာ ပလာတာ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဧကကောဝ ဟုတ္ဝာ တတ္ထ တတ္ထ ဘိက္ခံ ပရိယေသိတ္ဝာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သယတိ, န နှာယတိ, န သရီရံ ပဋိဇဂ္ဂတိ, ပံသုပိသာစကော ဝိယ ကိစ္ဆေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ သော အနုက္ကမေန သတ္တဝဿိကော ဟုတ္ဝာ ဧကသ္မိံ ဂေဟဒွာရေ ဥက္ခလိဓောဝနဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍိတဋ္ဌာနေ ကာကော ဝိယ ဧကေကံ ဘတ္တသိတ္ထံ ဥစ္စိနိတ္ဝာ ခာဒတိ။

အထ နံ ဓမ္မသေနာပတိ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဒိသွာ “အယံ သတ္တော အတိကာရုညပ္ပတ္တော , ကတရဂါမဝါသိကော နု ခေါ”တိ တသ္မိံ မေတ္တစိတ္တံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ “ဧဟိ, ရေ”တိ အာဟ။ သော အာဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ထေရော “ကတရဂါမဝါသိကောသိ, ကဟံ တ ေ မာတာပိတရော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ, ဘန္တေ, နိပ္ပစ္စယော, မယှံ မာတာပိတရော မံ နိဿာယ ‘ကိလန္တမှာ’တိ မံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာတာ”တိ။ “အပိ ပန ပဗ္ဗဇိဿသီ”တိ။ “ဘန္တေ, အဟံ တာဝ ပဗ္ဗဇေယျံ, မာဒိသံ ပန ကပဏံ ကော ပဗ္ဗာဇေဿသီ”တိ? “အဟံ ပဗ္ဗာဇေဿာမီ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ, ပဗ္ဗာဇေထာ”တိ။ ထေရော တဿ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ဒတ္ဝာ တံ ဝိဟာရံ နေတ္ဝာ သဟတ္ထေနေဝ နှာပေတ္ဝာ ပဗ္ဗာဇေတ္ဝာ ပရိပုဏ္ဏဝဿံ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ သော မဟလ္လကကာလေ “လောသကတိဿတ္ထေရော”တိ ပညာယိတ္ထ အပ္ပပုညော အပ္ပလာဘော။ တေန ကိရ အသဒိသဒါနေပိ ကုစ္ဆိပူရော န လဒ္ဓပုဗ္ဗော, ဇီ

ဝိတဃဋ္ဋနမတ္တမေဝ လဘတိ။ တသ္မာ ဟိ ပတ္တေ ကောသိမ္ပိယေဝ ယာဂုဥဠုင်္ကေ ဒိန္နေ ပတ္တော သမတိတ္တိကော ဝိယ ဟုတွာ ပညာယတိ။ အထ မနုဿာ “ဣမဿ ပတ္တော ပူရော”တိ ဟေဋ္ဌာ ယာဂုံ ဒေန္တိ။ တဿ ပတ္တေ ယာဂုံ အာနကာလေ မနုဿာနံ ဘာဇနေ ယာဂု အန္တရဓာယတီတိပိ ဝဒန္တိ။ ခဇ္ဇကာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

သော အပရေန သမယေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတောပိ အပ္ပလာဘောဝ အဟောသိ။ အထဿ အနုပုဗ္ဗေန အာယုသင်္ခါရေသု ပရိဟီနေသု ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသော သမ္ပာပုဏိ။ ဓမ္မသေနာပတိ အာဝဇ္ဇေန္တော တဿ ပရိနိဗ္ဗာနဘာဝံ ဉတွာ “အယံ လောသကတိဿတ္ထေရော အဇ္ဇ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ, အဇ္ဇ မယာ ဧတဿ ယာဝဒတ္ထံ အာဟာရံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တံ အာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ထေရော တံ နိဿာယ တာဝ ဗဟုမနုဿာယ သာဝတ္ထိယာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဝန္ဒနမတ္တမ္ပိ နာလတ္ထ။ အထ နံ ထေရော “ဂစ္ဆာဝုသော, အာသနသာလာယ နိသီဒါ”တိ ဥယျောဇေတွာ ဂတော။ တံ အာဂတမေဝ မနုဿာ “အယျော, အာဂတော”တိ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဘောဇေသိ။ ထေရောပိ “ဣမံ လောသကဿ ဒေထာ”တိ လဒ္ဓာဟာရံ ပေသေသိ။ တံ ဂဟေတွာ ဂတာ လောသကတိဿတ္ထေရံ အသရိတွာ သယမေဝ ဘုဉ္ဇိံသု။ အထ ထေရဿ ဥဋ္ဌာယ ဝိဟာရံ ဂမနကာလေ လောသကတိဿတ္ထေရော အာဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိ, ထေရော နိဝတ္တိတွာ ဌိတကောဝ “လဒ္ဓံ တေ, အာဝုသော, ဘတ္တ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ လဘိဿာမ နော, ဘန္တေတိ။ ထေရော သံဝေဂပတ္တော ကာလံ ဩလောကေသိ, ကာလော အတိက္ကန္တော။ ထေရော “ဟောတာဝုသော, ဣဓေဝ နိသီဒါ”တိ လောသကတ္ထေရံ အာသနသာလာယံ နိသီဒါပေတွာ ကောသလရညော နိဝေသနံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ထေရဿ ပတ္တံ ဂဟာပေတွာ “ဘတ္တဿ အကာလော”တိ ပတ္တပူရံ စတုမဓုရံ အဒါပေသိ။ ထေရော တံ အာဒါယ ဂန္တွာ “ဧဟာဝုသော, တိဿ ဣမံ စတုမဓုရံ ဘုဉ္ဇာ”တိ ဝတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ထေရေ ဂါရဝေန လဇ္ဇန္တော န ပရိဘုဉ္ဇတိ။ အထ နံ ထေရော “ဧဟာဝုသော တိဿ, အဟံ ဣမံ ပတ္တံ ဂဟေတွာဝ ဌဿာမိ, တွံ နိသီဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇ။ သစေ အဟံ ပတ္တံ ဟတ္ထတော မုဉ္စေယျံ, ကိဉ္စိ န ဘဝေယျာ”တိ အာဟ။ အထာယသ္မာ လောသကတိဿတ္ထေရော အဂ္ဂသာဝကေ ဓမ္မသေနာပတိမှိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဌိတေ စတုမဓုရံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ တံ ထေရဿ အရိယိဒ္ဓိဗလေန ပရိက္ခယံ န အဂမာသိ။ တဒါ လောသကတိဿတ္ထေရော ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရပူရံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ, တံ ဒိဝသံယေဝ စ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ သန္တိကေ ဌတွာ သရီရနိက္ခေပံ ကာရေသိ, ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ကရိံသု။

တဒါ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ “အာဝုသော, အဟော လောသကတိဿတ္ထေရော အပ္ပပုညော အပ္ပလာဘီ, ဧဝရူပေန နာမ အပ္ပပုညေန အပ္ပလာဘိနာ ကထံ အရိယဓမ္မော လဒ္ဓေါ”တိ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေ “ဣမာယ နာမ, ဘန္တေ”တိ အာရောစယိံသု။ သတ္ထာ “ဘိက္ခဝေ, ဧသော ဘိက္ခု အတ္တနော အလာဘိဘာဝဉ္စ အရိယဓမ္မလာဘိဘာဝဉ္စ အတ္တနာဝ အကာသိ။ အယဉှိ ပုဗ္ဗေ ပရေသံ လာဘန္တရာယံ ကတွာ အပ္ပလာဘီ ဇာတော, “အနိစ္စံ, ဒုက္ခံ, အနတ္တာ”တိ ဝိပဿနာယ ယုတ္တဘာဝဿ ဗလေန အရိယဓမ္မလာဘီ ဇာတော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ အညတရော ဘိက္ခု ဧကံ ကုဋုမ္ဗိကံ နိဿာယ ဂါမကာဝါသေ ဝသတိ ပကတတ္တော သီလဝါ ဝိပဿနာယ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော။ အထေကော ခီဏာသဝတ္ထေရော သမဝတ္တဝါသံ ဝသမာနော အနုပုဗ္ဗေန တဿ ဘိက္ခုနော ဥပဋ္ဌာကကုဋုမ္ဗိကဿ ဝသနဂါမံ သမ္ပတ္တော။ ကုဋုမ္ဗိကော ထေရဿ ဣရိယာပထေယေဝ ပသီဒိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ ဃရံ ပဝေသေတွာ သက္ကစ္စံ ဘောဇေတွာ ထောကံ ဓမ္မကထံ သုတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, အမှာကံ ဓုရဝိဟာရမေဝ ဂစ္ဆထ, မယံ သာယနှသမယေ အာဂန္တွာ ပဿိဿာမာ”တိ အာဟ။ ထေရော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ နေဝါသိကတ္ထေရံ ဝန္ဒိတွာ အာပုစ္ဆိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သောပိ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “လဒ္ဓေါ တေ, အာဝုသော, ဘိက္ခာဟာရော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, လဒ္ဓေါ”တိ။ “ကဟံ လဒ္ဓေါ”တိ? “တုမှာကံ ဓုရဂါမေ ကုဋုမ္ဗိကဃရေ”တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ အတ္တနော သေနာသနံ ပုစ္ဆိတွာ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ ဈာနသုခေန ဖလသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တော နိသီဒိ။

သောပိ ကုဋုမ္ဗိကော သာယနှေ ဂန္ဓမာလဉ္စေဝ ပဒီပေယျဉ္စ ဂါဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ နေဝါသိကတ္ထေရံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, ဧကော အာဂန္တုကတ္ထေရော အတ္ထိ, အာဂတော နု ခေါ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, အာဂတော”တိ။ “ဣဒါနိ ကဟ”န္တိ။ “အသုကသေနာသနေ နာမာ”တိ။ သော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော

ဓမ္မကထံ သုတွာ သီတလဝေလာယ စေတိယင်္ဂဏေ ဗောဓိယင်္ဂဏေ ပူဇေတွာ ဒီပေ ဇာလေတွာ ဥဘောပိ ဇနေ နိမန္တေတွာ ဂတော။ နေဝါသိကတ္ထေရောပိ ခေါ "အယံ ကုဋုမ္ဗိကော ပရိဘိန္နော, သစာယံ ဘိက္ခု ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသိဿတိ, န မံ သော ကိသ္မိဉ္စိ ဂဏယိဿတီ"တိ ထေရေ အနတ္တမနတံ အာပဇ္ဇိတွာ "ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဧတဿ အဝသနာကာရော မယာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ တေန ဥပဋ္ဌာနဝေလာယ အာဂတေန သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ န ကထေသိ။ ခီဏာသဝတ္ထေရော တဿ အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ "အယံ ထေရော မမ ကုလေ ဝါ ဂဏေ ဝါ အပလိဗုဒ္ဓဘာဝံ န ဇာနာတီ"တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဈာနသုခေန ဖလသုခေန ဝီတိနာမေသိ။

နေဝါသိကောပိ ပုနဒိဝသေ နခပိဋ္ဌေန ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ နခေန ဒွါရံ အာကောဋေတွာ ကုဋုမ္ဗိကဿ ဂေဟံ အဂမာသိ။ သော တဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ "အာဂန္တုကတ္ထေရော ကဟံ, ဘန္တေ"တိ ပုစ္ဆိ။ "နာဟံ တဝ ကုလူပကဿ ပဝတ္တိံ ဇာနာမိ, ဃဏ္ဋိံ ပဟရန္တောပိ ဒွါရံ အာကောဋေန္တောပိ ပဗောဓေတုံ နာသက္ခိံ, ဟိယျော တဝ ဂေဟေ ပဏီတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ဣဒါနိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တော ဘဝိဿတိ, တွံ ပသီဒမာနော ဧဝရူပေသုယေဝ ဌာနေသု ပသီဒသီ"တိ အာဟ – "ခီဏာသဝတ္ထေရောပိ အတ္တနော ဘိက္ခာစာရဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ သရီရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ အဂမာသိ။ သော ကုဋုမ္ဗိကော နေဝါသိကတ္ထေရဿ သပ္ပိမဓုသက္ခရာဘိသင်္ခတံ ပါယာသံ ပါယေတွာ ပတ္တံ ဂန္ဓစုဏ္ဏေဟိ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ပုန ပူရေတွာ "ဘန္တေ, သော ထေရော မဂ္ဂကိလန္တော ဘဝိဿတိ, ဣဒမဿ ဟရထာ"တိ အဒါသိ။ ဣတရော အပ္ပဋိက္ခိပိတွာဝ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော "သစေ သော ဘိက္ခု ဣမံ ပါယာသံ ပိဝိဿတိ, ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ နိက္ကဍ္ဍိယမာနောပိ န ဂမိဿတိ။ သစေ ပနာဟံ ဣမံ ပါယာသံ မနုဿာနံ ဒဿာမိ, ပါကဋံ မေ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ။ သစေ ဥဒကေ ဆဍ္ဍေဿာမိ, ဥဒကပိဋ္ဌေ သပ္ပိ ပညာယိဿတိ ။ သစေ ဘူမိယံ ဆဍ္ဍေဿာမိ, ကာကသန္နိပါတေန ပညာယိဿတိ။ ကတ္ထ နု ခေါ ဣမံ ဆဍ္ဍေယျ"န္တိ ဥပဓာရေန္တော ဧကံ ဈာမက္ခေတ္တံ ဒိသွာ အင်္ဂါရေ ဝိယူဟိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိတွာ ဥပရိ အင်္ဂါရေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဝိဟာရံ ဂတော တံ ဘိက္ခုံ အဒိသွာ စိန္တေသိ "အဒ္ဓာ သော ဘိက္ခု ခီဏာသဝေါ မမ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ အညတ္ထ ဂတော ဘဝိဿတိ, အဟော မယာ ဥဒရဟေတု အယုတ္တံ ကတ"န္တိ တာဝဒေဝဿ မဟန္တံ ဒေါမနဿံ ဥဒပါဒိ။ တတော ပဋ္ဌာယေဝ စ မနုဿပေတော ဟုတွာ န စိရဿေဝ ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သော ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန ပဉ္စဇာတိသတာနိ ယက္ခော ဟုတွာ ဧကဒိဝသမ္ပိ ဥဒရပူရံ အာဟာရံ န လဘိ။ ဧကဒိဝသံ ပန ဂဗ္ဘမလံ ဥဒရပူရံ လဘိ။ ပုန ပဉ္စဇာတိသတာနိ သုနခော အဟောသိ။ တဒါပိ ဧကဒိဝသံ ဘတ္တဝမနံ ဥဒရပူရံ လဘိ, သေသကာလေ ပန တေန ဥဒရပူရော အာဟာရော နာမ န လဒ္ဓပုဗ္ဗော။ သုနခယောနိတော ပန စဝိတွာ ကာသိရဋ္ဌေ ကေဝဋ္ဋဂါမေ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နိဗ္ဗတ္တိတော ပဋ္ဌာယ တံ ကုလံ ပရမဒုဂ္ဂတမေဝ ဇာတံ, ဇာတိတော ဥဒ္ဓံ ဥဒကကဉ္စိကမတ္တမ္ပိ န လဘိ။ တဿ ပန "မိတ္တဝိန္ဒကော"တိ နာမံ အဟောသိ။ မာတာပိတရော ဆာတကဒုက္ခံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တာ "ဂစ္ဆ ကာဠကဏ္ဏီ"တိ တံ ပောထေတွာ နီဟရိံသု။ သော အနာထော ဝိစရန္တော ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ သိပ္ပံ ဝါစေတိ။ တဒါ ဗာရာဏသိဝါသိနော ဒုဂ္ဂတာနံ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တိ။ အယမ္ပိ မိတ္တဝိန္ဒကော ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ သိက္ခတိ။ သော ဖရုသော အနောဝါဒက္ခမော တံ တံ ပဟရန္တော ဝိစရတိ, ဗောဓိသတ္တေန ဩဝဒိယမာနောပိ ဩဝါဒံ န ဂဏှာတိ။ တံ နိဿာယ အာယောပိဿ မန္ဒော ဇာတော။

အထ သော မာဏဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဏ္ဍိတွာ ဩဝါဒံ အဂဏှန္တော တတော ပလာယိတွာ အာဟိဏ္ဍန္တော ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ ပတွာ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝတိ။ သော တတ္ထ ဧကာယ ဒုဂ္ဂတိတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သာ တံ နိဿာယ ဒွေ ဒါရကေ ဝိဇာယိ။ ဂါမဝါသိနော "အမှာကံ သာသနံ ဒုဿာသနံ စ အာရောစေယျာသီ"တိ မိတ္တဝိန္ဒကဿ ဘတိံ ဒတွာ တံ ဂါမဒွါရေ ကုဋိကာယ ဝသာပေသုံ။ တံ ပန မိတ္တဝိန္ဒကံ နိဿာယ တေ ပစ္စန္တဝါသိနော သတ္တက္ခတ္တုံ ရာဇဒဏ္ဍံ အဂမံသု, သတ္တက္ခတ္တုံ နေသံ ဂေဟာနိ ဈာယိံသု, သတ္တက္ခတ္တုံ တဠာကံ ဘိဇ္ဇိ။ တေ သန္နိပတိတွာ "အမှာကံ ပုဗ္ဗေ မိတ္တဝိန္ဒကဿ အနာဂတကာလေ ဧဝရူပံ နတ္ထိ, ဣဒါနိ ပနဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယာမာ"တိ တံ ပောထေတွာ နီဟရိံသု။

သော အတ္တနော အရကေ ဂဟေတွာ အညတ္တ ဂစ္ဆန္တော ကေံ အမနုဿပရိဂ္ဂဟံ အဋ္ဋဝိံ ပာဝိသိ။ တတ္ထဿ အမနုဿာ အရကေ စ ဘရိယဥ္စ မာရေတွာ မံသံ ခါဒိံသု။ သော တတော ပလာယိတွာ တတော တတော အာဟိဏ္ဍန္တော ကေံ ဂမ္ဘီရံ နာမ ပဋ္ဋနကမံ နာတဝိဿဇ္ဇနဒိဝသေယေဝ ပတွာ ကမ္မကာရကော ဟုတွာ နာဝံ အဘိရုဟိ။ နာတ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ သတ္တာဟံ ဂန္တွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ အာကောဋ္ဋေတွာ ဌပိတာ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ တေ ကာဠ ကဏ္ဏိသလာကံ စာရေသုံ, သတ္တက္ခတ္တုံ မိတ္တဝိန္ဒကဿေဝ ဟပုဏိ။ မနုဿာ တဿေကံ ဝေဠုကလာပံ ဒတွာ တ ဟတ္တေ ဂဟေတွာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ခိပိံသု, တသ္မိံ ခိတ္တမတ္တေ နာဝ အဂမာသိ။ မိတ္တဝိန္ဒကော ဝေဠုကလာပေ နိပဇ္ဇိတွာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ဂစ္ဆန္တော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ရက္ခိတသီလဿ ဖလေန သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ဖလိကဝိမာနေ စတဿော ဒေဝဓိတရော ပဋိလဘိတွာ တာသံ သန္တိကေ သုခံ အနုဘဝမာနော သတ္တာဟံ ဝသိ။ တာ ပန ဝိမာနပေတိယော သတ္တာဟံ သုခံ အနုဘဝန္တိ, သတ္တာဟံ ဒုက္ခံ။ သတ္တာဟံ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတုံ ဂစ္ဆမာနာ "ယာဝ မယံ အာဂစ္ဆာမ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောဟီ"တိ ဝတွာ အဂမံသု။

မိတ္တဝိန္ဒကော တာသံ ဂတကာလေ ဝေဠုကလာပေ နိပဇ္ဇိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ရဇတဝိမာနေ အဋ္ဌ ဒေဝဓိတရော လဘိ။ တတောပိ ပရံ ဂစ္ဆန္တော မဏိဝိမာနေ သောဠသ, ကနကဝိမာနေ ဒွတ္တိံသ ဒေဝဓိတရော လဘိ။ တာသမ္ပိ ဝစနံ အကတွာ ပရတော ဂစ္ဆန္တော အန္တရဒီပကေ ကေံ ယက္ခနဂရံ အဒ္ဒသ။ တတ္ထေကာ ယက္ခိနီ အဇရူပေန ဝိစရတိ။ မိတ္တဝိန္ဒကော တဿာ ယက္ခိနိဘာဝံ အဇာနန္တော "အဇမံသံ ခါဒိဿာမီ"တိ တံ ပာဒေ အဂ္ဂဟေသိ, သာ ယက္ခာနုဘာဝေန တံ ဥက္ခိပိတွာ ခိပိ။ သော တာယ ခိတ္တော သမုဒ္ဒမတ္ထကေန ဂန္တွာ ဗာရာဏသိယံ ပရိခာပိဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ကဏ္ဋကဂုမ္ဗမတ္ထကေ ပတိတွာ ပဝဋ္ဋမာနော ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ တသ္မိဥ္စ သမယေ တသ္မိံ ပရိခာပိဋ္ဌေ ရညော အဇိကာ စရမာနာ စောရာ ဟရန္တိ။ အဇိကဂောပကာ "စောရေ ဂဏှိဿာမာ"တိ ဧကမန္တံ နိလီနာ အဋ္ဌံသု။ မိတ္တဝိန္ဒကော ပဝဋ္ဋိတွာ ဘူမိယံ ဌိတော တာ အဇိကာ ဒိသွာ စိန္တေသိ "အဟံ သမုဒ္ဒေ ဧကသ္မိံ ဒီပကေ အဇိကံ ပာဒေ ဂဟေတွာ တာယ ခိတ္တော ဣဓ ပတိတော။ သစေ ဣဒာနိ ကေံ အဇိကံ ပာဒေ ဂဟေဿာမိ, သာ မံ ပရတော သမုဒ္ဒ ပိဋ္ဌေ ဝိမာနဒေဝတာနံ သန္တိကေ ခိပိဿတီ"တိ။ သော ဧဝံ အယောနိသော မနသိကရိတွာ အဇိကံ ပာဒေ ဂဏှိ, သာ ဂဟိတမတ္တာ ဝိရဝိ။ အဇိကဂောပကာ ဣတော စိတော စ အာဂန္တွာ တံ ဂဟေတွာ "တွောကံ ကာလံ ရာဇကုလေ အ ဇိကခါဒကော သေ စောရော"တိ တံ ကောဋ္ဋေတွာ ဗန္ဓိတွာ ရညော သန္တိကံ နေန္တိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဗောဓိသတ္တော ပဉ္စသတမာဏဝကပရိဝုတော နဂရာ နိက္ခမ္မ နှာယိတုံ ဂစ္ဆန္တော မိတ္တဝိန္ဒကံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ တေ မနုဿေ အာဟ – "တာတ, အယံ အမှာကံ အန္တေဝာသိကော, ကသ္မာ နံ ဂဏှထာ"တိ? "အဇိကစောရကော, အယျ, ကေံ အဇိကံ ပာဒေ ဂဏှိ, တသ္မာ ဂဟိတော"တိ။ "တေန ဟေတံ အမှာကံ ဒာသံ ကတွာ ဒေထ, အမှေဟ နိဿာယ ဇီဝိဿတီ"တိ။ တေ, "သာဓု အယျာ"တိ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဂမံသု။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော "မိတ္တဝိန္ဒက, တွံ ဧတ္တကံ ကာလံ ကဟံ ဝသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ သော သဗ္ဗံ အတ္တနာ ကတကမ္မံ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော "အတ္ထကာမာနံ ဝစနံ အကရောန္တော ဧဝံ ဒုက္ခံ ပာပုဏာတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂာထမာဟ –

၄၁. "ယော အတ္ထကာမဿ ဟိတာနုကမ္ပိနော၊ ဩဝဇ္ဇမာနော န ကရောတိ သာသနံ။
အဇိယာ ပာဒမောလမ္ဗ၊ မိတ္တကော ဝိယ သောစတီ"တိ။

တတ္ထ **အတ္ထကာမဿာ** တိ ဝုဍ္ဎိံ ဣစ္ဆန္တဿ။ **ဟိတာနုကမ္ပိနော** တိ ဟိတေန အနုကမ္ပမာနဿ။ **ဩဝဇ္ဇမာနော**တိ မုဒုကေန ဟိတစိတ္တေန ဩဝဒိယမာနော။ **န ကရောတိ သာသန**န္တိ အနုသိဋ္ဌိံ န ကရောတိ, ဒုဗ္ဗစော အနောဝါဒကော ဟောတိ။ **မိတ္တကော ဝိယ သောစတီ** တိ ယထာယံ မိတ္တဝိန္ဒကော အဇိကာယ ပာဒံ ဂဟေတွာ သောစတိ ကိလမတိ, ဧဝံ နိစ္စကာလံ သောစတီတိ ဣမာယ ဂါထာယ ဗောဓိသတ္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

ဧဝံ တေန ထေရေန ဧတ္တကေ အဒ္ဓါနေ တီသုယေဝ အတ္တဘာဝေသု ကုစ္ဆိပူရော လဒ္ဓပုဗ္ဗော။ ယက္ခေန ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ဂဗ္ဘမလံ လဒ္ဓံ, သုနခေန ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ဘတ္တဝမနံ, ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ ဓမ္မသေနာပတိဿာနုဘာဝေန စတုမဓုရံ လဒ္ဓံ။ ဧဝံ ပရဿ လာဘန္တရာယကရဏံ နာမ မဟာဒေသန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ ပန ကာလေ သောပိ အာစရိယော မိတ္တဝိန္ဒကောပိ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ‘‘ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တနော အပ္ပလာဘိဘာဝဥ္စ အရိယဓမ္မလာဘိဘာဝဉ္စ သယမေဝ ဧသ အကာသီ’’တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ မိတ္တဝိန္ဒကော လောသကတိဿော အဟောသိ, ဒိသာပါမောက္ခာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

လောသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၄၂] ၂. ကပောတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော အတ္ထကာမဿာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ လောလဘာဝေါ နဝကနိပါတေ **ကာကဇာတကေ** အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန တံ ဘိက္ခုံ ‘‘အယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု လောလော’’တိ သတ္ထု အာရောစေသုံ။ အထ နံ သတ္ထာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု လောလောသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ။ သတ္ထာ ‘‘ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဘိက္ခု လောလော လောလကာရဏာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော, ပဏ္ဍိတာပိ တံ နိဿာယ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ ပရိဟီနာ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပါရာဝတယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဗာရာဏသိဝါသိနော ပုညကာမတာယ တတ္ထ တတ္ထ ရုက္ခေ သကုဏာနံ သုခဝသနတ္ထာယ ထုသပစ္ဆိယော ဩလမ္ဗေန္တိ။ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနောပိ ဘတ္တကာရကော အတ္တနော မဟာနသေ ဧကံ ထုသပစ္ဆိံ ဩလမ္ဗေတွာ ဌပေသိ, ဗောဓိသတ္တော တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ပါတောဝ နိက္ခမိတွာ ဂောစရေ စရိတွာ သာယံ အာဂန္တွာ တတ္ထ ဝသန္တော ကာလံ ခေပေသိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော ကာကော မဟာနသမတ္ထကေန ဂစ္ဆန္တော အမ္ဗိလာနမ္ဗိလမစ္ဆမံသာနံ ဓူပနဂန္ဓံ ဃာယိတွာ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ‘‘ကံ နု ခေါ နိဿာယ ဣမံ မစ္ဆမံသံ လဘိဿာမီ’’တိ အဝိဒူရေ နိသီဒိတွာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော သာယံ ဗောဓိသတ္တံ အာဂန္တွာ မဟာနသံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ ‘‘ဣမံ ပါရာဝတံ နိဿာယ မစ္ဆမံသံ လဘိဿာမီ’’တိ ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ နိက္ခမိတွာ ဂောစရတ္ထာယ ဂမနကာလေ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အဂမာသိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ‘‘ကသ္မာ တွံ, သမ္မ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ စရသီ’’တိ အာဟ။ ‘‘သာမိ, တုမှာကံ ကိရိယာ မယှံ ရုစ္စတိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှေ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ’’တိ။ ‘‘သမ္မ, တုမှေ အညဂောစရာ, မယံ အညဂောစရာ, တုမှေဟိ အမှာကံ ဥပဋ္ဌာနံ ဒုက္ကရ’’န္တိ။ ‘‘သာမိ, တုမှာကံ ဂောစရဂ္ဂဟဏကာလေ အဟမ္ပိ ဂောစရံ ဂဟေတွာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဂမိဿာမီ’’တိ။ ‘‘သာဓု, ကေဝလံ တေ အပ္ပမတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ကာကံ ဩဝဒိတွာ ဂောစရံ စရန္တော တိဏဗီဇာဒီနိ ခာဒတိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပန ဂောစရဂ္ဂဟဏကာလေ ကာကော ဂန္တွာ ဂေါမယပိဏ္ဍံ အပနေတွာ ပါဏကေ ခါဒိတွာ ဥဒရံ ပူရေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ‘‘သာမိ, တုမှေ အတိဝေလံ စရထ, အတိဗဟုဘက္ခေန နာမ ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တေန ဂောစရံ ဂဟေတွာ သာယံ အာဂစ္ဆန္တေန သဒ္ဓိံယေဝ မဟာနသံ ပာဝိသိ။ ဘတ္တကာရကော ‘‘အမှာကံ ကပောတော အညမ္ပိ ဂဟေတွာ အာဂတော’’တိ ကာကဿာပိ ပစ္ဆိံ ဌပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွေဝ ဇနာ ဝသန္တိ။

အထေကဒိဝသံ သေဋ္ဌိဿ ဗဟုံ မစ္ဆမံသံ အာဟရိံသု။ တံ အာဒာယ ဘတ္တကာရကော မဟာနသေ တတ္ထ တတ္ထ ဩလမ္ဗေသိ။ ကာကော တံ ဒိသွာ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ‘‘သွေဝ ဂောစရဘူမိံ အဂန္တွာ မယာ ဣဒမေဝ ခါဒိတဗ္ဗ’’န္တိ ရတ္တိံ နိတ္ထုနန္တော နိပဇ္ဇိ။ ပုနဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တော ဂောစရာယ ဂစ္ဆန္တော ‘‘ဧဟိ, သမ္မ, ကာကာ’’တိ အာဟ။ ‘‘သာမိ, တုမှေ ဂစ္ဆထ, မယှံ ကုစ္ဆိရောဂေါ အတ္ထီ’’တိ။ ‘‘သမ္မ, ကာကာနံ ကုစ္ဆိရောဂေါ နာမ န ကဒါစိ ဘူတပုဗ္ဗော, ရတ္တိံ တီသု ယာမေသု ဧကေကသ္မိံ ယာမေ မုစ္ဆိတာ ဟောန္တိ, ဒီပဝဋ္ဋိံ ဂိလိတကာလေ ပန နေသံ မုဟုတ္တံ တိတ္တိ ဟောတိ, တွံ ဣမံ မစ္ဆမံသံ ခါဒိတုကာမော ဘဝိဿသိ, ဧဟိ မနုဿပရိဘောဂေါ နာမ တုမှာကံ ဒုပ္ပရိဘုဉ္ဇိယော, မာ ဧဝရူပံ အကာသိ, မယာ သဒ္ဓိံယေဝ ဂောစရာယ ဂစ္ဆာဟီ’’တိ။ ‘‘န သက္ကောမိ, သာမီ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ ပညာယိဿသိ သကေန ကမ္မေန, လောဘဝသံ အဂန္တွာ အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ’’တိ တံ ဩဝဒိတွာ ဗောဓိသတ္တော ဂောစရာယ ဂတော။

ဘတ္တကာရကော နာနပ္ပကာရံ မစ္ဆမံသဝိကတိံ သမ္ပာဒေတွာ ဥသုမနိက္ခမနတ္ထံ ဘာဇနာနိ ထောကံ ဝိဝရိတွာ ရသပရိဿာဝနကရောဋိံ ဘာဇနမတ္ထကေ ဌပေတွာ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ သေဒံ ပုဉ္ဆမာနော အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ကာကော ပစ္ဆိတော သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ဘတ္တဂေဟံ ဩလောကေန္တော တဿ နိက္ခန္တဘာဝံ ဉတွာ ‘‘အယံအိဒါနိ

မယ္ဟံ မနောရထံ ပူရေတ္ဝာ မံသံ ခာဒိတုံ ကာလော, ကိံ နု ခေါ မဟာမံသံ ခာအာမိ, ဥအာဟု စုဏ္ဏိကမံသ''န္တိ စိန္တေတွာ ''စုဏ္ဏိကမံသေန နာမ ခိပ္ပံ ကုစ္ဆိံ ပူရေတုံ န သက္ကာ, မဟန္တံ မံသခဏ္ဍံ အာဟရိတွာ ပစ္ဆိယံ နိက္ခိပိတွာ ခာဒမာနော နိပဇ္ဇိဿာမီ''တိ ပစ္ဆိတော ဥပ္ပတိတွာ ရသကရောဠိယံ နိလီယိ။ သာ ''ကိရိ''တိ သဒ္ဒမကာသိ။ ဘတ္တကာရကော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ''ကိံ နု ခေါ ဧတ''န္တိ ပဝိဋ္ဌော ကာကံ ဒိသွာ ''အယံ ဒုဋ္ဌကာကော မဟာသေဋ္ဌိနော ပက္ကမံသံ ခာဒိတုကာမော, အဟံ ခေါ ပန သေဋ္ဌိံ နိဿာယ ဇီဝာမိ, န ဣမံ ဗာလံ, ကိံ မေ ဣမိနာ''တိ ဒွါရံ ပိဓာယ ကာကံ ဂဟေတွာ သကလသရီရေ ပတ္တာနိ လုဉ္စိတွာ အလ္လသိင်္ဂီဝေရလောဏဇီရကာဒယော ကောဋ္ဋေတွာ အမ္ဗိလတက္ကေန အာလောဠေတွာ တေနဿ သကလသရီရံ မက္ခေတွာ တံ ကာကံ ပစ္ဆိယံ ခိပိ။ သော အဓိမတ္တဝေဒနာဘိဘူတော နိတ္ထုနန္တော နိပဇ္ဇိ။

ဗောဓိသတ္တော သာယံ အာဂန္တွာ တံ ဗျသနပ္ပတ္တံ ဒိသွာ ''လောလကာက, မမ ဝစနံ အကတွာ တဝ လောဘံ နိဿာယ မဟာဒုက္ခံ ပတ္တောသီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၄၂. ''ယော အတ္ထကာမဿ ဟိတာနုကမ္ပိနော၊ ဩဝဇ္ဇမာနော န ကရောတိ သာသနံ။
ကပေါတကဿ ဝစနံ အကတွာ၊ အမိတ္တဟတ္ထတ္တဂတောဝ သေတီ''တိ။

တတ္ထ **ကပေါတကဿ ဝစနံ အကတွာ** တိ ဟရာဝတဿ ဟိတာနုသာသနဝစနံ အကတွာ။ **အမိတ္တဟတ္ထတ္တဂတောဝ သေတီ**တိ အမိတ္တာနံ အနတ္ထကာရကာနံ ဒုက္ခုပ္ပာဒကပုဂ္ဂလာနံ ဟတ္ထတ္တံ ဟတ္ထပထံ ဂတော အယံ ကာကော ဝိယ သော ပုဂ္ဂလော မဟန္တံ ဗျသနံ ပတွာ အနုသောစမာနော သေတီတိ။

ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ဂါထံ ဝတွာ ''ဣဒာနိ မယာ စ ဣမသ္မိံ ဌာနေ န သက္ကာ ဝသိတု''န္တိ အညတ္ထ ဂတော။ ကာကောပိ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။ အထ နံ ဘတ္တကာရကော သဒ္ဒိံ ပစ္ဆိယာ ဂဟေတွာ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေသိ။

သတ္ထာပိ ''န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ လောလော, ပုဗ္ဗေပိ လောလောယေဝ, တဉ္စ ပန တေ လောလ္လံ နိဿာယ ပဏ္ဍိတာပိ သကာတသာ ပရိဟီနာ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု အနာဂါမိဖလံ ပတ္တော။ သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ဟရာဝတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကပေါတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၄၃] ၃. ဝေဠုကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော အတ္ထကာမဿာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘဂဝါ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစောသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောယေဝ, ဒုဗ္ဗစတ္တာယေဝ စ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကတွာ သပ္ပမုခေ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စာနိသံသံ ဒိသွာ ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဈာနသုခေန ဝီတိနာမေန္တော အပရဘာဂေ မဟာပရိဝါရော ပဉ္စဟိ တာပသသတေဟိ ပရိဝုတော ဂဏဿ သတ္ထာ ဟုတွာ ဝိဟာသိ။ အထေကော အာသိဝိသပေါတကော အတ္တနော ဓမ္မတာယ စရန္တော အညတရဿ တာပသဿ အဿမပဒံ ပတ္တော။ တာပသော တသ္မိံ ပုတ္တသိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ဧကသ္မိံ ဝေဠုပဗ္ဗေ သယာပေတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ တဿ ဝေဠုပဗ္ဗေ သယနတော ''ဝေဠုကော''တေွဝ နာမံ အကံသု။ တံ ပုတ္တသိနေဟေန ပဋိဇဂ္ဂနတော တာပသဿ ''ဝေဠုကပိတာ''တေွဝ နာမံ အကံသု။

တဒါ ဗောဓိသတ္တော “ကော ကိရ တာပသော အာသိဝိသံ ပဋိဇဂ္ဂတီ”တိ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “သစ္စံ ကိရ တွံ အာသိဝိသံ ပဋိဇဂ္ဂသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ “အာသိဝိသေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော နာမ နတ္ထိ, မာ ဧဝံ ဇဂ္ဂဟီ”တိ အာဟ။ “သော မေ အာစရိယ ပုတ္တော, နာဟံ တေန ဝိနာ ဝတ္တိတုံ သက္ခိဿာမီ”တိ။ “တေန ဟိ တဿေဝ သန္တိကာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိဿသီ”တိ။ တာပသော ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ န ဂဏှိ, အာသိဝိသမ္ပိ ဇဟိတုံ နာသက္ခိ။ တတော ကတိပါဟစ္စယေနေဝ သဗ္ဗေ တာပသာ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂန္တွာ ဂတဋ္ဌာနေ ဖလာဖလဿ သုလဘဘာဝံ ဒိသွာ ဒွေဝ တယော ဒိဝသေ တတ္ထေဝ ဝသိံသု, ဝေဠုကပိတာပိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော အာသိဝိသံ ဝေဠုပဗ္ဗေယေဝ သယာပေတွာ ပိဒဟိတွာ ဂတော။ သော ပုန တာပသေဟိ သဒ္ဓိံ ဒွီဟတီဟစ္စယေန အာဂန္တွာ “ဝေဠုကဿ ဂောစရံ ဒဿာမီ”တိ ဝေဠုပဗ္ဗံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ “ဧဟိ, ပုတ္တက, ဆာတကောသီ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ အာသိဝိသော ဒွီဟတီဟံ နိရာဟာရတာယ ကုဇ္ဈိတွာ ပသာရိတဟတ္ထံ ဍံသိတွာ တာပသံ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ အရညံ ပါဝိသိ။ တာပသာ တံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ ဣသိဂဏဿ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဣသီနံ ဩဝါဒဝသေန ဣမံ ဂါထမာဟ –

၄၃. “ယော အတ္ထကာမဿ ဟိတာနုကမ္ပိနော၊ ဩဝဇ္ဇမာနော န ကရောတိ သာသနံ။
ဧဝံ သော နိဟတော သေတိ၊ ဝေဠုကဿ ယထာ ပိတာ”တိ။

တတ္ထ **ဧဝံ သော နိဟတော သေတီ**တိ ယော ဟိ ဣသီနံ ဩဝါဒံ န ဂဏှာတိ, သော ယထာ ဧသ တာပသော အာသိဝိသမုခေ ပူတိဘာဝံ ပတွာ နိဟတော သေတိ, ဧဝံ မဟာဝိနာသံ ပတွာ နိဟတော သေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣသိဂဏံ ဩဝဒိတွာ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ “န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောယေဝ, ဒုဗ္ဗစဘာဝေနေဝ စ အာသိဝိသမုခေ ပူတိဘာဝံ ပတ္တော”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဝေဠုကပိတာ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝေဠုကဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၄၄] ၄. မကသဇာတကဝဏ္ဏနာ

သေယျော အမိတ္တောတိ ဣဒံ သတ္ထာ မဂဓေသု စာရိကံ စရမာနော အညတရသ္မိံ ဂါမကေ ဗာလဂါမိကမနုဿေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တထာဂတော ကိရ ဧကသ္မိံ သမယေ သာဝတ္ထိတော မဂဓရဋ္ဌံ ဂန္တွာ တတ္ထ စာရိကံ စရမာနော အညတရံ ဂါမကံ သမ္ပာပုဏိ။ သော စ ဂါမကော ယေဘုယျေန အန္ဓဗာလမနုဿေဟိယေဝ ဥဿန္နော။ တတ္ထ ဧကဒိဝသံ တေ အန္ဓဗာလမနုဿာ သန္နိပတိတွာ “ဘော, အမှေ အရညံ ပဝိသိတွာ ကမ္မံ ကရောန္တေ မကသာ ခါဒန္တိ, တပ္ပစ္စယာ အမှာကံ ကမ္မစ္ဆေဒော ဟောတိ, သဗ္ဗေဝ ဓနူနိ စေဝ အာဝုဓာနိ စ အာဒါယ ဂန္တွာ မကသေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ သဗ္ဗမကသေ ဝိဇ္ဈိတွာ ဆိန္ဒိတွာ စ မာရေဿာမာ”တိ မန္တယိတွာ အရညံ ဂန္တွာ “မကသေ ဝိဇ္ဈိဿာမာ”တိ အညမညံ ဝိဇ္ဈိတွာ စ ပဟရိတွာ စ ဒုက္ခပ္ပတ္တာ အာဂန္တွာ အန္တောဂါမေ စ ဂါမမဇ္ဈေ စ ဂါမဒွါရေ စ နိပဇ္ဇိံသု။

သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော တံ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အဝသေသာ ပဏ္ဍိတမနုဿာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဂါမဒွါရေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ပတိတမနုဿေ ဒိသွာ တေ ဥပါသကေ ပုစ္ဆိ “ဗဟူ ဂိလာနာ မနုဿာ, ကိံ ဧတေဟိ ကတ”န္တိ? “ဘန္တေ, ဧတေ မနုဿာ ‘မကသယုဒ္ဓံ ကရိဿာမာ’တိ ဂန္တွာ အညမညံ ဝိဇ္ဈိတွာ သယံ ဂိလာနာ ဇာတာ”တိ။ သတ္ထာ “န ဣဒါနေဝ အန္ဓဗာလမနုဿာ ‘မကသေ ပဟရိဿာမာ’တိ အတ္တာနံ ပဟရန္တိ, ပုဗ္ဗေပိ ‘မကသံ ပဟရိဿာမာ’တိ ပရံ ပဟရဏကမနုဿာ အဟေသုံယေဝါ”တိ ဝတွာ တေဟိ မနုဿေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဝဏိဇ္ဇာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ တဒါ ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ပစ္စန္တဂါမေ ဗဟူ ဝဍ္ဎကီ ဝသန္တိ။ တတ္ထေကော ခလိတဝဍ္ဎကီ ရုက္ခံ တစ္ဆတိ, အထဿ

ကော မကသော တမ္ဗလောဟထာလကပိဋ္ဌိသဒိသေ သီသေ နိသီဒိတွာ သတ္တိယာ ပဟရန္တော ဝိယ သီသံ မုခတုဏ္ဍကေန ဝိဇ္ဈိ။ သော အတ္တနော သန္တိကေ နိသိန္နံ ပုတ္တံ အာဟ – "တာတ, မယှံ သီသံ မကသော သတ္တိယာ ပဟရန္တော ဝိယ ဝိဇ္ဈတိ, ဝါရေဟိ န"န္တိ။ "တာတ, အဓိဝါသေဟိ, ဧကပ္ပဟာရေနေဝ တံ မာရေဿာမီ"တိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗောဓိသတ္တောပိ အတ္တနော ဘဏ္ဍံ ပရိယေသမာနော တံ ဂါမံ ပတွာ တဿာ ဝဍ္ဍကိသာလာယ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ သော ဝဍ္ဍကီ ပုတ္တံ အာဟ – "တာတ, ဣမံ မကသံ ဝါရေဟီ"တိ။ သော "ဝါရေဿာမိ, တာတာ"တိ တိခိဏံ မဟာဖရသုံ ဥက္ခိပိတွာ ပိတု ပိဋ္ဌိပဿေ ဌတွာ "မကသံ ပဟရိဿာမီ"တိ ပိတု မတ္ထကံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိ, ဝဍ္ဍကီ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။

ဗောဓိသတ္တော တဿ တံ ကမ္မံ ဒိသွာ "ပစ္စာမိတ္တောပိ ပဏ္ဍိတောဝ သေယျော။ သော ဟိ ဒဏ္ဍဘယေနပိ မနုဿေ န မာရေဿတီ"တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၄၄. "သေယျော အမိတ္တော မတိယာ ဥပေတော၊ န တွေဝ မိတ္တော မတိဝိပ္ပဟီနော။
'မကသံ ဝဓိဿ'န္တိ ဟိ ဧဠမူဂေါ၊ ပုတ္တော ပိတု အဗ္ဘိဒါ ဥတ္တမင်္ဂ"န္တိ။

တတ္ထ **သေယျော**တိ ပဝရော ဥတ္တမော။ **မတိယာ ဥပေတော**တိ ပညာယ သမန္နာဂတော။ **ဧဠမူဂေါ**တိ လာလာမုခော ဗာလော။ **ပုတ္တော ပိတု အဗ္ဘိဒါ ဥတ္တမင်္ဂ**န္တိ အတ္တနော ဗာလတာယ ပုတ္တောပိ ဟုတွာ ပိတု ဥတ္တမင်္ဂံ မတ္ထကံ "မကသံ ပဟရိဿာမီ"တိ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိ။ တသ္မာ ဗာလမိတ္တတော ပဏ္ဍိတအမိတ္တောဝ သေယျောတိ ဣမံ ဂါထံ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ဥဋ္ဌာယ ယထာကမ္မံ ဂတော။ ဝဍ္ဍကိဿပိ ဉာတကာ သရီရကိစ္စံ အကံသု။

သတ္ထာ "ဧဝံ ဥပါသကာ ပုဗ္ဗေပိ 'မကသံ ပဟရိဿာမာ'တိ ပရံ ပဟရဏကမနုဿာ အဟေသုံယေဝါ"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ "တဒါ ဂါထံ ဝတွာ ပက္ကန္တော ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

မကသဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၄၅] ၅. ရောဟိဏီဇာတကဝဏ္ဏနာ

သေယျော အမိတ္တောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိနော ဒါသိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ကိရ ဧကာ ရောဟိဏီ နာမ ဒါသီ အဟောသိ။ တဿာ ဝီဟိပဟရဏဋ္ဌာနေ အာဂန္တွာ မဟလ္လိကာ မာတာ နိပဇ္ဇိ, တံ မက္ခိကာ ပရိဝါရေတွာ သူစိယာ ဝိဇ္ဈမာနာ ဝိယ ခါဒန္တိ။ သာ ဓီတရံ အာဟ – "အမ္မ, မက္ခိကာ မံ ခါဒန္တိ, ဧတာ ဝါရေဟီ"တိ။ သာ "ဝါရေဿာမိ, အမ္မာ"တိ မုသလံ ဥက္ခိပိတွာ "မာတု သရီရေ မက္ခိကာ မာရေတွာ ဝိနာသံ ပါပေဿာမီ"တိ မာတရံ မုသလေန ပဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ တံ ဒိသွာ "မာတာ မေ မတာ"တိ ရောဒိတုံ အာရဘိ။ တံ ပဝတ္တိံ သေဋ္ဌိဿ အာရောစေသုံ။ သေဋ္ဌိ တဿာ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "န ခေါ, ဂဟပတိ, သော 'မာတု သရီရေ မက္ခိကာ မာရေဿာမီ'တိ ဣဒါနေဝ မုသလေန ပဟရိတွာ မာတရံ မာရေသိ, ပုဗ္ဗေပိ မာရေသိယေဝါ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပိတုအစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပါပုဏိ။ တဿာပိ ရောဟိဏီယေဝ နာမ ဒါသီ အဟောသိ။ သာပိ အတ္တနော ဝီဟိပဟရဏဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ နိပန္နံ မာတရံ "မက္ခိကာ မေ, အမ္မ, ဝါရေဟီ"တိ ဝုတ္တာ ဧဝမေဝ မုသလေန ပဟရိတွာ မာတရံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ ရောဒိတုံ အာရဘိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ "အမိတ္တောပိ ဟိ ဣမသ္မိံ လောကေ ပဏ္ဍိတောဝ သေယျော"တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၄၅. "သေယျော အမိတ္တော မေဓာဝီ၊ ယဉ္စေ ဗာလာနုကမ္ပကော။
ပဿ ရောဟိဏိကံ ဇမ္မိံ၊ မာတရံ ဟန္တွာန သောစတီ"တိ။

တတ္ထ **မေဓာဝီ**တိ ပဏ္ဍိတော ဉာဏီ ဝိဘာဝီ။ **ယဋ္ဌေ ဗာလာနုကမ္ပကော** တိ ဧတ္ထ ယဋ္ဌီတိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော ကတော, **စေ**တိ နာမတ္ထေ နိပါတော။ ယော နာမ ဗာလော အနုကမ္ပကော, တတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ပဏ္ဍိတော အမိတ္တော ဟောန္တောပိ သေယျောယေဝါတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ယဋ္ဌိ** ပဋိသေဓနတ္ထေ နိပါတော, နော စေ ဗာလာနုကမ္ပကောတိ အတ္ထော။ **ဇမ္မိ** ဣတိ လာမကံ ဒန္ဓံ။ **မာတရံ ဟန္တွာန သောစတီ** တိ "မက္ခိကာ မာရေဿာမီ"တိ မာတရံ ဟန္တွာ ဣဒါနိ အယံ ဗာလော သယမေဝ ရောဒတိ ပရိဒေဝတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဣမသ္မိံ လောကေ အမိတ္တောပိ ပဏ္ဍိတော သေယျောတိ ဗောဓိသတ္တော ပဏ္ဍိတံ ပသံသန္တော ဣမာယ ဂါထာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

သတ္ထာ "န ခေါ, ဂဟပတိ, ဣဒါနေဝ 'မက္ခိကာ မာရေဿာမီ'တိ မာတရံ ဃာတေသိ, ပုဗ္ဗေပိ ဃာတေသိ ယေဝါ"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ မာတာယေဝ မာတာ အဟောသိ, ဓီတာယေဝ ဓီတာ, မဟာသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

[၄၆] ၆. အာရာမဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ရောဟိဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

န ဝေ အနတ္ထကုသလေနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ အညတရသ္မိံ ကောသလကဂါမကေ ဝိဟရန္တော ဥယျာနဒူသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထာ ကိရ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော အညတရံ ဂါမကံ သမ္ပာပုဏိ။ တတ္ထေကော ကုဋုမ္ဗိကော တထာဂတံ နိမန္တေတွာ အတ္တနော ဥယျာနေ နိသီဒါပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ "ဘန္တေ, ယထာရုစိယာ ဣမသ္မိံ ဥယျာနေ ဝိစရထာ"တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ဥဋ္ဌာယ ဥယျာနပါလံ ဂဟေတွာ ဥယျာနေ ဝိစရန္တာ ဧကံ အင်္ဂဏဋ္ဌာနံ ဒိသွာ ဥယျာနပါလံ ပုစ္ဆိံသု "ဥပါသက, ဣမံ ဥယျာနံ အညတ္ထ သန္ဒစ္ဆာယံ, ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ န ကောစိ ရုက္ခော တ ဂစ္ဆော တ အတ္ထိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ"န္တိ? "ဘန္တေ, ဣမဿ ဥယျာနဿ ရောပနကာလေ ဧကော ကာမအရကော ဥဒကံ သိဉ္စန္တော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ရုက္ခပောတကေ ဥမ္မူလံ ကတွာ မူလပ္ပမာဏေန ဥဒကံ သိဉ္စိ ။ တေ ရုက္ခပောတကာ မိလာယိတွာ မတာ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဣဒံ ဌာနံ အင်္ဂဏံ ဇာတ"န္တိ။ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ဧသ ကာမအရကော ဣဒါနေဝ အာရာမဒူသကော, ပုဗ္ဗေပိ အာရာမဒူသကောယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိယံ နက္ခတ္တံ ဃောသယိံသု။ နက္ခတ္တ ဘေရိသဒ္ဒသဝနကာလတော ပဋ္ဌာယ သကလနဂရဝါသိနော နက္ခတ္တနိဿိတကာ ဟုတွာ ဝိစရန္တိ။ တဒါ ရညော ဥယျာနေ ဗဟူ မက္ကဋာ ဝသန္တိ။ ဥယျာနပါလော စိန္တေသိ "နဂရေ နက္ခတ္တံ ဃုဋ္ဌံ, ဣမေ တနရေ 'ဥဒကံ သိဉ္စထာ'တိ ဝတွာ အဟံ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ"တိ ဇေဋ္ဌကတနရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "သမ္မ တနရဇေဋ္ဌက, ဣမံ ဥယျာနံ တုမှာကမ္ပိ ဗဟူပကာရံ, တုမှေဟ ဧတ္ထ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါနိ ခါဒထ, နဂရေ နက္ခတ္တံ ဃုဋ္ဌံ, အဟံ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမိ။ ယာဝါဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ ဣမသ္မိံ ဥယျာနေ ရုက္ခပောတကေသု ဥဒကံ သိဉ္စိတုံ သက္ခိဿထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သာဓု, သိဉ္စိဿာမီ"တိ။ "တေန ဟိ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ"တိ ဥဒကသိဉ္စနတ္ထာယ တေသံ စမ္မကုဋေ စ အရကုဋေ စ ဒတွာ ဂတော။ တနရာ စမ္မကုဋေ စေဝ အရကုဋေ စ ဂဟေတွာ ရုက္ခပောတကေသု ဥဒကံ သိဉ္စန္တိ။ အထ နေ တနရဇေဋ္ဌကော ဝေမာဟ "ဘောန္တော တနရာ, ဥဒကံ နာမ ရက္ခိတဗ္ဗံ, တုမှေဟ ရုက္ခပောတကေသု ဥဒကံ သိဉ္စန္တာ ဥပ္ပာဋေတွာ ဥပ္ပာဋေတွာ မူလံ ဩလောကေတွာ ဂမ္ဘီရဂတေသု မူလေသု ဗဟုံ ဥဒကံ သိဉ္စထ, အဂမ္ဘီရဂတေသု အပ္ပံ, ပစ္ဆာ အမှာကံ ဥဒကံ ဒုလ္လဘံ ဘဝိဿတီ"တိ။ တေ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကံသု။

တသ္မိံ သမယေ ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသော ရာဇုယျာနေ တေ တနရေ တထာ ကရောန္တေ ဒိသွာ ဧဝမာဟ "ဘောန္တော တနရာ, ကသ္မာ တုမှေဟ ရုက္ခပောတကေ ဥပ္ပာဋေတွာ ဥပ္ပာဋေတွာ မူလပ္ပမာဏေန ဥဒကံ သိဉ္စထာ"တိ? တေ "ဧဝံ နော တနရဇေဋ္ဌကော ဩဝဒတီ"တိ အာဟံသု။ သော တံ ဝစနံ သုတွာ "အဟော ဝတ ဘော ဗာလာ အပဏ္ဍိတာ, 'အတ္ထံ ကရိဿာမာ'တိ အနတ္ထမေဝ ကရောန္တီ"တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၄၆. "န ဝေ အနတ္ထကုသလေန၊ အတ္ထစရိယာ သုခါဝဟာ။
ဟာပေတိ အတ္ထံ ဒုမ္မေဓော၊ ကပိ အာရာမိကော ယထာ"တိ။

တတ္ထ **ဝေတိ** နိပါတမတ္တံ။ **အနတ္ထကုသလေနာ** တိ အနတ္ထေ အနာယတနေ ကုသလေန, အတ္ထေ အာယတနေ ကာရဏေ အကုသလေန တတိ အတ္ထော။ **အတ္ထစရိယာ** တိ ဝုမ္မိကိရိယာ။ **သုခါဝဟာ**တိ ဧဝရူပေန အနတ္ထကုသလေန ကာယိကစေတသိကသုခသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ စရိယာ န သုခါဝဟာ, န သက္ကာ အာဝဟိတုန္တိ အတ္ထော။ ကိံကာရဏာ? ဧကန္တေနေဝ ဟိ **ဟာပေတိ အတ္ထံ ဒုမ္မေဓော** တိ, ဗာလပုဂ္ဂလော "အတ္ထံ ကရိဿာမီ"တိ အတ္ထံ ဟာပေတွာ အနတ္ထမေဝ ကရောတိ။ **ကပိ အာရာမိကော ယထာ**တိ ယထာ အာရာမေ နိယုတ္တော အာရာမရက္ခနကော မက္ကဋော "အတ္ထံ ကရိဿာမီ"တိ အနတ္ထမေဝ ကရောတိ, ဧဝံ ယော ကောစိ အနတ္ထကုသလော, သော န သက္ကာ အတ္ထစရိယံ အာဝဟိတုံ, သော ဧကံသေန အတ္ထံ ဟာပေတိယေဝါတိ။ ဧဝံ သော ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ဣမာယ ကထာယ တနရဖဇ္ဇေကံ ဂရဟိတွာ အတ္တနော ပရိသံ အာဒာယ ဥယျာနာ နိက္ခမိ။

သတ္ထာပိ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒေသ ကမအရကော ဣဒါနေဝ အာရာမဒူသကော, ပုဗ္ဗေပိ အာရာမဒူသကောယေဝါ"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ တနရဖဇ္ဇကော အာရာမဒူသက ကမအရကော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

အာရာမဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၄၇] ၇. တရုဏိဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

န ဝေ အနတ္ထကုသလေနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တရုဏိဒူသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ကိရ သဟာယော ဧကော တရုဏိတဏိဇော တိခိဏံ တရုဏိံ ယောဇေတွာ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိက္ကိဏန္တော မဟာဇနေ သန္နိပတိတေ "တာတ, တွံ မူလံ ဂဟေတွာ တရုဏိံ ဒေဟီ"တိ အန္တေတဝါသိကံ အာဏာပေတွာ သယံ နှာယိတုံ အဂမာသိ။ အန္တေတဝါသိကော မဟာဇနဿ တရုဏိံ ဒေန္တော မနုဿေ အန္တရန္တရာ လောဏံသက္ခရာ အာဟရာပေတွာ ခါဒန္တေ ဒိသွာ "အယံ သုရာ အလောဏိကာ ဘဝိဿတိ, လောဏမေတ္ထ ပက္ခိပိဿာမီ"တိ သုရာစာဋိယံ နာဠိမတ္တံ လောဏံ ပက္ခိပိတွာ တေသံ သုရံ အဒါသိ။ တေ မုခံ ပူရေတွာ ပူရေတွာ ဆဍ္ဍေတွာ "ကိံ တေ ကတ"န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ "တုမ္ဟေ သုရံ ပိဝိတွာ လောဏံ အာဟရာပေန္တေ ဒိသွာ လောဏေန ယောဇေသိ"န္တိ။ "ဧဝရူပံ နာမ မနာပံ တရုဏိံ နာသေသိ ဗာလာ"တိ တံ ဂရဟိတွာ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ပက္ကန္တာ။ တရုဏိတဏိဇော အာဂန္တွာ ဧကမ္ပိ အဒိသွာ "တရုဏိပာယကာ ကဟံ ဂတာ"တိ ပုစ္ဆိ, သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ နံ အာစရိယော "ဗာလ, ဧဝရူပါ နာမ တေ သုရာ နာသိတာ"တိ ဂရဟိတွာ ဣမံ ကာရဏံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရောစေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော "အတ္ထိအနိ မေ ဣဒံ ကထာပာဘတ"န္တိ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တေမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "န ဒေသ, ဂဟပတိ, ဣဒါနေဝ တရုဏိဒူသကော, ပုဗ္ဗေပိ တရုဏိဒူသကောယေဝါ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တံ ဥပနိဿာယ ဧကော တရုဏိတဏိဇော ဇီဝတိ။ သော တိခိဏံ သုရံ ယောဇေတွာ "ဣမံ ဝိက္ကိဏာဟီ"တိ အန္တေတဝါသိကံ ဝတွာ နှာယိတုံ ဂတော။ အန္တေတဝါသိကော တသ္မိံ ဂတမတ္တေယေဝ သုရာယ လောဏံ ပက္ခိပိတွာ ဣမိနာဝ နယေန သုရံ ဝိနာသေသိ။ အထဿ အာစရိယော အာဂန္တွာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ သေဋ္ဌိဿ အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိ "အနတ္ထကုသလာ နာမ ဗာလာ 'အတ္ထံ ကရိဿာမာ'တိ အနတ္ထမေဝ ကရောန္တီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၄၇. "န ဝေ အနတ္ထကုသလေန၊ အတ္ထစရိယာ သုခါဝဟာ။
ဟာပေတိ အတ္ထံ ဒုမ္မေဓော၊ ကောဏ္ဍညော တရုဏိံ ယထာ"တိ။

တတ္ထ **ကောဏ္ဍညော တရုဏိံ ယထာ** တိ ယထာ အယံ ကောဏ္ဍညနာမကော အန္တေတဝါသိကော "အတ္ထံ ကရိဿာမီ"တိ လောဏံ ပက္ခိပိတွာ တရုဏိံ ဟာပေသိ ပရိဟာပေသိ ဝိနာသေသိ, ဧဝံ သဗ္ဗောပိ အနတ္ထကုသလော အတ္ထံ ဟာပေတီတိ ဗောဓိသတ္တော ဣမာယ ကထာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

သတ္ထာပိ "န ဒေသ ဂဟပတိ ဣဒါနေဝ တရုဏိဒူသကော, ပုဗ္ဗေပိ တရုဏိဒူသကောယေဝါ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ တရုဏိဒူသကော ဣဒါနိပိ တရုဏိဒူသကောဝ အဟောသိ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ

ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

တရုဏဒ္ဒိသကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၄၈] ၈. ဝေဒဗ္ဗဇာတကဝဏ္ဏနာ

အနုပာယေန ယော အတ္ထ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ ''န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောယေဝ, တေနေဝ စ ကာရဏေန ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကတွာ တိဏှေန အသိနာ ဒွိဓာ ကတွာ ဆိန္နော ဟုတွာ မဂ္ဂေ နိပတိတ္ထ, တံ ဧကကံ နိဿာယ ပုရိသသဟဿံ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တ''န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ အညတရော ဗြာဟ္မဏော ဝေဒဗ္ဗံ နာမ မန္တံ ဇာနာတိ။ သော ကိရ မန္တော အနဂ္ဃော မဟာရဟော, နက္ခတ္တယောဂေ လဒ္ဓေ တံ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ အာကာသေ ဥလ္လောကိတေ အာကာသတော သတ္တရတနဝဿံ ဝဿတိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗြာဟ္မဏော ဗောဓိသတ္တံ အာဒါယ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အတ္တနော ဂါမာ နိက္ခမိတွာ စေတရဋ္ဌံ အဂမာသိ, အန္တရာမဂ္ဂေ စ ဧကသ္မိံ အရညဋ္ဌာနေ ပဉ္စသတာ ပေသနကစောရာ နာမ ပန္ထဃာတံ ကရောန္တိ။ တေ ဗောဓိသတ္တဉ္စ ဝေဒဗ္ဗဗြာဟ္မဏဉ္စ ဂဏှိံသု။ ကသ္မာ ပနေတေ ''ပေသနကစောရာ''တိ ဝုစ္စန္တိ? တေ ကိရ ဒွေ ဇနေ ဂဟေတွာ ဧကံ ဓနာဟရဏတ္ထာယ ပေသေန္တိ, တသ္မာ ''ပေသနကစောရာ''တွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ တေပိ စ ပိတာပုတ္တေ ဂဟေတွာ ပိတရံ ''တွံ အမှာကံ ဓနံ အာဟရိတွာ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ယာဟီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဧတေနုပာယေန မာတုဓီတရော ဂဟေတွာ မာတရံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌေ ဂဟေတွာ ဇေဋ္ဌဘာတိကံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, အာစရိယန္တေဝါသိကေ ဂဟေတွာ အန္တေဝါသိကံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ တေ တသ္မိံ ကာလေ ဝေဒဗ္ဗဗြာဟ္မဏံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။

ဗောဓိသတ္တော အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ''အဟံ ဧကာဟဒွီဟစ္စယေန အာဂမိဿာမိ, တုမှေ မာ ဘာယိတ္ထ, အပိ စ ခော ပန မမ ဝစနံ ကရောထ, အဇ္ဇ ဓနဝဿာပနကနက္ခတ္တယောဂေါ ဘဝိဿတိ, မာ ခော တုမှေ ဒုက္ခံ အသဟန္တာ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ဓနံ ဝဿာပယိတ္ထ။ သစေ ဝဿာပေဿထ, တုမှေ စ ဝိနာသံ ပာပုဏိဿထ, ဣမေ စ ပဉ္စသတာ စောရာ''တိ ဧဝံ အာစရိယံ ဩဝဒိတွာ ဓနတ္ထာယ အဂမာသိ။ စောရာပိ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ဗြာဟ္မဏံ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ တင်္ခဏညေဝ ပာစီနလောကဓာတုတော ပရိပုဏ္ဏစန္ဒမဏ္ဍလံ ဥဋ္ဌဟိ။ ဗြာဟ္မဏော နက္ခတ္တံ ဩလောကေန္တော ''ဓနဝဿာပနကနက္ခတ္တယောဂေါ လဒ္ဓေါ, ကိံ မေ ဒုက္ခေန အနုဘူတေန, မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ရတနဝဿံ ဝဿာပေတွာ စောရာနံ ဓနံ ဒတွာ ယထာသုခံ ဂမိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ စောရေ အာမန္တေသိ ''ဘောန္တော စောရာ, တုမှေ မံ ကိမတ္ထာယ ဂဏှထာ''တိ? ''ဓနတ္ထာယ, အယျာ''တိ။ ''သစေ ဝေါ, ဓနေန အတ္ထော, ခိပ္ပံ မံ ဗန္ဓနာ မောစေတွာ သီသံ နှာပေတွာ အဟတဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပာပေတွာ ပုပ္ဖာနိ ပိလန္ဓာပေတွာ ဌပေထာ''တိ။ ''စောရာ တဿ ကထံ သုတွာ တထာ အကံသု''။

ဗြာဟ္မဏော နက္ခတ္တယောဂံ ဉတွာ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ အာကာသံ ဥလ္လောကေသိ, တာဝဒေဝ အာကာသတော ရတနာနိ ပတိံသု။ စောရာ တံ ဓနံ သင်္ကမိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေသု ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ပာယိံသု။ ဗြာဟ္မဏောပိ တေသံ ပစ္ဆတော ဂမာသိ။ အထ တေ စောရေ အညေ ပဉ္စသတာ စောရာ ဂဏှိံသု။ ''ကိမတ္ထံ အမှေ ဂဏှထာ''တိ စ ဝုတ္တာ ''ဓနတ္ထာယာ''တိ အာဟံသု။ ''ယဒိ ဝေါ ဓနေန အတ္ထော, ဧတံ ဗြာဟ္မဏံ ဂဏှထ, ဧသော အာကာသံ ဥလ္လောကေတွာ ဓနံ ဝဿာပေသိ, အမှာကမ္ပေတံ ဧတေနေဝ ဒိန္န''န္တိ။ စောရာ စောရေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ''အမှာကမ္ပိ ဓနံ ဒေဟီ''တိ ဗြာဟ္မဏံ ဂဏှိံသု။ ဗြာဟ္မဏော ''အဟံ တုမှာကံ ဓနံ ဒဒေယျံ, ဓနဝဿာပနကနက္ခတ္တယောဂေါ ပန ဣတော သံဝစ္ဆရမတ္ထကေ ဘဝိဿတိ။ ယဒိ ဝေါ ဓနေနတ္ထော, အဓိဝါသေထ, တဒါ ဓနဝဿံ ဝဿာပေဿာမီ''တိ အာဟ။ စောရာ ကုဇ္ဈိတွာ ''အမ္ဘော, ဒုဋ္ဌဗြာဟ္မဏ, အညေသံ ဣဒါနေဝ ဓနံ ဝဿာပေတွာ အမှေ အညံ သံဝစ္ဆရံ အဓိဝါသာပေသီ''တိ တိဏှေန အသိနာ ဗြာဟ္မဏံ ဒွိဓာ ဆိန္ဒိတွာ မဂ္ဂေ ဆဍ္ဍေတွာ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ တေဟိ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ တေ သဗ္ဗေပိ မာရေတွာ ဓနံ အာဒါယ ပုန ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ဟုတွာ အညမညံ ယုဇ္ဈိတွာ အဍ္ဎတေယျာနိ ပုရိသသတာနိ ဃာတေတွာ ဧတေန ဥပာယေန ယာဝ ဒွေ ဇနာ အဝသိဋ္ဌာ အဟေသုံ, တာဝ အညမညံ ဃာတယိံသု။ ဧဝံ တံ ပုရိသသဟဿံ ဝိနာသံ ပတ္တံ။

တေ ပန ဒွေ ဇနာ ဥပါယေန တံ ဓနံ အာဟရိတွာ ဧကသ္မိံ ဂါမသမီပေ ဂဟနဋ္ဌာနေ ဓနံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဧကော ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ရက္ခန္တော နိသီဒိ, ဧကော တဏ္ဍုလေ ဂဟေတွာ ဘတ္တံ ပစာပေတုံ ဂါမံ ပါဝိသိ။ လောဘော စ နာမေသ ဝိနာသမူလမေဝ, တသ္မာ ဓနသန္တိကေ နိသိန္နော စိန္တေသိ "တသ္မိံ အာဂတေ ဣဒံ ဓနံ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ဘဝိဿန္တိ, ယံနူနာဟံ တံ အာဂတမတ္တမေဝ ခဂ္ဂေန ပဟရိတွာ ဃာတေယျ"န္တိ။ သော ခဂ္ဂံ သန္နယှိတွာ တဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော နိသီဒိ။ ဣတရောပိ စိန္တေသိ "တံ ဓနံ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ဘဝိဿန္တိ, ယံနူနာဟံ ဘတ္တေ ဝိသံ ပက္ခိပိတွာ တံ ပုရိသံ ဘောဇေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ ဧကကောဝ ဓနံ ဂဏှေယျ"န္တိ။ သော နိဋ္ဌိတေ ဘတ္တေ သယံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေသကေ ဝိသံ ပက္ခိပိတွာ တံ အာဒါယ တတ္ထ အဂမာသိ။ တံ ဘတ္တံ ဩတာရေတွာ ဌိတမတ္တမေဝ ဣတရော ခဂ္ဂေန ဒွိဓာ ဆိန္ဒိတွာ တံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေတွာ တဉ္စ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ သယမ္ပိ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ ဧဝံ တံ ဓနံ နိဿာယ သဗ္ဗေဝ ဝိနာသံ ပါပုဏိံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ဧကာဟဒွီဟစ္စယေန ဓနံ အာဒါယ အာဂတော တသ္မိံ ဌာနေ အာစရိယံ အဒိသွာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ ပန ဓနံ ဒိသွာ "အာစရိယေန မမ ဝစနံ အကတွာ ဓနံ ဝဿာပိတံ ဘဝိဿတိ, သဗ္ဗေဟိ ဝိနာသံ ပတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ မဟာမဂ္ဂေန ပါယာသိ။ ဂစ္ဆန္တော အာစရိယံ မဟာမဂ္ဂေ ဒွိဓာ ဆိန္နံ ဒိသွာ "မမ ဝစနံ အကတွာ မတော"တိ ဒါရူနိ ဥဒ္ဓရိတွာ စိတကံ ကတွာ အာစရိယံ ဈာပေတွာ ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တေ ပဉ္စသတေ, ပုရတော အဍ္ဎတေယျသတေတိ အနုက္ကမေန အဝသာနေ ဒွေ ဇနေ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တေ ဒိသွာ စိန္တေသိ "ဣမံ ဒွီဟိ ဦနံ ပုရိသသဟဿံ ဝိနာသံ ပတ္တံ, အညေဟိ ဒွီဟိ စောရေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, တေပိ သန္ဓာရေတုံ န သက္ခိဿန္တိ, ကဟံ နု ခေါ တေ ဂတာ"တိ ဂစ္ဆန္တော တေသံ ဓနံ အာဒါယ ဂဟနဋ္ဌာနံ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂံ ဒိသွာ ဂစ္ဆန္တော ဘဏ္ဍိကဗဒ္ဓဿ ဓနဿ ရာသိံ ဒိသွာ ဧကံ ဘတ္တပါတိံ အဝတ္ထရိတွာ မတံ အဒ္ဒသ။ တတော "ဣဒံ နာမ တေဟိ ကတံ ဘဝိဿတီ"တိ သဗ္ဗံ ဉတွာ "ကဟံ နု ခေါ သော ပုရိသော"တိ ဝိစိနန္တော တမ္ပိ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ အပဝိဒ္ဓံ ဒိသွာ "အမှာကံ အာစရိယော မမ ဝစနံ အကတွာ အတ္တနော ဒုဗ္ဗစဘာဝေန အတ္တနာပိ ဝိနာသံ ပတ္တော, အပရေပိ တေန ပုရိသသဟဿံ ဝိနာသိတံ, အနုပါယေန ဝတ အကာရဏေန အတ္တနော ဝုဍ္ဎိံ ပတ္ထယမာနာ အမှာကံ အာစရိယော ဝိယ မဟာဝိနာသမေဝ ပါပုဏိဿန္တီ"တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၄၈. "အနုပါယေန ယော အတ္ထံ, ဣစ္ဆတိ သော ဝိဟညတိ။
စေတာ ဟနိံသု ဝေဒဗ္ဗံ, သဗ္ဗေ တေ ဗျသနမဇ္ဈဂူ"တိ။

တတ္ထ **သော ဝိဟညတီ**တိ သော အနုပါယေန "အတ္တနော အတ္ထံ ဝုဍ္ဎိံ သုခံ ဣစ္ဆာမီ"တိ အကာလေ ဝါယာမံ ကရောန္တော ပုဂ္ဂလော ဝိဟညတိ ကိလမတိ မဟာဝိနာသံ ပါပုဏာတိ။ **စေတာ**တိ စေတရဋ္ဌဝါသိနော စောရာ။ **ဟနိံသု ဝေဒဗ္ဗ**န္တိ ဝေဒဗ္ဗမန္တဝသေန "ဝေဒဗ္ဗော"တိ လဒ္ဓနာမံ ဗြာဟ္မဏံ ဟနိံသု။ **သဗ္ဗေ တေ ဗျသနမဇ္ဈဂူ**တိ တေပိ စ အနဝသေသာ အညမညံ ဃာတယမာနာ ဗျသနံ အဓိဂစ္ဆိံသု ပဋိလဘိံသူတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော "ယထာ အမှာကံ အာစရိယော အနုပါယေန အဋ္ဌာနေ ပရက္ကမံ ကရောန္တော ဓနံ ဝဿာပေတွာ အတ္တနာပိ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော, အညေသဉ္စ ဝိနာသပစ္စယော ဇာတော, ဧဝမေဝ ယော အညောပိ အနုပါယေန အတ္တနော အတ္ထံ ဣစ္ဆန္တော ဝါယာမံ ကရိဿတိ, သဗ္ဗော သော အတ္တနာ စ ဝိနဿိဿတိ, ပရေသဉ္စ ဝိနာသပစ္စယော ဘဝိဿတီ"တိ ဝနံ ဥန္နာဒေန္တော ဒေဝတာသု သာဓုကာရံ ဒဒမာနာသု ဣမာယ ဂါထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တံ ဓနံ ဥပါယေန အတ္တနော ဂေဟံ အာဟရိတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပဒံ ပူရယမာနော အဂမာသိ။

သတ္ထာပိ "န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောဝ, ဒုဗ္ဗစတ္တာ ပန မဟာဝိနာသံ ပတ္တော"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဝေဒဗ္ဗဗြာဟ္မဏော ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, အန္တေဝါသိကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဝေဒဗ္ဗဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၄၉] ၉. နက္ခတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

နက္ခတ္တံ **ပတိမာနေန္တ** န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ အာဇီဝကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကံ ကုလဓီတရံ ဇနပဒေ ဧကော ကုလပုတ္တော အတ္တနော ပုတ္တဿ တရေတွာ "အသုကဒိဝသေ နာမ ဂဏှိဿာမီ"တိ ဒိဝသံ ဥပေတွာ တသ္မိံ ဒိဝသေ သမ္ပတ္တေ အတ္တနော ကုလူပကံ အာဇီဝကံ ပုစ္ဆိ "ဘန္တေ, အဇ္ဇ မယံ ဧကံ မင်္ဂလံ ကရိဿာမ, သောဘနံ နု ခေါ နက္ခတ္တ"န္တိ။ သော "အယံ မံ ပဌမံ အပုစ္ဆိတွာဝ ဒိဝသံ ဥပေတွာ ဣဒါနိ ပဋိပုစ္ဆတိ, ဟောတု, သိက္ခာပေဿာမိ န"န္တိ ကုဇ္ဈိတွာ "အဇ္ဇ အသောဘနံ နက္ခတ္တံ, မာ အဇ္ဇ မင်္ဂလံ ကရိတ္ထ, သစေ ကရိဿထ, မဟာဝိနာသော ဘဝိဿတီ"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ကုလေ မနုဿာ တဿ သဒ္ဒဟိတွာ တံ ဒိဝသံ န ဂစ္ဆိံသု။ နဂရဝါသိနော သဗ္ဗံ မင်္ဂလကိရိယံ ကတွာ တေသံ အနာဂမနံ ဒိသွာ "တေဟိ အဇ္ဇ ဒိဝသော ဥပိတော, နော စ ခေါ အာဂတာ, အမှာကမ္ပိ ဗဟု ဝယကမ္မံ ကတံ, ကိံ နော တေဟိ, အမှာကံ ဓီတရံ အညဿ ဒဿာမာ"တိ ယထာကတေနေဝ မင်္ဂလေန ဓီတရံ အညဿ ကုလဿ အဒံသု။

ဣတရေ ပုနဒိဝသေ အာဂန္တွာ "ဒေထ နော အရိက"န္တိ အာဟံသု။ အထ နေ သာဝတ္ထိဝါသိနော "ဇနပဒဝါသိနော နာမ တုမှေ ဂဟပတိကာ ပါပမနုဿာ ဒိဝသံ ဥပေတွာ အဝညာယ န အာဂတာ, အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပဋိဂစ္ဆထ, အမှေဟိ အညေသံ အရိကာ ဒိန္နာ"တိ ပရိဘာသိံသု။ တေ တေဟိ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကတွာ အရိကံ အလဘိတွာ ယထာဂတမဂ္ဂေနေဝ ဂတာ။ တေနပိ အာဇီဝကေန တေသံ မနုဿာနံ မင်္ဂလန္တရာယဿ ကတဘာဝေါ ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ပါကဋော ဇာတော။ တေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ "အာဝုသော, အာဇီဝကေန ကုလဿ မင်္ဂလန္တရာယော ကတော"တိ ကထယမာနာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တေ "ဣမာယ နာမာ"တိ ကထယိံသု။ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ အာဇီဝကော တဿ ကုလဿ မင်္ဂလန္တရာယံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ သော တေသံ ကုဇ္ဈိတွာ မင်္ဂလန္တရာယံ အကာသိယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ နဂရဝါသိနော ဇနပဒဝါသီနံ ဓီတရံ တရေတွာ ဒိဝသံ ဥပေတွာ အတ္တနော ကုလူပကံ အာဇီဝကံ ပုစ္ဆိံသု "ဘန္တေ, အဇ္ဇ အမှာကံ ဧကာ မင်္ဂလကိရိယာ, သောဘနံ နု ခေါ နက္ခတ္တ"န္တိ။ သော "ဣမေ အတ္တနော ရုစိယာ ဒိဝသံ ဥပေတွာ ဣဒါနိ မံ ပုစ္ဆန္တီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ "အဇ္ဇ နေသံ မင်္ဂလန္တရာယံ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "အဇ္ဇ အသောဘနံ နက္ခတ္တံ, သစေ ကရောထ, မဟာဝိနာသံ ပါပုဏိဿထာ"တိ အာဟ။ တေ တဿ သဒ္ဒဟိတွာ န ဂမိံသု။ ဇနပဒဝါသိနော တေသံ အနာဂမနံ ဉတွာ "တေ အဇ္ဇ ဒိဝသံ ဥပေတွာပိ န အာဂတာ, ကိံ နော တေဟိ, အညေသံ ဓီတရံ ဒဿာမာ"တိ အညေသံ ဓီတရံ အဒံသု။ နဂရဝါသိနော ပုနဒိဝသေ အာဂန္တွာ အရိကံ ယာစိံသု။ ဇနပဒဝါသိနော "တုမှေ နဂရဝါသိနော နာမ ဆိန္နဟိရိကာ ဂဟပတိကာ, ဒိဝသံ ဥပေတွာ အရိကံ န ဂဏှိတ္ထ, မယံ တုမှာကံ အနာဂမနဘာဝေန အညေသံ အဒမှာ"တိ။ မယံ အာဇီဝကံ ပဋိပုစ္ဆိတွာ "'နက္ခတ္တံ န သောဘန'န္တိ နာဂတာ, ဒေထ နော အရိက"န္တိ။ "အမှေဟိ တုမှာကံ အနာဂမနဘာဝေန အညေသံ ဒိန္နာ, ဣဒါနိ ဒိန္နအရိကံ ကထံ ပုန အာနေဿာမာ"တိ။

ဧဝံ တေသု အညမညံ ကလဟံ ကရောန္တေသု ဧကော နဂရဝါသီ ပဏ္ဍိတပုရိသော ဧကေန ကမ္မေန ဇနပဒံ ဂတော တေသံ နဂရဝါသီနံ "မယံ အာဇီဝကံ ပုစ္ဆိတွာ နက္ခတ္တဿ အသောဘနဘာဝေန နာဂတာ"တိ ကထေန္တာနံ သုတွာ "နက္ခတ္တေန ကော အတ္ထော, နနု အရိကာယ လဒ္ဓဘာဝေါဝ နက္ခတ္တ"န္တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၄၉. "နက္ခတ္တံ ပတိမာနေန္တံ၊ အတ္ထော ဗာလံ ဥပစ္စဂါ။
အတ္ထော အတ္ထဿ နက္ခတ္တံ၊ ကိံ ကရိဿန္တိ တာရကာ"တိ။

တတ္ထ **ပတိမာနေန္တ** န္တိ ဩလောကေန္တံ, "ဣဒါနိ နက္ခတ္တံ ဘဝိဿတိ, ဣဒါနိ နက္ခတ္တံ ဘဝိဿတီ"တိ အာဂမယမာနံ။ **အတ္ထော ဗာလံ ဥပစ္စဂါ** တိ ဧတံ နဂရဝါသိကံ ဗာလံ အရိကာပဋိလာဘသင်္ခါတော အတ္ထော အတိက္ကန္တော။ **အတ္ထော အတ္ထဿ နက္ခတ္တ** န္တိ ယံ အတ္ထံ ပရိယေသန္တော စရတိ, သော ပဋိလဒ္ဓေါ အတ္ထောဝ အတ္ထဿ နက္ခတ္တံ နာမ။ **ကိံ ကရိဿန္တိ တာရကာ** တိ ဣတရေ ပန အာကာသေ တာရကာ ကိံ ကရိဿန္တိ, ကတရံ အတ္ထံ သာဓေဿန္တီတိ အတ္ထော။ နဂရဝါသိနော ကလဟံ ကတွာ အရိကံ အလဘိတွာဝ အဂမံသု။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဧသ အာဇီဝကော ဣဒါနေဝ ကုလဿ မင်္ဂလန္တရာယံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အာဇီဝကော ဧတရဟိ အာဇီဝကောဝ အဟောသိ, တာနိပိ ကုလာနိ ဧတရဟိ ကုလာနိယေဝ, ဂါထံ ဝတွာ ဌိတော ပဏ္ဍိတပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

နက္ခတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၅၀] ၁၀. ဒုမ္မေဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒုမ္မေဓာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လောကတ္ထစရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ဒွါဒသကနိပါတေ **မဟာကဏှဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၆၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ “ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော”တိ နာမံ အကံသု။ သော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဟုတွာ တက္ကသိလာယံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရံ ဂန္တွာ အဋ္ဌာရသန္နံ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ပါပုဏိ, အထဿ ပိတာ ဩပရဇ္ဇံ အဒါသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗာရာဏသိဝါသိနော ဒေဝတာမင်္ဂလိကာ ဟောန္တိ, ဒေဝတာ နမဿန္တိ, ဗဟူ အဇေဠကကုက္ကုဋသူကရာဒယော ဝဓိတွာ နာနပ္ပကာရေဟိ ပုပ္ဖဂန္ဓေဟိ စေဝ မံသလောဟိတေဟိ စ ဗလိကမ္မံ ကရောန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “ဣဒါနိ သတ္တာ ဒေဝတာမင်္ဂလိကာ, ဗဟုံ ပါဏဝဓံ ကရောန္တိ, မဟာဇနော ယေဘုယျေန အဓမ္မသ္မိံယေဝ နိဝိဋ္ဌော, အဟံ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ လဘိတွာ ဧကမ္ပိ အကိလမေတွာ ဥပါယေနေဝ ပါဏဝဓံ ကာတုံ န ဒဿာမီ”တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရထံ အဘိရုယှ နဂရာ နိက္ခန္တော အဒ္ဒသ ဧကသ္မိံ မဟန္တေ ဝဋရုက္ခေ မဟာဇနံ သန္နိပတိတံ, တသ္မိံ ရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာယ သန္တိကေ ပုတ္တဓီတုယသဓနာဒီသု ယံ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ တံ ပတ္ထေန္တံ။ သော တံ ဒိသွာ ရထာ ဩရုယှ တံ ရုက္ခံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ဥဒကေန အဘိသေကံ ကတွာ ရုက္ခံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒေဝတာမင်္ဂလိကော ဝိယ ဟုတွာ ဒေဝတံ နမဿိတွာ ရထံ အဘိရုယှ နဂရံ ပါဝိသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဣမိနာဝ နိယာမေန အန္တရန္တရေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဒေဝတာမင်္ဂလိကော ဝိယ ပူဇံ ကရောတိ။

သော အပရေန သမယေန ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ စတဿော အဂတိယော ဝဇ္ဇေတွာ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေန္တော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော စိန္တေသိ “မယှံ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတောမှိ။ ယံ ပနာဟံ ပုဗ္ဗေ ဧကံ အတ္ထံ စိန္တယိံ, ဣဒါနိ တံ မတ္ထကံ ပါပေဿာမီ”တိ အမစ္စေ စ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယော စ သန္နိပါတာပေတွာ အာမန္တေသိ “ဇာနာထ ဘော မယာ ကေန ကာရဏေန ရဇ္ဇံ ပတ္တ”န္တိ? “န ဇာနာမ, ဒေဝ”တိ။ “အပိ တေဟံ အသုကံ နာမ ဝဋရုက္ခံ ဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ နမဿမာနော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော”တိ။ “အာမ, ဒေဝ”တိ။ တဒါဟံ ပတ္ထနံ အကာသိံ “သစေ ရဇ္ဇံ ပါပုဏိဿာမိ, ဗလိကမ္မံ တေ ကရိဿာမီ”တိ။ “တဿာ မေ ဒေဝတာယ အာနုဘာဝေန ဣဒံ ရဇ္ဇံ လဒ္ဓံ, ဣဒါနိဿာ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမိ, တုမှေ ပပဉ္စံ အကတွာ ခိပ္ပံ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ သဇ္ဇေထာ”တိ။ “ကိံ ကိံ ဂဏှာမ, ဒေဝ”တိ? ဘော အဟံ ဒေဝတာယ အာယာစမာနော “ယေ မယှံ ရဇ္ဇေ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ပဉ္စ ဒုဿီလကမ္မာနိ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ, တေ ဃာတေတွာ အန္တဝဋ္ဋိမံသလောဟိတာဒီဟိ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ အာယာစိံ။ တသ္မာ တုမှေ ဧဝံ ဘေရိံ စရာပေထ “အမှာကံ ရာဇာ ဥပရာဇကာလေယေဝ ဧဝံ အာယာစိ ‘သစာဟံ ရဇ္ဇံ ပါပုဏိဿာမိ, ယေ မေ ရဇ္ဇေ ဒုဿီလာ ဘဝိဿန္တိ, တေ သဗ္ဗေ ဃာတေတွာ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ, သော ဣဒါနိ ပဉ္စဝိဓံ ဒုဿီလကမ္မံ ဒသဝိဓံ အကုသလကမ္မပထံ သမာဒါယ ဝတ္တမာနာနံ ဒုဿီလာနံ သဟဿံ ဃာတေတွာ တေသံ ဟဒယမံသာဒီနိ ဂဟာပေတွာ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ကာတုကာမော, ဧဝံ နဂရဝါသိနော ဇာနန္တူ”တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ “ယေဒါနိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဒုဿီလကမ္မေ ဝတ္တိဿန္တိ, တေသံ သဟဿံ ဃာတေတွာ ယညံ ယဇိတွာ အာယာစနတော မုစ္စိဿာမီ”တိ ဧတမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၀. “ဒုမ္မေဓာနံ သဟဿေန၊ ယညော မေ ဥပယာစိတော။
ဣဒါနိ ခေါဟံ ယဇိဿာမိ၊ ဗဟု အဓမ္မိကော ဇနော”တိ။

တတ္ထ **ဒုမ္မေဓာနံ သဟဿေနာ** တိ ''ဣဒံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ အဇာနနဘာဝေန, ဒသသု တပန အကုသလကမ္မပထေသု သမာဒါယ ဝတ္တနဘာဝေန ဒုဋ္ဌာ မေဓာ ဧတေသန္တိ ဒုမ္မေဓာ, တေသံ ဒုမ္မေဓာနံ နိပ္ပညာနံ ဗာလပုဂ္ဂလာနံ ဂဏိတွာ ဂဟိတေန သဟဿေန။ **ယညော မေ ဥပယာစိတော**တိ မယာ ဒေဝတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဧဝံ ယဇိဿာမီ''တိ ယညော ယာစိတော။ **ဣဒါနိ ခေါဟံ ယဇိဿာမိ** တိ သော အဟံ ဣမိနာ အာယာစနေန ရဇ္ဇဿ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ဣဒါနိ ယဇိဿာမိ။ ကိံကာရဏာ? ဣဒါနိ ဟိ **ဗဟု အဓမ္မိကော ဇနော,** တသ္မာ ဣဒါနေဝ နံ ဂဟေတွာ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီတိ။

အမစ္စာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ''သာဓု, ဒေဝ''တိ ဒွာဒသယောဇနိကေ ဗာရာဏသိနဂရေ ဘေရိံ စရာပေသုံ။ ဘေရိယာ အာဏံ သုတွာ ဧကောပိ ဒုဿီလကမ္မံ သမာဒါယ ဌိတော ဧကပုရိသောပိ နာဟောသိ။ ဣတိ ယာဝ ဗောဓိသတ္တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, တာဝ ဧကပုဂ္ဂလောပိ ပဉ္စသု ဒသသု ဝာ ဒုဿီလကမ္မေသု ဧကမ္ပိ ကမ္မံ ကရောန္တော န ပညာယိတ္ထ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဧကပုဂ္ဂလမ္ပိ အကိလမေန္တော သကလရဋ္ဌဝါသိနော သီလံ ရက္ခာပေတွာ သယမ္ပိ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ အတ္တနော ပရိသံ အာဒါယ ဒေဝနဂရံ ပူရေန္တော အဂမာသိ။

သတ္ထာပိ ''န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ လောကဿ အတ္ထံ စရတိ, ပုဗ္ဗေပိ စရိယေဝါ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟေသုံ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒုမ္မေဓဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အတ္ထကာမဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

> လောသကတိဿကပေါတ, ဝေဠုကံ မကသမ္ပိ စ။
> ရောဟိဏီ အာရာမဒူသံ, တရုဏီဒူသဝေဒဗ္ဗံ။
> နက္ခတ္တံ ဒုမ္မေဓံ ဒသာတိ။

ပဌမော ပဏ္ဏာသကော။

၆. အာသီသဝဂ္ဂေါ

[၅၁] ၁. မဟာသီလဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာသီသေထေဝ ပုရိသောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဩဿဋ္ဌဝီရိယံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဩဿဋ္ဌဝီရိယောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, ဘန္တေ''တိ စ ဝုတ္တေ ''ကသ္မာ တွံ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီရိယံ ဩဿဇိ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ရဇ္ဇာ ပရိဟာယိတွာပိ အတ္တနော ဝီရိယေ ဌတွာဝ နဋ္ဌမ္ပိ ယသံ ပုန ဥပ္ပာဒယိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ''သီလဝကုမာရော''တိ နာမံ အကံသု။ သော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကောဝ သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတော မဟာသီလဝရာဇာ နာမ အဟောသိ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ။ သော နဂရဿ စတူသု ဒွာရေသု စတဿော, မဇ္ဈေ ဧကံ, နိဝေသနဒွာရေ ဧကန္တိ ဆ ဒါနသာလာယော ကာရာပေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာနံ ဒါနံ ဒေတိ, သီလံ ရက္ခတိ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ, ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော အင်္ကေ နိသိန္နံ ပုတ္တံ ပရိတောသယမာနော ဝိယ သဗ္ဗသတ္တေ ပရိတောသယမာနော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတိ။ တဿေကော အမစ္စော အန္တေပုရေ ပဒုဿိတွာ အပရဘာဂေ ပာကဋော ဇာတော။ အမစ္စာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော အတ္တနာ ပစ္စက္ခတော ဥတွာ တံ အမစ္စံ ပက္ကောသာပေတွာ ''အန္ဓဗာလ အယုတ္တံ တေ ကတံ, န တွံ မမ ဝိဇိတေ ဝသိတုံ အရဟသိ, အတ္တနော ဓနဉ္စ ပုတ္တဒါရေ စ ဂဟေတွာ အညတ္ထ ယာဟီ''တိ ရဋ္ဌာ

ဌာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော နိက္ခမိတွာ ကာသိရဋ္ဌံ အတိက္ကမ္မ ကောသလဇနပဒံ ဂန္တွာ ကောသလရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တော အနုက္ကမေန ရညော အဗ္ဘန္တရိကော ဝိဿာသိကော ဇာတော။

သော ဧကဒိဝသံ ကောသလရာဇာနံ အာဟ – “ဒေဝ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ နာမ နိမ္မက္ခိကမဓုပဋလသဒိသံ, ရာဇာ အတိမုဒုကော, အပ္ပကေနေဝ ဗလဝါဟနေန သက္ကာ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိတု”န္တိ။ ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ နာမ မဟာ, အယဉ္စ ‘အပ္ပကေနေဝ ဗလဝါဟနေန သက္ကာ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိတု’န္တိ အာဟ, ကိံ နု ခော ပန ပယုတ္တကစောရော သိယာ”တိ စိန္တေတွာ “ပယုတ္တကောသိ မညေ”တိ အာဟ။ “နာဟံ, ဒေဝ, ပယုတ္တကော, သစ္စမေဝ ဝဒါမိ။ သစေ မေ န သဒ္ဒဟထ, မနုဿေ ပေသေတွာ ပစ္စန္တဂါမံ ဟနာပေထ, တေ မနုဿေ ဂဟေတွာ အတ္တနော သန္တိကံ နီတေ ဓနံ ဒတွာ ဝိဿဇ္ဇေဿတီ”တိ။ ရာဇာ “အယံ အတိဝိယ သူရော ဟုတွာ ဝဒတိ, ဝီမံသိဿာမိ တာဝါ”တိ အတ္တနော ပုရိသေ ပေသေတွာ ပစ္စန္တဂါမံ ဟနာပေသိ။ မနုဿာ တေ စောရေ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိရညော ဒဿေသုံ။ ရာဇာ တေ ဒိသွာ “တာတာ, ကသ္မာ ဂါမံ ဟနထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တာ, ဒေဝါ”တိ ဝုတ္တေ ရာဇာ “အထ ကသ္မာ မမ သန္တိကံ နာဂမိတ္ထ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ဧဝရူပံ ကမ္မံ မာ ကရိတ္ထာ”တိ တေသံ ဓနံ ဒတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ ဂန္တွာ ကောသလရညော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ သော တတ္တကေနာပိ ဂန္တုံ အဝိသဟန္တော ပုန မဇ္ဈေဇနပဒံ ဟနာပေသိ။ တေပိ စောရေ ရာဇာ တထေဝ ဓနံ ဒတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တတ္တကေနာပိ အဂန္တွာ ပုန ပေသေတွာ အန္တရဝီထိယံ ဝိလုမ္ပာပေသိ, ရာဇာ တေသမ္ပိ စောရာနံ ဓနံ ဒတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိယေဝ။ တဒါ ကောသလရာဇာ “အတိဝိယ ဓမ္မိကော ရာဇာ”တိ ဉတွာ “ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဗလဝါဟနံ အာဒါယ နိယျာသိ။

တဒါ ပန ဗာရာဏသိရညော မတ္တဝါရဏေပိ အဘိမုခံ အာဂစ္ဆန္တေ အနိဝတ္တနဓမ္မာ အသနိယာပိ သီသေ ပတန္တိယာ အသန္တသနသဘာဝါ သီလဝမဟာရာဇဿ ရုစိယာ သတိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဂဟေတုံ သမတ္ထာ သဟဿမတ္တာ အဘေဇ္ဇဝရသူရာ မဟာယောဓာ ဟောန္တိ။ တေ “ကောသလရာဇာ အာဂစ္ဆတီ”တိ သုတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, ကောသလရာဇာ ကိရ ‘ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ’တိ အာဂစ္ဆတိ, ဂစ္ဆာမ, နံ အမှာကံ ရဇ္ဇသီမံ အနောက္ကန္တမေဝ ပေါထေတွာ ဂဏှာမာ”တိ ဝဒိံသု။ ရာဇာ “တာတာ, မံ နိဿာယ အညေသံ ကိလမနကိစ္စံ နတ္ထိ, ရဇ္ဇတ္ထိကော ရဇ္ဇံ ဂဏှာတု, မာဂမိတ္ထာ”တိ နိဝါရေသိ။ ကောသလရာဇာ ရဇ္ဇသီမံ အတိက္ကမိတွာ ဇနပဒမဇ္ဈံ ပါဝိသိ။ အမစ္စာ ပုနပိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ တထေဝ ဝဒိံသု, ရာဇာ ပုရိမနယေနေဝ နိဝါရေသိ။ ကောသလရာဇာ ဗဟိနဂရေ ဌတွာ “ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ”တိ သီလဝမဟာရာဇဿ သာသနံ ပေသေသိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ “နတ္ထိ မယာ သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓံ, ရဇ္ဇံ ဂဏှာတူ”တိ ပဋိသာသနံ ပေသေသိ။ ပုနပိ အမစ္စာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, န မယံ ကောသလရညော နဂရံ ပဝိသိတုံ ဒေမ, ဗဟိနဂရေယေဝ နံ ပေါထေတွာ ဂဏှာမာ”တိ အာဟံသု, ရာဇာ ပုရိမနယေနေဝ နိဝါရေတွာ နဂရဒွါရာနိ ဝိဝရာပေတွာ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန မဟာတလေ ပလ္လင်္ကမဇ္ဈေ နိသီဒိ။

ကောသလရာဇာ မဟန္တေန ဗလဝါဟနေန ဗာရာဏသိံ ပါဝိသိ။ သော ဧကမ္ပိ ပဋိသတ္တုံ အပဿန္တော ရညော နိဝေသနဒွါရံ ဂန္တွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော အပါရုတဒွါရေ နိဝေသနေ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မဟာတလံ အာရုယှ နိသိန္နံ နိရပရာဓံ သီလဝမဟာရာဇာနံ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန ဂဏှာပေတွာ “ဂစ္ဆထ, ဣမံ ရာဇာနံ သဒ္ဓိံ အမစ္စေဟိ ပစ္ဆာဗာဟံ ဂါဠှဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ အာမကသုသာနံ နေတွာ ဂလပ္ပမာဏေ အာဝါဋေ ခဏိတွာ ယထာ ဧကောပိ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ ပံသုံ ပက္ခိပိတွာ နိခနထ, ရတ္တိံ သိင်္ဂါလာ အာဂန္တွာ ဧတေသံ ကာတဗ္ဗယုတ္တကံ ကရိဿန္တီ”တိ အာဟ။ မနုဿာ စောရရညော အာဏံ သုတွာ ရာဇာနံ သဒ္ဓိံ အမစ္စေဟိ ပစ္ဆာဗာဟံ ဂါဠှဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ နိက္ခမိံသု။ တသ္မိမ္ပိ ကာလေ သီလဝမဟာရာဇာ စောရရညော အာဃာတမတ္တမ္ပိ နာကာသိ။ တေသုပိ အမစ္စေသု ဧဝံ ဗန္ဓိတွာ နီယမာနေသု ဧကောပိ ရညော ဝစနံ ဘိန္ဒိတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။ ဧဝံ သုဝိနီတာ ကိရဿ ပရိသာ။ အထ တေ ရာဇပုရိသာ သာမစ္စံ သီလဝမဟာရာဇာနံ အာမကသုသာနံ နေတွာ ဂလပ္ပမာဏေ အာဝါဋေ ခဏိတွာ သီလဝမဟာရာဇာနံ မဇ္ဈေ , ဥဘောသု ပဿေသု သေသအမစ္စေတိ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ အာဝါဋေသု ဩတာရေတွာ ပံသုံ အာကိရိတွာ ဃနံ အာကောဋေတွာ အဂမံသု။ တဒါ သီလဝမဟာရာဇာ အမစ္စေ အာမန္တေတွာ “စောရရညော ဥပရိ ကောပံ အကတွာ မေတ္တံ ဧဝ ဘာဝေထ, တာတာ”တိ ဩဝဒိ။

အထ အဍ္ဎရတ္တသမယေ “မနုဿမံသံ ခါဒိဿာမာ”တိ သိင်္ဂါလာ အာဂမိံသု။ တေ ဒိသွာ ရာဇာ စ အမစ္စာ စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သဒ္ဒမကံသု, သိင်္ဂါလာ ဘီတာ ပလာယိံသု။ တေ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တာ ပစ္ဆတော ကဿစိ အနာဂမနဘာဝံ ဉတွာ ပုန ပစ္စာဂမိံသု။ ဣတရေပိ တထေဝ သဒ္ဒမကံသု။ ဧဝံ ယာဝတတိယံ ပလာယိတွာ ပုန ဩလောကေန္တာ တေသု ဧကဿပိ အနာဂမနဘာဝံ ဉတွာ “ဝဇ္ဈပ္ပတ္တာ ဧတေ ဘဝိဿန္တီ”တိ သူရာ ဟုတွာ နိဝတ္တိတွာ ပုန တေသု သဒ္ဒံ ကရောန္တေသုပိ န ပလာယိံသု။ ဇေဋ္ဌကသိင်္ဂါလော ရာဇာနံ ဥပဂစ္ဆိ, သေသာ သိင်္ဂါလာ သေသာနံ အမစ္စာနံ သန္တိကံ အဂမံသု။ ဥပာယကုသလော ရာဇာ တဿ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ ဍံသိတုံ ဩကာသံ ဒေန္တော ဝိယ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ တံ ဂီဝါယ ဍံသမာနံ ဟနုကဋ္ဌိကေန အာကဍ္ဎိတွာ ယန္တေ ပက္ခိပိတွာ ဝိယ ဂါဠှံ ဂဏှိ, နာဂဗလေန ရညာ ဟနုကဋ္ဌိကေန အာကဍ္ဎိတွာ ဂီဝါယ ဂဟိတသိင်္ဂါလော အတ္တာနံ မောစေတုံ အသက္ကောန္တော မရဏဘယတဇ္ဇိတော မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိ။ အဝသေသာ သိင်္ဂါလာ တဿ တံ အဋ္ဋဿရံ သုတွာ “ဧကေန ပုရိသေန သုဂ္ဂဟိတော ဘဝိဿတီ”တိ အမစ္စေ ဥပသင်္ကမိတုံ အသက္ကောန္တာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ သဗ္ဗေ ပလာယိံသု။ ရညော ဟနုကဋ္ဌိကေန ဒဠှံ ကတွာ ဂဟိတသိင်္ဂါလေ အပရာပရံ သဉ္စရန္တေ ပံသု သိထိလာ အဟောသိ။ သောပိ သိင်္ဂါလော မရဏဘယဘီတော စတူဟိ ပါဒေဟိ ရညော ဥပရိဘာဂေ ပံသုံ အပဗျူဟိ, ရာဇာ ပံသုနော သိထိလဘာဝံ ဉတွာ သိင်္ဂါလံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော အပရာပရံ သဉ္စရန္တော ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ အာဝါဋမုခဝဋ္ဋိယံ ဩလုဗ္ဘ ဝါတစ္ဆိန္နဝလာဟကော ဝိယ နိက္ခမိတွာ ဌိတော အမစ္စေ အဿာသေတွာ ပံသုံ ဝိယူဟိတွာ သဗ္ဗေ ဥဒ္ဓရိတွာ အမစ္စပရိဝုတော အာမကသုသာနေ အဋ္ဌာသိ။

တသ္မိံ သမယေ မနုဿာ ဧကံ မတမနုဿံ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ ဒွိန္နံ ယက္ခာနံ သီမန္တရိကာယ ဆဍ္ဍေသုံ။ တေ ယက္ခာ တံ မတမနုဿံ ဘာဇေတုံ အသက္ကောန္တာ “န မယံ ဣမံ ဘာဇေတုံ သက္ကောမ, အယံ သီလဝ ရာဇာ ဓမ္မိကော, ဧသ နော ဘာဇေတွာ ဒဿတိ, တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ”တိ တံ မတမနုဿံ ပါဒေ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎန္တာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဒေဝ, အမှာကံ ဣမံ မတကံ ဘာဇေတွာ ဒေဟီ”တိ အာဟံသု။ “ဘော ယက္ခာ, အဟံ ဣမံ တုမှာကံ ဘာဇေတွာ ဒဒေယျံ, အပရိသုဒ္ဓော ပနမှိ, နှာယိဿာမိ တာဝါ”တိ။ ယက္ခာ စောရရညော ဌပိတံ ဝါသိတဥဒကံ အတ္တနော အာနုဘာဝေန အာဟရိတွာ ရညော နှာနတ္ထာယ အဒံသု။ နှာတွာ ဌိတဿ သံဟရိတွာ ဌပိတေ စောရရညော သာဋကေ အာဟရိတွာ အဒံသု, တေ နိဝါသေတွာ ဌိတဿ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓသမုဂ္ဂံ အာဟရိတွာ အဒံသု, ဂန္ဓေ ဝိလိမ္ပိတွာ ဌိတဿ သုဝဏ္ဏသမုဂ္ဂေ မဏိတာလဝဏ္ဋေသု ဌပိတာနိ နာနာပုပ္ဖာနိ အာဟရိတွာ အဒံသု။ ပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓိတွာ ဌိတကာလေ “အညံ ကိံ ကရောမာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ ရာဇာ အတ္တနော ဆာတကာကာရံ ဒဿေသိ, တေ ဂန္တွာ စောရရညော သမ္ပါဒိတံ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ အာဟရိတွာ အဒံသု, ရာဇာ နှာတာနုလိတ္တော သုမဏ္ဍိတပ္ပသာဓိတော နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိ။ ယက္ခာ စောရရညော ဌပိတံ ဝါသိတပါနီယံ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေနေဝ သုဝဏ္ဏသရကေနပိ သဒ္ဓိံ အာဟရိံသု။ အထဿ ပါနီယံ ပိဝိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ ဌိတကာလေ စောရရညော သမ္ပါဒိတံ ပဉ္စသုဂန္ဓိကသုပရိဘာဝိတံ တမ္ဗူလံ အာဟရိတွာ အဒံသု။ တံ ခါဒိတွာ ဌိတကာလေ “အညံ ကိံ ကရောမာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ ဂန္တွာ စောရရညော ဥဿီသကေ နိက္ခိတ္တံ မင်္ဂလခဂ္ဂံ အာဟရထာတိ။ တမ္ပိ ဂန္တွာ အာဟရိံသု။ ရာဇာ တံ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ တံ မတမနုဿံ ဥဇုကံ ဌပါပေတွာ မတ္ထကမဇ္ဈေ အသိနာ ပဟရိတွာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဒွိန္နံ ယက္ခာနံ သမဝိဘတ္တမေဝ ဝိဘဇိတွာ အဒါသိ, ဒတွာ စ ပန ခဂ္ဂံ ဓောဝိတွာ သန္နယှိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ တေ ယက္ခာ မနုဿမံသံ ခါဒိတွာ သုဟိတာ ဟုတွာ တုဋ္ဌစိတ္တာ “အညံ တေ, မဟာရာဇ, ကိံ ကရောမာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ တေန ဟိ တုမှေ အတ္တနော အာနုဘာဝေန မံ စောရရညော သိရိဂဗ္ဘေ ဩတာရေထ, ဣမေ စ အမစ္စေ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟေသု ပတိဋ္ဌာပေထာတိ။ တေ “သာဓု ဒေဝါ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကံသု။

တသ္မိံ သမယေ စောရရာဇာ အလင်္ကတသိရိဂဗ္ဘေ သိရိသယနပိဋ္ဌေ နိပန္နော နိဒ္ဒါယတိ။ ရာဇာ တဿ ပမတ္တဿ နိဒ္ဒါယန္တဿ ခဂ္ဂတလေန ဥဒရံ ပဟရိ။ သော ဘီတော ပဗုဇ္ဈိတွာ ဒီပါလောကေန သီလဝမဟာရာဇာနံ သဉ္ဇာနိတွာ သယနာ ဥဋ္ဌာယ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဌိတော ရာဇာနံ အာဟ “မဟာရာဇ, ဧဝရူပါယ ရတ္တိယာ ဂဟိတာရက္ခေ ပိဟိတဒွါရေ ဘဝနေ အာရက္ခမနုဿေဟိ နိရောကာသေ ဌာနေ ခဂ္ဂံ သန္နယှိတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော ကထံ နာမ တွံ ဣမံ သယနပိဋ္ဌံ အာဂတောသီ”တိ။ ရာဇာ အတ္တနော အာဂမနာကာရံ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရတော ကထေသိ။ တံ သုတွာ စောရရာဇာ သံဝိဂ္ဂမာနသော “မဟာရာဇ, အဟံ မနုဿဘူတောပိ သမာနော တုမှာကံ ဂုဏေ န ဇာနာမိ, ပရေသံ လောဟိတမံသခါဒကေဟိ ပန ကက္ခဠေဟိ ဖရုသေဟိ ယက္ခေဟိ တဝ ဂုဏာ ဉာတာ, န ဒါနာဟံ, နရိန္ဒ, ဧဝရူပေ သီလသမ္ပန္နေ တယိ ဒုဗ္ဘိဿာမီ”တိ ခဂ္ဂံ အာဒါယ သပထံ ကတွာ ရာဇာနံ ခမာပေတွာ မဟာသယနေ နိပဇ္ဇာပေတွာ

အတ္တနာ ခုဒ္ဒကမဥ္စကေ နိပဇ္ဇိတ္ဝာ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ဥဋ္ဌိတေ သူရိယေ ဘေရိံ စရာပေတ္ဝာ သဗ္ဗသေနိယော စ အမစ္စဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကေ စ သန္နိပာတာပေတ္ဝာ တေသံ ပုရတော အာကာသေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဥက္ခိပန္တော ဝိယ သီလဝရညော ဂုဏေ ကထေတ္ဝာ ပရိသမဇ္ဈေယေဝ ပုန ရာဇာနံ ခမာပေတ္ဝာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတ္ဝာ “မဟာရာဇ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှာကံ ဥပ္ပန္နော စောရူပဒ္ဒဝေါ မယှံ ဘာရော, မယာ ဂုတ္တံ တာရက္ခာ တုမှေ ပန ရဇ္ဇံ ကရောထာ”တိ ဝတ္ဝာ ပေသုညကာရကဿ အာဏံ ကာရေတ္ဝာ အတ္တနော ဗလတဟနံ အာဒာယ သကရဋ္ဌမေဝ ဂတော။

သီလဝရာဇာပိ ခော အလင်္ကတပဋိယတ္တော သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ သရာဘပာဒကေ ကဥ္စနပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ “အယဉ္စ ဝေရူပာ သမ္ပတ္တိ အမစ္စသဟဿဿ စ ဇီဝိတပဋိလာဘော မယိ ဝီရိယံ အကရောန္တေ န ကိဉ္စိ အဘဝိဿ, ဝီရိယဗလေန ပနာဟံ နဋ္ဌဉ္စ ဣမံ ယသံ ပဋိလဘိံ, အမစ္စသဟဿဿ စ ဇီဝိတအနံ အဒာသိံ, အာသန္တေဒံ ဝတ အကတ္ဝာ ဝီရိယမေဝ ကတ္တဗ္ဗံ။ ကတဝီရိယဿ ဟိ ဖလံ နာမ ဧဝံ သမိဇ္ဈတီ”တိ စိန္တေတွာ ဥဒာနဝသေန ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၁. “အာသီသေထေဝ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပဿာမိ ဝေဟံ အတ္တာနံ၊ ယထာ ဣစ္ဆိံ တထာ အဟူ”တိ။

တတ္ထ **အာသီသေထေဝ**တိ “ဝေဟံ ဝီရိယံ အာရဘန္တော ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝီရိယဗလေန အာသံ ကရောထေဝ။ **န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော**တိ ပဏ္ဍိတော ဥပာယကုသလော ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဝီရိယံ ကရောန္တော “အဟံ ဣမဿ ဝီရိယဿ ဖလံ န လဘိဿာမီ”တိ န ဥက္ကဏ္ဌေယျ, အာသန္တေဒံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ **ပဿာမိ ဝေဟံ အတ္တာန**န္တိ ဧတ္ထ **ဝေ**တိ နိပါတမတ္တံ, အဟံ အဇ္ဇ အတ္တာနံ ပဿာမိ။ **ယထာ ဣစ္ဆိံ တထာ အဟူ**တိ အဟဉှိ အာတဓနေ နိခါတော တမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိတ္ဝာ ပုန အတ္တနော ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆိံ, သော အဟံ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္တံ အတ္တာနံ ပဿာမိ။ ယထေဝါဟံ ပုဗ္ဗေ ဣစ္ဆိံ, တထေဝ မေ အတ္တာ ဇာတောတိ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော “အဟော ဝတ ဘော သီလသမ္ပန္နာနံ ဝီရိယဖလံ နာမ သမိဇ္ဈတီ”တိ ဣမာယ ဂါထာယ ဥဒာနံ ဥဒာနေတ္ဝာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတ္ဝာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာပိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပဒုဋ္ဌာမစ္စော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, အမစ္စသဟဿံ ဗုဒ္ဓပရိသာ, သီလဝမဟာရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မဟာသီလဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၅၂] ၂. စူဠဇနကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝါယမေထေဝ ပုရိသောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဩဿဋ္ဌဝီရိယမေဝ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ **မဟာဇနကဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၁၂၃ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဇနကရာဇာ ပန သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၂. “ဝါယမေထေဝ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပဿာမိ ဝေဟံ အတ္တာနံ၊ ဥဒကာ ထလမုဗ္ဘတ”န္တိ။

တတ္ထ **ဝါယမေထေဝ**တိ ဝါယာမံ ကရောထေဝ။ **ဥဒကာ ထလမုဗ္ဘတ**န္တိ ဥဒကတော ထလမုတ္တိဏ္ဏံ ထလေ ပတိဋ္ဌိတံ အတ္တာနံ ပဿာမီတိ။ ဣဓာပိ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အရဟတ္တံ ပတ္တော, ဇနကရာဇာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော အဟောသီတိ။

စူဠဇနကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၅၃] ၃. ပုဏ္ဏပါတိဇာတကဝဏ္ဏနာ

တထေဝ ပုဏ္ဏာ ဟတိယော တိ က္လဒံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဝိသတရုဏိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကံ သမယံ သာဝတ္ထိယံ သုရာဓုတ္တာ သန္နိပတိတ္ဝာ မန္တယိံသု – ''သုရာမူလံ နော ခီဏံ, ကဟံ နု ခော လဘိဿာမာ''တိ။ အထေကော ကက္ခဠဓုတ္တော အာဟ ''မာ စိန္တယိတ္ထ, အတ္ထေကော ဥပာယော''တိ။ ''ကတရော ဥပာယော နာမာ''တိ? ''အနာထပိဏ္ဍိကော အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာ ပိဠန္ဓိတ္ဝာ မဋ္ဌသာဋကနိဝတ္ထော ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ, မယံ သုရာဟတိယံ ဝိသညီကရဏံ ဘေသဇ္ဇံ ပက္ခိပိတ္ဝာ အာပာနံ သဇ္ဇေတ္ဝာ နိသီဒိတ္ဝာ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာဂမနကာလေ 'ဣတော ဧဟိ မဟာသေဋ္ဌိ'တိ ပက္ကောသိတ္ဝာ တံ သုရံ ပာယေတ္ဝာ ဝိသညီဘူတဿ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာ စ သာဋကေ စ ဂဟေတွာ သုရာမူလံ ကရိဿာမာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ တထာ ကတွာ သေဋ္ဌိဿ အာဂမနကာလေ ပဋိမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ''သာမိ, ဣတော တာဝ အာဂစ္ဆထ , အယံ အမှာကံ သန္တိကေ အတိမနာပ သုရာ, ထောကံ ပိဝိတ္ဝာ ဂစ္ဆထာ''တိ ဝဒိံသု။ သောတာပန္နော အရိယသာဝကော ကိံ သုရံ ပိဝိဿတိ, အနတ္ထိကော သမာနောပိ ပန ''ဣမေ ဓုတ္တေ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ တေသံ အာပာနဘူမိံ ဂန္တွာ တေသံ ကိရိယံ ဩလောကေတွာ ''အယံ သုရာ ဣမေဟိ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန ယောဇိတာ''တိ ဉတွာ ''ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ ဣမေ ဣတော ပလာပေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ အာဟ – ''ဟရေ ဒုဋ္ဌဓုတ္တာ, တုမှေ ဟ 'သုရာဟတိယံ ဘေသဇ္ဇံ ပက္ခိပိတွာ အာဂတာဂတေ ပာယေတွာ ဝိသညီ ကတွာ ဝိလုမ္ပိဿာမာ'တိ အာပာနမဏ္ဍလံ သဇ္ဇေတွာ နိသိန္နာ ကေဝလံ ဣမံ သုရံ ဝဏ္ဏေထ, ဧကောပိ တံ ဥက္ခိပိတွာ ပိဝိတုံ န ဥဿဟတိ။ သစေ အယံ အယောဇိတာ အဿ, ဣမံ တုမှေပာဝ ပိဝေယျာထာ''တိ တေ ဓုတ္တေ တဇ္ဇေတွာ တတော ပလာပေတွာ အတ္တနော ဂေဟံ ဂန္တွာ ''ဓုတ္တေဟိ ကတကာရဏံ တထာဂတဿ အာရောစေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''ဣဒါနိ တာဝ ဂဟပတိ တေ ဓုတ္တာ တံ ဝဉ္စေတုကာမာ ဇာတာ, ပုဗ္ဗေ ပန ပဏ္ဍိတေပိ ဝဉ္စေတုကာမာ အဟေသု''န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တဒာပေတေ ဓုတ္တာ ဧဝမေဝ သမ္မန္တေတွာ သုရံ ယောဇေတွာ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿ အာဂမနကာလေ ပဋိမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဧဝမေဝ ကထယိံသု။ သေဋ္ဌိ အနတ္ထိကောပိ ဟုတွာ တေ ပရိဂ္ဂဏှိတုကာမော ဂန္တွာ တေသံ ကိရိယံ ဩလောကေတွာ ''ဣဒံ နာမေတေ ကာတုကာမာ, ပလာပေဿာမိ နေ ဣတော''တိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ ''ဘောန္တော, ဓုတ္တာ သုရံ ပိဝိတွာ ရာဇကုလံ ဂန္တုံ နာမ အယုတ္တံ, ရာဇာနံ ဒိသွာ ပုန အာဂစ္ဆန္တော ဇာနိဿာမိ, တုမှေ ဟ ဣဓေဝ နိသီဒထာ''တိ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပစ္စာဂဉ္ဆိ။ ဓုတ္တာ ''ဣတော ဧထ, သာမီ''တိ။ သောပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ဘေသဇ္ဇေန သံယောဇိတာ သုရာဟတိယော ဩလောကေတွာ ဧဝမာဟ ''ဘောန္တော ဓုတ္တာ တုမှာကံ ကိရိယာ မယှံ န ရုစ္စတိ, တုမှာကံ သုရာဟတိယော ယထာပူရိတာဝ ဌိတာ, တုမှေ ဟ ကေဝလံ သုရံ ဝဏ္ဏေထ, န ပန ပိဝထ။ သစာယံ မနာပ အဿ, တုမှေပိ ပိဝေယျာထ, ဣမာယ ပန ဝိသသံယုတ္တာယ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ တေသံ မနောရထံ ဘိန္ဒန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

၅၃. ''တထေဝ ပုဏ္ဏာ ဟတိယော၊ အညာယံ ဝတ္တတေ ကထာ။
အာကာရဏေန ဇာနာမိ၊ န စာယံ ဘဒ္ဒိကာ သုရာ''တိ။

တတ္ထ **တထေဝ**တိ ယထာ မယာ ဂမနကာလေ ဒိဋ္ဌာ, ဣဒါနိပိ ဣမာ သုရာဟတိယော တထေဝ ပုဏ္ဏာ။ **အညာယံ ဝတ္တတေ ကထာ**တိ ယာ အယံ တုမှာကံ သုရာဝဏ္ဏနကထာ ဝတ္တတိ, သာ အညာဝ အဘူတာ အတစ္ဆာ။ ယဒိ ဟိ ဧသာ သုရာ မနာပ အဿ, တုမှေပိ ပိဝေယျာထ, ဥပမုဟတိယော အဝသိဿေယျုံ။ တုမှာကံ ပန ဧကေနာပိ သုရာ န ပီတာ။ **အာကာရဏေန ဇာနာမီ**တိ တသ္မာ ဣမိနာ ကာရဏေန ဇာနာမိ။ **န စာယံ ဘဒ္ဒိကာ သုရာ** တိ ''နေတာယံ ဘဒ္ဒိကာ သုရာ, ဝိသသံယောဇိတာယ ဧတာယ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဓုတ္တေ နိဂ္ဂဏှိတွာ ယထာ န ပုန ဧဝရူပံ ကရောန္တိ, တထာ တေ တဇ္ဇေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဓုတ္တာ ဧတရဟိ ဓုတ္တာ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ပုဏ္ဏဟတိဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၅၄] ၄. ကိံဖလဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာယံ ရုက္ခော ဒုရာရုဟာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဖလကုသလံ ဥပာသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုဋုမ္ဗိကော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ အတ္တနော အာရာမေ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဒတွာ ဥယျာနပါလံ အာဏာပေသိ "ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဥယျာနေ ဝိစရိတွာ အယျာနံ အမ္ဗာဒီနိ နာနာဖလာနိ ဒေဟီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃမာဒါယ ဥယျာနေ ဝိစရန္တော ရုက္ခံ ဥလ္လောကေတွာဝ "တံ ဖလံ အာမံ, ဧတံ န သုပက္ကံ, ဧတံ သုပက္က"န္တိ ဇာနာတိ။ ယံ သော ဝဒတိ, တံ တထေဝ ဟောတိ။ ဘိက္ခူ ဂန္တွာ တထာဂတဿ အာရောစေသုံ "ဘန္တေ, အယံ ဥယျာနပါလော ဖလကုသလော ဘူမိယံ ဌိတောဝ ရုက္ခံ ဥလ္လောကေတွာ 'ဧတံ ဖလံ အာမံ, ဧတံ န သုပက္ကံ, ဧတံ သုပက္က'န္တိ ဇာနာတိ။ ယံ သော ဝဒတိ, တံ တထေဝ ဟောတီ"တိ။ သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, အယမေဝ ဥယျာနပါလော ဖလကုသလော, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာပိ ဖလကုသလာယေဝ အဟေသု"န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သတ္ထဝါဟကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဝဏိဇ္ဇံ ကရောန္တော ဧကသ္မိံ ကာလေ မဟာဝတ္တနိအဋဝိံ ပတွာ အဋဝိမုခေ ဌတွာ သဗ္ဗေ မနုဿေ သန္နိပါတာပေတွာ "ဣမိဿာ အဋဝိယာ ဝိသရုက္ခာ နာမ ဟောန္တိ, ဝိသပတ္တာနိ, ဝိသပုပ္ဖာနိ, ဝိသဖလာနိ, ဝိသမဓူနိ ဟောန္တိယေဝ, ပုဗ္ဗေ တုမှေဟိ အပရိဘုတ္တံ, ယံ ကိဉ္စိ ပတ္တံ ဝါ ပုပ္ဖံ ဝါ ဖလံ ဝါ ပလ္လဝံ ဝါ မံ အပရိပုစ္ဆိတွာ မာ ခါဒထာ"တိ အာဟ။ တေ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အဋဝိံ ဩတရိံသု။ အဋဝိမုခေ စ ဧကသ္မိံ ဂါမဒွါရေ ကိံဖလရုက္ခော နာမ အတ္ထိ, တဿ ခန္ဓသာခာပလာသပုပ္ဖဖလာနိ သဗ္ဗာနိ အမ္ဗသဒိသာနေဝ ဟောန္တိ။ န ကေဝလံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတောဝ, ဂန္ဓရသေဟိပိဿ အာမပက္ကာနိ ဖလာနိ အမ္ဗဖလသဒိသာနေဝ, ခါဒိတာနိ ပန ဟလာဟလဝိသံ ဝိယ တင်္ခဏညေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေန္တိ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တာ ဧကစ္စေ လောလပုရိသာ "အမ္ဗရုက္ခော အယ"န္တိ သညာယ ဖလာနိ ခါဒိံသု, ဧကစ္စေ "သတ္ထဝါဟံ ပုစ္ဆိတွာဝ ခါဒိဿာမာ"တိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အဋ္ဌံသု။ တေ သတ္ထဝါဟေ အာဂတေ "အယျ, ဣမာနိ အမ္ဗဖလာနိ ခါဒာမာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ ဗောဓိသတ္တော "နာယံ အမ္ဗရုက္ခော"တိ ဉတွာ "ကိံဖလရုက္ခော နာမေသ, နာယံ အမ္ဗရုက္ခော, မာ ခါဒိတ္ထာ"တိ ဝါရေတွာ ယေ ခါဒိံသု, တေပိ ဝမာပေတွာ စတုမဓုရံ ပါယေတွာ နိရောဂေ အကာသိ။

ပုဗ္ဗေ ပန ဣမသ္မိံ ရုက္ခမူလေ မနုဿာ နိဝါသံ ကပ္ပေတွာ "အမ္ဗဖလာနီ"တိ သညာယ ဣမာနိ ဝိသဖလာနိ ခါဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏန္တိ။ ပုနဒိဝသေ ဂါမဝါသိနော နိက္ခမိတွာ မတမနုဿေ ဒိသွာ ပါဒေ ဂဏှိတွာ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေတွာ သကဋေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ သဗ္ဗံ တေသံ သန္တကံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေ တံ ဒိဝသမ္ပိ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေယေဝ "မယှံ ဗလိဗဒ္ဒါ ဘဝိဿန္တိ, မယှံ သကဋံ, မယှံ ဘဏ္ဍ"န္တိ ဝေဂေန တံ ရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ တေ မနုဿေ နိရောဂေ ဒိသွာ "ကထံ တုမှေဟ ဣမံ ရုက္ခံ 'နာယံ အမ္ဗရုက္ခော'တိ ဇာနိတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ တေ "မယံ န ဇာနာမ, သတ္ထဝါဟဇေဋ္ဌကော နော ဇာနာတီ"တိ အာဟံသု။ မနုဿာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိံသု "ပဏ္ဍိတ, ကိန္တိ ကတွာ တွံ ဣမဿ ရုက္ခဿ အနမ္ဗရုက္ခဘာဝံ အညာသီ"တိ? သော "ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ အညာသိ"န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၄. "နာယံ ရုက္ခော ဒုရာရုဟော၊ နပိ ဂါမတော အာရကာ။
အာကာရကေန ဇာနာမိ၊ နာယံ သာဒုဖလော ဒုမော"တိ။

တတ္ထ **နာယံ ရုက္ခော ဒုရာရုဟော** တိ အယံ ဝိသရုက္ခော န ဒုက္ခာရုဟော, ဥက္ခိပိတွာ ဌပိတနိဿေဏီ ဝိယ သုခေနာရောဟိတုံ သက္ကာတိ ဝဒတိ။ **နပိ ဂါမတော အာရကာ**တိ ဂါမတော ဒူရေ ဌိတောပိ န ဟောတိ, ဂါမဒွါရေ ဌိတောယေဝါတိ ဒီပေတိ။ **အာကာရကေန ဇာနာမီ**တိ ဣမိနာ ဒုဝိဓေန ကာရဏေနာဟံ ဣမံ ရုက္ခံ ဇာနာမိ။ ကိန္တိ? **နာယံ သာဒုဖလော ဒုမော**တိ။ သစေ ဟိ အယံ မဓုရဖလော အမ္ဗရုက္ခော အဘဝိဿ, ဧဝံ သုခါရုဠှော ဂါမဒွါရေ ဌိတေ တေသ္မိံ ဧကမ္ပိ ဖလံ န တိဋ္ဌေယျ, ဖလခါဒကမနုဿေဟိ နိစ္စံ ပရိဝုတောဝ အဿ။ ဧဝံ အဟံ အတ္တနော ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဣမဿ ဝိသရုက္ခဘာဝံ အညာသိန္တိ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သောတ္ထိဂမနံ ဂတော။

သတ္ထာပိ "ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာပိ ဖလကုသလာ အဟေသု"န္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟေသုံ, သတ္ထဝါဟော ပန အဟမေဝ အဟောသိ

သိ’’န္တိ။

ကိံဖလဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၅၅] ၅. ပဉ္စာဝုဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော အလီနေန စိတ္တေနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဩလီနဝီရိယံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ အာမန္တေတွာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဩလီနဝီရိယောသီ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘သစ္စံ, ဘဂဝါ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ဝီရိယံ ကာတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဝီရိယံ ကတွာ ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိံသူ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ အဋ္ဌသတေ ဗြာဟ္မဏေ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပေတွာ လက္ခဏာနိ ပုစ္ဆိံသု။ လက္ခဏကုသလာ ဗြာဟ္မဏာ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ‘‘ပုညသမ္ပန္နော, မဟာရာဇ, ကုမာရော တုမှာကံ အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပါပုဏိဿတိ, ပဉ္စာဝုဓကမ္မေ ပညာတော ပါကဋော ဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂပုရိသော ဘဝိဿတီ’’တိ ဗျာကရိံသု။ ရာဇာ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝစနံ သုတွာ ကုမာရဿ နာမံ ဂဏှန္တော ‘‘ပဉ္စာဝုဓကုမာရော’’တိ နာမံ အကာသိ။ အထ နံ ဝိညုတံ ပတွာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသေ ဌိတံ ရာဇာ အာမန္တေတွာ ‘‘တာတ, သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာဟီ’’တိ အာဟ။ ‘‘ကဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှာမိ, ဒေဝါ’’တိ? ‘‘ဂစ္ဆ, တာတ, ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလနဂရေ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှ, ဣဒဉ္စဿ အာစရိယဘာဂံ ဒဒေယျာသီ’’တိ သဟဿံ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ သိပ္ပံ သိက္ခိတွာ အာစရိယေန ဒိန္နံ ပဉ္စာဝုဓံ ဂဟေတွာ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ တက္ကသိလနဂရတော နိက္ခမိတွာ သန္နဒ္ဓပဉ္စာဝုဓော ဗာရာဏသိမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

သော အန္တရာမဂ္ဂေ သိလေသလောမယက္ခေန နာမ အဓိဋ္ဌိတံ ဧကံ အဋဝိံ ပါပုဏိ။ အထ နံ အဋဝိမုခေ မနုဿာ ဒိသွာ ‘‘ဘော မာဏဝ, မာ ဣမံ အဋဝိံ ပဝိသ, သိလေသလောမယက္ခော နာမေတ္ထ အတ္ထိ, သော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ မနုဿေ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတီ’’တိ ဝါရယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တာနံ တက္ကေန္တော အသမ္ဘီတကေသရသီဟော ဝိယ အဋဝိံ ပါဝိသိယေဝ။ တသ္မိံ အဋဝိမဇ္ဈံ သမ္ပတ္တေ သော ယက္ခော တာလမတ္တော ဟုတွာ ကူဋာဂါရမတ္တံ သီသံ ပတ္တပ္ပမာဏာနိ အက္ခီနိ, ဒါလိမကုဋ္ဌမတ္တာ ဒွေ ဒါဌာ စ မာပေတွာ သေတမုခော ကဗရကုစ္ဆိ နီလဟတ္ထပါဒော ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ ‘‘ကဟံ ယာသိ, တိဋ္ဌ ဘက္ခောသိ မေ’’တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ‘‘ယက္ခ, အဟံ အတ္တာနံ တက္ကေတွာ ဣဓ ပဝိဋ္ဌော, တွံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ မံ ဥပဂစ္ဆေယျာသိ။ ဝိသပီတေန ဟိ သရေန တံ ဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထေဝ ပါတေဿာမီ’’တိ သန္တဇ္ဇေတွာ ဟလာဟလဝိသပီတံ သရံ သန္နယှိတွာ မုဉ္စိ, သော ယက္ခဿ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ တတော အညံ, တတော အညန္တိ ဧဝံ ပညာသ သရေ မုဉ္စိ, သဗ္ဗေ တဿ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိံသု။ ယက္ခော သဗ္ဗေပိ တေ သရေ ဖောဋေတွာ အတ္တနော ပါဒမူလေယေဝ ပါတေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိ။

ဗောဓိသတ္တော ပုနပိ တံ တဇ္ဇေတွာ ခဂ္ဂံ ကဍ္ဎိတွာ ပဟရိ, တေတ္တိံသင်္ဂုလာယတော ခဂ္ဂေါ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ အထ နံ ကဏယေန ပဟရိ, သောပိ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ တဿ အလ္လီနဘာဝံ ဉတွာ မုဂ္ဂရေန ပဟရိ, သောပိ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ တဿ အလ္လီနဘာဝံ ဉတွာ ကုန္တေန ပဟရိ, သောပိ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ တဿ အလ္လီနဘာဝံ ဉတွာ ‘‘ဘော ယက္ခန, တေ အဟံ ‘ပဉ္စာဝုဓကုမာရော နာမာ’တိ သုတပုဗ္ဗော, အဟံ တယာ အဓိဋ္ဌိတံ အဋဝိံ ပဝိသန္တော န ဓနုအာဒီနိ တက္ကေတွာ ပဝိဋ္ဌော, အတ္တာနံယေဝ ပန တက္ကေတွာ ပဝိဋ္ဌော, အဇ္ဇ တံ ပေါထေတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရိဿာမီ’’တိ ဥန္နာဒေန္တော အတ္တာနံ တက္ကေတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ယက္ခံ ပဟရိ, ဟတ္ထော လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ ဝါမဟတ္ထေန ပဟရိ, သောပိ အလ္လီယိ။ ဒက္ခိဏပါဒေန ပဟရိ, သောပိ အလ္လီယိ။ ဝါမပါဒေန ပဟရိ, သောပိ အလ္လီယိ။ ‘‘သီသေန တံ ပေါထေတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရိဿာမီ’’တိ သီသေန ပဟရိ, တမ္ပိ လောမေသုယေဝ အလ္လီယိ။ သော ပဉ္စောဍ္ဍိတော ပဉ္စသု ဌာနေသု ဗဒ္ဓော ဩလမ္ဗန္တောပိ နိဗ္ဘယော နိဿာရဇ္ဇောဝ အဟောသိ။

ယက္ခော စိန္တေသိ “အယံ ဧကော ပုရိသသီဟော ပုရိသာဇာနီယော, န ပုရိသမတ္တောဝ, မာဒိသေန နာမဿ ယက္ခေန ဂဟိတဿ သန္တာသမတ္တမ္ပိ န ဘဝိဿတိ, မယာ ဣမံ မဂ္ဂံ ဟနန္တေန ဧကောပိ ဧဝရူပော ပုရိသော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ကသ္မာ နု ခေါ ဧသ န ဘာယတီ”တိ။ သော တံ ခါဒိတုံ အဝိသဟန္တော “ကသ္မာ နု ခေါ, တွံ မာဏဝ, မရဏဘယံ န ဘာယသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ကိံကာရဏာ, ယက္ခ, ဘာယိဿာမိ။ ဧကသ္မိဉှိ အတ္တဘာဝေ ဧကံ မရဏံ နိယတမေဝ, အပိစ မယှံ ကုစ္ဆိမှိ ဝဇိရာဝုဓံ အတ္ထိ။ သစေ မံ ခါဒိဿသိ, တံ အာဝုဓံ ဇီရာပေတုံ န သက္ခိဿသိ, တံ တေ အန္တာနိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေဿတိ။ ဣတိ ဥဘောပိ နဿိဿာမ, ဣမိနာ ကာရဏေနာဟံ န ဘာယာမီ”တိ။ ဣဒံ ကိရ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော အဗ္ဘန္တရေ ဉာဏာဝုဓံ သန္ဓာယ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ယက္ခော စိန္တေသိ “အယံ မာဏဝေါ သစ္စမေဝ ဘဏတိ, ဣမဿ ပုရိသသီဟဿ သရီရတော မုဂ္ဂဗီဇမတ္တမ္ပိ မံသခဏ္ဍံ မယှံ ကုစ္ဆိ ဇီရေတုံ န သက္ခိဿတိ, ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ န”န္တိ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဗောဓိသတ္တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ “မာဏဝ, ပုရိသသီဟော တွံ, န တေ အဟံ မံသံ ခါဒိဿာမိ, တွံ အဇ္ဇ ရာဟုမုခါ မုတ္တစန္ဒော ဝိယ မမ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ဉာတိသုဟဇ္ဇမဏ္ဍလံ တောသေန္တော ယာဟီ”တိ အာဟ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အာဟ – “ယက္ခ, အဟံ တာဝ ဂစ္ဆိဿာမိ, တွံ ပန ပုဗ္ဗေပိ အကုသလံ ကတွာ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ပရရုဟိရမံသဘက္ခော ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ သစေ ဣဓာပိ ဌတွာ အကုသလမေဝ ကရိဿသိ, အန္ဓကာရာ အန္ဓကာရမေဝ ဂမိဿသိ, မံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန န သက္ကာ တယာ အကုသလံ ကာတုံ, ပါဏာတိပါတကမ္မံ နာမ နိရယေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ ပေတ္တိဝိသယေ အသုရကာယေ စ နိဗ္ဗတ္တေတိ, မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကံ ဟောတီ”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ပဉ္စန္နံ ဒုဿီလျကမ္မာနံ အာဒီနဝံ, ပဉ္စန္နံ သီလာနံ အာနိသံသဉ္စ ကထေတွာ နာနာကာရဏေဟိ ယက္ခံ တဇ္ဇေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ တဿာယေဝ နံ အဋဝိယာ ဗလိပဋိဂ္ဂါဟကံ ဒေဝတံ ကတွာ အပ္ပမာဒေန သံဝဒိတွာ အဋဝိတော နိက္ခမိတွာ အဋဝိမုခေ မနုဿာနံ အာစိက္ခိတွာ သန္နဒ္ဓပဉ္စာဝုဓော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ မာတာပိတရော ဒိသွာ အပရဘာဂေ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာပိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၅. “ယော အလီနေန စိတ္တေန, အလီနမနသော နရော။
ဘာဝေတိ ကုသလံ ဓမ္မံ, ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။
ပါပုဏေ အနုပုဗ္ဗေန, သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ”န္တိ။

တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ယော ပုရိသော အလီနေန အသံကုစိတေန စိတ္တေန ပကတိယာပိ အလီနမနသော အလီနဇ္ဈာသယော ဟုတွာ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန ကုသလံ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဘေဒံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ ဝဍ္ဎေတိ, ဝိသာလေန စိတ္တေန ဝိပဿနံ အနုယုဉ္ဇတိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမဿ နိဗ္ဗာနဿ ပတ္တိယာ, သော ဧဝံ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု “အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ”တိ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ တရုဏဝိပဿနတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဘာဝေန္တော အနုပုဗ္ဗေန ဧကသံယောဇနမ္ပိ အနဝသေသေတွာ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယကရဿ စတုတ္ထမဂ္ဂဿ ပရိယောသာနေ ဥပ္ပန္နတ္တာ “သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော”တိ သင်္ခံ ဂတံ အရဟတ္တံ ပါပုဏေယျာတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ အရဟတ္တေန ဓမ္မဒေသနာယ ကူဋံ ဂဟေတွာ မတ္ထကေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ယက္ခော အင်္ဂုလိမာလော အဟောသိ, ပဉ္စာဝုဓကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပဉ္စာဝုဓဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၅၆] ၆. ကဉ္စနက္ခန္ဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ပဟဋ္ဌေန စိတ္တေနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ရတနသာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိ။ အထဿ

အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ''အာဝုသော, ဧကဝိဓေန သီလံ နာမ, ဒုဝိဓေန, တိဝိဓေန, စတုဗ္ဗိဓေန, ပဉ္စဝိဓေန, ဆဗ္ဗိဓေန, သတ္တဝိဓေန, အဋ္ဌဝိဓေန, နဝဝိဓေန, ဒသဝိဓေန, ဗဟုဝိဓေန သီလံ နာမ။ ဣဒံ စူဠသီလံ နာမ, ဣဒံ မဇ္ဈိမသီလံ နာမ, ဣဒံ မဟာသီလံ နာမ။ ဣဒံ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလံ နာမ, ဣဒံ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ နာမ, ဣဒံ အာဇီဝပာရိသုဒ္ဓိသီလံ နာမ, ဣဒံ ပစ္စယပဋိသေဝနသီလံ နာမာ''တိ သီလံ အာစိက္ခန္တိ။ သော စိန္တေသိ ''ဣဒံ သီလံ နာမ အတိဗဟု, အဟံ တွေကံ သမာဒာယ ဝတ္တိတုံ န သက္ခိဿာမိ, သီလံ ပူရေတုံ အသက္ကောန္တဿ စ နာမ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ကော အတ္ထော, အဟံ ဂိဟီ ဟုတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ စ ကရိဿာမိ, ပုတ္တဒါရဉ္စ ပောသေဿာမီ''တိ။ ဝေဠုဝ ပန စိန္တေတွာ ''ဘန္တေ, အဟံ သီလံ ရက္ခိတုံ န သက္ခိဿာမိ, အသက္ကောန္တဿ စ နာမ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ကော အတ္ထော, အဟံ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမိ, တုမှာကံ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှထာ''တိ အာဟ။

အထ နံ အာဟံသု ''အာဝုသော ဧဝံ သန္တေ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆာဟီ''တိ တေ တံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဓမ္မသဘံ အဂမံသု။ သတ္ထာ ဒိသွာဝ ''ကိံ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တိကံ ဘိက္ခုံ အာဒာယ အာဂတတ္ထာ''တိ အာဟ။ ဘန္တေ, အယံ ဘိက္ခု ''အဟံ သီလံ ရက္ခိတုံ န သက္ခိဿာမီ''တိ ပတ္တစီဝရံ နိယျာဒေတိ, အထ နံ မယံ ဂဟေတွာ အာဂတမှာတိ။ ''ကသ္မာ ပန တုမှေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဗဟုံ သီလံ အာစိက္ခထ။ ယတ္တကံ သော ရက္ခိတုံ သက္ကောတိ, တတ္တကမေဝ ရက္ခိဿတိ။ ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှေဟိ တေန သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ အဝစုတ္ထ, အဟမေတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမိ, ဧဟိ တွံ ဘိက္ခု, ကိံ တေ ဗဟုနာ သီလေန, တီဏိယေဝ သီလာနိ ရက္ခိတုံ သက္ခိဿသီ''တိ? ''ရက္ခိဿာမိ, ဘန္တေ''တိ။ တေန ဟိ တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ကာယဒွါရံ ဝစီဒွါရံ မနောဒွါရန္တိ တီဏိ ဒွါရာနိ ရက္ခ, မာ ကာယေန ပာပကမ္မံ ကရိ, မာ ဝါစာယ, မာ မနသာ။ ''ဂစ္ဆ မာ ဟီနာယာဝတ္တိ, ဣမာနိ တီဏိယေဝ သီလာနိ ရက္ခာ''တိ။ ဧတ္တာဝတာ သော ဘိက္ခု တုဋ္ဌမာနသော ''သာဓု, ဘန္တေ, ရက္ခိဿာမိ ဣမာနိ တီဏိ သီလာနီ''တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ အဂမာသိ။ သော တာနိ တီဏိ သီလာနိ ပူရေန္တောဝ အညာသိ ''အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ မယှံ အာစိက္ခိတံ သီလမ္ပိ ဧတ္တကမေဝ, တေ ပန အတ္တနော အဗုဒ္ဓဘာဝေန မံ ဗုဇ္ဈာပေတုံ နာသက္ခိံသု, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အတ္တနော ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတာယ အနုတ္တရဓမ္မရာဇတာယ ဧတ္တကံ သီလံ တီသုယေဝ ဒွါရေသု ပက္ခိပိတွာ မံ ဂဏှာပေသိ, အဝဿယော ဝတ မေ သတ္ထာ ဇာတော''တိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ ကတိပါဟေနေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ ''အာဝုသော, တံ ကိရ ဘိက္ခုံ 'ဗဟုသီလာနိ ရက္ခိတုံ န သက္ကောမီ'တိ ဟီနာယာဝတ္တန္တံ သဗ္ဗာနိ သီလာနိ တီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ သင်္ခိပိတွာ ကဟာပေတွာ သတ္ထာ အရဟတ္တံ ဟာပေသိ, အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ဗလံ နာမ အစ္ဆရိယ''န္တိ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ အထ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''ဘိက္ခဝေ, အတိဂရုကောပိ ဘာရော ကောဋ္ဌာသဝသေန ဘာဇေတွာ ဒိန္နော လဟုကော ဝိယ ဟောတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ မဟန္တံ ကဉ္စနက္ခန္ဓံ လဘိတွာ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကောန္တာ ဝိဘာဂံ ကတွာ ဥက္ခိပိတွာ အဂမံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ကဿကော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အညတရသ္မိံ ဆဍ္ဍိတဂါမကေ ခေတ္တေ ကသိ ကသတိ။ ပုဗ္ဗေ စ တသ္မိံ ဂါမေ ဧကော ဝိဘဝသမ္ပန္နော သေဋ္ဌိ ဦရုမတ္တပရိဏာဟံ စတုဟတ္ထာယာမံ ကဉ္စနက္ခန္ဓံ နိဒဟိတွာ ကာလမကာသိ။ တသ္မိံ ဗောဓိသတ္တဿ နင်္ဂလံ လဂ္ဂိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ''မူလသန္တာနကံ ဘဝိဿတီ''တိ ပံသုံ ဝိယူဟန္တော တံ ဒိသွာ ပံသုနာ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဒိဝသံ ကသိတွာ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ယုဂနင်္ဂလာဒီနိ ဧကမန္တေ နိက္ခိပိတွာ ''ကဉ္စနက္ခန္ဓံ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆိဿာမီ''တိ တံ ဥက္ခိပိတုံ နာသက္ခိ။ အသက္ကောန္တော နိသီဒိတွာ ''ဧကံ ကုစ္ဆိဘရဏာယ ဘဝိဿတိ, ဧကံ နိဒဟိတွာ ဌပေဿာမိ, ဧကေန ကမ္မန္တေ ပယောဇေဿာမိ, ဧကံ ဒါနာဒိပုညကိရိယာယ ဘဝိဿတီ''တိ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ တဿေဝံ ဝိဘတ္တကာလေ သော ကဉ္စနက္ခန္ဓော သလ္လဟုကော ဝိယ အဟောသိ။ သော တံ ဥက္ခိပိတွာ ဃရံ နေတွာ စတုဓာ ဝိဘဇိတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

ဣတိ ဘဂဝါ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၆. ‘‘ယော ပဟဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ ပဟဋ္ဌမနသော နရော။
ဘာဝေတိ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။
ဟပုဏ္ဏော အနုပုဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ’’န္တိ။

တတ္ထ **ပဟဋ္ဌေနာ** တိ ဝိနီဝရဏေန။ **ပဟဋ္ဌမနသော** တိ တာယ ဧဝ ဝိနီဝရဏတာယ ပဟဋ္ဌမာနသော, သုဝဏ္ဏံ ဝိယ ပဟံသိတ္ပတ သမုဇ္ဇလိတသပ္ပဘာသစိတ္တော ဟုတွာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ သတ္ထာ အရဟတ္တကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကဥ္စနက္ခန္ဓလဒ္ဓပုရိသော အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

[၅၇] ၇. တနရိန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ကဥ္စနက္ခန္ဓဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဥှိ သမယေ သတ္ထာ ‘‘ဒေဝဒတ္တော ဝဓာယ ပရိသက္ကတီ’’တိ သုတွာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝ, တာသမတ္တမ္ပိ ပန ကာတုံ နာသက္ခီ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ အဿပေါတကပ္ပမာဏော ထာမသမ္ပန္နော ဧကစရော ဟုတွာ နဒီတီရေ ဝိဟရတိ။ တဿာ ပန နဒိယာ ဝေမဇ္ဈေ ဧကော ဒီပကော နာနပ္ပကာရေဟိ အမ္ဗပနသာဒီဟိ ဖလရုက္ခေဟိ သမ္ပန္နော။ ဗောဓိသတ္တော နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော နဒိယာ ဩရိမတီရတော ဥပ္ပတိတွာ ဒီပကဿ ဩရတော နဒီမဇ္ဈေ ဧကော ပိဋ္ဌိပါသာဏော အတ္ထိ, တသ္မိံ နိပတတိ, တတော ဥပ္ပတိတွာ တသ္မိံ ဒီပကေ ပတတိ။ တတ္ထ နာနပ္ပကာရာနိ ဖလာနိ ခါဒိတွာ သာယံ တေနေဝ ဥပာယေန ပစ္စာဂန္တွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေပိ တထေဝ ကရောတိ။ ဣမိနာ နိယာမေန တတ္ထ တသံ ကပ္ပေတိ။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဧကော ကုမ္ဘီလော သပဇာပတိကော တဿာ နဒိယာ ဝသတိ။ တဿ ဘရိယာ ဗောဓိသတ္တံ အပရာပရံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကုမ္ဘီလံ အာဟ – ‘‘မယှံ ခေါ, အယျ, ဣမဿ တနရိန္ဒဿ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠော ဥပ္ပန္နော’’တိ။ ကုမ္ဘီလော ‘‘သာဓု, ဘဒ္ဒေ, လစ္ဆသီ’’တိ ဝတွာ ‘‘အဇ္ဇ တံ သာယံ ဒီပကတော အာဂစ္ဆန္တမေဝ ဂဏှိဿာမီ’’တိ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိပဇ္ဇိ။

ဗောဓိသတ္တော ဒိဝသံ စရိတွာ သာယန္ဟသမယေ ဒီပကေ ဌိတောဝ ပါသာဏံ ဩလောကေတွာ – ‘‘အယံ ပါသာဏော ဣဒါနိ ဥစ္စတရော ခါယတိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ’’န္တိ စိန္တေသိ။ တဿ ကိရ ဥဒကပ္ပမာဏဉ္စ ပါသာဏပ္ပမာဏဉ္စ သုဝဝတ္ထာပိတမေဝ ဟောတိ။ တေနဿ ဧတဒဟောသိ ‘‘အဇ္ဇ ဣမိဿာ နဒိယာ ဥဒကံ နေဝ ဟာယတိ, န စ ဝဍ္ဍတိ, အထ စ ပနာယံ ပါသာဏော မဟာ ဟုတွာ ပညာယတိ, ကစ္စိ နု ခေါ ဧတ္ထ မယှံ ဂဟဏတ္ထာယ ကုမ္ဘီလော နိပန္နော’’တိ။ သော ‘‘ဝီမံသာမိ တာဝ န’’န္တိ တတ္ထေဝ ဌတွာ ပါသာဏေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ဝိယ ‘‘ဘော ပါသာဏာ’’တိ ဝတွာ ပဋိဝစနံ အလဘန္တော ယာဝတတိယံ ‘‘ဘော ပါသာဏာ’’တိ အာဟ။ ပါသာဏော ကိံ ပဋိဝစနံ ဒဿတိ။ ပုနပိ တနရော ‘‘ကိံ ဘော ပါသာဏ, အဇ္ဇ မယှံ ပဋိဝစနံ န ဒေသီ’’တိ အာဟ။ ကုမ္ဘီလော ‘‘အဒ္ဓာ အညေသု ဒိဝသေသု အယံ ပါသာဏော တနရိန္ဒဿ ပဋိဝစနံ အဒာသိ, ဒဿာမိ အဿ ပဋိဝစန’’န္တိ စိန္တေတွာ ‘‘ကိံ, ဘော တနရိန္ဒ’’တိ အာဟ။ ‘‘ကောသိ တွံ’’န္တိ? ‘‘အဟံ ကုမ္ဘီလော’’တိ။ ‘‘ကိမတ္ထံ ဧတ္ထ နိပန္နောသီ’’တိ? ‘‘တဝ ဟဒယမံသံ ပတ္ထယမာနော’’တိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ ‘‘အညော မေ ဂမနမဂ္ဂေါ နတ္ထိ, အဇ္ဇ မယာ ဧသ ကုမ္ဘီလော ဝဉ္စေတဗ္ဗော’’တိ။ အထ နံ ဧဝမာဟ ‘‘သမ္မ ကုမ္ဘီလ, အဟံ အတ္တာနံ တုယှံ ပရိစ္စဇိဿာမိ, တွံ မုခံ ဝိဝရိတွာ မံ တဝ သန္တိကံ အာဂတကာလေ ဂဏှာဟီ’’တိ။ ကုမ္ဘီလာနဉှိ မုခေ ဝိဝဋေ အက္ခီနိ နိမ္မီလန္တိ။ သော တံ ကာရဏံ အသလ္လက္ခေတွာ မုခံ ဝိဝရိ, အထဿ အက္ခီနိ ပိထီယိံသု။ သော မုခံ ဝိဝရိတွာ အက္ခီနိ နိမ္မီလေတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္

တော တထာဘာဝံ ဉတွာ ဒီပကာ ဥပ္ပတိတော ဂန္တွာ ကုမ္ဘီလဿ မတ္ထကေ အက္ကမိတွာ တတော ဥပ္ပတိတော ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ ဝိဇ္ဇောတမာနော ပရတီရေ အဋ္ဌာသိ။

ကုမ္ဘီလော တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ “ဣမိနာ ဝါနရိန္ဒေန အတိအစ္ဆေရကံ ကတ”န္တိ စိန္တေတွာ “ဘော ဝါနရိန္ဒ, ဣမသ္မိံ လောကေ စတူဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ပစ္စာမိတ္တေ အဘိဘဝတိ။ တေ သဗ္ဗေပိ တုယှံ အဗ္ဘန္တရေ အတ္ထိ မညေ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၇. “ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ, ဝါနရိန္ဒ ယထာ တဝ။
သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေါ, ဒိဋ္ဌံ သော အတိဝတ္တတီ”တိ။

တတ္ထ **ယဿာ**တိ ယဿ ကဿစိ ပုဂ္ဂလဿ။ **ဧတေ**တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗေ ပစ္စက္ခတော နိဒ္ဒိသတိ။ **စတုရော ဓမ္မာ**တိ စတ္တာရော ဂုဏာ။ **သစ္စ**န္တိ ဝစီသစ္စံ, “မမ သန္တိကံ အာဂမိဿာမီ”တိ ဝတွာ မုသာဝါဒံ အကတွာ အာဂတောယေဝါတိ ဧတံ တေ ဝစီသစ္စံ။ **ဓမ္မော**တိ ဝိစာရဏပညာ, “ဣဒံ ကတေ ဣဒံ နာမ ဘဝိဿတီ”တိ သာ တေ ဝိစာရဏပညာ အတ္ထိ။ **ဓိတီ**တိ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝီရိယံ ဝုစ္စတိ, ဧတမ္ပိ တေ အတ္ထိ။ **စာဂေါ**တိ အတ္တပရိစ္စာဂေါ, တွံ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇိတွာ မမ သန္တိကံ အာဂတော။ ယံ ပနာဟံ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိံ, မယှမေဝေသ ဒေါသော။ **ဒိဋ္ဌ**န္တိ ပစ္စာမိတ္တံ။ **သော အတိဝတ္တတီ**တိ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ယထာ တဝ, ဧဝံ ဧတေ စတ္တာရော ဓမ္မာ အတ္ထိ, သော ယထာ မံ အဇ္ဇ တွံ အတိက္ကန္တော, တထေဝ အတ္တနော ပစ္စာမိတ္တံ အတိက္ကမတိ အဘိဘဝတီတိ။ ဧဝံ ကုမ္ဘီလော ဗောဓိသတ္တံ ပသံသိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂတော။

သတ္ထာပိ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကုမ္ဘီလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဘရိယာဿ စိဉ္စမာဏဝိကာ, ဝါနရိန္ဒော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝါနရိန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၅၈] ၈. တယောဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယဿ ဧတေ တယော ဓမ္မာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနမေဝ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဒေဝဒတ္တော ဝါနရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ယူထံ ပရိဟရန္တော အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ဇာတာနံ ဝါနရပေါတကာနံ “ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တာ ဣမေ ယူထံ ပရိဟရေယျု”န္တိ ဘယေန ဒန္တေဟိ ဍံသိတွာ တေသံ ဗီဇာနိ ဥပ္ပာဋေတိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တောပိ တညေဝ ပဋိစ္စ ဧကိဿာ ဝါနရိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အထ သာ ဝါနရီ ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ အတ္တနော ဂဗ္ဘံ အနုရက္ခမာနာ အညံ ပဗ္ဗတပါဒံ အဂမာသိ။ သာ ပရိပက္ကဂဗ္ဘာ ဗောဓိသတ္တံ ဝိဇာယိ။ သော ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ ဝိညုတံ ပတ္တော ထာမသမ္ပန္နော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ မာတရံ ပုစ္ဆိ “အမ္မ, မယှံ ပိတာ ကဟ”န္တိ? “တာတ, အသုကသ္မိံ နာမ ပဗ္ဗတပါဒေ ယူထံ ပရိဟရန္တော ဝသတီ”တိ။ “အမ္မ, တဿ မံ သန္တိကံ နေဟီ”တိ။ “တာတ, န သက္ကာ တယာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တုံ။ ပိတာ ဟိ တေ အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ဇာတာနံ ဝါနရပေါတကာနံ ယူထပရိဟရဏဘယေန ဒန္တေဟိ ဍံသိတွာ ဗီဇာနိ ဥပ္ပာဋေတီ”တိ။ “အမ္မ, နေဟိ မံ တတ္ထ, အဟံ ဇာနိဿာမီ”တိ။ သာ ပုတ္တံ အာဒါယ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။

သော ဝါနရော အတ္တနော ပုတ္တံ ဒိသွာဝ “အယံ ဝုဍ္ဎိမန္တော မယှံ ယူထံ ပရိဟရိတုံ န ဒဿတိ, ဣဒါနေဝ မာရေတဗ္ဗော”တိ “ဧတံ အာလိင်္ဂန္တော ဝိယ ဂါဠှံ ပီဠေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “ဧဟိ, တာတ, ဧတ္တကံ ကာလံ ကဟံ ဂတောသီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ အာလိင်္ဂန္တော ဝိယ နိပ္ပီဠေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော, သောပိ နံ နိပ္ပီဠေသိ, အထဿ အဋ္ဌီနိ ဘိဇ္ဇနာကာရပ္ပတ္တာနိ အဟေသုံ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “အယံ ဝုဍ္ဎိမန္တော မံ မာရေဿတိ, ကေန နု ခေါ ဥပါယေန ပုရေတရညေဝ မာရေယျ”န္တိ။ တတော စိန္တေသိ

‘‘အယံ အဝိဒူရေ ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတော သရော အတ္ထိ, တတ္ထ နံ ရက္ခသေန ခါဒာပေဿာမီ’’တိ။ အထ နံ ဧဝမာဟ ‘‘တာတ, အဟံ မဟလ္လကော, ဣမံ ယူထံ တုယှံ နိယျာဒေမိ, အဇ္ဇေဝ တံ ရာဇာနံ ကရောမိ, အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ သရော အတ္ထိ, တတ္ထ ဒွေဝ ကုမုဒိနိယော, တိဿော ဥပ္ပလိနိယော, ပဉ္စ ပဒုမိနိယော စ ပုပ္ဖန္တိ, ဂစ္ဆ, တတော ပုပ္ဖာနိ အာဟရာ’’တိ။ သော ‘‘သာဓု, တာတ, အာဟရိဿာမီ’’တိ ဂန္တွာ သဟသာ အနောတရိတွာ သမန္တာ ပဒံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဩတိဏ္ဏပဒညေဝ အဒ္ဒသ, န ဥတ္တိဏ္ဏပဒံ။ သော ‘‘ဣမိနာ သရေန ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ, မယှံ ပိတာ အတ္တနာ မာရေတုံ အသက္ကောန္တော ရက္ခသေန မံ ခါဒာပေတုကာမော ဘဝိဿတိ , အဟံ ဣမဉ္စ သရံ န ဩတရိဿာမိ, ပုပ္ဖာနိ စ ဂဟေဿာမီ’’တိ နိရုဒကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝေဂံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပတိတွာ ပရတော ဂစ္ဆန္တော နိရုဒကေ ဩကာသေ ဌိတာနေဝ ဒွေ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ပရတီရေ ပတိ။ ပရတီရတောပိ ဩရိမတီရံ အာဂစ္ဆန္တော တေနေဝုပာယေန ဒွေ ဂဏှိ။ ဧဝံ ဥဘောသု ပဿေသု ရာသိံ ကရောန္တော ပုပ္ဖာနိ စ ဂဏှိ, ရက္ခသဿ စ အာဏဋ္ဌာနံ န ဩတရိ။

အထဿ ‘‘ဣတော ဥတ္တရိ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ခိဿာမီ’’တိ တာနိ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ရာသိံ ကရောန္တဿ သော ရက္ခသော ‘‘မယာ ဧတ္တကံ ကာလံ ဧဝရူပော ပညဝါ အစ္ဆရိယပုရိသော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ပုပ္ဖာနိ စ နာမ ယာဝဒိစ္ဆကံ ဂဟိတာနိ, မယှဉ္စ အာဏဋ္ဌာနံ န ဩတရီ’’တိ ဥဒကံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒန္တော ဥဒကတော ဥဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘တနရိန္ဒ, ဣမသ္မိံ လောကေ ယဿ တယော ဓမ္မာ အတ္ထိ, သော ပစ္စာမိတ္တံ အဘိဘဝတိ, တေ သဗ္ဗေပိ တဝ အဗ္ဘန္တရေ အတ္ထိ မညေ’’တိ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ထုတိံ ကရောန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၅၈. ‘‘ယဿ ဧတေ တယော ဓမ္မာ, တနရိန္ဒ ယထာ တဝ။
ဒက္ခိယံ သူရိယံ ပညာ, ဒိဋ္ဌံ သော အတိဝတ္တတီ’’တိ။

တတ္ထ **ဒက္ခိယ**န္တိ ဒက္ခဘာဝေ, သမ္ပတ္တဘယံ ဝိဓမိတုံ ဇာနနပညာယ သမ္ပယုတ္တဥတ္တမဝီရိယဿေတံ နာမံ။ **သူရိယ**န္တိ သူရဘာဝေ, နိဗ္ဘယဘာဝဿေတံ နာမံ။ **ပညာ**တိ ပညာပဒဋ္ဌာနာယ ဥပာယပညာယေတံ နာမံ။

ဧဝံ သော ဒကရက္ခသော ဣမာယ ဂါထာယ ဗောဓိသတ္တဿ ထုတိံ ကတွာ ‘‘ဣမာနိ ပုပ္ဖာနိ ကိမတ္ထံ ဟရသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ပိတာ မံ ရာဇာနံ ကာတုကာမော, တေန ကာရဏေန ဟရာမီ’’တိ။ ‘‘န သက္ကာ တာဒိသေန ဥတ္တမပုရိသေန ပုပ္ဖာနိ ဝဟိတုံ အဟံ ဝဟိဿာမီ’’တိ ဥက္ခိပိတွာ တဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အဂမာသိ။ အထဿ ပိတာ ဒူရတောဝ တံ ဒိသွာ ‘‘အဟံ ဣမံ ‘ရက္ခသဘတ္တံ ဘဝိဿတီ’တိ ပဟိဏိံ, သော အနေန ရက္ခသံ ပုပ္ဖာနိ ဂဟာပေန္တော အာဂစ္ဆတိ, ဣဒါနိမှိ နဋ္ဌော’’တိ စိန္တေန္တော သတ္တဓာ ဟဒယဖာလနံ ပတွာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။ သေသဝါနရာ သန္နိပတိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ရာဇာနံ အကံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ယူထပတိ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ယူထပတိပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

တယောဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၅၉] ၉. ဘေရိဝါဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓမေ ဓမေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစောသီ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘သစ္စံ, ဘဂဝါ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောယေဝါ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဘေရိဝါဒကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဂါမကေ ဝသတိ။ သော ‘‘ဗာရာဏသိယံ နက္ခတ္တံ ဃုဋ္ဌ’’န္တိ သုတွာ ‘‘သမဇ္ဇမဏ္ဍလေ ဘေရိံ ဝါဒေတွာ ဓနံ အာဟရိဿာမီ’’တိ ပုတ္တံ အာဒါယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဘေရိံ ဝါဒေတွာ ဗဟုံ ဓနံ လဘိ။ သော တံ အာဒါယ အတ္တနော ဂါမံ ဂစ္ဆန္တော စောရာဋဝိံ ပတွာ ပုတ္တံ နိရန္တရံ ဘေရိံ ဝါဒေန္တံ ဝါရေသိ ‘‘တာတ, နိရန္တရံ အဝါဒေတွာ မဂ္ဂပဋိပန္နဿ

သ ဣတ္ထိရသ္သ ဘေရိ ဝိယ အန္တရန္တရာ တဒေဟီ''တိ သော ပိတရာ တရိယမာနောပိ ''ဘေရိသဒ္ဒေနေဝ စောရေ ပလာပေဿာမီ''တိ ဝတွာ နိရန္တရမေဝ တဒေသိ။ စောရာ ပဌမညေဝ ဘေရိသဒ္ဒံ သုတွာ ''ဣဿရဘေရီ ဘဝိဿတီ''တိ ပလာယိတွာ အတိ ဝိယ ကောဇဒ္ဒံ သဒ္ဒံ သုတွာ ''နာယံ ဣဿရဘေရီ ဘဝိဿတီ''တိ အာဂန္တွာ ဥပဓာရေန္တာ ဒွေဝယေဝ ဇနေ ဒိသွာ ပောထေတွာ ဝိလုမ္ပိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ''ကိစ္ဆေန ဝတ နော လဒ္ဓံ ဓနံ ကောဇဒ္ဒံ ကတွာ တဒေန္တော နာသေသီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂာထမာဟ –

၅၉. ''ဓမေ ဓမေ နာတိဓမေ၊ အတိဓန္တဉှိ ပာပကံ။
ဓန္တေန ဟိ သတံ လဒ္ဓံ၊ အတိဓန္တေန နာသိတ''န္တိ။

တတ္ထ **ဓမေ ဓမေ**တိ ဓမေယျ နော န ဓမေယျ, ဘေရိံ တဒေယျ နော န တဒေယျာတိ အတ္ထော။ **နာတိဓမေ**တိ အတိက္ကမိတွာ ပန နိရန္တရမေဝ ကတွာ န တဒေယျ။ ကိံကာရဏာ? **အတိဓန္တဉှိ ပာပကံ,** နိရန္တရံ ဘေရိတဒနံ ဣဒါနိ အမှာကံ ပာပကံ လာမကံ ဇာတံ။ **ဓန္တေန ဟိ သတံ လဒ္ဓ**န္တိ နဂရေ ဓမန္တေန ဘေရိတဒနေန ကဟာပဏသတံ လဒ္ဓံ။ **အတိဓန္တေန နာသိတ**န္တိ ဣဒါနိ ပန မေ ပုတ္တေန ဝစနံ အကတွာ ယဒိဒံ အဋဝိယံ အတိဓန္တံ, တေန အတိဓန္တေန သဗ္ဗံ နာသိတန္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပုတ္တော ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ပိတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဘေရိဝါဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၆၀] ၁၀. သင်္ခဓမဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓမေ ဓမေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒုဗ္ဗစမေဝေကံ ကထေသိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သင်္ခဓမကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗာရာဏသိယံ နက္ခတ္တေ ဃုဋ္ဌေ ပိတရံ အာဒါယ သင်္ခဓမနကမ္မေန ဓနံ လဘိတွာ အာဂမနကာလေ စောရာဋဝိယံ ပိတရံ နိရန္တရံ သင်္ခံ ဓမန္တံ တရေသိ။ သော ''သင်္ခသဒ္ဒေန စောရေ ပလာပေဿာမီ''တိ နိရန္တရမေဝ ဓမိ, စောရာ ပုရိမနယေနေဝ အာဂန္တွာ ဝိလုမ္ပိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ပုရိမနယေနေဝ ဂါထံ အဘာသိ –

၆၀. ''ဓမေ ဓမေ နာတိဓမေ၊ အတိဓန္တဉှိ ပာပကံ။
ဓန္တေနာဓိဂတာ ဘောဂါ၊ တေ တာတော ဝိဓမီ ဓမ''န္တိ။

တတ္ထ **တေ တာတော ဝိဓမီ ဓမ**န္တိ တေ သင်္ခံ ဓမိတွာ လဒ္ဓဘောဂေ မမ ပိတာ ပုနပ္ပုနံ ဓမန္တော ဝိဓမိ ဝိဒ္ဓံသေသိ ဝိနာသေသီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပိတာ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ပုတ္တော ပနဿ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သင်္ခဓမဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အာသီသဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

မဟာသီလဝဇနကံ၊ ပုဏ္ဏပာတိ စ ကိံဖလံ။
ပဉ္စာဝုဓကဉ္စနက္ခန္ဓံ၊ တနရိန္ဒံ တယောဓမ္မံ။
ဘေရိတဒသင်္ခဓမန္တိ။

၇. ဣတ္ထိဝဂ္ဂေါ

[၆၁] ၁. အသာတမန္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသာ လောကိတ္ထိယော နာမာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေ
သိ။ တဿ ဝတ္ထု ဥမ္မာဒန္တိဇာတကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တံ ပန ဘိက္ခုံ သတ္ထာ “ဘိက္ခု ဣတ္ထိယော နာမ အသာ
တာ အသတိယော လာမိကာ ပစ္ဆိမိကာ, တွံ ဧဝရူပံ လာမိကံ ဣတ္ထိံ နိဿာယ ကသ္မာ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ဝတွာ
အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ ဗြာဟ္မ
ဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော တီသု ဝေဒေသု သဗ္ဗသိပ္ပေသု စ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဒိသာပါမောက္ခော
အာစရိယော အဟောသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိယံ ဧကသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ ပုတ္တဿ ဇာတဒိဝသေ အဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ အ
နိဗ္ဗာယန္တံ ဌပယိံသု။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏကုမာရံ သောဠသဝဿကာလေ မာတာပိတရော အာဟံသု “ပုတ္တ, မယံ တဝ
ဇာတဒိဝသေ အဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ ဌပယိမှာ။ သစေ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော ဘဝိတုကာမော, တွံ အဂ္ဂိံ အာဒါယ အရ
ညံ ပဝိသိတွာ အဂ္ဂိံ ဘဂဝန္တံ နမဿမာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော ဟောဟိ။ သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိတုကာ
မော, တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေ
ဟီ”တိ။ မာဏဝေါ “နာဟံ သက္ခိဿာမိ အရညေ အဂ္ဂိံ ပရိစရိတုံ, ကုဋုမ္ဗမေဝ သဏ္ဌပေဿာမီ”တိ မာတာပိတရော
ဝန္ဒိတွာ အာစရိယဘာဂံ သဟဿံ ဂဟေတွာ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပစ္စာဂမာသိ။

မာတာပိတရော ပနဿ အနတ္ထိကာ ဃရာဝါသေန, အရညေ အဂ္ဂိံ ပရိစရာပေတုကာမာ ဟောန္တိ။ အထ နံ မာတာ
ဣတ္ထီနံ ဒေါသံ ဒဿေတွာ အရညံ ပေသေတုကာမာ “သော အာစရိယော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော သက္ခိဿတိ
မေ ပုတ္တဿ ဣတ္ထီနံ ဒေါသံ ကထေတု”န္တိ စိန္တေတွာ အာဟ – “ဥဂ္ဂဟိတံ တေ, တာတ, သိပ္ပ”န္တိ။ “အာမ,
အမ္မာ”တိ။ “အသာတမန္တောပိ တေ ဥဂ္ဂဟိတော”တိ။ “န ဥဂ္ဂဟိတော, အမ္မာ”တိ။ “တာတ, ယဒိ တေ အသာတမန္တော
န ဥဂ္ဂဟိတော, ကိံ နာမ တေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟိတံ, ဂစ္ဆ, ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဧဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ ပုန တက္ကသိလာ
ဘိမုခေါ ပါယာသိ။ တဿပိ အာစရိယဿ မာတာ မဟလ္လိကာ ဝီသတိဝဿသတိကာ ။ သော တံ သဟတ္ထာ နှာ
ပေန္တော ဘောဇေန္တော ပါယေန္တော ပဋိဇဂ္ဂတိ။ အညေ မနုဿာ နံ တထာ ကရောန္တံ ဇိဂုစ္ဆန္တိ။ သော စိန္တေသိ
“ယံနူနာဟံ အရညံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဝိဟရေယျ”န္တိ။ အထေကသ္မိံ ဝိဝိတ္တေ အရညေ ဥဒ
ကဖာသုကဋ္ဌာနေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ သပ္ပိတဏ္ဍုလာဒီနိ အာဟရာပေတွာ မာတရံ ဥက္ခိပိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ
မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

သောပိ ခေါ မာဏဝေါ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ အာစရိယံ အပဿန္တော “ကဟံ အာစရိယော”တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝ
တ္တိံ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ အာစရိယော “ကိံ နု ခေါ, တာတ, အတိသီဃံ အာဂတော
သီ”တိ? “နနု အဟံ တုမှေဟိ အသာတမန္တော နာမ န ဥဂ္ဂဏှာပိတော”တိ? “ကော ပန တေ အသာတမန္တေ ဥဂ္ဂ
ဏှိတဗ္ဗေ ကတွာ ကထေသီ”တိ? “မယှံ မာတာ အာစရိယာ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “အသာတမန္တော
နာမ ကောစိ နတ္ထိ, ဣမဿ ပန မာတာ ဣမံ ဣတ္ထိဒေါသေ ဇာနာပေတုကာမာ ဘဝိဿတီ”တိ။ အထ နံ “သာဓု,
တာတ, ဒဿာမိ တေ အသာတမန္တေ, တွံ အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ မမ ဌာနေ ဌတွာ မမ မာတရံ သဟတ္ထာ နှာပေန္
တော ဘောဇေန္တော ပါယေန္တော ပဋိဇဂ္ဂာဟိ, ဟတ္ထပါဒသီသပိဋ္ဌိသမ္ဗာဟနာဒီနိ စ ကရောန္တော ‘အယျ
ေ ဧဝံ ပတ္တကာလေပိ တာဝ တေ ဧဝရူပံ သရီရံ, ဒဟရကာလေ ကီဒိသံ အဟောသီ’တိ ဟတ္ထပါဒပရိကမ္မာဒိကရဏ
ကာလေ ဟတ္ထပါဒါနံ ဝဏ္ဏံ ကထေယျာသိ။ ယဉ္စ တေ မမ မာတာ ကထေတိ, တံ အလဇ္ဇန္တော အနိဂုဟန္တော
မယှံ အာရောစေယျာသိ, ဧဝံ ကရောန္တော အသာတမန္တေ လစ္ဆသိ, အကရောန္တော န လစ္ဆသီ”တိ အာဟ။
သော “သာဓု အာစရိယာ”တိ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ အကာသိ။

အထဿာ တသ္မိံ မာဏဝေ ပုနပ္ပုနံ ဝဏ္ဏယမာနေ “အယံ မယာ သဒ္ဓိံ အဘိရမိတုကာမော ဘဝိဿတီ”တိ အန္ဓာ
ယ ဇရာဇိဏ္ဏာယ အဗ္ဘန္တရေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇိ ။ သာ ဧကဒိဝသံ အတ္တနော သရီရဝဏ္ဏံ ကထယမာနံ မာဏဝံ
အာဟ “မယာ သဒ္ဓိံ အဘိရမိတုံ ဣစ္ဆသီ”တိ? “အယျေ, အဟံ တာဝ ဣစ္ဆေယျံ, အာစရိယော ပန ဂရုကော”တိ။
“သစေ မံ ဣစ္ဆသိ, ပုတ္တံ မေ မာရေဟီ”တိ။ “အဟံ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဧတ္တကံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကိလေ

သမတ္တံ နိဿာယ ကိန္တိ ကတ္ဝာ အာစရိယံ မာရေဿာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ သစေ တ္ဝံ မံ န ပရိစ္စဇသိ, အဟမေဝ နံ မာရေဿာမီ''တိ။ ဧဝံ ဣတ္ထိယော နာမ အသာတာ လာမိကာ ပစ္ဆိမိကာ, တထာရူပေ နာမ ဝယေ ဌိတာ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ ကိလေသံ အနုဝတ္တမာနာ ဧဝံ ဥပကာရကံ ပုတ္တံ မာရေတုကာမာ ဇာတာ။ မာဏဝေါ သဗ္ဗံ တံ ကထံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။

ဗောဓိသတ္တော ''သုဋ္ဌု တေ, မာဏဝ, ကတံ မယှံ အာရောစေန္တေနာ''တိ ဝတ္ဝာ မာတု အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကေန္တော ''အဇ္ဇေဝ မရိဿတီ''တိ ဉတ္ဝာ ''ဧဟိ, မာဏဝ, ဝီမံသိဿာမ န''န္တိ ဧကံ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ အတ္တနော ပမာဏေန ကဋ္ဌရူပကံ ကတ္ဝာ သသီသံ ပာရုပိတ္ဝာ အတ္တနော သယနဋ္ဌာနေ ဥတ္တာနံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ရဇ္ဇုကံ ဗန္ဓိတ္ဝာ အန္တေဝါသိကံ အာဟ – ''တာတ, ဖရသုံ အာဒာယ ဂန္တွာ မမ မာတု သညံ ဒေဟီ''တိ။ မာဏဝေါ ဂန္တွာ ''အယျေ, အာစရိယော ပဏ္ဏသာလာယံ အတ္တနော သယနဋ္ဌာနေ နိပန္နော, ရဇ္ဇုသညာ မေ ဗဒ္ဓါ, ဣမံ ဖရသုံ အာဒာယ ဂန္တွာ သစေ သက္ကောသိ, မာရေဟိ န''န္တိ အာဟ။ ''တ္ဝံ ပန မံ န ပရိစ္စဇိဿသီ''တိ? ''ကိံကာရဏာ ပရိစ္စဇိဿာမီ''တိ? သာ ဖရသုံ အာဒာယ ပဝေဓမာနာ ဥဋ္ဌာယ ရဇ္ဇုသညာယ ဂန္တွာ ဟတ္ထေန ပရာမသိတ္ဝာ ''အယံ မေ ပုတ္တော''တိ သညာယ ကဋ္ဌရူပကဿ မုခတော သာဋကံ အပနေတ္ဝာ ဖရသုံ အာဒာယ ''ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မာရေဿာမီ''တိ ဂီဝါယမေဝ ပဟရိတ္ဝာ ''ခ''န္တိ သဒ္ဒေ ဥပ္ပန္နေ ရုက္ခဘာဝံ အညာသိ။ အထ ဗောဓိသတ္တေန ''ကိံ ကရောသိ, အမ္မာ''တိ ဝုတ္တေ သာ ''ဝဉ္စိတာမှီ''တိ တတ္ထေဝ မရိတ္ဝာ ပတိတာ။ အတ္တနော ကိရ ပဏ္ဏသာလာယ နိပန္နာယပိ တင်္ခဏညေဝ တာယ မရိတဗ္ဗမေဝ။

သော တဿာ မတဘာဝံ ဉတ္ဝာ သရီရကိစ္စံ ကတ္ဝာ အာဠာဟနံ နိဗ္ဗာပေတွာ ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတ္ဝာ မာဏဝံ အာဒာယ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသီဒိတ္ဝာ ''တာတ, ဟဋ္ဌိယေဝေကော အသာတမန္တော နာမ နတ္ထိ, ဣတ္ထိယော အသာတာ နာမ, တဝ မာတာ 'အသာတမန္တံ ဥဂ္ဂဏှာ'တိ မမ သန္တိကံ ပေသယမာနာ ဣတ္ထီနံ ဒောသံ ဇာနနတ္ထံ ပေသေသိ။ ဣဒါနိ ပန တေ ပစ္စက္ခမေဝ မမ မာတု ဒောသော ဒိဋ္ဌော, ဣမိနာ ကာရဏေန 'ဣတ္ထိယော နာမ အသာတာ လာမိကာ ပစ္ဆိမိကာ'တိ ဇာနေယျာသီ''တိ တံ ဩဝဒိတ္ဝာ ဥယျောဇေသိ။ သောပိ အာစရိယံ ဝန္ဒိတ္ဝာ မာတာပိတူနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ မာတာ ပုစ္ဆိ ''တာတ, ဥဂ္ဂဟိတော တေ အသာတမန္တော''တိ? ''အာမ, အမ္မာ''တိ။ ''ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿသိ, ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အဂ္ဂိံ ဝါ ပရိစရိဿသိ, အဂါရမဇ္ဈေ ဝါ ဝသိဿသီ''တိ? မာဏဝေါ ''မယာ, အမ္မ, ပစ္စက္ခတော ဣတ္ထီနံ ဒေါသာ ဒိဋ္ဌာ , အဂါရေန မေ ကိစ္စံ နတ္ထိ, ပဗ္ဗဇိဿာမဟ''န္တိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ပကာသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၁. ''အသာ လောကိတ္ထိယော နာမ၊ ဝေလာ တာသံ န ဝိဇ္ဇတိ။
သာရတ္တာ စ ပဂဗ္ဘာ စ၊ သိခီ သဗ္ဗဃသော ယထာ။
တာ ဟိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဝိဝေကမနုဗြူဟယ''န္တိ။

တတ္ထ **အသာ**တိ အသတိယော လာမိကာ။ အထ ဝါ သာတံ ဝုစ္စတိ သုခံ, တံ တာသု နတ္ထိ။ အတ္တနိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာနံ အသာတမေဝ ဒေန္တီတိပိ အသာ, ဒုက္ခာ ဒုက္ခဝတ္ထုဘူတာတိ အတ္ထော။ ဣမဿ ပနတ္ထဿ သာဓနတ္ထာယ ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရိတဗ္ဗံ –

''မာယာ စေတာ မရီစီ စ၊ သောကော ရောဂေါ စုပဒ္ဒဝေါ။
ခရာ စ ဗန္ဓနာ စေတာ၊ မစ္စုပါသာ ဂုဟာသယာ။
တာသု ယော ဝိဿသေ ပေါသော၊ သော နရေသု နရာဓမော''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၁၁၈)။

လောကိတ္ထိယော တိ လောကေ ဣတ္ထိယော။ **ဝေလာ တာသံ န ဝိဇ္ဇတိ** တိ အမ္မ, တာသံ ဣတ္ထီနံ ကိလေသုပ္ပတ္တိံ ပတ္ဝာ ဝေလာ သံဝရော မရိယာဒါ ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ **သာရတ္တာ စ ပဂဗ္ဘာ စာ** တိ ဝေလာ စ တာသံ နတ္ထိ, ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု သာရတ္တာ အလ္လီနာ, တထာ ကာယပါဂဗ္ဘိယေန, ဝါစာပါဂဗ္ဘိယေန, မနောပါဂဗ္ဘိယေနာတိ တိဝိဓေန ပါဂဗ္ဘိယေန သမန္နာဂတတ္တာ ပဂဗ္ဘာ စေတာ။ တောသဉ္စဟိ အဗ္ဘန္တရေ ကာယဒွါရာဒီနိ ပတ္ဝာ သံဝရော နာမ နတ္ထိ, လောလာ ကာကပဋိဘာဂါတိ ဒဿေတိ။ **သိခီ သဗ္ဗဃသော ယထာ**တိ အမ္မ, ယထာ ဇာလသိခါယ ''သိခီ''တိ သင်္ခံ ဂတော အဂ္ဂိ နာမ ဂူထဂတာဒိဘေဒံ အသုစိမ္ပိ, သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒိဘေဒံ သုစိမ္ပိ, ဣဋ္ဌမ္ပိ အနိဋ္ဌမ္ပိ ယံ ယံဒေဝ လဘာ

တိ, သဗ္ဗံ ဃသတိ ခါဒတိ, တသ္မာ “သဗ္ဗဃသော”တိ ဝုစ္စတိ။ တထေဝ တာ ဣတ္ထိယောပိ ဟတ္ထိမေဏ္ဍကေမေဏ္ဍာဒယော တ ဟောန္တု ဟီနဇစ္စာ ဟီနကမ္မန္တာ, ခတ္တိယာဒယော တ ဟောန္တု ဥတ္တမကမ္မန္တာ, ဟီနုက္ကဋ္ဌဘာဝံ အစိန္တေတွာ လောကဿာဒဝသေန ကိလေသသန္ထဝေ ဥပ္ပန္နေ ယံ ယံ လဘန္တိ, သဗ္ဗမေဝ သေဝန္တီတိ သဗ္ဗဃသ သိခိသဒိသာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ သိခီ သဗ္ဗဃသော ယထာ, တထေဝေတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တာ ဟိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ တိ အဟံ တာ လာမိကာ ဒုက္ခဝတ္ထုဘူတာ ဣတ္ထိယော ဟိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။ **ဝိဝေကမနုဗြူဟယန္တိ** ကာယဝိဝေကော စိတ္တဝိဝေကော ဥပဓိဝိဝေကောတိ တယော ဝိဝေကာ, တေသု ဣဓ ကာယဝိဝေကောပိ ဝဋ္ဋတိ စိတ္တဝိဝေကောပိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အဟံ, အမ္မ, ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ ပဉ္စာဘိညာ စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂဏတော ကာယံ, ကိလေသေဟိ စ စိတ္တံ ဝိဝေစေတွာ ဣမံ ဝိဝေကံ ဗြူဟေန္တော ဝဍ္ဎေန္တော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော ဘဝိဿာမိ, အလံ မေ အဂါရေနာတိ။ ဧဝံ ဣတ္ထိယော ဂရဟိတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝိဝေကံ ဗြူဟေန္တော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာပိ “ဧဝံ ဘိက္ခု ဣတ္ထိယော နာမ အသာတာ လာမိကာ ပစ္ဆိမိကာ ဒုက္ခဒါယိကာ”တိ ဣတ္ထီနံ အဂုဏံ ကထေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မာတာ ဘဒ္ဒကာပိလာနီ, ပိတာ မဟာကဿပော အဟောသိ, အန္တေဝါသိကော အာနန္ဒော, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အသာတမန္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၆၂] ၂. အဏ္ဍဘူတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ ဗြာဟ္မဏော အဝာဒေသိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတမေဝ ဘိက္ခုံ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု ဣတ္ထိယော နာမ အရက္ခိယာ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ဣတ္ထိံ ဂဗ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ရက္ခန္တာပိ ရက္ခိတုံ နာသက္ခိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သော ပုရောဟိတေန သဒ္ဓိံ ဇူတံ ကီဠတိ။ ကီဠန္တော ပန –

> “သဗ္ဗာ နဒီ ဝင္ကဂတီ၊ သဗ္ဗေ ကဋ္ဌမယာ ဝနာ။
> သဗ္ဗိတ္ထိယော ကရေ ပာပံ၊ လဘမာနေ နိဝါတကေ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၃၀၈) –

ဣမံ ဇူတဂီတံ ကာယန္တော ရဇတဖလကေ သုဝဏ္ဏပာသကေ ခိပတိ။ ဧဝံ ကီဠန္တော ပန ရာဇာ နိစ္စံ ဇိနာတိ, ပုရောဟိတော ပရာဇီယတိ။

သော အနုက္ကမေန ဃရေ ဝိဘဝေ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တေ စိန္တေသိ “ဧဝံ သန္တေ သဗ္ဗံ ဣမသ္မိံ ဃရေ ဓနံ ခီယိဿတိ, ပရိယေသိတွာ ပုရိသန္တရံ အဂတံ ဧကံ မာတုဂါမံ ဃရေ ကရိဿာမီ”တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “အညံ ပုရိသံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဣတ္ထိံ ရက္ခိတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဂဗ္ဘတော ပဋ္ဌာယေကံ မာတုဂါမံ ရက္ခိတွာ တံ ဝယပ္ပတ္တံ ဝသေ ဌပေတွာ ဧကပုရိသိကံ ကတွာ ကဌ္ဌဟံ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိတွာ ရာဇကုလတော ဓနံ အာဟရိဿာမီ”တိ။ သော စ အင်္ဂဝိဇ္ဇာယ ဆေကော ဟောတိ, အထေကံ ဒုဂ္ဂတိတ္ထိံ ဂဗ္ဘိနိံ ဒိသွာ “ဓီတရံ ဝိဇာယိဿတီ”တိ ဉတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ဃရေယေဝ ဝသာပေတွာ ဝိဇာတကာလေ ဓနံ ဒတွာ ဥယျောဇေတွာ တံ ကုမာရိကံ အညေသံ ပုရိသာနံ ဒဋ္ဌုံ အဒတွာ ဣတ္ထီနံယေဝ ဟတ္ထေ ဒတွာ ပောသာပေတွာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ တံ အတ္တနော ဝသေ ဌပေသိ။ ယာဝ စေသာ ဝဍ္ဎတိ, တာဝ ရညာ သဒ္ဓိံ ဇူတံ န ကီဠိ။ တံ ပန ဝသေ ဌပေတွာ ဗြာဟ္မဏော “မဟာရာဇ, ဇူတံ

ကီဠာမာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ ပုရိမနိယာမေနေဝ ကီဠိ။ ပုရောဟိတော ရညော ကယိတွာ ပါသကံ ခိပနကာလေ “ဌပေတွာ မမ မာဏဝိက”န္တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပုရောဟိတော ဇိနာတိ, ရာဇာ ပရာဇီယတိ။

ဗောဓိသတ္တော “ဣမဿ ဃရေ ဧကပုရိသိကာယ ဧကာယ ဣတ္ထိယာ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ပရိဂ္ဂဏှာပေန္တော အတ္ထိဘာဝံ ဉတွာ “သီလမဿာ ဘိန္ဒာပေဿာမီ”တိ ဧကံ ဓုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ “သက္ခိဿသိ ပုရောဟိတဿ ဣတ္ထိယာ သီလံ ဘိန္ဒိတု”န္တိ အာဟ။ “သက္ကောမိ, ဒေဝါ”တိ။ အထဿ ရာဇာ ဓနံ ဒတွာ “တေန ဟိ ခိပ္ပံ နိဋ္ဌာပေဟီ”တိ တံ ပဟိဏိ။ သော ရညော သန္တိကာ ဓနံ အာဒါယ ဂန္ဓဓူမစုဏ္ဏကပ္ပူရာဒီနိ ဂဟေတွာ တဿ ဃရတော အဝိဒူရေ သဗ္ဗဂန္ဓာပဏံ ပသာရေသိ။ ပုရောဟိတဿပိ ဂေဟံ သတ္တဘူမကံ သတ္တဒွါရကောဋ္ဌကံ ဟောတိ, သဗ္ဗဒွါရကောဋ္ဌကေသု ဣတ္ထီနံယေဝ အာရက္ခာ။ ဌပေတွာ ပန ဗြာဟ္မဏံ အညော ပုရိသော ဂေဟံ ပဝိသိတုံ လဘန္တော နာမ နတ္ထိ, ကစဝရဆဍ္ဍနပစ္ဆိမ္ပိ သောဓေတွာယေဝ ပဝေသေန္တိ။ တံ မာဏဝိကံ ပုရောဟိတောယေဝ ဒဋ္ဌုံ လဘတိ။ တဿာ စ ဧကာ ပရိစာရိကာ ဣတ္ထီ အတ္ထိ။ အထဿာ သာ ပရိစာရိကာ ဂန္ဓပုပ္ဖမူလံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တီ တဿ ဓုတ္တဿ အာပဏသမီပေန ဂစ္ဆတိ။ သော “အယံ တဿာ ပရိစာရိကာ”တိ သုဋ္ဌု ဉတွာ ဧကဒိဝသံ တံ အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ အာပဏာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ တဿာ ပါဒမူလေ ပတိတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပါဒေ ဂာဠှံ ဂဟေတွာ “အမ္မ, ဧတ္တကံ ကာလံ ကဟံ ဂတာသီ”တိ ပရိဒေဝိ, အဝသေသာပိ ပယုတ္တကဓုတ္တာ ဧကမန္တံ ဌတွာ “ဟတ္ထပါဒမုခသဏ္ဌာနေဟိ စ အာကပ္ပေန စ မာတာပုတ္တာ ဧကသဒိသာယေဝါ”တိ အာဟံသု။ သာ ဣတ္ထီ တေသု တေသု ကထေန္တေသု အတ္တနော အသဒ္ဒဟိတွာ “အယံ မေ ပုတ္တော ဘဝိဿတီ”တိ သယမ္ပိ ရောဒိတုံ အာရဘိ။ တေ ဥဘောပိ ကန္ဒိတွာ ရောဒိတွာ အညမညံ အာလိင်္ဂေတွာ အဋ္ဌံသု။

အထ သော ဓုတ္တော အာဟ “အမ္မ, ကဟံ ဝသသီ”တိ? “ကိန္နရိလီလာယ ဝသမာနာယ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာယ ပုရောဟိတဿ ဒဟရိတ္ထိယာ ဥပဋ္ဌာနံ ကုရုမာနာ ဝသာမိ, တာတာ”တိ။ “ဣဒါနိ ကဟံ ယာသိ, အမ္မာ”တိ? “တဿာ ဂန္ဓမာလာဒီနံ အတ္ထာယာ”တိ။ “အမ္မ, ကိံ တေ အညတ္ထ ဂတာယ, ဣတော ပဋ္ဌာယ မမေဝ သန္တိကာ ဟရာ”တိ မူလံ အဂ္ဂဟေတွာဝ ဗဟူနိ တမ္ဗူလတက္ကောလကာဒီနိ စေဝ နာနာပုပ္ဖာနိ စ အဒါသိ။ မာဏဝိကာ ဗဟူနိ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ ဒိသွာ “ကိံ, အမ္မ, အဇ္ဇ အမှာကံ ဗြာဟ္မဏော ပသန္နော”တိ အာဟ။ “ကသ္မာ ဧဝံ ဝဒသီ”တိ? “ဣမေသံ ဗဟုဘာဝံ ဒိသွာ”တိ။ “န ဗြာဟ္မဏော ဗဟုမူလံ အဒါသိ, မယာ ပနေတံ မယှံ ပုတ္တဿ သန္တိကာ အာဘတ”န္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ ဗြာဟ္မဏေန ဒိန္နမူလံ အတ္တနာ ဂဟေတွာ တဿေဝ သန္တိကာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဟရတိ။ ဓုတ္တော ကတိပါဟစ္စယေန ဂိလာနာလယံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ သာ တဿ အာပဏဒွါရံ ဂန္တွာ တံ အဒိသွာ “ကဟံ မေ ပုတ္တော”တိ ပုစ္ဆိ။ “ပုတ္တဿ တေ အဖာသုကံ ဇာတ”န္တိ? သာ တဿ နိပန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ နိသီဒိတွာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇန္တီ “ကိံ တေ, တာတ, အဖာသုက”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော တုဏှီ အဟောသိ။ “ကိံ န ကထေသိ ပုတ္တာ”တိ? “အမ္မ, မရန္တေနာပိ တုမှံ ကထေတုံ န သက္ကာ”တိ။ “တာတ, မယှံ အကထေတွာ ကဿ ကထေယျာသိ, ကထေဟိ, တာတာ”တိ။ “အမ္မ, မယှံ အညံ အဖာသုကံ နတ္ထိ, တဿာ ပန မာဏဝိကာယ ဝဏ္ဏံ သုတွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောသ္မိ , တံ လဘန္တော ဇီဝိဿာမိ, အလဘန္တော ဣဓေဝ မရိဿာမီ”တိ။ “တာတ, မယှံ ဧသ ဘာရော, မာ တွံ ဧတံ နိဿာယ စိန္တယီ”တိ တံ အဿာသေတွာ ဗဟူနိ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒါယ မာဏဝိကာယ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ပုတ္တော မေ, အမ္မ, မမ သန္တိကာ တဝ ဝဏ္ဏံ သုတွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဇာတော, ကိံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ? “သစေ အာနေတုံ သက္ကောထ, မယာ ကတောကာသောယေဝါ”တိ။

သာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ ဂေဟဿ ကဏ္ဏကဏ္ဏေဟိ ဗဟုံ ကစဝရံ သင်္ကဍ္ဎိတွာ အာရက္ခိတ္ထိယာ ဥပရိ ဆဍ္ဍေသိ။ သာ တေန အဋ္ဋီယမာနာ အပေတိ။ ဣတရာ တေနေဝ နိယာမေန ယာ ယာ ကိဉ္စိ ကထေတိ, တဿာ တဿာ ဥပရိ ကစဝရံ ဆဍ္ဍေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန သာ ယံ ယံ အာဟရတိ ဝါ ဟရတိ ဝါ, တံ တံ န ကာစိ သောဓေတုံ ဥဿဟတိ။ တသ္မိံ ကာလေ သာ တံ ဓုတ္တံ ပုပ္ဖပစ္ဆိယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ မာဏဝိကာယ သန္တိကံ အဘိဟရိ။ ဓုတ္တော မာဏဝိကာယ သီလံ ဘိန္ဒိတွာ ဧကာဟဒွီဟံ ပါသာဒေယေဝ အဟောသိ။ ပုရောဟိတေ ဗဟိ နိက္ခန္တေ ဥဘော အဘိရမန္တိ, တသ္မိံ အာဂတေ ဓုတ္တော နိလီယတိ။

အထ နံ သာ ဧကာဟဒွီဟစ္စယေန “သာမိ, ဣဒါနိ တယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ “အဟံ ဗြာဟ္မဏံ ပဟရိတွာ ဂန္တုကာမော”တိ။ သာ “ဧဝံ ဟောတူ”တိ ဓုတ္တံ နိလီယာပေတွာ ဗြာဟ္မဏေ အာဂတေ ဧဝမာဟ “အဟံ, အယျ,

တုမေ့ဟသု ဝိဏ္ဏံ တဒေဒ္ဒေသု နစ္စိတုံ ဂ္ဂဏ္ဍာမိ’’တိ။ ‘‘သာဓု, ဘဒ္ဒေ, နစ္စသ္သု’’တိ ဝိဏ္ဏံ တဒေသိ။ ‘‘တုမေ့ဟသု သြ လောကေဒ္ဒေသု လဇ္ဇာမိ, မုခံ ပန တေ သာဋ္ဌကေန ဗန္ဓိတ္ဝာ နစ္စိသ္သာမီ’’တိ။ ‘‘သစေ လဇ္ဇသိ, ဧဝံ ကရောဟီ’’တိ။ မာဏဝိကာ ဃနသာဋ္ဌကံ ဂဟေတ္ဝာ တသ္သ အက္ခီနိ ပိဒဟမာနာ မုခံ ဗန္ဓိ။ ဗြာဟ္မဏော မုခံ ဗန္ဓာပေတ္ဝာ ဝိဏ္ဏံ တဒေ သိ။ သာ မုဟုတ္တံ နစ္စိတ္ဝာ ‘‘အယ္ယ, အဟံ တေ ဧကေတရံ သီသေ ပဟရိတုကာမာ’’တိ အာဟ။ ဂ္ဂတ္ထိလောလော ဗြာ ဟ္မဏော ကိဉ္စိ ကာရဏံ အဇာနန္တော ‘‘ပဟရာဟီ’’တိ အာဟ, မာဏဝိကာ ဓုတ္တသ္သ သညံ အဒာသိ။ သော သဏိကံ အာဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏသ္သ ပိဋ္ဌိပသ္သေ ဌတ္ဝာ သီသေ ကပ္ပရေန ပဟရိ, အက္ခီနိ ပတနာကာရပ္ပတ္တာနိ အဟေသုံ, သီသေ ဂဏ္ဍော ဥဋ္ဌဟိ။ သော ဝေဒနာဋ္ဋော ဟုတ္ဝာ ‘‘အာဟရ တေ ဟတ္ထ’’န္တိ အာဟ။ မာဏဝိကာ အတ္တနော ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ တသ္သ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ‘‘ဟတ္ထော မုဒုကော, ပဟာရော ပန ထဒ္ဓော’’တိ အာဟ ။ ဓု တ္တော ဗြာဟ္မဏံ ပဟရိတ္ဝာ နိလီယိ။ မာဏဝိကာ တသ္မိံ နိလီနေ ဗြာဟ္မဏသ္သ မုခတော သာဋ္ဌကံ မောစေတ္ဝာ တေ လံ အာဒာယ သီသံ ပရိသမ္ဗာဟိ။ ဗြာဟ္မဏေ ဗဟိ နိက္ခန္တေ ပုန သာ ဂ္ဂတ္ထီ ဓုတ္တံ ပစ္ဆိယံ နိပဇ္ဇာပေတ္ဝာ နီဟရိ။

သော ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ဗြာဟ္မဏံ အာဟ ‘‘ဇူတံ ကီဠာမ ဗြာဟ္မဏာ’’တိ? ‘‘သာဓု, မဟာရာဇာ’’တိ။ ရာဇာ ဇူတမဏ္ဍလံ သဇ္ဇာပေတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဇူ တဂီတံ ကယိတ္ဝာ ဟာသကေ ခိပတိ။ ဗြာဟ္မဏော မာဏဝိကာယ တပသ္သ ဘိန္နဘာဝံ အဇာနန္တော ‘‘ဌပေတ္ဝာ မမ မာ ဏဝိက’’န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ဝဒန္တောပိ ပရာဇိတောယေဝ။ ရာဇာ ဇိနိတ္ဝာ ‘‘ဗြာဟ္မဏ, ကိံ ဝဒေသိ, မာဏဝိကာယ တေ တ ပေ ဘိန္နေ, တ္ဝံ ‘မာတုကမံ ဂဗ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ရက္ခန္တော သတ္တသု ဌာနေသု အာရက္ခံ ကရောန္တော ရက္ခိတုံ သ က္ခိသ္သာမီ’တိ မညသိ, မာတုကမော နာမ ကုစ္ဆိယံ ပက္ခိပိတ္ဝာ စရန္တေနာပိ ရက္ခိတုံ န သက္ကာ, ဧကပုရိသိကာ ဂ္ဂတ္ ထီ နာမ နတ္ထိ, တဝ မာဏဝိကာ ‘နစ္စိတုကာမမှီ’တိ ဝတ္ဝာ ဝိဏ္ဏံ တဒေန္တသ္သ တဝ သာဋ္ဌကေန မုခံ ဗန္ဓိတ္ဝာ အတ္တ နော ဇာရံ တဝ သီသေ ကပ္ပရေန ပဟရာပေတ္ဝာ ဥယ္ယောဇေသိ, ဂ္ဂအနိ ကိံ ကထေသီ’’တိ ဝတ္ဝာ ဂ္ဂမံ ကထမာဟ –

၆၂. ‘‘ယံ ဗြာဟ္မဏော အတဒေသိ၊ ဝိဏ္ဏံ သမုခဝေဌိတော။
အဏ္ဍဘူတာဘတာ ဘရိယာ၊ တာသု ကော ဇာတု ဝိသ္သသေ’’တိ။

တတ္ထ **ယံ ဗြာဟ္မဏော အတဒေသိ, ဝိဏ္ဏံ သမုခဝေဌိတော** တိ ယေန ကာရဏေန ဗြာဟ္မဏော ဃနသာဋ္ဌကေန သဟ မုခေန ဝေဌိတော ဟုတ္ဝာ ဝိဏ္ဏံ တဒေသိ, တံ ကာရဏံ န ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ တဥ္ဟိ သာ ဝဉ္စေတုကာမာ ဧဝ မကာသိ။ ဗြာဟ္မဏော ပန တံ ဂ္ဂတ္ထီ ဗဟုမာယာဘာဝံ အဇာနန္တော မာတုကမသ္သ သဒ္ဒဟိတ္ဝာ ‘‘မံ သော လဇ္ဇ တီ’’တိ ဧဝံသညီ အဟောသိ, တေနသ္သ အညာဏဘာဝံ ပကာသေန္တော ရာဇာ ဧဝမာဟ, အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော ။ **အ ဏ္ဍဘူတာဘတာ ဘရိယာ**တိ အဏ္ဍံ ဝုစ္စတိ ဗီဇံ, ဗီဇဘူတာ မာတုကုစ္ဆိတော အနိက္ခန္တကာလေယေဝ အာဘတာ အာနီ တာ, **ဘတာ**တိ တ ပုဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ ကာ သာ? **ဘရိယာ** ပဇာပတိ ဟာဒပရိစာရိကာ။ သာ ဟိ ဘတ္တဝတ္ထာဒီဟိ ဘရိ တဗ္ဗတာယ, ဘိန္နသံဝရတာယ, လောကဓမ္မေဟိ ဘရိတတာယ တ ‘‘ဘရိယာ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **တာသု ကော ဇာတု ဝိသ္သ သေတိ ဇာတူ**တိ ဧကံသာဓိဝစနံ, တာသု မာတုကုစ္ဆိတော ပဋ္ဌာယ ရက္ခိယမာနာသုပိ ဧဝံ ဝိပ္ပကာရံ အာပဇ္ဇန္တီသု ဘရိ ယာသု ကော နာမ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ဧကံသေန ဝိသ္သသေ, ‘‘နိဗ္ဗိကာရာ သော မယီ’’တိ ကော သဒ္ဒဟေယ္ယာတိ အ တ္ထော။ အသဒ္ဓမ္မဝသေန ဟိ အာမန္တကေသု နိမန္တကေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု မာတုကမော နာမ န သက္ကာ ရက္ခိတုန္တိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏသ္သ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဗောဓိသတ္တသ္သ ဓမ္မဒေသနံ သုတ္ဝာ နိဝေ သနံ ဂန္တွာ တံ မာဏဝိကံ အာဟ – ‘‘တယာ ကိရ ဧဝရူပံ ပာပကမ္မံ ကတ’’န္တိ? ‘‘အယ္ယ, ကော ဧဝမာဟ, န ကရောမိ, ‘အဟမေဝ ပဟရိံ, န အညော ကောစိ’။ သစေ န သဒ္ဒဟထ, အဟံ ‘တုမှေ့ဟ ဌပေတ္ဝာ အညသ္သ ပုရိသသ္သ ဟတ္ထသ မ္ဖဿံ န ဇာနာမီ’တိ သစ္စကိရိယံ ကတ္ဝာ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတ္ဝာ တုမှေ့ဟ သဒ္ဒဟာပေသ္သာမီ’’တိ။ ဗြာဟ္မဏော ‘‘ဧဝံ ဟောတူ’’တိ မဟန္တံ အဂ္ဂိရာသိံ ကာရေတ္ဝာ အဂ္ဂိံ ကတ္ဝာ တံ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ ‘‘သစေ အတ္တနော သဒ္ဒဟသိ, အ ဂ္ဂိံ ပဝိသာဟီ’’တိ အာဟ။

မာဏဝိကာ အတ္တနော ပရိစာရိကံ ပဋ္ဌမမေဝ သိက္ခာပေသိ ‘‘အမ္မ, တဝ ပုတ္တံ တတ္ထ ဂန္တွာ မမ အဂ္ဂိံ ပဝိသန ကာလေ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ ကာတုံ ဝဒေဟီ’’တိ။ သာ ဂန္တွာ တထာ အဝစ။ ဓုတ္တော အာဂန္တွာ ပရိသမဇ္ဈေ အဋ္ဌာသိ။ သာ မာဏဝိကာ ဗြာဟ္မဏံ ဝဉ္စေတုကာမာ မဟာဇနမဇ္ဈေ ဌတ္ဝာ ‘‘ဗြာဟ္မဏ, တံ ဌပေတ္ဝာ အညသ္သ ပုရိသသ္သ

ဟတ္ထသမ္ဖဿံ နာမ န ဇာနာမိ, ဣမိနာ သစ္စေန အယံ အဂ္ဂိ မာ မံ ဈာပေသီ”တိ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတုံ အာရဒ္ဓာ။ တသ္မိံ ခဏေ ဓုတ္တော “ပဿထ ဘော ပုရောဟိတဗြာဟ္မဏဿ ကမ္မံ, ဧဝရူပံ မာတုဂါမံ အဂ္ဂိံ ပဝေသာပေတီ”တိ ဂန္တွာ တံ မာဏဝိကံ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ သာ ဟတ္ထံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ပုရောဟိတံ အာဟ – “အယျ, မမ သစ္စကိရိယာ ဘိန္နာ, န သက္ကာ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတု”န္တိ။ “ကိံကာရဏာ”တိ? “အဇ္ဇ မယာ ဧဝရူပါ သစ္စကိရိယာ ကတာ ‘ဌပေတွာ မမ သာမိကံ အညဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထသမ္ဖဿံ န ဇာနာမီ’တိ , ဣဒါနိ စမှိ ဣမိနာ ပုရိသေန ဟတ္ထေ ဂဟိတာ”တိ။ ဗြာဟ္မဏော “ဝဉ္စိတော အဟံ ဣမာယာ”တိ ဉတွာ တံ ပောထေတွာ နီဟရာပေသိ။ ဧဝံ အသဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတာ ကိရေတာ ဣတ္ထိယော တာဝ မဟန္တမ္ပိ ပာပကမ္မံ ကတွာ အတ္တနော သာမိကံ ဝဉ္စေတုံ “နာဟံ ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကရောမီ”တိ ဒိဝသမ္ပိ သပထံ ကုရုမာနာ နာနာစိတ္တာဝ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“စောရီနံ ဗဟုဗုဒ္ဓီနံ, ယာသု သစ္စံ သုဒုလ္လဘံ။
ထီနံ ဘာဝေါ ဒုရာဇာနော, မစ္ဆဿေဝေါဒကေ ဂတံ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၃၄၇)။

“မုသာ တာသံ ယထာ သစ္စံ, သစ္စံ တာသံ ယထာ မုသာ။
ဂါဝေါ ဗဟိ တိဏဿေဝ, ဩမသန္တိ ဝရံ ဝရံ။

“စောရိယော ကထိနာ ဟေတာ, ဝါဠာ စ လပသက္ခရာ။
န တာ ကိဉ္စိ န ဇာနန္တိ, ယံ မနုဿေသု ဝဉ္စန”န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၃၄၂၊ ၃၄၄)။

သတ္ထာ “ဧဝံ အရက္ခိယော မာတုဂါမော”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အဏ္ဍဘူတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၆၃] ၃. တက္ကပဏ္ဍိတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကောဓနာ အကတညူ စာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုညေဝ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဣတ္ထိယော နာမ ဘိက္ခု အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘာ, ကသ္မာ တာ နိဿာယ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ အဿမံ မာပေတွာ သမာပတ္တိယော စေဝ အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနသုခေန ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဒုဋ္ဌကုမာရီ နာမ စဏ္ဍာ အဟောသိ ဖရုသာ, ဒါသကမ္မကရေ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ ပဟရတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ပရိဝါရမနုဿာ ဂဟေတွာ “ဂင်္ဂါယ ကီဠိဿာမာ”တိ အဂမံသု။ တေသံ ကီဠန္တာနညေဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာ ဇာတာ, မေဃော ဥဋ္ဌဟိ, မနုဿာ မေဃံ ဒိသွာ ဣတော စိတော စ ဝေဂေန ပလာယိံသု။ သေဋ္ဌိဓီတာယပိ ဒါသကမ္မကရာ “အဇ္ဇ အမှေဟိ ဧတိဿာ ပိဋ္ဌိံ ပဿိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တံ အန္တောဥဒကသ္မိံယေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဥတ္တရိံသု။ ဒေဝေါ ပါဝဿိ, သူရိယောပိ အတ္ထင်္ဂတော, အန္ဓကာရော ဇာတော။ တေ တာယ ဝိနာဝ ဂေဟံ ဂန္တွာ “ကဟံ သာ”တိ ဝုတ္တေ “ဂင်္ဂါတော တာဝ ဥတ္တိဏ္ဏာ, အထ နံ န ဇာနာမ ကဟံ ဂတာ”တိ။ ဉာတကာ ဝိစိနိတွာပိ န ပဿိံသု။

သာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တီ ဥဒကေန ဝုယှမာနာ အဍ္ဎရတ္တသမယေ ဗောဓိသတ္တဿ ပဏ္ဏသာလာသမီပံ ပါပုဏိ။ သော တဿာ သဒ္ဒံ သုတွာ “မာတုဂါမဿ သဒ္ဒေါ ဧသော, ပရိတ္တာဏမဿာ ကရိဿာမီ”တိ တိဏုက္ကံ အာဒါယ နဒီတီရံ ဂန္တွာ တံ ဒိသွာ “မာ ဘာယိ, မာ ဘာယီ”တိ အဿာသေတွာ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော ဗောဓိသတ္တော နဒိံ တရမာနော ဂန္တွာ တံ ဥက္ခိပိတွာ အဿမပဒံ အာနေတွာ အဂ္ဂိံ ကတွာ အဒါသိ။ သီတေ ဝိဂတေ မဓုရာနိ ဖလာဖလာနိ ဥပနာမေသိ။ တာနိ ခါဒိတွာ ဌိတံ “ကတ္ထ ဝါသိကာသိ, ကထဉ္စ ဂင်္ဂါယ ပတိတာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ အထ နံ “တွံ ဣဓေဝ ဝသာ”တိ ပဏ္ဏသာလာယ ဝသာပေန္တော ဒွီဟတီဟံ သယံ အ

ဖှော်ကာသေ ဝသိတ့္တ ‘‘က္လအနိ ဂစ္ဆာ’’တိ အာဟ။ သာ ‘‘က္လမံ တာပသံ သီလဘေဒံ ဟပေတ့္တ ဂဟေတ့္တ ဂမိသ့္သာမိ’’တိ န ဂစ္ဆတိ။ အထ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ က္လတ္ထိကုတ္တံ က္လတ္ထိလီလံ ဒဿေတ့္တ တဿ္သ သီလဘေဒံ ကတ့္တ ဈာနံ အန္တရဓာပေသိ။ သော တံ ဂဟေတ့္တ အရည္ယေယေ၀ ဝသတိ။ အထ နံ သာ အာဟ ‘‘အယ္ယ, ကိံ နော အရည္တေ သေန, မနုဿ္သပထံ ဂမိဿ္သာမာ’’တိ? သော တံ အာဒာယ ဇောံ ပစ္စန္တကမကံ ဂန္တ္တာ တက္ကာဘတိယာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတ့္တ တံ ပေါသေသတိ။ တဿ္သ တက္ကံ ဝိက္ကိဏိတ့္တ ဇီဝတီတိ ‘‘တက္ကပဏ္ဍိတော’’တိ နာမံ အကံသု။ အထဿ္သ ကမတာသိ နော ပရိဗ္ဗယံ ဒတ့္တ ‘‘အမှ္ဟာကံ သုယုတ္တဒုယုတ္တကံ အာစိက္ခန္တော ဧတ္ထ ဝသာ’’တိ ကမဒ္ဒတရေ ကုဋ္ဋိယံ တသေသုံ။

တေန စ သမယေန စောရာ ပဗ္ဗတာ ဩရုယှ္ဟ ပစ္စန္တံ ပဟာရန္တိ။ တေ ဧကဒိ၀သံ တံ ကမံ ပဟာရိတ့္တ ကမတာသိ ကေဟိယေ၀ ဘဏ္ဍိကာ ဥက္ခိပာပေတ့္တ ဂစ္ဆန္တာ တမ္ပိ သေဋ္ဌိဓီတရံ ဂဟေတ့္တ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တ္တာ သေသဇနေ ဝိဿ္သဇ္ဇေသုံ။ စောရဇေဋ္ဌကော ပန တဿ္သာ ရူပေ ဗဇ္ဈိတ့္တ တံ အတ္တနော ဘရိယံ အကာသိ။ ဗောဓိသတ့္တော ‘‘က္လတ္ထန္နာမာ ကဟ’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘စောရဇေဋ္ဌကေန ဂဟေတ့္တ အတ္တနော ဘရိယာ ကတာ’’တိ စ သုတ့္တာပိ ‘‘န သာ တတ္ထ မယာ ဝိနာ ဝသိဿ္သတိ, ပလာယိတ့္တ အာဂစ္ဆိဿ္သတီ’’တိ တဿ္သာ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော တတ္ထေ၀ ဝသိ။

သေဋ္ဌိဓီတာပိ စိန္တေသိ ‘‘အဟံ က္လစ သုခံ ဝသာမိ, ကအာစိ မံ တက္ကပဏ္ဍိတော ကိဉ္စိဒေဝ နိဿ္သာယ အာဂန္တ္တာ က္လတော အာဒာယ ဂစ္ဆေယ္ယ, အထ တေသ္မာ သုခာ ပရိဟာယိဿ္သာမိ, ယန္နူနာဟံ သမ္ပိယာယမာနာ ဝိယ တံ ပက္ကောသာပေတ့္တ ဃာတာပေယ္ယ’’န္တိ။ သာ ဇောံ မနုဿ္သံ ပက္ကောသိတ့္တ ‘‘အဟံ က္လစ ဒုက္ခံ ဇီဝမိ, တက္ကပဏ္ဍိတော အာဂန္တ္တာ မံ အာဒာယ ဂစ္ဆတူ’’တိ သာသနံ ပေသေသိ။ သော တံ သာသနံ သုတ့္တ သဒ္ဒဟိတ့္တ တတ္ထ ဂန္တ္တာ ကမဒ္ဒတရေ ဌတ့္တ သာသနံ ပေသေသိ။ သာ နိက္ခမိတ့္တ တံ ဒိသ့္တ ‘‘အယ္ယ, သစေ မယံ က္လအနိ ဂစ္ဆိဿ္သာမ, စောရဇေဋ္ဌကော အနုဗန္ဓိတ့္တ ဥဘောပိ အမှေ ဃာတေဿ္သတိ, ရတ္တိဘာဂေ ဂစ္ဆိဿ္သာမာ’’တိ တံ အာနေတ့္တ ဘောဇေတ့္တ ကောဋ္ဌကေ နိသီဒါပေတ့္တ သာယံ စောရဇေဋ္ဌကဿ္သ အာဂန္တ္တာ သုရံ ပိဝိတ့္တ မတ္တကာလေ ‘‘သာမိ, သစေ က္လမာယ ဝေလာယ တဝ သတ္တုံ ပဿ္သေယ္ယာသိ, ကိန္တိ နံ ကရေယ္ယာသီ’’တိ အာဟ။ ‘‘က္လဒဋ္ဌိဒ္ဒဋ္ဌ ကရိဿ္သာမီတိ’’။ ‘‘ကိံ ပန သော ဒူရေ, နနု ကောဋ္ဌကေ နိသိန္နော’’တိ? စောရဇေဋ္ဌကော ဥက္ကံ အာဒာယ တတ္ထ ဂန္တ္တာ တံ ဒိသ့္တ ဂဟေတ့္တ ဂေဟမဇ္ဈေ ဟတေတ့္တ ကပ္ပရာဒီဟိ ယထာရုစိ ပေါထေသိ။ သော ပေါထိယမာနောပိ အညံ ကိဉ္စိ အဝတ့္တ ‘‘ကောဓနာ အကတညူ စ, ပိသုဏာ မိတ္တဘေဒိကာ’’တိ ဧတ္တကမေ၀ ဝဒတိ။ စောရော တံ ပေါထေတ့္တ ဗန္ဓိတ့္တ နိပဇ္ဇာပေတ့္တ သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတ့္တ သယိ။ ပဗုဒ္ဓေါ ဇိဏ္ဏာယ သုရာယ ပုန တံ ပေါထေတုံ အာရဘိ, သောပိ တာနေ၀ စတ္တာရိ ပဒါနိ ဝဒတိ။

စောရော စိန္တေသိ ‘‘အယံ ဇဝံ ပေါထိယမာနောပိ အညံ ကိဉ္စိ အဝတ့္တ က္လမာနေ၀ စတ္တာရိ ပဒါနိ ဝဒတိ, ပုစ္ဆိဿ္သာမိ န’’န္တိ တဿ္သာ သုတ္တဘာဝံ ဉတ့္တ တံ ပုစ္ဆိ ‘‘အမ္ဘော တ့္ဝံ ဇဝံ ပေါထိယမာနောပိ ကသ္မာ တာနေ၀ ပဒါနိ ဝဒသီ’’တိ? တက္ကပဏ္ဍိတော ‘‘တေန ဟိ သုဏာဟီ’’တိ တံ ကာရဏံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကထေသိ။ ‘‘အဟံ ပုဗ္ဗေ အရည္တ တသိကော ဇောာ တာပသော ဈာနလာဘီ, သ့္တတဟံ ဇောံ ဂင်္ဂါယ ဝုယှ္ဟမာနံ ဥတ္တာရေတ့္တ ပဋိဇဂ္ဂိံ။ အထ မံ သော ပလောဘေတ့္တ ဈာနာ ပရိဟာပေသိ, သ့္တတဟံ အရည္ညံ ပဟာယ ဇောံ ပေါသေန္တော ပစ္စန္တကမကေ ဝသာမိ, အထေသာ စောရေဟိ က္လဓာနီတာ ‘အဟံ ဒုက္ခံ ဝသာမိ, အာဂန္တ္တာ မံ နေတူ’တိ မယှ္ဟံ သာသနံ ပေသေတ့္တ က္လအနိ တဝ ဟတ္ထေ ဟာတေသိ, က္လမိနာ ကာရဏေနာဟံ ဇဝံ ကထေမီ’’တိ။ စောရော စိန္တေသိ ‘‘ယာ ဧသာ ဧဝရူပေ ဂုဏသမ္ပန္နေ ဥပကာရကေ ဇဝံ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိ, သာ မယှ္ဟံ ကတရံ နာမ ဥပဒ္ဒဝံ န ကရေယ္ယ, မာရေတဗ္ဗာ ဧသာ’’တိ သော တက္ကပဏ္ဍိတံ အဿ္သာသေတ့္တ တံ ပဗောဓေတ့္တ ခဂ္ဂံ အာဒာယ နိက္ခမ္မ ‘‘ဇောံ ပုရိသံ ကမဒ္ဒတရေ ဃာတေဿ္သာမီ’’တိ ဝတ့္တ တာယ သဒ္ဓိံ ဗဟိကမံ ဂန္တ္တာ ‘‘ဇောံ ဟတ္ထေ ဂဏှာဟာ’’တိ တံ တာယ ဟတ္ထေ ကဟာပေတ့္တ ခဂ္ဂံ အာဒာယ တက္ကပဏ္ဍိတံ ပဟာရန္တော ဝိယ တံ ဒ့္ဝိဓာ ဆိန္ဒိတ့္တ သသီသံ န္ဟာပေတ့္တ တက္ကပဏ္ဍိတံ ကတိပာဟံ ပဏီတေန ဘောဇနေန သန္တပ္ပေတ့္တ က္လအနိ ကဟံ ဂမိဿ္သသီ’’တိ အာဟ။ တက္ကပဏ္ဍိတော ‘‘ဃရာဝါသေန မေ ကိစ္စံ နတ္ထိ, က္လသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ့္တ တတ္ထေ၀ အရည္တေ ဝသိဿ္သာမီ’’တိ အာဟ။ ‘‘တေန ဟိ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿ္သာမီ’’တိ ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိတ့္တ တံ အရည္ညာယတနံ ဂန္တ္တာ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတ့္တ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကူပကာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမာနိ ဒွေဝ ဝတ္ထူနိ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၃. “ကောဓနော အကတညူ စ၊ ပိသုဏော မိတ္တဘေဒိကာ။
ဗြဟ္မစရိယံ စရ ဘိက္ခု၊ သော သုခံ န ဝိဟာဟိသီ”တိ။

တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – **ဘိက္ခု** ဣတ္ထိယော နာမေတာ **ကောဓနော,** ဥပ္ပန္နံ ကောဓံ နိဝါရေတုံ န သက္ကောန္တိ။ **အကတညူ စ,** အတိမဟန္တမ္ပိ ဥပကာရံ န ဇာနန္တိ။ **ပိသုဏာ** စ, ပိယသုညဘာဝကရဏမေဝ ကထံ ကထေန္တိ။ **မိတ္တဘေဒိကာ,** မိတ္တေ ဘိန္ဒန္တိ, မိတ္တဘေဒနကထံ ကထနသီလာယေဝ, ဧဝရူပေဟိ ပါပဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ တော။ ကိံ တေ တေဟိ, **ဗြဟ္မစရိယံ စရ ဘိက္ခု,** အယဉှိ မေထုနဝိရတိ ပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန ဗြဟ္မစရိယံ နာမ, တံ စရ။ **သော သုခံ န ဝိဟာဟိသီ**တိ သော တွံ တေ ဗြဟ္မစရိယတသံ ဝသန္တော ဈာနသုခံ မဂ္ဂသုခံ ဖလသုခဉ္စ န ဝိဟာဟိသိ, တေ သုခံ န ဝိဇဟိဿတိ, တေသ္မာ သုခာ န ပရိဟာယိဿသီတိ အတ္ထော။ “န ပရိဟာဟိသီ”တိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ စောရဇေဋ္ဌကော အာနန္ဒော အဟောသိ, တက္ကပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တက္ကပဏ္ဍိတဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၆၄] ၄. ဒုရာဇာနဇာတကဝဏ္ဏနာ

မာသု နန္ဒိ ဣစ္ဆတိ မန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥပါသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ဥပါသကော တီသု သရဏေသု ပဉ္စသု စ သီလေသု ပတိဋ္ဌိတော ဗုဒ္ဓမာမကော, ဓမ္မမာမကော, သင်္ဃမာမကော, ဘရိယာ ပနဿ ဒုဿီလာ ပါပဓမ္မာ။ ယံ ဒိဝသံ မိစ္ဆာစာရံ စရတိ, တံ ဒိဝသံ သတကီတဒါသီ ဝိယ ဟောတိ, မိစ္ဆာစာရဿ ပန အကတဒိဝသေ သာမိနီ ဝိယ ဟောတိ စဏ္ဍာ ဖရုသာ။ သော တဿာ ဘာဝံ ဇာနိတုံ န သက္ကောတိ, အထ တာယ ဥဗ္ဗာဠ္ဟော ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒါယ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နံ သတ္ထာ အာဟ – “ကိံ နု ခော တွံ, ဥပါသက, သတ္တဋ္ဌ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာဂစ္ဆသီ”တိ။ ဃရဏီ မေ, ဘန္တေ, ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ သတကီတဒါသီ ဝိယ ဟောတိ, ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ သာမိနီ ဝိယ စဏ္ဍာ ဖရုသာ။ အဟံ တဿာ ဘာဝံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမိ, သွာဟံ တာယ ဥဗ္ဗာဠ္ဟော ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာဂစ္ဆာမီတိ။ အထဿ ဝစနံ သုတွာ သတ္ထာ “ဥပါသက, ‘မာတုဂါမဿ ဘာဝေါ နာမ ဒုဇ္ဇာနော’တိ ပုဗ္ဗေပိ တေ ပဏ္ဍိတာ ကထယိံသု, တွံ ပန တံ ဘဝသင်္ခေပဂတတ္တာ သလ္လက္ခေတုံ န သက္ကောသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ သိပ္ပံ သိက္ခာပေတိ။ အထေကော တိရောရဋ္ဌဝါသိကော ဗြာဟ္မဏမာဏဝကော အာဂန္တွာ တဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တော ဧကာယ ဣတ္ထိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ တံ ဘရိယံ ကတွာ တသ္မိံယေဝ ဗာရာဏသိနဂရေ ဝသန္တော ဒွေ တီဏိ ဝေလာယော အာစရိယဿ ဥပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ သာ ပနဿ ဘရိယာ ဒုဿီလာ ပါပဓမ္မာ။ မိစ္ဆာစာရံ စိဏ္ဏဒိဝသေ ဒါသီ ဝိယ ဟောတိ, အစိဏ္ဏဒိဝသေ သာမိနီ ဝိယ ဟောတိ စဏ္ဍာ ဖရုသာ။ သော တဿာ ဘာဝံ ဇာနိတုံ အသက္ကောန္တော တာယ ဥဗ္ဗာဠ္ဟော အာကုလစိတ္တော အာစရိယဿ ဥပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ သတ္တဋ္ဌ ဒိဝသေ အတိက္ကမိတွာ အာဂတံ “ကိံ, မာဏဝ , န ပညာယသီ”တိ အာစရိယော ပုစ္ဆိ။ သော “ဘရိယာ မံ, အာစရိယ, ဧကဒိဝသံ ဣစ္ဆတိ ပတ္ထေတိ, ဒါသီ ဝိယ နိဟတမာနာ ဟောတိ။ ဧကဒိဝသံ သာမိနီ ဝိယ ထဒ္ဓါ စဏ္ဍာ ဖရုသာ, အဟံ တဿာ ဘာဝံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမိ, တာယ ဥဗ္ဗာဠ္ဟော အာကုလစိတ္တော တုမှာကံ ဥပဋ္ဌာနံ နာဂတောမှီ”တိ။ အာစရိယော “ဧဝမေတံ, မာဏဝ, ဣတ္ထိယော နာမ အနာစာရံ စိဏ္ဏဒိဝသေ သာမိကံ အနုဝတ္တန္တိ, ဒါသီ ဝိယ နိဟတမာနာ ဟောန္တိ။ အနာစိဏ္ဏဒိဝသေ ပန မာနတ္ထဒ္ဓါ ဟုတွာ သာမိကံ န ဂဏေန္တိ။ ဧဝံ ဣတ္ထိယော နာမေတာ အနာစာရာ ဒုဿီလာ, တာသံ ဘာဝေါ နာမ ဒုဇ္ဇာနော, တာသု ဣစ္ဆန္တီသုပိ အနိစ္ဆန္တီသုပိ မဇ္ဈတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ တဿောဝါဒဝသေန ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၄. “မာ သု နန္ဒိ ဣစ္ဆတိ မံ၊ မာ သု သောစိ န မိစ္ဆတိ။

ထိနံ ဘာတေ ဒုရာဇာနော၊ မစ္ဆသ္သေဝေဒကေ ဂတ”န္တိ။

တတ္ထ **မာ သု နန္ဒိ ဣစ္ဆတိ မ** န္တိ **သု**-ကာရော နိပာတမတ္တံ, “အယံ ဣတ္ထီ မံ ဣစ္ဆတိ ပတ္ထေတိ, မယိ သိနေဟံ ကရောတီ”တိ မာ တုသ္သိ။ **မာ သု သောစိ န မိစ္ဆတီ** တိ “အယံ မံ န ဣစ္ဆတီ”တိပိ မာ သောစိ, တသ္သာ ဣစ္ဆမာနာယ နန္ဒိံ, န ဣစ္ဆမာနာယ စ သောကံ အကတွာ မဇ္ဈတ္တောဝ ဟောဟီတိ ဒီပေတိ။ **ထိနံ ဘာတေ ဒုရာဇာနော**တိ ဣတ္ထီနံ ဘာတေ နာမ ဣတ္ထိမာယာယ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ဒုရာဇာနော။ ယထာ ကိံ? **မစ္ဆသ္သေဝေဒကေ ဂတ** န္တိ ယထာ မစ္ဆသ္သ ဂမနံ ဥဒကေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ဒုဇ္ဇာနံ, တေနေဝ သော ကေဝဋ္ဋေ အာဂတေ ဥဒကေန ဂမနံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပလာယတိ, အတ္တာနံ ဂဏှိတုံ န ဒေတိ, ဧဝမေဝ ဣတ္ထိယော မဟန္တမ္ပိ ဒုသ္သီလကမ္မံ ကတွာ “မယံ ဧဝရူပံ န ကရောမာ”တိ အတ္တနာ ကတကမ္မံ ဣတ္ထိမာယာယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ သာမိကေ ဝဉ္စေန္တိ ။ ဧဝံ ဣတ္ထိယော နာမေတာ ပာပဓမ္မာ ဒုရာဇာနာ, တာသု မဇ္ဈတ္တောယေဝ သုခိတော ဟောတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အန္တေဝာသိကဿ ဩဝါဒံ အဒာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော တဿာ ဥပရိ မဇ္ဈတ္တောဝ အဟောသိ။ သာပိဿ ဘရိယာ “အာစရိယေန ကိရ မေ ဒုဿီလဘာဝေ ဉာတော”တိ တတော ပဋ္ဌာယ န အနာစာရံ စရိ။ သာပိ တဿ ဥပာသကဿ ဣတ္ထီ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကိရ မယှံ ဒုရာစာရဘာဝေ ဉာတော”တိ တတော ပဋ္ဌာယ ပာပကမ္မံ နာမ န အကာသိ။

သတ္ထာပိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဥပာသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, သတ္ထာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဇယမ္ပတိကာယေဝ ဣဒာနိ ဇယမ္ပတိကာ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဒုရာဇာနဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၆၅] ၅. အနဘိရတိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထာ နဒီ စ ပန္ထော စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တထာရူပံယေဝ ဥပာသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ပန ပရိဂ္ဂဏှန္တော တဿာ ဒုဿီလဘာဝံ ဉတွာ ဘဏ္ဍိတော စိတ္တဗျာကုလတာယ သတ္တဋ္ဌ ဒိဝသေ ဥပဋ္ဌာနံ နာဂမာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နော “ကသ္မာ သတ္တဋ္ဌ ဒိဝသာနိ နာဂတောသီ”တိ ဝုတ္တေ “ဘရိယာ မေ, ဘန္တေ, ဒုဿီလာ, တဿာ ဥပရိ ဗျာကုလစိတ္တတာယ နာဂတောမှီ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “ဥပာသက, ဣတ္ထီသု ‘အနာစာရာ ဧတာ’တိ ကောပံ အကတွာ မဇ္ဈတ္တေနေဝ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ပုဗ္ဗေပိ တေ ပဏ္ဍိတာ ကထယိံသု, တွံ ပန ဘဝန္တရေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ တံ ကာရဏံ န သလ္လက္ခေသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပုရိမနယေနေဝ ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော အဟောသိ။ အထဿ အန္တေဝာသိကော ဘရိယာယ ဒောသံ ဒိသွာ ဗျာကုလစိတ္တတာယ ကတိပာဟံ အနာဂန္တွာ ဧကဒိဝသံ အာစရိယေန ပုစ္ဆိတော တံ ကာရဏံ နိဝေဒေသိ။ အထဿ အာစရိယော “တာတ, ဣတ္ထိယော နာမ သဗ္ဗသာဓာရဏာ , တာသု ‘ဒုဿီလာ ဧတာ’တိ ပဏ္ဍိတာ ကောပံ န ကရောန္တီ”တိ ဝတွာ ဩဝါဒဝသေန ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၅. “ယထာ နဒီ စ ပန္ထော စ၊ ပာနာဂါရံ သဘာ ပပါ။
ဧဝံ လောကိတ္ထိယော နာမ၊ နာသံ ကုဇ္ဈန္တိ ပဏ္ဍိတာ”တိ။

တတ္ထ **ယထာ နဒီ**တိ ယထာ အနေကတိတ္ထာ နဒီ နှာနတ္ထာယ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ စဏ္ဍာလာဒီနမ္ပိ ခတ္တိယာဒီနမ္ပိ သာဓာရဏာ, န တတ္ထ ကောစိ နှာယိတုံ န လဘတိ နာမ။ **“ပန္ထော”** တိအာဒီသုပိ ယထာ မဟာမဂ္ဂေပိ သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏော , န ကောစိ တေန ဂန္တုံ န လဘတိ။ **ပာနာဂါရ**မ္ပိ သုရာဂေဟံ သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏံ, ယော ယော ပာတုကာမော, သဗ္ဗော တတ္ထ ပဝိသတေဝ။ ပုညတ္ထိကေဟိ တတ္ထ တတ္ထ မနုဿာနံ နိဝါသနတ္ထာယ ကတာ **သဘာ**ပိ သာဓာရဏာ, န တတ္ထ ကောစိ ပဝိသိတုံ န လဘတိ။ မဟာမဂ္ဂေ ပါနီယစာဋိယော ဌပေတွာ ကတာ **ပပါ**ပိ သဗ္ဗ

ဗ္ဗေသံ သာဓာရဏာ, န တတ္ထ ကောစိ ပါနီယံ ပိဝိတုံ န လဘတိ။ **ဧဝံ လောကိတ္ထိယော နာမာ** တိ ဧဝမေဝ တာတ မာဏဝ ဣမသ္မိံ လောကေ ဣတ္ထိယောပိ သဗ္ဗသာဓာရဏာဝ, တေနေဝေတ္ထ သာဓာရဏဋ္ဌေန နဒီပန္ထပါနာဂါရသဘာပပါဟိ ဥပမိတာ။ တသ္မာ **နာသံ ကုဇ္ဈန္တိ ပဏ္ဍိတာ,** တာသံ ဣတ္ထီနံ "လာမိကာ ဧတာ အနာစာရာ ဒုဿီလာ သဗ္ဗသာဓာရဏာ"တိ စိန္တေတွာ ပဏ္ဍိတာ ဉာဏသမ္ပန္နာ န ကုဇ္ဈန္တီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အန္တေဝါသိကဿ ဩဝါဒံ အဒါသိ, သော တံ ဩဝါဒံ သုတွာ မဇ္ဈတ္တော အဟောသိ။ ဘရိယာပိဿ "အာစရိယေန ကိရမှိ ဉာတာ"တိ တတော ပဋ္ဌာယ ပါပကမ္မံ န အကာသိ။ တဿာပိ ဥပါသကဿ ဘရိယာ "သတ္ထာရာ ကိရမှိ ဉာတာ"တိ တတော ပဋ္ဌာယ ပါပကမ္မံ န အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥပါသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒာ ဇယမ္ပတိကာဝ ဧတရဟိ ဇယမ္ပတိကာ, အာစရိယဗြာဟ္မဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

အနဘိရတိဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၆၆] ၆. မုဒုလက္ခဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဧကာ ဣစ္ဆာ ပုရေ အာသီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သံကိလေသံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ရတနသာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဋိပန္နကော ယောဂါဝစရော အဝိဇဟိတကမ္မဋ္ဌာနော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဧကံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ သုဘဝသေန ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဩလောကေသိ။ တဿ အဗ္ဘန္တရေ ကိလေသော စလိ, ဝါသိယာ အာကောဋိတခီရရုက္ခော ဝိယ အဟောသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ကိလေသဝသိကော ဟုတွာ နေဝ ကာယဿ သာတံ န စိတ္တဿာဒံ လဘတိ, ဘန္တမိဂသပ္ပဋိဘာဂေါ သာသနေ အနဘိရတော ပရူဠ္ဟကေသလောမနခော ကိလိဋ္ဌစီဝရော အဟောသိ။ အထဿ ဣန္ဒြိယဝိကာရံ ဒိသွာ သဟာယကာ ဘိက္ခူ "ကိံ နု ခော တေ, အာဝုသော, န ယထာ ပေါရာဏာနိ ဣန္ဒြိယာနီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ အနဘိရတောသ္မိ, အာဝုသောတိ။

အထ နံ တေ သတ္ထု သန္တိကံ နယိံသု။ သတ္ထာ "ကိံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္ဆမာနံ ဘိက္ခုံ အာဒာယ အာဂတတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "အယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အနဘိရတော"တိ? "သစ္စံ ဘိက္ခူ"တိ။ "သစ္စံ ဘဂဝါ"တိ။ "ကော တံ ဥက္ကဏ္ဌာပေသီ"တိ? "အဟံ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဧကံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဩလောကေသိံ, အထ မေ ကိလေသော စလိ, တေနမှိ ဥက္ကဏ္ဌိတော"တိ။ အထ နံ သတ္ထာ "အနစ္ဆရိယမေတံ ဘိက္ခု, ယံ တွံ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ သုဘဝသေန ဩလောကေန္တော ကိလေသေဟိ ကမ္ပိတော, ပုဗ္ဗေ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနော ဈာနဗလေန ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိသုဒ္ဓစိတ္တာ ဂဂနတလစရာ ဗောဓိသတ္တာပိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ ဩလောကယမာနာ ဈာနာ ပရိဟာယိတွာ ကိလေသေဟိ ကမ္ပိတာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိံသု။ န ဟိ သိနေရုဥပ္ပာဋနကဝါတော ဟတ္ထိမတ္တံ မုဏ္ဍပဗ္ဗတံ, မဟာဇမ္ဗုဥမ္မူလကဝါတော ဆိန္နတဋေ ဌိတံ ဝိရူဠ္ဟဂစ္ဆကံ, မဟာသမုဒ္ဒံ ဝါ ပန သောသနကဝါတော ခုဒ္ဒကတဠာကံ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဂဏေတိ, ဧဝံ ဥတ္တမဗုဒ္ဓီနံ နာမ ဝိသုဒ္ဓစိတ္တာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ အညာဏဘာဝကရာ ကိလေသာ တယိ ကိံ လဇ္ဇိဿန္တိ, ဝိသုဒ္ဓာပိ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ, ဥတ္တမယသသမင်္ဂိနောပိ အာယသက္ယံ ပါပုဏန္တီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ မဟာဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပာနံ ပါရံ ဂန္တွာ ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပဉ္စ အဘိညာ စ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပါဒေတွာ ဈာနသုခေန ဝီတိနာမေန္တော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကသ္မိံ ကာလေ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဟိမဝန္တာ ဩတရိတွာ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနော ရတ္တဝါကမယံ နိဝါသနပါရုပနံ သဏ္ဌပေတွာ အဇိနစမ္မံ ဧကံသေ ကတွာ ဇဋာမဏ္ဍလံ ဗန္ဓိတွာ ဘိက္ခာဘာဇနမာဒါယ ဗာရာဏသိယံ ဘိက္ခာယ စရမာနော ရညော ဃရဒွာရံ သမ္ပာပုဏိ။ ရာဇာ တဿ ဣရိယာပထေယေဝ ပသီဒိတွာ ပက္ကောသာပေတွာ မဟာရဟေ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယဘောဇနီယေန သန္တပ္ပေတွာ ကတာနုမောဒနံ ဥယျာနေ ဝသ

နတ္ထာယ ယာစိ။ သော သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရာဇဂေဟေ ဘုဉ္ဇိတွာ ရာဇကုလံ ဩဝဒမာနော တသ္မိံ ဉယျာနေ သောဠသ ဝဿာနိ ဝသိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ကုပိတံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆန္တော မုဒုလက္ခဏံ နာမ အဂ္ဂမဟေသိံ "အပ္ပမတ္တာ အယျဿ ဥပဋ္ဌာနံ ကရေယျာသီ"တိ ဝတွာ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ရညော ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ရုစ္စနဝေလာယ ရာဇဂေဟံ ဂစ္ဆတိ။ အထေကဒိဝသံ မုဒုလက္ခဏာ ဗောဓိသတ္တဿ အာဟာရံ သမ္ပာဒေတွာ – "အဇ္ဇ အယျော စိရာယတီ"တိ ဂန္ဓောဒကေန နှာယိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ မဟာတလေ စူဠသယနံ ပညာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ အတ္တနော ဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ အာကာသေနေဝ ရာဇနိဝေသနံ အဂမာသိ။ မုဒုလက္ခဏာ ဝါကစီရသဒ္ဒံ သုတွာဝ "အယျော, အာဂတော"တိ ဝေဂေန ဥဋ္ဌဟိ, တဿာ ဝေဂေန ဥဋ္ဌဟန္တိယာ မဋ္ဌသာဋကော ဘဿိ။ တာပသောပိ သီဟပဉ္ဇရေန ပဝိသန္တော ဒေဝိယာ ဝိသဘာဂရူပါရမ္မဏံ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ သုဘဝသေန ဩလောကေသိ။ အထဿ အဗ္ဘန္တရေ ကိလေသော စလိ, တသိယာ ပဟဋ္ဌခီရရုက္ခော ဝိယ အဟောသိ။ တာဝဒေဝဿ ဈာနံ အန္တရဓာယိ, ဆိန္နပက္ခော ကာကော ဝိယ အဟောသိ။ သော ဋ္ဌိတကောဝ အာဟာရံ ဂဟေတွာ အဘုဉ္ဇိတွာဝ ကိလေသကမ္ပိတော ဟသာအ ဩရုယှ ဉယျာနံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ဖလကတ္ထရဏသယနဿ ဟေဋ္ဌာ အာဟာရံ ဌပေတွာ ဝိသဘာဂါရမ္မဏေန ဗဒ္ဓော ကိလေသဂ္ဂိနာ ဍယှမာနော နိရာဟာရတာယ သုဿမာနော သတ္တ ဒိဝသာနိ ဖလကတ္ထရဏေ နိပဇ္ဇိ။

သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ အာဂတော နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ နိဝေသနံ အဂန္တွာဝ "အယျံ ပဿိဿာမီ"တိ ဉယျာနံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ တံ နိပန္နကံ ဒိသွာ "ကေ'ံ အဖာသုကံ ဇာတံ မညေ"တိ ပဏ္ဏသာလံ သောဓာပေတွာ ဟတ္ထေ ပရိမဇ္ဇန္တော "ကိံ, အယျ, အဖာသုက"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "မဟာရာဇ အညံ မေ အဖာသုကံ နတ္ထိ, ကိလေသဝသေန ပနမှိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဇာတော"တိ။ "ကဟံ ပဋိဗဒ္ဓံ တေ, အယျ, စိတ္တ"န္တိ? "မုဒုလက္ခဏာယ, မဟာရာဇာ"တိ။ "သာဓု အယျ, အဟံ မုဒုလက္ခဏံ တုမှာကံ ဒမ္မီ"တိ တာပသံ အာဒာယ နိဝေသနံ ပဝိသိတွာ ဒေဝိံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ကတွာ တာပသဿ အဒာသိ။ ဒဒမာနောယေဝ စ မုဒုလက္ခဏာယ သညမဒာသိ "တယာ အတ္တနော ဗလေန အယျံ ရက္ခိတုံ ဝါယမိတဗ္ဗ"န္တိ။ "သာဓု, ဒေဝ, ရက္ခိဿာမီ"တိ။ တာပသော ဒေဝိံ ဂဟေတွာ ရာဇနိဝေသနာ ဩတရိ။

အထ နံ မဟာဒွါရတော နိက္ခန္တကာလေ "အယျ, အမှာကံ ဂေဟံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဂစ္ဆ, ရာဇာနံ ဂေဟံ ယာစာဟီ"တိ အာဟ။ တာပသော ဂန္တွာ ဂေဟံ ယာစိ။ ရာဇာ မနုဿာနံ ဝစ္စကုဋိကိစ္စံ သာဓယမာနံ ဇိဏ္ဏဂေဟံ ဒာပေသိ။ သော ဒေဝိံ ဂဟေတွာ တတ္ထ အဂမာသိ, သာ ပဝိသိတုံ န ဣစ္ဆတိ။ "ကိံကာရဏာ န ပဝိသသီ"တိ? "အသုစိဘာဝေနာ"တိ။ ဣဒါနိ "ကိံ ကရောမီ"တိ။ "ပဋိဇဂ္ဂဟိ န"န္တိ ဝတွာ ရညော သန္တိကံ ပေသေတွာ "ဂစ္ဆ, ကုဒ္ဒာလံ အာဟရ, ပစ္ဆိံ အာဟရာ"တိ အာဟရာပေတွာ အသုစိဉ္စ သင်္ကာရဉ္စ ဆဍ္ဍာပေတွာ ဂောမယံ အာဟရာပေတွာ လိမ္ပာပေတွာ ပုနပိ "ဂစ္ဆ, မဉ္စံ အာဟရ, ပီဌံ အာဟရ, အတ္ထရဏံ အာဟရ, စာဋိံ အာဟရ, ဃဋံ အာဟရာ"တိ ဧကမေကံ အာဟရာပေတွာ ပုန ဥဒကာဟရဏာဒီနံ အတ္ထာယ အာဏာပေသိ။ သော ဃဋံ အာဒာယ ဥဒကံ အာဟရိတွာ စာဋိံ ပူရေတွာ နှာနောဒကံ သဇ္ဇေတွာ သယနံ အတ္ထရိ။ အထ နံ သယနေ ဧကတော နိသိန္နံ အဒ္ဓိကာသု ဂဟေတွာ "တဝ သမဏဘာဝံ တ ဗြာဟ္မဏဘာဝံ တ န ဇာနာသီ"တိ ဩဏာမေတွာ အတ္တနော အဘိမုခံ အာကမိ။ သော တသ္မိံ ကာလေ သတိံ ပဋိလဘိ, ဧတ္တကံ ပန ကာလံ အညာဏီ အဟောသိ။ ဧဝံ အညာဏကရဏာ ကိလေသာ နာမ။ "ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ, ဘိက္ခဝေ, အန္ဓကရဏံ အညာဏကရဏ"န္တိအာဒိ (သံ. နိ. ၅.၂၂၁) စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သော သတိံ ပဋိလဘိတွာ စိန္တေသိ "အယံ တဏှာ ဝဍ္ဎမာနာ မမ စတူဟိ အပါယေဟိ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဒဿတိ, အဇ္ဇေဝ မယာ ဣမံ ရညော နိယျာဒေတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော တံ အာဒာယ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ "မဟာရာဇ, တဝ ဒေဝိယာ မယှံ အတ္ထော နတ္ထိ, ကေဝလံ မေ ဣမံ နိဿာယ တဏှာ ဝဍ္ဎိတာ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၆. "ဧကာ ဣစ္ဆာ ပုရေ အာသိ၊ အလဒ္ဓာ မုဒုလက္ခဏံ။
ယတော လဒ္ဓာ အဠာရက္ခီ၊ ဣစ္ဆာ ဣစ္ဆံ ဝိဇာယထာ"တိ။

တတြာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – မဟာရာဇ, မယှံ ဣမံ တဝ ဒေဝိံ မုဒုလက္ခဏံ အလဘိတွာ ပုရေ “အဟော ဝတာဟံ ဧတံ လဘေယျ”န္တိ **ဧကာ ဣစ္ဆာ အာသိ,** ဧကာဝ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ယတော ပန မေ အယံ **အဠာရက္ခီ** ဝိသာလနေတ္တာ သောဘနလောစနာ လဒ္ဓါ, အထ မေ သာ ပုရိမိကာ **ဣစ္ဆာ** ဂေဟတဏှာယံ ဥပကရဏတဏှာယံ ဥပဘောဂတဏှာယန္တိ ဥပရူပရိ အညံ နာနပ္ပကာရံ **ဣစ္ဆံ ဝိဇာယထ** ဇနေသိ ဥပ္ပာဒေသိ။ သာ ခော ပန မေ ဧဝံ ဝဍ္ဎမာနာ ဣစ္ဆာ အပါယတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဒဿတိ, အလံ မေ ဣမာယ, တွညေဝ တဝ ဘရိယံ ဂဏှ, အဟံ ပန ဟိမဝန္တံ ဂမိဿာမီတိ တာဝဒေဝ နဋ္ဌံ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာကာသေ နိသိန္နော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ အာကာသေနေဝ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ပုန မနုဿပထံ နာမ နာဂမာသိ, ဗြဟ္မဝိဟာရေ ပန ဘာဝေတွာ အပရိဟီနဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, မုဒုလက္ခဏာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, ဣသိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မုဒုလက္ခဏဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၆၇] ၇. ဥစ္ဆင်္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥစ္ဆင်္ဂေ ဒေဝ မေ ပုတ္တောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဇာနပဒိတ္ထိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ ကောသလရဋ္ဌေ တယော ဇနာ အညတရသ္မိံ အဋဝိမုခေ ကသန္တိ။ တသ္မိံ သမယေ အန္တောအဋဝိယံ စောရာ မနုဿေ ဝိလုမ္ပိတွာ ပလာယိံသု။ မနုဿာ တေ စောရေ ပရိယေသိတွာ အပဿန္တာ တံ ဌာနံ အာဂမ္မ “တုမှေ အဋဝိယံ ဝိလုမ္ပိတွာ ဣဒါနိ ကဿကာ ဝိယ ဟောထာ”တိ “တေ စောရာ ဣမေ”တိ ဗန္ဓိတွာ အာနေတွာ ကောသလရညော အဒံသု။ အထေကာ ဣတ္ထီ အာဂန္တွာ “အစ္ဆာဒနံ မေ ဒေထ, အစ္ဆာဒနံ မေ ဒေထာ”တိ ပရိဒေဝန္တီ ပုနပ္ပုနံ ရာဇနိဝေသနံ ပရိယာတိ။ ရာဇာ တဿာ သဒ္ဒံ သုတွာ “ဂစ္ဆထ, ဒေထ ဣမိဿာ အစ္ဆာဒန”န္တိ အာဟ။ မနုဿာ သာဋကံ ဂဟေတွာ အဒံသု။ သာ တံ ဒိသွာ “နာဟံ ဧတံ အစ္ဆာဒနံ ယာစာမိ , သာမိကစ္ဆာဒနံ ယာစာမီ”တိ အာဟ။ မနုဿာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစယိံသု “န ကိရေသာ ဣဒံ အစ္ဆာဒနံ ကထေတိ, သာမိကစ္ဆာဒနံ ကထေတီ”တိ။ အထ နံ ရာဇာ ပက္ကောသာပေတွာ “တွံ ကိရ သာမိကစ္ဆာဒနံ ယာစသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ, ဒေဝ, ဣတ္ထိယာ ဟိ သာမိကော အစ္ဆာဒနံ နာမ, သာမိကေ ဟိ အသတိ သဟဿမူလမ္ပိ သာဋကံ နိဝတ္ထာ ဣတ္ထီ နဂ္ဂါယေဝ နာမ။ ဣမဿ ပနတ္ထဿ သာဓနတ္ထံ –

“နဂ္ဂါ နဒီ အနူဒကာ၊ နဂ္ဂံ ရဋ္ဌံ အရာဇကံ။
ဣတ္ထီပိ ဝိဓဝါ နဂ္ဂါ၊ ယဿာပိ ဒသ ဘာတရော”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၈၄၀) –

ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရိတဗ္ဗံ။

ရာဇာ တဿာ ပသန္နော “ဣမေ တေ တယော ဇနာ ကေ ဟောန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဧကော မေ, ဒေဝ, သာမိကော, ဧကော ဘာတာ, ဧကော ပုတ္တော”တိ။ ရာဇာ “အဟံ တေ တုဋ္ဌော, ဣမေသု တီသု ဧကံ ဒေမိ, ကတရံ ဣစ္ဆသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ အာဟ “အဟံ, ဒေဝ, ဇီဝမာနာ ဧကံ သာမိကံ လဘိဿာမိ, ပုတ္တမ္ပိ လဘိဿာမိယေဝ, မာတာပိတူနံ ပန မေ မတတ္တာ ဘာတာဝ ဒုလ္လဘော, ဘာတရံ မေ ဒေဟိ, ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ တုဿိတွာ တယောပိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဧဝံ တံ ဧကိကံ နိဿာယ တေ တယော ဇနာ ဒုက္ခတော မုတ္တာ။ တံ ကာရဏံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋံ ဇာတံ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ “အာဝုသော, ဧကံ ဣတ္ထိံ နိဿာယ တယော ဇနာ ဒုက္ခတော မုတ္တာ”တိ တဿာ ဂုဏကထာယ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, သော ဣတ္ထီ ဣဒါနေဝ တေ တယော ဇနေ ဒုက္ခာ မောစေတိ, ပုဗ္ဗေပိ မောစေသိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တယော ဇနာ အဋဝိမုခေ ကသန္တီတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ တဒါ ပန ရညာ “တီသု ဇနေသု ကံ ဣစ္ဆသီ”တိ ဝုတ္တေ သာ အာဟ – “တယောပိ ဒါတုံ န သက္ကောထ, ဒေ

တ''တိ? ''အာမ, န သက္ကောမီ''တိ။ ''သစေ တယော အတုံ န သက္ကောထ, ဘာတရံ မေ ဒေထာ''တိ။ ''ပုတ္တံ တ သာမိ ကံ တ ဂဏှပ, ကိံ တေ ဘာတရာ''တိ စ ဝုတ္တာ ''ဧတေ နာမ ဒေဝ သုလဘာ, ဘာတာ ပန ဒုလ္လဘော''တိ ဝတွာ ကမ္မံ ကထမာဟ –

၆၇. ''ဥစ္ဆင်္ဂေ ဒေဝ မေ ပုတ္တော၊ ပထေ ဓာဝန္တိယာ ပတိ။
တဉ္စ ဒေသံ န ပဿာမိ၊ ယတော သောဒရိယမာနယေ''တိ။

တတ္ထ **ဥစ္ဆင်္ဂေ, ဒေဝ, မေ ပုတ္တော** တိ ဒေဝ, မယှံ ပုတ္တော ဥစ္ဆင်္ဂေယေဝ။ ယထာ ဟိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ ဍာကံ ဥစ္စိနိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပန္တိယာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ဍာကံ နာမ သုလဘံ ဟောတိ, ဧဝံ ဣတ္ထိယာ ပုတ္တောပိ သုလဘော ဥစ္ဆင်္ဂေ ဍာကသဒိသောဝ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဥစ္ဆင်္ဂေ, ဒေဝ, မေ ပုတ္တော''တိ။ **ပထေ ဓာဝန္တိယာ ပတီ**တိ မဂ္ဂံ အာရုယှ ဧကိကာယ ဂစ္ဆမာနာယပိ ဟိ ဣတ္ထိယာ ပတိ နာမ သုလဘော, ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌောယေဝ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပထေ ဓာဝန္တိယာ ပတီ''တိ။ **တဉ္စ ဒေသံ န ပဿာမိ, ယတော သောဒရိယမာနယေ** တိ ယသ္မာ ပန မေ မာတာပိတရော နတ္ထိ, တသ္မာ ဣဒါနိ တံ မာတုကုစ္ဆိသင်္ခာတံ အညံ ဒေသံ န ပဿာမိ။ ယတော အဟံ သမာနေ ဥဒရေ ဇာတတ္တာ သဥဒရိယသင်္ခာတံ ဘာတရံ အာနေယျံ, တသ္မာ ဘာတရံယေဝ မေ ဒေထာတိ။

ရာဇာ ''သစ္စံ သော ဝဒတီ''တိ တုဋ္ဌစိတ္တော တယောပိ ဇနေ ဗန္ဓနာဂါရတော အာနေတွာ အဒာသိ, သာ တယောပိ တေ ဂဟေတွာ ဂတာ။

သတ္ထာပိ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသာ ဣမေ တယော ဇနေ ဒုက္ခတော မောစေသိယေဝါ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''အတီတေ စတ္တာရောဝ တေရဟိ စတ္တာရော, ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၆၈] ၈. သာကေတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဥစ္ဆင်္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

ယသ္မိံ မနော နိဝိသတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ သာကေတံ နိဿာယ အဉ္ဇနဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဘဂဝတော ကိရ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတဿ သာကေတံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသနကာလေ ဧကော သာကေတနဂရဝါသီ မဟလ္လကဗြာဟ္မဏော နဂရတော ဗဟိ ဂစ္ဆန္တော အန္တရဒွါရေ ဒသဗလံ ဒိသွာ ပါဒေသု ပတိတွာ ဂေါပ္ဖကေသု ကဠှံ ဂဟေတွာ ''တာတ, နနု နာမ ပုတ္တေဟိ ဇိဏ္ဏကာလေ မာတာပိတရော ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ, ကသ္မာ ဧတ္တကံ ကာလံ အမှာကံ အတ္တာနံ န ဒဿေသိ? မယာ တာဝ ဒိဋ္ဌောသိ, မာတရံ ပန ပဿိတုံ ဧဟီ''တိ သတ္ထာရံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဂေဟံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ တတ္ထ ဂန္တွာ နိသီဒိ ပညတ္တေ အာသနေ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ ဗြာဟ္မဏီပိ အာဂန္တွာ သတ္ထု ပါဒေသု ပတိတွာ ''တာတ, ဧတ္တကံ ကာလံ ကဟံ ဂတောသိ, နနု နာမ မာတာပိတရော မဟလ္လကကာလေ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗာ''တိ ပရိဒေဝိ။ ပုတ္တဓီတရောပိ ''ဧထ, ဘာတရံ ဝန္ဒထာ''တိ ဝန္ဒာပေသိ။ ဥဘောပိ တုဋ္ဌမာနသာ မဟာဒါနံ အဒံသု။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဇနာနံ **ဇရာသုတ္တံ** (သု. နိ. ၈၁၀ အာဒယော) ကထေသိ။ သုတ္တပရိယောသာနေ ဥဘောပိ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အဉ္ဇနဝနမေဝ အဂမာသိ။

ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, ဗြာဟ္မဏော 'တထာဂတဿ ပိတာ သုဒ္ဓောဒနော, မာတာ မဟာမာယာ'တိ ဇာနာတိ, ဇာနန္တောဝ သဒ္ဓိံ ဗြာဟ္မဏိယာ တထာဂတံ 'အမှာကံ ပုတ္တော'တိ ဝဒတိ, သတ္ထာပိ အဓိဝါသေတိ။ ကိံ နု ခော ကာရဏ''န္တိ? သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ ''ဘိက္ခဝေ, ဥဘောပိ တေ အတ္တနော ပုတ္တမေဝ 'ပုတ္တော'တိ ဝဒန္တီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

ဘိက္ခဝေ, အယံ ဗြာဟ္မဏော အတီတေ နိရန္တရံ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မယှံ ပိတာ အဟောသိ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ စူဠပိတာ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မဟာပိတာ။ သာပိ ဗြာဟ္မဏီ နိရန္တရမေဝ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မာတာ အဟောသိ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ စူဠမာတာ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မဟာမာတာ။ ဧဝံ ဒိယဍ္ဎဇာတိသဟဿံ ဗြာဟ္မဏဿ ဟတ္ထေ သံဝဍ္ဎ

ဟော, ဒိယဍ္ဎဇာတိသဟဿံ ဗြာဟ္မဏိယာ ဟတ္ထေ သံဝဍ္ဎောတိ တီဏိ ဇာတိသဟဿာနိ ကထေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၈. “ယသ္မိံ မနော နိဝိသတိ, စိတ္တဉ္စာပိ ပသီဒတိ။
အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗကေ ပောသေ, ကာမံ တသ္မိမ္ပိ ဝိဿသေ”တိ။

တတ္ထ **ယသ္မိံ မနော နိဝိသတီ**တိ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာတိ။ **စိတ္တဉ္စာပိ ပသီဒတီ**တိ ယသ္မိံ ဒိဋ္ဌမတ္တေ စိတ္တံ ပသီဒတိ, မုဒုကံ ဟောတိ။ **အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗကေ ပောသေ**တိ ပကတိယာ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗေပိ ပုဂ္ဂလေ။ **ကာမံ တသ္မိမ္ပိ ဝိဿသေ**တိ အနုဘူတပုဗ္ဗသိနေဟေနေဝ တသ္မိမ္ပိ ပုဂ္ဂလေ ဧကံသေန ဝိဿသေ, ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇတိယေဝါတိ အတ္ထော။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗြာဟ္မဏော စ ဗြာဟ္မဏီ စ ဧတေ ဧဝ အဟေသုံ, ပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သာကေတဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၆၉] ၉. ဝိသဝန္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓိရတ္ထု တံ ဝိသံ ဝန္တန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မသေနာပတိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ထေရဿ ကိရ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကခါဒနကာလေ မနုဿာ သင်္ဃဿ ဗဟုံ ပိဋ္ဌခါဒနီယံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ အဂမံသု, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဂဟိတာဝသေသံ ဗဟု အတိရိတ္တံ အဟောသိ။ မနုဿာ “ဘန္တေ, အန္တောဂါမဂတာနမ္ပိ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဒဟရော အန္တောဂါမေ ဟောတိ, တဿ ကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတွာ တသ္မိံ အနာဂစ္ဆန္တေ “အတိဒိဝါ ဟောတီ”တိ ထေရဿ အဒံသု။ ထေရေန တသ္မိံ ပရိဘုတ္တေ ဒဟရော အဂမာသိ။ အထ နံ ထေရော “မယံ, အာဝုသော, တုယှံ ဌပိတခါဒနီယံ ပရိဘုဉ္ဇိမှာ”တိ အာဟ။ သော “မဓုရံ နာမ, ဘန္တေ, ကဿ အပ္ပိယ”န္တိ အာဟ။ မဟာထေရဿ သံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဣတော ပဋ္ဌာယ “ပိဋ္ဌခါဒနီယံ န ခါဒိဿာမီ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကိရ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ပိဋ္ဌခါဒနီယံ နာမ န ခါဒိတပုဗ္ဗံ။ တဿ ပိဋ္ဌခါဒနီယံ အခါဒနဘာဝေါ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋော ဇာတော။ ဘိက္ခူ တံ ကထံ ကထေန္တာ ဓမ္မသဘာယံ နိသီဒိံသု။ အထ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဧကဝါရံ ဇဟိတကံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇန္တောပိ ပုန န ဂဏှာတိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဝိသဝေဇ္ဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝေဇ္ဇကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ အထေကံ ဇနပဒမနုဿံ သပ္ပော ဍံသိ, တဿ ဉာတကာ ပမာဒံ အကတွာ ခိပ္ပံ ဝေဇ္ဇံ အာနယိံသု။ ဝေဇ္ဇော အာဟ “ကိံ တာဝ ဩသဓေန, ပရိဘာဝေတွာ ဝိသံ ဟရာမိ, ဍဋ္ဌသပ္ပံ အာဝါဟေတွာ ဍဋ္ဌဋ္ဌာနတော တေနေဝ ဝိသံ အာကဍ္ဎာပေမီ”တိ။ “သပ္ပံ အာဝါဟေတွာ ဝိသံ အာကဍ္ဎာပေဟီ”တိ။ သော သပ္ပံ အာဝါဟေတွာ “တယာ အယံ ဍဋ္ဌော”တိ အာဟ။ “အာမ, မယာ”တိ ။ “တယာ ဍဋ္ဌဋ္ဌာနတော တွညေဝ မုခေန ဝိသံ အာကဍ္ဎာဟီ”တိ။ “မယာ ဧကဝါရံ ဇဟိတကံ ပုန န ဂဟိတပုဗ္ဗံ, နာဟံ မယာ ဇဟိတဝိသံ အာကဍ္ဎိဿာမီ”တိ။ သော ဒါရူနိ အာဟရာပေတွာ အဂ္ဂိံ ကတွာ အာဟ “သစေ အတ္တနော ဝိသံ နာကဍ္ဎသိ, ဣမံ အဂ္ဂိံ ပဝိသာ”တိ။ သပ္ပော “အပိ အဂ္ဂိံ ပဝိသိဿာမိ, နေဝတ္တနာ ဧကဝါရံ ဇဟိတဝိသံ ပစ္စာဟရိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၆၉. “ဓိရတ္ထု တံ ဝိသံ ဝန္တံ, ယမဟံ ဇီဝိတကာရဏာ။
ဝန္တံ ပစ္စာဟရိဿာမိ, မတံ မေ ဇီဝိတာ ဝရ”န္တိ။

တတ္ထ **ဓိရတ္ထူ**တိ ဂရဟတ္ထေ နိပါတော။ **တံ ဝိသ**န္တိ ယမဟံ ဇီဝိတကာရဏာ ဝန္တံ ဝိသံ ပစ္စာဟရိဿာမိ, တံ ဝန္တံ ဝိသံ ဓိရတ္ထု။ **မတံ မေ ဇီဝိတာ ဝရ**န္တိ တဿ ဝိသဿ အပစ္စာဟရဏကာရဏာ ယံ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတွာ မရဏံ, တံ မမ ဇီဝိတတော ဝရန္တိ အတ္ထော။

ဝေဠု ပန ဝတွာ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတုံ ဟယာသိ။ အထ နံ ဝေဠုဇ္ဈော နိတရေတွာ တံ ပုရိသံ သြဝသမေဟိ စ မန္တေဟိ စ နိဗ္ဗိသံ အရောဂံ ကတွာ သပ္ပဿ သီလာနိ ဒတွာ "ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ ကဉ္စိ ဝိဟေဌေသီ"တိ ဝတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

သတ္ထာပိ "န, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဧကတရံ ဇဟိတကံ ဇီဝိတမ္ပိ ပရိစ္စဇန္တော ပုန ဂဏှာတီ"တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ "တဒါ သပ္ပော သာရိပုတ္တော အဟောသိ, ဝေဇ္ဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဝိသဝန္တဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၇၀] ၁၀. ကုဒ္ဒာလဇာတကဝဏ္ဏနာ

န တံ ဇိတံ သာဓု ဇိတန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော စိတ္တဟတ္ထသာရိပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိယံ ဧကော ကုလဒါရကော။ အထေကဒိဝသံ ကသိတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဧကဿ ထေရဿ ပတ္တတော သိနိဒ္ဓံ မဓုရံ ပဏီတဘောဇနံ လဘိတွာ စိန္တေသိ "မယံ ရတ္တိန္ဒိဝံ သဟတ္ထေန နာနာကမ္မာနိ ကုရုမာနာပိ ဧဝရူပံ မဓုရာဟာရံ န လဘာမ, မယာပိ သမဏေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ မာသမုမာသစ္စယေန အယောနိသော မနသိကရောန္တော ကိလေသဝသိကော ဟုတွာ ဝိဗ္ဘမိတွာ ပုန ဘတ္တေန ကိလမန္တော အာဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိဓမ္မံ ဥဂ္ဂဏှိ။ ဣမိနာဝ ဥပာယေန ဆ တရေ ဝိဗ္ဘမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော။ တတော သတ္တမေ ဘိက္ခုဘာဝေ သတ္တပ္ပကရဏိကော ဟုတွာ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဓမ္မံ ဝါစေန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အထဿ သဟာယကာ ဘိက္ခူ "ကိံ နု ခော, အာဝုသော စိတ္တဟတ္ထ, ပုဗ္ဗေ ဝိယ တေ ဧတရဟိ ကိလေသာ န ဝဍ္ဎန္တီ"တိ ပရိဟာသံ ကရိံသု။ "အာဝုသော, အဘဗ္ဗော အနိ အဟံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဂိဟိဘာဝါယာ"တိ။

ဧဝံ တသ္မိံ အရဟတ္တံ ပတ္တေ ဓမ္မသဘာယံ ကထာ ဥဒပါဒိ "အာဝုသော, ဧဝရူပဿ နာမ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယေ သတိ အာယသ္မာ စိတ္တဟတ္ထသာရိပုတ္တော ဆက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော, အဟော မဟာဒေါသော ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ, ပုထုဇ္ဇနစိတ္တံ နာမ လဟုကံ ဒုန္နိဂ္ဂဟံ, အာရမ္မဏဝသေန ဂန္တွာ အလ္လီယတိ, ဧကဝါရံ အလ္လီနံ န သက္ကာ ဟောတိ ခိပ္ပံ မောစေတုံ, ဧဝရူပဿ စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု။ ဒန္တမေဝ ဟိ တံ သုခံ အာဝဟတိ။

"ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနော။
စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု၊ စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟံ"။ (ဓ. ပ. ၃၅)။

တဿ ပန ဒုန္နိဂ္ဂဟတာယ ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ဧကံ ကုဒ္ဒာလကံ နိဿာယ တံ ဇဟိတုံ အသက္ကောန္တာ လောဘဝသေန ဆက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တမေ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ လောဘံ နိဂ္ဂဏှိံသူ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပဏ္ဏိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပာပုဏိ, "ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတော"တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ကုဒ္ဒာလကေန ဘူမိပရိကမ္မံ ကတွာ ဍာကဉ္စေဝ အလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍဧဠာလုကာဒီနိ စ ဝပိတွာ တာနိ ဝိက္ကိဏန္တော ကပဏဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ တဉှိဿ ဧကံ ကုဒ္ဒာလကံ ဌပေတွာ အညံ ဓနံ နာမ နတ္ထိ။ သော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ "ကိံ မေ ဃရာဝါသေန, နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ အထေကဒိဝသံ ကုဒ္ဒာလကံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တံ ကုဒ္ဒာလကံ အနုဿရိတွာ လောဘံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော ကုဏ္ဌကုဒ္ဒာလကံ နိဿာယ ဥပ္ပဗ္ဗဇိ။ ဧဝံ ဒုတိယမ္ပိ, တတိယမ္ပီတိ ဆ တရေ တံ ကုဒ္ဒာလကံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိက္ခိပိတွာ ပဗ္ဗဇိတော စေဝ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော စ။

သတ္တမေ ပန တရေ စိန္တေသိ "အဟံ ဣမံ ကုဏ္ဌကုဒ္ဒာလကံ နိဿာယ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော, ဣဒါနိ နံ မဟာနဒိယံ ပက္ခိပိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ နဒီတီရံ ဂန္တွာ "သစဿ ပတိတဋ္ဌာနံ ပဿိဿာမိ, ပုနာဂန္တွာ ဥဒ္ဓရိတု

ကာမတာ ဘဝေယျော”တိ တံ ကုဒ္ဒာလကံ ဒတွော ဂဟေတွာ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော သီသသ္သ ဥပရိဘာဂေ တိက္ခတ္တုံ အာဝိဇ္ဈိတွာ အက္ခိနိ နိမ္မီလေတွာ နဒီမဇ္ဈေ ခိပိတွာ “ဇိတံ မေ ဇိတံ မေ”တိ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဗာရာဏသိရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ အာဂတော နဒိယာ သီသံ နှာယိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော ဟတ္ထိက္ခန္ဓေန ဂစ္ဆမာနော တံ ဗောဓိသတ္တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ “အယံ ပုရိသော ‘ဇိတံ မေ ဇိတံ မေ’တိ ဝဒတိ, ကော နု ခေါ ဧတေန ဇိတော, ပက္ကောသထ န”န္တိ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘော ပုရိသ, အဟံ တာဝ ဝိဇိတသင်္ဂါမော ဣဒါနိ ဇယံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆာမိ, တယာ ပန ကော ဇိတော”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော “မဟာရာဇ, တယာ သင်္ဂါမသတမ္ပိ သင်္ဂါမသတသဟဿမ္ပိ ဇိနန္တေန ဒုဇ္ဇိတမေဝ ကိလေသာနံ အဇိတတ္တာ။ အဟံ ပန မမ အဗ္ဘန္တရေ လောဘံ နိဂ္ဂဏှန္တော ကိလေသေ ဇိနိ”န္တိ ကထေန္တောယေဝ မဟာနဒိံ ဩလောကေတွာ အာပောကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ သမ္ပတ္တာနုဘာဝေ အာကာသေ နိသီဒိတွာ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၀. “န တံ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ၊ ယံ ဇိတံ အဝဇီယတိ။
တံ ခေါ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ၊ ယံ ဇိတံ နာဝဇီယတီ”တိ။

တတ္ထ **န တံ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ, ယံ ဇိတံ အဝဇီယတီ**တိ ယံ ပစ္စာမိတ္တေ ပရာဇိနိတွာ ရဋ္ဌံ ဇိတံ ပဋိလဒ္ဓံ ပုနပိ တေဟိ ပစ္စာမိတ္တေဟိ အဝဇီယတိ, တံ ဇိတံ သာဓုဇိတံ နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? ပုန အဝဇီယနတော။ အပရော နယော – ဇိတံ ဝုစ္စတိ ဇယော။ ယော ပစ္စာမိတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ အဓိဂတော ဇယော ပုန တေသု ဇိနန္တေသု , ပရာဇယော ဟောတိ, သော န သာဓု န သောဘနော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ပုန ပရာဇယောဝ ဟောတိ။ **တံ ခေါ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ, ယံ ဇိတံ နာဝဇီယတီ**တိ ယံ ခေါ ပန ပစ္စာမိတ္တေ နိမ္မထေတွာ ဇိတံ ပုန တေဟိ နာဝဇီယတိ, ယော တ ကေတရံ လဒ္ဓေ ဇယော န ပုန ပရာဇယော ဟောတိ, တံ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ သောဘနံ, သော ဇယော သာဓု သောဘနော နာမ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ပုန နာဝဇီယနတော။ တသ္မာ, တွံ မဟာရာဇ, သတက္ခတ္တုမ္ပိ သဟဿက္ခတ္တုမ္ပိ သတသဟဿက္ခတ္တုမ္ပိ သင်္ဂါမသီသံ ဇိနိတွာပိ သင်္ဂါမယောဓော နာမ န ဟောသိ။ ကိံကာရဏာ? အတ္တနော ကိလေသာနံ အဇိတတ္တာ။ ယော ပန ဧကတရမ္ပိ အတ္တနော အဗ္ဘန္တရေ ကိလေသေ ဇိနာတိ, အယံ ဥတ္တမော သင်္ဂါမသီသယောဓောတိ အာကာသေ နိသိန္နကောဝ ဗုဒ္ဓလီလာယ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဥတ္တမသင်္ဂါမယောဓဘာဝေ ပနေတ္ထ –

“ယော သဟဿံ သဟဿေန, သင်္ဂါမေ မာနုသေ ဇိနေ။
ဧကဉ္စ ဇေယျမတ္တာနံ, သ ဝေ သင်္ဂါမဇုတ္တမော”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၀၃) –

ဣဒံ သုတ္တံ သာဓကံ။

ရညော ပန ဓမ္မံ သုဏန္တဿေဝ တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝသေန ကိလေသာ ပဟီနာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။ ရာဇဗလဿာပိ တထေဝ ကိလေသာ ပဟီယိံသု။ ရာဇာ “ဣဒါနိ တုမှေ ကဟံ ဂမိဿထာ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ။ “ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မဟာရာဇာ”တိ။ “တေန ဟိ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တေနေဝ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိ, ဗလကာယော ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ သဗ္ဗာ သေနိယောတိ သဗ္ဗောပိ တသ္မိံ ဌာနေ သန္နိပတိတော မဟာဇနကာယော ရညာ သဒ္ဓိံယေဝ နိက္ခမိ။ ဗာရာဏသိတသိနောပိ “အမှာကံ ကိရ ရာဇာ ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခေါ ဟုတွာ သဒ္ဓိံ ဗလကာယေန နိက္ခန္တော, မယံ ဣဓ ကိံ ကရိဿာမာ”တိ ဒွါဒသယောဇနိကာယ ဗာရာဏသိယာ သကလနဂရတသိနော နိက္ခမိံသု။ ဒွါဒသယောဇနိကာ ပရိသာ အဟောသိ။ တံ အာဒါယ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တံ ပာဝိသိ။

တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ ဒေဝရညော နိသိန္နာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇမာနော “ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော”တိ ဒိသွာ “မဟာသမာဂမော ဘဝိဿတိ, ဝသနဋ္ဌာနံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေတွာ “တာတ, ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော , ဝသနဋ္ဌာနံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, တွံ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသံ ဂန္တွာ သမေ ဘူမိဘာဂေ ဒီဃတော တိံသယောဇနံ ဝိတ္ထာရတော ပန္နရသယောဇနံ အဿမပဒံ မာပေဟီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓု, ဒေဝ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဂန္တွာ တထာ အကာသိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဟတ္ထိပါလဇာတကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဣဒဉ္စ ဟိ တဉ္စ ဧကပရိစ္ဆေဒမေဝ။ ဝိဿကမ္မောပိ အဿမပ

ဒေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဒုဿဒ္ဓေ မိဂေ စ သကုဏေ စ အမနုဿေ စ ပဋိက္ကမာပေတွာ တေန တေန ဒိသာဘာဂေန ဧကပဒိကမဂ္ဂံ မာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ ကုဒ္ဒါလပဏ္ဍိတောပိ တံ ပရိသံ အာဒါယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ သက္ကဒတ္တိယံ အဿမပဒံ ဂန္တွာ ဝိဿကမ္မေန မာပိတံ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရံ ဂဟေတွာ ပဌမံ အတ္တနာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပစ္ဆာ ပရိသံ ပဗ္ဗာဇေတွာ အဿမပဒံ ဘာဇေတွာ အဒါသိ။ သတ္တ ရာဇာနော သတ္တ ရဇ္ဇာနိ ဆဍ္ဍယိံသု။ တိံသယောဇနံ အဿမပဒံ ပူရိ။ ကုဒ္ဒါလပဏ္ဍိတော သေသကသိဏေသုပိ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ပရိသာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ သဗ္ဗေ သမာပတ္တိလာဘိနော ဟုတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။ ယေ ပန တေသံ ပါရိစရိယံ အကံသု, တေ ဒေဝလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ “ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ နာမေတံ ကိလေသဝသေန အလ္လီနံ ဒုမ္မောစယံ ဟောတိ, ဥပ္ပန္နာ လောဘဓမ္မာ ဒုပ္ပဇဟာ, ဧဝရူပေပိ ပဏ္ဍိတေ အညာဏေ ကရောန္တီ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ အဟေသုံ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာပိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ကုဒ္ဒါလပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကုဒ္ဒါလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဣတ္ထိဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အသာတမန္တဏ္ဍဘူတံ၊ တက္ကပဏ္ဍိ ဒုရာဇာနံ။
အနဘိရတိ မုဒုလက္ခဏံ၊ ဥစ္ဆင်္ဂမ္ပိ စ သာကေတံ။
ဝိသဝန္တံ ကုဒ္ဒါလကန္တိ။

၈. ဝရုဏဝဂ္ဂေါ

[၇၁] ၁. ဝရုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ပုဗ္ဗေ ကရဏီယာနီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တတိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိံ ကိရ ဒိဝသေ သာဝတ္ထိဝါသိနော အညမညသဟာယကာ တိံသမတ္တာ ကုလပုတ္တာ ဂန္ဓပုပ္ဖဝတ္ထာဒီနိ ဂဟေတွာ “သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏိဿာမာ”တိ မဟာဇနပရိဝုတာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ နာဂမာဠကသာလမာဠကာဒီသု ထောကံ နိသီဒိတွာ သာယန္ဟသမယေ သတ္ထရိ သုရဘိဂန္ဓဝါသိတာယ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ အလင်္ကတဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နေ သပရိသာ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ စက္ကင်္ကိတတလေသု ဖုလ္လပဒုမသဿိရိကေသု ပါဒေသု ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဓမ္မံ သုဏိံသု။

အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ “ယထာ ယထာ ခော မယံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမ, ပဗ္ဗဇေယျာမာ”တိ။ တေ တထာဂတဿ ဓမ္မသဘာတော နိက္ခန္တကာလေ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု, သတ္ထာ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဒါသိ။ တေ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ အာရာဓေတွာ ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ပဉ္စ ဝဿာနိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကေ ဝသိတွာ ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏံ ကတွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဉတွာ တိဿော အနုမောဒနာ ဥဂ္ဂဏှိတွာ စီဝရာနိ သိဗ္ဗေတွာ ရဇိတွာ “သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ အာပုစ္ဆိတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ “မယံ, ဘန္တေ, ဘဝေသု ဥက္ကဏ္ဌိတာ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏဘယဘီတာ, တေသံ နော သံသာရပရိမောစနတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေထာ”တိ ယာစိံသု။ သတ္ထာ တေသံ အဋ္ဌတိံသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု သပ္ပာယံ ဝိစိနိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ တေ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဩလောကေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ “သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ နိက္ခမိံသု။

အထ နေသံ အဗ္ဘန္တရေ ဧကော ဘိက္ခု နာမေန ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တတိဿတ္ထေရော နာမ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော ရသဂိဒ္ဓော။ သော ဧဝံ စိန္တေသိ “အဟံ နေဝ အရညေ ဝသိတုံ, န ပဓာနံ ပဒဟိတုံ, န ဘိက္ခာစရိယာယ ယာပေတုံ သက္ခိဿာမိ, ကော မေ ဂမနေန အတ္ထော, နိဝတ္တိဿာမီ”တိ သော ဝီရိယံ ဩဿဇိတွာ တေ ဘိက္ခူ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တိ။ တေပိ ခော ဘိက္ခူ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနာ အညတရံ ပစ္စန္တဂါမံ ဂန္တွာ တံ ဥပနိဿာယ ဧကသ္မိံ အရညာယတနေ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ အန္တောတေမာသံ အပ္ပမတ္တာ ဃဋေန္တာ ဝါယမန္တာ ဝိပဿနာဂဗ္ဘံ ဂဟာပေတွာ ပထဝိံ ဥန္နာဒယမာနာ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝုတ္ထဝဿာ ပဝါရေတွာ “ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ သတ္ထု အာရောစေဿာမာ”တိ တတော နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဇေတဝနံ ပတွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဒိသွာ တထာဂတံ ဒဋ္ဌုကာမာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေဟိ သဒ္ဓိံ မဓုရပဋိသန္ထာရံ အကာသိ။ တေ ကတပဋိသန္ထာရာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ တထာဂတဿ အာရောစေသုံ, သတ္ထာ တေ ဘိက္ခူ ပသံသိ။ ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တတိဿတ္ထေရော သတ္ထာရံ တေသံ ဂုဏကထံ ကထေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ သမဏဓမ္မံ ကာတုကာမော ဇာတော။ တေပိ ခော ဘိက္ခူ “မယံ, ဘန္တေ, တမေဝ အရညံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ”တိ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ “သာဓူ”တိ အနုဇာနိ။ တေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပရိဝေဏံ အဂမံသု။

အထ သော ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တတိဿတ္ထေရော ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယော ဟုတွာ အတိဝေဂေန သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌိတကောဝ နိဒ္ဒာယန္တော ပရိဝတ္တိတွာ ပတိ, ဦရုဋ္ဌိကံ ဘိဇ္ဇိ, ဝေဒနာ မဟန္တာ ဇာတာ။ တေသံ ဘိက္ခူနံ တံ ပဋိဇဂ္ဂန္တာနံ ဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇိ။ အထ နေ ဥပဋ္ဌာနဝေလာယံ အာဂတေ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ “နနု တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ‘သွေဝ ဂမိဿာမာ’တိ ဟိယျော အာပုစ္ဆိတ္ထာ”တိ? “အာမ, ဘန္တေ, အပိစ ခော ပန အမှာကံ သဟာယကော ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တတိဿတ္ထေရော အကာလေ အတိဝေဂေန သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော နိဒ္ဒာဘိဘူတော ပရိဝတ္တိတွာ ပတိတော, ဦရုဋ္ဌိဿ ဘိန္နံ, တံ နိဿာယ အမှာကံ ဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇီ”တိ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ အတ္တနော ဟီနဝီရိယဘာဝေန အကာလေ အတိဝေဂေန ဝီရိယံ ကရောန္တော တုမှာကံ ဂမနန္တရာယံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပေသ တုမှာကံ ဂမနန္တရာယံ အကာသိယေဝါ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ ဗောဓိသတ္တော ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ။ အထဿ တေ မာဏဝါ ဧကဒိဝသံ ဒါရုံ အာဟရဏတ္ထာယ အရညံ ဂန္တွာ ဒါရူနိ ဥဒ္ဒရိံသု။ တေသံ အန္တရေ ဧကော ကုသီတမာဏဝေါ မဟန္တံ ဝရဏရုက္ခံ ဒိသွာ “သုက္ခရုက္ခော ဧသော”တိ သညာယ “မုဟုတ္တံ တာဝ နိပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ ဒါရူနိ ပါတေတွာ အာဒါယ ဂမိဿာမီ”တိ ဥတ္တရိသာဋကံ ပတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိတွာ ကာကစ္ဆမာနော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ ဣတရေ မာဏဝကာ ဒါရုကလာပေ ဗန္ဓိတွာ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တာ တံ ပါဒေန ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ ပဗောဓေတွာ အဂမံသု။ ကုသီတမာဏဝေါ ဥဋ္ဌာယ အက္ခီနိ ပုဉ္ဆိတွာ ပုဉ္ဆိတွာ အဝိဂတနိဒ္ဒောဝ ဝရဏရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ သာခံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အဘိမုခံ အာကဍ္ဎိတွာ ဘဉ္ဇန္တော ဘိဇ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌိတကောဋိယာ အတ္တနော အက္ခိံ ဘိန္ဒာပေတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန တံ ပိဓာယ ဧကေန ဟတ္ထေန အလ္လဒါရူနိ ဘဉ္ဇိတွာ ရုက္ခတော ဩရုယှ ဒါရုကလာပံ ဗန္ဓိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ တေဟိ ပါတိတာနံ ဒါရူနံ ဥပရိ ပါတေသိ။

တံ ဒိဝသဉ္စ ဇနပဒဂါမကေ ဧကံ ကုလံ “သွေဝ ဗြာဟ္မဏဝါစနကံ ကရိဿာမာ”တိ အာစရိယံ နိမန္တေသိ။ အာစရိယော မာဏဝကေ အာဟ “တာတာ, သွေဝ ဧကံ ဂါမကံ ဂန္တဗ္ဗံ, တုမှေဟိ ပန နိရာဟာရာ န သက္ခိဿထ ဂန္တုံ, ပါတောဝ ယာဂုံ ပစာပေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ အတ္တနာ လဒ္ဓကောဋ္ဌာသဉ္စ အမှာကံ ပတ္တကောဋ္ဌာသဉ္စ သဗ္ဗမာဒါယ အာဂစ္ဆထာ”တိ။ တေ ပါတောဝ ယာဂုပစနတ္ထာယ ဒါသိံ ဥဋ္ဌာပေတွာ “ခိပ္ပံ နော ယာဂုံ ပစာဟီ”တိ အာဟံသု။ သာ ဒါရူနိ ဂဏှန္တီ ဥပရိ ဌိတာနိ အလ္လဝရဏဒါရူနိ ဂဟေတွာ ပုနပ္ပုနံ မုခဝါတံ ဒဒမာနာပိ အဂ္ဂိံ ဥဇ္ဇာလေတုံ အသက္ကောန္တီ သူရိယံ ဥဋ္ဌာပေသိ။ မာဏဝကာ “အတိဒိဝါ ဇာတော, ဣဒါနိ န သက္ကာ ဂန္တု”န္တိ အာစရိယဿ သန္တိကံ အဂမိံသု။ အာစရိယော “ကိံ, တာတာ, န ဂတတ္ထာ”တိ? “အာမ, အာစရိယ န ဂတမှာ”တိ။ “ကိံကာရဏာ”တိ? “အသုကော နာမ ကုသီတမာဏဝေါ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဒါရူနမတ္ထာယ အရညံ ဂန္တွာ ဝရဏရုက္ခမူလေ နိဒ္ဒာယိတွာ ပစ္ဆာ ဝေဂေန ရုက္ခံ အာရုယှ အက္ခိံ ဘိန္ဒာပေတွာ အလ္လဝရဏဒါရူနိ အာဟရိတွာ အမှေဟိ အာနီတဒါရူနံ ဥပရိ ပက္ခိပိ။ ယာဂုပါစိကာ တာနိ သုက္ခဒါရုသညာယ ဂဟေတွာ ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ ဥဇ္ဇာလေတုံ နာသက္ခိ။ ဣမိနာ နော

ကာရဏေန ဂမနန္တရာယော ဇာတော”တိ။ အာစရိယော မာဏဝေန ကတကမ္မံ သုတွာ “အန္ဓဗာလာနံ ကမ္မံ နိဿာယ ဧဝရူပာ ပရိဟာနိ ဟောတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂာထံ သမုဋ္ဌာပေသိ –

၇၁. “ယော ပုဗ္ဗေ ကရဏီယာနိ၊ ပစ္ဆာ သော ကာတုမိစ္ဆတိ။
ဝရုဏကဋ္ဌဘဉ္ဇောဝ၊ သ ပစ္ဆာ မနုတပ္ပတီ”တိ။

တတ္ထ **သ ပစ္ဆာ မနုတပ္ပတီ** တိ ယော ကောစိ ပုဂ္ဂလော “ဣဒံ ပုဗ္ဗေ ကတ္တဗ္ဗံ, ဣဒံ ပစ္ဆာ”တိ အဝီမံသိတွာ ပုဗ္ဗေ ကရဏီယာနိ ပဌမမေဝ ကတ္တဗ္ဗကမ္မာနိ ပစ္ဆာ ကရောတိ, အယံ ဝရုဏကဋ္ဌဘဉ္ဇော အမှာကံ မာဏဝကော ဝိယ သော ဗာလပုဂ္ဂလော ပစ္ဆာ အနုတပ္ပတိ သောစတိ ပရိဒေဝတီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အန္တေဝါသိကာနံ ဣမံ ကာရဏံ ကထေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရိတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ တုမှာကံ အန္တရာယံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိယေဝါ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ အဂ္ဂိဘဉ္ဇံ ပတ္တော မာဏဝေါ ဥဇ္ဇိဂ္ဂဘဉ္ဇံ ပတ္တဘိက္ခု အဟောသိ, သေသမာဏဝါ ဗုဒ္ဓပရိသာ, အာစရိယဗြာဟ္မဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝရုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၇၂] ၂. သီလဝနာဂရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

အကတညုဿ ပောသဿာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဓမ္မသဘာယဉှိ ဘိက္ခူ “အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော အကတညူ တထာဂတဿ ဂုဏေ န ဇာနာတီ”တိ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော အကတညူ, ပုဗ္ဗေပိ အကတညူယေဝ, န ကဒါစိ မယှံ ဂုဏံ ဇာနာတီ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဟတ္ထိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော သဗ္ဗသေတော အဟောသိ ရဇတပုဉ္ဇသန္နိဘော, အက္ခီနိ ပနဿ မဏိဂုဠသဒိသာနိ, ပဉ္စပသာဒသမ္ပန္နာနိ ပဉ္စ ပသာဒါနိ အဟေသုံ, မုခံ ရတ္တကမ္ဗလသဒိသံ, သောဏ္ဍာ ရတ္တသုဝဏ္ဏဗိန္ဒုပဋိမဏ္ဍိတံ ရဇတဒါမံ ဝိယ, စတ္တာရော ပါဒါ ကတလာခါရသပရိကမ္မာ ဝိယ။ ဧဝမဿ ဒသဟိ ပါရမီဟိ အလင်္ကတော ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော အတ္တဘာဝေါ အဟောသိ။ အထ နံ ဝိညုတံ ပတ္တံ သကလဟိမဝန္တေ ဝါရဏာ သန္နိပတိတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တာ ဝိစရိံသု။ ဧဝံ သော အသီတိသဟဿဝါရဏပရိဝါရော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဝသမာနော အပရဘာဂေ ဂဏေ ဒောသံ ဒိသွာ ဂဏမှာ ကာယဝိဝေကာယ ဧကကောဝ အရညေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သီလဝန္တတာယ စ ပနဿ “သီလဝနာဂရာဇာ” တွေဝ နာမံ အဟောသိ။

အထေကော ဗာရာဏသိဝါသိကော ဝနစရကော ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ အတ္တနော အာဇီဝဘဏ္ဍကံ ဂဝေသမာနော ဒိသာ ဝဝတ္ထာပေတုံ အသက္ကောန္တော မဂ္ဂမူဠှော ဟုတွာ မရဏဘယဘီတော ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ပရိဒေဝမာနော ဝိစရတိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ တံ ဗလဝပရိဒေဝိတံ သုတွာ “ဣမံ ပုရိသံ ဒုက္ခာ မောစေဿာမီ”တိ ကာရုညေန စောဒိတော တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော တံ ဒိသွာဝ ဘီတော ပလာယိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ပလာယန္တံ ဒိသွာ တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ သော ပုရိသော ဗောဓိသတ္တံ ဌိတံ ဒိသွာ အဋ္ဌာသိ ။ ဗောဓိသတ္တော ပုန အဂမာသိ, သော ပုန ပလာယိတွာ တဿ ဌိတကာလေ ဌတွာ စိန္တေသိ “အယံ ဝါရဏော မမ ပလာယနကာလေ တိဋ္ဌတိ, ဌိတကာလေ အာဂစ္ဆတိ, နာယံ မယှံ အနတ္ထကာမော, ဣမမှာ ပန မံ ဒုက္ခာ မောစေတုကာမော ဘဝိဿတီ”တိ သူရော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကသ္မာ ဘော တွံ ပုရိသ, ပရိဒေဝမာနော ဝိစရသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သာမိ, ဒိသာ ဝဝတ္ထာပေတုံ အသက္ကောန္တော မဂ္ဂမူဠှော ဟုတွာ မရဏဘယေနာ”တိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဝသ

နှာနံ နေတွာ ကတိပါဟံ ဖလာဖလေဟိ သန္တပ္ပေတွာ “ဘော, ပုရိသ, မာ ဘာယိ, အဟံ တံ မနုဿပထံ နေဿာမီ”တိ အတ္တနော ပိဋ္ဌေ နိသီဒါပေတွာ မနုဿပထံ ပါယာသိ။

အထ ခော သော မိတ္တဒုဗ္ဘိ ပုရိသော “သစေ ကောစိ ပုစ္ဆိဿတိ, အာစိက္ခိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတီ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ပိဋ္ဌေ နိသိန္နောယေဝ ရုက္ခနိမိတ္တံ ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ဥပဓာရေန္တောဝ ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အရညာ နီဟရိတွာ ဗာရာဏသိဂါမိမဟာမဂ္ဂေ ဌပေတွာ “ဘော ပုရိသ, ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆ, မယှံ ပန ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတောပိ အပုစ္ဆိတောပိ မာ ကဿစိ အာစိက္ခီ”တိ တံ ဥယျောဇေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံယေဝ အဂမာသိ။ အထ သော ပုရိသော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ အနုဝိစရန္တော ဒန္တကာရဝီထိံ ပတွာ ဒန္တကာရေ ဒန္တဝိကတိယော ကုရုမာနေ ဒိသွာ “ကိံ ပန ဘော, ဇီဝဒန္တမ္ပိ လဘိတွာ ဂဏှေယျာထာ”တိ? “ဘော, ကိံ ဝဒေသိ, ဇီဝဒန္တော နာမ မတဟတ္ထိဒန္တတော မဟဂ္ဃတရော”တိ။ “တေန ဟိ အဟံ တေ ဇီဝဒန္တံ အာဟရိဿာမီ”တိ ပါထေယျံ ဂဟေတွာ ခရကကစံ အာဒါယ ဗောဓိသတ္တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ “ကိမတ္ထံ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ, သာမိ, ဒုဂ္ဂတော ကပဏော ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တော တုမှေ ဒန္တခဏ္ဍံ ယာစိတွာ သစေ ဒဿထ, တံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဝိက္ကိဏိတွာ တေန မူလေန ဇီဝိဿာမီ”တိ အာဂတောတိ။ “ဟောတု ဘော, ဒန္တံ တေ ဒဿာမိ, သစေ ဒန္တကပ္ပနကကစံ အတ္ထီ”တိ။ “ကကစံ ဂဟေတွာ အာဂတောမှိ သာမီ”တိ။ “တေန ဟိ ဒန္တေ ကကစေန ကန္တိတွာ အာဒါယ ဂစ္ဆာ”တိ ဗောဓိသတ္တော ပါဒေ သမိဉ္ဇိတွာ ဂောနိသိန္နကံ နိသီဒိ။ သော ဒွေပိ အဂ္ဂဒန္တေ ဆိန္ဒိ။ ဗောဓိသတ္တော တေ ဒန္တေ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ “ဘော ပုရိသ, နာဟံ ‘ဧတေ ဒန္တာ မယှံ အပ္ပိယာ အမနာပါ’တိ ဒမ္မိ, ဣမေဟိ ပန မေ ဒန္တေဟိ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန သဗ္ဗဓမ္မပဋိဝေဓနသမတ္ထာ သဗ္ဗညုတညာဏဒန္တာဝ ပိယတရာ, တဿ မေ ဣဒံ ဒန္တဒါနံ သဗ္ဗညုတညာဏပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထာယ ဟောတူ”တိ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အာရာဓနံ ကတွာ ဒန္တယုဂလံ အဒါသိ။

သော တံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဝိက္ကိဏိတွာ တသ္မိံ မူလေ ခီဏေ ပုန ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “သာမိ, တုမှာကံ ဒန္တေ ဝိက္ကိဏိတွာ လဒ္ဓမူလံ မယှံ ဣဏသောဓနမတ္တမေဝ ဇာတံ, အဝသေသဒန္တေ ဒေထာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ ပုရိမနယေနေဝ ကပ္ပါပေတွာ အဝသေသဒန္တေ အဒါသိ။ သော တေပိ ဝိက္ကိဏိတွာ ပုန အာဂန္တွာ “သာမိ, ဇီဝိတုံ န သက္ကောမိ, မူလဒါဌာ မေ ဒေထာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ ပုရိမနယေနေဝ နိသီဒိ။ သော ပါပပုရိသော မဟာသတ္တဿ ရဇတဒါမသဒိသံ သောဏ္ဍံ မဒ္ဒမာနော ကေလာသကူဋသဒိသံ ကုမ္ဘံ အဘိရုဟိတွာ ဥဘော ဒန္တကောဋိယော ပဏှိယာ ပဟရန္တော မံသံ ဝိယူဟိတွာ ကုမ္ဘံ အာရုယှ ခရကကစေန မူလဒါဌာ ကပ္ပေတွာ ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဒဿနူပစာရံ ဝိဇဟန္တေယေဝ ပန တသ္မိံ ပါပပုရိသေ စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ ဃနပထဝီ သိနေရုယုဂန္ဓရာဒယော မဟာဘာရေ ဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆာနိ ဂူထမုတ္တာဒီနိ စ ဓာရေတုံ သမတ္ထာပိ တဿ အဂုဏရာသိံ ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တီ ဝိယ ဘိဇ္ဇိတွာ ဝိဝရံ အဒါသိ။ တာဝဒေဝ အဝီစိမဟာနိရယတော အဂ္ဂိဇာလာ နိက္ခမိတွာ တံ မိတ္တဒုဗ္ဘိပုရိသံ ကုလသန္တကေန ကမ္ဗလေန ပါရုပန္တီ ဝိယ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဏှိ။

ဧဝံ တသ္မိံ ပါပပုဂ္ဂလေ ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌကာလေ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ အဓိဝတ္ထာ ရုက္ခဒေဝတာ “အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘိ ပုဂ္ဂလော စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇေ ဒတွာပိ တောသေတုံ န သက္ကာ”တိ ဝနံ ဥန္နာဒေတွာ ဓမ္မံ ဒေသယမာနာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၂. “အကတညုဿ ပောသဿ, နိစ္စံ ဝိဝရဒဿိနော။
သဗ္ဗံ စေ ပထဝိံ ဒဇ္ဇာ, နေဝ နံ အဘိရာဓယေ”တိ။

တတ္ထ **အကတညုဿာ**တိ အတ္တနော ကတဂုဏံ အဇာနန္တဿ။ **ပောသဿာ**တိ ပုရိသဿ။ **ဝိဝရဒဿိနော**တိ ဆိဒ္ဒမေဝ ဩကာသမေဝ ဩလောကေန္တဿ။ **သဗ္ဗံ စေ ပထဝိံ ဒဇ္ဇာ**တိ သစေပိ တာဒိသဿ ပုဂ္ဂလဿ သကလံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ, ဣမံ ဝါ ပန မဟာပထဝိံ ပရိဝတ္တေတွာ ပထဝေါဇံ ဒဒေယျ။ **နေဝ နံ အဘိရာဓယေ**တိ ဧဝံ ကရောန္တောပိ ဧဝရူပံ ကတဂုဏဝိဒ္ဓံသကံ ကောစိ ပရိတောသေတုံ ဝါ ပသာဒေတုံ ဝါ န သက္ကုဏေယျာတိ အတ္ထော။

ဇဝံ သာ ဒေဝတာ ဝန္ဒံ ဥန္နာဒေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ အကတညူ, ပုဗ္ဗေပိ အကတညူယေဝ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ "တဒါ မိတ္တဒုဗ္ဘိ ပုဂ္ဂလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ သာရိပုတ္တော, သီလဝနာဂရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သီလဝနာဂရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၇၃] ၃. သစ္စံကိရဇာတကဝဏ္ဏနာ

သစ္စံ ကိရေဝမာဟံသူ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဘိက္ခူသုဓမ္မသဘာယံ နိသီဒိတွာ "အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော သတ္ထု ဂုဏံ န ဇာနာတိ, ဝဓာယ ယေဝ ပရိသက္ကတီ"တိ ဒေဝဒတ္တဿ အဂုဏံ ကထေန္တေ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တဿ ဒုဋ္ဌကုမာရော နာမ ပုတ္တော အဟောသိ ကက္ခဠော ဖရုသော ပဟဋ္ဌာသီဝိသူပမော, အနက္ကောသိတွာ ဝါ အပဟရိတွာ ဝါ ကေနစိ သဒ္ဓိံ န ကထေတိ။ သော အန္တောဇနဿ စ ဗဟိဇနဿ စ အက္ခိမှိ ပတိတရဇံ ဝိယ, ခါဒိတုံ အာဂတပိသာစော ဝိယ စ အမနာပေါ အဟောသိ ဥဗ္ဗေဇနီယော။ သော ဧကဒိဝသံ နဒီကီဠံ ကီဠိတုကာမော မဟန္တေန ပရိဝါရေန နဒီတီရံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိ, ဒိသာ အန္ဓကာရာ ဇာတာ။ သော ဒါသပေဿဇနံ အာဟ "ဧထ ဘဏေ, မံ ဂဟေတွာ နဒီမဇ္ဈံ နေတွာ နှာပေတွာ အာနေထာ"တိ။ တေ တံ တတ္ထ နေတွာ "ကိံ နော ရာဇာ ကရိဿတိ, ဣမံ ပာပပုရိသံ ဧတ္ထေဝ မာရေမာ"တိ မန္တယိတွာ "ဧတ္ထ ဂစ္ဆ ကာဠကဏ္ဏီ"တိ ဥဒကေ နံ ဩပိလာပေတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ တီရေ အဋ္ဌံသု။ "ကဟံ ကုမာရော"တိ စ ဝုတ္တေ "န မယံ ကုမာရံ ပဿာမ, မေဃံ ဥဋ္ဌိတံ ဒိသွာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတွာ ပုရတော အာဂတော ဘဝိဿတီ"တိ။ အမစ္စာ ရညော သန္တိကံ အဂမံသု။ ရာဇာ "ကဟံ မေ ပုတ္တော"တိ ပုစ္ဆိ။ န ဇာနာမ ဒေဝ, မေဃေ ဥဋ္ဌိတေ "ပုရတော အာဂတော ဘဝိဿတီ"တိ သညာယ အာဂတမှာတိ။ ရာဇာ ဒွါရံ ဝိဝရာပေတွာ "နဒီတီရံ ဂန္တွာ ဝိစိနထာ"တိ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစိနာပေသိ, ကောစိ ကုမာရံ နာဒ္ဒသ။

သောပိ ခေါ မေဃန္ဓကာရေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ နဒိယာ ဝုယှမာနော ဧကံ အရုက္ခန္ဓံ ဒိသွာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ပရိဒေဝမာနော ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ပန ကာလေ ဗာရာဏသိဝါသီ ဧကော သေဋ္ဌိ နဒီတီရေ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ နိဒဟိတွာဝ မရန္တော ဓနတဏှာယ ဓနပိဋ္ဌေ သပ္ပော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အပရော တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ တိံသ ကောဋိယော နိဒဟိတွာ ဓနတဏှာယ တတ္ထေဝ ဥန္ဒူရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဥဒကံ ပာဝိသိ။ တေ ဥဒကဿ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂေနေဝ နိက္ခမိတွာ သောတံ ဆိန္ဒန္တာ ဂန္တွာ တံ ရာဇကုမာရေန အဘိနိသိန္နံ အရုက္ခန္ဓံ ပတွာ ဧကော ဧကံ ကောဋိံ, ဣတရော ဣတရံ အာရုယှ ခန္ဓပိဋ္ဌေယေဝ နိပဇ္ဇိံသု။ တဿာယေဝ ခေါ ပန နဒိယာ တီရေ ဧကော သိမ္ဗလိရုက္ခော အတ္ထိ, တတ္ထေကော သုဝပောတကော ဝသတိ။ သောပိ ရုက္ခော ဥဒကေန ဓောတမူလော နဒီပိဋ္ဌေ ပတိ, သုဝပောတကော ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥပ္ပတိတွာ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ဂန္တွာ တဿေဝ ခန္ဓဿ ဧကပဿေ နိလီယိ။ ဧဝံ တေ စတ္တာရော ဇနာ ဧကတော ဝုယှမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ တသ္မိံ ကာလေ ကာသိရဋ္ဌေ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကသ္မိံ နဒီနိဝတ္တနေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဝသတိ။ သော အဍ္ဎရတ္တသမယေ စင်္ကမမာနော တဿ ရာဇကုမာရဿ ဗလဝပရိဒေဝနသဒ္ဒံ သုတွာ စိန္တေသိ "မာဒိသေ နာမ မေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နေ တာပသေ ပဿန္တေ ဧတဿ ပုရိသဿ မရဏံ အယုတ္တံ, ဥဒကတော ဥဒ္ဓရိတွာ တဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒဿာမီ"တိ။ သော တံ "မာ ဘာယိ, မာ ဘာယီ"တိ အဿာသေတွာ ဥဒကသောတံ ဆိန္ဒန္တော ဂန္တွာ တံ အရုက္ခန္ဓံ ဧကာယ ကောဋိယာ ဂဟေတွာ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော ဧကဝေဂေန တီရံ ပတွာ ကုမာရံ ဥက္ခိပိတွာ တီရေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေပိ သပ္ပာဒယော ဒိသွာ ဥက္ခိပိတွာ အဿမပဒံ နေတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ "ဣမေ ဒုဗ္ဗလ

တရာ''တိ ပဌမံ သပ္ပာဒီနံ သရီရံ သေဒေတွာ ပစ္ဆာ ရာဇကုမာရဿ သရီရံ သေဒေတွာ တမ္ပိ အရောဂံ ကတွာ အာဟာရံ ဒေန္တောပိ ပဌမံ သပ္ပာဒီနံယေဝ ဒတွာ ပစ္ဆာ တဿ ဖလာဖလာနိ ဥပနာမေသိ။ ရာဇကုမာရော ''အယံ ကူဋတာပသော မံ ရာဇကုမာရံ အဂဏေတွာ တိရစ္ဆာနဂတာနံ သမ္မာနံ ကရောတီ''တိ ဗောဓိသတ္တေ အာဃာတံ ဗန္ဓိ။

တတော ကတိပါဟစ္စယေန သဗ္ဗေသုပိ တေသု ထာမဗလပ္ပတ္တေသု နဒိယာ ဩဃေ ပစ္ဆိန္နေ သပ္ပော တာပသံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ ''ဘန္တေ, တုမှေဟိ မယှံ မဟာဥပကာရော ကတော, န ခေါ ပနာဟံ ဒလိဒ္ဒော, အသုကဋ္ဌာနေ မေ စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော နိဒဟိတွာ ဌပိတာ, တုမှာကံ ဓနေန ကိစ္စေ သတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ဓနံ တုမှာကံ အတုံ သက္ကောမိ, တံ ဌာနံ အာဂန္တွာ 'ဒီဃာ'တိ ပက္ကောသေယျာထာ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဥန္ဒူရောပိ တထေဝ တာပသံ နိမန္တေတွာ ''အသုကဋ္ဌာနေ ဌတွာ 'ဥန္ဒူရာ'တိ ပက္ကောသေယျာထာ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သုဝေါပန တာပသံ ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ, မယှံ ဓနံ နတ္ထိ, ရတ္တသာလီဟိ ပန တေ အတ္ထေ သတိ အသုကံ နာမ မယှံ ဝသနဋ္ဌာနံ, တတ္ထ ဂန္တွာ 'သုဝါ'တိ ပက္ကောသေယျာထ, အဟံ ဉာတကာနံ အာရောစေတွာ အနေကသကဋပူရမတ္တာ ရတ္တသာလိယော အာဟရာပေတုံ သက္ကောမီ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဣတရော ပန မိတ္တဒုဗ္ဘိ ''ဓမ္မသုဓမ္မတာယ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဂန္တွာ အယုတ္တံ, ဧဝံ တံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ မာရေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ''ဘန္တေ, မယိ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတေ အာဂစ္ဆေယျာထ, အဟံ တေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သော ဂန္တွာ န စိရဿေဝ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။

ဗောဓိသတ္တော ''ဝီမံသိဿာမိ တာဝ နေ''တိ ပဌမံ သပ္ပဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ဌတွာ ''ဒီဃာ''တိ ပက္ကောသိ။ သော ဧကဝစနေနေဝ နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော, တာ သဗ္ဗာပိ နီဟရိတွာ ဂဏှထာ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ''ဧဝမတ္ထု, ဥပ္ပန္နေ ကိစ္စေ ဇာနိဿာမီ''တိ တံ နိဝတ္တေတွာ ဥန္ဒူရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဒ္ဒမကာသိ။ သောပိ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တော တမ္ပိ နိဝတ္တေတွာ သုဝဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''သုဝါ''တိ ပက္ကောသိ။ သောပိ ဧကဝစနေနေဝ ရုက္ခဂ္ဂတော ဩတရိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ''ကိံ, ဘန္တေ, မယှံ ဉာတကာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသတော တုမှာကံ သယံဇာတသာလိ အာဟရာပေမီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော ''အတ္ထေ သတိ ဇာနိဿာမီ''တိ တမ္ပိ နိဝတ္တေတွာ ''ဣဒါနိ ရာဇာနံ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ ဂန္တွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ အာကပ္ပသမ္ပတ္တိံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရဝသေန နဂရံ ပာဝိသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သော မိတ္တဒုဗ္ဘိ ရာဇာ အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော မဟန္တေန ပရိဝါရေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ။ သော ဗောဓိသတ္တံ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ''အယံ သော ကူဋတာပသော မမ သန္တိကေ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝသိတုကာမော အာဂတော, ယာဝ ပရိသမဇ္ဈေ အတ္တနော မယှံ ကတဂုဏံ နပ္ပကာသေတိ, တာဝဒေဝဿ သီသံ ဆိန္ဒာပေဿာမီ''တိ ပုရိသေ ဩလောကေသိ။ ''ကိံ ကရောမ, ဒေဝါ''တိ စ ဝုတ္တေ ''ဧသ ကူဋတာပသော မံ ကိဉ္စိ ယာစိတုကာမော အာဂစ္ဆတိ မညေ, ဧတဿ ကာဠကဏ္ဏိတာပသဿ မံ ပဿိတုံ အဒတွာဝ ဧတံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ပဟရန္တာ နဂရာ နိက္ခာမေတွာ အာဃာတနေ သီသမဿ ဆိန္ဒိတွာ သရီရံ သူလေ ဥတ္တာသေထာ''တိ အာဟ။ တေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဂန္တွာ နိရပရာဓံ မဟာသတ္တံ ဗန္ဓိတွာ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ပဟရန္တာ အာဃာတနံ နေတုံ အာရဘိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ပဟဋပဟဋဋ္ဌာနေ ''အမ္မ, တာတာ''တိ အကန္ဒိတွာ နိဗ္ဗိကာရော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၃. ''သစ္စံ ကိရေဝမာဟံသု၊ နရာ ဧကစ္စိယာ ဣဓ။
ကဋ္ဌံ နိပ္လဝိတံ သေယျော၊ န တွေဝေကစ္စိယော နရော''တိ။

တတ္ထ **သစ္စံ ကိရေဝမာဟံသု** တိ အဝိတထမေဝ ကိရ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **နရာ ဧကစ္စိယာ ဣဓာ** တိ ဣဓေကစ္စေ ပဏ္ဍိတပုရိသာ။ **ကဋ္ဌံ နိပ္လဝိတံ သေယျော** တိ နဒိယာ ဝုယှမာနံ သုက္ခဒာရုံ နိပ္လဝိတံ ဥတ္တာရေတွာ ထလေ ဌပိတံ သေယျော သုန္ဒရတရော။ ဧဝဉှိ ဝဒမာနာ တေ ပုရိသာ သစ္စံ ကိရ ဝဒန္တိ။ ကိံကာရဏာ? တဉှိ ယာဂုဘတ္တာဒီနံ ပစနတ္ထာယ, သီတာတုရာနံ ဝိသိဗ္ဗနတ္ထာယ, အညေသမ္ပိ စ ပရိဿယာနံ ဟရဏတ္ထာယ ဥပကာရံ ဟောတိ။ **န တွေဝေကစ္စိယော နရော**တိ ဧကစ္စော ပန မိတ္တဒုဗ္ဘိ အကတညူ ပာပပုရိသော ဩဃေန ဝုယှမာနော ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဥတ္တာရိတော န တွေဝ သေယျော။ တထာ ဟိ အဟံ ဣမံ ပာပပုရိသံ ဥတ္တာရေတွာ ဣမံ အတ္တနော ဒုက္ခံ အာဟရိန္တိ။ ဧဝံ ပဟဋပဟဋဋ္ဌာနေ ဣမံ ဂါထမာဟ။

တံ သုတွာ ယေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတပုရိသာ, တေ အာဟံသု “ကိံ ပန, ဘော ပဗ္ဗဇိတ, တယာ အမ္ဟာကံ ရညော အတ္ထိ ကောစိ ဂုဏော ကတော”တိ? ဗောဓိသတ္တော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ “ဧဝမိမံ မဟောဃတော ဥတ္တာရေန္တော အဟမေဝ အတ္တနော ဒုက္ခံ အကာသိံ, ‘န ဝတ မေ ပေရာဏကပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ ကတ’န္တိ အနုသောစိတွာ ဧဝံ ဝဒာမီ”တိ အာဟ။ တံ သုတွာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒယော နဂရဝါသိနော “သ္ဝာယံ မိတ္တဒုဗ္ဘီ ရာဇာ ဧဝံ ဂုဏသမ္ပန္နဿ အတ္တနော ဇီဝိတဒာယကဿ ဂုဏမတ္တမ္ပိ န ဇာနာတိ, တံ နိဿာယ ကုတော အမ္ဟာကံ ဝုဍ္ဎိ, ဂဏှထ န”န္တိ ကုပိတာ သမန္တတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥသုသတ္တိပာသာဏမုဂ္ဂရာဒိပ္ပဟာရေဟိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတမေဝ နံ ဃာတေတွာ ပါဒေ ဂဟေတွာ ကမိတွာ ပရိခာပိဋ္ဌေ ဆဍ္ဍေတွာ ဗောဓိသတ္တံ အဘိသိဉ္စိတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။

သော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ပုန ဧကဒိဝသံ သပ္ပာဒယော ပရိဂ္ဂဏှိတုကာမော မဟန္တေန ပရိဝါရေန သပ္ပဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ “ဒီဃာ”တိ ပက္ကောသိ။ သပ္ပော အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ဣဒံ တေ သာမိ ဓနံ ဂဏှာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ အမစ္စေ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဥန္ဒုရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဥန္ဒုရာ”တိ ပက္ကောသိ။ သောပိ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ တိံသကောဋိဓနံ နိယျာဒေသိ။ ရာဇာ တမ္ပိ အမစ္စေ ပဋိစ္ဆာပေတွာ သုဝဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ “သုဝါ”တိ ပက္ကောသိ။ သောပိ အာဂန္တွာ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ “ကိံ, သာမိ, သာလိံ အာဟရာမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “သာလီဟိ အတ္ထေ သတိ အာဟရိဿသိ, ဧဟိ ဂစ္ဆာမာ”တိ သတ္တတိယာ ဟိရညကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ တေ တယောပိ ဇနေ ကဟာပေတွာ နဂရံ ဂန္တွာ ပါသာဒဝရေ မဟာတလံ အာရုယှ ဓနံ သင်္ဂေါပေတွာ သပ္ပဿ ဝသနတ္ထာယ သုဝဏ္ဏနာဠိံ, ဥန္ဒုရဿ ဖလိကဂုဟံ, သုဝဿ သုဝဏ္ဏပဉ္ဇရံ ကာရာပေတွာ သပ္ပဿ စ သုဝဿ စ ဘောဇနတ္ထာယ ဒေဝသိကံ ကဉ္စနတဋ္ဋကေ မဓုလာဇေ, ဥန္ဒုရဿ ဂန္ဓသာလိတဏ္ဍုလေ အဒါပေသိ, အနာဒီနိ စ ပုညာနိ ကရောတိ။ ဧဝံ တေ စတ္တာရောပိ ဇနာ ယာဝဇီဝံ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ဝိဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယေ ယထာကမ္မံ အဂမံသု။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဒုဋ္ဌရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သပ္ပော သာရိပုတ္တော, ဥန္ဒုရော မောဂ္ဂလ္လာနော, သုဝေါ အာနန္ဒော, ပစ္ဆာ ရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဓမ္မရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သစ္စံကိရဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၇၄] ၄. ရုက္ခဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

သာဓူ သမ္ဗဟုလာ ဉာတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥဒကကလဟေ အတ္တနော ဉာတကာနံ မဟာဝိနာသံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဉတွာ အာကာသေန ဂန္တွာ ရောဟိဏီနဒိယာ ဥပရိ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ နီလရံသိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဉာတကေ သံဝေဇေတွာ အာကာသာ ဩရုယှ နဒီတီရေ နိသိန္နော တံ ကလဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ကုဏာလဇာတကေ (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ ဉာတကေ အာမန္တေတွာ “မဟာရာဇာ , တုမှေ ဉာတကာ, ဉာတကေဟိ နာမ သမဂ္ဂေဟိ သမ္မောဒမာနေဟိ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဉာတကာနဉှိ သာမဂ္ဂိယာ သတိ ပစ္စာမိတ္တာ ဩကာသံ န လဘန္တိ, တိဋ္ဌန္တု တာဝ မနုဿဘူတာ, အစေတနာနံ ရုက္ခာနမ္ပိ သာမဂ္ဂိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ အတီတသ္မိဉှိ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ မဟာဝါတော သာလဝနံ ပဟရိ, တဿ ပန သာလဝနဿ အညမညံ ရုက္ခဂစ္ဆဂုမ္ဗလတာဟိ သမ္ဗန္ဓတ္တာ ဧကရုက္ခမ္ပိ ပါတေတုံ အသက္ကောန္တော မတ္ထကမတ္ထကေနေဝ အဂမာသိ။ ဧကံ ပန အင်္ဂဏေ ဌိတံ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နမ္ပိ မဟာရုက္ခံ အညေဟိ ရုက္ခေဟိ အသမ္ဗန္ဓတ္တာ ဥမ္မူလေတွာ ဘူမိယံ ပါတေသိ, ဣမိနာ ကာရဏေန တုမှေဟိပိ သမဂ္ဂေဟိ သမ္မောဒမာနေဟိ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ပဌမံ ဥပ္ပန္နော ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ စဝိ, သက္ကော အညံ ဝေဿဝဏံ ဌပေသိ။ ဧတသ္မိံ ဝေဿဝဏေ ပရိဝတ္တေ ပစ္ဆာ နိဗ္ဗတ္တဝေဿဝဏော “ရုက္ခဂစ္ဆဂုမ္ဗလတာနံ အတ္တနော အတ္တနော ရုစ္စနဋ္ဌာနေ ဝိမာနံ ဂဏှန္တူ”တိ သာသနံ ပေသေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဧကသ္မိံ သာလဝနေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဉာတကေ အာဟ “တုမှေ ဝိမာနာနိ ဂဏှန္တာ အင်္ဂဏေ ဌိတရုက္ခေသု မာ ဂဏှထ, ဣမသ္မိံ ပန သာလဝနေ မယာ ဂဟိတဝိမာနံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတဝိမာနာနိ ဂ

ဏှာဟထာ''တိ။ တတ္ထ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနကရာ ပဏ္ဍိတဒေဝတာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝိမာနံ ပရိတရေတွာ ဋ္ဌိတဝိမာ နာနိ ဂဏှာဟိံသု။ အပဏ္ဍိတာ ပန ဒေဝတာ ''ကိံ အမှာကံ အတ္ထော အရညဝိမာနေဟိ, မယံ မနုဿပထေ ကမနိဂမရာဇ ဓာနိဒ္ဒတရေသု ဝိမာနာနိ ဂဏှာဟိဿာမ။ ကမာဒယော ဟိ ဥပနိဿာယ ဝသမာနာ ဒေဝတာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ''တိ မနုဿပထေ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တမဟာရုက္ခေသု ဝိမာနာနိ ဂဏှာဟိံသု။

အထေကသ္မိံ ဒိဝသေ မဟတီ ဝါတဝုဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဝါတဿ အတိဗလဝတာယ ဒဠ္ဍှမူလာ ဝနဇေဋ္ဌကရုက္ခာပိ သံ ဘဂ္ဂသာခာဝိဋပါ သမူလာ နိပတိံသု။ တံ ပန အညမညံ သမ္ဗန္ဓနေန ဋ္ဌိတံ သာလဝနံ ပတွာ ကုတော စိတော စ ပဟရန္တော ဧကရုက္ခမ္ပိ ပာတေတုံ နာသက္ခိ။ ဘဂ္ဂဝိမာနာ ဒေဝတာ နိပ္ပဋိသရဏာ အရကေ ဟတ္ထေသု ဂဟေတွာ ဟိမဝန္တံ ဂန္ တွာ အတ္တနော ပဝတ္တိံ သာလဝနဒေဝတာနံ ကထယိံသု။ တာ တာသံ ဧဝံ အာဂတဘာဝံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေ သုံ။ ဗောဓိသတ္တော ''ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ နိပ္ပစ္စယဋ္ဌာနံ ဂတာ နာမ ဧဝရူပာ ဟောန္တိ''တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၄. ''သာဓူ သမ္ဗဟုလာ ဉာတီ, အပိ ရုက္ခာ အရညဇာ။
ဝါတော ဝဟတိ ဧကဋ္ဌံ, ဗြဟန္တမ္ပိ ဝနပ္ပတိ''န္တိ။

တတ္ထ **သမ္ဗဟုလာ ဉာတီ** တိ စတ္တာရော ဥပာဒါယ တတုတ္တရိ သတသဟဿမ္ပိ သမ္ဗဟုလာ နာမ, ဧဝံ သမ္ဗ ဟုလာ အညမညံ နိဿာယ ဝသန္တာ ဉာတကာ။ **သာဓူ**တိ သောဘနာ ပသတ္ထာ, ပရေဟိ အပ္ပဓံသိယာတိ အတ္ထော။ **အပိ ရုက္ခာ အရညဇာ**တိ တိဋ္ဌန္တု မနုဿဘူတာ, အရညေ ဇာတရုက္ခာပိ သမ္ဗဟုလာ အညမညူပတ္ထမ္ဘေန ဋ္ဌိတာ သာဓု ယေဝ။ ရုက္ခာနမ္ပိ ဟိ သပစ္စယဘာဝေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝါတော ဝဟတိ ဧကဋ္ဌ** န္တိ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒေ ဝါတော တယ န္တော အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ ဋ္ဌိတံ ဧကဋ္ဌံ ဧကကမေဝ ဋ္ဌိတံ **ဗြဟန္တမ္ပိ ဝနပ္ပတိံ** သာခာဝိဋပသမ္ပန္နံ မဟာရုက္ခမ္ပိ ဝဟ တိ, ဥမ္မူလေတွာ ပာတေတီတိ အတ္ထော။ ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ကာရဏံ ကထေတွာ အာယုက္ခယေ ယထာကမ္မံ ဂ တော။

သတ္ထာပိ ''ဧဝံ, မဟာရာဇ, ဉာတကာနံ နာမ သာမဂ္ဂိယေဝ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ပိယသံဝါသ မေဝ ဝသထာ''တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒေဝတာ ဗုဒ္ဓပရိ သာ အဟေသုံ, ပဏ္ဍိတဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ရုက္ခဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၇၅] ၅. မစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဘိတ္ထနယ ပဇ္ဇုန္န တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အတ္တနာ ဝဿာပိတဝဿံ အာရဗ္ဘ ကထေ သိ။ ဧကသ္မိံ ကိရ သမယေ ကောသလရဋ္ဌေ ဒေဝေါ န ဝဿိ, သဿာနိ မိလာယန္တိ, တေသု တေသု ဌာနေသု တဠာက ပေါက္ခရဏိသရာနိ သုဿန္တိ။ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကသမီပေ ဇေတဝနပေါက္ခရဏိယာပိ ဥဒကံ ဆိဇ္ဇိ။ ကလလဂ ဟနံ ပဝိသိတွာ နိပန္နေ မစ္ဆကစ္ဆပေ ကာကကုလလာဒယော ကဏယဂ္ဂသဒိသေဟိ တုဏ္ဍေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ နီဟ ရိတွာ နီဟရိတွာ ဝိပ္ဖန္ဒမာနေ ခါဒန္တိ။

သတ္ထာ မစ္ဆကစ္ဆပါနံ တံ ဗျသနံ ဒိသွာ မဟာကရုဏာယ ဥဿာဟိတဟဒယော ''အဇ္ဇ မယာ ဒေဝံ ဝဿာ ပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ မဟာဘိက္ခုသ င်္ဃပရိဝုတော ဗုဒ္ဓလီလာယ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော သာဝတ္ထိ တော ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တော ဇေတဝနပေါက္ခရဏိယာ သောပါနေ ဌတွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ ''အာနန္ဒ, ဥဒက သာဋိကံ အာဟရ, ဇေတဝနပေါက္ခရဏိယံ နှာယိဿာမီ''တိ။ ''နနု, ဘန္တေ, ဇေတဝနပေါက္ခရဏိယံ ဥဒကံ ဆိန္နံ, ကလလမတ္တမေဝ အဝသိဋ္ဌ''န္တိ? ''အာနန္ဒ, ဗုဒ္ဓဗလံ နာမ မဟန္တံ, အာဟရ တွံ ဥဒကသာဋိက''န္တိ။ ထေရော အာဟရိ တွာ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဧကေနန္တေန ဥဒကသာဋိကံ နိဝါသေတွာ ဧကေနန္တေန သရီရံ ပာရုပိတွာ ''ဇေတဝနပေါက် ခရဏိယံ နှာယိဿာမီ''တိ သောပါနေ အဋ္ဌာသိ။ တင်္ခဏညေဝ သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော ''ကိံ နု ခော''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ဝဿဝလာဟကဒေဝရာဇာနံ ပက္ကော

သာပေတ္တတ ''တာတ, သတ္ထာ 'ဇေတဝနပေါက္ခရဏိယံ နှာယိဿာမီ'တိ ဓုရသောပါနေ ဌိတော, ခိပ္ပံ သကလကောသလရဋ္ဌံ ဧကမေဃံ ကတွာ ဝဿာပေဟီ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကံ ဝလာဟကံ နိဝာသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ မေဃဂီတံ ဂါယန္တော ပါစီနလောကဓာတုအဘိမုခော ပက္ခန္ဒိ။ ပါစီနဒိသာဘာဂေ ခလမဏ္ဍလမတ္တံ ဧကံ မေဃပဋလံ ဥဋ္ဌာယ သတပဋလံ သဟဿပဋလံ ဟုတွာ အဘိတ္ထနန္တံ ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆာရေန္တံ အဓောမုခံ ဌပိတဥဒကကုမ္ဘာကာရေန ဝဿမာနံ သကလကောသလရဋ္ဌံ မဟောဃေန ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရိ။ ဒေဝေါ အစ္ဆိန္နဓာရံ ဝဿန္တော မုဟုတ္တေနေဝ ဇေတဝနပေါက္ခရဏိံ ပူရေသိ, ဓုရသောပါနံ အာဟစ္စ ဥဒကံ အဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာ ပေါက္ခရဏိယံ နှာယိတွာ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ သုဂတမဟာစီဝရံ ဧကံသံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဂန္တွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဝတ္တေ ဒဿိတေ ဥဋ္ဌာယ မဏိသောပါနဖလကေ ဌတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သြဝါဒံ ဒတွာ ဥယျောဇေတွာ သုရဘိဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေတွာ သာယန္ဟသမယေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ ''ပဿထာဝုသော, ဒသဗလဿ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပတ္တိံ, ဝိဝိဓသဿေသု မိလာယန္တေသု နာနာဇလာသယေသု သုဿန္တေသု မစ္ဆကစ္ဆပေသု မဟာဒုက္ခံ ပါပုဏန္တေသု ကာရုညံ ပဋိစ္စ 'မဟာဇနံ ဒုက္ခာ မောစေဿာမီ'တိ ဥဒကသာဋိကံ နိဝါသေတွာ ဇေတဝနပေါက္ခရဏိယာ ဓုရသောပါနေ ဌတွာ မုဟုတ္တေန သကလကောသလရဋ္ဌံ မဟောဃေန သြပိလာပေန္တော ဝိယ ဒေဝံ ဝဿာပေတွာ မဟာဇနံ ကာယိကစေတသိကဒုက္ခတော မောစေတွာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော''တိ ကထာယ ဝတ္တမာနာယ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ဓမ္မသဘံ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ မဟာဇနေ ကိလမန္တေ ဒေဝံ ဝဿာပေတိ, ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မစ္ဆရာဇကာလေပိ ဝဿာပေသိယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဣမသ္မိံယေဝ ကောသလရဋ္ဌေ ဣမိဿာ သာဝတ္ထိယာ ဣမသ္မိံယေဝ ဇေတဝနပေါက္ခရဏိဋ္ဌာနေ ဧကော ဝလ္လိဂဟနပရိက္ခိတ္တော ကန္ဒရော အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မစ္ဆယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မစ္ဆဂဏပရိဝုတော တတ္ထ ပဋိဝသတိ။ ယထာ ပန ဣဒါနိ, ဧဝမေဝ တဒါပိ တသ္မိံ ရဋ္ဌေ ဒေဝေါ န ဝဿိ, မနုဿာနံ သဿာနိ မိလာယိံသု, တဠာကပေါက္ခရဏိကန္ဒရာဒီသု ဥဒကံ ဆိဇ္ဇိ, မစ္ဆကစ္ဆပါ ကလလဂဟနံ ပဝိသိံသု။ ဣမိဿာပိ ကန္ဒရာယ မစ္ဆကစ္ဆပါ ကလလဂဟနံ ပဝိသိတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ နိလီယိံသု။ ကာကာဒယော တုဏ္ဍေန ကောဋ္ဋေတွာ နီဟရိတွာ ခါဒိံသု။

ဗောဓိသတ္တော ဉာတိသင်္ဃဿ တံ ဗျသနံ ဒိသွာ ''ဌပေတွာ မံ ဣမေ ဧတံ ဒုက္ခံ မောစေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, သစ္စကိရိယံ ကတွာ ဒေဝံ ဝဿာပေတွာ ဉာတကေ မရဏဒုက္ခာ မောစေဿာမီ''တိ ကာဠဝဏ္ဏံ ကဒ္ဒမံ ဒွိဓာ ဝိယူဟိတွာ နိက္ခမိတွာ အဉ္ဇနရုက္ခသာရဃဋိကဝဏ္ဏော မဟာမစ္ဆော သုဓောတလောဟိတင်္ကမဏိဂုဠသဒိသာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ အာကာသံ ဥလ္လောကေတွာ ပဇ္ဇုန္နဒေဝရာဇဿ သဒ္ဒံ ဒတွာ ''ဘော ပဇ္ဇုန္န, အဟံ ဉာတကေ နိဿာယ ဒုက္ခိတော, တွံ မယိ သီလဝန္တေ ကိလမန္တေ ကသ္မာ ဒေဝံ န ဝဿာပေသိ? မယာ သမာနဇာတိကာနံ ခါဒနဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တဏ္ဍုလပ္ပမာဏမ္ပိ မစ္ဆံ အာဒိံ ကတွာ ခါဒိတပုဗ္ဗော နာမ နတ္ထိ, အညောပိ မေ ပါဏော ဇီဝိတာ န ဝေါရောပိတပုဗ္ဗော, ဣမိနာ သစ္စေန ဒေဝံ ဝဿာပေတွာ ဉာတိသင်္ဃံ မေ ဒုက္ခာ မောစေဟီ''တိ ဝတွာ ပရိစာရကစေဋံ အာဏာပေန္တော ဝိယ ပဇ္ဇုန္နဒေဝရာဇာနံ အာလပန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၅. ''အဘိတ္ထနယ ပဇ္ဇုန္န၊ နိဓိံ ကာကဿ နာသယ။
ကာကံ သောကာယ ရန္ဓေဟိ၊ မဉ္စ သောကာ ပမောစယာ''တိ။

တတ္ထ **အဘိတ္ထနယ ပဇ္ဇုန္နာ**တိ ပဇ္ဇုန္နော ဝုစ္စတိ မေဃော, အယံ ပန မေဃဝသေန လဒ္ဓနာမံ ဝဿဝလာဟကဒေဝရာဇာနံ အာလပတိ။ အယံ ကိရဿ အဓိပ္ပာယော – ဒေဝေါ နာမ အနဘိတ္ထနန္တော ဝိဇ္ဇုလတာ အနိစ္ဆာရေန္တော ဝဿန္တောပိ န သောဘတိ, တသ္မာ တွံ အဘိတ္ထနန္တော ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆာရေန္တော ဝဿာပေဟီတိ။ **နိဓိံ ကာကဿ နာသယာ**တိ ကာကာ ကလလံ ပဝိသိတွာ ဌိတေ မစ္ဆေ တုဏ္ဍေန ကောဋ္ဋေတွာ နီဟရိတွာ ခါဒန္တိ, တသ္မာ တေသံ အန္တောကလလေ မစ္ဆာ ''နိဓီ''တိ ဝုစ္စန္တိ, တံ ကာကသင်္ဃဿ နိဓိံ ဒေဝံ ဝဿာပေန္တော ဥဒကေန

ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ နာသေဟီတိ။ **ကာကံ သောကာယ ရန္ဓေဟီ** တိ ကာကသင္ဃော ဣမိဿာ ကန္ဒရာယ ဥဒကေန ပုဏ္ဏာယ မဇ္ဈေ အလဘမာနော သောစိဿတိ, တံ ကာကဂဏံ တ္ဝံ ဣမံ ကန္ဒရံ ပူရေန္တော သောကာယ ရန္ဓေဟိ, သောကဿုပ္ပတ္တိယာ မစ္ဆာနံ အဿာသုပ္ပတ္တိယာ ဒေဝံ ဝဿာပေဟိ။ ယထာ အန္တောနိဝါသနလက္ခဏံ သောကံ ဟပုဏ္ဏာတိ, ဧဝံ ကရောဟီတိ အတ္ထော, **မဉ္စ သောကာ ပမောစယာ** တိ ဧတ္ထ **စ**-ကာရော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, မဉ္စ မမ ဉာတကေ စ သဗ္ဗေဝ ဣမမ္ဟာ မရဏသောကာ မောစေဟီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပရိစာရကစေဋမ္ဟကံ အာဏာပေန္တော ဝိယ ပဇ္ဇုန္နံ အာလပိတ္ဝာ သကလကောသလရဋ္ဌေ မဟာဝဿံ ဝဿာပေတ္ဝာ မဟာဇနံ မရဏဒုက္ခာ မောစေတ္ဝာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ ဒေဝံ ဝဿာပေတိ, ပုဗ္ဗေ မစ္ဆယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ ဝဿာပေသိယေဝ''တိ ဝတ္ဝာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မစ္ဆဂဏာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟေသုံ, ပဇ္ဇုန္နဒေဝရာဇာ အာနန္ဒော, မစ္ဆရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၇၆] ၆. အသင်္ကိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသင်္ကိယောမှိ ဂါမမှီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သာဝတ္ထိဝါသိံ ဥပာသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သောတာပန္နော အရိယသာဝကော ဧကေန ဝိဒေဝ ကရဏီယေန ဧကေန သကဋသတ္ထဝါဟေန သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတ္ဝာ ဧကသ္မိံ အရညဋ္ဌာနေ သကဋာနိ မောစေတ္ဝာ ခန္ဓာဝါရဗန္ဓေ ကတေ သတ္ထဝါဟဿ အဝိဒူရေ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ စင်္ကမတိ။ အထတ္တနော ကာလံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ပဉ္စသတာ စောရာ ''ခန္ဓာဝါရံ ဝိလုမ္ပိဿာမာ''တိ ဓနုမုဂ္ဂရာဒိဟတ္ထာ တံ ဌာနံ ပရိဝါရယိံသု။ ဥပာသကောပိ စင်္ကမတိယေဝ။ စောရာ နံ ဒိသွာ ''အဒ္ဓါ သော ခန္ဓာဝါရရက္ခကော ဘဝိဿတိ, ဣမဿ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ ဝိလုမ္ပိဿာမာ''တိ အဇ္ဈောတ္ထရိတုံ အသက္ကောန္တာ တတ္ထ တတ္ထေဝ အဋ္ဌံသု။ သောပိ ဥပာသကော ပဌမယာမေပိ မဇ္ဈိမယာမေပိ ပစ္ဆိမယာမေပိ စင်္ကမန္တော ယေဝ အဋ္ဌာသိ။ ပစ္စူသကာလေ ဇာတေ စောရာ ဩကာသံ အလဘန္တာ ဂဟိတေ ဟသာဏမုဂ္ဂရာဒယော ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ပလာယိံသု။

ဥပာသကောပိ အတ္တနော ကမ္မံ နိဋ္ဌာပေတ္ဝာ ပုန သာဝတ္ထိံ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ''ဘန္တေ, အတ္တာနံ ရက္ခမာနာ ပရရက္ခကာ ဟောန္တီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, ဥပာသက, အတ္တာနံ ရက္ခန္တော ပရမ္ပိ ရက္ခတိ, ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနမ္ပိ ရက္ခတီ''တိ။ သော ''ယာဝ သုဘာသိတဉ္စိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ, အဟံ ဧကေန သတ္ထဝါဟေန သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ရုက္ခမူလေ စင်္ကမန္တော 'မံ ရက္ခိဿာမီ'တိ သကလသတ္ထံ ရက္ခိ''န္တိ အာဟ။ သတ္ထာ ''ဥပာသက, ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ အတ္တာနံ ရက္ခန္တာ ပရံ ရက္ခိံသူ''တိ ဝတ္ဝာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒံ အာဂန္တွာ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ဧကေန သတ္ထဝါဟေန သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတ္ဝာ ဧကသ္မိံ အရညဋ္ဌာနေ သတ္ထေ နိဝိဋ္ဌေ သတ္ထတော အဝိဒူရေ ဈာနသုခေန ဝီတိနာမေန္တော အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ စင်္ကမန္တော အဋ္ဌာသိ။ အထ ခော ပဉ္စသတာ စောရာ ''သာယမာသဘတ္တဿ ဘုတ္တကာလေ တံ သကဋသတ္ထံ ဝိလုမ္ပိဿာမာ''တိ အာဂန္တွာ ပရိဝါရယိံသု။ တေ တံ တာပသံ ဒိသွာ ''သစေ အယံ အမှေ ပဿိဿတိ, သတ္ထိကာနံ အာရောစေဿတိ, ဧတဿ နိဒ္ဒုပဂတဝေလာယ ဝိလုမ္ပိဿာမာ''တိ တတ္ထေဝ အဋ္ဌံသု။ တာပသော သကလမ္ပိ ရတ္တိံ စင်္ကမိယေဝ။ စောရာ ဩကာသံ အလဘိတ္ဝာ ဂဟိတဂဟိတေ မုဂ္ဂရပါသာဏေ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ သကဋသတ္ထိကာနံ သဒ္ဒံ ဒတ္ဝာ ''ဘောန္တော, သတ္ထိကာ, သစေ ဧသ ရုက္ခမူလေ စင်္ကမနကတာပသော အဇ္ဇ နာဘဝိဿ, သဗ္ဗေ မဟာဝိလောပံ ပတ္တာ အဘဝိဿထ, သွေဝ တာပသဿ မဟာသက္ကာရံ ကရေယျာထာ''တိ ဝတ္ဝာ ပက္ကမိံသု။

တေ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ စောရေဟိ ဆဍ္ဍိတေ မုဂ္ဂရပါသာဏာဒယော ဒိသွာ ဘီတာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတ္ဝာ ''ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌာ တေ စောရာ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''အာမာဝုသော, ဒိဋ္ဌာ''တိ။ ''ဘန္တေ, ဧတ္တကေ

တေ စောရေ ဒိသွာ ဘယံ တ သာရဇ္ဇံ တ န ဥပ္ပဇ္ဇီ''တိ? ဗောဓိသတ္တော ''အာဝုသော စောရေ ဒိသွာ ဘယံ နာမ သဓနဿ ဟောတိ, အဟံ ပန နိဒ္ဓနော, သွာဟံ ကိံ ဘာယိဿာမိ။ မယှံဟိ ကမေပိ အရညေပိ ဝသန္တဿ ဘယံ တ သာရဇ္ဇံ တ နတ္ထီ''တိ ဝတွာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

၇၆. ''အသင်္ကိယောမှိ ကမမှိ၊ အရညေ နတ္ထိ မေ ဘယံ။
ဥဇုမဂ္ဂံ သမာရုဠှောဟာ၊ မေတ္တာယ ကရုဏာယ စာ''တိ။

တတ္ထ **အသင်္ကိယောမှိ ကမမှိ** တိ သင်္ကာယ နိယုတ္တော ပတိဋ္ဌိတောတိ သင်္ကိယော, န သင်္ကိယော အသင်္ကိယော။ အဟံ ကမေ ဝသန္တောပိ သင်္ကာယ အပ္ပတိဋ္ဌိတတ္တာ အသင်္ကိယော နိဗ္ဘယော နိရာသင်္ကောတိ ဒီပေတိ။ **အရညေ**တိ ကမကမူပစာရဝိနိမုတ္တေ ဌာနေ။ **ဥဇုမဂ္ဂံ သမာရုဠှောဟာ, မေတ္တာယ ကရုဏာယ စာ** တိ အဟံ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနိကာဟိ မေတ္တာကရုဏာဟိ ကာယဝင်္ကာဒိဝိရဟိတံ ဥဇုံ ဗြဟ္မလောကကမိမဂ္ဂံ အာရုဠှောဟာတိ ဝဒတိ။ အထ တ ပရိသုဒ္ဓသီလတာယ ကာယဝစီမနောဝင်္ကဝိရဟိတံ ဥဇုံ ဒေဝလောကမဂ္ဂံ အာရုဠှောဟမှီတိ ဒဿေတွာ တတော ဥတ္တရိ မေတ္တာယ ကရုဏာယ စ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဥဇုံ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂမ္ပိ အာရုဠှောဟမှီတိပိ ဒဿေတိ။ အပရိဟီနဇ္ဈာနဿ ဟိ ကေန္တ္နေန ဗြဟ္မလောကပရာယဏတ္တာ မေတ္တာကရုဏာဒယော ဥဇုမဂ္ဂာ နာမ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣမာယ ကထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တုဋ္ဌစိတ္တေဟိ တေဟိ မနုဿေဟိ သက္ကတော ပူဇိတော ယာဝဇီဝံ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သတ္ထတသိနော ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟေသုံ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အသင်္ကိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၇၇] ၇. မဟာသုပိနဇာတကဝဏ္ဏနာ

လာဗူနိ သီဒန္တိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သောဠသ မဟာသုပိနေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ကောသလမဟာရာဇာ ရတ္တိံ နိဒ္ဒူပဂတော ပစ္ဆိမယာမေ သောဠသ မဟာသုပိနေ ဒိသွာ ဘီတတသိတော ပဗုဇ္ဈိတွာ ''ဣမေသံ သုပိနာနံ ဒိဋ္ဌတ္တာ ကိံ နု ခေါ မေ ဘဝိဿတီ''တိ မရဏဘယတဇ္ဇိတော သယနပိဋ္ဌေ နိသိန္နကောဝ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ။

အထ နံ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ဗ္ရာဟ္မဏပုရောဟိတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ''သုခံ သယိတ္ထ, မဟာရာဇာ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''ကုတော မေ အာစရိယာ သုခံ, အဇ္ဇာဟံ ပစ္စူသသမယေ သောဠသ မဟာသုပိနေ ပဿိံ, သောမှိ တေသံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘယပ္ပတ္တော''တိ။ ''ဝဒေထ, မဟာရာဇ, သုတွာ ဇာနိဿာမာ''တိ ဝုတ္တော ဗ္ရာဟ္မဏာနံ ဒိဋ္ဌသုပိနေ ကထေတွာ ''ကိံ နု ခေါ မေ ဣမေသံ ဒိဋ္ဌကာရဏာ ဘဝိဿတီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဟတ္ထေ ဝိဓုနိံသု။ ''ကသ္မာ ဟတ္ထေ ဝိဓုနထာ''တိ စ ဝုတ္တေ ''ကက္ခဠာ, မဟာရာဇ, သုပိနာ''တိ။ ''ကာ တေသံ နိပ္ဖတ္တိ ဘဝိဿတီ''တိ? ''ရဇ္ဇန္တရာယော ဇီဝိတန္တရာယော ဘောဂန္တရာယောတိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ အန္တရာယာနံ အညတရော''တိ။ ''သပ္ပဋိကမ္မာ, အပ္ပဋိကမ္မာ''တိ? ''ကာမံ ဧတေ သုပိနာ အတိဖရုသတ္တာ အပ္ပဋိကမ္မာ, မယံ ပန တေ သပ္ပဋိကမ္မေ ကရိဿာမ, ဧတေ ပဋိက္ကမာပေတုံ အသက္ကောန္တာနံ အမှာကံ သိက္ခိတဘာဝေါ နာမ ကိံ ကရိဿတီ''တိ။ ''ကိံ ပန ကတွာ ပဋိက္ကမာပေဿထာ''တိ? ''သဗ္ဗစတုက္ကေန ယညံ ယဇိဿာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ရာဇာ ဘီတတသိတော ''တေန ဟိ အာစရိယာ မမ ဇီဝိတံ တုမှာကံ ဟတ္ထေ ဟောတု, ခိပ္ပံ မေ သောတ္ထိံ ကရောထာ''တိ အာဟ။ ဗ္ရာဟ္မဏာ ''ဗဟုံ ဓနံ လဘိဿာမ, ဗဟုံ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ အာဟရာပေဿာမာ''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ''မာ စိန္တယိတ္ထ, မဟာရာဇာ''တိ ရာဇာနံ သမဿာသေတွာ ရာဇနိဝေသနာ နိက္ခမိတွာ ဗဟိနဂရေ ယညာဝါဋံ ကတွာ ဗဟူ စတုပ္ပဒဂဏေ ထူဏူပနီတေ ကတွာ ပက္ခိဂဏေ သမာဟရိတွာ ''ဣဒံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပုနပ္ပုနံ သဉ္စရန္တိ။

အထ ခေါ မလ္လိကာ ဒေဝီ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ ''ကိံ နု ခေါ, မဟာရာဇ, ဗ္ရာဟ္မဏာ ပုနပ္ပုနံ သဉ္စရန္တီ''တိ? ''သုခိတာ, တွံ ဘဒ္ဒေ, အမှာကံ ကဏ္ဏမူလေ အာသီဝိသံ စရန္တံ န ဇာနာသီ''တိ။ ''ကိံ ဧတံ,

မဟာရာဇာ''တိ? မယာ ဝေရူပ ဒုသ္သုပိနာ ဒိဋ္ဌာ, ဗြာဟ္မဏာ ''တိဏ္ဏံ အန္တရာယာနံ အညတရော ပညာယတီ''တိ ဝ ဒန္တိ ''တေသံ ပဋိဃာတာယ ယညံ ယဇိဿာမာ'တိ ဝဒန္တာ ပုနပ္ပုနံ သဥ္စရန္တီ''တိ။ ''ကိံ ပန တေ, မဟာရာဇ, သဒေဝ ကေ လောကေ အဂ္ဂဗြာဟ္မဏော သုပိနပဋိဂ္ဂကမ္မံ ပုစ္ဆိတော''တိ? ''ကတရော ပနေသ, ဘန္တေ, သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂဗြာဟ္မဏော''တိ။ ''သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ သဗ္ဗညုံ ဝိသုဒ္ဓံ နိက္ကိလေသံ မဟာဗြာဟ္မဏံ န ဇာနာ သိ။ သော ဟိ ဘဂဝါ သုပိနန္တရံ ဇာနေယျ, ဂစ္ဆ တွံ ပုစ္ဆ တံ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''သာဓု, ဒေဝီ''တိ ရာဇာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။

သတ္ထာ မဓုရဿရံ နိစ္ဆာရေတွာ ''ကိံ နု ခော, မဟာရာဇ, အတိပ္ပဂေဝ အာဂတောသီ''တိ အာဟ။ အထံ, ဘန္တေ, ပစ္စူသသမယေ သောဠသ မဟာသုပိနေ ဒိသွာ ဘီတော ဗြာဟ္မဏာနံ အာရောစေသိံ။ ဗြာဟ္မဏာ ''ကက္ခဋာ, မဟာရာဇ , သုပိနာ, တေသံ ပဋိဃာတတ္ထာယ သဗ္ဗစတုက္ကေန ယညံ ယဇိဿာမာ''တိ ယညံ သဇ္ဇေန္တိ, ဗဟူ ပ ဏာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ, တုမှေဟ စ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလာ, အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ ဉေယ်ဓမ္မံ နတ္ထိ သော ဉေယျဓမ္မော, ယော တေ ဉာဏမုခေ အာပာထံ နာဂစ္ဆတိ။ ''တေသံ မေ သုပိနာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေထ ဘဂ ဝါ''တိ။ ''ဧဝမေတံ, မဟာရာဇ, သဒေဝကေ လောကေ မံ ဌပေတွာ အညော တေသံ သုပိနာနံ အန္တရံ ဝါ နိပ္ဖတ္တိံ ဝါ ဇာနိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, အဟံ တေ ကထေဿာမိ, အပိစ ခော တွံ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌနိယာမေနေဝ သုပိနေ ကထေဟီ''တိ။ ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ ရာဇာ ဒိဋ္ဌနိယာမေနေဝ ကထေန္တော –

''ဥသဘာ ရုက္ခာ ကာဝိယော ဂဝါ စ၊
အဿော ကံသော သိင်္ဂါလီ စ ကုမ္ဘော။
ပေါက္ခရဏီ စ အပါကစန္ဒနံ။

''လာဗူနိ သီဒန္တိ သိလာ ပ္လဝန္တိ၊ မဏ္ဍူကိယော ကဏှသပ္ပေ ဂိလန္တိ။
ကာကံ သုဝဏ္ဏာ ပရိဝါရယန္တိ၊ တသာ ဝကာ ဧဠကာနံ ဘယာ ဟီ''တိ။ –

ဣမံ မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ ကထေသိ။

(၁) အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ တာဝ သုပိနံ ဧဝံ အဒ္ဒသံ – စတ္တာရော အဉ္ဇနဝဏ္ဏာ ကာဠဥသဘာ ''ယုဇ္ဈိဿာ မာ''တိ စတူဟိ ဒိသာဟိ ရာဇင်္ဂဏံ အာဂန္တွာ ''ဥသဘယုဒ္ဓံ ပဿိဿာမာ''တိ မဟာဇနေ သန္နိပတိတေ ယုဇ္ဈနာ ကာရံ ဒဿေတွာ နဒိတွာ ဂဇ္ဇိတွာ အယုဇ္ဈိတွာဝ ပဋိက္ကန္တာ။ ဣမံ ပဌမံ သုပိနံ အဒ္ဒသံ, ဣမဿ ကော ဝိပါ ကောတိ? ''မဟာရာဇ, ဣမဿ ဝိပါကော နေဝ တဝ, န မမ ကာလေ ဘဝိဿတိ, အနာဂတေ ပန အဓမ္မိကာနံ ကပဏ ရာဇူနံ အဓမ္မိကာနဉ္စ မနုဿာနံ ကာလေ လောကေ ဝိပရိဝတ္တမာနေ ကုသလေ ဩသက္ကန္တေ, အကုသလေ ဥဿန္နေ, လောကဿ ပရိဟာယနကာလေ ဒေဝေါ န သမ္မာ ဝဿိဿတိ, မေဃပါဒါ ပစ္ဆိဇ္ဇိဿန္တိ, သဿာနိ မိလာယိဿ န္တိ, ဒုဗ္ဘိက္ခံ ဘဝိဿတိ, ဝဿိတုကာမာ ဝိယ စတူဟိ ဒိသာဟိ မေဃာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဣတ္ထိကာဟိ အာတပေ ပ တ္ထရိတာနံ ဝီဟိအာဒီနံ တေမနဘယေန အန္တောပဝေသိတကာလေ ပုရိသေသု ကုဒ္ဒာလပိဋကဟတ္ထေသု အာဠိဗန္ဓနတ္ ထာယ နိက္ခန္တေသု ဝဿနာကာရံ ဒဿေတွာ ဂဇ္ဇိတွာ ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆာရေတွာ တေ ဥသဘာ ဝိယ အယုဇ္ဈိတွာ ဝ အဝဿိတွာဝ ပလာယိဿန္တိ။ အယမေတဿ ဝိပါကော။ တုယှံ ပန တပ္ပစ္စယာ ကောစိ အန္တရာယော နတ္ထိ, အနာဂတံ အာရဗ္ဘ ဒိဋ္ဌော သုပိနော သေ, ဗြာဟ္မဏာ ပန အတ္တနော ဇီဝိတဝုတ္တိံ နိဿာယ ကထယိံသူ''တိ ဧဝံ သတ္ ထာ သုပိနဿ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေတွာ အာဟ ''ဒုတိယံ ကထေဟိ, မဟာရာဇာ''တိ။

(၂) ဒုတိယာဟံ, ဘန္တေ, ဧဝံ အဒ္ဒသံ – ခုဒ္ဒကာ ရုက္ခာ စေဝ ဂစ္ဆာ စ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဝိဒတ္ထိမတ္တမ္ပိ ရတန မတ္တမ္ပိ အနုဂ္ဂန္တွာဝ ပုပ္ဖန္တိ စေဝ ဖလန္တိ စ။ ဣမံ ဒုတိယံ အဒ္ဒသံ, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? မဟာရာဇ, ဣမ ဿာပိ ဝိပါကော လောကဿ ပရိဟာယနကာလေ မနုဿာနံ ပရိတ္တာယုကကာလေ ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉ္ဟိ သတ္တာ တိဗ္ဗရာဂါ ဘဝိဿန္တိ, အသမ္ပတ္တဝယာဝ ကုမာရိယော ပုရိသန္တရံ ဂန္တွာ ဥတုနိယော စေဝ ဂဗ္ဘိနိ ယော စ ဟုတွာ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဎိဿန္တိ။ ခုဒ္ဒကရုက္ခာနံ ပုပ္ဖံ ဝိယ ဟိ တာသံ ဥတုနိဘာဝေါ, ဖလံ ဝိယ စ ပုတ္တ ဓီတရော ဘဝိဿန္တိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, တတိယံ ကထေဟိ, မဟာရာဇာတိ။

(၃) ဂါဝိယော, ဘန္တေ, တဒဟုဇာတာနံ ဝစ္ဆကာနံ ခီရံ ပိဝန္တိယော အဒ္ဒသံ။ အယံ မေ တတိယော သုပိနော, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿာပိ ဝိပါကော အနာဂတေ ဧဝ မနုဿာနံ ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မဿ နဋ္ဌကာလေ ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ သတ္တာ မာတာပိတူသု ဝါ သဿုသသုရေသု ဝါ လဇ္ဇံ အနုပဋ္ဌာပေတွာ သယမေဝ ကုဋုမ္ဗံ သံဝိဒဟန္တာဝ ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ မဟလ္လကာနံ ဒါတုကာမာ ဒဿန္တိ, အဒါတုကာမာ န ဒဿန္တိ။ မဟလ္လကာ အနာထာ အသယံဝသီ ဒါရကေ အာရာဓေတွာ ဇီဝိဿန္တိ တဒဟုဇာတာနံ ဝစ္ဆကာနံ ခီရံ ပိဝန္တိယော မဟာဂါဝိယော ဝိယ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, စတုတ္ထံ ကထေဟိ, မဟာရာဇာတိ။

(၄) ဓုရဝါဟေ, ဘန္တေ, အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နေ မဟာဂေါဏေ ယုဂပရမ္ပရာယ အယောဇေတွာ တရုဏေ ဂေါဒမ္မေ ဓုရေ ယောဇေန္တေ အဒ္ဒသံ။ တေ ဓုရံ ဝဟိတုံ အသက္ကောန္တာ ဆဍ္ဍေတွာ အဋ္ဌံသု, သကဋာနိ နပ္ပဝတ္တိံသု။ အယံ မေ စတုတ္ထော သုပိနော, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿာပိ ဝိပါကော အနာဂတေ ဧဝ အဓမ္မိကရာဇူနံ ကာလေ ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ အဓမ္မိကကပဏရာဇာနော ပဏ္ဍိတာနံ ပဝေဏိကုသလာနံ ကမ္မံ နိတ္ထရဏသမတ္ထာနံ မဟာမတ္တာနံ ယသံ န ဒဿန္တိ။ ဓမ္မသဘာယံ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေပိ ပဏ္ဍိတေ ဝေါဟာရကုသလေ မဟလ္လကေ အမစ္စေ န ဌပေဿန္တိ, တဗ္ဗိပရီတာနံ ပန တရုဏတရုဏာနံ ယသံ ဒဿန္တိ, တထာရူပေ ဧဝ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ဌပေဿန္တိ, တေ ရာဇကမ္မာနိ စေဝ ယုတ္တာယုတ္တဉ္စ အဇာနန္တာ နေဝ တံ ယသံ ဥက္ခိပိတုံ သက္ခိဿန္တိ, န ရာဇကမ္မာနိ နိတ္ထရိတုံ။ တေ အသက္ကောန္တာ ကမ္မဓုရံ ဆဍ္ဍေဿန္တိ, မဟလ္လကာပိ ပဏ္ဍိတာမစ္စာ ယသံ အလဘန္တာ ကိစ္စာနိ နိတ္ထရိတုံ သမတ္ထာပိ “ကိံ အမှာကံ ဧတေဟိ, မယံ ဗာဟိရကာ ဇာတာ, အဗ္ဘန္တရိကာ တရုဏဒါရကာ ဇာနိဿန္တီ”တိ ဥပ္ပန္နာနိ ကမ္မာနိ န ကရိဿန္တိ, ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ တေသံ ရာဇူနံ ဟာနိယေဝ ဘဝိဿတိ, ဓုရံ ဝဟိတုံ အသမတ္ထာနံ ဝစ္ဆဒမ္မာနံ ဓုရေ ယောဇိတကာလော ဝိယ, ဓုရဝါဟာနဉ္စ မဟာဂေါဏာနံ ယုဂပရမ္ပရာယ အယောဇိတကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ပဉ္စမံ ကထေဟိ, မဟာရာဇာတိ။

(၅) ဘန္တေ, ဧကံ ဥဘတောမုခံ အဿံ အဒ္ဒသံ, တဿ ဒွီသု ပဿေသု ယဝသံ ဒေန္တိ, သော ဒွီဟိ မုခေဟိ ခါဒတိ။ အယံ မေ ပဉ္စမော သုပိနော, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿာပိ အနာဂတေ အဓမ္မိကရာဇကာလေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ အဓမ္မိကာ ဗာလရာဇာနော အဓမ္မိကေ လောလမနုဿေ ဝိနိစ္ဆယေ ဌပေဿန္တိ, တေ ပါပပုညေသု အနာဒရာ ဗာလာ သဘာယံ နိသီဒိတွာ ဝိနိစ္ဆယံ ဒေန္တာ ဥဘိန္နမ္ပိ အတ္ထပစ္စတ္ထိကာနံ ဟတ္ထတော လဉ္စံ ဂဟေတွာ ခါဒိဿန္တိ အဿော ဝိယ ဒွီဟိ မုခေဟိ ယဝသံ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ဆဋ္ဌံ ကထေဟိ, မဟာရာဇာတိ။

(၆) ဘန္တေ, မဟာဇနော သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပာတိံ သမ္မဇ္ဇိတွာ “ဣဓ ပဿာဝံ ကရောဟီ”တိ ဧကဿ ဇရသိင်္ဂါလဿ ဥပနာမေသိ, တံ တတ္ထ ပဿာဝံ ကရောန္တံ အဒ္ဒသံ။ အယံ မေ ဆဋ္ဌော သုပိနော, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿာပိ ဝိပါကော အနာဂတေယေဝ ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ အဓမ္မိကာ ဝိဇာတိရာဇာနော ဇာတိသမ္ပန္နာနံ ကုလပုတ္တာနံ အာသင်္ကာယ ယသံ န ဒဿန္တိ, အကုလီနာနံယေဝ ဒဿန္တိ။ ဧဝံ မဟာကုလာနိ ဒုဂ္ဂတာနိ ဘဝိဿန္တိ, လာမကကုလာနိ ဣဿရာနိ။ တေ စ ကုလီနပုရိသာ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တာ “ဣမေ နိဿာယ ဇီဝိဿာမာ”တိ အကုလီနာနံ ဓီတရော ဒဿန္တိ, ဣတိ တာသံ ကုလဓီတာနံ အကုလီနေဟိ သဒ္ဓိံ သံဝါသော ဇရသိင်္ဂါလဿ သုဝဏ္ဏပာတိယံ ပဿာဝကရဏသဒိသော ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, သတ္တမံ ကထေဟီတိ။

(၇) ဘန္တေ, ဧကော ပုရိသော ရဇ္ဇုံ ဝဋ္ဋေတွာ ဝဋ္ဋေတွာ ပါဒမူလေ နိက္ခိပတိ, တေန နိသိန္နပီဌဿ ဟေဋ္ဌာ သယိတာ ဧကာ ဆာတသိင်္ဂါလီ တဿ အဇာနန္တဿေဝ တံ ခါဒတိ, တေဟံ အဒ္ဒသံ။ အယံ မေ သတ္တမော သုပိနော, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿာပိ အနာဂတေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ ဣတ္ထိယော ပုရိသလောလာ သုရာလောလာ အလင်္ကာရလောလာ ဝိသိခါလောလာ အာမိသလောလာ ဘဝိဿန္တိ ဒုဿီလာ ဒုရာစာရာ, တာ သာမိကေဟိ ကသိဂေါရက္ခာဒီနိ ကမ္မာနိ ကတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန သမ္ဘတံ ဓနံ ဇာရေဟိ သဒ္ဓိံ သုရံ ပိဝန္တိယော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရယမာနာ အန္တောဂေဟေ အစ္စာယိကမ္ပိ ကိစ္စံ အနောလောကေတွာ ဂေဟေ ပရိက္ခေပဿ ဥပရိဘာဂေနပိ ဆိဒ္ဒဋ္ဌာနေဟိပိ ဇာရေ ဥပဓာရယမာနာ သွေဝ ဝပိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဗီဇမ္ပိ ကောဋ္ဋေတွာ ယာဂုဘ

တ္တာခဇ္ဇကာဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ ခါဒမာနာ ဝိလုမ္ပိဿန္တိ ဟေဋ္ဌာပီဌကေ နိပန္နဆာတသိင်္ဂါလီ ဝိယ ဝဍ္ဎေတွာ ဝဍ္ဎေတွာ ပါဒမူလေ နိက္ခိတ္တရဇ္ဇုံ။ ကိံ တေနာနိ အမှာကံ တေ ဘယံ နတ္ထိ, အဋ္ဌမံ ကထေဟီတိ။

(၈) ဘန္တေ, ရာဇဒွါရေ ဗဟူဟိ တုစ္ဆကုမ္ဘေဟိ ပရိဝါရေတွာ ဌပိတံ ဧကံ မဟန္တံ ပူရိတကုမ္ဘံ အဒ္ဒသံ။ စတ္တာရောပိ ပန ဝဏ္ဏာ စတူဟိ ဒိသာဟိ စတူဟိ အနုဒိသာဟိ စ ဃဋေဟိ ဥဒကံ အာဟရိတွာ အာဟရိတွာ ပူရိတကုမ္ဘမေဝ ပူရေန္တိ, ပူရိတပူရိတံ ဥဒကံ ဥတ္တရိတွာ ပလာယတိ, တေပိ ပုနပ္ပုနံ တတ္ထေဝ ဥဒကံ အာသိဉ္စန္တိ, တုစ္ဆကုမ္ဘေ ပန ဩလောကေန္တာပိ နတ္ထိ။ အယံ မေ အဋ္ဌမော သုပိနော, ကိမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ကိမဿာပိ အနာဂတေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ လောကော ပရိဟာယိဿတိ, ရဋ္ဌံ နိရောဇံ ဘဝိဿတိ, ရာဇာနော ဒုဂ္ဂတာ ကပဏာ ဘဝိဿန္တိ။ ယော ဣဿရော ဘဝိဿတိ, တဿ ဘဏ္ဍာဂါရေ သတသဟဿမတ္တာ ကဟာပဏာ ဘဝိဿန္တိ, တေ ဧဝံ ဒုဂ္ဂတာ သဗ္ဗေ ဇာနပဒေ အတ္တနောဝ ကမ္မေ ကာရေဿန္တိ, ဥပဒ္ဒုတာ မနုဿာ သကေ ကမ္မန္တေ ဆဍ္ဍေတွာ ရာဇူနညေဝ အတ္ထာယ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာနိ ဝပန္တာ ရက္ခန္တာ လာယန္တာ မဒ္ဒန္တာ ပဝေသေန္တာ ဥစ္ဆုခေတ္တာနိ ကရောန္တာ ယန္တာနိ ကရောန္တာ ယန္တာနိ ဝါဟေန္တာ ဖာဏိတာဒီနိ ပစန္တာ ပုပ္ဖာရာမေ စ ဖလာရာမေ စ ကရောန္တာ တတ္ထ တတ္ထ နိပ္ဖန္နာနိ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒီနိ အာဟရိတွာ ရညော ကောဋ္ဌာဂါရမေဝ ပူရေဿန္တိ, အတ္တနော ဂေဟေသု တုစ္ဆကောဋ္ဌေ ဩလောကေန္တာပိ န ဘဝိဿန္တိ, တုစ္ဆကုမ္ဘေ အနောလောကေတွာ ပူရိတကုမ္ဘေ ပူရဏသဒိသမေဝ ဘဝိဿတိ။ ကိံ တေနာနိ အမှာကံ တေ ဘယံ နတ္ထိ, နဝမံ ကထေဟီတိ။

(၉) ဘန္တေ, ဧကံ ပဉ္စဝဏ္ဏပဒုမသဉ္ဆန္နံ ဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗတောတိတ္ထံ ပေါက္ခရဏိံ အဒ္ဒသံ။ သမန္တတော ဒွိပဒစတုပ္ပဒါ ဩတရိတွာ တတ္ထ ပါနီယံ ပိဝန္တိ။ တဿာ မဇ္ဈေ ဂမ္ဘီရဋ္ဌာနေ ဥဒကံ အာဝိလံ, တီရပ္ပဒေသေသု ဒွိပဒစတုပ္ပဒါနံ အက္ကမနဋ္ဌာနေ အစ္ဆံ ဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ။ ဧဝံ အဒ္ဒသံ။ အယံ မေ နဝမော သုပိနော, ကိမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ကိမဿာပိ အနာဂတေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ ရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂတိံ ဂစ္ဆန္တာ ရဇ္ဇံ ကာရေဿန္တိ, ဓမ္မေန ဝိနိစ္ဆယံ နာမ န ဒဿန္တိ, လဉ္စဝိတ္တကာ ဘဝိဿန္တိ ဓနလောလာ, ရဋ္ဌဝါသိကေသု နေသံ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယာ နာမ န ဘဝိဿန္တိ, ကက္ခဠာ ဖရုသာ ဥစ္ဆုယန္တေ ဥစ္ဆုဂဏ္ဌိကာ ဝိယ မနုဿေ ပီဠေန္တာ နာနပ္ပကာရေန ဗလိံ ဥပ္ပာဒေန္တာ ဓနံ ဂဏှိဿန္တိ။ မနုဿာ ဗလိပီဠိတာ ကိဉ္စိ ဒာတုံ အသက္ကောန္တာ ဂါမနိဂမာဒယော ဆဍ္ဍေတွာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ ဝါသံ ကပ္ပေဿန္တိ, မဇ္ဈိမဇနပဒေါ သုညော ဘဝိဿတိ, ပစ္စန္တော ဃနဝါသော ဘဝိဿတိ, ယထာ ပေါက္ခရဏိယာ မဇ္ဈေ ဥဒကံ အာဝိလံ ပရိယန္တေ ဝိပ္ပသန္နံ။ ကိံ တေနာနိ အမှာကံ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ဒသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၀) ဘန္တေ, ဧကိဿာယေဝ ကုမ္ဘိယာ ပစ္စမာနံ ဩဒနံ အပါကံ အဒ္ဒသံ “အပါက”န္တိ ဝိစာရေတွာ ဝိဘဇိတွာ ဌပိတံ ဝိယ တိဟာကာရေဟိ ပစ္စမာနံ, ဧကသ္မိံ ပဿေ အတိကိလိန္နော ဟောတိ, ဧကသ္မိံ ဥတ္တဏ္ဍုလော, ဧကသ္မိံ သုပက္ကောတိ။ အယံ မေ ဒသမော သုပိနော, ကိမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ကိမဿာပိ အနာဂတေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ ရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေသု အဓမ္မိကေသု ရာဇယုတ္တာပိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာပိ နေဂမဇာနပဒါပီတိ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ မနုဿာ အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, တတော တေသံ အာရက္ခဒေဝတာ, ဗလိပဋိဂ္ဂါဟိကာ ဒေဝတာ, ရုက္ခဒေဝတာ, အာကာသဋ္ဌဒေဝတာတိ ဧဝံ ဒေဝတာပိ အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ။ အဓမ္မိကရာဇူနံ ရဇ္ဇေ ဝါတာ ဝိသမာ ခရာ ဝါယိဿန္တိ, တေ အာကာသဋ္ဌဝိမာနာနိ ကမ္ပေဿန္တိ, တေသု ကမ္ပိတေသု ဒေဝတာ ကုပိတာ ဒေဝံ ဝဿိတုံ န ဒဿန္တိ, ဝဿမာနောပိ သကလရဋ္ဌေ ဧကပ္ပဟာရေန န ဝဿိဿတိ, ဝဿမာနောပိ သဗ္ဗတ္ထ ကသိကမ္မဿ ဝါ ဝပ္ပကမ္မဿ ဝါ ဥပကာရကော ဟုတွာ န ဝဿိဿတိ။ ယထာ စ ရဋ္ဌေ, ဧဝံ ဇနပဒေပိ ဂါမေပိ ဧကတဠာကေပိ ဧကသရေပိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ န ဝဿိဿတိ, တဠာကဿ ဥပရိဘာဂေ ဝဿန္တော ဟေဋ္ဌာဘာဂေ န ဝဿိဿတိ, ဟေဋ္ဌာ ဝဿန္တော ဥပရိ န ဝဿိဿတိ။ ဧကသ္မိံ ဘာဂေ သဿံ အတိဝဿေန နဿိဿတိ, ဧကသ္မိံ အဝဿနေန မိလာယိဿတိ, ဧကသ္မိံ သမ္မာ ဝဿမာနော သမ္ပာဒေဿတိ။ ဧဝံ ဧကဿ ရညော ရဇ္ဇေ ဝုတ္တသဿာ တိပ္ပကာရာ ဘဝိဿန္တိ ဧကကုမ္ဘိယာ ဩဒနော ဝိယ။ ကိံ တေနာနိ အမှာကံ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ဧကာဒသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၁) ဘန္တေ, သတသဟဿဂ္ဃနိကံ စန္ဒနသာရံ ပူတိတက္ကေန ဝိက္ကိဏန္တေ အဒ္ဒသံ။ အယံ မေ ဧကာဒသမော သုပိနော, ကိမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ကိမဿာပိ အနာဂတေယေဝ မယှံ သာသနေ ပရိဟာယန္တေ ဝိပါကော

ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ ပစ္စယလောလာ အလဇ္ဇီ ဘိက္ခူ ဗဟူ ဘဝိဿန္တိ, တေ မယာ ပစ္စယလောလုပ္ပံ နိမ္မထေတွာ ကထိတဓမ္မဒေသနံ စီဝရာဒိစတုပစ္စယဟေတု ပရေသံ ဒေသေဿန္တိ, ပစ္စယေဟိ မုစ္ဆိတာ နိဿရဏပက္ခေ ဌိတာ နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ ကတွာ ဒေသေတုံ န သက္ခိဿန္တိ, ကေဝလံ "ပဒဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိဉ္စေဝ မဓုရသဒ္ဒဉ္စ သုတွာ မဟန္တာနိ စီဝရာဒီနိ ဒဿန္တီ" ဣစ္စေဝံ ဒေသေဿန္တိ။ အပရေ အန္တရဝီထိစတုက္ကရာဇဒွါရာဒီသု နိသီဒိတွာ ကဟာပဏအဍ္ဎကဟာပဏပါဒမာသကရူပါဒီနိပိ နိဿာယ ဒေသေဿန္တိ။ ဣတိ မယာ နိဗ္ဗာနဂ္ဃနကံ ကတွာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ စတုပစ္စယတ္ထာယ စေဝ ကဟာပဏအဍ္ဎကဟာပဏာဒီနံ အတ္ထာယ စ ဝိက္ကိဏိတွာ ဒေသေန္တာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ စန္ဒနသာရံ ပူတိတက္ကေန ဝိက္ကိဏန္တာ ဝိယ ဘဝိဿန္တိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ဒွါဒသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၂) ဘန္တေ, တုစ္ဆလာဗူနိ ဥဒကေ သီဒန္တာနိ အဒ္ဒသံ, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿပိ အနာဂတေ အဓမ္မိကရာဇကာလေ လောကေ ဝိပရိဝတ္တန္တေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ တဒါ ဟိ ရာဇာနော ဇာတိသမ္ပန္နာနံ ကုလပုတ္တာနံ ယသံ န ဒဿန္တိ, အကုလီနာနံယေဝ ဒဿန္တိ, တေ ဣဿရာ ဘဝိဿန္တိ, ဣတရေ ဒလိဒ္ဒါ။ ရာဇသမ္မုခေပိ ရာဇဒွါရေပိ အမစ္စသမ္မုခေပိ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေပိ တုစ္ဆလာဗုသဒိသာနံ အကုလီနာနံယေဝ ကထာ ဩသီဒိတွာ ဌိတာ ဝိယ နိစ္စလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ ဘဝိဿတိ။ သင်္ဃသန္နိပါတေသုပိ သင်္ဃကမ္မဂဏကမ္မဋ္ဌာနေသု စေဝ ပတ္တစီဝရပရိဝေဏာဒိဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေသု စ ဒုဿီလာနံ ပါပပုဂ္ဂလာနံယေဝ ကထာ နိယျာနိကာ ဘဝိဿတိ, န လဇ္ဇီဘိက္ခူနန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ တုစ္ဆလာဗုသီဒနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, တေရသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၃) ဘန္တေ, မဟန္တမဟန္တာ ကူဋာဂါရပ္ပမာဏာ ဃနသိလာ နာဝါ ဝိယ ဥဒကေ ပ္လဝမာနာ အဒ္ဒသံ, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿပိ တာဒိသေယေဝ ကာလေ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ တဒါ ဟိ အဓမ္မိကရာဇာနော အကုလီနာနံ ယသံ ဒဿန္တိ, တေ ဣဿရာ ဘဝိဿန္တိ, ကုလီနာ ဒုဂ္ဂတာ။ တေသု န ကေစိ ဂါရဝံ ကရိဿန္တိ, ဣတရေသုယေဝ ကရိဿန္တိ။ ရာဇသမ္မုခေ ဝါ အမစ္စသမ္မုခေ ဝါ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ဝါ ဝိနိစ္ဆယကုသလာနံ ဃနသိလာသဒိသာနံ ကုလပုတ္တာနံ ကထာ န ဩဂါဟိတွာ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။ တေသု ကထေန္တေသု "ကိံ ဣမေ ကထေန္တီ"တိ ဣတရေ ပရိဟာသမေဝ ကရိဿန္တိ။ ဘိက္ခုသန္နိပါတေသုပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ဌာနေသု နေဝ ပေသလေ ဘိက္ခူ ဂရုကာတဗ္ဗေ မညိဿန္တိ, နာပိ တေသံ ကထာ ပရိယောဂါဟိတွာ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ, သိလာနံ ပ္လဝနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, စုဒ္ဒသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၄) ဘန္တေ, ခုဒ္ဒကမဓုကပုပ္ဖပ္ပမာဏာ မဏ္ဍူကိယော မဟန္တမဟန္တေ ကဏှသပ္ပေ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ ဥပ္ပလနာဠေ ဝိယ ဆိန္ဒိတွာ ဆိန္ဒိတွာ မံသံ ခါဒိတွာ ဂိလန္တိယော အဒ္ဒသံ, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿပိ လောကေ ပရိဟာယန္တေ အနာဂတေ ဧဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ တဒါ ဟိ မနုဿာ တိဗ္ဗရာဂဇာတိကာ ကိလေသာနုဝတ္တကာ ဟုတွာ တရုဏတရုဏာနံ အတ္တနော ဘရိယာနံ ဝသေ ဝတ္တိဿန္တိ, ဂေဟေ ဒါသကမ္မကရာဒယောပိ ဂေါမဟိံသာဒယောပိ ဟိရညသုဝဏ္ဏမ္ပိ သဗ္ဗံ တာသညေဝ အာယတ္တံ ဘဝိဿတိ။ "အသုကံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဝါ ပရိစ္ဆဒါဒိဇာတံ ဝါ ကဟ"န္တိ ဝုတ္တေ "ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ ဟောတု, ကိံ တုယှိမိနာ ဗျာပါရေန, တွံ မယှံ ဃရေ သန္တံ ဝါ အသန္တံ ဝါ ဇာနိတုကာမော ဇာတော"တိ ဝတွာ နာနပ္ပကာရေဟိ အက္ကောသိတွာ မုခသတ္တီဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ဒါသစေဋေ ဝိယ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ အတ္တနော ဣဿရိယံ ပဝတ္တေဿန္တိ။ ဧဝံ မဓုကပုပ္ဖပ္ပမာဏာနံ မဏ္ဍူကပေါတိကာနံ အာသီဝိသေ ကဏှသပ္ပေ ဂိလနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ပန္နရသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၅) ဘန္တေ, ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ဂါမဂေါစရံ ကာကံ ကဉ္စနဝဏ္ဏတာယ "သုဝဏ္ဏာ"တိ လဒ္ဓနာမေ သုဝဏ္ဏရာဇဟံသေ ပရိဝါရေန္တေ အဒ္ဒသံ, ဣမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ဣမဿာပိ အနာဂတေ ဒုဗ္ဗလရာဇကာလေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ အနာဂတသ္မိဉှိ ရာဇာနော ဟတ္ထိသိပ္ပါဒီသု အကုသလာ ယုဒ္ဓေသု အဝိသာရဒါ ဘဝိဿန္တိ, တေ အတ္တနော ရဇ္ဇဝိပတ္တိံ အာသင်္ကမာနာ သမာနဇာတိကာနံ ကုလပုတ္တာနံ ဣဿရိယံ အဒတွာ အတ္တနော ပါဒမူလိကနှာပကကပ္ပကာဒီနံ ဒဿန္တိ, ဇာတိဂေါတ္တသမ္ပန္နာ ကုလပုတ္တာ ရာဇကုလေ ပတိဋ္ဌံ အလဘမာနာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတုံ အသမတ္ထာ ဟုတွာ ဣဿရိယေ ဌိတေ ဇာတိဂေါတ္တဟီနေ အကုလီနေ ဥပဋ္ဌဟန္တာ ဝိစ

ရိဿန္တိ, သုဝဏ္ဏရာဇဟံသေဟိ ကာကဿ ပရိစရိတကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ, သောဠသမံ ကထေဟီတိ။

(၁၆) ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ ဒီပိနော ဧဠကေ ခါဒန္တိ, အဟံ ပန ဧဠကေ ဒီပိနော အနုဗန္ဓိတွာ မုရုမုရူတိ ခါဒန္တေ အဒ္ဒသံ။ အထညေ တသာ ဝကာ ဧဠကေ ဒူရတောဝ ဒိသွာ တသိတာ တာသပ္ပတ္တာ ဟုတွာ ဧဠကာနံ ဘယာ ပလာယိတွာ ဂုမ္ဗဂဟနာဒီနိ ပဝိသိတွာ နိလီယိံသု, တေဟံ အဒ္ဒသံ, ကိမဿ ကော ဝိပါကောတိ? ကိမဿပိ အနာဂတေ အဓမ္မိကရာဇကာလေယေဝ ဝိပါကော ဘဝိဿတိ။ တဒါ ဟိ အကုလီနာ ရာဇဝလ္လဘာ ဣဿရာ ဘဝိဿန္တိ, ကုလီနာ အပညာတာ ဒုဂ္ဂတာ။ တေ ရာဇဝလ္လဘာ ရာဇာနံ အတ္တနော ကထံ ဂဟာပေတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနာဒီသု ဗလဝန္တော ဟုတွာ ကုလီနာနံ ပဝေဏိအာဂတာနိ ခေတ္တဝတ္ထာဒီနိ “အမှာကံ သန္တကာနိ ဧတာနီ”တိ အဘိယုဉ္ဇိတွာ တေသု “န တုမှာကံ, အမှာက”န္တိ အာဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနာဒီသု ဝိဝဒန္တေသု ဝေတ္တလတာဒီဟိ ပဟရာပေတွာ ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ အပကဍ္ဎာပေတွာ “အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာထ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဝဒထ, ဣဒါနိ တေ ရညော ကထေတွာ ဟတ္ထပါဒစ္ဆေဒနာဒီနိ ကာရေဿာမာ”တိ သန္တဇ္ဇေဿန္တိ။ တေ တေသံ ဘယေန အတ္တနော သန္တကာနိ ဝတ္ထူနိ “တုမှာကံယေဝေတာနိ ဂဏှထာ”တိ နိယျာဒေတွာ အတ္တနော ဂေဟာနိ ပဝိသိတွာ ဘီတာ နိပဇ္ဇိဿန္တိ။ ပါပဘိက္ခူပိ ပေသလေ ဘိက္ခူ ယထာရုစိ ဝိဟေဌေဿန္တိ, တေ ပေသလာ ဘိက္ခူ ပဋိသရဏံ အလဘမာနာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂဟနဋ္ဌာနေသု နိလီယိဿန္တိ။ ဧဝံ ဟီနဇစ္စေဟိ စေဝ ပါပဘိက္ခူဟိ စ ဥပဒ္ဒုတာနံ ဇာတိမန္တကုလပုတ္တာနဉ္စေဝ ပေသလဘိက္ခူနဉ္စ ဧဠကာနံ ဘယေန တသဝကာနံ ပလာယနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ ဣတောနိဒါနမ္ပိ တေ ဘယံ နတ္ထိ။ အယမ္ပိ ဟိ သုပိနော အနာဂတံယေဝ အာရဗ္ဘ ဒိဋ္ဌော။ ဗြာဟ္မဏာ ပန န ဓမ္မသုဓမ္မတာယ တယိ သိနေဟေန ကထယိံသု, “ဗဟုဓနံ လဘိဿာမာ”တိ အာမိသာပေက္ခတာယ ဇီဝိတဝုတ္တိံ နိဿာယ ကထယိံသူတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ သောဠသန္နံ မဟာသုပိနာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေတွာ “န ခေါ, မဟာရာဇ, ဧတရဟိ တွဉ္ဉေဝ ဣမေ သုပိနေ အဒ္ဒသ, ပေါရာဏကရာဇာနောပိ အဒ္ဒသံသု။ ဗြာဟ္မဏာပိ နေသံ ဧဝမေဝ ဣမေ သုပိနေ ဂဟေတွာ ယညမုခေ ခိပိံသု, တတော ပဏ္ဍိတေဟိ ဒိန္နနယေန ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိံသု။ ပေါရာဏကာ ပဏ္ဍိတာပိ နေသံ ဣမေ သုပိနေ ကထေန္တာ ဣမိနာဝ နိယာမေန ကထယိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စေဝ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဝိဟရတိ။ တဒါ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော ဣမိနာဝ နိယာမေန ဣမေ သုပိနေ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေဝ ယညံ ယဇိတုံ အာရဘိံသု။ တေသု ပုရောဟိတဿ အန္တေဝါသိကမာဏဝေါ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော အာစရိယံ အာဟ – “အာစရိယ, တုမှေဟိ မယံ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှာပိတာ, နနု တေသု ဧကံ မာရေတွာ ဧကဿ သောတ္ထိကမ္မဿ ကာရဏံ နာမ နတ္ထီ”တိ။ တာတ, ဣမိနာ ဥပါယေန အမှာကံ ဗဟုဓနံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တွံ ပန ရညော ဓနံ ရက္ခိတုကာမော မညေတိ။ မာဏဝေါ “တေန ဟိ, အာစရိယ, တုမှေ တုမှာကံ ကမ္မံ ကရောထ, အဟံ တုမှာကံ သန္တိကေ ကိံ ကရိဿာမီ”တိ ဝိစရန္တော ရညော ဥယျာနံ အဂမာသိ။

တံ ဒိဝသမေဝ ဗောဓိသတ္တောပိ တံ ကာရဏံ ဉတွာ “အဇ္ဇ မယိ မနုဿပထံ ဂတေ မဟာဇနဿ ဗန္ဓနာ မောက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ အာကာသေန ဂန္တွာ ဥယျာနေ ဩတရိတွာ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ။ မာဏဝေါ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ပဋိသန္ထာရမကာသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တေန သဒ္ဓိံ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကိံ နု ခေါ, မာဏဝ, ရာဇာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘန္တေ, ရာဇာ နာမ ဓမ္မိကော, အပိစ ခေါ တံ ဗြာဟ္မဏာ အတိတ္ထေ ပက္ခန္ဒာပေ”န္တိ။ ရာဇာ သောဠသ သုပိနေ ဒိသွာ ဗြာဟ္မဏာနံ အာရောစေသိ။ ဗြာဟ္မဏာ “ယညံ ယဇိဿာမာ”တိ အာရဒ္ဓါ။ ကိံ နု ခေါ, ဘန္တေ, “အယံ နာမ ဣမေသံ သုပိနာနံ နိပ္ဖတ္တီ”တိ ရာဇာနံ သညာပေတွာ တုမှာကံ မဟာဇနံ ဘယာ မောစေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ မယံ ခေါ, မာဏဝ, ရာဇာနံ န ဇာနာမ, ရာဇာပိ အမှေ န ဇာနာတိ။ သစေ ပန ဣဓာဂန္တွာ ပုစ္ဆေယျ, ကထေယျာမဿ မယန္တိ။ မာဏဝေါ “အဟံ, ဘန္တေ, တံ အာနေဿာမိ, တုမှေ မမာဂမနံ ဥဒိက္ခန္တာ မုဟုတ္တံ နိသီဒထာ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ပဋိဇာနာပေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “မဟာရာဇ, ဧကော အာကာသစာရိကော တာပသော တုမှာကံ ဥယျာနေ ဩတရိတွာ ‘တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌသုပိနာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေဿာမီ’တိ တုမှေ ပက္ကောသတီ”တိ အာဟ။

ရာဇာ တဿ ကထံ သုတွာ တာဝဒေဝ မဟန္တေန ပရိတရေန ဥယ္ယာနံ ဂန္တွာ တာပသံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိ သိန္နော ပုစ္ဆိ “တုမှေဟိ ကိရ, ဘန္တေ, မယာ ဒိဋ္ဌသုပိနာနံ နိပ္ဖတ္တိ ဉာနာထာ”တိ? “အာမ, မဟာရာဇာ”တိ။ “တေန ဟိ ကထေထာ”တိ။ “ကထေမိ, မဟာရာဇ, ယထာဒိဋ္ဌေ တာဝ သုပိနေ မံ သာဝေဟီ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ရာဇာ –

၇၇. “ဥသဘာ ရုက္ခာ ကဝိယော ဂဝါ စ၊
အဿော ကံသော သိင်္ဂါလီ စ ကုမ္ဘော။
ပောက္ခရဏီ စ အပာကစန္ဒနံ။

“လာဗူနိ သီဒန္တိ သိလာ ပ္လဝန္တိ၊ မဏ္ဍူကိယော ကဏှသပ္ပေ ဂိလန္တိ။
ကာကံ သုဝဏ္ဏာ ပရိဝါရယန္တိ၊ တသာ ဝကာ ဧဠကာနံ ဘယာ ဟီ”တိ။ –

ဝတွာ ပသေနဒိရညာ ကထိတနိယာမေနေဝ သုပိနေ ကထေသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ တေသံ ဣအနိ သတ္ထာရာ ကထိတနိယာမေနေဝ ဝိတ္ထာရတော နိပ္ဖတ္တိံ ကထေတွာ ပရိယော သာနေ သယံ ဣဒံ ကထေသိ –

“ဝိပရိယာသော ဝတ္တတိ နယိဓ မတ္ထိ” တိ။

တတ္ထာယမတ္ထော – အယံ, မဟာရာဇ, ဣမေသံ သုပိနာနံ နိပ္ဖတ္တိ။ ယံ ပနေတံ တေသံ ပဋိဃာတတ္ထာယ ယည ကမ္မံ ဝတ္တတိ, တံ **ဝိပရိယာသော ဝတ္တတိ** ဝိပရီတတော ဝတ္တတိ, ဝိပလ္လာသေန ဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? ဣမေသဉှိ နိပ္ဖတ္တိ နာမ လောကဿ ဝိပရိဝတ္တနကာလေ, အကာရဏဿ ကာရဏန္တိ ဂဟဏကာ လေ, ကာရဏဿ အကာရဏန္တိ ဆဍ္ဍနကာလေ, အဘူတဿ ဘူတန္တိ ဂဟဏကာလေ, ဘူတဿ အဘူတန္တိ ဇဟ နကာလေ, အလဇ္ဇီနံ ဥဿန္နကာလေ, လဇ္ဇီနဉ္စ ပရိဟီနကာလေ ဘဝိဿတိ။ **နယိဓ မတ္ထီ** တိ ဣအနိ ပန တဝ တ မမ တ ကာလေ ဣဓ ဣမသ္မိံ ပုရိသယုဂေ ဝတ္တမာနေ ဧတေသံ နိပ္ဖတ္တိ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဧတေသံ ပဋိဃာတာယ ဝတ္တမာနံ ယ ညကမ္မံ ဝိပလ္လာသေန ဝတ္တတိ, အလံ တေန။ နတ္ထိ တေ ဣတောနိဒါနံ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါတိ မဟာပုရိသော ရာဇာနံ သမဿာသေတွာ မဟာဇနံ ဗန္ဓနာ မောစေတွာ ပုန အာကာသေ ဌတွာ ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ ပဉ္စသု သီလေ သု ပတိဋ္ဌာပေတွာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ, မဟာရာဇ, ဗ္ရာဟ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ပသုဃာတယညံ မာ ယဇီ”တိ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အာကာသေနေဝ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ ရာဇာပိ တဿ ဩဝါဒေ ဌိတော အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “သုပိနပစ္စယာ တေ ဘယံ နတ္ထိ, ဟာရေတံ ယည”န္တိ ယညံ ဟာရေတွာ မဟာဇနဿ ဇီဝိတအနံ ဒတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, မာဏဝေါ သာရိပုတ္တော, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန ဘဂဝတိ သင်္ဂီတိကာရကာ “ဥသဘာ”တိအာဒီနိ တီဏိ ပအနိ အဋ္ဌကထံ အာရောပေတွာ “လာဗူ နီ”တိအာဒီနိ စတ္တာရိ ပအနိ ဧကံ ကထံ ကတွာ ဧကကနိပါတပါဠိံ အာရောပေသုန္တိ။

မဟာသုပိနဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၇၈] ၈. ဣလ္လိသဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥဘော ခဉ္ဇာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မစ္ဆရိယကောသိယသေဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ရာဇဂဟနဂ ရဿ ကိရ အဝိဒူရေ သက္ကာရံ နာမ နိဂမော အဟောသိ, တတ္ထေကော မစ္ဆရိယကောသိယော နာမ သေဋ္ဌိ အသီတိ ကောဋိဝိဘဝေါ ပဋိဝသတိ။ သော တိဏဂ္ဂေန တေလဗိန္ဒုမတ္တမ္ပိ နေဝ ပရေသံ ဒေတိ, န အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဣတိ တ ဿ တံ ဝိဘဝဇာတံ နေဝ ပုတ္တဒါရာဒီနံ, န သမဏဗ္ရာဟ္မဏာနံ အတ္ထံ အနုဘောတိ, ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတပောက္ခရ ဏီ ဝိယ အပရိဘောဂံ တိဋ္ဌတိ။

သတ္ထာ ကေဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သကလလောကဓာတုယံ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမတ္ထကေ ဝသန္တဿ တဿ သေဋ္ဌိနော သပဇာပတိကဿ သောတာပတ္တိဖလဿ ဥပနိဿယံ အဒ္ဒသ။ တတော ပုရိမဒိဝသေ ပန ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ရာဇဂေဟံ ဂန္တွာ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ ဆာတဇ္ဈတ္တံ ဇနပဒမနုဿံ ကုမ္မာသပူရံ ကပလ္လပူဝံ ခါဒန္တံ ဒိသွာ တတ္ထ ပိပါသံ ဥပ္ပာဒေတွာ အတ္တနော ဃရံ ဂန္တွာ စိန္တေသိ “သစာဟံ ‘ကပလ္လပူဝံ ခါဒိတုကာမောမှီ’တိ ဝက္ခာမိ, ဗဟူ မယာ သဒ္ဓိံ ခါဒိတုကာမာ ဘဝိဿန္တိ, ဧဝံ မေ ဗဟူနိ တဏ္ဍုလသပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ ပရိက္ခယံ ဂမိဿန္တိ, န ကဿစိ ကထေဿာမီ”တိ တဏှံ အဓိဝါသေန္တော ဝိစရတိ။ သော ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဥပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုကဇာတော ဓမနိသန္ထတဂတ္တော ဇာတော ။ တတော တဏှံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကံ ဥပဂူဟိတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဧဝံဂတောပိ ဓနဟာနိဘယေန ကဿစိ ကိဉ္စိ န ကထေသိ။

အထ နံ ဘရိယာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇိတွာ “ကိံ တေ သာမိ, အဖာသုက”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “န မေ ကိဉ္စိ အဖာသုကံ အတ္ထီ”တိ။ “ကိံ နု ခေါ တေ ရာဇာ ကုပိတော”တိ? “ရာဇာပိ မေ န ကုပ္ပတီ”တိ။ “အထ ကိံ တေ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝါ ဒါသကမ္မကရာဒီဟိ ဝါ ကိဉ္စိ အမနာပံ ကတံ အတ္ထီ”တိ? “ဧဝရူပမ္ပိ နတ္ထီ”တိ။ “ကိသ္မိဉ္စိ ပန တေ တဏှာ အတ္ထီ”တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ဓနဟာနိဘယေန ကိဉ္စိ အဝတွာ နိဿဒ္ဒောဝ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ဘရိယာ “ကထေဟိ, သာမိ, ကိသ္မိံ တေ တဏှာ”တိ အာဟ။ သော ဝစနံ ပရိဂိလန္တော ဝိယ “အတ္ထိ မေ ဧကာ တဏှာ”တိ အာဟ။ “ကိံ တဏှာ, သာမီ”တိ? “ကပလ္လပူဝံ ခါဒိတုကာမောမှီ”တိ။ “အထ ကိမတ္ထံ န ကထေသိ, ကိံ တွံ ဒလိဒ္ဒော, ဣဒါနိ သကလသက္ခရနိဂမဝါသီနံ ပဟောနကေ ကပလ္လပူဝေ ပစိဿာမီ”တိ? “ကိံ တေ ဧတေဟိ, တေ အတ္တနော ကမ္မံ ကတွာ ခါဒိဿန္တီ”တိ? “တေန ဟိ ဧကရစ္ဆဝါသီနံ ပဟောနကေ ပစာမီ”တိ။ ဇာနာမဟံ တဝ မဟဒ္ဓနဘာဝန္တိ။ “တေန ဟိ ဣမသ္မိံ ဂေဟမတ္တေ သဗ္ဗေသံ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီ”တိ။ “ဇာနာမဟံ တဝ မဟဇ္ဈာသယဘာဝ”န္တိ။ “တေန ဟိ တေ ပုတ္တဒါရမတ္တဿေဝ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီ”တိ။ “ကိံ ပန တေ ဧတေဟီ”တိ? “တေန ဟိ တုယှဉ္စ မယှဉ္စ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီ”တိ။ “တွံ ကိံ ကရိဿသီ”တိ? “တေန ဟိ ဧကဿေဝ တေ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီ”တိ။ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပစ္စမာနံ ဗဟူ ပစ္စာသီသန္တိ, သကလတဏ္ဍုလေ ဌပေတွာ ဘိန္နတဏ္ဍုလေ စ ဥဒ္ဓနကပလ္လာဒီနိ စ အာဒါယ ထောကံ ခီရသပ္ပိမဓုဖာဏိတဉ္စ ဂဟေတွာ သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိမတလံ အာရုယှ ပစ, တတ္ထာဟံ ဧကကောဝ နိသီဒိတွာ ခါဒိဿာမီ”တိ။ သာ “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ ဂါဟာပေတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ ဒါသိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ သေဋ္ဌိံ ပက္ကောသာပေသိ။ သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒွါရာနိ ပိဒဟန္တော သဗ္ဗဒွါရေသု သူစိဃဋိကာနိ ဒတွာ သတ္တမတလံ အဘိရုဟိတွာ တတ္ထာပိ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ နိသီဒိ။ ဘရိယာပိဿ ဥဒ္ဓနေ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ကပလ္လံ အာရောပေတွာ ပူဝေ ပစိတုံ အာရဘိ။

အထ သတ္ထာ ပါတောဝ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အာမန္တေသိ, “ဧသော, မောဂ္ဂလ္လာန, ရာဇဂဟနဂရဿ အဝိဒူရေ သက္ခရနိဂမေ မစ္ဆရိယကောသိယသေဋ္ဌိ ‘ကပလ္လပူဝေ ခါဒိဿာမီ’တိ အညေသံ ဒဿနဘယေန သတ္တဘူမိကေ ပါသာဒေ ကပလ္လပူဝေ ပစာပေတိ။ တွံ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ သေဋ္ဌိံ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ ဥဘောပိ ဇယမ္ပတိကေ ပူဝေ စ ခီရသပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ စ ဂါဟာပေတွာ အတ္တနော ဗလေန ဇေတဝနံ အာနေဟိ။ အဇ္ဇာဟံ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိဿာမိ, ပူဝေဟေဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကရိဿာမီ”တိ။ ထေရော “သာဓု, ဘန္တေ”တိ သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာဝဒေဝ ဣဒ္ဓိဗလေန တံ နိဂမံ ဂန္တွာ တဿ ပါသာဒဿ သီဟပဉ္စရဒွါရေ သုနိဝတ္ထော သုပါရုတော အာကာသေယေဝ မဏိရူပကံ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။

မဟာသေဋ္ဌိနော ထေရံ ဒိသွာဝ ဟဒယမံသံ ကမ္ပိ။ သော “အဟံ ဧဝရူပါနညေဝ ဘယေန ဣမံ ဌာနံ အာဂတော, အယဉ္စ အာဂန္တွာ ဝါတပါနဒွါရေ ဌိတော”တိ ဂဟေတဗ္ဗဂဟဏံ အပဿန္တော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တလောဏသက္ခရာ ဝိယ ဒေါသေန တဋတဋာယန္တော ဧဝမာဟ “သမဏ, အာကာသေ ဌတွာ တွံ ကိံ လဘိဿသိ, အာကာသေ အပဒေ ပဒံ ဒဿေတွာ စင်္ကမန္တောပိ နေဝ လဘိဿသီ”တိ။ ထေရော တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အပရာပရံ စင်္ကမိ။ သေဋ္ဌိ “စင်္ကမန္တော ကိံ လဘိဿသိ, အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒမာနောပိ န လဘိဿသိယေဝါ”တိ အာဟ။ ထေရော ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ “နိသိန္နော ကိံ လဘိဿသိ, အာဂန္တွာ ဝါတပါနဥမ္မာရေ ဌိတောပိ န လဘိဿသီ”တိ အာဟ။ အထ ထေရော ဥမ္မာရေ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ “ဥမ္မာရေ ဌိတော ကိံ လဘိဿသိ, ဓူမာယန္တောပိ န လဘိဿသိယေဝါ”တိ အာဟ။ ထေရော ဓူမာယိ, သကလပါသာဒော ဧကဓူမော အဟောသိ, သေဋ္ဌိနော အက္ခီနံ သူစိ

ယာ ဝိဇ္ဈနကာလော ဝိယ ဇာတော။ ဂေဟဇ္ဈာယနဘယေန ပန နံ "ပဗ္ဗလန္တောပိ န လဘိဿသီ"တိ အဝတ္တာ စိန္တေသိ "အယံ သမဏော သုဋ္ဌု လက္ခေ, အလဒ္ဓာ န ဂမိဿတိ, ကေမဿ ပူဝံ အပေဿာမီ"တိ ဘရိယံ အာဟ – "ဘဒ္ဒေ, ကော ခုဒ္ဒကပူဝံ ပစိတ္ဝာ သမဏဿ ဒတ္ဝာ ဥယျောဇေဟိ န"န္တိ။ သာ ထောကညေဝ ပိဋ္ဌံ ကပလ္လပာတိယံ ပက္ခိပိ, မဟာပူဝေ ဟုတ္ဝာ သကလပာတိံ ပူရေတွာ ဥဒ္ဓုမာတော အဋ္ဌာသိ။

သေဋ္ဌိ တံ ဒိသွာ "ဗဟု တယာ ပိဋ္ဌံ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီ"တိ သယမေဝ ဒဗ္ဗိကဏ္ဏေန ထောကတရံ ပိဋ္ဌံ ဂဟေတွာ ပက္ခိပိ, ပူဝေ ပုရိမပူဝတော မဟန္တတရော ဇာတော။ ဧဝံ ယံ ယံ ပစတိ, သော သော မဟန္တမဟန္တောဝ ဟောတိ။ သော နိဗ္ဗိန္နော ဘရိယံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ, ဣမဿ ဧကံ ပူဝံ ဒေဟီ"တိ။ တဿာ ပစ္ဆိတော ဧကံ ပူဝံ ဂဏှန္တိယာ သဗ္ဗေ ဧကာဗဒ္ဓာ အလ္လီယိံသု။ သာ သေဋ္ဌိံ အာဟ "သာမိ, သဗ္ဗေ ပူဝါ ဧကတော လဂ္ဂါ, ဝိသုံ ကာတုံ န သက္ကောမီ"တိ။ "အဟံ ကရိဿာမီ"တိ သောပိ ကာတုံ နာသက္ခိ။ ဥဘော ဇနာ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ ကဍ္ဎန္တာပိ ဝိယောဇေတုံ နာသက္ခိံသုယေဝ။ အထဿ ပူဝေဟိ သဒ္ဓိံ တယမန္တဿေဝ သရီရတော သေဒါ မုစ္စိံသု, ပိပါသာ စ ပစ္ဆိဇ္ဇိ။ တတော ဘရိယံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ, န မေ ပူဝေဟိ အတ္ထော , ပစ္ဆိယာ သဒ္ဓိံယေဝ ဣမဿ ဘိက္ခုဿ ဒေဟီ"တိ။ သာ ပစ္ဆိံ အာဒာယ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သဗ္ဗေ ပူဝေ ထေရဿ အဒါသိ။ ထေရော ဥဘိန္နမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ ကထေသိ, "အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌ"န္တိ အနာဒီနံ ဖလံ ဂဂနတလေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ ဒဿေသိ။

တံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တော သေဋ္ဌိ "ဘန္တေ, အာဂန္တွာ ဣမသ္မိံ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ ပူဝေ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ အာဟ။ ထေရော "မဟာသေဋ္ဌိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ 'ပူဝေ ခာဒိဿာမီ'တိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရေ နိသိန္နော, တုမှာကံ ရုစိယာ သတိ သေဋ္ဌိဘရိယံ ပူဝေ စ ခီရာဒီနိ စ ဂဏှာပေထ, သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာ"တိ အာဟ။ "ကဟံ ပန, ဘန္တေ, ဧတရဟိ သတ္ထာ"တိ? "ဣတော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမတ္တကေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ"တိ။ "ဘန္တေ, ကာလံ အနတိက္ကမိတွာ ဧတ္တကံ အဒ္ဓါနံ ကထံ ဂမိဿာမာ"တိ? "မဟာသေဋ္ဌိ တုမှာကံ ရုစိယာ သတိ အဟံ ဝေ အတ္တနော ဣဒ္ဓိဗလေန နေဿာမိ, တုမှာကံ ဟာသာဒေ သောပာနသီသံ အတ္တနော ဌာနေယေဝ ဘဝိဿတိ, သောပာနပရိယောသာနံ ပန ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကေ ဘဝိဿတိ, ဥပရိပါသာဒာ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဩတရဏကာလမတ္တေန ဝေ ဇေတဝနံ နေဿာမီ"တိ။ သော "သာဓု, ဘန္တေ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ထေရော သောပာနသီသံ တတ္ထေဝ ကတွာ "သောပာနပါဒမူလံ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကေ ဟောတူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ, တထေဝ အဟောသိ။

ဣတိ ထေရော သေဋ္ဌိဉ္စ သေဋ္ဌိဘရိယဉ္စ ဥပရိပါသာဒာ ဟေဋ္ဌာဩတရဏကာလတော ခိပ္ပတရံ ဇေတဝနံ သမ္ပာပေသိ။ တေ ဥဘောပိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ကာလံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ ဘတ္တဂ္ဂံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ မဟာသေဋ္ဌိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒက္ခိဏောဒကံ အဒါသိ, သေဋ္ဌိဘရိယာ တထာဂတဿ ပတ္တေ ပူဝေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာ အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ဂဏှိ, ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူပိ တထေဝ ဂဏှိံသု။ သေဋ္ဌိ ခီရသပ္ပိမဓုဖာဏိတသက္ခရာဒီနိ ဒဒမာနော အဂမာသိ။ သတ္ထာ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေသိ။ မဟာသေဋ္ဌိပိ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ယာဝဒတ္ထံ ခာဒိ, ပူဝါနံ ပရိယောသာနမေဝ န ပညာယတိ, သကလဝိဟာရေ ဘိက္ခူနဉ္စ ဝိဃာသာဒါနဉ္စ ဒိန္နေပိ န ပရိယန္တော ပညာယတိ။ "ဘန္တေ, ပူဝါ ပရိက္ခယံ န ဂစ္ဆန္တီ"တိ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ တေန ဟိ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကေ ဆဍ္ဍေထာတိ။ အထ နေ ဒွါရကောဋ္ဌကဿ အဝိဒူရေ ပဗ္ဘာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍယိံသု။ အဇ္ဇတနာပိ တံ ဌာနံ "ကပလ္လပူဝပဗ္ဘာရော"တွေဝ ပညာယတိ။ မဟာသေဋ္ဌိ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ အနုမောဒနံ အကာသိ။ အနုမောဒနာပရိယောသာနေ ဥဘောပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဒွါရကောဋ္ဌကေ သောပာနံ အာရုယှ အတ္တနော ပါသာဒေယေဝ ပတိဋ္ဌဟိံသု ။ တတော ပဋ္ဌာယ မဟာသေဋ္ဌိ အသီတိကောဋိဓနံ ဗုဒ္ဓသာသနေယေဝ ဝိကိရိ။

ပုနဒိဝသေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇေတဝနံ အာဂမ္မ ဘိက္ခူနံ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ပဋိသလ္လီနေ သာယနှသမယေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ "ပဿထာဝုသော, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿာနုဘာဝံ, အနုပဟစ္စ သဒ္ဓံ အနုပဟစ္စ ဘောဂေ မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိံ မုဟုတ္တေနေဝ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသေဝ န် ကတွာ ပူဝေ ကဟာပေတွာ ဇေတဝနံ အာနေတွာ သတ္ထု သမ္မုခံ ကတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ,

အဟော မဟာနုဘာဝေ ထေရော''တိ ထေရဿ ဂုဏကထံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''ဘိက္ခဝေ, ကုလဒမကေန နာမ ဘိက္ခုနာ ကုလေ အဝိဟေဌေတွာ အကိလမေတွာ ပုပ္ဖတော ရေဏုံ ဂဏှန္တေန ဘမရေန ဝိယ ဥပသင်္ကမိတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဇာနာပေတဗ္ဗ''န္တိ ဝတွာ ထေရံ ပသံသန္တော –

> ''ယထာပိ ဘမရော ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဂန္ဓမဟေဌယံ။
> ပလေတိ ရသမာဒါယ၊ ဧဝံ ဂါမေ မုနီ စရေ''တိ။ (ဓ. ပ. ၄၉) –

ဣမံ ဓမ္မပဒေ ဂါထံ ဝတွာ ဥတ္တရိပိ ထေရဿ ဂုဏံ ပကာသေတုံ ''န ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ မောဂ္ဂလ္လာနေန မစ္ဆရိယ သေဋ္ဌိ ဒမိတော, ပုဗ္ဗေပိ တံ ဒမေတွာ ကမ္မဖလသမ္ဗန္ဓံ ဇာနာပေသိယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိယံ ဣလ္လိသော နာမ သေဋ္ဌိ အဟောသိ အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ပုရိသဒေါသသမန္နာဂတော ခဉ္ဇော ကုဏီ ဝိသမက္ခိမဏ္ဍလော အဿဒ္ဓော အပ္ပသန္နော မစ္ဆရီ, နေဝ အညေသံ ဒေတိ, န သယံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတပေါက္ခရဏီ ဝိယဿ ဂေဟံ အဟောသိ။ မာတာပိတရော ပနဿ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဒါယကာ အနပတိနော။ သော သေဋ္ဌိဌာနံ လဘိတွာ ယေဝ ကုလဝံသံ နာသေတွာ အနသာလံ ဈာပေတွာ ယာစကေ ပောထေတွာ နိက္ကဍ္ဍိတွာ ဓနမေဝ သဏ္ဌာပေသိ။

သော ဧကဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အတ္တနော ဃရံ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ မဂ္ဂကိလန္တံ ဇာနပဒမနုဿံ, ဧကံ သုရာတရကံ, အာဒါယ ပီဌကေ နိသီဒိတွာ အမ္ဗိလသုရာယ ကောသကံ ပူရေတွာ ပူရေတွာ ပူတိမစ္ဆကေန ဥတ္တရိဘင်္ဂေန ပိဝန္တံ ဒိသွာ သုရံ ဟတုကာမော ဟုတွာ စိန္တေသိ ''သစာဟံ သုရံ ပိဝိဿာမိ, မယိ ပိဝန္တေ ဗဟူ ပိဝိတုကာမာ ဘဝိဿန္တိ, ဧဝံ မေ ဓနပရိက္ခယော ဘဝိဿတီ''တိ။ သော တဏှံ အဓိဝါသေန္တော ဝိစရိတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဝိဟတကပ္ပာသော ဝိယ ပဏ္ဍုသရီရော အဟောသိ ဓမနိသန္ထတဂတ္တော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကံ ဥပဂူဟိတွာ နိပဇ္ဇိ။ တမေနံ ဘရိယာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇိတွာ ''ကိံ တေ, သာမိ, အဖာသုက''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ကထိတနိယာမေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''တေန ဟိ ဧကဿေဝ တေ ပဟောနကံ သုရံ ကရောမီ''တိ ပန ဝုတ္တေ ''ဂေဟေ သုရာယ ကာရိယမာနာယ ဗဟူ ပစ္စာသီသန္တိ, အန္တရာပဏတော အာဟရာပေတွာပိ န သက္ကာ ဣဓ နိသိန္နေန ပိဝိတု''န္တိ မာသကမတ္တံ ဒတွာ အန္တရာပဏတော သုရာတရကံ အာဟရာပေတွာ စေဋကေန ကဟာပေတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ နဒီတီရံ ဂန္တွာ မဟာမဂ္ဂသမီပေ ဧကံ ဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ သုရာတရကံ ဌပာပေတွာ ''ဂစ္ဆ တွံ''န္တိ စေဋကံ ဒူရေ နိသီဒါပေတွာ ကောသကံ ပူရေတွာ သုရံ ပာတုံ အာရဘိ။

ပိတာ ပနဿ အနာဒီနံ ပုညာနံ ကတတ္တာ ဒေဝလောကေ သက္ကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ ''ပဝတ္တတိ နု ခေါ မေ အနဂ္ဂံ, ဥဒါဟု နော''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တဿ အပ္ပဝတ္တိံ ဥတွာ, ပုတ္တဿ ကုလဝံသံ နာသေတွာ အနသာလံ ဈာပေတွာ ယာစကေ နိက္ကဍ္ဍိတွာ မစ္ဆရိယဘာဝေ ပတိဋ္ဌာယ ''အညေသံ ဒါတဗ္ဗံ ဘဝိဿတီ''တိ ဘယေန ဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ ဧကကဿေဝ သုရံ ပိဝနဘာဝဉ္စ ဒိသွာ ''ဂစ္ဆာမိ, နံ သဉ္ဇောဘေတွာ ဒမေတွာ ကမ္မဖလသမ္ဗန္ဓံ ဇာနာပေတွာ ဒါနံ ဒါပေတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တနာရဟံ ကရောမီ''တိ မနုဿပထံ ဩတရိတွာ ဣလ္လိသသေဋ္ဌိနာ သဒိသံ ခဉ္ဇံ ကုဏိံ ဝိသမစက္ခုမဏ္ဍလံ အတ္တဘာဝံ နိမ္မိနိတွာ ဗာရာဏသိနဂရံ ပဝိသိတွာ ရညော နိဝေသနဒွါရေ ဌတွာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ အာရောစာပေတွာ ''ပဝိသတူ''တိ ဝုတ္တေ ပဝိသိတွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ ''ကိံ, မဟာသေဋ္ဌိ, အဝေလာယ အာဂတောသီ''တိ အာဟ။ ''အာမ, အာဂတောမှိ, ဒေဝ ဃရေ မေ အသီတိကောဋိမတ္တံ ဓနံ အတ္ထိ, တံ ဒေဝေ အာဟရာပေတွာ အတ္တနော ဘဏ္ဍာကာရံ ပူရာပေတူ''တိ။ ''အလံ မဟာသေဋ္ဌိ, တဝ ဓနတော အမှာကံ ဂေဟေ ဗဟုတရံ ဓန''န္တိ။ ''သစေ, ဒေဝ, တုမှာကံ ကမ္မံ နတ္ထိ, ယထာရုစိယာ ဓနံ ဂဟေတွာ ဒါနံ ဒမ္မီ''တိ။ ''ဒေဟိ, မဟာသေဋ္ဌီ''တိ။ သော ''သာဓု, ဒေဝ''တိ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ ဣလ္လိသသေဋ္ဌိနော ဂေဟံ အဂမာသိ, သဗ္ဗေ ဥပဋ္ဌာကမနုဿာ ပရိဝါရေသုံ, ဧကောပိ ''နာယံ, ဣလ္လိသော''တိ ဇာနိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။

သော ဂေဟံ ပဝိသိတွာ အန္တောဥမ္မာရေ ဌတွာ ဒေါဝါရိကံ ပက္ကောသာပေတွာ “ယော အညော မယာ သမာနရူပေါ အာဂန္တွာ ‘မမေတံ ဂေဟ’န္တိ ပဝိသိတုံ အာဂစ္ဆတိ, တံ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ နီဟရေယျာထာ”တိ ဝတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာရဟေ အာသနေ နိသီဒိတွာ သေဋ္ဌိဘရိယံ ပက္ကောသာပေတွာ သိတာကာရံ ဒဿေတွာ “ဘဒ္ဒေ, ဒါနံ ဒေမာ”တိ အာဟ။ တဿ တံ ဝစနံ သုတွာဝ သေဋ္ဌိဘရိယာ စ ပုတ္တဓီတရော စ ဒါသကမ္မကရာ စ “ဧတ္တကံ ကာလံ ဒါနံ ဒါတုံ စိတ္တမေဝ နတ္ထိ, အဇ္ဇ ပန သုရံ ပိဝိတွာ မုဒုစိတ္တော ဟုတွာ ဒါတုကာမော ဇာတော ဘဝိဿတီ”တိ ဝဒိံသု။ အထ နံ သေဋ္ဌိဘရိယာ “ယထာရုစိယာ ဒေထ, သာမီ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဘေရိဝါဒကံ ပက္ကောသာပေတွာ “‘သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒီဟိ အတ္ထိကာ ဣလ္လိသသေဋ္ဌိဿ ဃရံ ဂစ္ဆန္တူ’န္တိ သကလနဂရေ ဘေရိံ စရာပေဟီ”တိ။ သာ စ တထာ ကာရေသိ။ မဟာဇနော ပစ္ဆိပသိဗ္ဗကာဒီနိ ဂဟေတွာ ဂေဟဒွါရေ သန္နိပတိ။ သက္ကော သတ္တရတနပူရေ ဂဗ္ဘေ ဝိဝရာပေတွာ “တုမှာကံ ဒမ္မိ, ယာဝဒိစ္ဆကံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာ”တိ အာဟ။ မဟာဇနော ဓနံ နီဟရိတွာ မဟာတလေ ရာသိံ ကတွာ အာဘတဘာဇနာနိ ပူရေတွာ ဂစ္ဆတိ။

အညတရော ဇနပဒမနုဿော ဣလ္လိသသေဋ္ဌိနော ဂေါဏေ တဿေဝ ရထေ ယောဇေတွာ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပူရေတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ မဟာမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ တဿ ဂုမ္ဗဿ အဝိဒူရေန ရထံ ပေသေန္တော “ဝဿသတံ ဇီဝ, သာမိ, ဣလ္လိသသေဋ္ဌိ, တံ နိဿာယ ဣဒါနိ မေ ယာဝဇီဝံ ကမ္မံ အကတွာ ဇီဝိတဗ္ဗံ ဇာတံ, တဝေဝ ရထော, တဝေဝ ဂေါဏာ, တဝေဝ ဂေဟေ သတ္တ ရတနာနိ, နေဝ မာတရာ ဒိန္နာနိ, န ပိတရာ, တံ နိဿာယ လဒ္ဓါနိ, သာမီ”တိ သေဋ္ဌိနော ဂုဏကထံ ကထေန္တော ဂစ္ဆတိ။ သော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဘီတတသိတော စိန္တေသိ “အယံ မမ နာမံ ဂဟေတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဝဒတိ, ကစ္စိ နု ခေါ မမ ဓနံ ရညာ လောကဿ ဒိန္န”န္တိ ဂုမ္ဗာ နိက္ခမိတွာ ဂေါဏေ စ ရထဉ္စ သဉ္ဇာနိတွာ “အရေ, စေဋက, မယှံ ဂေါဏာ, မယှံ ရထော”တိ ဝတွာ ဂန္တွာ ဂေါဏေ နာသာရဇ္ဇုယံ ဂဏှိ, ဂဟပတိကော ရထာ ဩရုယှ “အရေ, ဒုဋ္ဌစေဋက, ဣလ္လိသမဟာသေဋ္ဌိ သကလနဂရဿ ဒါနံ ဒေတိ, တွံ ကိံ အဟောသီ”တိ ပက္ခန္ဒိတွာ အသနိ ပါတေန္တော ဝိယ ခန္ဓေ ပဟရိတွာ ရထံ အာဒါယ အဂမာသိ။ သော ပုန ကမ္ပမာနော ဥဋ္ဌာယ ပံသုံ ပုဉ္ဆိတွာ ပုဉ္ဆိတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ရထံ ဂဏှိ, ဂဟပတိကော ရထာ ဩတရိတွာ ကေသေသု ဂဟေတွာ ဩဏာမေတွာ ကပ္ပရပဟာရေဟိ ကောဋ္ဋေန္တော ဂလေ ဂဟေတွာ အာဂတမဂ္ဂါဘိမုခံ ခိပိတွာ ပက္ကာမိ။ ဧတ္တာဝတာဿ သုရာမဒေါ ဆိဇ္ဇိ။ သော ကမ္ပမာနော ဝေဂေန နိဝေသနဒွါရံ ဂန္တွာ ဓနံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တေ မဟာဇနေ ဒိသွာ “အမ္ဘော ကိံ နာမေတံ, ကိံ ရာဇာ မမ ဓနံ ဝိလုမ္ပာပေတီ”တိ တံ တံ ဂန္တွာ ဂဏှာတိ, ဂဟိတဂဟိတာ ပဟရိတွာ ပါဒမူလေယေဝ ပါတေန္တိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဂေဟံ ပဝိသိတုံ အာရဘိ။ ဒွါရပါလာ “အရေ, ဒုဋ္ဌဂဟပတိ, ကဟံ ပဝိသသီ”တိ ဝံသပေသိကာဟိ ပေါထေတွာ ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ နီဟရိံသု။

သော “ဌပေတွာ ဣဒါနိ ရာဇာနံ နတ္ထိ မေ အညော ကောစိ ပဋိသရဏော”တိ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဒေဝ, မမ ဂေဟံ တုမှေ ဝိလုမ္ပာပေထာ”တိ အာဟ။ နာဟံ သေဋ္ဌိ ဝိလုမ္ပာပေမိ, နနု တွံယေဝ အာဂန္တွာ “သစေ တုမှေ န ဂဏှာထ, အဟံ မမ ဓနံ ဒါနံ ဒဿာမီ”တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဒါနံ အဒါသီတိ။ နာဟံ , ဒေဝ, တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆာမိ, ကိံ တုမှေ မယှံ မစ္ဆရိယဘာဝံ န ဇာနာထ, အဟံ တိဏဂ္ဂေန တေလဗိန္ဒုမ္ပိ န ကဿစိ ဒေမိ။ ယော ဒါနံ ဒေတိ, တံ ပက္ကောသာပေတွာ ဝီမံသထ, ဒေဝါတိ။ ရာဇာ သက္ကံ ပက္ကောသာပေသိ, ဒွိန္နံ ဇနာနံ ဝိသေသံ နေဝ ရာဇာ ဇာနာတိ, န အမစ္စာ။ မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိ “ကိံ, ဒေဝ, အယံ သေဋ္ဌိ, အဟံ သေဋ္ဌီ”တိ အာဟ။ “မယံ န သဉ္ဇာနာမ, အတ္ထိ တေ ကောစိ သဉ္ဇာနနကော”တိ? “ဘရိယာ မေ, ဒေဝါ”တိ။ ဘရိယံ ပက္ကောသာပေတွာ “ကတရော တေ သာမိကော”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သာ “အယ”န္တိ သက္ကဿေဝ သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ ပုတ္တဓီတရော ဒါသကမ္မကရေ စ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိံသု, သဗ္ဗေပိ သက္ကဿေဝ သန္တိကေ တိဋ္ဌန္တိ။

ပုန သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ “မယှံ သီသေ ပိဠကာ အတ္ထိ, ကေသေဟိ ပဋိစ္ဆန္နာ, တံ ခေါ ပန ကပ္ပကော ဧဝ ဇာနာတိ, တံ ပက္ကောသာပေဿာမီ”တိ။ သော “ကပ္ပကော မံ, ဒေဝ, သဉ္ဇာနာတိ, တံ ပက္ကောသာပေထာ”တိ အာဟ။ တသ္မိံ ပန ကာလေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ကပ္ပကော အဟောသိ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဣလ္လိသသေဋ္ဌိံ ဇာနာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သီသံ ဩလောကေတွာ ဇာနိဿာမိ, ဒေဝါ”တိ။ “တေန ဟိ ဒွိန္နမ္ပိ သီသံ ဩလောကေဟီ”တိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော သီသေ ပိဠကံ မာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒွိန္နမ္ပိ သီသံ ဩလောကေန္တော ပိဠကာ ဒိသွာ “မဟာရာဇ, ဒွိန္နမ္ပိ သီသေ ပိဠကာ အတ္ထေဝ, နာဟံ ဧတေသု ဧကဿာပိ ဣလ္လိသဘာဝံ သဉ္ဇာနိတုံ သက္ကောမီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၈. ‘‘ဥဘော ခဇ္ဇာ ဥဘော ကုဏီ၊ ဥဘော ဝိသမစက္ခုကာ။
ဥဘိန္နံ ပိဠကာ ဇာတာ၊ နာဟံ ပဿာမိ ကုလ္လိသ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဥဘော**တိ ဒွေပိ ဇနာ။ **ခဇ္ဇာ** တိ ကုဇ္ဇာဟာ။ **ကုဏီ**တိ ကုဏ္ဍဟတ္ထာ။ **ဝိသမစက္ခုကာ**တိ ဝိသမက္ခိမဏ္ဍလာ ကေကရာ။ **ပိဠကာ**တိ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကသ္မိံယေဝ သီသပဒေသေ ဧကသဏ္ဌာနာဝ ပိဠကာ ဇာတာ။ **နာဟံ ပဿာမိ** တိ အဟံ ‘‘ကတမေသု အယံ နာမ ကုလ္လိသော’’တိ န ပဿာမိ, ဧကဿာပိ ကုလ္လိသဘာဝံ န ဇာနာမီတိ အတ္ထော။

ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ သေဋ္ဌိ ကမ္ပမာနော ခမာပေတွာ ယာစိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော ‘‘နာဟံ, မဟာရာဇ , ကုလ္လိသော, သက္ကောဟမသ္မီ’’တိ မဟတိယာ သက္ကလီလာယ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ကုလ္လိသဿ မုခံ ပုဉ္ဆိတွာ ဥဒကေန သိဉ္စိံသု, သော ဥဋ္ဌာယ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သက္ကော အာဟ ‘‘ကုလ္လိသ, ဣဒံ ဓနံ မမ သန္တကံ, န တဝ။ အဟဉ္ဟိ တေ ပိတာ, တွံ မမ ပုတ္တော။ အဟံ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သက္ကတ္တံ ပတ္တော, တွံ ပန မေ ဝံသံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ အဒါနသီလော ဟုတွာ မစ္ဆရိယေ ပတိဋ္ဌာယ အနသာလာယော ဈာပေတွာ ယာစကေ နိက္ကဍ္ဍိတွာ ဓနမေဝ သဏ္ဌာပေသိ။ တံ နေဝ တွံ ပရိဘုဉ္ဇသိ, န အညေသံ ဒေသိ, ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ သစေ မေ အနသာလာ ဟာကတိ ကာ ကတွာ အနံ ဒဿသိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဒဿသိ, သဗ္ဗံ တေ ဓနံ အန္တရဓာပေတွာ ဣမိနာ ဣန္ဒဝဇိရေန တေ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေဿာမီ’’တိ။ ကုလ္လိသသေဋ္ဌိ မရဏဘယေန သန္တဇ္ဇိတော ‘‘ဣတော ပဋ္ဌာယ အနံ ဒဿာမီ’’တိ ပဋိညံ အဒါသိ။ သက္ကော တဿ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အာကာသေ နိသိန္နောဝ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တံ သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ ကုလ္လိသောပိ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ မောဂ္ဂလ္လာနော မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိံ ဒမေတိ, ပုဗ္ဗေပေသ ဣမိနာ ဒမိတောယေဝ’’တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကုလ္လိသော မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိ အဟောသိ, သက္ကော ဒေဝရာဇာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ရာဇာ အာနန္ဒော, ကပ္ပကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ကုလ္လိသဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၇၉] ၉. ခရဿရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယတော ဝိလုတ္တာ စ ဟတာ စ ဂါဝေါ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ အမစ္စံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကောသလရညော ကိရ ဧကော အမစ္စော ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ပစ္စန္တဂါမေ ရာဇဗလိံ လဘိတွာ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ‘‘အဟံ မနုဿေ အာဒါယ အရညံ ပဝိသိဿာမိ, တုမှေ ဟ ကမံ ဝိလုမ္ပိတွာ ဥပဍ္ဎံ မယှံ ဒဒေယျာထာ’’တိ ဝတွာ ပဂေဝ မနုဿေ သန္နိပါတေတွာ အရညံ ဂန္တွာ စောရေသု အာဂန္တွာ ဂါဝေါ ဃာတေ တွာ မံသံ ခါဒိတွာ ဂါမံ ဝိလုမ္ပိတွာ ဂတေသု သာယနှသမယေ မဟာဇနပရိဝုတော အာဂစ္ဆတိ။ တဿ န စိရဿေဝ တံ ကမ္မံ ပာကဋံ ဇာတံ။ မနုဿာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ တံ ပက္កោသာပေတွာ ဒောသံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတွာ အညံ ကမဘောဇကံ ပေသေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ဘဂဝါ ‘‘န, မဟာရာဇ, ဣဒါနေဝ ဧသ ဧဝံသီလော, ပုဗ္ဗေပိ ဧဝံသီလောယေဝ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကော အမစ္စော ပစ္စန္တဂါမံ အဒါသိ။ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ တဒါ ပန ဗောဓိသတ္တော ဝဏိဇ္ဇာယ ပစ္စန္တေ ဝိစရန္တော တသ္မိံ ဂါမကေ နိဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော တသ္မိံ ဂါမဘောဇကေ သာယနှသမယေ မဟာဇနပရိဝါရေန ဘေရိယာ ဝဇ္ဇမာနာယ အာဂစ္ဆန္တေ ‘‘အယံ ဒုဋ္ဌဂါမဘောဇကော စောရေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ဂါမံ ဝိလုမ္ပာပေတွာ စောရေသု ပလာယိတွာ အဋ္ဌဝိံ ပဝိဋ္ဌေသု ဣဒါနိ ဥပသန္တူပသန္တော ဝိယ ဘေရိယာ ဝဇ္ဇမာနာယ အာဂစ္ဆတီ’’တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၇၉. ‘‘ယတော ဝိလုတ္တာ စ ဟတာ စ ဂါဝေါ၊ ဒဍ္ဎာနိ ဂေဟာနိ ဇနော စ နီတော။

အထာဂမာ ပုတ္တဟတာယ ပုတ္တော၊ ခရဿရံ ဍိဏ္ဍိမံ တာဒယန္တော”တိ။

တတ္ထ **ယတော**တိ ယဒါ။ **ဝိလုတ္တာ စ ဟတာ စာ** တိ ဝိလုမ္ပိတွာ ဗန္ဓိတွာ စ နီတာ, မံသံ ခါဒနတ္ထာယ စ ဟတာ။ **ကတေ**တိ ကေရူပါနိ။ **ဒဖ္ဗာနိ** တိ အဂ္ဂိ ဒတွာ ဈာပိတာနိ။ **ဇနော စ နီတော**တိ ကရမရဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ နီတော။ **ပုတ္တဟတာယ ပုတ္တော** တိ ဟတပုတ္တာယ ပုတ္တော, နိလ္လဇ္ဇောတိ အတ္ထော။ ဆိန္နဟိရောတ္တပ္ပဿ ဟိ မာတာ နာမ နတ္ထိ, ဣတိ သော တဿာ ဇီဝန္တောပိ ဟတပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ ဟတပုတ္တာယ ပုတ္တော နာမ ဟောတိ။ **ခရဿရ** န္တိ ထဒ္ဓသဒ္ဒံ။ **ဍိဏ္ဍိမ** န္တိ ပဋဟဘေရိံ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣမာယ ဂါထာယ တံ ပရိဘာသိ။ န စိရေနေဝ စ တဿ တံ ကမ္မံ ပာကဋံ ဇာတံ, အထဿ ရာဇာ အနုရူပံ နိဂ္ဂဟံ အကာသိ။

သတ္ထာ “န, မဟာရာဇ, ဣဒါနေဝေသ ဇဝံသီလော, ပုဗ္ဗေပိ ဇဝံသီလောယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အမစ္စော ဣဒါနိ အမစ္စောယေဝ, ဂါထာယ ဥဒါဟာရက ပဏ္ဍိတမနုဿော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ခရဿရဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၈၀] ၁၀. ဘီမသေနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ တေ ပဝိကတ္ထိတံ ပုရေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဝိကတ္ထိတံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ ဘိက္ခု “အာဝုသော, အမှာကံ ဇာတိသမာ ဇာတိ, ဂောတ္တသမံ ဂောတ္တံ နာမ နတ္ထိ, မယံ ဧဝရူပေ နာမ မဟာခတ္တိယကုလေ ဇာတာ, ဂောတ္တေန ဝါ ဓနေန ဝါ ကုလပ္ပဒေသေန ဝါ အမှေဟိ သဒိသော နာမ နတ္ထိ, အမှာကံ သုဝဏ္ဏရဇတာဒီနံ အန္တော နတ္ထိ, ဒာသကမ္မကရာပိ နော သာလိမံသောဒနံ ဘုဉ္ဇန္တိ, ကာသိကဝတ္ထံ နိဝါသေန္တိ, ကာသိကဝိလေပနံ ဝိလိမ္ပန္တိ။ မယံ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေန ဧဝရူပါနိ လူခါနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇာမ, လူခါနိ စီဝရာနိ ဓာရေမာ”တိ ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ဝိကတ္ထေန္တော ဇာတိအာဒိဝသေန ဝမ္ဘေန္တော ခုံသေန္တော ဝိစရတိ။ အထဿ ဧကော ဘိက္ခု ကုလပ္ပဒေသံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ တံ ဝိကတ္ထနဘာဝံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေသိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ “အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိကတ္ထေန္တော ဝမ္ဘေန္တော ခုံသေန္တော ဝိစရတီ”တိ တဿ အဂုဏံ ကထယိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, သော ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဝိကတ္ထေန္တော ဝမ္ဘေန္တော ခုံသေန္တော ဝိစရတိ, ပုဗ္ဗေပိ ဝိကတ္ထေန္တော ဝမ္ဘေန္တော ခုံသေန္တော ဝိစရီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ နိဂမကာမေ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ တယော ဝေဒေ အဋ္ဌာရသ ဝိဇ္ဇဋ္ဌာနာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ စူဠဓနုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော နာမ အဟောသိ။ သော တက္ကသိလာတော နိက္ခမိတွာ သဗ္ဗသမယသိပ္ပါနိ ပရိယေသမာနော မဟိံသကရဋ္ဌံ အဂမာသိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဇာတကေ ဗောဓိသတ္တော ထောကံ ရဿော ဩဏတကာယော အဟောသိ။ သော စိန္တေသိ “သစာဟံ ကဉ္စိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ, သော ‘ဧဝံ ရဿသရီရော တွံ ကိံ အမှာကံ ကမ္မံ ကရိဿသီ’တိ ဝက္ခတိ, ယံနူနာဟံ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နံ အဘိရူပံ ဧကံ ပုရိသံ ဖလကံ ကတွာ တဿ ပိဋ္ဌိစ္ဆာယာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေယျ”န္တိ။ သော တထာရူပံ ပုရိသံ ပရိယေသမာနော ဘီမသေနဿ နာမေကဿ တန္တဝာယဿ တန္တဝိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “သမ္မ, တွံ ကိန္နာမောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ ဘီမသေနော နာမာ”တိ? “ကိံ ပန တွံ ဧဝံ အဘိရူပေါ ဥပဓိသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဣမံ လာမကကမ္မံ ကရောသီ”တိ? “ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တော”တိ။ “သမ္မ, မာ ဧတံ ကမ္မံ ကရိ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ မယာ သဒိသော ဓနုဂ္ဂဟော နာမ နတ္ထိ။ သစေ ပနာဟံ ကဉ္စိ ရာဇာနံ ပဿေယျံ, သော မံ ‘ဧဝံရဿော အယံ ကိံ အမှာကံ ကမ္မံ ကရိဿတီ’တိ ကောပေယျ, တွံ ရာဇာနံ ဒိသွာ ‘အဟံ ဓနုဂ္ဂဟော’တိ ဝက္ခသိ။ ရာဇာ တေ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ဝုတ္တိံ နိဗဒ္ဓံ ဒဿတိ။ အဟံ တေ ဥပ္ပန္နကမ္မံ ကရောန္တော တဝ ပိဋ္ဌိစ္ဆာယာယ ဇီဝိဿာမိ။ ဧဝံ ဥဘောပိ သုခိတာ ဘဝိဿာမ။ ကရောဟိ မမ ဝစန”န္တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထ နံ အာဒာယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ သယံ စူဠုပဋ္ဌာကော ဟုတွာ တံ ပုရတော ကတွာ ရာဇဒွါရေ ဌတွာ ရညော အာရောစာပေသိ။ “အာဂစ္ဆန္တူ”တိ ဝုတ္တေ ဥဘောပိ ပဝိသိတွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။ “ကိံကာရဏာ အာဂတတ္ထာ”တိ စ ဝုတ္တေ ဘီမသေနော အာဟ – “အဟံ ဓနုဂ္ဂဟော, မယာ သဒိသော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဓနုဂ္ဂဟော နတ္ထီ”တိ။ “ကိံ ပန လဘန္တော မံ ဥပဋ္ဌဟိဿသီ”တိ? “အနုမာသေ သဟဿံ လဘန္တော ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, ဒေဝါ”တိ။ “အယံ တေ ပုရိသော ကိံ ဟောတီ”တိ? “စူဠုပဋ္ဌာကော, ဒေဝါ”တိ။ “သာဓု ဥပဋ္ဌဟာ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဘီမသေနော ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟတိ။ ဥပ္ပန္နကိစ္စံ ပနဿ ဗောဓိသတ္တောဝ နိတ္ထရတိ။

တေန ခော ပန သမယေန ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ အရညေ ဗဟူနံ မနုဿာနံ သဉ္စရဏမဂ္ဂံ ဗျဂ္ဃော ဆဍ္ဍာပေတိ, ဗဟူ မနုဿေ ဂဟေတွာ ဂဟေတွာ ခါဒတိ။ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဘီမသေနံ ပက္ကောသာပေတွာ “သက္ခိဿသိ, တာတ, နံ ဗျဂ္ဃံ ဂဏှိတု”န္တိ အာဟ။ “ဒေဝ, ကိံ ဓနုဂ္ဂဟော နာမာဟံ , ယဒိ ဗျဂ္ဃံ ဂဟေတုံ န သက္ကောမီ”တိ။ ရာဇာ တဿ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော ဃရံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ကထေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓု, သမ္မ, ဂစ္ဆာ”တိ အာဟ။ “တွံ ပန န ဂမိဿသီ”တိ? “အာမ န ဂမိဿာမိ, ဥပာယံ ပန တေ အာစိက္ခိဿာမီ”တိ။ “အာစိက္ခ, သမ္မာ”တိ။ “တွံ ဗျဂ္ဃဿ ဝသနဋ္ဌာနံ သဟသာ ဧကကောဝ မာ အဂမာသိ, ဇနပဒမနုဿေ ပန သန္နိပာတေတွာ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဓနုသဟဿာနိ ဂဟာပေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဗျဂ္ဃဿ ဥဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ ပလာယိတွာ ဧကံ ဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ ဥရေန နိပဇ္ဇေယျာသိ, ဇာနပဒါဝ ဗျဂ္ဃံ ပောထေတွာ ဂဏှိဿန္တိ, တေဟိ ဗျဂ္ဃေ ဂဟိတေ တွံ ဒန္တေဟိ ဧကံ ဝလ္လိံ ဆိန္ဒိတွာ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ မတဗျဂ္ဃဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘော, ကေနေသ, ဗျဂ္ဃော မာရိတော, အဟံ ဣမံ ဗျဂ္ဃံ ဂေါဏံ ဝိယ ဝလ္လိယာ ဗန္ဓိတွာ ရညော သန္တိကံ နေဿာမီ’တိ ဝလ္လိအတ္ထာယ ဂုမ္ဗံ ပဝိဋ္ဌော, မယာ ဝလ္လိယာ အနာဘတာယ ဧဝ ကေနေသ မာရိတော”တိ ကထေယျာသိ။ အထ တေ ဇာနပဒါ ဘီတတသိတာ “သာမိ, မာ ရညော အာစိက္ခီ”တိ ဗဟုံ ဓနံ ဒဿန္တိ, ဗျဂ္ဃော တယာ ဂဟိတော ဘဝိဿတိ, ရညောပိ သန္တိကာ ဗဟုံ ဓနံ လဘိဿသီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဗောဓိသတ္တေန ကထိတနိယာမေနေဝ ဗျဂ္ဃံ ဂဟေတွာ အရညံ ခေမံ ကတွာ မဟာဇနပရိဝုတော ဗာရာဏသိံ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ဒိသွာ “ဂဟိတော မေ, ဒေဝ, ဗျဂ္ဃော, အရညံ ခေမံ ကတ”န္တိ အာဟ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော ဗဟုံ ဓနံ အဒါသိ။ ပုနေကဒိဝသံ “ဧကမဂ္ဂံ မဟိံသော ဆဍ္ဍာပေတီ”တိ အာရောစေသုံ, ရာဇာ တထေဝ ဘီမသေနံ ပေသေသိ။ သောပိ ဗောဓိသတ္တေန ဒိန္နနယေန ဗျဂ္ဃံ ဝိယ တမ္ပိ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆိ, ရာဇာ ပုန ဗဟုံ ဓနံ အဒါသိ, မဟန္တံ ဣဿရိယံ ဇာတံ။ သော ဣဿရိယမဒမတ္တော ဗောဓိသတ္တံ အဝမညံ ကတွာ တဿ ဝစနံ န ဂဏှာတိ, “နာဟံ တံ နိဿာယ ဇီဝါမိ, ကိံ တွံယေဝ ပုရိသော”တိအာဒီနိ ဖရုသဝစနာနိ ဝဒတိ။

အထ ကတိပါဟစ္စယေန ဧကော သာမန္တရာဇာ အာဂန္တွာ ဗာရာဏသိံ ဥပရုန္ဓိတွာ “ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု, ယုဒ္ဓံ ဝါ”တိ ရညော သာသနံ ပေသေသိ။ ရာဇာ “ယုဇ္ဈာဟီ”တိ ဘီမသေနံ ပေသေသိ။ သော သဗ္ဗသန္နာဟသန္နဒ္ဓော ရာဇဝေသံ ဂဟေတွာ သုသန္နဒ္ဓဿ ဝါရဏဿ ပိဋ္ဌေ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တဿ မရဏဘယေန သဗ္ဗသန္နာဟသန္နဒ္ဓော ဘီမသေနဿေဝ ပစ္ဆိမာသနေ နိသီဒိ။ ဝါရဏော မဟာဇနပရိဝုတော နဂရဒွါရေန နိက္ခမိတွာ သင်္ဂါမသီသံ ပါပုဏိ။ ဘီမသေနော ယုဒ္ဓဘေရိသဒ္ဒံ သုတွာဝ ကမ္ပိတုံ အာရဒ္ဓော။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒါနေသ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိတော ပတိတွာ မရိဿတီ”တိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော အပတနတ္ထံ ဘီမသေနံ ယောတ္တေန ပရိက္ခိပိတွာ ဂဏှိ, ဘီမသေနော သမ္ပဟာရဋ္ဌာနံ ဒိသွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော သရီရဝဠဉ္ဇေန ဟတ္ထိပိဋ္ဌိံ ဒူသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “န ခော တေ ဘီမသေန ပုရိမေန ပစ္ဆိမံ သမေတိ, တွံ ပုဗ္ဗေ သင်္ဂါမယောဓော ဝိယ အဟောသိ, ဣဒါနိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိံ ဒူသေသီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၀. “ယံ တေ ပဝိကတ္ထိတံ ပုရေ၊ အထ တေ ပူတိသရာ သဇ္ဈု ပစ္ဆာ။
ဥဘယံ န သမေတိ ဘီမသေန၊ ယုဒ္ဓကထာ စ ဣဒဉ္စ တေ ဝိဟည”န္တိ။

တတ္ထ **ယံ တေ ပဝိကတ္ထိတံ ပုရေ**တိ ယံ တယာ ပုဗ္ဗေ “ကိံ တွံယေဝ ပုရိသော, နာဟံ ပုရိသော, အဟမ္ပိ သင်္ဂါမယောဓော”တိ ဝိကတ္ထိတံ ဝမ္ဘနဝစနံ ဝုတ္တံ, ဣဒံ တာဝ ဧကံ။ **အထ တေ ပူတိသရာ သဇ္ဈု ပစ္ဆာ**တိ အထ တေ ဣမေ ပူတိဘာဝေန သရဏဘာဝေန စ “ပူတိသရာ”တိ လဒ္ဓနာမာ သရီရဝဠဉ္ဇဓာရာ သဇ္ဈု ဝဠဉ္ဇန္တိ ပဂ္ဃရိံသု။ **ပစ္ဆာ**တိ တတော ပုရေ ဝိကတ္ထိတတော အပရဘာဂေ, ဣဒါနိ ဣမသ္မိံ သင်္ဂါမသီသေတိ အတ္ထော။ **ဥဘယံ န သမေတိ**

ဘီမသေနာတိ ဣဒံ ဘီမသေန ဉဘယံ န သမေတိ။ ကတရံ? **ယုဒ္ဓကထာ စ ဣဒဍ္ဍ တေ ဝိဟည** ဣတိ ယာ စ ပုရေ ကထိတာ ယုဒ္ဓကထာ, ယဍ္ဍ တေ ဣဒါနိ ဝိဟညံ ကိလမထော ဟတ္ထိပိဋ္ဌိဒုသနာကာရပ္ပတ္တော ဝိဃာတောတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တံ ဂရဟိတ္တွာ “မာ ဘာယိ, သမ္မ, ကသ္မာ မယိ ဌိတေ ဝိဟညသီ”တိ ဘီမသေနံ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိတော ဩတာရေတွာ “နှာယိတွာ ဂေဟမေဝ ဂစ္ဆာ”တိ ဥယ္ယောဇေတွာ “အဇ္ဇ မယာ ဟကမ္မေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သင်္ဂါမံ ပဝိသိတွာ ဥန္နဒိတွာ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ သပတ္တရာဇာနံ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ကဟာပေတွာ ဗာရာဏသိရညော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော ဗောဓိသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ “စူဠဓနုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော”တိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပာကဋော အဟောသိ။ သော ဘီမသေနဿ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ပေသေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ ဘိက္ခု ဝိကတ္ထေတိ, ပုဗ္ဗေပိ ဝိကတ္ထိယေဝ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဘီမသေနော ဝိကတ္ထိတဘိက္ခု အဟောသိ, စူဠဓနုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဘီမသေနဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဝရုဏဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဝရုဏံ သီလဝနာဂံ၊ သစ္စံကိရ ရုက္ခဓမ္မံ။
မစ္ဆရာဇာ အသင်္ကိယံ၊ မဟာသုပိနဣလ္လိသံ။
ခရဿရံ ဘီမသေနန္တိ။

၉. အပာယိမ္ဟဝဂ္ဂေါ

[၈၁] ၁. သုရာပာနဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပာယိမ္ဟ အနစ္စိမ္ဟာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကောသမ္ဗိံ ဉပနိဿာယ ဃောသိတာရာမေ ဝိဟရန္တော သာဂတတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဘဂဝတိ ဟိ သာဝတ္ထိယံ ဝဿံ ဝသိတွာ စာရိကာဂမနေန ဘဒ္ဒဝတိကံ နာမ နိဂမံ သမ္ပတ္တေ ဂေါပာလကာ ပသုပာလကာ ကဿကာ ပထာဝိနော စ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ “မာ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အမ္ဗတိတ္ထံ အဂမာသိ, အမ္ဗတိတ္ထေ ဇဋိလဿ အဿမေ အမ္ဗတိတ္ထကော နာမ နာဂေါ အာသီဝိသော ဃောရဝိသော, သော ဘဂဝန္တံ ဝိဟေဌေယျာ”တိ တရယိံသု။ ဘဂဝါပိ တေသံ ကထံ အသုဏန္တော ဝိယ တေသု ယာဝတတိယံ တရယမာနေသုပိ အဂမာသိယေဝ။

တတ္ထ သုဒံ ဘဂဝါ ဘဒ္ဒဝတိကာယ အဝိဒူရေ အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရတိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော သာဂတော နာမ ထေရော ပေါထုဇ္ဇနိကာယ ဣဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော တံ အဿမံ ဥပသင်္ကမိတွာ တဿ နာဂရာဇဿ ဝသနဋ္ဌာနေ တိဏသန္ထာရကံ ပညာပေတွာ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ နာဂေါ မက္ခံ အသဟမာနော ဓူမာယိ, ထေရောပိ ဓူမာယိ။ နာဂေါ ပဇ္ဇလိ, ထေရောပိ ပဇ္ဇလိ။ နာဂဿ တေဇော ထေရံ န ဗာဓတိ, ထေရဿ တေဇော နာဂံ ဗာဓတိ။ ဧဝံ သော ခဏေန တံ နာဂရာဇာနံ ဒမေတွာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဘဒ္ဒဝတိကာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ကောသမ္ဗိံ အဂမာသိ။ သာဂတတ္ထေရေန နာဂဿ ဒမိတဘာဝေါ သကလဇနပဒံ ပတ္ထရိ။ ကောသမ္ဗိနဂရဝါသိနော သတ္ထု ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ သာဂတတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ဧဝမာဟံသု “ဘန္တေ, ယံ တုမှာကံ ဒုလ္လဘံ, တံ ဝဒေယျာထ, တဒေဝ မယံ ပဋိယာဒေဿာမာ”တိ။ ထေရော တုဏှီ အဟောသိ။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ပနာဟံသု “အာဝုသော, ပဗ္ဗဇိတာနံ နာမ ကာပောတိကာ သုရာ ဒုလ္လဘာ စေဝ မနာပာ စ။ သစေ တုမှေ ထေရဿ ပသန္နာ, ကာပောတိကံ သုရံ ပဋိ

ယာဒေထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သတ္ထာရံ သုတ္တတနာယ နိမန္တေတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟေ ''ထေရဿ ဒဿာမာ''တိ ကာဟေတိက်ံ သုရံ ပသန္နံ ပဋိယာဒေတွာ ထေရံ နိမန္တေတွာ ဃရေ ဃရေ ပသန္နံ သုရံ အဒံသု။ ထေရော ပိဝိတွာ သုရာမဒမတ္တော နဂရတော နိက္ခမန္တော ဒွာရန္တရေ ပတိတွာ ဝိလ ပမာနော နိပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ ကတဘတ္တကိစ္စော နဂရာ နိက္ခမန္တော ထေရံ တေနာကာရေန နိပန္နံ ဒိသွာ ''ဂဏှထ, ဘိက္ခဝေ, သာဂတ''န္တိ ကဟာပေတွာ အာရာမံ အဂမာသိ ။ ဘိက္ခူ ထေရဿ သီသံ တထာဂတဿ ပာဒမူလေ ကတွာ တံ နိပဇ္ဇာပေသုံ, သော ပရိဝတ္တိတွာ ပာဒေ တထာဂတာဘိမုခေ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူ ပဋိပုစ္ဆိ ''ကိံ နု ခော, ဘိက္ခဝေ, ယံ ပုဗ္ဗေ သာဂတဿ မယိ ကရဝံ, တံ ဣဒါနိ အတ္ထီ''တိ? ''နတ္ထိ, ဘန္တေ''တိ။ ''ဘိက္ခဝေ, အမ္ဗတိတ္ထကံ နာဂရာဇာနံ ကော ဒမေသီ''တိ။ ''သာဂတော, ဘန္တေ''တိ။ ''ကိံ ပနေတရဟိ, ဘိက္ခဝေ, သာဂတော ဥဒကဒေဍ္ဍုဘကမ္ပိ ဒမေတုံ သက္ကုဏေယျာ''တိ။ ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''အပိ နု ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝေရူပံ ပာတုံ ယုတ္တံ, ယံ ပိဝိတွာ ဝိသညီ ဟောတီ''တိ။ ''အယုတ္တံ, ဘန္တေ''တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ထေရံ ဂရဟိတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ''သုရာ မေရယပါနေ ပါစိတ္တိယ''န္တိ (ပါစိ. ၃၂၇) သိက္ခာပဒံ ပညာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ။

ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ သုရာပါနဿ အဝဏ္ဏံ ကထယိံသု ''ယာဝ မဟာဒေါသဉ္စေတံ, အာဝုသော, သု ရာပါနံ နာမ, တာဝ ပညာသမ္ပန္နံ နာမ ဣဒ္ဓိမန္တံ သာဂတံ ယထာ သတ္ထု ဂုဏမတ္တမ္ပိ န ဇာနာတိ, တထာ အကာ သီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာ မာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သုရံ ပိဝိတွာ ပဗ္ဗဇိတာ ဝိသညိနော ဟောန္တိ, ပုဗ္ဗေပိ အဟေသုံယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဝသတိ ပဉ္စဟိ အန္တေဝါသိကသတေဟိ ပရိဝုတော။ အထ နံ ဝဿာနသမယေ သမ္ပတ္တေ အန္တေဝါသိကာ အာဟံသု ''အာစရိယ, မနုဿပထံ ဂန္တွာ လောဏမ္ဗိလံ သေဝိတွာ အာဂစ္ဆာမာ''တိ။ ''အာဝုသော, အဟံ ဣဓေဝ ဝသိဿာမိ, တုမှေ ပန ဂန္တွာ သရီရံ သန္တပ္ပေတွာ ဝဿံ ဝီတိနာမေတွာ အာဂစ္ဆ ထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဗဟိဒွာရဂါမေ ယေဝ ဘိက္ခာယ စရိတွာ သုဟိတာ ဟုတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရံ ပဝိသိံသု။ မနုဿာ သမ္ပိယာယမာနာ ဘိက္ခံ အဒံသု။ က တိပါဟစ္စယေန စ ရညောပိ အာရောစေသုံ ''ဒေဝ, ဟိမဝန္တတော ပဉ္စသတာ ဣသယော အာဂန္တွာ ဥယျာနေ ဝသန္တိ ဃောရတပါ ပရမဓိတိန္ဒြိယာ သီလဝန္တော''တိ။ ရာဇာ တေသံ ဂုဏေ သုတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ကတပ ဋိသန္ထာရော ဝဿာနံ စတုမာသံ တတ္ထေဝ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဟေတွာ နိမန္တေသိ, တေ တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇ ဂေဟေယေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥယျာနေ ဝသန္တိ။

အထေကဒိဝသံ နဂရေ သုရာနက္ခတ္တံ နာမ အဟောသိ။ ရာဇာ ''ပဗ္ဗဇိတာနံ သုရာ ဒုလ္လဘာ''တိ ဗဟုံ ဥတ္တမသုရံ အာပေသိ။ တာပသာ သုရံ ပိဝိတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ သုရာမဒမတ္တာ ဟုတွာ ဧကေစ္စေ ဥဋ္ဌာယ နစ္စိံသု, ဧကေစ္စေ က ယိံသု, နစ္စိတွာ ကယိတွာ ခာရိကာဒီနိ အဝတ္ထရိတွာ နိဒ္ဒာယိတွာ သုရာမဒေ ဆိန္နေ ပဗုဇ္ဈိတွာ တံ အတ္တနော ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ''န အမှေဟိ ပဗ္ဗဇိတသာရုပ္ပံ ကတ''န္တိ ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ ''မယံ အာစရိယေန ဝိနာဘူတတ္တာ ဧဝရူပံ ပါပကမ္မံ ကရိမှာ''တိ တင်္ခဏညေဝ ဥယျာနံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ပဋိသာမိတပရိက္ခာရာ အာစရိ ယံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိတွာ ''ကိံ နု ခော, တာတာ, မနုဿပထေ ဘိက္ခာယ အကိလမမာနာ သုခံ ဝသိတ္ထ, သမဂ္ဂဝါသဉ္စ ပန ဝသိတ္ထာ''တိ ပုစ္ဆိတာ ''အာစရိယ, သုခံ ဝသိမှ, အပိစ ခော ပန မယံ အပာတဗ္ဗယုတ္တကံ ပိဝိတွာ ဝိသညီဘူ တာ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တာ နစ္စိမှ စေဝ ကယိမှ စာ''တိ တေမတ္ထံ အာရောစေန္တာ ဣမံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ အာဟံသု –

၈၁. ''အပါယိမှ အနစ္စိမှ၊ အကာယိမှ ရုဒိမှ စ။
ဝိသညီကရဏိံ ပိတွာ၊ ဒိဋ္ဌာ နာဟုမှ ဝါနရာ''တိ။

တတ္ထ **အဟာယိမ္ဟာ**တိ သုရံ ပိဝိမ္ဟာ။ **အနုစ္စိမ္ဟာ** တိ တံ ပိဝိတွာ ဟတ္ထဟာဒေ လာဠေန္တာ နစ္စိမ္ဟာ။ **အကာယိမ္ဟာ**တိ မုခံ ဝိဝရိတွာ အာယတကေန သရေန ကာယိမ္ဟာ။ **ရုဒိမ္ဟ စာ**တိ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရိနော "ဧဝရူပံ နာမ အမ္ဟေဟိ ကတ"န္တိ ရောဒိမ္ဟ စ။ **ဝိသညီကရဏိံ ပိတွာ, ဒိဋ္ဌာ နာဟုမ္ဟ တနရာ** တိ ဧဝရူပံ သညာဝိနာသနတော ဝိသညီကရဏိံ သုရံ ပိဝိတွာ "တေဒေဝ သာခု, ယံ တနရာ နာဟုမ္ဟာ"တိ။ ဧဝံ တေ အတ္တနော အဂုဏံ ကထေသုံ။

ဗောဓိသတ္တော "ဂရုသံတသရဟိတာနံ နာမ ဧဝရူပံ ဟောတိယေတ"တိ တေ တာပသေ ဂရဟိတွာ "ပုန ဧဝရူပံ မာ ကရိတ္ထာ"တိ တေသံ ဩဝါဒံ ဒတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ ဣတော ပဌာယ ဟိ "အနုသန္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ"တိ ဣဒမ္ပိ န ဝက္ခာမ။ တဒာ ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သုရာဟနဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၈၂] ၂. မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အတိက္ကမ္မ ရမဏကန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဣမဿ ပန ဇာတကဿ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလိကံ ဝတ္ထုံ, တံ ဒသကနိပာတေ **မဟာမိတ္တဝိန္ဒကဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၈၂; ၁.၅.၁၀၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒာ ပန ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ဂာထမာဟ –

၈၂. "အတိက္ကမ္မ ရမဏကံ၊ သဒာမတ္တဉ္စ ဒူဘကံ။
သွာသိ ပာသာဏမာသီနော၊ ယသ္မာ ဇီဝံ န မောက္ခသီ"တိ။

တတ္ထ **ရမဏကန္တိ** တသ္မိံ ကာလေ ဖလိကဿ နာမံ, ဖလိကပါသာဒဉ္စ အတိက္ကန္တောသီတိ ဒီပေတိ။ **သဒာမတ္တဉ္စာ**တိ ရဇတဿ နာမံ, ရဇတပါသာဒဉ္စ အတိက္ကန္တောသီတိ ဒီပေတိ။ **ဒူဘကန္တိ** မဏိနော နာမံ, မဏိပါသာဒဉ္စ အတိက္ကန္တောသီတိ ဒီပေတိ။ **သွာသီ**တိ သော အသိ တွံ။ **ဟာသာဏမာသီနော**တိ ခုရစက္ကံ နာမ ဟာသာဏမယံ တ ဟောတိ ရဇတမယံ တ မဏိမယံ တ, တံ ပန ဟာသာဏမယမေဝ။ သော စ တေန အာသီနော အတိနိဝိဋ္ဌော အဇ္ဈောတ္ထဋော။ တသ္မာ ဟာသာဏေန အာသိနတ္တာ "ဟာသာဏာသီနော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန မကာရံ အာဒာယ "ဟာသာဏမာသီနော"တိ ဝုတ္တံ။ ဟာသာဏံ တ အာသီနော, တံ ခုရစက္ကံ အာသဇ္ဇ ဟပုဏိတွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **ယသ္မာ ဇီဝံ န မောက္ခသီ** တိ ယသ္မာ ခုရစက္ကာ ယာဝ တေ ဟာပံ န ခီယတိ, တာဝ ဇီဝန္တောယေဝ န မုစ္စိဿသိ, တံ အာသီနောသီတိ။

ဣမံ ကထံ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံယေဝ ဂတော။ မိတ္တဝိန္ဒကောပိ ခုရစက္ကံ ဥက္ခိပိတွာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝမာနော ဟာပကမ္မေ ပရိက္ခီဏေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒာ မိတ္တဝိန္ဒကော ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ဒေဝရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၈၃] ၃. ကာဠကဏ္ဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ

မိတ္တော ဟဝေ သတ္တပဒေန ဟောတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ မိတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ အနာထပိဏ္ဍိကေန သဒ္ဓိံ သဟပံသုကီဠိကော ဧကာစရိယသ္မိံယေဝ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော နာမေန ကာဠကဏ္ဏီ နာမ။ သော ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဒုဂ္ဂတော ဟုတွာ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တော သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော တံ သမဿာသေတွာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ အတ္တနော ကုဋုမ္ဗံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ သော သေဋ္ဌိနော ဥပကာရကော ဟုတွာ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ။ တံ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ အာဂတကာလေ "တိဋ္ဌ, ကာဠကဏ္ဏိ, နိသီဒ, ကာဠကဏ္ဏိ, ဘုဉ္ဇ ကာဠကဏ္ဏီ"တိ ဝဒန္တိ။ အထေကဒိဝသံ သေဋ္ဌိနော မိတ္တာမစ္စာ သေဋ္ဌိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု "မဟာသေဋ္ဌိ, မာ ဧတံ တဝ သန္တိကေ ကရိ, 'တိဋ္ဌ, ကာဠကဏ္ဏိ, နိသီဒ ကာဠကဏ္ဏိ, ဘုဉ္ဇ ကာဠက

ဏ္ဏိ’တိ ဟိ ဣမိနာ သဒ္ဒေန ယက္ခောပိ ပလာယေယျ, န စေသ တယာ သမာနော, ဒုဂ္ဂတော ဒုရူပေတော, ကိံ တေ ဣမိနာ’’တိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ‘‘နာမံ နာမ ဝေါဟာရမတ္တံ, န တံ ပဏ္ဍိတာ ပမာဏံ ကရောန္တိ, သုတမင်္ဂလိကေန နာမ ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, န သက္ကာ မယာ နာမမတ္တံ နိဿာယ သဟပံသုကီဠိကံ သဟာယံ ပရိစ္စဇိတု’’န္တိ တေသံ ဝစနံ အနာဒာယ ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ဘောဂဂါမံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဂေဟရက္ခကံ ကတွာ အဂမာသိ။

စောရာ ‘‘သေဋ္ဌိ ကိရ ဘောဂဂါမံ ဂတော, ဂေဟမဿ ဝိလုမ္ပိဿာမာ’’တိ နာနာဝုဓဟတ္ထာ ရတ္တိဘာဂေ အာဂန္တွာ ဂေဟံ ပရိဝါရေသုံ။ ဣတရောပိ စောရာနညေဝ အာဂမနံ အာသင်္ကမာနော အနိဒ္ဒါယန္တောဝ နိသီဒိ။ သော စောရာနံ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ မနုဿေ ပဗောဓေတုံ ‘‘တွံ သင်္ခံ ဓမ, တွံ မုဒိင်္ဂံ ဝါဒေဟီ’’တိ မဟာသမဇ္ဇံ ကရောန္တော ဝိယ သကလနိဝေသနံ ဧကသဒ္ဒံ ကာရေသိ။ စောရာ ‘‘သုညံ ဂေဟန္တိ ဒုဿုတံ အမှေဟိ, အတ္ထေဝ ဣဓ မဟာသေဋ္ဌီ’’တိ ပါသာဏမုဂ္ဂရာဒီနိ တတ္ထေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိံသု။

ပုနဒိဝသေ မနုဿာ တတ္ထ တတ္ထ ဆဍ္ဍိတေ ပါသာဏမုဂ္ဂရာဒယော ဒိသွာ သံဝေဂပ္ပတ္တာ ဟုတွာ ‘‘သစေ အဇ္ဇ ဧဝရူပော ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော ဃရဝိစာရကော နာဘဝိဿ, စောရေဟိ ယထာရုစိယာ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗံ ဂေဟံ ဝိလုတ္တံ အဿ, ဣမံ ဒဠှမိတ္တံ နိဿာယ သေဋ္ဌိနော ဝုဍ္ဎိ ဇာတာ’’တိ တံ ပသံသိတွာ သေဋ္ဌိဿ ဘောဂဂါမတော အာဂတကာလေ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစယိံသု။ အထ နံ သေဋ္ဌိ အဝေါစ ‘‘တုမှေဟိ ဧဝရူပံ မမ ဂေဟရက္ခကံ မိတ္တံ နိက္ကဍ္ဍာပေထ, သစာယံ တုမှာကံ ဝစနေန မယာ နိက္ကဍ္ဍိတော အဿ, အဇ္ဇ မေ ကုဋုမ္ဗံ ကိဉ္စိ နာဘဝိဿ, နာမံ နာမ အပ္ပမာဏံ, ဟိတစိတ္တမေဝ ပမာဏ’’န္တိ တဿ ဥတ္တရိတရံ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ‘‘အတ္ထိ ဒါနိ မေ ဣဒံ ကထာပါဘတ’’န္တိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ‘‘န ခေါ, ဂဟပတိ, ဣဒါနေဝ ကာဠကဏ္ဏိမိတ္တော အတ္တနော မိတ္တဿ ဃရေ ကုဋုမ္ဗံ ရက္ခတိ, ပုဗ္ဗေပိ ရက္ခိယေဝါ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာယသော သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တဿ ကာဠကဏ္ဏိ နာမ မိတ္တောတိ သဗ္ဗံ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုသဒိသမေဝ။ ဗောဓိသတ္တော ဘောဂဂါမတော အာဂတော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ‘‘သစေ မယာ တုမှာကံ ဝစနေန ဧဝရူပော မိတ္တော နိက္ကဍ္ဍိတော အဿ, အဇ္ဇ မေ ကုဋုမ္ဗံ ကိဉ္စိ နာဘဝိဿာ’’တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၃. ‘‘မိတ္တော ဟဝေ သတ္တပဒေန ဟောတိ၊ သဟာယော ပန ဒွါဒသကေန ဟောတိ။
မာသဍ္ဎမာသေန စ ဉာတိ ဟောတိ၊ တတုတ္တရိံ အတ္တသမောပိ ဟောတိ။
သောဟံ ကထံ အတ္တသုခဿ ဟေတု၊ စိရသန္ထုတံ ကာဠကဏ္ဏိံ ဇဟေယျ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဟဝေ**တိ နိပါတမတ္တံ။ မေတ္တာယတီတိ **မိတ္တော,** မေတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ, သိနေဟံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ သော ပနေသ **သတ္တပဒေန ဟောတိ,** ဧကတော သတ္တပဒဝီတိဟာရဂမနမတ္တေန ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သဟာယော ပန ဒွါဒသကေန ဟောတီ**တိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ဧကတော ကရဏဝသေန သဗ္ဗိရိယာပထေသု သဟ ဂစ္ဆတီတိ သဟာယော။ သော ပနေသ ဒွါဒသကေန ဟောတိ, ဒွါဒသာဟံ ဧကတော နိဝါသေန ဟောတီတိ အတ္ထော။ **မာသဍ္ဎမာသေန စာ**တိ မာသေန ဝါ အဍ္ဎမာသေန ဝါ။ **ဉာတိ ဟောတီ**တိ ဉာတိသမော ဟောတိ။ **တတုတ္တရိ**န္တိ တတော ဥတ္တရိံ ဧကတော ဝါသေန **အတ္တသမောပိ ဟောတိ**ယေဝ။ **ဇဟေယျ**န္တိ ‘‘ဧဝရူပံ သဟာယံ ကထံ ဇဟေယျ’’န္တိ မိတ္တဿ ဂုဏံ ကထေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပုန ကောစိ တဿ အန္တရေ ဝတ္တာ နာမ နာဟောသီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကာဠကဏ္ဏိ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ကာဠကဏ္ဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၈၄] ၄. အတ္ထဿဒွါရဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာရောဂျမိစ္ဆေ ပရမဉ္စ လာဘန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အတ္ထကုသလံ ကုလပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယဉှိ ဧကဿ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဇာတိယာ သတ္တဝဿော ပညဝါ အတ္ထကုသလော။ သော ဧကဒိဝသံ ပိတရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္ထဿ ဒွါရပဉှံ နာမ ပုစ္ဆိ, သော တံ န ဇာနာတိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “အယံ ပဉှော အတိသုခုမော, ဥပေတွာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓံ အညော ဥပရိ ဘဝဂ္ဂေန, ဟေဋ္ဌာ စ အဝီစိနာ ပရိစ္ဆိန္နေ လောကသန္နိဝါသေ ဧတံ ပဉှံ ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီ”တိ။ သော ပုတ္တမာဒါယ ဗဟုံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ကာဟာပေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “အယံ, ဘန္တေ, အာရကော ပညဝါ အတ္ထကုသလော မံ အတ္ထဿ ဒွါရပဉှံ နာမ ပုစ္ဆိ, အဟံ တံ ပဉှံ အဇာနန္တော တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂတော, သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ တံ ပဉှံ ကထေတူ”တိ။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေပါဟံ, ဥပါသက, ဣမိနာ ကုမာရကေနေတံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော, မယာ စဿ ကထိတော, တဒါ နံ ဧသ ဇာနာတိ, ဣဒါနိ ပန ဘဝသင်္ခေပဂတတ္တာ န သလ္လက္ခေတီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ အထဿ ပုတ္တော သတ္တဝဿိကော ဇာတိယာ ပညဝါ အတ္ထကုသလော။ သော ဧကဒိဝသံ ပိတရံ ဥပသင်္ကမိတွာ “တာတ, အတ္ထဿ ဒွါရံ နာမ ကိ”န္တိ အတ္ထဿ ဒွါရပဉှံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ပိတာ တံ ပဉှံ ကထေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၄. “အာရောဂျမိစ္ဆေ ပရမဉ္စ လာဘံ၊ သီလဉ္စ ဝုဒ္ဓာနုမတံ သုတဉ္စ။
ဓမ္မာနုဝတ္တီ စ အလီနတာ စ၊ အတ္ထဿ ဒွါရာ ပမုခါ ဆဠေတေ”တိ။

တတ္ထ **အာရောဂျမိစ္ဆေ ပရမဉ္စ လာဘ**န္တိ စ-ကာရော နိပါတမတ္တံ။ တာတ, ပဌမမေဝ အာရောဂျသင်္ခါတံ ပရမံ လာဘံ ဣစ္ဆေယျာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေန္တော ဧဝမာဟ။ တတ္ထ အာရောဂျံ နာမ သရီရဿ စေဝ စိတ္တဿ စ အရောဂဘာဝေါ အနာတုရတာ။ သရီရေ ဟိ ရောဂါတုရေ နေဝ အလဒ္ဓံ ဘောဂလာဘံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ကောတိ, န လဒ္ဓံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အနာတုရေ ပန ဥဘယမ္ပေတံ သက္ကောတိ။ စိတ္တေ စ ကိလေသာတုရေ နေဝ အလဒ္ဓံ ဈာနာဒိဘေဒံ လာဘံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ကောတိ, န လဒ္ဓံ ပုန သမာပတ္တိဝသေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ ဧတသ္မိံ အနာရောဂျေ သတိ အလဒ္ဓောပိ လာဘော န လဗ္ဘတိ, လဒ္ဓောပိ နိရတ္ထကော ဟောတိ, အသတိ ပနေတသ္မိံ အလဒ္ဓောပိ လာဘော လဗ္ဘတိ, လဒ္ဓောပိ သာတ္ထကော ဟောတီတိ အာရောဂျံ ပရမော လာဘော နာမ။ တံ သဗ္ဗပဌမံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဣဒမေကံ အတ္ထဿ ဒွါရန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **သီလဉ္စာ**တိ အာစာရသီလံ။ ဣမိနာ လောကစာရိတ္တံ ဒဿေတိ။ **ဝုဒ္ဓာနုမတ**န္တိ ဂုဏဝုဒ္ဓာနံ ပဏ္ဍိတာနံ အနုမတံ။ ဣမိနာ ဉာဏသမ္ပန္နာနံ ဂရူနံ ဩဝါဒံ ဒဿေတိ။ **သုတဉ္စာ**တိ ကာရဏနိဿိတံ သုတံ။ ဣမိနာ ဣမသ္မိံ လောကေ အတ္ထနိဿိတံ ဗာဟုသစ္စံ ဒဿေတိ။ **ဓမ္မာနုဝတ္တီ စာ**တိ တိဝိဓဿ သုစရိတဓမ္မဿ အနုဝတ္တနံ။ ဣမိနာ ဒုစ္စရိတဓမ္မံ ဝဇ္ဇေတွာ သုစရိတဓမ္မဿ အနုဝတ္တနဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အလီနတာ စာ**တိ စိတ္တဿ အလီနတာ အနီစတာ။ ဣမိနာ စိတ္တဿ အသင်္ကောစတံ ပဏီတဘာဝံ ဥတ္တမဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အတ္ထဿ ဒွါရာ ပမုခါ ဆဠေတေ**တိ အတ္ထော နာမ ဝုဍ္ဎိ, တဿ ဝုဍ္ဎိသင်္ခါတဿ လောကိယလောကုတ္တရဿ အတ္ထဿ ဧတေ ပမုခါ ဥတ္တမာ ဆ ဒွါရာ ဥပါယာ အဓိဂမမုခါနီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တဿ အတ္ထဿ ဒွါရပဉှံ ကထေသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဧတေသု ဆသု ဓမ္မေသု ဝတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပုတ္တောဝ ဧတရဟိ ပုတ္တော, မဟာသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အတ္ထဿဒွါရဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၈၅] ၅. ကိံပက္ကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာယတိံ ဒောသံ နာညာယာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အညတရော ကိရ ကုလပုတ္တော ဗုဒ္ဓသာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဧကဒိဝသံ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော

ကော် အလင်္ကတပ္ပဋိယတ္တံ ဒိသွာတ ဥက္ကဏ္ဌိ။ အထ နံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ သတ္ထု သန္တိကံ အာနယိံသု။ သတ္ထာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ"တိ ပုစ္ဆိတ္တာ "သစ္စ"န္တိ ဝုတ္တေ "ပဉ္စ ကာမဂုဏာ နာမေတေ ဘိက္ခု ပရိဘောဂကာလေ ရမဏီယာ။ သော ပန တေသံ ပရိဘောဂော နိရယာဒီသု ပဋိသန္ဓိအာယကတ္တာ ကိံပက္ကဖလပရိဘောဂသဒိသော ဟောတိ။ ကိံပက္ကဖလံ နာမ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသသမ္ပန္နံ, ခါဒိတံ ပန အန္တာနိ ခဏ္ဍိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတိ။ ပုဗ္ဗေ ဗဟူ ဗာလဇနာ တဿ ဒောသံ အဒိသွာ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသေသု ဗဇ္ဈိတွာ တံ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိံသူ"တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သတ္ထဝါဟော ဟုတွာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ ဂစ္ဆန္တော အဋဝိမုခံ ပတွာ မနုဿေ သန္နိပာတေတွာ "ဣမိဿာ အဋဝိယာ ဝိသရုက္ခာ နာမ အတ္ထိ, မာ ခေါ မံ အနာပုစ္ဆာ ပုဗ္ဗေ အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ ဖလာဖလာနိ ခါဒိတ္ထာ"တိ ဩဝဒိ။ မနုဿာ အဋဝိံ အတိက္ကမိတွာ အဋဝိမုခေ ဧကံ ကိံပက္ကရုက္ခံ ဖလဘာရဩဏမိတသာခံ အဒ္ဒသံသု။ တဿ ခန္ဓသာခါပတ္တဖလာနိ သဏ္ဌာနဝဏ္ဏရသဂန္ဓေဟိ အမ္ဗသဒိသာနေဝ။ တေသု ဧကစ္စေ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသေသု ဗဇ္ဈိတွာ အမ္ဗဖလသညာယ ဖလာနိ ခါဒိံသု, ဧကစ္စေ "သတ္ထဝါဟံ ပုစ္ဆိတွာ ခါဒိဿာမာ"တိ ဂဟေတွာ အဋ္ဌံသု။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဌာနံ ပတွာ ယေ ဂဟေတွာ ဌိတာ, တေ ဖလာနိ ဆဍ္ဍာပေတွာ, ယေ ခါဒမာနာ အဋ္ဌံသု, တေ ဝမနံ ကာရေတွာ တေသံ ဘေသဇ္ဇံ အဒါသိ။ တေသု ဧကစ္စေ အရောဂါ ဇာတာ, ပဌမမေဝ ခါဒိတွာ ဌိတာ ပန ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ သောတ္ထိနာ ဂန္တွာ လာဘံ လဘိတွာ ပုန သကဋ္ဌာနမေဝ အာဂန္တွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ တံ ဝတ္ထုံ ကထေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၅. "အာယတိံ ဒောသံ နာညာယ, ယော ကာမေ ပဋိသေဝတိ။
ဝိပါကန္တေ ဟနန္တိ နံ, ကိံပက္ကမိဝ ဘက္ခိတ"န္တိ။

တတ္ထ **အာယတိံ ဒောသံ နာညာယာ**တိ အနာဂတေ ဒောသံ န အညာယ, အဇာနိတွာတိ အတ္ထော။ **ယော ကာမေ ပဋိသေဝတီ**တိ ယော ဝတ္ထုကာမေ စ ကိလေသကာမေ စ ပဋိသေဝတိ။ **ဝိပါကန္တေ ဟနန္တိ န**န္တိ တေ ကာမာ တံ ပုရိသံ အတ္တနော ဝိပါကသင်္ခါတေ အန္တေ နိရယာဒီသု ဥပ္ပန္နံ နာနပ္ပကာရေန ဒုက္ခေန သံယောဇယမာနာ ဟနန္တိ။ ကထံ? **ကိံပက္ကမိဝ ဘက္ခိတ**န္တိ, ယထာ ပရိဘောဂကာလေ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသသမ္ပတ္တိယာ မနာပံ ကိံပက္ကဖလံ အနာဂတဒောသံ အဒိသွာ ဘက္ခိတံ အန္တေ ဟနတိ, ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတိ, ဧဝံ ပရိဘောဂကာလေ မနာပာပိ ကာမာ ဝိပါကကာလေ ဟနန္တီတိ ဒေသနံ ယထာနုသန္ဓိံ ပာပေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလံ ပာပုဏိ။ သေသပရိသာယပိ ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒာဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။

သတ္ထာပိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, သတ္ထဝါဟော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကိံပက္ကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၈၆] ၆. သီလဝီမံသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သီလဝီမံသကံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ကောသလရာဇာနံ နိဿာယ ဇီဝတိ တိသရဏံ ဂတော အခဏ္ဍပဉ္စသီလော တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ။ ရာဇာ "အယံ သီလဝါ"တိ တဿ အတိရေကသမ္မာနံ ကရောတိ။ သော စိန္တေသိ "အယံ ရာဇာ မယှံ အညေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ အတိရေကသမ္မာနံ ကရောတိ, အတိဝိယ မံ ဂရုံ ကတွာ ပဿတိ, ကိံ နု ခေါ ဧသ မမ ဇာတိဂေါတ္တကုလပ္ပဒေသသိပ္ပသမ္ပတ္တိံ နိဿာယ ဣမံ သမ္မာနံ ကရောတိ, ဥဒါဟု သီလသမ္ပတ္တိံ, ဝီမံသိဿာမိ တာဝ"တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဃရံ အာဂစ္ဆန္တော ဧကဿ ဟေရညိကဿ ဖလကတော အနာပုစ္ဆိတွာ ဧကံ ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ, ဟေရညိကော ဗြာဟ္မဏေ ဂရုဘာဝေန ကိဉ္စိ အဝတွာ နိသီဒိ။ ပုနဒိဝသေ ဒွေ ကဟာပဏေ

ဂဏှာဟိ, ဟေရညိကော တထေဝ အဓိတသေသိ။ တတိယဒိဝသေ ကဟာပဏမုဋ္ဌိ အဂ္ဂဟေသိ, အထ နံ ဟေရညိကော ''အဇ္ဇ တေ တတိယော ဒိဝသော ရာဇကုဋုမ္ဗံ ဝိလုမ္ပန္တဿာ''တိ ''ရာဇကုဋုမ္ဗဝိလုမ္ပကစောရောမေ ဂဟိတော''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝိရဝိ။ အထ နံ မနုဿာ ဣတောစိတော စ အာဂန္တွာ ''စိရံအနိ တွံ သီလတ ဝိယ ဝိစရီ''တိ ဒွေဝ တယော ပဟာရေ ဒတွာ ဗန္ဓိတွာ ရညော ဒဿေသုံ။

ရာဇာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ''ကသ္မာ, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝရူပံ ဒုဿီလကမ္မံ ကရောသီ''တိ ဝတွာ ''ဂစ္ဆထ, တဿ ရာဇာဏံ ကရောထာ''တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော ''နာဟံ, မဟာရာဇ, စောရော''တိ အာဟ။ အထ ''ကသ္မာ ရာဇကုဋုမ္ဗိကဿ ဖလကတော ကဟာပဏေ ဂဏှာသီ''တိ? ''တေဝံ မယာ တယိ မမ အတိသမ္မာနံ ကရောန္တေ 'ကိံ နု ခေါ ရာဇာ မမ ဇာတိအာဒီနိ နိဿာယ အတိသမ္မာနံ ကရောတိ, ဥဒါဟု သီလံ နိဿာယာ'တိ ဝီမံသနတ္ထာယ ကတံ, ဣဒါနိ ပန မယာ ဧကံသေန ဉာတံ။ ယထာ သီလမေဝ နိဿာယ တယာ မမ သမ္မာနော ကတော, န ဇာတိအာဒီနိ။ တထာ ဟိ မေ ဣဒါနိ ရာဇာဏံ ကာရေသိ, သွာဟံ ဣမိနာ ကာရဏေန 'ဣမသ္မိံ လောကေ သီလမေဝ ဥတ္တမံ သီလံ ပမုခ'န္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂတော။ ဣမဿ ပနာဟံ သီလဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တော ဂေဟေ ဌိတော ကိလေသေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော န သက္ခိဿာမိ ကာတုံ, အဇ္ဇေဝ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ ဒေထ, ဒေဝ''တိ ဝတွာ ရာဇာနံ အနုဇာနာပေတွာ ဇေတဝနာဘိမုခေါ ပာယာသိ။

အထ နံ ဉာတိသုဟဇ္ဇဗန္ဓဝ သန္နိပတိတွာ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ နိဝတ္တိံသု။ သော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ အဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဘန္တေ, မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ မတ္ထကံ ပတ္တာ''တိ အညံ ဗျာကာသိ။ တဿ တံ အညဗျာကရဏံ ဘိက္ခူသင်္ဃေ ပာကဋံ ဇာတံ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ ''အာဝုသော, အသုကော နာမ ရညော ဥပဋ္ဌာကဗြာဟ္မဏော အတ္တနော သီလံ ဝီမံသိတွာ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော''တိ တဿ ဂုဏံ ကထယမာနာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိ အယမေဝ ဗြာဟ္မဏော အတ္တနော သီလံ ဝီမံသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ အကာသိ, ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ အတ္တနော သီလံ ဝီမံသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ ကရိံသူ''တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတော အဟောသိ အာနာဓိမုတ္တော သီလဇ္ဈာသယော အခဏ္ဍပဉ္စသီလော။ ရာဇာ သေသဗြာဟ္မဏေဟိ အတိရေကံ တဿ သမ္မာနံ ကရောတီတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ ဗောဓိသတ္တေ ပန ဗန္ဓိတွာ ရညော သန္တိကံ နီယမာနေ အဟိတုဏ္ဍိကာ အန္တရဝီထိယံ သပ္ပံ ကီဠာပေန္တာ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဏှန္တိ, ဂီဝာယ ဂဏှန္တိ, ဂလေ ဝေဌေန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော တေ ဒိသွာ ''မာ, တာတာ, ဧဝံ သပ္ပံ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဏှာထ, မာ ဂီဝာယ ဂဏှာထ, မာ ဂလေ ဝေဌေထ။ အယဉှိ တေ ဍံသိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေယျာ''တိ အာဟ။ အဟိတုဏ္ဍိကာ ''အယံ, ဗြာဟ္မဏ, သပ္ပော သီလဝာ အာစာရသမ္ပန္နော တာဒိသော ဒုဿီလော န ဟောတိ, တွံ ပန အတ္တနော ဒုဿီလတာယ အနာစာရေန ရာဇကုဋုမ္ဗဝိလုမ္ပကစောရောတိ ဗန္ဓိတွာ နီယသီ''တိ အာဟံသု။

သော စိန္တေသိ ''သပ္ပာပိ တာဝ အဍံသန္တာ အဝိဟေဌေန္တော 'သီလဝန္တော'တိ နာမံ လဘန္တိ, ကိမင်္ဂ ပန မနုဿဘူတာ။ သီလမေဝ ဣမသ္မိံ လောကေ ဥတ္တမံ, နတ္ထိ တတော ဥတ္တရိတရ''န္တိ။ အထ နံ နေတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ ရာဇာ ''ကိံ ဣဒံ, တာတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ရာဇကုဋုမ္ဗဝိလုမ္ပကော စောရော, ဒေဝ''တိ။ ''တေန ဟိဿ ရာဇာဏံ ကရောထာ''တိ။ ဗြာဟ္မဏော ''နာဟံ, မဟာရာဇ, စောရော''တိ အာဟ။ ''အထ ကသ္မာ ကဟာပဏေ အဂ္ဂဟေသီ''တိ စ ဝုတ္တေ ပုရိမနယေနေဝ သဗ္ဗံ အာရောစေန္တော ''သွာဟံ ဣမိနာ ကာရဏေန 'ဣမသ္မိံ လောကေ သီလမေဝ ဥတ္တမံ, သီလံ ပမောက္ခ'န္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂတော''တိ ဝတွာ ''တိဋ္ဌတု တာဝ ဣဒံ, အာသီဝိသောပိ တာဝ အဍံသန္တော အဝိဟေဌေန္တော 'သီလဝါ'တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ။ ဣမိနာပိ ကာရဏေန သီလမေဝ ဥတ္တမံ, သီလံ ပဝရ''န္တိ သီလံ ဝဏ္ဏေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၆. ''သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏံ၊ သီလံ လောကေ အနုတ္တရံ။

ပဿ ဃောရဝိသော နာဂေ၊ သီလတတိ န ဟညတီ''တိ။

တတ္ထ **သီလံ ကိရေတ**တိ ကာယတစာစိတ္တေဟိ အဝီတိက္ကမသင်္ခါတံ အာစာရသီလမေဝ။ **ကိရာ**တိ အနုဿဝ ဝသေန ဝဒတိ။ **ကလျာဏ**န္တိ သုန္ဒရတရံ။ **အနုတ္တရ**န္တိ ဇေဋ္ဌကံ သဗ္ဗဂုဏဒာယကံ။ **ပဿာ**တိ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကာရဏံ အဘိမုခံ ကရောန္တော ကထေတိ။ **သီလတတိ န ဟညတီ**တိ ဃောရဝိသောပိ သမာနော အဒ္ဓံသနအဝိဟေဌနမတ္တကေန သီလတတိ ပသံသံ လဘတိ, န ဟညတိ န ဝိဟညတီတိ။ ဣမိနာပိ ကာရဏေန သီလမေဝ ဥတ္တမန္တိ။

ဇိဝံ ဇာဓိသတ္တော ဣမာယ ကထာယ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ရာဇပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ပုရောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သီလဝီမံသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၈၇] ၇. မင်္ဂလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယဿ မင်္ဂလာ သမူဟတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သာဋကလက္ခဏဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ရာဇဂဟဝါသိကော ကိရေကော ဗြာဟ္မဏော ကောတုဟလမင်္ဂလိကော တီသု ရတနေသု အပ္ပသန္နော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ, တဿ သမုဂ္ဂေ ဌပိတံ သာဋကယုဂံ မူသိကာ ခါဒိံသု။ အထဿ သီသံ နှာယိတွာ ''သာဋကေ အာဟရထာ''တိ ဝုတ္တကာလေ မူသိကာယ ခါဒိတဘာဝံ အာရောစယိံသု။ သော စိန္တေသိ ''သစေ ဣဒံ မူသိကာဒဋ္ဌံ သာဋကယုဂံ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဘဝိဿတိ, မဟာဝိနာသော ဘဝိဿတိ။ ဣဒဉ္ဟိ အဝမင်္ဂလံ ကာဠကဏ္ဏိသဒိသံ ပုတ္တဓီတာဒီနံ ဝါ ဒါသကမ္မကရာဒီနံ ဝါ န သက္ကာ အဒါတုံ။ ယော ဟိ ဣဒံ ဂဏှိဿတိ, သဗ္ဗဿ မဟာဝိနာသော ဘဝိဿတိ, အာမကသုသာနေ တံ ဆဍ္ဍာပေဿာမိ, န ခော ပန သက္ကာ ဒါသကမ္မကရာဒီနံ ဟတ္ထေ ဒါတုံ။ တေ ဟိ တတ္ထ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဣမံ ဂဟေတွာ ဝိနာသံ ပာပုဏေယျုံ, ပုတ္တဿ တံ ဟတ္ထေ ဒဿာမီ''တိ။ သော ပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ ''တ္ဝမ္ပိ နံ, တာတ, ဟတ္ထေန အဖုသိတွာ ဒဏ္ဍကေန ဂဟေတွာ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ သီသံ နှာယိတွာ ဧဟီ''တိ ပေသေသိ။

သတ္ထာပိ ခော တံ ဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော ဣမေသံ ပိတာပုတ္တာနံ သောတာပတ္တိဖလဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ မိဂဝီထိံ ဂဟေတွာ မိဂလုဒ္ဒကော ဝိယ ဂန္တွာ အာမကသုသာနဒွါရေ နိသီဒိ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော။ မာဏဝေါပိ ပိတု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အဇဂရသပ္ပံ ဝိယ တံ ယုဂ သာဋကံ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဂဟေတွာ အာမကသုသာနဒွါရံ ပာပုဏိ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ကိံ ကရောသိ မာဏဝါ''တိ အာဟ။ ''ဘော ဂေါတမ, ဣဒံ သာဋကယုဂံ မူသိကာဒဋ္ဌံ ကာဠကဏ္ဏိသဒိသံ ဟလာဟလဝိသူပမံ, မမ ပိတာ 'အညော ဇေတံ ဆဍ္ဍေန္တော လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂဏှေယျာ'တိ ဘယေန မံ ပဟိဏိ, အဟမေတံ ဆဍ္ဍေတွာ သီသံ နှာယိဿာမီတိ အာဂတောမှိ, ဘော ဂေါတမာ''တိ။ ''တေန ဟိ ဆဍ္ဍေဟီ''တိ။ မာဏဝေါ ဆဍ္ဍေသိ, သတ္ထာ ''အမှာကံ အနိ ဝဋ္ဋတီ''တိ တဿ သမ္မုခာဝ ဂဏှိ။ ''အဝမင်္ဂလံ, ဘော ဂေါတမ, ဇေတံ ကာဠကဏ္ဏိသဒိသံ, မာ ဂဏှိ မာ ဂဏှီ''တိ တသ္မိံ ဝါရယမာနေယေဝ တံ ဂဟေတွာ ဝေဠုဝနာဘိမုခေါ ပါယာသိ။

မာဏဝေါ ဝေဂေန ဂန္တွာ ပိတု အာရောစေသိ ''တာတ, မယာ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍိတံ သာဋကယုဂံ သမဏော ဂေါတမော 'အမှာကံ ဝဋ္ဋတီ'တိ မယာ ဝါရိယမာနောပိ ဂဟေတွာ ဝေဠုဝနံ ဂတော''တိ။ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ ''တံ သာဋကယုဂံ အဝမင်္ဂလံ ကာဠကဏ္ဏိသဒိသံ, တံ ဝဠဉ္ဇေန္တော သမဏောပိ ဂေါတမော နဿိဿတိ, ဝိဟာရောပိ နဿိဿတိ, တတော အမှာကံ ဂရဟာ ဘဝိဿတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ အညေ ဗဟူ သာဋကေ ဒတွာ တံ ဆဍ္ဍာပေဿာမီ''တိ။ သော ဗဟူ သာဋကေ ဂဟာပေတွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဝေဠုဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဧကမန္တံ ဌိတော ဧဝမာဟ ''သစ္စံ ကိရ တေ, ဘော ဂေါတမ, အာမကသုသာနေ သာဋကယုဂံ ဂဟိတ''န္တိ? ''သစ္စံ, ဗြာဟ္မဏာ''တိ။ ''ဘော ဂေါတမ, တံ သာဋကယုဂံ အဝမင်္ဂလံ, တုမှေ ဟ တံ ပရိဘုဉ္ဇမာနာ နဿိဿထ, သကလဝိဟာရောပိ နဿိဿတိ။ သစေ တေ နိဝါသနံ ဝါ ပါရုပနံ ဝါ နပ္ပဟောတိ, ဣမေ သာဋကေ ဂဟေတွာ တံ ဆဍ္ဍာပေထာ''တိ။

အထ နံ သတ္ထာ “မယံ ဗြာဟ္မဏ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ, အမှာကံ အာမကသုသာနေ အန္တရဝီထိယံ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ န္ဟာနတိတ္ထေ မဟာမဂ္ဂေတိ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု ဆဍ္ဍိတာ တ ပတိတာ တ ပိလောတိကာ ဝဋ္ဋတိ, တုံ ပန န ကလ္လအနေဝ ဇဝံ လဒ္ဓိကော, ပုဗ္ဗေပိ ဇဝံလဒ္ဓိကောယေဝတ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ရာဇဂဟနဂရေ ဓမ္မိကော မဂဓရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ကလ္လိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသမာနော ဧကသ္မိံ ကာလေ ဟိမဝန္တတော နိက္ခမိတွာ ရာဇဂဟနဂရေ ရာဇုယျာနံ ပတွာ တတ္ထ ဝသိတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဘိက္ခာစာရတ္ထာယ နဂရံ ပာဝိသိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ ပက္ကောသာပေတွာ ပာသာဒေ နိသီဒါပေတွာ ဘောဇေတွာ ဥယျာနေယေဝ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဏှိ။ ဗောဓိသတ္တော ရညော နိဝေသနေ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥယျာနေ ဝသတိ။ တသ္မိံ ကာလေ ရာဇဂဟနဂရေ ဒုဿလက္ခဏဗြာဟ္မဏော နာမ အဟောသိ။ တဿ သမုဂ္ဂေ ဌပိတံ သာဋကယုဂဠံ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

မာဏဝေ ပန သုသာနံ ဂစ္ဆန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပဌမတရံ ဂန္တွာ သုသာနဒွာရေ နိသီဒိတွာ တေန ဆဍ္ဍိတံ သာဋကယုဂံ ဂဟေတွာ ဥယျာနံ အဂမာသိ။ မာဏဝေါ ဂန္တွာ ပိတု အာရောစေသိ။ ပိတာ “ရာဇကုလူပကော တာပသော နဿေယျာ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “တာပသ, တယာ ဂဟိတသာဋကေ ဆဍ္ဍေဟိ, မာ နဿိ”တိ အာဟ။ တာပသော “အမှာကံ သုသာနေ ဆဍ္ဍိတပိလောတိကာ ဝဋ္ဋတိ, န မယံ ကောတုဟလမင်္ဂလိကာ, ကောတုဟလမင်္ဂလံ နာမေတံ န ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗောဓိသတ္တေဟိ ဝဏ္ဏိတံ, တသ္မာ ပဏ္ဍိတေန နာမ ကောတုဟလမင်္ဂလိကေန န ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဗြာဟ္မဏဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဓမ္မံ သုတွာ ဒိဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ ဗောဓိသတ္တံ သရဏံ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာပိ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂာထမာဟ –

၈၇. “ယဿ မင်္ဂလာ သမူဟတာ၊ ဥပ္ပာတာ သုပိနာ စ လက္ခဏာ စ။
သော မင်္ဂလဒောသဝီတိဝတ္တော၊ ယုဂယောဂာဓိဂတော န ဇာတုမေတီ”တိ။

တတ္ထ **ယဿ မင်္ဂလာ သမူဟတာ** တိ ယဿ အရဟတော ခီဏာသဝဿ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလံ, သုတမင်္ဂလံ, မုတမင်္ဂလန္တိ ဧတေ မင်္ဂလာ သမုစ္ဆိန္နာ။ **ဥပ္ပာတာ သုပိနာ စ လက္ခဏာ စာ** တိ “ဧဝရူပေ စန္ဒဂ္ဂါဟေ ဘဝိဿတိ, ဧဝရူပေ သူရိယဂ္ဂါဟေ ဘဝိဿတိ, ဧဝရူပေ နက္ခတ္တဂ္ဂါဟေ ဘဝိဿတိ, ဧဝရူပေ ဥက္ကာပါတော ဘဝိဿတိ, ဧဝရူပေ ဒိသာဍာဟော ဘဝိဿတီ”တိ ဣမေ ပဉ္စ မဟာဥပ္ပာတာ, နာနပ္ပကာရာ သုပိနာ, သုဘဂလက္ခဏံ, ဒုဗ္ဘဂလက္ခဏံ, ကုတ္တိလက္ခဏံ, ပုရိသလက္ခဏံ, အသိလက္ခဏံ, အာဝုဓလက္ခဏံ, အသိလက္ခဏံ, ဟတ္ထိလက္ခဏံ, အဿလက္ခဏံ, ဥသဘလက္ခဏံ, အာဝုဓလက္ခဏံ, ဝတ္ထလက္ခဏန္တိ ဧဝမာဒီကာနိ လက္ခဏာနိ ဣမေ စ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ ယဿ သမူဟတာ, န ဧတေဟိ ဥပ္ပာတာဒီဟိ အတ္တနော မင်္ဂလံ တ အဝမင်္ဂလံ တ ပစ္စေတိ။ **သော မင်္ဂလဒောသဝီတိဝတ္တော** တိ သော ခီဏာသဝေ သဗ္ဗမင်္ဂလဒောသေ ဝီတိဝတ္တော အတိက္ကန္တော ပဇဟိတွာ ဌိတော။ **ယုဂယောဂာဓိဂတော**တိ “ကောဓော စ ဥပနာဟော စ, မက္ခော စ ပဠာသော စာ”တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၃၃) နယေန ဒွေ ဒွေ ဧကတော အာဂတကိလေသာ ယုက နာမ။ ကာမယောဂေ, ဘဝယောဂေ, ဒိဋ္ဌိယောဂေ, အဝိဇ္ဇာယောဂေတိ ဣမေ သံသာရေ ယောဇနဘာဝတော စတ္တာရော ယောက နာမ။ တေ ယုဂေ စ ယောဂေ စာတိ ယုဂယောဂေ အဓိဂတော အဘိဘဝိတွာ ဂတော ဝီတိဝတ္တော သမတိက္ကန္တော ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု။ **န ဇာတုမေတီ**တိ ပုန ပဋိသန္ဓိဝသေန ဧကံသေနေဝ ဣမံ လောကံ န ဧတိ နာဂစ္ဆတီတိ။

ဇဝံ သတ္ထာ ဣမာယ ကထာယ ဗြာဟ္မဏဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗြာဟ္မဏော သဒ္ဓိံ ပုတ္တေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သတ္ထာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဧတေဝ ပိတာပုတ္တာ ဣဒါနိ ပိတာပုတ္တာ အဟေသုံ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

[၈၈] ၈. သာရမ္ဘဇာတကဝဏ္ဏနာ မင်္ဂလဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

ကလျာဏိမေဝ မုဉ္စေယျာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒံ (ပါစိ. ၁၅) အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ ဟေဋ္ဌာ နန္ဒိဝိသာလဇာတကေ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန ဇာတကေ ဗောဓိသတ္တော ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ သာရမ္ဘော နာမ ဗလိဗဒ္ဒော အဟောသိ။ သတ္ထာ ဣဒံ အတီတဝတ္ထုံ ကထေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၈. “ကလျာဏိမေဝ မုဉ္စေယျ၊ န ဟိ မုဉ္စေယျ ပါပိကံ။
မောက္ခော ကလျာဏိယာ သာဓု၊ မုတွာ တပတိ ပါပိက”န္တိ။

တတ္ထ **ကလျာဏိမေဝ မုဉ္စေယျာ**တိ စတုဒောသဝိနိမုတ္တံ ကလျာဏိံ သုန္ဒရံ အနဝဇ္ဇံ တမေဝ မုဉ္စေယျ ဝိဿဇ္ဇေယျ ကထေယျ။ **န ဟိ မုဉ္စေယျ ပါပိက**န္တိ ပါပိကံ လာမိကံ ပရေသံ အပ္ပိယံ အမနာပံ န မုဉ္စေယျ န ကထေယျ။ **မောက္ခော ကလျာဏိယာ သာဓူ**တိ ကလျာဏဝါစာယ ဝိဿဇ္ဇနမေဝ ဣမသ္မိံ လောကေ သာဓု သုန္ဒရံ ဘဒ္ဒကံ။ **မုတွာ တပတိ ပါပိက**န္တိ ပါပိကံ ဖရုသဝါစံ မုဉ္စိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကထေတွာ သော ပုဂ္ဂလော တပတိ သောစတိ ကိလမတီတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗြာဟ္မဏော အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗြာဟ္မဏီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, သာရမ္ဘော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သာရမ္ဘဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၈၉] ၉. ကုဟကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝါစာဝ ကိရ တေ အာသီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကုဟကဝတ္ထု ဥဒ္ဒါလကဇာတကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကံ ဂါမကံ ဥပနိဿာယ ဧကော ကူဋဇဋိလော ကုဟကတာပသော ဝသတိ။ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော တဿ အရညေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ တတ္ထ နံ ဝါသေန္တော အတ္တနော ဂေဟေ ပဏီတာဟာရေန ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သော တံ ကူဋဇဋိလံ “သီလဝါ ဧသော”တိ သဒ္ဒဟိတွာ စောရဘယေန သုဝဏ္ဏနိက္ခသတံ တဿ ပဏ္ဏသာလံ နေတွာ ဘူမိဂတံ ကတွာ “ဣဒံ ဩလောကေယျာသိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ အထ နံ တာပသော “ပဗ္ဗဇိတာနံ နာမ, အာဝုသော, ဧဝရူပံ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အမှာကံ ပန ပရသန္တကေ လောဘော နာမ နတ္ထီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓု, ဘန္တေ”တိ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ ပက္ကာမိ။ ဒုဋ္ဌတာပသော “သက္ကာ ဧတ္တကေန ဇီဝိတု”န္တိ ကတိပါဟံ အတိက္ကမိတွာ တံ သုဝဏ္ဏံ ဂဟေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလာယမေဝ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ တဿ ဂေဟေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဧဝမာဟ “အာဝုသော, မယံ တုမှေ နိဿာယ စိရံ ဝသိမှ, အတိစိရံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂေါ ဟောတိ, သံသဂ္ဂေါ စ နာမ ပဗ္ဗဇိတာနံ မလံ, တသ္မာ ဂစ္ဆာမဟ”န္တိ ဝတွာ တေန ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာနောပိ နိဝတ္တိတုံ န ဣစ္ဆိ။ အထ နံ သော “ဧဝံ သန္တေ ဂစ္ဆထ, ဘန္တေ”တိ ယာဝ ဂါမဒွါရာ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တိ။ တာပသောပိ ထောကံ ဂန္တွာ “ဣမံ ကုဋုမ္ဗိကံ မယာ ဝဉ္စေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဇဋာနံ အန္တရေ တိဏံ ဌပေတွာ ပဋိနိဝတ္တိ။ ကုဋုမ္ဗိကော “ကိံ, ဘန္တေ, နိဝတ္တိတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာဝုသော, တုမှာကံ ဂေဟစ္ဆဒနတော မေ ဇဋာသု ဧကံ တိဏံ လဂ္ဂံ, အဒိန္နာဒါနဉ္စ နာမ ပဗ္ဗဇိတာနံ န ဝဋ္ဋတိ, တံ အာဒါယ အာဂတောမှီ”တိ။ ကုဋုမ္ဗိကော “ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆထ, ဘန္တေ”တိ ဝတွာ “တိဏသလာကမတ္တမ္ပိ နာမ ပရသန္တကံ န ဂဏှာတိ, အဟော ကုက္ကုစ္စကော မေ အယျော”တိ ပသီဒိတွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဥယျောဇေသိ။

တဒါ ပန ဗောဓိသတ္တော ဘဏ္ဍတ္ထာယ ပစ္စန္တံ ဂစ္ဆန္တော တသ္မိံ နိဝေသနေ နိဝါသော ဂဟိတော ဟောတိ။ သော တာပသဿ ဝစနံ သုတွာဝ “အဒ္ဓာ ဣမိနာ ဒုဋ္ဌတာပသေန ဣမဿ ကိဉ္စိ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီ”တိ ကုဋုမ္ဗိကံ ပုစ္ဆိ “အတ္ထိ ပန တေ, သမ္မ, ကိဉ္စိ ဧတဿ တာပသဿ သန္တိကေ နိက္ခိတ္တ”န္တိ? “အတ္ထိ, သမ္မ, သုဝဏ္ဏနိက္ခသတ”န္တိ။ “တေန ဟိ ဂစ္ဆ, တံ ဥပဓာရေဟီ”တိ ။ သော ပဏ္ဏသာလံ ဂန္တွာ တံ အဒိသွာ ဝေဂေနာဂန္တွာ “နတ္ထိ, သမ္မာ”တိ အာဟ။ “န တေ သုဝဏ္ဏံ အညေန ဂဟိတံ, တေနေဝ ကုဟကတာပသေန ဂဟိတံ, ဧဟိ, တံ အနုဗန္ဓိတွာ

တ ဂဏှာဟာမာ''တိ ဝေဂေန ဂန္တွာ ကူဋ္ဋတာပသံ ဂဏှာဟိတွာ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ ပောထေတွာ သုဝဏ္ဏံ အာဟ ရာပေတွာ ဂဏှာဟိံသု။ ဗောဓိသတ္တော သုဝဏ္ဏံ ဒိသွာ ''နိက္ခသတံ ဟာရမာနော အသဇ္ဇိတွာ တိဏမတ္တေ သတ္တော ဟောသီ''တိ ဝတွာ တံ ဂရဟန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၈၉. ''တစာဝ ကိရ တေ အာသိ၊ သဏှာ သခိလဘာဏိနော။
တိဏမတ္တေ အသဇ္ဇိတ္ထော၊ နော စ နိက္ခသတံ ဟရ''န္တိ။

တတ္ထ **တစာဝ ကိရ တေ အာသိ, သဏှာ သခိလဘာဏိနော**တိ ''ပဗ္ဗဇိတာနံ တိဏမတ္တမ္ပိ အဒိန္နံ အာဒာတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဧဝံ သခိလံ မုဒုဝစနံ ဝဒန္တဿ တစာ ဧဝ ကိရ တေ သဏှာ အာသိ, ဝစနမတ္တမေဝ မဋ္ဌံ အဟောသီတိ အ ဓိပ္ပာယော။ **တိဏမတ္တေ အသဇ္ဇိတ္ထော** တိ ကူဋဇဋိလ ဧကိဿာ တိဏသလာကာယ ကုက္ကုစ္စံ ကုရုမာနော တွံ သတ္တော အာသတ္တော လဂ္ဂေါ အဟောသိ။ **နော စ နိက္ခသတံ ဟရ** န္တိ ဣမံ ပန နိက္ခသတံ ဟရန္တော အသတ္တော နိ လ္လဂ္ဂေါဝ ဇာတောသီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တံ ဂရဟိတွာ ''မာ ပုန, ကူဋဇဋိလ, ဧဝရူပမကာသီ''တိ ဩဝါဒံ ဒတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ ဘိက္ခု ကုဟကော, ပုဗ္ဗေပိ ကုဟကောယေ ဝ''တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကူဋ္ဋတာပသော ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, ပဏ္ဍိတပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုဟကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၉၀] ၁၀. အကတညုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ပုဗ္ဗေ ကတကလျာဏော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ကိရေကော ပစ္စန္တဝါသိကော သေဋ္ဌိ အဒိဋ္ဌသဟာယော အဟောသိ။ သော ဧကဒါ ပစ္စန္တေ ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍဿ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ပူရေတွာ ကမ္မန္တိကမနုဿေ အာဟ – ''ဂစ္ဆထ, ဘော, ဣမံ ဘဏ္ဍံ သာဝတ္ထိံ နေတွာ အမှာကံ သဟာယကဿ အနာထပိဏ္ဍိကမဟာသေဋ္ဌိဿ ပစ္စယေန ဝိက္ကိဏိတွာ ပဋိဘဏ္ဍံ အာဟရထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ မဟာသေဋ္ဌိံ ဒိသွာ ပဏ္ဏာကာရံ ဒတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ မဟာသေဋ္ဌိ ''သ္ဝာဂတံ တေ''တိ တေသံ အာဝာသဉ္စ ပရိဗ္ဗယဉ္စ အာပေတွာ သဟာယကဿ သုခံ ပုစ္ဆိတွာ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ ပဋိဘဏ္ဍံ အဒါပေသိ။ တေ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အတ္တနော သေဋ္ဌိဿ အာရော စေသုံ။

အပရဘာဂေ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ တထေဝ ပဉ္စ သကဋသတာနိ တတ္ထ ပေသေသိ။ မနုဿာ တတ္ထ ဂန္တွာ ပဏ္ဏာကာရံ အာဒာယ ပစ္စန္တဝါသိကသေဋ္ဌိံ ပဿိံသု။ သော ''ကုတော အာဂစ္ဆထာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သာဝတ္ထိ တော တုမှာကံ သဟာယကဿ အနာထပိဏ္ဍိကဿ သန္တိကာ''တိ ဝုတ္တေ ''အနာထပိဏ္ဍိကောတိ ကဿစိ ပုရိ သဿ နာမံ ဘဝိဿတီ''တိ ပရိဟာသံ ကတွာ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ''ဂစ္ဆထ တုမှေဟ''တိ ဥယျောဇေသိ, နေဝ နိဝါသံ, န ပရိဗ္ဗယံ အဒါပေသိ။ တေ သယမေဝ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ ပဋိဘဏ္ဍံ အာဒာယ သာဝတ္ထိံ အာဂန္တွာ သေဋ္ဌိ ဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။

အထ သော ပစ္စန္တဝါသီ ပုနပိ ဧကဝါရံ တထေဝ ပဉ္စ သကဋသတာနိ သာဝတ္ထိံ ပေသေသိ, မနုဿာ ပဏ္ဏာကာရံ အာဒာယ မဟာသေဋ္ဌိံ ပဿိံသု။ တေ ပန ဒိသွာ အနာထပိဏ္ဍိကဿ မနုဿာ ''မယံ, သာမိ, ဧတေသံ နိဝါသဉ္စ ဘ တ္တဉ္စ ပရိဗ္ဗယဉ္စ ဇာနိဿာမာ''တိ ဝတွာ တေသံ သကဋာနိ ဗဟိနဂရေ တထာရူပေ ဌာနေ မောစာပေတွာ ''တုမှေ ဣဓေဝ ဝသထ, အမှာကံ ဂေဟေ ယာဂုဘတ္တဉ္စ ပရိဗ္ဗယော စ ဘဝိဿတီ''တိ ဂန္တွာ ဒါသကမ္မကရေ သ န္နိပါတေတွာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ဝိလုမ္ပိတွာ နိဝါသနပါရုပနာနိပိ နေသံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂေ ဏေ ပလာပေတွာ သကဋာနိ ဝိစက္ကာနိ ကတွာ ဘူမိယံ ဌပေတွာ စက္ကာနိပိ ဂဏှာဟိတွာဝ အဂမံသု။ ပစ္စန္တဝါသိ နော နိဝါသနမတ္တဿပိ သာမိကာ အဟုတွာ ဘီတာ ဝေဂေန ပလာယိတွာ ပစ္စန္တမေဝ ဂတာ။ သေဋ္ဌိမနုဿာပိ

တမတ္ထံ မဟာသေဋ္ဌိနော အာရောစေသုံ။ သော “အတ္ထိ အနိဒံ ကထာဟာဘတ”န္တိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “န ခော, ဂဟပတိ, သော ပစ္စန္တတာသီ ဣဒါနေဝ ဓံသီလော, ပုဗ္ဗေပိ ဓံသီလောယေဝ အဟောသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တဿေကော ပစ္စန္တတာသိကော သေဋ္ဌိ အဒိဋ္ဌသဟာယော အဟောသိ။ သဗ္ဗံ အတီတဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုသဒိသမေဝ ဗောဓိသတ္တော ပန အတ္တနော မနုဿေဟိ “အဇ္ဇ အမှေဟိ ဣဒံ နာမ ကတ”န္တိ အာရောစိတေ “ပဌမံ အတ္တနော ကတံ ဥပကာရံ အဇာနန္တာ ပစ္ဆာ ဧဝရူပံ လဘန္တိယေဝါ”တိ ဝတွာ သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၀. “ယော ပုဗ္ဗေ ကတကလ္ယာဏော၊ ကတတ္ထော နာဝဗုဇ္ဈတိ။
ပစ္ဆာ ကိစ္စေ သမုပ္ပန္နေ၊ ကတ္တာရံ နာဓိဂစ္ဆတီ”တိ။

တတ္ရာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ခတ္တိယာဒီသု **ယော** ကောစိ ပုရိသော **ပုဗ္ဗေ** ပဌမတရံ အညေန **ကတကလ္ယာဏော** ကတူပကာရော **ကတတ္ထော** နိပ္ဖာဒိတကိစ္စော ဟုတွာ တံ ပရေန အတ္တနိ ကတံ ကလ္ယာဏဥ္စေဝ အတ္ထဉ္စ န ဇာနာတိ, သော **ပစ္ဆာ** အတ္တနော **ကိစ္စေ သမုပ္ပန္နေ** တဿ ကိစ္စဿ **ကတ္တာရံ နာဓိဂစ္ဆတိ** န လဘတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣမာယ ဂါထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပစ္စန္တတာသီ ဣဒါနိပိ ပစ္စန္တတာသီယေဝ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အကတညုဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အဟယိမ္ဗဟဝဂ္ဂေါ နဝမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သုရာဟနံ မိတ္တဝိန္ဒံ၊ ကာဠကဏ္ဏီ အတ္ထဒ္ဒတရံ။
ကိံပက္ကသီလဝီမံသံ၊ မင်္ဂလဉ္စာပိ သာရမ္ဘံ။
ကုဟကံ အကတညူ စာတိ။

၁၀. လိတ္တဝဂ္ဂေါ

[၉၁] ၁. လိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဘိက္ခူ စီဝရာဒီနိ လဘိတွာ ယေဘုယျေန အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ တေ စတ္တာရော ပစ္စယေ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇမာနာ ယေဘုယျေန နိရယတိရစ္ဆာနယောနိတော န မုစ္စန္တိ။ သတ္ထာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ဘိက္ခူနံ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မိံ ကထံ ကထေတွာ အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ “ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ နာမ စတ္တာရော ပစ္စယေ လဘိတွာ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇေယျာထာ”တိ ပစ္စဝေက္ခနဝိဓိံ ဒဿေန္တော “ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝတိ သီတဿ ပဋိဃာတာယာ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃; အ. နိ. ၆.၅၈) နယေန တန္တိံ ဌပေတွာ “ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရော ပစ္စယေ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂေါ နာမ ဟလာဟလဝိသပရိဘောဂသဒိသော။ ပောရာဏကာ ဟိ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ဒောသံ အဇာနိတွာ ဝိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဝိပာကန္တေ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အက္ခဓုတ္တော အဟောသိ။ အထာပရော ကူဋက္ခဓုတ္တော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော အတ္တနော ဇယေ ဝတ္တမာနေ ကေဠိမဏ္ဍလံ န ဘိန္ဒတိ, ပရာဇယကာလေ ပန အက္ခံ မုခေ ပက္ခိပိတွာ "အက္ခော နဋ္ဌော"တိ ကေဠိမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ ပက္ကမတိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ တံ ကာရဏံ ဉတွာ "ဟောတု, ဇာနိဿာမေတ္ထ ပတိရူပကာရဏ"န္တိ အက္ခေ အာဒာယ အတ္တနော ဃရေ ဟလာဟလဝိသေန ရဉ္ဇိတွာ ပုနပ္ပုနံ သုက္ခာပေတွာ တေ အာဒာယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဧဟိ, သမ္မ, အက္ခေဟိ ကီဠာမာ"တိ အာဟ။ သော "သာဓု, သမ္မာ"တိ ကေဠိမဏ္ဍလံ သဇ္ဇေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော အတ္တနော ပရာဇယကာလေ ဧကံ အက္ခံ မုခေ ပက္ခိပိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော တထာ ကရောန္တံ ဒိသွာ "ဂိလာဟိ တာဝ, ပစ္ဆာ ဣဒံ နာမေတန္တိ ဇာနိဿသီ"တိ စောဒေတုံ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၁. "လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာ၊ ဂိလမက္ခံ ပုရိသော န ဗုဇ္ဈတိ။
ဂိလ ရေ ဂိလ ပာပဓုတ္တက၊ ပစ္ဆာ တေ ကဋုကံ ဘဝိဿတီ"တိ။

တတ္ထ **လိတ္တ**န္တိ မက္ခိတံ ရဉ္ဇိတံ။ **ပရမေန တေဇသာ**တိ ဥတ္တမတေဇသမ္ပန္နေန ဟလာဟလဝိသေန။ **ဂိလ**န္တိ ဂိလန္တော။ **အက္ခ**န္တိ ဂုဠကံ။ **န ဗုဇ္ဈတီ** တိ "အယံ မေ ဂိလတော ဣဒံ နာမ ကရိဿတီ"တိ န ဇာနာတိ။ **ဂိလ ရေ**တိ ဂိလာဟိ အရေ။ **ဂိလာ**တိ ပုနပ္ပိ စောဒေန္တော ဝဒတိ။ **ပစ္ဆာ တေ ကဋုကံ ဘဝိဿတီ** တိ ဣမသ္မိံ တေ အက္ခေ ဂိလိတေ ပစ္ဆာ တေ ဝိသံ တိခိဏံ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

သော ဗောဓိသတ္တဿ ကထေန္တဿေဝ ဝိသဝေဂေန မုစ္ဆိတော အက္ခီနိ ပရိဝတ္တေတွာ ခန္ဓံ နာမေတွာ ပတိ။ ဗောဓိသတ္တော "ဣဒါနိဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဩသဓပရိဘာဝိတံ ဝမနယောဂံ ဒတွာ ဝမေတွာ သပ္ပိဖာဏိတမဓုသက္ကရာဒယော ခါဒာပေတွာ အရောဂံ ကတွာ "ပုန ဧဝရူပံ မာ အကာသီ"တိ ဩဝဒိတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ "ဘိက္ခဝေ, အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ နာမ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ကတဝိသပရိဘောဂသဒိသော ဟောတီ"တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ပဏ္ဍိတဓုတ္တော အဟမေဝ အဟောသိံ, ကူဋဓုတ္တော ပနေတ္ထ န ကထိယတိ, ယထာ စ တေ္တ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ယော ပန ဣမသ္မိံ ကာလေ န ပညာယတိ, သော န ကထိယတေတ"တိ။

လိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၉၂] ၂. မဟာသာရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥက္ကဋ္ဌေ သူရမိစ္ဆန္တီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ ကောသလရညော ဣတ္ထိယော စိန္တယိံသု "ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေါ နာမ ဒုလ္လဘော, တထာ မနုဿပဋိလာဘော, ပရိပုဏ္ဏာယတနတာ စ။ မယဉ္စ ဣမံ ဒုလ္လဘံ ခဏသမဝါယံ လဘိတွာပိ အတ္တနော ရုစိယာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ ဝါ သောတုံ ဗုဒ္ဓပူဇံ ဝါ ကာတုံ အနံ ဝါ အတုံ န လဘာမ, မဉ္ဇူသာယ ပက္ခိတ္တာ ဝိယ ဝသာမ, ရညော ကထေတွာ အမှာကံ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ အနုစ္ဆဝိကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ တဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သောဿာမ, တတော ယံ သက္ခိဿာမ, တံ ဥဂ္ဂဏှိဿာမ, ဒါနာဒီနိ စ ပုညာနိ ကရိဿာမ။ ဧဝံ နော အယံ ခဏပဋိလာဘော သဖလော ဘဝိဿတီ"တိ။ တာ သဗ္ဗာပိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနာ စိန္တိတကာရဏံ ကထယိံသု။ ရာဇာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနကီဠံ ကီဠိတုကာမော ဥယျာနပာလံ ပက္ကောသာပေတွာ "ဥယျာနံ သောဓေဟီ"တိ အာဟ။ ဥယျာနပါလော ဥယျာနံ သောဓေန္တော သတ္ထာရံ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ "သုဒ္ဓံ, ဒေဝ, ဥယျာနံ, အပိစေတ္ထ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဘဂဝါ နိသိန္နော"တိ အာဟ။ ရာဇာ "သာဓု, သမ္မ, သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မမ္ပိ သောဿာမာ"တိ အလင်္ကတရထံ အဘိရုဟိတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။

တသ္မိဉ္စ သမယေ ဆတ္တပါဏိ နာမေကော အနာဂါမီ ဥပါသကော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ အာသင်္ကမာနော မုဟုတ္တံ ဌတွာ ပုန “သစာယံ ပါပကော ဘဝေယျ, န သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ သုဏေယျ, အပါပကေန ဣမိနာ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဥပါသကော ဗုဒ္ဓဂါရဝေန ရညော ပစ္စုဋ္ဌာနံ ဝါ ဝန္ဒနံ ဝါ န အကာသိ, တေနဿ ရာဇာ အနတ္တမနော အဟောသိ။ သတ္ထာ တဿ အနတ္တမနဘာဝံ ဉတွာ ဥပါသကဿ ဂုဏံ ကထေသိ “အယံ, မဟာရာဇ, ဥပါသကော ဗဟုဿုတော အာဂတာဂမော ကာမေသု ဝီတရာဂေါ”တိ ရာဇာ “န ဣမိနာ ဩရကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ယဿ သတ္ထာ ဂုဏံ ဝဏ္ဏေတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဥပါသက, ဝဒေယျာသိ ယေန တေ အတ္ထော”တိ အာဟ။ ဥပါသကော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ရာဇာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သတ္ထာရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

သော ဧကဒိဝသံ ဥပရိပါသာဒေ မဟာဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ ဌိတော တံ ဥပါသကံ ဘုတ္တပါတရာသံ ဆတ္တမာဒါယ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပက္ကောသာပေတွာ ဧဝမာဟ “တွံ ကိရ, ဥပါသက, ဗဟုဿုတော, အမှာကဉ္စ ဣတ္ထိယော ဓမ္မံ သောတုကာမာ စေဝ ဥဂ္ဂဟေတုကာမာ စ, သာဓု ဝတဿ သစေ တာသံ ဓမ္မံ ဝါစေယျာသီ”တိ။ “ဒေဝ, ဂိဟီနံ နာမ ရာဇန္တေပုရေ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဝါ ဝါစေတုံ ဝါ န ပတိရူပံ, အယျာနံ ဧဝ ပတိရူပ”န္တိ။ ရာဇာ “သစ္စံ ဝဒတီ”တိ ဥယျောဇေတွာ ဣတ္ထိယော ပက္ကောသာပေတွာ “ဘဒ္ဒေ, အဟံ တုမှာကံ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ စ ဓမ္မဝါစနတ္ထာယ စ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ယာစာမိ, အသီတိယာ မဟာသာဝကေသု ကတရံ ယာစာမီ”တိ အာဟ။ တာ သဗ္ဗာပိ မန္တေတွာ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကံ အာနန္ဒတ္ထေရမေဝ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဧဝမာဟ “ဘန္တေ, အမှာကံ ဂေဟေ ဣတ္ထိယော အာနန္ဒတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သောတုဉ္စ ဥဂ္ဂဏှိတုဉ္စ ဣစ္ဆန္တိ, သာဓု ဝတ သစေ ထေရော အမှာကံ ဂေဟေ ဓမ္မံ ဒေသေယျ ဝါစေယျ စာ”တိ။ သတ္ထာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ထေရံ အာဏာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ရညော ဣတ္ထိယော ထေရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တိ စေဝ ဥဂ္ဂဏှန္တိ စ။

အထေကဒိဝသံ ရညော စူဠာမဏိ နဋ္ဌော။ ရာဇာ တဿ နဋ္ဌဘာဝံ သုတွာ အမစ္စေ အာဏာပေသိ “သဗ္ဗေ အန္တောဝဠဉ္ဇနကေ မနုဿေ ဂဟေတွာ စူဠာမဏိံ အာဟရာပေထာ”တိ။ အမစ္စာ မာတုဂါမေ အာဒိံ ကတွာ စူဠာမဏိံ ပရိပုစ္ဆန္တာ အဒိသွာ မဟာဇနံ ကိလမေန္တိ။ တံ ဒိဝသံ အာနန္ဒတ္ထေရော ရာဇနိဝေသနံ ပဝိဋ္ဌော။ ယထာ တာ ဣတ္ထိယော ပုဗ္ဗေ ထေရံ ဒိသွာဝ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ စေဝ ဥဂ္ဂဏှန္တိ စ, တထာ အကတွာ သဗ္ဗာ ဒောမနဿပ္ပတ္တာဝ အဟေသုံ။ တတော ထေရေန “ကသ္မာ တုမှေ အဇ္ဇ ဧဝရူပါ ဇာတာ”တိ ပုစ္ဆိတာ ဧဝမာဟံသု “ဘန္တေ, ရညော စူဠာမဏိံ ပရိယေသာမာတိ အမစ္စာ မာတုဂါမေ ဥပါဒါယ အန္တောဝဠဉ္ဇနကေ ကိလမေန္တိ, န ဇာနာမ ကဿ ‘ကိံ ဘဝိဿတီ’တိ, တေနမှ ဒောမနဿပ္ပတ္တာ”တိ။ ထေရော “မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ တာ သမဿာသေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ “မဏိ ကိရ တေ, မဟာရာဇ, နဋ္ဌော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဘန္တေ”တိ။ “အသက္ခိ ပန တံ အာဟရာပေတု”န္တိ။ “ဘန္တေ, သဗ္ဗံ အန္တောဇနံ ဂဟေတွာ ကိလမေန္တောပိ န သက္ကောမိ အာဟရာပေတု”န္တိ။ “မဟာရာဇ, မဟာဇနံ အကိလမေတွာဝ အာဟရဏူပါယော အတ္ထီ”တိ။ “ကတရော, ဘန္တေ”တိ? “ပိဏ္ဍဒါနံ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ကတရံ ပိဏ္ဍဒါနံ, ဘန္တေ”တိ? “မဟာရာဇ, ယတ္တကေသု အာသင်္ကာ အတ္ထိ, တေ ဂဟေတွာ ဧကေကဿ ဧကေကံ ပလာလပိဏ္ဍံ ဝါ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ဝါ ဒတွာ ‘ဣမံ ပစ္စူသကာလေ အာဟရိတွာ အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ပါတေထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယေန ဂဟိတော ဘဝိဿတိ, သော တသ္မိံ ပက္ခိပိတွာ အာဟရိဿတိ။ သစေ ပဌမဒိဝသေယေဝ ပါတေန္တိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ပါတေန္တိ, ဒုတိယဒိဝသေပိ တတိယဒိဝသေပိ တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ မဟာဇနော စ န ကိလမိဿတိ, မဏိဉ္စ လဘိဿသီ”တိ ဧဝံ ဝတွာ ထေရော အဂမာသိ။

ရာဇာ ဝုတ္တနယေနေဝ တယော ဒိဝသေ အဒါပေသိ, နေဝ မဏိံ အာဟရိံသု။ ထေရော တတိယဒိဝသေ အာဂန္တွာ “ကိံ, မဟာရာဇ, ပါတိတော မဏီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “န ပါတေန္တိ, ဘန္တေ”တိ။ “တေန ဟိ, မဟာရာဇ, မဟာတလသ္မိံယေဝ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ မဟာစာဋိံ ဌပါပေတွာ ဥဒကဿ ပူရာပေတွာ သာဏိံ ပရိက္ခိပါပေတွာ ‘သဗ္ဗေ အန္တောဝဠဉ္ဇနကမနုဿာ စ ဣတ္ထိယော စ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ ဧကေကောဝ အန္တောသာဏိံ ပဝိသိတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ အာဂစ္ဆန္တူ’တိ ဝဒေဟီ”တိ ထေရော ဣမံ ဥပါယံ အာစိက္ခိတွာ ပက္ကာမိ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ မဏိစောရော စိန္တေသိ “ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော ဣမံ အဓိကရဏံ အာဒါယ မဏိံ အဒဿေတွာ ဩသက္ကိဿတီတိ အဋ္ဌာနမေတံ, ပါတေတုံ ဒါနိ ဝဋ္ဋတီ”တိ မဏိံ ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ အာဒါယ အန္တောသာဏိံ ပဝိသိတွာ စာဋိယံ ပါတေတွာ နိက္ခမိ။ သ

ဗွေသံ နိက္ခန္တကာလေ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတွာ မဏိံ အဒ္ဒသံသု။ ရာဇာ “ထေရံ နိဿာယ မဟာဇနံ အကိလမေတွာဝ မေ မဏိ လဒ္ဓေါ”တိ တုဿိ, အန္တောဝတ္ထုဒ္ဓိကမနုဿာပိ “ထေရံ နိဿာယ မဟာဒုက္ခတော မုတ္တမှာ”တိ တုဿိံသု။ “ထေရဿာနုဘာဝေန ရညော စူဠာမဏိ လဒ္ဓေါ”တိ ထေရဿာနုဘာဝေ သကလနဂရေ စေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ ဟာကမ္ဗော ဇာတော။

ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ဘိက္ခူ ထေရဿ ဂုဏံ ဝဏ္ဏယိံသု “အာဝုသော, အာနန္ဒတ္ထေရော အတ္တနော ဗဟုဿုတတာယ ပဏ္ဍိစ္စေန ဥပာယကုသလတာယ မဟာဇနံ အကိလမေတွာ ဥပာယေနေဝ ရညော မဏိံ ဒဿေသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိ အာနန္ဒေနေဝ ပရဟတ္ထဂတံ ဘဏ္ဍံ ဒဿိတံ, ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ မဟာဇနံ အကိလမေတွာ ဥပာယေနေဝ တိရစ္ဆာနဟတ္ထဂတံ ဘဏ္ဍံ ဒဿယိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော တဿေဝ အမစ္စော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝနန္တရာနိ ဝိစရိတွာ ဥဒကကီဠံ ကီဠိတုကာမော မင်္ဂလပေါက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ ဣတ္ထာဂါရမ္ပိ ပက္ကောသိ။ ဣတ္ထိယော အတ္တနော အတ္တနော သီသူပဂဂီဝူပဂါဒီနိ အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေသု ပက္ခိပိတွာ သမုဂ္ဂပိဋ္ဌေသု ဌပေတွာ ဒာသိယော ပဋိစ္ဆာပေတွာ ပေါက္ခရဏိံ ဩတရိံသု။ အထေကာ ဥယျာနမက္ကဋီ သာခန္တရေ နိသိန္နာ ဒေဝိံ ပိဠန္ဓနာနိ ဩမုဉ္စိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေ ပက္ခိပိတွာ သမုဂ္ဂပိဋ္ဌေ ဌပယမာနံ ဒိသွာ တဿာ မုတ္တာဟာရံ ပိဠန္ဓိတုကာမာ ဟုတွာ ဒာသိယာ ပမာဒံ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိ, ဒာသီပိ တံ ရက္ခမာနာ တဟံ တဟံ ဩလောကေတွာ နိသိန္နာယေဝ နိဒ္ဒါယိတုံ အာရဘိ။ မက္ကဋီ တဿာ ပမာဒဘာဝံ ဉတွာ တတဝေဂေန ဩတရိတွာ မဟာမုတ္တာဟာရံ ဂီဝါယ ပဋိမုဉ္စိတွာ တတဝေဂေန ဥပ္ပတိတွာ သာခန္တရေ နိသီဒိတွာ အညာသံ မက္ကဋီနံ ဒဿနဘယေန ဧကသ္မိံ ရုက္ခသုသိရဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဥပသန္တူပသန္တာ ဝိယ တံ ရက္ခမာနာ နိသီဒိ။

သာပိ ခေါ ဒာသီ ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ မုတ္တာဟာရံ အပဿန္တီ ကမ္ပမာနာ အညံ ဥပါယံ အဒိသွာ “ပုရိသော ဒေဝိယာ မုတ္တာဟာရံ ဂဟေတွာ ပလာတော”တိ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိ။ အာရက္ခမနုဿာ တတော တတော သန္နိပတိတွာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ “စောရံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ ပုရိသာ ဥယျာနာ နိက္ခမိတွာ “စောရံ ဂဏှထ, စောရံ ဂဏှထာ”တိ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တိ။ အထေကော ဇာနပဒော ဗလိကာရကပုရိသော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ကမ္ပမာနော ပလာယိ။ တံ ဒိသွာ ရာဇပုရိသာ “အယံ စောရော ဘဝိဿတီ”တိ အနုဗန္ဓိတွာ တံ ဂဟေတွာ ပေါထေတွာ “အရေ, ဒုဋ္ဌစောရ, ဧဝံ မဟာသာရံ နာမ ပိဠန္ဓနံ အဝဟရိဿသီ”တိ ပရိဘာသိံသု။ သော စိန္တေသိ “သစာဟံ ‘န ဂဏှာမီ’တိ ဝက္ခာမိ, အဇ္ဇ မေ ဇီဝိတံ နတ္ထိ, ပေါထေန္တာယေဝ မံ မာရေဿန္တိ, သမ္ပဋိစ္ဆာမိ န”န္တိ။ သော “အာမ, သာမိ, ဂဟိတံ မေ”တိ အာဟ။ အထ နံ ဗန္ဓိတွာ ရညော သန္တိကံ အာနယိံသု။ ရာဇာပိ နံ ပုစ္ဆိ “ဂဟိတံ တေ မဟာသာရပိဠန္ဓန”န္တိ? “အာမ, ဒေဝ”တိ ။ “ဣဒါနိ တံ ကဟ”န္တိ။ “ဒေဝ, မယာ မဟာသာရံ နာမ မဉ္စပီဌမ္ပိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, သေဋ္ဌိ ပန မံ မဟာသာရပိဠန္ဓနံ ဂဏှာပေသိ, သောဟံ တံ ဂဟေတွာဝ တဿ အဒါသိံ, သော နံ ဇာနာတီ”တိ။

ရာဇာ သေဋ္ဌိံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဂဟိတံ တေ ဣမဿ ဟတ္ထတော မဟာသာရပိဠန္ဓန”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဒေဝ”တိ။ “ကဟံ တ”န္တိ။ “ပုရောဟိတဿ မေ ဒိန္န”န္တိ။ ပုရောဟိတမ္ပိ ပက္ကောသာပေတွာ တထေဝ ပုစ္ဆိ, သောပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ “ဂန္ဓဗ္ဗဿ မေ ဒိန္န”န္တိ အာဟ။ တမ္ပိ ပက္ကောသာပေတွာ “ပုရောဟိတဿ ဟတ္ထတော တေ မဟာသာရပိဠန္ဓနံ ဂဟိတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဒေဝ”တိ။ “ကဟံ တ”န္တိ။ “ကိလေသဝသေန မေ ဝဏ္ဏအာသိယာ ဒိန္န”န္တိ။ တမ္ပိ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ, သာ “န ဂဏှာမီ”တိ အာဟ။ တေ ပဉ္စ ဇနေ ပုစ္ဆန္တာနညေဝ သူရိယော အတ္ထံ ဂတော။ ရာဇာ “ဣဒါနိ ဝိကာလော ဇာတော, သွေဝ ဇာနိဿာမာ”တိ တေ ပဉ္စ ဇနေ အမစ္စာနံ ဒတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – “ဣဒံ ပိဠန္ဓနံ အန္တောဝတ္ထုမှိ နဋ္ဌံ, အယဉ္စ ဂဟပတိကော ဗဟိဝတ္ထုမှိ, ဒွါရေပိ ဗလဝါရက္ခော, တသ္မာ အန္တောဝတ္ထုဒ္ဓိကာနမ္ပိ တံ ဂဟေတွာ ပလာယိတုံ န သက္ကာ။ ဧဝံ နေဝ ဗဟိဝတ္ထုဒ္ဓိကာနံ,

န အန္တော, ဥယျာနေ ဝဋ္ဋန္တကာနံ ဂဟဏူပဟယော ဒိဿတိ။ ဣမိနာ ဒုဂ္ဂတမနုဿေန ‘သေဋ္ဌိဿ မေ ဒိန္န’န္တိ ကထေန္တေန အတ္တနော မောက္ခတ္တာယ ကထိတံ ဘဝိဿတိ, သေဋ္ဌိနာပိ ‘ပုရောဟိတဿ မေ ဒိန္န’န္တိ ကထေန္တေန ‘ဧကတော ဟုတွာ နိတ္ထရိဿာမီ’တိ စိန္တေတွာ ကထိတံ ဘဝိဿတိ, ပုရောဟိတေနာပိ ‘ဂန္ဓဗ္ဗဿ မေ ဒိန္န’န္တိ ကထေန္တေန ‘ဗန္ဓနာဂါရေ ဂန္ဓဗ္ဗံ နိဿာယ သုခေန ဝသိဿာမာ’တိ စိန္တေတွာ ကထိတံ ဘဝိဿတိ, ဂန္ဓဗ္ဗေနာပိ ‘ဝဏ္ဏဒာသိယာ မေ ဒိန္န’န္တိ ကထေန္တေန ‘ဧကန္တေန အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဘဝိဿာမာ’တိ စိန္တေတွာ ကထိတံ ဘဝိဿတိ, ဣမေဟိ ပဉ္စဟိပိ စောရေဟိ န ဘဝိတဗ္ဗံ, ဥယျာနေ မက္ကဋာ ဗဟူ, ပိဠန္ဓနေန ဧကိဿာ မက္ကဋိယာ ဟတ္ထေ အာရုဠ္ဟေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “မဟာရာဇ, စောရေ အမှာကံ နိယျာတေထ, မယံ တံ ကိစ္စံ သောဓေဿာမာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “သာဓု, ပဏ္ဍိတ, သောဓေဟီ”တိ တဿ နိယျာတေသိ။

ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော အသပုရိသေ ပက္ကောသာပေတွာ တေ ပဉ္စ ဇနေ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝသာပေတွာ သမန္တာ အာရက္ခံ ကတွာ ကဏ္ဏံ ဒတွာ “ယံ တေ အညမညံ ကထေန္တိ, တံ မယှံ အာရောစေထာ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ တေ တထာ အကံသု။ တတော မနုဿာနံ သန္နိသိန္နဝေလာယ သေဋ္ဌိ တံ ဂဟပတိကံ အာဟ – “အရေ, ဒုဋ္ဌဂဟပတိ, တယာ အဟံ, မယာ ဝါ တွံ ကဟံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ကဒါ တေ မယှံ ပိဠန္ဓနံ ဒိန္န”န္တိ အာဟ။ သော “သာမိ မဟာသေဋ္ဌိ, အဟံ မဟာသာရံ နာမ ရက္ခသာရဟာဒကံ မဉ္စပီဌမ္ပိ န ဇာနာမိ, ‘တံ နိဿာယ ပန မောက္ခံ လဘိဿာမီ’တိ ဧဝံ အဝစံ, မာ မေ ကုဇ္ဈ, သာမီ”တိ အာဟ။ ပုရောဟိတောပိ သေဋ္ဌိံ အာဟ “မဟာသေဋ္ဌိ, တွံ ဣမိနာ အတ္တနော အဒိန္နကမေဝ မယှံ ကထံ အဒါသီ”တိ? “မယမ္ပိ ဒွေ ဧကဿရာ, အမှာကံ ဧကတော ဟုတွာ ဌိတကာလေ ကမ္မံ ခိပ္ပံ နိပ္ဖဇ္ဇိဿတီ”တိ ကထေသိန္တိ။ ဂန္ဓဗ္ဗောပိ ပုရောဟိတံ အာဟ “ဗြာဟ္မဏ, ကဒါ တယာ မယှံ ပိဠန္ဓနံ ဒိန္န”န္တိ? “အဟံ တံ နိဿာယ ဝသနဋ္ဌာနေ သုခံ ဝသိဿာမီ”တိ ကထေသိန္တိ။ ဝဏ္ဏဒာသီပိ ဂန္ဓဗ္ဗံ အာဟ “အရေ ဒုဋ္ဌဂန္ဓဗ္ဗ, အဟံ ကဒါ တဝ သန္တိကံ ဂတပုဗ္ဗာ, တွံ ဝါ မမ သန္တိကံ အာဂတပုဗ္ဗော, ကဒါ တေ မယှံ ပိဠန္ဓနံ ဒိန္န”န္တိ? ဘဂိနိ ကိံကာရဏာ ကုဇ္ဈသိ, “အမှေဟိ ပဉ္စဟိ ဧကတော ဝသန္တေဟိ ဃရာဝါသော ဘဝိဿတိ, အနုက္ကဏ္ဌမာနာ သုခံ ဝသိဿာမာ”တိ ကထေသိန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ပယောဇိတမနုဿာနံ သန္တိကာ တံ ကထံ သုတွာ တေသံ တထာ ဘာဝံ ဉတွာ “မက္ကဋိယာ ဂဟိတပိဠန္ဓနံ ဥပာယေနေဝ ဟာရေဿာမီ”တိ ဂေဏ္ဍုမယာနိ ဗဟူနိ ပိဠန္ဓနာနိ ကာရေတွာ ဥယျာနေ မက္ကဋိယော ဂါဟာပေတွာ ဟတ္ထပါဒဂီဝါသု ဂေဏ္ဍုပိဠန္ဓနာနိ ပိဠန္ဓာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဣတရာ မက္ကဋီ ပိဠန္ဓနံ ရက္ခမာနာ ဥယျာနေ ဧဝ နိသီဒိ။

ဗောဓိသတ္တော မနုဿေ အာဏာပေသိ “ဂစ္ဆထ တုမှေ, ဥယျာနေ သဗ္ဗာ မက္ကဋိယော ဥပဓာရေထ, ယဿာ တံ ပိဠန္ဓနံ ပဿထ, တံ ဥတ္တာသေတွာ ပိဠန္ဓနံ ဂဏှထာ”တိ။ တာပိ ခေါ မက္ကဋိယော “ပိဠန္ဓနံ နော လဒ္ဓ”န္တိ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ဥယျာနေ ဝိစရန္တိယော တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ပဿ အမှာကံ ပိဠန္ဓန”န္တိ အာဟံသု။ သာ မက္ကဋီ အသဟမာနာ “ကိံ ဣမိနာ ဂေဏ္ဍုပိဠန္ဓနေနာ”တိ မုတ္တာဟာရံ ပိဠန္ဓိတွာ နိက္ခမိ။ အထ နံ တေ ပုရိသာ ဒိသွာ ပိဠန္ဓနံ ဆဍ္ဍာပေတွာ အာဟရိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အဒံသု။ သော တံ အာဒာယ ရညော ဒဿေတွာ “ဣဒံ တေ ဒေဝ ပိဠန္ဓနံ, တေ ပဉ္စပိ အစောရာ, ဣဒံ ပန ဥယျာနေ မက္ကဋိယာ အာဘတ”န္တိ အာဟ။ “ကထံ ပန တေ, ပဏ္ဍိတ, မက္ကဋိယာ ဟတ္ထံ အာရုဠ္ဟဘာဝေါ ဉာတော, ကထံ တေ ဂဟိတ”န္တိ? သော သဗ္ဗံ အာစိက္ခိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌမာနသော “သင်္ဂါမသီသာဒီသု နာမ သူရာဒယော ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ ဟောန္တီ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ထုတိံ ကရောန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

၉၂. “ဥက္ကဋ္ဌေ သူရမိစ္ဆန္တိ၊ မန္တီသု အကုတူဟလံ။
ပိယဉ္စ အန္နပါနမှိ၊ အတ္ထေ ဇာတေ စ ပဏ္ဍိတ”န္တိ။

တတ္ထ **ဥက္ကဋ္ဌေ** တိ ဥပကဋ္ဌေ, ဥဘတောဗျူဠ္ဟေ ယုဒ္ဓေ သင်္ဂါမေ သမ္ပဟာရေ ဝတ္တမာနေတိ အတ္ထော။ **သူရမိစ္ဆန္တီ**တိ အသနိယာပိ မတ္ထကေ ပတမာနာယ အပလာယိနံ သူရံ ဣစ္ဆန္တိ, တသ္မိံ ခဏေ ဧဝရူပေါ သင်္ဂါမယောဓော ပတ္ထေတဗ္ဗော ဟောတိ။ **မန္တီသု အကုတူဟလ** န္တိ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ သမ္မန္တနကာလေ ဥပ္ပန္နေ မန္တီသု ယော အကုတူဟလော အဝိကိဏ္ဏဝါစော မန္တံ န ဘိန္ဒတိ, တံ ဣစ္ဆန္တိ, တာဒိသော တေသု ဌာနေသု ပတ္ထေတဗ္ဗော ဟောတိ။ **ပိယဉ္စ အန္နပါနမှီ** တိ မဓုရေ အန္နပါနေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ သဟပရိဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ပိယပုဂ္ဂလံ ပတ္ထေန္တိ, တာဒိသော တသ္မိံ ကာလေ ပတ္ထေတဗ္ဗော ဟောတိ။ **အတ္ထေ ဇာတေ စ ပဏ္ဍိတ** န္တိ အတ္ထဂမ္ဘီရေ

ဓမ္မဂုတ္တိရေ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ကာရဏေ တ ပဒေသံ တ ဥပဒ္ဒဝေ ပဏ္ဍိတံ ဝိစက္ခဏံ ဣစ္ဆန္တိ။ တထာရူပေ ဟိ တသ္မိံ သမယေ ပတ္တေတဗ္ဗော ဟောတီတိ။

ဧဝံ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝဏ္ဏေတွာ တထာ ဓနဝသ္သံ ဝဿေန္တော မဟာမေဃော ဝိယ သတ္တာဟံ ရ တနေဟိ ပူဇေတွာ တဿောတဒေဝ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော, ဗောဓိသတ္တောပိ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ထေရဿ ဂုဏံ ကထေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မဟာသာရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၉၃] ၃. ဝိဿာသဘောဇနဇာတကဝဏ္ဏနာ

န ဝိဿသေ အဝိဿတ္ထေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဝိဿာသဘောဇနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ကိရ သမယေ ယေဘုယျေန ဘိက္ခူ ''မာတရာ နော ဒိန္နံ, ပိတရာ နော ဒိန္နံ, ဘာတရာ, ဘဂိနိယာ, စူဠမာတရာ, စူဠပိတရာ, မာတုလေန, မာတုလာနိယာ ဒိန္နံ။ အမှာကံ ဂိဟိကာလေပိ ဘိက္ခုကာလေပိ ဧတေ အတုံ ယုတ္တရူပာတ''တိ ဉာတီဟိ ဒိန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဝိဿတ္ထာ ဟုတွာ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ သတ္ထာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ''ဘိက္ခူနံ မယာ ဓမ္မဒေသနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဘိက္ခူ သန္နိပါတာပေတွာ ''ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ဉာတီဟိပိ အညာတီဟိပိ ဒိန္နကေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပစ္စဝေက္ခိတွာဝ ပရိဘောဂေါ ကာတဗ္ဗော။ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂံ ကတွာ ဟိ ကာလံ ကုရုမာနော ဘိက္ခု ယက္ခပေတအတ္တဘာဝတော န မုစ္စတိ, အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ နာမေသ ဝိသပရိဘောဂသဒိသော။ ဝိသဉ္ဟိ ဝိဿာသိကေန ဒိန္နကမ္ပိ အဝိဿာသိကေန ဒိန္နကမ္ပိ မာရေတိယေဝ။ ပုဗ္ဗေပိ ဝိဿာသေန ဒိန္နံ ဝိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာဝိဘဝေါ သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တဿေကော ဂေါပါလကော ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓသမယေ ဂါဝေါ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ ဂေါသာလံ ကတွာ ရက္ခန္တော ဝသတိ။ သေဋ္ဌိဿ စ ကာလေန ကာလံ ဂေါရသံ အာဟရတိ။ အထဿ ဂေါသာလာယ အဝိဒူရေ သီဟော နိဝါသံ ဂဏှိ။ ဂါဝီနံ သီဟသန္တာသေန မိလာတာနံ ခီရံ မန္ဒံ အဟောသိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ သပ္ပိံ အာဒာယ အာဂတံ သေဋ္ဌိ ပုစ္ဆိ ''ကိံ နု ခေါ, သမ္မ ဂေါပါလက, မန္ဒံ သပ္ပီ''တိ? သော တံ ကာရဏံ အာစိက္ခိ။ ''အတ္ထိ ပန, သမ္မ, တဿ သီဟဿ ကတ္ထစိ ပဋိဗန္ဓော''တိ? ''အတ္ထိဿ သာမိ, ဧကာယ မိဂမာတုကာယ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂေါ''တိ။ ''သက္ကာ ပန တံ ဂဟာပေတု''န္တိ? ''သက္ကာ, သာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ တံ ဂဟေတွာ တဿာ နလာဋတော ပဋ္ဌာယ သရီရေ လောမာနိ ဝိသေန ပုနပ္ပုနံ ရဇိတွာ သုက္ခာပေတွာ ဒွေ တယော ဒိဝသေ အတိက္ကာမေတွာ တံ မိဂမာတုကံ ဝိဿဇ္ဇေဟိ, သော တဿာ သိနေဟေန သရီရံ လေဟိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိဿတိ။ အထဿ စမ္မနခအဋ္ဌိ စေဝ ဝသဉ္စ မံသဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆေယျာသီ''တိ ဟလာဟလဝိသံ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ။

သော ဂေါပါလကော ဇာလံ ခိပိတွာ ဥပါယေန တံ မိဂမာတုကံ ဂဏှိတွာ တထာ အကာသိ။ သီဟော တံ ဒိသွာဝ ဗလဝသိနေဟေန တဿာ သရီရံ လေဟိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။ ဂေါပါလကောပိ စမ္မာဒီနိ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ''ပရေသု သိနေဟော နာမ န ကာတဗ္ဗော, ဧဝံ ဗလသမ္ပန္နောပိ သီဟော မိဂရာဇာ ကိလေသဝသေန သံသဂ္ဂံ နိဿာယ မိဂမာတုကာယ သရီရံ လေဟန္တော ဝိသပရိဘောဂံ ကတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော''တိ ဝတွာ သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၃. ''န ဝိဿသေ အဝိဿတ္ထေ၊ ဝိဿတ္ထေပိ န ဝိဿသေ။
ဝိဿာသာ ဘယမန္ဝေတိ၊ သီဟံဝ မိဂမာတုကာ''တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယော ပုဗ္ဗေ သဘယော အတ္တနိ အဝိဿတ္ထော အဟောသိ, တသ္မိံ **အဝိဿတ္ထေ,** ယော ပုဗ္ဗေပိ နိဗ္ဘယော အတ္တနိ ဝိဿာသိကောယေဝ, တသ္မိံ **ဝိဿတ္ထေပိ န ဝိဿသေ,** နေဝ ဝိဿာသံ က

ရေယျ။ ကိံကာရဏာ? **ဝိဿာသာ ဘယမန္ဝေတိ,** ယော ဟိ မိတ္တေပိ အမိတ္တေပိ ဝိဿာသော, တတော ဘယမေဝ အာဂစ္ဆတိ။ ကထံ? **သီဟံဝ မိဂမာတုကာ,** ယထာ မိတ္တသန္ထဝဝသေန ကတဝိဿာသာယ မိဂမာတုကာယ သန္တိကာ သီဟဿ ဘယံ အန္ဝေတိ, ဥပဂတံ သမ္ပတ္တန္တိ အတ္ထော။ ယထာ တ ဝိဿာသဝသေန သီဟံ မိဂမာတုကာ အန္ဝေတာ ဥပဂတာတိပိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတ္ဝာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတ္ဝာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မဟာသေဋ္ဌိ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဝိဿာသဘောဇနဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၉၄] ၄. လောမဟံသဇာတကဝဏ္ဏနာ

သောတတ္တော သောသိန္နော စေဝ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ ပါဋိကာရာမေ ဝိဟရန္တော သုနက္ခတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ သုနက္ခတ္တော သတ္ထု ဥပဋ္ဌာကော ဟုတ္ဝာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝိစရမာနော ကောရက္ခတ္တိယဿ ဓမ္မံ ရောစေန္တော ဒသဗလဿ ပတ္တစီဝရံ နိယျာဒေတ္ဝာ ကောရက္ခတ္တိယံ နိဿာယ ဝသတိ။ တဿ ကာလကဉ္ဇကအသုရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလေ ဂိဟိ ဟုတ္ဝာ ''နတ္ထိ သမဏဿ ဂောတမဿ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော, တက္ကပရိယာဟတံ သမဏော ဂောတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဝီမံသာနုစရိတံ သယံပဋိဘာနံ။ ယဿ စ ခွာဿ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော, သော နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၄၆) ဝေသာလိယံ တိဏ္ဏံ ပာကာရာနံ အန္တရေ ဝိစရန္တော သတ္ထု အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တဿေဝံ အဝဏ္ဏံ ဘာသန္တဿ သုတ္ဝာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ ဘဂဝါ ''ကောဓနော, သာရိပုတ္တ, သုနက္ခတ္တော မောဃပုရိသော, ကောဓဝသေနေဝမာဟ, ကောဓဝသေနာပိ ပန 'န သော နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာ'တိ ဝဒန္တော အဇာနိတ္ဝာပိ မယှံ ဂုဏမေဝ ဘာသတိ။ န ခေါ ပန သော မောဃပုရိသော မယှံ ဂုဏံ ဇာနာတိ။ မယှဉှိ, သာရိပုတ္တ, ဆ အဘိညာ နာမ အတ္ထိ, အယမ္ပိ မေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောဝ။ ဒသဗလဉာဏာနိ အတ္ထိ, စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ အတ္ထိ, စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ အတ္ထိ, ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ အတ္ထိ, အယမ္ပိ မေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောဝ။ ဧဝံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသမန္နာဂတံ ပန မံ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ 'နတ္ထိ သမဏဿ ဂောတမဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော'တိ, သော တံ ဝါစံ အပ္ပဟာယ တံ စိတ္တံ အပ္ပဟာယ တံ ဒိဋ္ဌိံ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇိတ္ဝာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ''တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဂုဏံ ကထေတ္ဝာ ''သုနက္ခတ္တော ကိရ, သာရိပုတ္တ, ကောရက္ခတ္တိယဿ ဒုက္ကရကာရိကာယ မိစ္ဆာတပေ ပသန္နော, မိစ္ဆာတပေ ပသီဒန္တေန ပန မယိ ဧဝ ပသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဟဉှိ ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ 'အတ္ထိ နု ခေါ ဧတ္ထ သာရော'တိ ဗာဟိရကံ မိစ္ဆာတပံ ဝီမံသန္တော စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ဝသိံ, တပဿီ သုဒံ ဟောမိ ပရမတပဿီ, လူခေါ သုဒံ ဟောမိ ပရမလူခေါ, ဇေဂုစ္ဆီ သုဒံ ဟောမိ ပရမဇေဂုစ္ဆီ, ပဝိဝိတ္တော သုဒံ ဟောမိ ပရမပဝိဝိတ္တော''တိ ဝတ္ဝာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဧကနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဗောဓိသတ္တော ''ဗာဟိရကတပံ ဝီမံသိဿာမီ''တိ အာဇီဝကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အစေလကော အဟောသိ ရဇောဇလ္လိကော, ပဝိဝိတ္တော အဟောသိ ဧကဝိဟာရီ။ မနုဿေ ဒိသွာ မိဂေါ ဝိယ ပလာယိ, မဟာဝိကတိဘောဇနော အဟောသိ, ဝစ္ဆကဂေါမယာဒီနိ ပရိဘုဉ္ဇိ, အပ္ပမာဒဝိဟာရတ္ထာယ အရညေ ဧကသ္မိံ ဘိံသနကေ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။ တသ္မိမ္ပိ ဝိဟရန္တော ဟိမပာတသမယေ အန္တရဋ္ဌကေ ရတ္တိံ ဝနသဏ္ဍာ နိက္ခမိတ္ဝာ အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရိတ္ဝာ သူရိယေ ဥဂ္ဂတေ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသတိ။ သော ယထာ ရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ ဟိမောဒကေန တိန္တော, တထေဝ ဒိဝါ ဝနသဏ္ဍတော ပဂ္ဃရန္တေဟိ ဥဒကဗိန္ဒူဟိ တေမယိ။ ဧဝံ အဟောရတ္တံ သီတဒုက္ခံ အနုဘောတိ။ ဂိမ္ဟာနံ ပန ပစ္ဆိမေ မာသေ ဒိဝါ အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရိတ္ဝာ ရတ္တိံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသတိ။ သော ယထာ ဒိဝါ အဗ္ဘောကာသေ အာတပေန ပရိဋ္ဌာဟပ္ပတ္တော, တထေဝ ရတ္တိံ နိဝါတေ ဝနသဏ္ဍေ ပရိဋ္ဌာဟံ ပာပုဏာတိ, သရီရာ သေဒဓာရာ မုစ္စန္တိ။ အထဿ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ အယံ ဂါထာ ပဋိဘာသိ –

၉၄. ‘‘သောတတ္တော သောသိန္နော စေဝ၊ ဧကော ဘိံသနကေ ဝနေ။
နဂ္ဂေါ န စဂ္ဂိမာသီနော၊ ဧသနာပသုတော မုနီ’’တိ။

တတ္ထ **သောတတ္တော**တိ သူရိယသန္တာပေန သုဋ္ဌု တတ္တော။ **သောသိန္နော**တိ ဟိမောဒကေန သုသိန္နော သုဋ္ဌု တိန္တော။ **ဧကော ဘိံသနကေ ဝနေ**တိ ယတ္ထ ပဝိဋ္ဌာနံ ယေဘုယျေန လောမာနိ ဟံသန္တိ, တထာရူပေ ဘိံသနကေဝနသဏ္ဍေ ဧကော အဒုတိယောဝ အဟောသိန္တိ ဒီပေတိ။ **နဂ္ဂေါ န စဂ္ဂိမာသီနော**တိ နဂ္ဂေါ စ န စ အဂ္ဂိမာသီနော။ တထာ သီတေန ပီဠိယမာနောပိ နေဝ နိဝါသနပါရုပနံ တ အာဒိယိံ, န စ အဂ္ဂိံ အာဂမ္မ နိသီဒိန္တိ ဒီပေတိ။ **ဧသနာပသုတော**တိ အဗြဟ္မစရိယေပိ တသ္မိံ ဗြဟ္မစရိယသညီ ဟုတွာ ‘‘ဗြဟ္မစရိယမေဝေတံ ဧသနာ ဂဝေသနာ ဥပါယော ဗြဟ္မလောကဿာ’’တိ ဧဝံ တာယ ဗြဟ္မစရိယေသနာယ ပသုတော အနုယုတ္တော ဥဿုက္ကံ အာပန္နော အဟောသိန္တိ ဒဿေတိ။ **မုနီ**တိ ‘‘မုနိ ခော ဧသ မောနတ္ထာယ ပဋိပန္နော’’တိ ဧဝံ လောကေန သမ္ဘာဝိတော အဟောသိန္တိ ဒီပေတိ။

ဧဝံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဗောဓိသတ္တော မရဏကာလေ ဥပဋ္ဌိတံ နိရယနိမိတ္တံ ဒိသွာ ‘‘ဣဒံ ဝတသမာဒါနံ နိရတ္ထက’’န္တိ ဉတွာ တင်္ခဏညေဝ တံ လဒ္ဓိံ ဘိန္ဒိတွာ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘အဟံ တေန သမယေန သော အာဇီဝကော အဟောသိ’’န္တိ။

လောမဟံသဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၉၅] ၅. မဟာသုဒဿနဇာတကဝဏ္ဏနာ

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ‘‘မာ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမသ္မိံ ခုဒ္ဒကနဂရကေ’’တ္ယာဒိဝစနံ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၀) အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တထာဂတေ ဟိ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တေ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ နာဠကဂါမကေ ဇာတောဝရကေ ပရိနိဗ္ဗာယိ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ကတ္တိကမာသဿေဝ ကာဠပက္ခအမာဝသိယံ။ ဧဝံ ပရိနိဗ္ဗုတေ အဂ္ဂသာဝကယုဂေ ‘‘အဟမ္ပိ ကုသိနာရာယံ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ’’တိ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော တတ္ထ ဂန္တွာ ယမကသာလာနမန္တရေ ဥတ္တရသီသကေ မဉ္စကေ အနုဋ္ဌာနသေယျာယ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော ‘‘မာ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမသ္မိံ ခုဒ္ဒကနဂရကေ ဝိသမေ ဥဇ္ဇင်္ဂလနဂရကေ, သာခါနဂရကေ ပရိနိဗ္ဗာယိ, အညေသံ စမ္ပာရာဇဂဟာဒီနံ မဟာနဂရာနံ အညတရသ္မိံ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာယတူ’’တိ ယာစိ။ သတ္ထာ ‘‘မာ, အာနန္ဒ, ဣမံ ‘ခုဒ္ဒကနဂရကံ, ဥဇ္ဇင်္ဂလနဂရကံ သာခါနဂရက’န္တိ ဝဒေဟိ, အဟဉှိ ပုဗ္ဗေ သုဒဿနစက္ကဝတ္တိရာဇကာလေ ဣမသ္မိံ နဂရေ ဝသိံ, တဒါ ဣဒံ ဒွါဒသယောဇနိကေန ရတနပါကာရေန ပရိက္ခိတ္တံ မဟာနဂရံ အဟောသီ’’တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရန္တော **မဟာသုဒဿနသုတ္တံ** (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၁ အာဒယော) ကထေသိ။

တဒါ ပန မဟာသုဒဿနံ သုဓမ္မပါသာဒါ ဩတရိတွာ အဝိဒူရေ သတ္တရတနမယေ တာလဝနေ ပညတ္တသ္မိံ ကပ္ပိယမဉ္စကေ ဒက္ခိဏေန ပဿေန အနုဋ္ဌာနသေယျာယ နိပန္နံ ဒိသွာ ‘‘ဣမာနိ တေ, ဒေဝ, စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ ကုသာဝတိရာဇဓာနိပ္ပမုခါနိ, ဧတ္ထ ဆန္ဒံ ကရောဟီ’’တိ သုဘဒ္ဒာယ ဒေဝိယာ ဝုတ္တေ မဟာသုဒဿနော ‘‘မာ ဒေဝိ ဧဝံ အဝစ, အထ ခော ‘ဧတ္ထ ဆန္ဒံ ဝိနေဟိ, မာ အပေက္ခံ အကာသီ’တိ ဧဝံ မံ ဩဝဒါ’’တိ ဝတွာ ‘‘ကိံကာရဏာ, ဒေဝါ’’တိ ပုဋ္ဌော ‘‘အဇ္ဇာဟံ ကာလကိရိယံ ကရိဿာမီ’’တိ။ အထ နံ ဒေဝီ ရောဒမာနာ အက္ခီနိ ပုဉ္ဆိတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန တထာ ဝတွာ ရောဒိ ပရိဒေဝိ။ သေသာပိ စတုရာသီတိသဟဿဣတ္ထိယော ရောဒိံသု ပရိဒေဝိံသု။ အမစ္စာဒီသုပိ ဧကောပိ အဓိဝါသေတုံ နာသက္ခိ, သဗ္ဗေပိ ရောဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ‘‘အလံ, ဘဏေ, မာ သဒ္ဒမကတ္ထာ’’တိ သဗ္ဗေ နိဝါရေတွာ ဒေဝိံ အာမန္တေတွာ ‘‘မာ တွံ ဒေဝိ ရောဒိ, မာ ပရိဒေဝိ။ တိလဖလမတ္တောပိ ဟိ သင်္ခါရော နိစ္စော နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗေပိ အနိစ္စာ ဘေဒနဓမ္မာ ဧဝါ’’တိ ဝတွာ ဒေဝိံ ဩဝဒန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၅. ‘‘အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ’’တိ။

တတ္ထ **အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ** တိ ဘဒ္ဒေ သုဘဒ္ဒာဒေဝိ, ယတ္တကာ ကေဟိစိ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ ကတာ ခန္ဓာယတနာဒယော သင်္ခါရာ, သဗ္ဗေ တေ အနိစ္စာယေဝ နာမ။ ဧတေသု ဟိ ရူပံ အနိစ္စံ။ပေ.။ ဝိညာဏံ အနိစ္စံ။ စက္ခု အနိစ္စံ။ပေ.။ ဓမ္မာ အနိစ္စာ။ ယံကိဉ္စိ သဝိညာဏကံ အဝိညာဏကံ ရတနံ, သဗ္ဗံ တံ အနိစ္စမေဝ။ ဣတိ ''အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိ ဂဏှထ။ ကသ္မာ? **ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော** တိ, သဗ္ဗေ ဟေတေ ဥပ္ပာဒဓမ္မိနော စေဝ ဝယဓမ္မိနော စ ဥပ္ပဇ္ဇနဘိဇ္ဇနသဘာဝတာယေဝ, တသ္မာ ''အနိစ္စာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ စ အနိစ္စာ, တသ္မာ **ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ,** ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဌိတိံ ပတွာပိ နိရုဇ္ဈန္တိယေဝ။ သဗ္ဗေဝ ဟေတေ နိဗ္ဗတ္တမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နာမ, ဘိဇ္ဇမာနာ နိရုဇ္ဈန္တိ နာမ။ တေသံ ဥပ္ပာဒေ သတိယေဝ စ ဌိတိ နာမ ဟောတိ, ဌိတိယာ သတိယေဝ ဘင်္ဂေါ နာမ ဟောတိ, န ဟိ အနုပ္ပန္နဿ ဌိတိ နာမ , နာပိ ဌိတံ အဘိဇ္ဇနကံ နာမ အတ္ထိ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိ သင်္ခါရာ တီဏိ လက္ခဏာနိ ပတွာ တတ္ထ တတ္ထေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗေပိမေ အနိစ္စာ ခဏိကာ ဣတ္တရာ အဓုဝါ ပဘင်္ဂုနော စလိတာ သမီရိတာ အနဒ္ဓနိယာ ပယာတာ တာဝကာလိကာ နိဿာရာ, တာဝကာလိကဋ္ဌေန မာယာမရီစိဖေဏသဒိသာ။ တေသု ဘဒ္ဒေ သုဘဒ္ဒာဒေဝိ, ကသ္မာ သုခ သညံ ဥပ္ပာဒေသိ, ဧဝံ ပန ဂဏှာဟ **တေသံ ဝူပသမော သုခေါ**တိ, သဗ္ဗဝဋ္ဋဝူပသမနတော တေသံ ဝူပသမော နာမ နိဗ္ဗာနံ, တဒေဝေကံ ဧကန္တတော သုခံ, တတော အညံ သုခံ နာမ နတ္ထီတိ။

ဧဝံ မဟာသုဒဿနော အမတမဟာနိဗ္ဗာနေန ဒေသနာယ ကူဋံ ဂဟေတွာ အဝသေသဿပိ မဟာဇနဿ ''အနံ ဒေထ, သီလံ ရက္ခထ, ဥပောသထကမ္မံ ကရောထာ''တိ ဩဝါဒံ ဒတွာ ဒေဝလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သုဘဒ္ဒာ ဒေဝီ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ပရိဏာယကရတနံ ရာဟုလော, သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, မဟာသုဒဿနော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မဟာသုဒဿနဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၉၆] ၆. တေလပတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

သမတိတ္တိကံ အနဝသေသက န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ သုမ္ဘရဋ္ဌေ သေဒကံ နာမ နိဂမံ ဥပနိဿာယ အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟရန္တော ဇနပဒကလျာဏိသုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တတြ ဟိ ဘဂဝါ –

> ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဇနပဒကလျာဏီ ဇနပဒကလျာဏီ'တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, မဟာဇနကာယော သန္နိပတေယျ, သာ ခော ပနဿ ဇနပဒကလျာဏီ ပရမပါသာဝိနီ နစ္စေ, ပရမပါသာဝိနီ ဂီတေ။ 'ဇနပဒကလျာဏီ နစ္စတိ ဂါယတီ'တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိယျောသောမတ္တာယ မဟာဇနကာယော သန္နိပတေယျ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဇီဝိတုကာမော အမရိတုကာမော သုခကာမော ဒုက္ခပ္ပဋိကူလော။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျ ''အယံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, သမတိတ္တိကော တေလပတ္တော အန္တရေန စ မဟာဇနကာယဿ အန္တရေန စ ဇနပဒကလျာဏိယာ ပရိဟရိတဗ္ဗော, ပုရိသော စ တေ ဥက္ခိတ္တာသိကော ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိဿတိ 'ယတ္ထေဝ နံ ထောကမ္ပိ ဆဍ္ဍေဿသိ, တတ္ထေဝ တေ သီသံ ဟာတေဿာမီ'''တိ။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ တေလပတ္တံ အမနသိကရိတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ပမာဒံ အာဟရေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ဥပမာ ခော မျာယံ, ဘိက္ခဝေ, ကတာ အတ္ထဿ ဝိညာပနာယ။ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော – 'သမတိတ္တိကော တေလပတ္တော'တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာယေတံ သတိယာ အဓိဝစနံ။ တသ္မာတိဟ , ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ 'ကာယဂတာ နော သတိ ဘာဝိတာ ဘဝိဿတိ သုသမာရဒ္ဓါ'တိ ဧဝဉှိ တေ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၃၈၆) –

ဣဒံ ဇနပဒကလျာဏိသုတ္တံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကထေသိ။

တတြာယံ သင်္ခေပတ္ထော – **ဇနပဒကလျာဏီ** တိ ဇနပဒမှိ ကလျာဏီ ဥတ္တမာ ဆသရီရဒောသရဟိတာ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ။ သာ ဟိ ယသ္မာ နာတိဒီဃာ, နာတိရဿာ, နာတိကိသာ, နာတိထူလာ, နာတိကာဠာ, နာစ္စောဒာတာ, အတိက္ကန္တာ မာနုသကဝဏ္ဏံ, အပတ္တာ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ, တသ္မာ ဆသရီရဒောသရဟိတာ။ ဆဝိကလျာဏံ, မံသကလျာဏံ, နှာရုကလျာဏံ, အဋ္ဌိကလျာဏံ, ဝယောကလျာဏန္တိ ဣမေဟိ ပန ပဉ္စဟိ ကလျာဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ နာမ။ တဿာ ဟိ အာဂန္တုကောဘာသကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ, အတ္တနော သရီရောဘာသေ

နေဝ ဒွါဒသဟတ္ထေ ဌာနေ အာလောကံ ကရောတိ, ပိယင်္ဂုသာမာ ဝါ ဟောတိ သုဝဏ္ဏသာမာ ဝါ။ အယမဿာ **ဆဝိကလျာဏတာ**။ စတ္တာရော ပနဿာ ဟတ္ထပါဒါ မုခပရိယောသာနဉ္စ လာခါရသပရိကမ္မကတံ ဝိယ ရတ္တပဝါဠရတ္တကမ္ဗလသဒိသံ ဟောတိ။ အယမဿာ **မံသကလျာဏတာ** ။ ဝီသတိ နခပတ္တာနိ မံသတော အမုတ္တဋ္ဌာနေ လာခါရသပူရိတာနိ ဝိယ, မုတ္တဋ္ဌာနေ ခီရဓာရာသဒိသာနိ။ အယမဿာ **နှာရုကလျာဏတာ** ။ ဒွတ္တိံသ ဒန္တာ သုဖုသိတာ သုဓောတဝဇိရပန္တိ ဝိယ ခါယန္တိ။ အယမဿာ **အဋ္ဌိကလျာဏတာ** ။ ဝီသတိဝဿသတိကာပိ ပန သမာနာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ ဟောတိ နိဗ္ဗလိပလိတာ။ အယမဿာ **ဝယောကလျာဏတာ** ။

ပရမဟာသာဝိနီတိ ဧတ္ထ ပန ပသဝနံ ပသဝေါ, ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။ ပသဝေါ ဧဝ ဟာသာဝေါ, ပရမော ဟာသာဝေါ ပရမဟာသာဝေါ, သော အဿာ အတ္ထီတိ ပရမဟာသာဝိနီ။ နစ္စေ စ ဂီတေ စ ဥတ္တမပ္ပဝတ္တိ သေဋ္ဌကိရိယာ။ ဥတ္တမမေဝ နစ္စံ နစ္စတိ, ဂီတဉ္စ ကာယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျာ တိ န အတ္တနော ရုစိယာ အာဂစ္ဆေယျ, အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အထေဝံ မဟာဇနမဇ္ဈေ ဇနပဒကလျာဏိယာ နစ္စမာနာယ “သာဓု သာဓူ”တိ သာဓုကာရေသု အင်္ဂုလိဖောဋနေသု စေလုက္ခေပေသု စ ပဝတ္တမာနေသု တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ရာဇာ ဗန္ဓနာဂါရတော ဧကံ စောရပုရိသံ ပက္ကောသာပေတွာ နိဂဠာနိ ဆိန္ဒိတွာ သမတိတ္တိကံ သုပရိပုဏ္ဏံ တေလပတ္တံ တဿ ဟတ္ထေ ဒတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဒဠှံ ဂါဟာပေတွာ ဧကံ အသိဟတ္ထံ ပုရိသံ အာဏာပေယျ “ဧတံ ဂဟေတွာ ဇနပဒကလျာဏိယာ သမဇ္ဇဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆ။ ယတ္ထေဝ စေသ ပမာဒံ အာဂမ္မ ဧကမ္ပိ တေလဗိန္ဒုံ ဆဍ္ဍေတိ, တတ္ထေဝဿ သီသံ ဆိန္ဒာ”တိ။ သော ပုရိသော အသိံ ဥက္ခိပိတွာ တံ တဇ္ဇေန္တော တတ္ထ နေယျ။ သော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဇီဝိတုကာမတာယ ပမာဒဝသေန တံ အမနသိကရိတွာ သကိမ္ပိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ တံ ဇနပဒကလျာဏိံ န ဩလောကေယျ။ ဧဝံ ဘူတပုဗ္ဗမေဝေတံ ဝတ္ထု, သုတ္တေ ပန ပရိကပ္ပဝသေနေတံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပမာ ခေါ မျာယ န္တိ ဧတ္ထ ပန တေလပတ္တဿ တာဝ ကာယဂတာသတိယာ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ကတမေဝ။ ဧတ္ထ ပန ရာဇာ ဝိယ ကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အသိ ဝိယ ကိလေသာ, ဥက္ခိတ္တာသိကပုရိသော ဝိယ မာရော, တေလပတ္တဟတ္ထော ပုရိသော ဝိယ ကာယဂတာသတိဘာဝကော ဝိပဿကယောဂါဝစရော။ ဣတိ ဘဂဝါ “ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတုကာမေန ဘိက္ခုနာ တေလပတ္တဟတ္ထေန တေန ပုရိသေန ဝိယ သတိံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အပ္ပမတ္တေန ကာယဂတာ သတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ ဣမံ သုတ္တံ အာဟရိတွာ ဒဿေသိ။

ဘိက္ခူ ဣမံ သုတ္တဉ္စ အတ္ထဉ္စ သုတွာ ဧဝမာဟံသု – “ဒုက္ကရံ, ဘန္တေ, တေန ပုရိသေန ကတံ တထာရူပိံ ဇနပဒကလျာဏိံ အနောလောကေတွာ တေလပတ္တံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တေနာ”တိ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, တေန ဒုက္ကရံ ကတံ, သုကရမေဝေတံ။ ကသ္မာ? ဥက္ခိတ္တာသိကေန ပုရိသေန သန္တဇ္ဇေတွာ နီယမာနတာယ။ ယံ ပန ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ အပ္ပမာဒေန သတိံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အဘိသင်္ခတံ ဒိဗ္ဗရူပမ္ပိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ အနောလောကေတွာဝ ဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ပါပုဏိံသု, ဧတံ ဒုက္ကရ”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ရညော ပုတ္တသတဿ သဗ္ဗကနိဋ္ဌော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, သော အနုပုဗ္ဗေန ဝိညုတံ ပါပုဏိ။ တဒါ စ ရညော ဂေဟေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဘုဉ္ဇန္တိ, ဗောဓိသတ္တော တေသံ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောတိ။ သော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ “မမ ဗဟူ ဘာတရော, လစ္ဆာမိ နု ခေါ အဟံ ဣမသ္မိံ နဂရေ ကုလသန္တကံ ရဇ္ဇံ, ဥဒါဟု နော”တိ? အထဿ ဧတဒဟောသိ “ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပုစ္ဆိတွာ ဇာနိဿာမီ”တိ။ သော ဒုတိယဒိဝသေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု အာဂတေသု ဓမကရဏံ အာဒါယ ပါနီယံ ပရိဿာဝေတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ တေသံ အန္တရခဇ္ဇကံ ခါဒိတွာ နိသိန္နကာလေ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ တေ အဝေါစုံ – ကုမာရ, န တွံ ဣမသ္မိံ နဂရေ ရဇ္ဇံ လဘိဿသိ, ဣတော ပန ဝီသယောဇနသတမတ္ထကေ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာနဂရံ နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ဂန္တုံ သက္ကောန္တော ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ရဇ္ဇံ လစ္ဆသိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ ပန မဟာဝတ္တနိအဋဝိယံ ပရိပန္ထော အတ္ထိ, တံ အဋဝိံ ပရိဟရိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ယောဇနသတိကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ, ဥဇုကံ ဂစ္ဆန္တဿ ပဏ္ဏာသ ယောဇနာနိ ဟောန္တိ။ သော ဟိ အမနုဿကန္တာရော နာမ။ တတ္ထ ယက္ခိနိယော အန္တရာမဂ္ဂေ ဂါမေ စ သာလာယော စ မာပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တဝိ

တာနံ မဟာရဟာသေယျံ ပညာပေတွာ နာနာဝိရာဂပဋ္ဋသာဏိယော ပရိက္ခိပိတွာ ဒိဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အတ္တဘာဝံ မဏ္ဍေတွာ သာလာသု နိသီဒိတွာ အာဂစ္ဆန္တေ ပုရိသေ မဓုရာဟိ ကထာဟိ သင်္ဂဏှိတွာ “ကိလန္တရူပါ ဝိယ ပညာယထ, ဣဓာဂန္တွာ နိသီဒိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂစ္ဆထာ”တိ ပက္ကောသိတွာ အာဂတာဂတာနံ အာသနာနိ ဒတွာ အတ္တနော ရူပလီလာဝိလာသေဟိ ပလောဘေတွာ ကိလေသဝသိကေ ကတွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အဇ္ဈာစာရေ ကတေ တတ္ထေဝ နေ လောဟိတေန ပဂ္ဃရန္တေန ခါဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေန္တိ။ ရူပကေစရံ သတ္တံ ရူပေနေဝ ဂဏှန္တိ, သဒ္ဒကေစရံ မဓုရေန ဂီတဝါဒိတသဒ္ဒေန, ဂန္ဓကေစရံ ဒိဗ္ဗဂန္ဓေဟိ, ရသကေစရံ ဒိဗ္ဗေန နာနဂ္ဂရသဘောဇနေန, ဖောဋ္ဌဗ္ဗကေစရံ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနေဟိ ဒိဗ္ဗသယနေဟိ ဂဏှန္တိ။ သစေ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ တာ အနောလောကေတွာ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ဂမိဿသိ, သတ္တမေ ဒိဝသေ တတ္ထ ရဇ္ဇံ လစ္ဆသီတိ။

ဗောဓိသတ္တော “ဟောတု, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဩဝါဒံ ဂဟေတွာ ကိံ တာ ဩလောကေဿာမီ”တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ပရိတ္တံ ကာရာပေတွာ ပရိတ္တဝါလုကဉ္စေဝ ပရိတ္တသုတ္တဉ္စ အာဒာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ စ မာတာပိတရော စ ဝန္ဒိတွာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ အတ္တနော ပုရိသေ အာဟ – “အဟံ တက္ကသိလာယံ ရဇ္ဇံ ဂဟေတုံ ဂစ္ဆာမိ, တုမှေ ဣဓေဝ တိဋ္ဌထာ”တိ။ အထ နံ ပဉ္စ ဇနာ အာဟံသု “မယမ္ပိ အနုဂစ္ဆာမာ”တိ။ “န သက္ကာ တုမှေဟိ အနုဂန္တုံ, အန္တရာမဂ္ဂေ ကိရ ယက္ခိနိယော ရူပါဒိကေစရေ မနုဿေ ဧဝဉ္စေဝဉ္စ ရူပါဒီဟိ ပလောဘေတွာ ဂဏှန္တိ, မဟာ ပရိပန္ထော, အဟံ ပန အတ္တာနံ တက္ကေတွာ ဂစ္ဆာမီ”တိ။ “ကိံ ပန, ဒေဝ, မယံ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တာ အတ္တနော ပိယာနိ ရူပါဒီနိ ဩလောကေဿာမ, မယမ္ပိ တတ္ထေဝ ဂမိဿာမာ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “တေန ဟိ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ”တိ တေ ပဉ္စ ဇနေ အာဒာယ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

ယက္ခိနိယော ကမာဒီနိ မာပေတွာ နိသီဒိံသု။ တေသု ရူပကေစရော ပုရိသော တာ ယက္ခိနိယော ဩလောကေတွာ ရူပါရမ္မဏေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ထောကံ ဩဟီယိ။ ဗောဓိသတ္တော “ကိံ ဘော, ထောကံ ဩဟီယသီ”တိ အာဟ။ “ဒေဝ, ပါဒါ မေ ရုဇ္ဇန္တိ, ထောကံ သာလာယံ နိသီဒိတွာ အာဂစ္ဆာမီ”တိ။ “အမ္ဘော, ဧတာ ယက္ခိနိယော, မာ ခော ပတ္ထေသီ”တိ။ “ယံ ဟောတိ, တံ ဟောတု, န သက္ကောမိ, ဒေဝါ”တိ။ “တေန ဟိ ပညာယိဿသီ”တိ ဣတရေ စတ္တာရော အာဒာယ အဂမာသိ။ သောပိ ရူပကေစရကော တာသံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အဇ္ဈာစာရေ ကတေ တံ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ ပုရတော ဂန္တွာ အညံ သာလံ မာပေတွာ နာနာတူရိယာနိ ဂဟေတွာ ဂါယမာနာ နိသီဒိံသု, တတ္ထ သဒ္ဒကေစရကော ဩဟီယိ။ ပုရိမနယေနေဝ တမ္ပိ ခါဒိတွာ ပုရတော ဂန္တွာ နာနပ္ပကာရေ ဂန္ဓကရဏ္ဍကေ ပူရေတွာ အာပဏံ ပသာရေတွာ နိသီဒိံသု, တတ္ထ ဂန္ဓကေစရကော ဩဟီယိ။ တမ္ပိ ခါဒိတွာ ပုရတော ဂန္တွာ နာနဂ္ဂရသာနံ ဒိဗ္ဗဘောဇနာနံ ဘာဇနာနိ ပူရေတွာ ဩဒနိကာပဏံ ပသာရေတွာ နိသီဒိံသု, တတ္ထ ရသကေစရကော ဩဟီယိ။ တမ္ပိ ခါဒိတွာ ပုရတော ဂန္တွာ ဒိဗ္ဗသယနာနိ ပညာပေတွာ နိသီဒိံသု, တတ္ထ ဖောဋ္ဌဗ္ဗကေစရကော ဩဟီယိ။ တမ္ပိ ခါဒိံသု, ဗောဓိသတ္တော ဧကကောဝ အဟောသိ။

အထေကာ ယက္ခိနီ “အတိခရမန္တော ဝတာယံ, အဟံ တံ ခါဒိတွာဝ နိဝတ္တိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အဂမာသိ။ အဋဝိယာ ပရဘာဂေ ဝနကမ္မိကာဒယော ယက္ခိနိံ ဒိသွာ “အယံ တေ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ပုရိသော ကိံ ဟောတီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “ကောမာရသာမိကော မေ, အယျာ”တိ။ “အမ္ဘော, အယံ ဧဝံ သုကုမာရာ ပုပ္ဖဒါမသဒိသာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ကုမာရိကာ အတ္တနော ကုလံ ဆဍ္ဍေတွာ ဘဝန္တံ တက္ကေတွာ နိက္ခန္တာ, ကသ္မာ ဧတံ အကိလမေတွာ အာဒာယ န ဂစ္ဆသီ”တိ? “နေသာ, အယျာ, မယှံ ပဇာပတိ, ယက္ခိနီ ဧသာ, ဧတာယ မေ ပဉ္စ မနုဿာ ခါဒိတာ”တိ။ “အယျာ, ပုရိသာ နာမ ကုဒ္ဓကာလေ အတ္တနော ပဇာပတိယော ယက္ခိနိယောပိ ကရောန္တိ ပေတိနိယောပီ”တိ။ သာ ဂစ္ဆမာနာ ဂဗ္ဘိနိဝဏ္ဏံ ဒဿေတွာ ပုန သကိံ ဝိဇာတဝဏ္ဏံ ကတွာ ပုတ္တံ အင်္ကေနာဒာယ ဗောဓိသတ္တံ အနုဗန္ဓိ, ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာ ပုရိမနယေနေဝ ပုစ္ဆန္တိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တထေဝ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တော တက္ကသိလံ ပါပုဏိ။ သာ ပုတ္တံ အန္တရဓာပေတွာ ဧကိကာဝ အနုဗန္ဓိ။ ဗောဓိသတ္တော နဂရဒွါရံ ဂန္တွာ ဧကိဿာ သာလာယ နိသီဒိ။ သာ ဗောဓိသတ္တဿ တေဇေန ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တီ ဒိဗ္ဗရူပံ မာပေတွာ သာလာဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။

တသ္မိံ သမယေ တက္ကသိလရာဇာ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ “ဂစ္ဆ, ဣမိဿာ သဿာမိကအဿာမိကဘာဝံ ဇာနာဟီ”တိ မနုဿံ ပေသေသိ။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သဿာမိကာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, အယျ, အယံ မေ သာလာယ နိသိန္နော သာမိကော”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “နေသာ မယှံ ပဇာပတိ, ယက္ခိ

နိ သော, တောယ မေ ပဋ္ဌ မနုဿာ ခါဒိတာ''တိ အာဟ။ သာပိ ''ပုရိသာ နာမ အယျာ ကုဒ္ဓကာလေ ယံ ဣစ္ဆန္တိ, တံ ဝဒန္တီ''တိ အာဟ။ သော ဥဘိန္နမ္ပိ ဝစနံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ''အဿာမိကဘဏ္ဍံ နာမ ရာဇသန္တကံ ဟောတီ''တိ ယက္ခိနိံ ပက္ကောသာပေတွာ ဧကဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသီဒာပေတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကာရေတွာ ပါသာဒံ အဘိရုယှ တံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

သော နှာတဝိလိတ္တော သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ သိရိသယနံ အဘိရုဟိ။ သာပိ ယက္ခိနီ အတ္တနော ဥပကပ္ပနကံ အာဟာရံ အာဟရိတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ သိရိသယနေ ရညာ သဒ္ဓိံ နိပဇ္ဇိတွာ ရညော ရတိဝသေန သုခံ သမပ္ပိတဿ နိပန္နကာလေ ဧကေန ပဿေန ပရိဝတ္တိတွာ ပရောဒိ။ အထ နံ ရာဇာ ''ကိံ, ဘဒ္ဒေ, ရောဒသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဒေဝ, အဟံ တုမှေဟိ မဂ္ဂေ ဒိသွာ အာနီတာ, တုမှာကဉ္စ ဂေဟေ ဗဟူ ဣတ္ထိယော, အဟံ သပတ္တီနံ အန္တရေ ဝသမာနာ ကထာယ ဥပ္ပန္နာယ 'ကော တုယှံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ ဂေါတ္တံ ဝါ ဇာတိံ ဝါ ဇာနာတိ, တွံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဒိသွာ အာနီတာ နာမာ'တိ သီသေ ဂဟေတွာ နိပ္ပီဠိယမာနာ ဝိယ မင်္ကု ဘဝိဿာမိ။ သစေ တုမှေ သကလရဇ္ဇေ ဣဿရိယဉ္စ အာဏဉ္စ မယှံ ဒဒေယျာထ, ကောစိ မယှံ စိတ္တံ ကောပေတွာ ကထေတုံ န သက္ခိဿတီ''တိ ။ ''ဘဒ္ဒေ, မယှံ သကလရဋ္ဌဝါသိနော န ကိဉ္စိ ဟောန္တိ, နာဟံ တေသံ သာမိကော။ ယေ ပန ရာဇာဏံ ကောပေတွာ အကတ္တဗ္ဗံ ကရောန္တိ, တေသညေဝါဟံ သာမိကော။ ဣမိနာ ကာရဏေန န သက္ကာ တုယှံ သကလရဇ္ဇေ ဝါ နဂရေ ဝါ ဣဿရိယဉ္စ အာဏဉ္စ ဒါတု''န္တိ။ ''တေန ဟိ, ဒေဝ, သစေ ရဇ္ဇေ ဝါ နဂရေ ဝါ အာဏံ ဒါတုံ န သက္ကောထ, အန္တောနိဝေသနေ အန္တောဝဠဉ္ဇနကာနံ ဥပရိ မမ ဝသံ ဝတ္တနတ္ထာယ အာဏံ ဒေထာ''တိ။ ရာဇာ ဒိဗ္ဗဖောဋ္ဌဗ္ဗေန ဗဒ္ဓော တဿာ ဝစနံ အတိက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော ''သာဓု, ဘဒ္ဒေ, အန္တောဝဠဉ္ဇနကေသု တုယှံ အာဏံ ဒမ္မိ, တွံ ဧတေ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပေဟီ''တိ အာဟ။ သာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရညော နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ ယက္ခနဂရံ ဂန္တွာ ယက္ခေ ပက္ကောသိတွာ အတ္တနာ ရာဇာနံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ အဋ္ဌိမတ္တံ သေသေတွာ သဗ္ဗံ နှာရုစမ္မမံသလောဟိတံ ခါဒိ, အဝသေသာ ယက္ခာ မဟာဒွါရတော ပဋ္ဌာယ အန္တောနိဝေသနေ ကုက္ကုဋေ ကုက္ကုရေ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ ခါဒိတွာ အဋ္ဌိမတ္တသေသေ အကံသု။

ပုနဒိဝသေ ဒွါရံ ယထာပိဟိတမေဝ ဒိသွာ မနုဿာ ဖရသူဟိ ကဝါဋာနိ ကောဋ္ဋေတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ သဗ္ဗံ နိဝေသနံ အဋ္ဌိကပရိကိဏ္ဏံ ဒိသွာ ''သစ္စံ ဝတ သော ပုရိသော အာဟ 'နာယံ မယှံ ပဇာပတိ, ယက္ခိနီ ဧသာ'တိ။ ရာဇာ ပန ကိဉ္စိ အဇာနိတွာ တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဘရိယံ အကာသိ, သာ ယက္ခေ ပက္ကောသိတွာ သဗ္ဗံ ဇနံ ခါဒိတွာ ဂတာ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ တံ ဒိဝသံ တဿာယေဝ သာလာယံ ပရိတ္တဝါလုကံ သီသေ ကတွာ ပရိတ္တသုတ္တဉ္စ ပရိက္ခိပိတွာ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဌိတကောဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေသိ။ မနုဿာ သကလရာဇနိဝေသနံ သောဓေတွာ ဟရိတူပလိတ္တံ ကတွာ ဥပရိ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပိတွာ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ ပုပ္ဖဒါမာနိ ဩသာရေတွာ ဓူမံ ဒတွာ နဝမာလာ ဗန္ဓိတွာ သမ္မန္တယိံသု ''အမ္ဘော, ယော ပုရိသော ဒိဗ္ဗရူပံ မာပေတွာ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တိံ ယက္ခိနိံ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဩလောကနမတ္တမ္ပိ န အကာသိ, သော အတိဝိယ ဥဠာရသတ္တော ဓိတိမာ ဉာဏသမ္ပန္နော, တာဒိသေ ပုရိသေ ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တေ သဗ္ဗရဋ္ဌံ သုခိတံ ဘဝိဿတိ, တံ ရာဇာနံ ကရောမာ''တိ။ အထ သဗ္ဗေ အမစ္စာ စ နာဂရာ စ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဒေဝ, တုမှေ ဣမံ ရဇ္ဇံ ကာရေထာ''တိ နဂရံ ပဝေသေတွာ ရတနရာသိမှိ ဌပေတွာ အဘိသိဉ္စိတွာ တက္ကသိလရာဇာနံ အကံသု။ သော စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ ဝဇ္ဇေတွာ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၆. ''သမတိတ္တိကံ အနဝသေသကံ၊ တေလပတ္တံ ယထာ ပရိဟရေယျ။
ဧဝံ သစိတ္တမနုရက္ခေ၊ ပတ္ထယာနော ဒိသံ အဂတပုဗ္ဗ''န္တိ။

တတ္ထ **သမတိတ္တိက**န္တိ အန္တောမုခဝဋ္ဋိလေခံ ပါပေတွာ သမဘရိတံ။ **အနဝသေသက**န္တိ အနဝသိဉ္စနကံ အပရိဿာဝနကံ ကတွာ။ **တေလပတ္တ**န္တိ ပက္ခိတ္တတိလတေလပတ္တံ။ **ပရိဟရေယျာ**တိ ဟရေယျ, အာဒါယ ဂစ္ဆေယျ။ **ဧဝံ သစိတ္တမနုရက္ခေ**တိ တံ တေလဘရိတံ ပတ္တံ ဝိယ အတ္တနော စိတ္တံ ကာယဂတာသတိယာ ဂောစရေ

စေဝ သမ္ပယုတ္တသတိယာ စာတိ ဥဘိန္နံ အန္တရေ ပက္ခိပိတ္ဝာ ယထာ မုဟုတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓာ ကေစရေ န ဝိက္ခိပတိ, တထာ ပဏ္ဍိတော ယောကဝစရော ရက္ခေယျ ကေပေယျ။ ကိံကာရဏာ? တေသ္သ ဟိ –

“ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနော။
စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု၊ စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၅)။

တသ္မာ –

“သုဒုဒ္ဒသံ သုနိပုဏံ၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနံ။
စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ၊ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ”။ (ဓ. ပ. ၃၆)။

ဣဒဥ္ဟိ –

“ဒူရင်္ဂမံ ဧကစရံ၊ အသရီရံ ဂုဟာသယံ။
ယေ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ၊ မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ”။ (ဓ. ပ. ၃၇)။

ဣတရဿ ပန –

“အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတော။
ပရိပ္လဝပသာဒဿ၊ ပညာ န ပရိပူရတိ”။ (ဓ. ပ. ၃၈)။

ထိရကမ္မဋ္ဌာနသဟာယဿ ပန –

“အနဝဿုတစိတ္တဿ ၊ အနန္ဝာဟတစေတသော။
ပုညပာပပဟီနဿ၊ နတ္ထိ ဇာဂရတော ဘယံ”။ (ဓ. ပ. ၃၉)။

တသ္မာ တေံ –

“ဖန္ဒနံ စပလံ စိတ္တံ၊ ဒူရက္ခံ ဒုန္နိဝါရယံ။
ဥဇုံ ကရောတိ မေဓာဝီ၊ ဥသုကာရောဝ တေဇနံ”။ (ဓ. ပ. ၃၃)။

ဧဝံ ဥဇုံ ကရောန္တော သစိတ္တမနုရက္ခေ။

ပတ္ထယာနော ဒိသံ အဂတပုဗ္ဗန္တိ ဣမသ္မိံ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနေ ကမ္မံ အာရဘိတ္ဝာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အဂတပုဗ္ဗံ ဒိသံ ပတ္ထေန္တော ပိဟေန္တော ဝုတ္တနယေန သကံ စိတ္တံ ရက္ခေယျာတိ အတ္ထော။ ကာ ပနေသာ ဒိသာ နာမ? –

“မာတာပိတာ ဒိသာ ပုဗ္ဗာ၊ အာစရိယာ ဒက္ခိဏာ ဒိသာ။
ပုတ္တဒါရာ ဒိသာ ပစ္ဆာ၊ မိတ္တာမစ္စာ စ ဥတ္တရာ။

“ဒါသကမ္မကရာ ဟေဋ္ဌာ၊ ဥဒ္ဓံ သမဏဗြာဟ္မဏာ။
ဧတာ ဒိသာ နမဿေယျ၊ အလမတ္တော ကုလေ ဂိဟီ”တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၃) –

ဧတ္ထ တာဝ ပုတ္တဒါရာဒယော “ဒိသာ”တိ ဝုတ္တာ။

“ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ စတဿော၊ ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ ဣမာယော။
ကတမံ ဒိသံ တိဋ္ဌတိ နာဂရာဇ၊ ယမဒ္ဒသာ သုပိနေ ဆဗ္ဗိသာဏ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၆.၁၀၄) –

တ္တေ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒာ ဒိသာဝ “ဒိသာ”တိ ဝုတ္တာ။

> “အကာရိနော အန္နဒပါနဝတ္ထဒါ၊ အဝှာယိကာ တမ္ပိ ဒိသံ ဝဒန္တိ။
> ဧသာ ဒိသာ ပရမာ သေတကေတု၊ ယံ ပတွာ ဒုက္ခီ သုခိနော ဘဝန္တီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၆.၉) –

တ္တေ ပန နိဗ္ဗာနံ “ဒိသာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓာပိ တဒေဝ အဓိပ္ပေတံ။ တဉှိ “ခယံ ဝိရာဂ”န္တိအာဒီဟိ ဒိဿတိ အပဒိဿတိ, တသ္မာ “ဒိသာ”တိ ဝုစ္စတိ။ အနမတဂ္ဂေ ပန သံသာရေ ကေနစိ ဗာလပုထုဇ္ဇနေန သုပိနေနပိ အဂတပုဗ္ဗတာယ အဂတပုဗ္ဗာ ဒိသာ နာမာတိ ဝုတ္တံ။ တံ ပတ္ထယန္တေန ကာယဂတာသတိယာ ယောဂေ ကရဏီယောတိ။

ဇဝံ သတ္ထာ နိဗ္ဗာနေန ဒေသနာယ ကူဋံ ဂဟေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, ရဇ္ဇပုပ္ပတ္တကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တေလပတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၉၇] ၇. နာမသိဒ္ဓိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇီဝကဉ္စ မတံ ဒိသွာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ နာမသိဒ္ဓိကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ ကုလပုတ္တော နာမေန ပါပကော နာမ။ သော သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဘိက္ခူဟိ “ဧဟာဝုသော, ပါပက, တိဋ္ဌာဝုသော, ပါပကာ”တိ ဝုစ္စမာနော စိန္တေသိ “လောကေ ပါပကံ နာမ လာမကံ ကာဠကဏ္ဏိဘူတံ ဝုစ္စတိ, အညံ မင်္ဂလပဋိသံယုတ္တံ နာမံ အာဟရာပေဿာမီ”တိ။ သော အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, မယှံ နာမံ အဝမင်္ဂလံ, အညံ မေ နာမံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ အထ နံ တေ ဧဝမာဟံသု – “အာဝုသော, နာမံ နာမ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ, နာမေန ကာစိ အတ္ထသိဒ္ဓိ နာမ နတ္ထိ, အတ္တနော နာမေနေဝ သန္တုဋ္ဌော ဟောဟီ”တိ။ သော ပုနပ္ပုနံ ယာစိယေဝ။ တဿာယံ နာမသိဒ္ဓိကဘာဝေါ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, အသုကော ကိရ ဘိက္ခု နာမသိဒ္ဓိကော မင်္ဂလံ နာမံ အာဟရာပေတီ”တိ။ အထ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဧသ ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ နာမသိဒ္ဓိကောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ တက္ကသိလာယံ ဗောဓိသတ္တော ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေသိ။ တဿေကော မာဏဝေါ ပါပကော နာမ နာမေန။ သော “ဧဟိ, ပါပက, ယာဟိ, ပါပကာ”တိ ဝုစ္စမာနော စိန္တေသိ “မယှံ နာမံ အဝမင်္ဂလံ, အညံ နာမံ အာဟရာပေဿာမီ”တိ။ သော အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ “အာစရိယ, မယှံ နာမံ အဝမင်္ဂလံ, အညံ မေ နာမံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ အထ နံ အာစရိယော အဝေါစ “ဂစ္ဆ, တာတ, ဇနပဒစာရိကံ စရိတွာ အတ္တနော အဘိရုစိတံ ဧကံ မင်္ဂလနာမံ ဂဟေတွာ ဧဟိ, အာဂတဿ တေ နာမံ ပရိဝတ္တေတွာ အညံ နာမံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ ပါထေယျံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တော ဂါမေန ဂါမံ စရန္တော ဧကံ နဂရံ ပါပုဏိ။ တတ္ထ စေကော ပုရိသော ကာလကတော ဇီဝကော နာမ နာမေန။ သော တံ ဉာတိဇနေန အာဠာဟနံ နီယမာနံ ဒိသွာ “ကိံ နာမကော ဧသ ပုရိသော”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဇီဝကော နာမေသော”တိ။ “ဇီဝကောပိ မရတီ”တိ? “ဇီဝကောပိ မရတိ, အဇီဝကောပိ မရတိ, နာမံ နာမ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ, တွံ ဗာလော မညေ”တိ။ သော တံ ကထံ သုတွာ နာမေ မဇ္ဈတ္တော ဟုတွာ အန္တောနဂရံ ပါဝိသိ။

အထေကံ ဒာသိံ ဘတိံ အဒဒမာနံ သာမိကာ ဒွါရေ နိသီဒါပေတွာ ရဇ္ဇုယာ ပဟရန္တိ, တဿာ စ “ဓနပါလီ”တိ နာမံ ဟောတိ။ သော အန္တရဝီထိယာ ဂစ္ဆန္တော တံ ပေါထိယမာနံ ဒိသွာ “ကသ္မာ ဣမံ ပေါထေထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘတိံ အာတုံ န သက္ကောတီ”တိ။ “ကိံ ပနဿာ နာမ”န္တိ? “ဓနပါလီ နာမာ”တိ။ နာမေန ဓနပါလီ သမာနာပိ ဘတိမတ္တံ အာတုံ န သက္ကောတီတိ ဓနပါလိယောပိ အဓနပါလိယောပိ ဒုဂ္ဂတာ ဟောန္တိ, နာမံ နာမ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ, တွံ ဗာလော မညေတိ။ သော နာမေ မဇ္ဈတ္တတရော ဟုတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ မဂ္ဂမူဠှပုရိသံ ဒိသွာ “အမ္ဘော ကိံ ကရောန္တော ဝိစရသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “မဂ္ဂမူဠှောမှိ, သာမီ”တိ။ “ကိံ ပန တေ နာမ”န္တိ? “ပန္ထကော နာမာ”တိ။ “ပန္ထကောပိ မဂ္ဂမူဠှော ဟောတီ”တိ? “ပန္ထကောပိ အပန္ထကောပိ မဂ္ဂမူဠှော ဟောတိ, နာမံ နာမ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ တွံ ပန ဗာလော မညေတိ”။ သော နာမေ အတိမဇ္ဈတ္တော ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္

တိကံ ဂန္တ္ဝာ ''ကိံ, တာတ, နာမံ ရောစေတွ္ဝာ အာဂတောသီ''တိ ဝုတ္တေ ''အာစရိယ, ဇီဝကာပိ နာမ မရန္တိ အဇီဝကာပိ, ဓနပာလိယောပိ ဒုဂ္ဂတာ ဟောန္တိ အဓနပာလိယောပိ, ပန္ထကာပိ မဂ္ဂမူဠ္ဟာ ဟောန္တိ အပန္ထကာပိ, နာမံ နာမ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ, နာမေန သိဒ္ဓိ နတ္ထိ, ကမ္မေနေဝ သိဒ္ဓိ။ အလံ မယ္ဟံ အညေန နာမေန, တဒေဝ မေ နာမံ ဟောတူ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တေန ဒိဋ္ဌဉ္စ ကတဉ္စ သံသန္ဒေတွ္ဝာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၇. ''ဇီဝကဉ္စ မတံ ဒိသွ္ဝာ, ဓနပါလိဉ္စ ဒုဂ္ဂတံ။
ပန္ထကဉ္စ ဝနေ မူဠ္ဟံ, ပါပကော ပုနရာဂတော''တိ။

တတ္ထ **ပုနရာဂတော**တိ ဣမာနိ တီဏိ ကာရဏာနိ ဒိသွ္ဝာ ပုန အာဂတော, ရ-ကာရော သန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွ္ဝာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ နာမသိဒ္ဓိကောယေဝာ''တိ ဝတွ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ နာမသိဒ္ဓိကော ဣဒါနိပိ နာမသိဒ္ဓိကောယေဝ, အာစရိယပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

နာမသိဒ္ဓိဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၉၈] ၈. ကူဋဝါဏိဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

သာဓု ခော ပဏ္ဍိတော နာမာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကူဋဝါဏိဇံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယဉှိ ဒွေ ဇနာ ဧကတော ဝဏိဇ္ဇံ ကရောန္တာ ဘဏ္ဍံ သကဋေနာဒာယ ဇနပဒံ ဂန္တွ္ဝာ လဒ္ဓလာဘာ ပစ္စာဂမိံသု။ တေသု ကူဋဝါဏိဇော စိန္တေသိ ''အယံ ဗဟူ ဒိဝသေ ဒုဗ္ဘောဇနေန ဒုက္ခသေယျာယ ကိလန္တော, ဣဒါနိ အတ္တနော ဃရေ နာနဂ္ဂရသေဟိ ယာဝဒတ္ထံ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွ္ဝာ အဇီရကေန မရိဿတိ။ အထာဟံ ဣမံ ဘဏ္ဍံ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွ္ဝာ ဧကံ တဿ အရကာနံ ဒဿာမိ, ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အတ္တနာ ဂဟေဿာမီ''တိ။ သော ''အဇ္ဇ ဘာဇေဿာမ, သွေ ဘာဇေဿာမာ''တိ ဘဏ္ဍံ ဘာဇေတုံ န ဣစ္ဆိ။ အထ နံ ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော အကာမကံ နိပ္ပီဠေတွ္ဝာ ဘာဇာပေတွ္ဝာ ဝိဟာရံ ဂန္တွ္ဝာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွ္ဝာ ကတပဋိသန္ထာရော ''အတိပပဉ္စော တေ ကတော, ဣဓာဂန္တွ္ဝာပိ စိရေန ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အာဂတောသီ''တိ ဝုတ္တေ တံ ပဝတ္တိံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''န ခော သော, ဥပာသက, ဣဒါနေဝ ကူဋဝါဏိဇော, ပုဗ္ဗေပိ ကူဋဝါဏိဇောယေဝ။ ဣဒါနိ ပန တံ ဝဉ္စေတုကာမော ဇာတော, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတေပိ ဝဉ္စေတုံ ဥဿဟီ''တိ ဝတွ္ဝာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဝါဏိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ ''ပဏ္ဍိတော''တိ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော အညေန ဝါဏိဇေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွ္ဝာ ဝဏိဇ္ဇံ ကရောတိ, တဿ ''အတိပဏ္ဍိတော''တိ နာမံ အဟောသိ။ တေ ဗာရာဏသိတော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒာယ ဇနပဒံ ဂန္တွ္ဝာ ဝဏိဇ္ဇံ ကတွ္ဝာ လဒ္ဓလာဘာ ပုန ဗာရာဏသိံ အာဂမိံသု။ အထ နေသံ ဘဏ္ဍဘာဇနကာလေ အတိပဏ္ဍိတော အာဟ ''မယာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ လဒ္ဓဗ္ဗာ''တိ။ ''ကိံကာရဏာ''တိ? ''တွံ ပဏ္ဍိတော, အဟံ အတိပဏ္ဍိတော။ ပဏ္ဍိတော ဧကံ လဒ္ဓုံ အရဟတိ, အတိပဏ္ဍိတော ဒွေ''တိ။ ''နနု အမှာကံ ဒွိန္နံ ဘဏ္ဍမူလကမ္ပိ ဂောဏာဒယောပိ သမသမာယေဝ, တွံ ကသ္မာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ လဒ္ဓုံ အရဟသီ''တိ။ ''အတိပဏ္ဍိတဘာဝေနာ''တိ။ ဧဝံ တေ ကထံ ဝဍ္ဎေတွ္ဝာ ကလဟံ အကံသု။

တတော အတိပဏ္ဍိတော ''အတ္ထေကော ဥပါယော''တိ စိန္တေတွ္ဝာ အတ္တနော ပိတရံ ဧကသ္မိံ သုသိရရုက္ခေ ပဝေသေတွ္ဝာ ''တွံ အမှေသု အာဂတေသု 'အတိပဏ္ဍိတော ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ လဒ္ဓုံ အရဟတီ'တိ ဝဒေယျာသီ''တိ ဝတွ္ဝာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွ္ဝာ ''သမ္မ, မယှံ ဒွိန္နံ ကောဋ္ဌာသာနံ ယုတ္တဘာဝံ ဝါ အယုတ္တဘာဝံ ဝါ ဧသာ ရုက္ခဒေဝတာ ဇာနာတိ, ဧဟိ, တံ ပုစ္ဆိဿာမာ''တိ တံ တတ္ထ နေတွ္ဝာ ''အယျေ ရုက္ခဒေဝတေ, အမှာကံ အဋ္ဋံ ပစ္ဆိန္ဒာ''တိ အာဟ။ အထဿ ပိတာ သရံ ပရိဝတ္တေတွ္ဝာ ''တေန ဟိ ကထေထာ''တိ အာဟ။ ''အယျေ, အယံ ပဏ္ဍိတော, အဟံ အတိပဏ္ဍိတော။ အမှေဟိ ဧကတော ဝေါဟာရော ကတော, တတ္ထ ကေန ကိံ လဒ္ဓဗ္ဗ''န္တိ။ ပဏ္ဍိတေန ဧကော ကောဋ္ဌာသော, အတိပဏ္ဍိတေန ပန ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ လဒ္ဓဗ္ဗာ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဧဝံ ဝိနိစ္ဆိတံ အဋ္ဋံ သုတွ္ဝာ ''ဣဒါနိ ဒေဝတာဘာဝံ ဝါ အဒေဝတာဘာဝံ ဝါ ဇာနိဿာမီ''တိ ပလာလံ အာဟရိတွ္ဝာ သုသိရံ ပူရေတွ္ဝာ အ

ဂ္ဂိ အဒါသိ, အတိပဏ္ဍိတသ္သ ပိတာ ဇာလာယ ဖုဋ္ဌကာလေ အမုဉ္စာမေန သရီရေန ဥပရိ အာရုယှ ဟ သာခံ ဂဟေတွာ တ ဩလမ္ဗန္တော ဘူမိယံ ပတိတွာ တ ကမ္မံ ကထာမာဟ –

၉၈. ''သာဓု ခေါ ပဏ္ဍိတော နာမ၊ န တွေဝ အတိပဏ္ဍိတော။
အတိပဏ္ဍိတေန ပုတ္တေန၊ မနမှိ ဥပကူဠိတော''တိ။

တတ္ထ **သာဓု ခေါ ပဏ္ဍိတော နာမာ** တိ ကမ္မသိံ လောကေ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော ကာရဏာကာရဏညူ ပုဂ္ဂလော သာဓု သောဘနော။ **အတိပဏ္ဍိတော** တိ နာမမတ္တေန အတိပဏ္ဍိတော ကူဋပုရိသော န တွေဝ ဝရံ။ **မနမှိ ဥပကူဠိတော**တိ ထောကေနမှိ ဈာမော, အမုဉ္စာမကောဝ မုတ္တောတိ အတ္ထော။ တေ ဥဘောပိ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ သမသေဝ ကောဋ္ဌာသံ ဂဏှိတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ''ပုဗ္ဗေပိ ဧသ ကူဋဝါဏိဇောယေဝာ''တိ ကမ္မံ အတီတံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကူဋဝါဏိဇော ပစ္စုပ္ပန္နေပိ ကူဋဝါဏိဇောယေဝ, ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၉၉] ၉. ပရောသဟဿဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကူဋဝါဏိဇဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

ပရောသဟဿမ္ပိ **သမာဂတာန**န္တိ ကမ္မံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုထုဇ္ဇနပုစ္ဆာပဉ္ဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ ။ ဝတ္ထု **သရဘဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁၃၄ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဧကသိံ ပန သမယေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ ''အာဝုသော, ဒသဗလေန သံခိတ္တေန ကထိတံ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တော ဝိတ္ထာရေန ဗျာကာသီ''တိ ထေရဿ ဂုဏံ ကထယမာနာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ကမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ကအနေဝ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတံ ဝိတ္ထာရေန ဗျာကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ ဗျာကာသိယေဝာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကာမေ ပဟာယ ကလိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တေ ဝိဟာသိ။ ပရိဝါရောပိဿ ပဉ္စ တာပသသတာနိ အဟေသုံ။ အထဿ ဇေဋ္ဌန္တေ တသိကော ဝဿာရတ္တသမယေ ဥပမုံ ကလိဂဏံ အာဒါယ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ အဂမာသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ကာလကိရိယာသမယော ဇာတော။ အထ နံ အန္တေတသိကာ ''အာစရိယ, ကတရော တေ ဂုဏော လဒ္ဓေါ''တိ အဓိဂမံ ပုစ္ဆိံသု။ သော ''နတ္ထိ ကိဉ္စီ''တိ ဝတွာ အာဘဿရဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တာ ဟိ အရူပသမာပတ္တိလာဘိနော ဟုတွာပိ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနတ္တာ အာရုပ္ပေ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အန္တေတသိကာ ''အာစရိယဿ အဓိဂမော နတ္ထီ''တိ အာဠာဟနေ သက္ကာရံ န ကရိံသု။

ဇေဋ္ဌန္တေတသိကော အာဂန္တွာ ''ကဟံ အာစရိယော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ကာလကတော''တိ သုတွာ ''အပိ အာစရိယံ အဓိဂမံ ပုစ္ဆိတ္ထာ''တိ အာဟ။ ''အာမ, ပုစ္ဆိမှာ''တိ။ ''ကိံ ကထေသီ''တိ? ''နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ တေန ဝုတ္တံ, အထဿ အမှေဟိ သက္ကာရော န ကတော''တိ အာဟံသု။ ဇေဋ္ဌန္တေတသိကော ''တုမှေဟ အာစရိယဿ ဝစနတ္ထံ န ဇာနာထ, အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိလာဘီ အာစရိယော''တိ အာဟ။ တေ တသိံ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တေပိ န သဒ္ဒဟိံသု။ ဗောဓိသတ္တော တံ ကာရဏံ ဥတွာ ''အန္ဓဗာလာ မမ ဇေဋ္ဌန္တေတသိကဿ ဝစနံ န သဒ္ဒဟန္တိ၊ ကမ္မံ တေသံ ကာရဏံ ပာကဋံ ကရိဿာမီ''တိ ဗြဟ္မလောကာ အာဂန္တွာ အဿမပဒမတ္ထကေ မဟန္တေနာနုဘာဝေန အာကာသေ ဌတွာ ဇေဋ္ဌန္တေတသိကဿ ပညာနုဘာဝံ ဝဏ္ဏေန္တော ကမ္မံ ကထာမာဟ –

၉၉. ''ပရောသဟဿမ္ပိ သမာဂတာနံ၊ ကန္ဒေယျုံ တေ ဝဿသတံ အပညာ။
ဧကောဝ သေယျော ပုရိသော သပညော၊ ယော ဘာသိတဿ ဝိဇာနာတိ အတ္ထ''န္တိ။

တတ္ထ **ပရောသဟဿမ္ပီ** တိ အတိရေကသဟဿမ္ပိ။ **သမာဂတာန**န္တိ သန္နိပတိတာနံ ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနိတုံ အသက္ကောန္တာနံ ဗာလာနံ။ **ကန္ဒေယျုံ တေ ဝဿသတံ အပညာ** တိ တေ ဧဝံ သမာဂတာ အပညာ ကမ္မေ

ဗာလတာပသာ ဝိယ ဝဿသတမ္ပိ ဝဿသဟဿမ္ပိ ရောဒေယျုံ ပရိဒေဝေယျုံ, ရောဒမာနာပိ ပန အတ္တံ တ ကာရဏံ တ နေဝ ဇာနေယျုန္တိ ဒီပေတိ။ **ဧကောဝ သေယျော ပုရိသော သပညော** တိ ဧဝရူပါနံ ဗာလာနံ ပရောသဟဿတောပိ ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသောဝ သေယျော ဝရတရောတိ အတ္ထော။ ကီဒိသော သပညောတိ? **ယော ဘာသိတဿ ဝိဇာနာတိ အတ္ထံ** အယံ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော ဝိယာတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော အာကာသေ ဌိတောဝ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တာပသဂဏံ ဗုဇ္ဈာပေတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ ဂတော။ တေပိ တာပသာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော သာရိပုတ္တော အဟောသိ, မဟာဗြဟ္မာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ပရောသဟဿဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၀၀] ၁၀. အသာတရူပဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသာတံ သာတရူပေနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ကုဏ္ဍိယနဂရံ ဥပနိဿာယ ကုဏ္ဍဓာနဝနေ ဝိဟရန္တော ကောလိယရာဇဓီတရံ သုပ္ပဝါသံ ဥပာသိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ဟိ တသ္မိံ သမယေ သတ္တ ဝဿာနိ ကုစ္ဆိနာ ဂဗ္ဘံ ပရိဟရိတွာ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ အဟောသိ, အဓိမတ္တာ ဝေဒနာ ပဝတ္တိံသု။ သာ ဧဝံ အဓိမတ္တဝေဒနာဘိဘူတာပိ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ, ယော ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ယော ဧဝရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ပဋိပန္နော။ သုသုခံ ဝတ နိဗ္ဗာနံ, ယတ္ထေဝ ရူပံ ဒုက္ခံ နတ္ထီ''တိ (ဥဒါ. ၁၈) ဣမေဟိ တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ အဓိဝါသေသိ။ သာ သာမိကံ ပက္ကောသေတွာ တဿ အတ္တနော ပဝတ္တိံ ဝန္ဒနသာသနဉ္စ အာရောစေတုံ သတ္ထု သန္တိကံ ပေသေသိ။ သတ္ထာ ဝန္ဒနသာသနံ သုတွာဝ ''သုခိနီ ဟောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ, သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယတူ''တိ အာဟ။ သဟ ဝစနေနေဝ ပန ဘဂဝတော သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ သုခိနီ အရောဂါ အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ အထဿာ သာမိကော ဂေဟံ ဂန္တွာ တံ ဝိဇာတံ ဒိသွာ ''အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော''တိ အတိဝိယ တထာဂတဿ အာနုဘာဝေန အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတော အဟောသိ။

သုပ္ပဝါသာပိ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ ဒါနံ ဒါတုကာမာ ပုန နိမန္တနတ္ထာယ တံ ပေသေသိ။ တေန ခော ပန သမယေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဥပဋ္ဌာကေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ သင်္ဃော နိမန္တိတော ဟောတိ။ သတ္ထာ သုပ္ပဝါသာယ ဒါနဿ ဩကာသဒါနတ္ထာယ ထေရံ တဿ သန္တိကံ ပေသေတွာ တံ သညာပေတွာ သတ္တာဟံ တဿာ ဒါနံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ သတ္တမေ ပန ဒိဝသေ သုပ္ပဝါသာ ပုတ္တံ သီဝလိကုမာရံ မဏ္ဍေတွာ သတ္ထာရဉ္စေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ ဝန္ဒာပေသိ။ တသ္မိံ ပဋိပါဋိယာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သန္တိကံ နီတေ ထေရော တေန သဒ္ဓိံ ''ကစ္စိ တေ, သီဝလိ, ခမနီယ''န္တိ ပဋိသန္ထာရမကာသိ။ သော ''ကုတော မေ, ဘန္တေ, သုခံ, သွာဟံ သတ္တ ဝဿာနိ လောဟိတကုမ္ဘိယံ ဝသိ''န္တိ ထေရေန သဒ္ဓိံ ဧဝရူပံ ကထံ ကထေသိ။ သုပ္ပဝါသာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ''သတ္တာဟဇာတော မေ ပုတ္တော အနုဗုဒ္ဓေန ဓမ္မသေနာပတိနာ သဒ္ဓိံ မန္တေတီ''တိ သောမနဿပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ သတ္ထာ ''အပိ နု သုပ္ပဝါသေ အညေပိ ဧဝရူပေ ပုတ္တေ ဣစ္ဆသီ''တိ အာဟ။ ''သစေ, ဘန္တေ, ဧဝရူပေ အညေ သတ္တ ပုတ္တေ လဘေယျံ, ဣစ္ဆေယျမေဝါဟ''န္တိ။ သတ္ထာ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သီဝလိကုမာရောပိ ခေါ သတ္တဝဿိကကာလေယေဝ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ပုညဝါ လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ ပထဝိံ ဥန္နာဒေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုညဝန္တာနံ အန္တရေ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပါပုဏိ။

အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ ''အာဝုသော, သီဝလိတ္ထေရော နာမ ဧဝရူပေါ မဟာပုညော ပတ္ထိတပတ္ထနော ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တော သတ္တ ဝဿာနိ လောဟိတကုမ္ဘိယံ ဝသိတွာ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘဘာဝံ အာပဇ္ဇိ, အဟော မာတာပုတ္တာ မဟန္တံ ဒုက္ခံ အနုဘဝိံသု, ကိံ နု ခော ကမ္မံ အကံသူ''တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ တတ္ထာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''ဘိက္ခဝေ, သီဝလိနော မဟာပုညဿ သတ္တ ဝဿာနိ လောဟိတကုမ္ဘိယံ နိဝါသော စ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂ

ဟ္ဘာဝပ္ပတ္တိ စ အတ္တနာ ကတကမ္မမူလကာဝ, သုပ္ပတသာယပိ သတ္တ ဝဿာနိ ကုစ္ဆိနာ ဂဗ္ဘပရိဟရဏဒုက္ခဥ္စ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘဒုက္ခဥ္စ အတ္တနာ ကတကမ္မမူလကမေဝါ''တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တသ္မိံ သမယေ ကောသလမဟာရာဇာ မဟန္တေန ဗလေနာဂန္တွာ ဗာရာဏသိံ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ မာရေတွာ တဿေဝ အဂ္ဂမဟေသိံ အတ္တနော အဂ္ဂမဟေသိံ အကာသိ။ ဗာရာဏသိရညော ပန ပုတ္တော ပိတု မရဏကာလေ နိဒ္ဓမနဒွါရေန ပလာယိတွာ ဗလံ သံဟရိတွာ ဗာရာဏသိံ အာဂန္တွာ အဝိဒူရေ နိသီဒိတွာ တဿ ရညော ပဏ္ဏံ ပေသေသိ ''ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ''တိ။ သော ''ယုဒ္ဓံ ဒေမီ''တိ ပဋိပဏ္ဏံ ပေသေသိ။ ရာဇကုမာရဿ ပန မာတာ တံ သာသနံ သုတွာ ''ယုဒ္ဓေန ကမ္မံ နတ္ထိ, သဗ္ဗဒိသာသု သဉ္စာရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဗာရာဏသိနဂရံ ပရိဝါရေတု, တတော အာရူဒကဘတ္တပရိက္ခယေန ကိလန္တမနုဿံ နဂရံ ဝိနာဝ ယုဒ္ဓေန ဂဏှိဿသီ''တိ ပဏ္ဏံ ပေသေသိ။ သော မာတု သာသနံ သုတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ သဉ္စာရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ နဂရံ ရုန္ဓိ, နာဂရာ သဉ္စာရံ အလဘမာနာ သတ္တမေ ဒိဝသေ တဿ ရညော သီသံ ဂဟေတွာ ကုမာရဿ အဒံသု။ ကုမာရော ပန နဂရံ ပဝိသိတွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သော တေရဟိ သတ္တ ဒိဝသာနိ သဉ္စာရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ နဂရံ ရုန္ဓိတွာ ဂဟိတကမ္မနိဿန္ဒေန သတ္တ ဝဿာနိ လောဟိတကုမ္ဘိယံ ဝသိတွာ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘဘာဝံ အာပဇ္ဇိ။ ယံ ပန သော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ ''လာဘီနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ''န္တိ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပတ္ထနံ အကာသိ, ယဉ္စ ဝိပဿိဗုဒ္ဓကာလေ နာဂရေဟိ သဒ္ဓိံ သဟဿဂ္ဃနကံ ဂုဠဒဓိံ ဒတွာ ပတ္ထနမကာသိ, တဿာနုဘာဝေန လာဘီနံ အဂ္ဂေါ ဇာတော။ သုပ္ပဝါသာပိ ''နဂရံ ရုန္ဓိတွာ ဂဏှ, တာတာ''တိ ပေသိတဘာဝေန သတ္တ ဝဿာနိ ကုစ္ဆိနာ ဂဗ္ဘံ ပရိဟရိတွာ သတ္တာဟံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘာ ဇာတာ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၀. ''အသာတံ သာတရူပေန, ပိယရူပေန အပ္ပိယံ။
ဒုက္ခံ သုခဿ ရူပေန, ပမတ္တမတိဝတ္တတီ''တိ။

တတ္ထ **အသာတံ သာတရူပေနာ**တိ အမဓုရမေဝ မဓုရပတိရူပကေန။ **ပမတ္တမတိဝတ္တတီ**တိ အသာတံ အပ္ပိယံ ဒုက္ခန္တိ ဧတံ တိဝိဓမ္ပိ ဧတေန သာတရူပာဒိနာ အာကာရေန သတိဝိပ္ပဝါသဝသေန ပမတ္တံ ပုဂ္ဂလံ အတိဝတ္တတိ အဘိဘဝတိ အဇ္ဈောတ္ထရတီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဘဂဝတာ ယဉ္စ တေ မာတာပုတ္တာ ဣမိနာ ဂဗ္ဘပရိဟရဏဂဗ္ဘတာသဿ ဌာတေန အသာတာဒိနာ ပုဗ္ဗေ နဂရရုန္ဓနသာတာဒိပတိရူပကေန အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌာ, ယဉ္စ ဣတော ပုနပိ သတ္တက္ခတ္တုံ ဧဝရူပံ အသာတံ အပ္ပိယံ ဒုက္ခံ ပေမဝတ္ထုဘူတေန ပုတ္တသဋ္ဌာတေန သာတာဒိပတိရူပကေန အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌာ ဟုတွာ တထာ အဝစ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ နဂရံ ရုန္ဓိတွာ ရဇ္ဇပ္ပတ္တကုမာရော သီဝလိ အဟောသိ, မာတာ သုပ္ပဝါသာ, ပိတာ ပန ဗာရာဏသိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အသာတရူပဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

လိတ္တဝဂ္ဂေါ ဒသမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

လိတ္တတေဇံ မဟာသာရံ, ဝိဿာသ လောမဟံသနံ။
သုဒ္ဓန တေလပတ္တံ, နာမသိဒ္ဓိ ကူဋဝါဏိဇံ။

ပရောသဟဿ အသာတရူပန္တိ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကော နိဋ္ဌိတော။

၁၁. ပရောသတဝဂ္ဂေါ

[၁၀၁] ၁. ပရောသတဇာတကဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. ''ပရောသတဉ္စေပိ သမာဂတာနံ၊ ဈာယေယျုံ တေ ဝဿသတံ အပညာ။
ဧကောဝ သေယျော ပုရိသော သပညော၊ ယော ဘာသိတဿ ဝိဇာနာတိ အတ္ထ''န္တိ။ –

ဣဒံ ဇာတကံ ဝတ္ထုတော စ ဝေယျာကရဏတော စ သမောဓာနတော စ ပရောသဟဿဇာတကသဒိသမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဟေတ္ထ ''ဈာယေယျု''န္တိ ပဒမတ္တမေဝ ဝိသေသော။ တဿတ္ထော – ဝဿသတမ္ပိ အပညာ ဈာယေယျုံ ဩလောကေယျုံ ဥပဓာရေယျုံ, ဧဝံ ဩလောကေန္တာပိ ပန အတ္ထံ ဝါ ကာရဏံ ဝါ န ပဿန္တိ, တသ္မာ ယော ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနာတိ, သော ဧကောဝ သပညော သေယျောတိ။

ပရောသတဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၀၂] ၂. ပဏ္ဏိကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ဒုက္ခဖုဋ္ဌာယ ဘဝေယျ တာဏန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ပဏ္ဏိကံ ဥပာသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ဥပာသကော နာနပ္ပကာရာနိ မူလပဏ္ဏာဒီနိ စေဝ လာဗုကုမ္ဘဏ္ဍာဒီနိ စ ဝိက္ကိဏိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ တဿေကာ ဓီတာ အဘိရူပာ ပါသာဒိကာ အာစာရသီလသမ္ပန္နာ ဟိရောတ္တပ္ပသမန္နာဂတာ ကေဝလံ နိစ္စပ္ပဟသိတမုခါ။ တဿာ သမာနကုလေသု ဝါရေယျတ္ထာယ အာဂတေသု သော စိန္တေသိ ''ဣမိဿာ ဝါရေယျံ ဝတ္တတိ, အယဉ္စ နိစ္စပ္ပဟသိတမုခါ။ ကုမာရိကာဓမ္မေ ပန အသတိ ကုမာရိကာယ ပရကုလံ ဂတာယ မာတာပိတူနံ ဂရဟာ ဟောတိ, 'အတ္ထိ နု ခေါ ဣမိဿာ ကုမာရိကာဓမ္မော, နတ္ထီ'တိ ဝီမံသိဿာမိ န''န္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဓီတရံ ပစ္ဆိံ ဂါဟာပေတွာ ပဏ္ဏတ္ထာယ အရညံ ဂန္တွာ ဝီမံသနဝသေန ကိလေသသန္နိဿိတော ဝိယ ဟုတွာ ရဟဿကထံ ကထေတွာ တံ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ သာ ဂဟိတမတ္တာဝ ရောဒန္တီ ကန္ဒန္တီ ''အယုတ္တမေတံ, တာတ, ဥဒကတော အဂ္ဂိပါတုဘာဝသဒိသံ, မာ ဧဝရူပံ ကရောထာ''တိ အာဟ။ ''အမ္မ, မယာ ဝီမံသနတ္ထာယ တွံ ဟတ္ထေ ဂဟိတာ, န စ ကိလေသဝသေန။ ဝဒေဟိ, အတ္ထိ အနိ တေ ကုမာရိကာဓမ္မော''တိ။ ''အာမ, တာတ, အတ္ထိ ။ မယာ ဟိ လောဘဝသေန န ကောစိ ပုရိသော ဩလောကိတပုဗ္ဗော''တိ။ သော ဓီတရံ အဿာသေတွာ ဃရံ နေတွာ မင်္ဂလံ ကတွာ ပရကုလံ ပေသေတွာ ''သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿာမီ''တိ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပူဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ, ''စိရဿာဂတောသီ''တိ စ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''ဥပာသက, ကုမာရိကာ စိရံ ပဋ္ဌာယ အာစာရသီလသမ္ပန္နာဝ, တွံ ပန န ဣဒာနေဝ ဧဝံ ဝီမံသသိ, ပုဗ္ဗေပိ ဝီမံသိယေဝ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကော ဗာရာဏသိယံ ပဏ္ဏိကဥပါသကောတိ အတီတဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန္နသဒိသမေဝ။ တေန ပန သာ ဝီမံသနတ္ထာယ ဟတ္ထေ ဂဟိတမတ္တာ ပရိဒေဝမာနာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၂. ''ယော ဒုက္ခဖုဋ္ဌာယ ဘဝေယျ တာဏံ၊ သော မေ ပိတာ ဒုဗ္ဘိ ဝနေ ကရောတိ။
သာ ကဿ ကန္ဒာမိ ဝနဿ မဇ္ဈေ၊ ယော တာယိတာ သော သဟသံ ကရောတီ''တိ။

တတ္ထ **ယော ဒုက္ခဖုဋ္ဌာယ ဘဝေယျ တာဏ**န္တိ ကာယိကစေတသိကေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဖုဋ္ဌာယ တာယိတာ ပရိတာယိတာ ပတိဋ္ဌာ ဘဝေယျ။ **သော မေ ပိတာ ဒုဗ္ဘိ ဝနေ ကရောတီ**တိ သော မယှံ ဒုက္ခပရိတာယကော ပိတာဝ ဣမသ္မိံ ဝနေ ဧဝရူပံ မိတ္တဒုဗ္ဘိ ကမ္မံ ကရောတိ, အတ္တနော ဇာတာယ ဓီတရိ ဝီတိက္ကမံ ကာတုံ မညတီတိ အတ္ထော။ **သာ ကဿ ကန္ဒာမီ**တိ ကဿ ရောဒာမိ, ကော မေ ပတိဋ္ဌာ ဘဝိဿတီတိ ဒီပေတိ။ **ယော တာယိတာ သော သဟသံ ကရောတီ**တိ

ယော မယှံ တာယိတာ ရက္ခိတာ အဝဿယော ဘဝိတုံ အရဟတိ, သော ပိတာယေဝ သာဟသိကကမ္မံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

အထ နံ ပိတာ အဿာသေတွာ “အမ္မ, ရက္ခိတတ္တာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, တာတ ရက္ခိတာမှိ မေ အတ္တာ”တိ။ သော တံ ဃရံ နေတွာ မင်္ဂလံ ကတွာ ပရကုလံ ပေသေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥပါသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒါ ပိတာ ဧတရဟိ ပိတာဝ, ဓီတာ စ ဧတရဟိ ဓီတာဝ, တံ ကာရဏံ ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ပဏ္ဏိကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၀၃] ၃. ဝေရိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယတ္ထ ဝေရီ နိဝိသတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ကိရ ဘောဂဂါမံ ဂန္တွာ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ စောရေ ဒိသွာ “အန္တရာမဂ္ဂေ ဝသိတုံ န ယုတ္တံ, သာဝတ္ထိမေဝ ဂမိဿာမီ”တိ ဝေဂေန ဂောဏေ ပါဇေတွာ သာဝတ္ထိမေဝ အာဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ ဝိဟာရံ ဂတော သတ္ထု ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေပိ ဂဟပတိ ပဏ္ဍိတာ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရေ ဒိသွာ အန္တရာ အဝိလမ္ဗမာနာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂမိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိ ဟုတွာ ဧကံ ဂါမကံ နိမန္တနံ ဘုဥ္ဇနတ္ထာယ ဂန္တွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ စောရေ ဒိသွာ အန္တရာမဂ္ဂေ အဝသိတွာ ဝေဂေန ဂောဏေ ပါဇေန္တော အတ္တနော ဂေဟမေဝ အာဂန္တွာ နာနဂ္ဂရသေဟိ ဘုဥ္ဇိတွာ မဟာသယနေ နိသိန္နော “စောရာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ နိဗ္ဘယဋ္ဌာနံ အတ္တနော ဂေဟံ အာဂတောမှီ”တိ ဥဒာနဝသေန ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၃. “ယတ္ထ ဝေရီ နိဝိသတိ၊ န ဝသေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတော။
ဧကရတ္တံ ဒွိရတ္တံ ဝါ၊ ဒုက္ခံ ဝသတိ ဝေရိသူ”တိ။

တတ္ထ **ဝေရီ**တိ ဝေရစေတနာသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော။ **နိဝိသတီ**တိ ပတိဋ္ဌာတိ။ **န ဝသေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတော**တိ သော ဝေရီပုဂ္ဂလော ယသ္မိံ ဌာနေ ပတိဋ္ဌိတော ဟုတွာ ဝသတိ, တတ္ထ ပဏ္ဍိတော ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော န ဝသေယျ။ ကိံကာရဏာ? **ဧကရတ္တံ ဒွိရတ္တံ ဝါ, ဒုက္ခံ ဝသတိ ဝေရိသူ**တိ, ဝေရီနဉှိ အန္တရေ ဝသန္တော ဧကာဟမ္ပိ ဒွီဟမ္ပိ ဒုက္ခမေဝ ဝသတီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အဟမေဝ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အဟောသိ”န္တိ။

ဝေရိဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၀၄] ၄. မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ

စတုဗ္ဘိ အဋ္ဌဇ္ဈဂမာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပနေတံ ဟေဋ္ဌာ မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကေ ဝုတ္တနယေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပန ဇာတကံ ကဿပဗုဒ္ဓကာလိကံ။ တသ္မိဉှိ ကာလေ ဥရစက္ကံ ဥက္ခိပိတွာ နိရယေ ပစ္စမာနော ဧကော နေရယိကသတ္တော “ဘန္တေ, ကိံ နု ခော ပါပကမ္မံ အကာသိ”န္တိ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော “တယာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပါပကမ္မံ ကတ”န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၄. ''စတုဗ္ဘိ အဋ္ဌဇ္ဈဂမာ၊ အဋ္ဌာဟိပိ စ သောဠသ။
သောဠသာဟိ စ ဗာတ္တိံသ၊ အတ္ရိစ္ဆံ စက္ကမာသဒေါ။
ဣစ္ဆာဟတဿ ပောသဿ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ''တိ။

တတ္ထ **စတုဗ္ဘိ အဋ္ဌဇ္ဈဂမာ**တိ သမုဒ္ဒန္တရေ စတဿော ဝိမာနပေတိယော လဘိတွာ တာဟိ အသန္တုဋ္ဌော အတိရိစ္ဆတာယ ပရတော ဂန္တွာ အပရာ အဋ္ဌ အဓိဂတောသီတိ အတ္ထော။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **အတ္ရိစ္ဆံ စက္ကမာသဒေါ**တိ ဧဝံ သကလာဘေန အသန္တုဋ္ဌော အတ္ရ အတ္ရ ဣစ္ဆန္တော ပရတော ပရတော လာဘံ ပတ္ထေန္တော ဣဒါနိ စက္ကမာသဒေ ဣဒံ ဥရစက္ကံ ပတ္တောသိ။ တဿ တေ ဧဝံ **ဣစ္ဆာဟတဿ ပောသဿ** တဏှာယ ဟတဿ ဥပဟတဿ တဝ **စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ**။ ဟသာဏစက္ကံ, အယစက္ကန္တိ ဣမေသု ဒွီသု ခုရဓာရံ အယစက္ကံ တဿ မတ္ထကေ ပုနပ္ပုနံ ပတနဝသေန ဘမန္တံ ဒိသွာ ဧဝမာဟ။ ဝတွာ စ ပန အတ္တနော ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ သောပိ နေရယိကသတ္တော အတ္တနော ဟာပေ ခီဏေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မိတ္တဝိန္ဒကော ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ဒေဝပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၀၅] ၅. ဒုဗ္ဗလကဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗဟုမ္ပေတံ ဝနေ ကဋ္ဌန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥတ္တသိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိတသီ ဧကော ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ မရဏဘီရုကော အဟောသိ, ရတ္တိဋ္ဌာနဒိတဋ္ဌာနေသု တတဿ တ ဝိဇ္ဇန္တဿ သုက္ခဒဏ္ဍကဿ တ ပတန္တဿ ပက္ခိစတုပ္ပဒါနံ တ သဒ္ဒံ သုတွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော မဟာရဝံ ရဝန္တော ပလာယတိ။ တဿ ဟိ ''မရိတဗ္ဗံ မယာ''တိ သတိမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ။ သစေ ဟိ သော ''အဟံ မရိဿာမီ''တိ ဇာနေယျ, န မရဏံ ဘာယေယျ။ မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာနဿ ပန တဿ အဘာဝိတတ္တာဝ ဘာယတိ ။ တဿ သော မရဏဘီရုကဘာဝေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပာကဋော ဇာတော။

အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု မရဏဘီရုကော မရဏံ ဘာယတိ, ဘိက္ခုနာ နာမ 'အဝဿံ မယာ မရိတဗ္ဗ'န္တိ မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ မရဏဘီရုကော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ဘိက္ခဝေ, မာ ဧတဿ ဘိက္ခုနော အနတ္တမနာ ဟောထ, နာယံ ဣဒါနေဝ မရဏဘီရုကော, ပုဗ္ဗေပိ မရဏဘီရုကောယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဗာရာဏသိရာဇာ အတ္တနော မင်္ဂလဟတ္ထိံ အာနေဉ္ဇကာရဏံ သိက္ခာပေတုံ ဟတ္ထာစရိယာနံ အဒာသိ။ တံ အာဠာနေ နိစ္စလံ ဗန္ဓိတွာ တောမရဟတ္ထာ မနုဿာ ပရိဝါရေတွာ အာနေဉ္ဇကာရဏံ ကာရေန္တိ။ သော တံ ကာရဏံ ကာရိယမာနော ဝေဒနံ အဓိဝာသေတုံ အသက္ကောန္တော အာဠာနံ ဘိန္ဒိတွာ မနုဿေ ပလာပေတွာ ဟိမဝန္တံ ပာဝိသိ။ မနုဿာ တံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တာ နိဝတ္တိံသု။ သော တတ္ထ မရဏဘီရုကော အဟောသိ, ဝါတသဒ္ဒံ သုတွာ ကမ္ပမာနော မရဏဘယတဇ္ဇိတော သောဏ္ဍံ ဝိဓုနိတွာ ဝေဂေန ပလာယတိ, အာဠာနေ ဗန္ဓိတွာ အာနေဉ္ဇကာရဏံ ကရဏကာလော ဝိယဿ ဟောတိ, ကာယဿာဒံ တ စိတ္တဿာဒံ တ အလဘန္တော ကမ္ပမာနော ဝိစရတိ။

ရုက္ခဒေဝတာ တံ ဒိသွာ ခန္ဓဝိဋပေ ဌတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၀၅. ''ဗဟုမ္ပေတံ ဝနေ ကဋ္ဌံ၊ ဝါတော ဘဉ္ဇတိ ဒုဗ္ဗလံ။
တဿ စေ ဘာယသိ နာဂ၊ ကိသော နူန ဘဝိဿသီ''တိ။

တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ယံ ဇေတံ ဒုဗ္ဗလံ ကဋ္ဌံ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒအေ တတော ဘဉ္ဇတိ, တံ ဣမသ္မိံ ဝနေ ဗဟုံ သုလဘံ, တတ္ထ တတ္ထ သံဝိဇ္ဇတိ။ သစေ တ္ဝံ တသ္သ ဘာယသိ, ဇဝံ သန္တေ နိစ္စံ ဘီတော မံသလောဟိတက္ခယံ ပ တ္ဝာ ကိသော နူန ဘဝိဿသိ, ဣမသ္မိံ ပန ဝနေ တဝ ဘယံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ ဘာယီတိ။

ဇဝံ ဒေဝတာ တသ္သ ဩဝါဒံ အဒာသိ, သောပိ တတော ပဋ္ဌာယ နိဗ္ဘယော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ''တဒါ နာဂေ အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒုဗ္ဗလကဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၁၀၆] ၆. ဥဒဉ္စနီဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုခံ ဝတ မံ ဇီဝန္တန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ထုလ္လကုမာရိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု တေရသကနိပာတေ **စူဠနာရဒကဿပဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၄၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တံ ပန ဘိက္ခုံ သ တ္ထာ ''သစ္စံ ကိရ တ္ဝံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''သစ္စံ, ဘဂဝါ''တိ ဝုတ္တေ ''ကတ္ထ တေ စိတ္တံ ပဋိဗဒ္ဓ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''ဧကိဿာ ထုလ္လကုမာရိကာယာ''တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''အယံ တေ ဘိက္ခု အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တ္ဝံ ဇတံ နိဿာယ သီလဗ္ဗဿနံ ပတ္ဝာ ကမ္ပန္တော ဝိစရမာနော ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ သုခံ လဘီ''တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေတိ အတီတဝတ္ထုပိ စူဠနာရဒကဿပဇာတကေယေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန ဗောဓိသတ္တော သာယံ ဖလာဖလေ အာဒါယ အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလာဒ္ဝါရံ ဝိဝရိတ္ဝာ ပဝိသိတ္ဝာ ပုတ္တံ စူဠတာပသံ ဧတဒဝေစ ''တာတ, တ္ဝံ အညေသု ဒိဝသေသု အရညေ ဒာရုနိ အာဟရသိ, ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ အာဟရသိ, အဂ္ဂိံ ကရောသိ, အဇ္ဇ ပန ဧကမ္ပိ အကတ္ဝာ ကသ္မာ ဒုမ္မုခော ပဇ္ဈာယန္တော နိပန္နောသီ''တိ? ''တာတ, တုမှေသု ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေသု ဧကာ ဣတ္ထီ အာဂန္တွာ မံ ပလောဘေတ္ဝာ အာဒါယ ဂန္တုံ အာရဘိ, အဟံ ပန 'တုမှေဟိ ဝိဿဇ္ဇိတော ဂမိဿာမီ'တိ န ဂစ္ဆိံ, အသုကဋ္ဌာနေ ပန နံ နိသီဒါပေတ္ဝာ အာဂတောမှိ, ဣဒါနိ ဂ စ္ဆာမဟံ တာတာ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ''န သက္ကာ ဇတံ နိဝတ္တေတု''န္တိ ဉတ္ဝာ ''တေန ဟိ, တာတ, ဂစ္ဆ, သော ပန တံ နေတ္ဝာ ယဒာ မစ္ဆမံသာဒီနိ တေ ခါဒိတုကာမာ ဘဝိဿတိ, သပ္ပိလောဏတဏ္ဍုလာဒီဟိ တေ ပနသ္သာ အတ္ထော ဘဝိဿတိ, တဒါ 'ဣဒဉ္စိဒဉ္စာဟရာ'တိ တံ ကိလမေဿတိ။ တဒါ မယှံ ဂုဏံ သရိတ္ဝာ ပလာယိတ္ဝာ ဣဓေဝ အာဂစ္ဆေယ္ယာသီ''တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ မနုဿပထံ အဂမာသိ။ အထ နံ သာ အတ္တနော ဝသံ ဂမေတ္ဝာ ''မံသံ အာဟရ, မစ္ဆံ အာဟရာ''တိ ယေန ယေန အတ္ထိကာ ဟောတိ, တံ တံ အာဟရာပေတိ။ တဒါ သော ''အယံ မံ အတ္တနော ဒာသံ ဝိယ ကမ္မကာရံ ဝိယ စ ကတ္ဝာ ပီဠေတီ''တိ ပလာယိတ္ဝာ ပိတု သန္တိကံ အာဂန္တွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ဌိ တကောဝ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၆. ''သုခံ ဝတ မံ ဇီဝန္တံ၊ ပစမာနာ ဥဒဉ္စနီ။
စောရီ ဇာယပ္ပဝါဒေန၊ တေလံ လောဏဉ္စ ယာစတီ''တိ။

တတ္ထ **သုခံ ဝတ မံ ဇီဝန္တ**န္တိ တာတ, တုမှာကံ သန္တိကေ မံ သုခံ ဇီဝန္တံ။ **ပစမာနာ**တိ တာပယမာနာ ပီဠယမာ နာ, ယံ ယံ တ ခါဒိတုကာမာ ဟောတိ, တံ တံ ပစမာနာ။ ဥဒကံ အဉ္စန္တိ ဧတာယာတိ **ဥဒဉ္စနီ,** စာဋိဃဋော တ ကူပတော တ ဥဒကဉ္စသ္သိဉ္စနဃဋိကာယေတံ နာမံ။ သာ ပန ဥဒဉ္စနီ ဝိယ, ဥဒကံ ဝိယ ဃဋိကာ, ယေန ယေနတ္ထိကာ ဟောတိ, တံ တံ အာ ကမ္မတိယေတတိ အတ္ထော ။ **စောရီ ဇာယပ္ပဝါဒေန**ာတိ ''ဘရိယာ''တိ နာမေန ဧကာ စောရီ မံ မဓုရဝစနေန ဥပလာပေ တ္ဝာ တတ္ထ နေတ္ဝာ **တေလံ လောဏဉ္စ** ယဉ္စ အညံ ဣစ္ဆတိ, တံ သဗ္ဗံ **ယာစတိ,** အာသံ ဝိယ ကမ္မကာရံ ဝိယ စ ကတ္ဝာ တ အာဟရာပေတီတိ တဿာ အဂုဏံ ကထေသိ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အဿာသေန္တော “ဟောတု, တာတ, ဖေဟိ တ္ဝံ မေတ္တံ ဘာဝေဟိ, ကရုဏံ ဘာဝေဟီ”တိ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ အာစိက္ခိ, အာစိက္ခိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ သော န စိရဿေဝ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ သဒ္ဓိံ ပိတရာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

“တဒါ ထုလ္လကုမာရိကာဝ ဧသာ အဟောသိ, ထုလ္လကုမာရိကာ။ စူဠတာပသော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, ပိတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဥဒဉ္စနိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၀၇] ၇. သာလိတ္တကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သာဓု ခေါ သိပ္ပကံ နာမာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဟံသပဟာရကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သာလိတ္တကသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော။ “သာလိတ္တကသိပ္ပ”န္တိ သက္ခရာခိပနသိပ္ပံ ဝုစ္စတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဓမ္မံ သုတွာ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဒံ လဘိ, န ပန သိက္ခာကာမော, န ပဋိပတ္တိသာရကော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဧကံ ဒဟရဘိက္ခုံ အာဒါယ အစိရဝတိံ ဂန္တွာ နှာယိတွာ နဒီတီရေ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဒွေ သေတဟံသာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တိ။ သော တံ ဒဟရံ အာဟ “ဣမံ ပစ္ဆိမဟံသံ သက္ခရာယ အက္ခိမှိ ပဟရိတွာ ပါဒမူလေ ပါတေမီ”တိ။ ဣတရော “ကထံ ပါတေဿသိ, န သက္ခိဿသိ ပဟရိတု”န္တိ အာဟ။ ဣတရော “တိဋ္ဌတု တာဝ ဣတော ပဿတော အက္ခိ, ပရတော အက္ခိမှိ တံ ပဟရာမီ”တိ။ ဣဒါနိ ပန တွံ အသန္တံ ကထေသီတိ။ “တေန ဟိ ဥပဓာရေဟီ”တိ ဧကံ တိခိဏသက္ခရံ ဂဟေတွာ အင်္ဂုလိယာ ပရိယန္တေ ကတွာ တဿ ဟံသဿ ပစ္ဆတော ခိပိ။ သာ “ရိ”န္တိ သဒ္ဒံ အကာသိ, ဟံသော “ပရိသင်္ကာယေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ နိဝတ္တိတွာ သဒ္ဒံ သောတုံ အာရဘိ။ ဣတရော တသ္မိံ ခဏေ ဧကံ ဝဋ္ဋသက္ခရံ ဂဟေတွာ တဿ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တဿ ပရဘာဂေ အက္ခိံ ပဟရိ။ သက္ခရာ ဣတရမ္ပိ အက္ခိံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂတာ။ ဟံသော မဟာရဝံ ရဝန္တော ပါဒမူလေယေဝ ပတိ။ တတော တတော ဘိက္ခူ အာဂန္တွာ ဂဟေတွာ “အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ကတ”န္တိ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ “ဘန္တေ, ဣမိနာ ဣဒံ နာမ ကတ”န္တိ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ ဂရဟိတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ တသ္မိံ သိပ္ပေ ကုသလော, ပုဗ္ဗေပိ ကုသလောယေဝ အဟောသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အမစ္စော အဟောသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ရညော ပုရောဟိတော အတိမုခရော ဟောတိ ဗဟုဘာဏီ, တသ္မိံ ကထေတုံ အာရဒ္ဓေ အညေ ဩကာသမေဝ န လဘန္တိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ “ကဒါ နု ခေါ ဧတဿ ဝစနုပစ္ဆေဒကံ ကဉ္စိ လဘိဿာမီ”တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ တထာရူပံ ဧကံ ဥပဓာရေန္တော ဝိစရတိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ဧကော ပီဌသပ္ပီ သက္ခရာခိပနသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဟောတိ။ ဂါမဒါရကာ တံ ရထကံ အာရောပေတွာ အာကဍ္ဎမာနာ ဗာရာဏသိနဂရဒွာရေ မူလေ ဧကော ဝိဋပသမ္ပန္နော မဟာနိဂြောဓော အတ္ထိ, တတ္ထ အာနေတွာ သမ္ပရိဝါရေတွာ ကာကဏိကာဒီနိ ဒတွာ “ဟတ္ထိရူပကံ ကရ, အဿရူပကံ ကရာ”တိ ဝဒန္တိ။ သော သက္ခရာ ခိပိတွာ ခိပိတွာ နိဂြောဓပဏ္ဏေသု နာနာရူပါနိ ဒဿေတိ, သဗ္ဗာနိ ပဏ္ဏာနိ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒါနေဝ အဟေသုံ။

အထ ဗာရာဏသိရာဇာ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဌာနံ ပါပုဏိ။ ဥဿာရဏာဘယေန သဗ္ဗေ ဒါရကာ ပလာယိံသု, ပီဌသပ္ပီ တတ္ထေဝ နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ နိဂြောဓမူလံ ပတွာ ရထေ နိသိန္နော ပတ္တာနံ ဆိဒ္ဒတာယ ဆာယံ ကဗရကဗရံ ဒိသွာ ဥလ္လောကေန္တော သဗ္ဗေသံ ပတ္တာနံ ဆိဒ္ဒဘာဝံ ဒိသွာ “ကေနေတာနိ ဧဝံ ကတာနီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ပီဌသပ္ပိနာ, ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ “ဣမံ နိဿာယ ဗြာဟ္မဏဿ ဝစနုပစ္ဆေဒံ ကာတုံ သက္ကာ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ “ကဟံ, ဘဏေ, ပီဌသပ္ပီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဝိစိနန္တာ မူလန္တရေ နိပန္နံ ဒိသွာ “အယံ, ဒေဝါ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ နံ ပက္ကောသာပေတွာ ပရိသံ ဥဿာရေတွာ ပုစ္ဆိ “အမှာကံ သန္တိကေ ဧကော မုခရဗြာဟ္မဏော အတ္ထိ, သက္ခိဿသိ တံ နိဿဒ္ဒံ ကာတု”န္တိ။ နာဠိမတ္တာ အဇလဏ္ဍိကာ လဘန္တော သက္ခိဿာမိ, ဒေဝါတိ။ ရာဇာ ပီဌသပ္ပိံ ဃရံ နေတွာ အ

န္တော သာဏိယံ နိသီဒါပေတွာ သာဏိယံ ဆိဒ္ဒံ ကာရေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ဆိဒ္ဒါဘိမုခံ အာသနံ ပညပေတွာ နာဠိမတ္တာ သုက္ခာ အဇလက္ခိကာ ပိဋ္ဌသပ္ပိဿ သန္တိကေ ဌပာပေတွာ ဗြာဟ္မဏံ ဥပဋ္ဌာနကာလေ အာဂတံ တသ္မိံ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ ဗြာဟ္မဏော အညေသံ သြကာသံ အဒတွာ ရညာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ အာရဘိ။ အထဿ သော ပိဋ္ဌသပ္ပိ သာဏိစ္ဆိဒ္ဒေန ဧကေကံ အဇလက္ခိကံ ပစ္ဆိယံ ပဝေသေန္တော ဝိယ တာလုတလမှိ ယေဝ ပါတေတိ, ဗြာဟ္မဏော အာဂတာဂတံ နာဠိယံ တေလံ ပဝေသေန္တော ဝိယ ဂိလတိ, သဗ္ဗာ ပရိက္ခယံ ဂမိံသု။ တဿေဝ တာ နာဠိမတ္တာ အဇလက္ခိကာ ကုစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌာ အဍ္ဎာဠှကမတ္တာ အဟေသုံ။

ရာဇာ တာသံ ပရိက္ခီဏဘာဝံ ဉတွာ အာဟ – “အာစရိယ, တုမှေဟ အတိမုခရတာယ နာဠိမတ္တာ အဇလက္ခိကာ ဂိလန္တာ ကိဉ္စိ န ဇာနိတ္ထ, ဣတော အနိ ဥတ္တရိ ဇီရာပေတုံ န သက္ခိဿထ။ ဂစ္ဆထ, ပိယင်္ဂုဒကံ ပိဝိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ အတ္တာနံ အရောဂံ ကရောထာ”တိ ဗြာဟ္မဏော တတော ပဋ္ဌာယ ပိဟိတမုခော ဝိယ ဟုတွာ ကထေန္တေနာပိ သဒ္ဓိံ အကထနသီလော အဟောသိ။ ရာဇာ “ဣမိနာ မေ ကဏ္ဏသုခံ ကတ”န္တိ ပိဋ္ဌသပ္ပိဿ သတသဟဿုဋ္ဌာနကေ စတူသု ဒိသာသု စတ္တာရော ဂါမေ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, သိပ္ပံ နာမ လောကေ ပဏ္ဍိတေဟိ ဥဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ, ပိဋ္ဌသပ္ပိနာ သာလိတ္တကမတ္တေနာပိ အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၇. “သာဓု ခေါ သိပ္ပကံ နာမ, အပိ ယာဒိသ ကီဒိသံ။
ပဿ ခဉ္ဇပ္ပဟာရေန, လဒ္ဓါ ဂါမာ စတုဒ္ဒိသာ”တိ။

တတ္ထ **ပဿ ခဉ္ဇပ္ပဟာရေနာ**တိ ပဿ, မဟာရာဇ, ခဉ္ဇပိဋ္ဌသပ္ပိနာ အဇလက္ခိကာပဟာရေန စတုဒ္ဒိသာ စတ္တာရော ဂါမာ လဒ္ဓါ, အညေသံ သိပ္ပာနံ ကော အာနိသံသပရိစ္ဆေဒေါတိ သိပ္ပဂုဏံ ကထေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပိဋ္ဌသပ္ပိ အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သာလိတ္တကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၀၈] ၈. ဗာဟိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

သိက္ခေယျ သိက္ခိတဗ္ဗာနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ ဝိဟရန္တော ဧကံ လိစ္ဆဝိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ လိစ္ဆဝိရာဇာ သဒ္ဓေါ ပသန္နော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ အတ္တနော နိဝေသနေ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ ဘရိယာ ပနဿ ထူလင်္ဂပစ္စင်္ဂါ ဥဒ္ဓုမာတကနိမိတ္တသဒိသာ အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ အဟောသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ အနုမောဒနံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူနံ သြဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, တဿ နာမ လိစ္ဆဝိရညော တာဝ အဘိရူပဿ တာဒိသာ ဘရိယာ ထူလင်္ဂပစ္စင်္ဂါ အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ, ကထံ သော တာယ သဒ္ဓိံ အဘိရမတီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဧသ ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ထူလသရီရာယ ဧဝ ဣတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ အဘိရမီ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အမစ္စော အဟောသိ။ အထေကာ ဇနပဒိတ္ထီ ထူလသရီရာ အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ ဘတိံ ကုရုမာနာ ရာဇင်္ဂဏဿ အဝိဒူရေန ဂစ္ဆမာနာ သရီရဝဠဉ္ဇပီဠိတာ ဟုတွာ နိဝတ္ထသာဋကေန သရီရံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ နိသီဒိတွာ သရီရဝဠဉ္ဇံ မုဉ္စိတွာ ခိပ္ပမေဝ ဥဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဗာရာဏသိရာဇာ ဝါတပါနေန ရာဇင်္ဂဏံ သြလောကေန္တော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “အယံ ဧဝရူပေ အင်္ဂဏေ ဌာနေ သရီရဝဠဉ္ဇံ မုဉ္စမာနာ ဟိရောတ္တပ္ပံ အပ္ပဟာယ နိဝတ္ထသာဋကေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ သရီရဝဠဉ္ဇံ မောစေတွာ ခိပ္ပံ ဥဋ္ဌိတာ, ဣမာယ နိရောဂာယ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဧတိဿာ ဝတ္ထု ဝိသဒံ ဘဝိဿတိ, ဝိသဒေ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ ဧကော ပုတ္တော လဗ္ဘမာနော ဝိသဒော ပုညဝါ ဘဝိဿတိ, ဣမံ မယာ အဂ္ဂမဟေသိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော တဿာ အပရိဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ အာဟရာပေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သာ တဿ ပိယာ အဟောသိ မနာပါ, န စိရဿေဝ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သော ပနဿာ ပုတ္တော စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ အဟောသိ။

ဇာေမိသတ္တော တဿာ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ တထာရူပံ ဝစနောကာသံ လဘိတွာ “ဒေဝ, သိက္ခိတဗ္ဗယုတ္တကံ နာမ သိပ္ပံ ကသ္မာ န သိက္ခိတဗ္ဗံ, ယတ္ထ ဟိ နာမာယံ မဟာပုညာ ဟိရေတ္တပ္ပံ အပ္ပဟာယ ပဋိစ္ဆန္နာကာရေန သရီရဝဍ္ဎနံ ကုရုမာနာ တုမှေဟ အာရာဓေတွာ ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္တာ”တိ ဝတွာ သိက္ခိတဗ္ဗယုတ္တကာနံ သိပ္ပာနံ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

၁၀၈. “သိက္ခေယျ သိက္ခိတဗ္ဗာနိ, သန္တိ သစ္ဆန္ဒိနော ဇနာ။
ဗာဟိယာ ဟိ သုဟန္နေန, ရာဇာနမဘိရာဓယီ”တိ။

တတ္ထ **သန္တိ သစ္ဆန္ဒိနော ဇနာ** တိ တေသု တေသု သိပ္ပေသု သစ္ဆန္ဒာ ဇနာ အတ္ထိယေဝ။ **ဗာဟိယာ**တိ ဗဟိဇနပဒေ ဇာတာ သံဝဍ္ဎာ ဣတ္ထီ။ **သုဟန္နေနာ** တိ ဟိရေတ္တပ္ပံ အပ္ပဟာယ ပဋိစ္ဆန္နေနာကာရေန ဟန္နံ သုဟန္နံ နာမ, တေန သုဟန္နေန။ **ရာဇာနမဘိရာဓယီ**တိ ဒေဝံ အဘိရာဓယိတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္တာတိ။ ဧဝံ မဟာသတ္တော သိက္ခိတဗ္ဗယုတ္တကာနံ သိပ္ပာနံ ဂုဏံ ကထေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဇယမ္ပတိကာ ဧတရဟိပိ ဇယမ္ပတိကာဝ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဗာဟိယဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၀၉] ၉. ကုဏ္ဍကပူဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထန္နော ပုရိသော ဟောတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော မဟာဒုဂ္ဂတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယဉှိ ကဒါစိ ဧကမေဝ ကုလံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္နံ ဒေတိ, ကဒါစိ တီဏိ စတ္တာရိ ဧကတော ဟုတွာ, ကဒါစိ ဂဏဗန္ဓနေန, ကဒါစိ ဝီထိသဘာဂေန, ကဒါစိ သကလနဂရံ ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ။ တဒါ ပန ဝီထိဘတ္တံ နာမ အဟောသိ။ အထ မနုဿာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ယာဂုံ ဒတွာ “ခဇ္ဇကံ အာဟရထာ”တိ အာဟံသု။ တဒါ ပနေကော ပရေသံ ဘတိကာရကော ဒုဂ္ဂတမနုဿော တဿံ ဝီထိယံ ဝသမာနော စိန္တေသိ “အဟံ ယာဂုံ အတုံ န သက္ခိဿာမိ, ခဇ္ဇကံ ပန ဒဿာမီ”တိ သဏှသဏှံ ကုဏ္ဍကံ ဝဏ္ဏာပေတွာ ဥဒကေန တေမေတွာ အက္ကပဏ္ဏေန ဝေဌေတွာ ကုက္ကုဠေ ပစိတွာ “ဣဒံ ဗုဒ္ဓဿ ဒဿာမီ”တိ တံ အာဒါယ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဌိတော “ခဇ္ဇကံ အာဟရထာ”တိ ဧကသ္မိံ ဝစနေ ဝုတ္တမတ္တေ သဗ္ဗပဌမံ ဂန္တွာ တံ ပူဝံ သတ္ထု ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ, သတ္ထာ အညေဟိ ဒီယမာနံ ခဇ္ဇကံ အဂ္ဂဟေတွာ တမေဝ ပူဝခဇ္ဇကံ ပရိဘုဉ္ဇိ။

တသ္မိံယေဝ ပန ခဏေ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကိရ မဟာဒုဂ္ဂတဿ ကုဏ္ဍကခဇ္ဇကံ အဇိဂုစ္ဆိတွာ အမတံ ဝိယ ပရိဘုတ္တ”န္တိ သကလနဂရံ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော အန္တမသော ဒောဝါရိကေ ဥပာဒါယ သဗ္ဗေဝ သန္နိပတိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ မဟာဒုဂ္ဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဟန္ဒ ဘော, သတံ ဂဟေတွာ, ဒွေ သတာနိ ဂဟေတွာ, ပဉ္စ သတာနိ ဂဟေတွာ အမှာကံ ပတ္တိံ ဒေဟီ”တိ ဝဒိံသု။ သော “သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိတွာ ဇာနိဿာမီ”တိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “ဓနံ ဂဟေတွာ တ အဂ္ဂဟေတွာ တ သဗ္ဗသတ္တာနံ ပတ္တိံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ သော ဓနံ ဂဟေတုံ အာရဘိ။ မနုဿာ ဒိဂုဏစတုဂ္ဂုဏအဋ္ဌဂုဏာဒိဝသေန ဒဒန္တာ နဝ ဟိရညကောဋိယော အဒံသု။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္တေ ဒဿိတေ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပာဝိသိ။ ရာဇာ သာယန္ဟသမယေ မဟာဒုဂ္ဂတံ ပက္ကောသာပေတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနေန ပူဇေသိ။

ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, သတ္ထာ မဟာဒုဂ္ဂတေန ဒိန္နံ ကုဏ္ဍကပူဝံ အဇိဂုစ္ဆန္တော အမတံ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇိ, မဟာဒုဂ္ဂတောပိ ဗဟုဓနဉ္စ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနဉ္စ လဘိတွာ မဟာသမ္ပတ္တိံ ပတ္တော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ မယာ အဇိဂုစ္ဆန္တေန တဿ ကုဏ္ဍကပူဝေါ ပရိဘုတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ရုက္ခဒေဝတာယ ဟုတွာ ပရိဘုတ္တောယေဝ, တဒါပိ စေသ မံ နိဿာယ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ အလတ္ထော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကေသ္မိံ ဌာနေ ဧရဏ္ဍရုက္ခေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ တသ္မိံ ဂါမကေ မနုဿာ ဒေဝတာမင်္ဂလိကာ ဟောန္တိ။ အထေကသ္မိံ ဆဏေ သမ္ပတ္တေ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ရုက္ခဒေဝတာနံ ဗလိကမ္မံ အကံသု။ အထေကော ဒုဂ္ဂတမနုဿော တေ မနုဿေ ရုက္ခဒေဝတာ ပဋိဇဂ္ဂန္တေ ဒိသွာ ဧကံ ဧရဏ္ဍရုက္ခံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တေ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝတာနံ နာနပ္ပကာရာနိ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒီနိ စေဝ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိ စ အာဒါယ ဂမိံသု။ သော ပန ကုဏ္ဍကပူဝဉ္စေဝ ဥဠုင်္ကေန စ ဥဒကံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဧရဏ္ဍရုက္ခဿ အဝိဒူရေ ဌတွာ စိန္တေသိ “ဒေဝတာ နာမ ဒိဗ္ဗခဇ္ဇကာနိ ခါဒန္တိ, မယှံ ဒေဝတာ ဣမံ ကုဏ္ဍကပူဝံ န ခါဒိဿတိ, ကိံ ဣမံ အကာရဏေန နာသေမိ, အဟမေဝ နံ ခါဒိဿာမီ”တိ တတော နိဝတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ခန္ဓဝိဋပေ ဌတွာ “ဘော ပုရိသ, သစေ တွံ ဣဿရော ဘဝေယျာသိ, မယှံ မဓုရခဇ္ဇကံ ဒဒေယျာသိ။ တွံ ပန ဒုဂ္ဂတော, အဟံ တဝ ပူဝံ န ခါဒိတွာ အညံ ကိံ ခါဒိဿာမိ, မာ မေ ကောဋ္ဌာသံ နာသေဟီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၉. “ယထန္နော ပုရိသော ဟောတိ၊ တထန္နာ တဿ ဒေဝတာ။
အာဟရေတံ ကုဏ္ဍပူဝံ၊ မာ မေ ဘာဂံ ဝိနာသယာ”တိ။

တတ္ထ **ယထန္နော** တိ ယထာရူပဘောဇနော ဟောတိ။ **တထန္နာ** တိ တဿ ပုရိသဿ ဒေဝတာပိ တထာရူပဘောဇနာဝ ဟောတိ။ **အာဟရေတံ ကုဏ္ဍပူဝ** န္တိ ဧတံ ကုဏ္ဍကေန ပက္ကပူဝံ အာနေဟိ, မယှံ ဘာဂံ မာ ဝိနာသေဟီတိ။

သော နိဝတ္တိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဩလောကေတွာ ဗလိကမ္မမကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တတော ဩဇံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ “ပုရိသ, တွံ ကိမတ္ထံ မံ ပဋိဇဂ္ဂသီ”တိ အာဟ။ “ဒုဂ္ဂတောမှိ, သာမိ, တံ နိဿာယ ဒုဂ္ဂတဘာဝတော မုစ္စိတုကာမတာယ ပဋိဇဂ္ဂါမီ”တိ။ “ဘော ပုရိသ, မာ စိန္တယိ, တယာ ကတညုဿ ကတဝေဒိနော ပူဇာ ကတာ, ဣမံ ဧရဏ္ဍံ ပရိက္ခိပိတွာ နိဓိကုမ္ဘိယော ဂီဝာယ ဂီဝံ အာဟစ္စ ဌိတာ။ တွံ ရညော အာစိက္ခိတွာ သကဋေဟိ ဓနံ အာဟရာပေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ရာသိံ ကာရေဟိ, ရာဇာ တေ တုဿိတွာ သေနာပတိဋ္ဌာနံ ဒဿတီ”တိ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော အန္တရဓာယိ။ သော တထာ အကာသိ။ ရာဇာပိ တဿ သေနာပတိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ ဣတိ သော ဗောဓိသတ္တံ နိဿာယ မဟာသမ္ပတ္တိံ ပတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဒုဂ္ဂတော ဧတရဟိ ဒုဂ္ဂတောဝ, ဧရဏ္ဍရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကုဏ္ဍကပူဝဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၁၀] ၁၀. သဗ္ဗသံဟာရကပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗသံဟာရကော နတ္ထီ တိ အယံ သဗ္ဗသံဟာရကပဉှော သဗ္ဗာကာရေန ဥမင်္ဂဇာတကေ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ။

သဗ္ဗသံဟာရကပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ပရောသတဝဂ္ဂေါ ဧကာဒသမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ပရောသတမ္ပိ ပဏ္ဏိကံ၊ ဝေရီ စ မိတ္တဝိန္ဒကံ။
ဒုဗ္ဗလဉ္စ ဥဒဉ္စနီ၊ သာလိတ္တမ္ပိ စ ဗာဟိယံ။
ကုဏ္ဍကပူဝသဗ္ဗသံဟာရကန္တိ။

၁၂. ဟံစိဝဂ္ဂေါ

[၁၁၁] ၁. ဂဒ္ရဘပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟံစိ တုဝံ ဧဝမညသီတိ အယမ္ပိ ဂဒ္ရဘပဉှော **မဟာဥမင်္ဂဇာတကေ** ယေဝ (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဂဒ္ရဘပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၁၂] ၂. အမရာဒေဝီပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေန သတ္တုဗိလင်္ဂါ စာ တိ အယမ္ပိ အမရာဒေဝိပဉှော နာမ တတ္ထေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အမရာဒေဝီပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၁၃] ၃. သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဒ္ဒဟာသိ သိင်္ဂါလဿာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉှိ သမယေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ “အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တေန ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အာဒာယ ဂယာသီသံ ဂန္တွာ ‘ယံ သမဏော ဂောတမော ကရောတိ, န သော ဓမ္မော။ ယမဟံ ကရောမိ, အယမေဝ ဓမ္မော’တိ တေ ဘိက္ခူ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဂါဟာပေတွာ ဌာနပ္ပတ္တံ မုသာဝါဒံ ကတွာ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ ဧကသီမာယ ဒွေ ဥပေါသထာ ကတာ”တိ ဒေဝဒတ္တဿ အဂုဏကထံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မုသာဝါဒီ, ပုဗ္ဗေပိ မုသာဝါဒီယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သုသာနဝနေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဗာရာဏသိယံ နက္ခတ္တံ ဃုဋ္ဌံ အဟောသိ။ မနုဿာ “ယက္ခဗလိကမ္မံ ကရောမာ”တိ တေသု တေသု စစ္စရရစ္ဆာဒိဋ္ဌာနေသု မစ္ဆမံသာဒီနိ ဝိပ္ပကိရိတွာ ကပာလကေသု ဗဟုံ သုရံ ဌပယိံသု။ အထေကော သိင်္ဂါလော အဍ္ဎရတ္တသမယေ နိဒ္ဓမနေန နဂရံ ပဝိသိတွာ မစ္ဆမံသံ ခါဒိတွာ သုရံ ပိဝိတွာ ပုန္နာဂဂစ္ဆန္တရံ ပဝိသိတွာ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ သော ပဗုဇ္ဈိတွာ အာလောကံ ဒိသွာ “ဣဒါနိ နိက္ခမိတုံ န သက္កာ”တိ မဂ္ဂသမီပံ ဂန္တွာ အဒိဿမာနော နိပဇ္ဇိတွာ အညေ မနုဿေ ဒိသွာပိ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဧကံ ဗြာဟ္မဏံ မုခဓောဝနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “ဗြာဟ္မဏာ နာမ ဓနလောလာ ဟောန္တိ, ဣမံ ဓနေန ပလောဘေတွာ ယထာ မံ ဥပကစ္ဆကန္တရေ ကတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ နဂရာ နီဟရတိ, တထာ ကရိဿာမီ”တိ။ သော မနုဿဘာသာယ “ဗြာဟ္မဏာ”တိ အာဟ။ သော နိဝတ္တိတွာ “ကော မံ ပက္ကោសတီ”တိ အာဟ။ “အဟံ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ။ “ကိံကာရဏာ”တိ။ “ဗြာဟ္မဏ, မယှံ ဒွေ ကဟာပဏသတာနိ အတ္ထိ။ သစေ မံ ဥပကစ္ဆကန္တရေ ကတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ယထာ န ကောစိ ပဿတိ, တထာ နဂရာ နိက္ခာမေတုံ သက္ကោសိ, တုယှံ တေ ကဟာပဏေ ဒဿာမီ”တိ။ ဗြာဟ္မဏော ဓနလောဘေန “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တံ တထာ ကတွာ အာဒာယ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ထောကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သိင်္ဂါလော ပုစ္ဆိ “ကတရဋ္ဌာနံ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ? “အသုကံ နာမာ”တိ။ “အညံ ထောကံ ဌာနံ ဂစ္ဆာ”တိ။ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ဝဒန္တော မဟာသုသာနံ ပတွာ “ဣဓ မံ ဩတာရေဟီ”တိ အာဟ။ တတ္ထ နံ ဩတာရေသိ။ အထ သိင်္ဂါလော “တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဥတ္တရိသာဋကံ ပတ္ထရာ”တိ အာဟ။ သော ဓနလောဘေန “သာဓူ”တိ ပတ္ထရိ။ အထ နံ “ဣမံ ရုက္ခမူလံ ခဏာဟီ”တိ ပထဝိခဏနေ ယောဇေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ဥတ္တရိသာဋကံ အဘိရုယှ စတူသု ကဏ္ဏေသု စ မဇ္ဈေ စာတိ ပဉ္စသု ဌာနေသု သရီရနိဿန္ဒံ ဟာတေတွာ မက္ခေတွာ စေဝ တေမေတွာ စ သုသာနဝနံ ပာဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တော ရုက္ခဝိဋပေ ဌတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၃. “သဒ္ဒဟာသိ သိင်္ဂါလဿ, သုရာပီတဿ ဗြာဟ္မဏ။
သိပ္ပိကာနံ သတံ နတ္ထိ, ကုတော ကံသသတာ ဒုဝေ”တိ။

တတ္ထ **သဒ္ဒဟာသီ** တိ သဒ္ဒဟသိ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော, ပတ္တိယာယသီတိ အတ္ထော။ **သိပ္ပိကာနံ သတံ နတ္ထီ** တိ ဧတဿ ဟိ သိပ္ပိကာသတမ္ပိ နတ္ထိ။ **ကုတော ကံသသတာ ဒုဝေ**တိ ဒွေ ကဟာပဏသတာနိ ပနဿ ကုတော ဧတိ။

ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ကထံ ဝတွာ ''ဂစ္ဆ, ဗြာဟ္မဏ, တဝ သာဋကံ ဓောဝိတွာ နှာယိတွာ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောဟီ''တိ ဝတွာ အန္တရဓာယိ။ ဗြာဟ္မဏော တထာ ကတွာ ''ဝဍ္ဎိတော ဝတမှိ''တိ အေမနဿပ္ပတ္တော ပ က္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၁၄] ၄. မိတစိန္တိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗဟုစိန္တီ အပ္ပစိန္တီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ မဟလ္လကတ္ထေရေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ ကိရ ဇနပဒေ ဧကသ္မိံ အရညာဝါသေ ဝဿံ ဝသိတွာ ''သတ္ထုဒဿနတ္ထာယ ဂမိဿာမာ''တိ ဟာထေယျံ သဇ္ဇေတွာ ''အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ, သွေ ဂစ္ဆာမာ''တိ မာသံ အတိက္ကာမေတွာ ပုန ဟာထေယျံ သဇ္ဇေတွာ တထေဝ မာသံ, ပုန မာသန္တိ ဧဝံ အတ္တနော ကုသီတဘာဝေန စေဝ နိဝါသဋ္ဌာနေ စ အပေက္ခာယ တယော မာသေ အတိက္ကာ မေတွာ တတော နိက္ခမ္မ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သဘာဂဋ္ဌာနေ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ သတ္ထာရံ ပဿိံသု။ အထ နေ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု ''စိရံ တေ, အာဝုသော, ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အကရောန္တာနံ, ကသ္မာ ဧဝံ စိရာယိတ္ထာ''တိ? တေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အထ နေသံ သော အာလသိယကုသီတဘာဝေါ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပာကဋော ဇာတော။ ဓမ္မသဘာယမ္ပိ တေသံ ဘိက္ခူနမေဝ အာလသိယဘာဝံ နိဿာယ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတ ရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ တေ ပက္ကောသာပေတွာ ''သစ္စံ ကိရ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, အလသာ ကုသီတာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေတေ အ လသာ, ပုဗ္ဗေပိ အလသာ စေဝ နိဝါသဋ္ဌာနေ စ သာလယာ သာပေက္ခာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိနဒိယံ တယော မစ္ဆာ အဟေသုံ, ဗဟုစိန္တီ, အပ္ပစိန္တီ, မိတစိန္တီတိ တေသံ နာမာနိ။ တေ အရညတော မနုဿပထံ အာဂမိံသု။ တတ္ထ မိတစိန္တီ ဣတရေ ဒွေ ဧဝ မာဟ ''အယံ မနုဿပထော နာမ သာသင်္ကော သပ္ပဋိဘယော, ကေဝဋ္ဋာ နာနပ္ပကာရာနိ ဇာလကုမိနာဒီနိ ခိပိတွာ မစ္ဆေ ဂဏှန္တိ, မယံ အရညမေဝ ဂစ္ဆာမာ''တိ။ ဣတရေ ဒွေ ဇနာ အလသတာယ စေဝ အာမိသဂိဒ္ဓတာယ စ ''အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ, သွေ ဂစ္ဆာမာ''တိ တယော မာသေ အတိက္ကာမေသုံ။ အထ ကေဝဋ္ဋာ နဒိယံ ဇာလံ ခိပိံသု။ ဗဟုစိန္တီ စ အပ္ပ စိန္တီ စ ဂောစရံ ဂဏှန္တာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တိ။ တေ အတ္တနော အန္ဓဗာလတာယ ဇာလဂန္ဓံ အသလ္လက္ခေတွာ ဇာလ ကုစ္ဆိမေဝ ပဝိသိံသု။ မိတစိန္တီ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တော ဇာလဂန္ဓံ သလ္လက္ခေတွာ တေသဉ္စ ဇာလကုစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌ ဘာဝံ ဉတွာ ''ဣမေသံ ကုသီတာနံ အန္ဓဗာလာနံ ဇီဝိတဒါနံ ဒဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဗဟိပဿေန ဇာလကုစ္ဆိဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဇာလကုစ္ဆိံ ဖာလေတွာ နိက္ခန္တသဒိသော ဟုတွာ ဥဒကံ အာလုဠေန္တော ဇာလဿ ပုရတော ပတိတွာ ပုန ဇာလကုစ္ဆိံ ပဝိသိတွာ ပစ္ဆိမဘာဂေန ဖာလေတွာ နိက္ခန္တသဒိသော ဥဒကံ အာလုဠေန္တော ပစ္ဆိမဘာဂေ ပတိ။ ကေဝဋ္ဋာ ''မစ္ဆာ ဇာလံ ဖာလေတွာ ဂတာ''တိ မညမာနာ ဇာလကောဋိယံ ဂဟေတွာ ဥက္ခိပိံသု။ တေ ဒွေပိ မစ္ဆာ ဇာလ တော မုစ္စိတွာ ဥဒကေ ပတိံသု။ ဣတိ တေဟိ မိတစိန္တိံ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဒ္ဓံ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၄. ''ဗဟုစိန္တီ အပ္ပစိန္တီ၊ ဥဘော ဇာလေ အဗဇ္ဈရေ။
မိတစိန္တီ ပမောစေသိ၊ ဥဘော တတ္ထ သမာဂတာ''တိ။

တတ္ထ **ဗဟုစိန္တီ** တိ ဗဟုစိန္တနတာယ ဝိတက္ကဗဟုလတာယ ဧဝံလဒ္ဓနာမော။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု အယမေဝ န ယော။ **ဥဘော တတ္ထ သမာဂတာ** တိ မိတစိန္တိံ နိဿာယ လဒ္ဓဇီဝိတာ တတ္ထ ဥဒကေ ပုန ဥဘောပိ ဇနာ မိတစိန္တိနာ သဒ္ဓိံ သမာဂတာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ မဟလ္လကာ ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တဒါ ဗဟုစိန္တီ စ အပ္ပစိန္တီ စ ဣမေ ဒွေ အဟေသုံ, မိတစိန္တီ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

မိတစိန္တိဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၁၅] ၅. အနုသာသိကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယာယညေ မနုသာသတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အနုသာသိကံ ဘိက္ခုနိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ သာဝတ္ထိဝာသိနီ ဧကာ ကုလဓီတာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ သမဏဓမ္မေ အနနုယုတ္တာ အာမိသဂိဒ္ဓာ ဟုတွာ ယတ္ထ အညာ ဘိက္ခုနိယော န ဂစ္ဆန္တိ, တာဒိသေ နဂရဿ ဧကဒေသေ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ အထဿာ မနုဿာ ပဏီတပိဏ္ဍပာတံ ဒေန္တိ။ သာ ရသတဏှာယ ဗဇ္ဈိတွာ "သစေ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ အညာပိ ဘိက္ခုနိယော ပိဏ္ဍာယ စရိဿန္တိ, မယှံ လာဘော ပရိဟာယိဿတိ။ ယထာ ဧတံ ပဒေသံ အညာ နာဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ မယာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ "အယျေ, အသုကဋ္ဌာနေ စဏ္ဍော ဟတ္ထီ, စဏ္ဍော အဿော, စဏ္ဍော မေဏ္ဍော, စဏ္ဍော ကုက္ကုရော စရတိ, သပရိဿယဋ္ဌာနံ, မာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ထာ"တိ ဘိက္ခုနိယော အနုသာသတိ။ တဿာ ဝစနံ သုတွာ ဧကာ ဘိက္ခုနီပိ တံ ပဒေသံ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ န ဩလောကေသိ။ တဿာ ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ တသ္မိံ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တိယာ ဝေဂေနေကံ ဂေဟံ ပဝိသန္တိယာ စဏ္ဍော မေဏ္ဍော ပဟရိတွာ ဦရုဋ္ဌိကံ ဘိန္ဒိ။ မနုဿာ ဝေဂေန ဥပဓာဝိတွာ ဒွိဓာ ဘိန္နံ ဦရုဋ္ဌိကံ ဧကတော ဗန္ဓိတွာ တံ ဘိက္ခုနိံ မဉ္စေနာဒါယ ဘိက္ခုနုပဿယံ နယိံသု။ ဘိက္ခုနိယော "အယံ အညာ ဘိက္ခုနိယော အနုသာသိတွာ သယံ တသ္မိံ ပဒေသေ စရန္တီ ဦရုဋ္ဌိကံ ဘိန္ဒာပေတွာ အာဂတာ"တိ ပရိဟာသံ အကံသု။ တမ္ပိ တာယ ကတကာရဏံ န စိရဿေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋံ အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ "အာဝုသော, အသုကာ အနုသာသိကာ ဘိက္ခုနီ အညံ အနုသာသိတွာ သယံ တသ္မိံ ပဒေသေ စရမာနာ စဏ္ဍေန မေဏ္ဍကေန ဦရုံ ဘိန္ဒာပေသီ"တိ တဿာ အဂုဏကထံ ကထေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသာ အညေ အနုသာသတိယေဝ, သယံ ပန န ဝတ္တတိ, နိစ္စကာလံ ဒုက္ခမေဝ အနုဘောတီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညေ သကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သကုဏဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ အနေကသကုဏသဟဿပရိဝါရော ဟိမဝန္တံ ပါဝိသိ။ တဿ တတ္ထ ဝသနကာလေ ဧကာ စဏ္ဍသကုဏိကာ မဟာဝတ္တနိမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဂေါစရံ ဂဏှာတိ။ သာ တတ္ထ သကဋေဟိ ပတိတာနိ ဝီဟိမုဂ္ဂဗီဇာဒီနိ လဘိတွာ "ယထာ ဣမံ ပဒေသံ အညေ သကုဏာ နာဂစ္ဆန္တိ, တထာ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ သကုဏသင်္ဃဿ ဩဝါဒံ ဒေတိ "ဝတ္တနိမဟာမဂ္ဂေ နာမ သပ္ပဋိဘယော, ဟတ္ထိအဿာဒယော စေဝ စဏ္ဍဂေါဏယုတ္တယာနာဒီနိ စ သဉ္စရန္တိ, သဟသာ ဥပ္ပတိတုမ္ပိ န သက္ကာ ဟောတိ, န တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ"န္တိ။ သကုဏသင်္ဃော တဿာ "အနုသာသိကာ"တေဝ နာမံ အကာသိ။

သာ ဧကဒိဝသံ ဝတ္တနိမဟာမဂ္ဂေ စရန္တီ အတိမဟာဝေဂေန အာဂစ္ဆန္တဿ ယာနဿ သဒ္ဒံ သုတွာ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတွာ "ဒူရေ တာဝ"တိ စရတိယေဝ။ အထ နံ ယာနံ တတဝေဂေန သီဃမေဝ သမ္ပာပုဏိ, သာ ဥဋ္ဌာတုံ နာသက္ခိ, စက္ကေန ဒွိဓာ ဆိန္ဒိတွာ ဂတာ။ သကုဏဇေဋ္ဌကော သကုဏေ သမာနေန္တော တံ အဒိသွာ "အနုသာသိကာ န ဒိဿတိ, ဥပဓာရေထ န"န္တိ အာဟ။ သကုဏာ ဥပဓာရေန္တာ တံ မဟာမဂ္ဂေ ဒွိဓာ ဆိန္နံ ဒိသွာ သကုဏဇေဋ္ဌကဿ အာရောစေသုံ။ သကုဏဇေဋ္ဌကော "သာ အညာ သကုဏိကာ ဝါရေတွာ သယံ တတ္ထ စရမာနာ ဒွိဓာ ဆိန္နာ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၅. "ယာယညေ မနုသာသတိ၊ သယံ လောလုပ္ပစာရိနီ။
သာယံ ဝိပက္ခိကာ သေတိ၊ ဟတာ စက္ကေန သာသိကာ"တိ။

တတ္ထ **ယာယသေ မနုသာသတီ**တိ ယကာရော ပဒသန္ဓိကရော, ယာ အသေ အနုသာသတီတိ အတ္ထော။ **သယံ လော လုပ္ပစာရိနီ**တိ အတ္တနာ လောလုပ္ပစာရိနီ သမာနာ။ **သာယံ ဝိပက္ခိကာ သေတီ** တိ သာ ဧသာ ဝိဟတပက္ခာ ဟုတ္ဝာ မဟာ မဂ္ဂေ သယတိ။ **ဟတာ စက္ကေန သာသိကာ** တိ ယာနစက္ကေန ဟတာ သာသိကာ သကုဏိကာတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ အနုသာသိကာ သကုဏိကာ အယံ အနု သာသိကာ ဘိက္ခုနီ အဟောသိ, သကုဏဇေဋ္ဌကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အနုသာသိကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၁၆] ၆. ဒုဗ္ဗစဇာတကဝဏ္ဏနာ

အတိကရမကရာစရိယာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ဝတ္ထု နဝကနိပာတေ **ဂိဇ္ဈဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၉.၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေတွာ ''ဘိက္ခု န တွံ ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော, ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဗစောယေဝ။ ဒုဗ္ဗစဘာဝေနေဝ ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝါဒံ အကရောန္တော သ တ္တိပ္ပဟာရေန ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တောသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော လင်္ဃနနဋကယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေ တွာ ဝယပ္ပတ္တော ပညာ ဥပာယကုသလော အဟောသိ။ သော ဧကဿ လင်္ဃနကဿ သန္တိကေ သတ္တိလင်္ဃန သိပ္ပံ သိက္ခိတွာ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ သိပ္ပံ ဒဿေန္တော ဝိစရတိ။ အာစရိယော ပနဿ စတုန္နံယေဝ သတ္တီနံ လင်္ဃ နသိပ္ပံ ဇာနာတိ, န ပဉ္စန္နံ။ သော ဧကဒိဝသံ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ သိပ္ပံ ဒဿေန္တော သုရာမဒမတ္တော ''ပဉ္စ သတ္တိယော လ င်္ဃိဿာမီ''တိ ပဋိပာဋိယာ ဌပေသိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အာဟ ''အာစရိယ, တွံ ပဉ္စသတ္တိလင်္ဃနသိပ္ပံ န ဇာနာသိ, ဧကံ သတ္တိံ ဟရ။ သစေ လင်္ဃိဿသိ, ပဉ္စမာယ သတ္တိယာ ဝိဒ္ဓော မရိဿသီ''တိ။ သော သုဋ္ဌု မတ္တတာယ ''တွံ ဥဂ္ဃဋိ မယှံ ပမာဏံ န ဇာနာသီ''တိ တဿ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ စတဿော လင်္ဃိတွာ ပဉ္စမာယ သတ္တိယာ ဒဏ္ဍကေ မဓု ကပုပ္ဖံ ဝိယ အာဝုတော ပရိဒေဝမာနော နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ''ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကတွာ ဣမံ ဗျသနံ ပတ္ တောသီ''တိ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၆. ''အတိကရမကရာစရိယ၊ မယှမ္ပေတံ န ရုစ္စတိ။
စတုတ္ထေ လင်္ဃယိတွာန၊ ပဉ္စမာယသိ အာဝုတော''တိ။

တတ္ထ **အတိကရမကရာစရိယာ**တိ အာစရိယ အဇ္ဇ တွံ အတိကရံ အကရိ, အတ္တနော ကရဏတော အတိရေကံ က ရဏံ အကရီတိ အတ္ထော။ **မယှမ္ပေတံ န ရုစ္စတီ** တိ မယှံ အန္တေဝါသိကဿပိ သမာနဿ ဧတံ တဝ ကရဏံ န ရုစ္စတိ, တေန တေ အဟံ ပဌမမေဝ ကထေသိန္တိ ဒီပေတိ။ **စတုတ္ထေ လင်္ဃယိတွာန** တိ စတုတ္ထေ သတ္တိထလေ အပတိတွာ အတ္တာနံ လင်္ဃယိတွာ။ **ပဉ္စမာယသိ အာဝုတော**တိ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အဂ္ဂဏှန္တော ဣဒါနိ ပဉ္စမာယ သတ္တိယာ အာဝုတောသီတိ။ ဣဒံ ဝတွာ အာစရိယံ သတ္တိတော အပနေတွာ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ အာစရိယော အယံ ဒုဗ္ဗစော အဟောသိ, အ န္တေဝါသိကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒုဗ္ဗစဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၁၇] ၇. တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ

အစ္စုဂ္ဂတာတိဗလတာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ဝတ္ထု တေရသကနိပာတေ **တက္ကာရိယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁ဝ၄ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန ''န, ဘိ က္ခဝေ, ကောကာလိကော ဣဒါနေဝ အတ္တနော ဝါစံ နိဿာယ နဋ္ဌော, ပုဗ္ဗေပိ နဋ္ဌောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာ ဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ သဗ္ဗော ဣသိဂဏော သန္နိပတိတွာ တံ ဩဝါဒါစရိယံ ကတွာ ပရိဝါရေသိ။ သော ပဉ္စန္နံ ဣသိသတာနံ ဩဝါဒါစရိယော ဟုတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဟိမဝန္တေ ဝသတိ။ တဒါ ဧကော စေတ္တ ပဏ္ဍုရောဂီ တာပသော ကုဌာရိံ ဂဟေတွာ ကဋ္ဌံ ဖာလေတိ။ အထေကော မုခရတာပသော တဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ “ဣမ ပဟာရံ ဒေဟိ, ဣမ ပဟာရံ ဒေဟီ”တိ တံ တာပသံ ရောသေသိ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ “န ဒါနိ မေ တွံ ဒါရုဖာလနသိပ္ပံ သိက္ခာပနကာစရိယော”တိ တိဏှံ ကုဌာရိံ ဥက္ခိပိတွာ နံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရေသိ။ တဒါ အဿမတော အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကပါဒေ ဧကော တိတ္တိရော ဝသတိ။ သော သာယံ ပါတံ တသ္မိံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဌတွာ မဟာဝဿိတံ ဝဿတိ။ တံ သုတွာ ဧကော လုဒ္ဒကော “တိတ္တိရေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ စိန္တေတွာ သဒ္ဒသညာယ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ဝဓိတွာ အာဒါယ ဂတော။

ဗောဓိသတ္တော တဿ သဒ္ဒံ အသုဏန္တော “အသုကဋ္ဌာနေ တိတ္တိရော ဝသတိ, ကိံ နု ခော တဿ သဒ္ဒော န သူယတီ”တိ တာပသေ ပုစ္ဆိ။ တေ တဿ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သော ဥဘောပိ တာနိ ကာရဏာနိ သံသန္ဒေတွာ ဣသိဂဏမဇ္ဈေ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၇. “အစ္စုဂ္ဂတာတိဗလတာ, အတိဝေလံ ပဘာသိတာ။
ဝါစာ ဟနတိ ဒုမ္မေဓံ, တိတ္တိရံ ဝါတိဝဿိတ”န္တိ။

တတ္ထ **အစ္စုဂ္ဂတာ**တိ အတိဥဂ္ဂတာ။ **အတိဗလတာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ဘာသနေန အတိဗလသဘာဝါ။ **အတိဝေလံ ပဘာသိတာ**တိ အတိက္ကန္တဝေလာ ပမာဏာတိက္ကမေန ဘာသိတာ။ **တိတ္တိရံ ဝါတိဝဿိတ**န္တိ ယထာ တိတ္တိရံ အတိဝဿိတံ ဟနတိ, တထာ ဧဝရူပါ ဝါစာ ဒုမ္မေဓံ ဗာလပုဂ္ဂလံ ဟနတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣသိဂဏဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ကောကာလိကော ဣဒါနေဝ အတ္တနော ဝစနံ နိဿာယ နဋ္ဌော, ပုဗ္ဗေပိ နဋ္ဌောယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မုခရတာပသော ကောကာလိကော အဟောသိ, ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၁၈] ၈. ဝဋ္ဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာစိန္တယန္တော **ပုရိသော**တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဥတ္တရသေဋ္ဌိ နာမ အဟောသိ မဟာဝိဘဝေါ။ တဿ ဘရိယာယ ကုစ္ဆိယံ ဧကော ပုညဝါ သတ္တော ဗြဟ္မလောကာ စဝိတွာ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝယပ္ပတ္တော အဘိရူပေါ ပါသာဒိကော အဟောသိ ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ။ အထ ဧကဒိဝသံ သာဝတ္ထိယံ ကတ္တိကဆဏေ နက္ခတ္တေ ဃုဋ္ဌေ သဗ္ဗော လောကော နက္ခတ္တနိဿိတော အဟောသိ။ တဿ သဟာယကာ အညေ သေဋ္ဌိပုတ္တာ သပဇာပတိကာ အဟေသုံ။ ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပန ဒီဃရတ္တံ ဗြဟ္မလောကေ ဝသိတတ္တာ ကိလေသေသု စိတ္တံ န အလ္လီယတိ။ အထဿ သဟာယကာ “ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တဿပိ ဧကံ ဣတ္ထိံ အာနေတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ”တိ သမ္မန္တယိတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သမ္မ, ဣမသ္မိံ နဂရေ ကတ္တိကဆဏော ဃုဋ္ဌော, တုယှမ္ပိ ဧကံ ဣတ္ထိံ အာနေတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ”တိ အာဟံသု။ “န မေ အတ္ထော ဣတ္ထိယာ”တိ စ ဝုတ္တေပိ ပုနပ္ပုနံ နိဗန္ဓိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဧကံ ဝဏ္ဏဒါသိံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ကတွာ တဿ ဃရံ နေတွာ “တွံ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာ”တိ သယနိဃရံ ပေသေတွာ နိက္ခမိံသု။ တံ သယနိဃရံ ပဝိဋ္ဌမ္ပိ သေဋ္ဌိပုတ္တော နေဝ ဩလောကေတိ, နာလပတိ။ သာ စိန္တေသိ “အယံ ဧဝံ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဥတ္တမဝိလာသသမ္ပန္နံ မံ နေဝ ဩလောကေတိ, နာလပတိ, ဣဒါနိ နံ အတ္တနော ဣတ္ထိကုတ္တလီလာယ ဩ

လောကာပေဿာမီ''တိ ဣတ္ထိလီလံ ဒဿေန္တီ ပဟဋ္ဌာကာရေန အင်္ဂဒဿေ ဝိဝရိတွာ ဟသိတံ အကာသိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဩလောကေတွာ ဒန္တဋ္ဌိကေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ။ အထဿ အဋ္ဌိကသညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ, သကလမ္ပိ တံ သရီရံ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကာ ဝိယ ပညာယိ။ သော တဿာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ''ဂစ္ဆ''တိ ဥယျောဇေသိ။

တံ တဿ ဃရာ ဩတိဏ္ဏံ ဧကော ဣဿရော အန္တရဝီထိယံ ဒိသွာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ အတ္တနော ဃရံ နေသိ, သတ္တာဟေ ဝီတိဝတ္တေ နက္ခတ္တံ ဩသိတံ။ ဝဏ္ဏဒာသိယာ မာတာ ဓီတု အာဂမနံ အဒိသွာ သေဋ္ဌိပုတ္တာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ကဟံ သာ''တိ ပုစ္ဆိ။ တေ ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဃရံ ဂန္တွာ ''ကဟံ သာ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''တဒဟေဝ တဿာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ''န္တိ။ အထဿာ မာတာ ရောဒန္တီ ''ဓီတရံ မေ န ပဿာမိ, ဓီတရံ မေ သမာနေထာ''တိ ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တံ အာဒာယ ရညော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ရာဇာ အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနန္တော ''ဣမေ တေ သေဋ္ဌိပုတ္တာ ဝဏ္ဏဒာသိံ အာနေတွာ တုယှံ အဒံသူ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''ဣဒါနိ သာ ကဟ''န္တိ? ''န ဇာနာမိ, တဒဟေဝ နံ ဥယျောဇေသိ''န္တိ။ ''ဣဒါနိ တံ သမာနေတုံ သက္ကောသီ''တိ? ''န သက္ကောမိ, ဒေဝ''တိ။ ရာဇာ ''သစေ သမာနေတုံ န သက္ကောတိ, ရာဇာဏမဿ ကရောထာ''တိ အာဟ။ အထ နံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ ''ရာဇာဏံ ကရိဿာမာ''တိ ဂဟေတွာ ပက္ကမိံသု။ ''သေဋ္ဌိပုတ္တံ ကိရ ဝဏ္ဏဒာသိံ သမာနေတုံ အသက္ကောန္တံ ရာဇာ ရာဇာဏံ ကာရေတီ''တိ သကလနဂရံ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ။ မဟာဇနော ဥရေ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ''ကိံ နာမေတံ, သာမိ, အတ္တနော တေ အနနုစ္ဆဝိကံ လဒ္ဓ''န္တိ ပရိဒေဝတိ။ သေဋ္ဌိပိ ပုတ္တဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ပရိဒေဝန္တော ဂစ္ဆတိ။

သေဋ္ဌိပုတ္တော စိန္တေသိ ''ဣဒံ မယှံ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ အကရေ ဝသနဘာဝေန ဥပ္ပန္နံ။ သစေ ဣတော မုစ္စိဿာမိ, မဟာကေတမသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ။ သာပိ ခော ဝဏ္ဏဒာသီ တံ ကောလာဟလသဒ္ဒံ သုတွာ ''ကိံသဒ္ဒော နာမေသော''တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဝေဂေန ဩတရိတွာ ''ဥဿရထ, ဥဿရထ, သာမီ, မံ ရာဇပုရိသာနံ ဒဿေ ဒေထာ''တိ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ ရာဇပုရိသာ တံ ဒိသွာ မာတရံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ သေဋ္ဌိပုတ္တံ မုဉ္စိတွာ ပက္ကမိံသု။ သော သဟာယကပရိဝုတော ဝ နဒိံ ဂန္တွာ သသီသံ နှာယိတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘုတ္တပါတရာသော မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ စီဝရသာဋကေ အာဒာယ မဟန္တေန ပရိဝါရေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ အဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ န စိရဿေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ ''အာဝုသော, ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တော အတ္တနော ဘယေ ဥပ္ပန္နေ သာသနဿ ဂုဏံ ဇာနိတွာ 'ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စမာနော ပဗ္ဗဇိဿာမိ'တိ စိန္တေတွာ တေန သုစိန္တိတေန မရဏမုတ္တော စေဝ, ပဗ္ဗဇိတော စ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌိတော''တိ တဿ ဂုဏကထံ ကထေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဥတ္တရသေဋ္ဌိပုတ္တောဝ အတ္တနော ဘယေ ဥပ္ပန္နေ 'ဣမိနာ ဥပာယေန ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမီ'တိ စိန္တေတွာ မရဏဘယာ မုတ္တော, အတီတေ ပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော ဘယေ ဥပ္ပန္နေ 'ဣမိနာ ဥပာယေန ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမ'တိ စိန္တေတွာ မရဏဘယတော မုစ္စိံသုယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန ပရိဝတ္တေန္တော ဝင်္ကကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဧကော ဝင်္ကကလုဒ္ဒကော အရညာ ဗဟူ ဝင်္ကေ အာဟရိတွာ ဂေဟေ ဌပေတွာ ဂေစရံ ဒတွာ မူလံ ဂဟေတွာ အာဂတာဂတာနံ ဟတ္ထေ ဝင်္ကေ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဗဟူဟိ ဝင်္ကေဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိသတ္တမ္ပိ ဂဟေတွာ အာနေသိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ ''သစာဟံ ဣမိနာ ဒိန္နံ ဂေစရဉ္စ ပါနီယဉ္စ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ, အယံ မံ ဂဟေတွာ အာဂတာနံ မနုဿာနံ ဒဿတိ။ သစေ ပန န ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ, အဟံ မိလာယိဿာမိ, အထ မံ မိလာယန္တံ ဒိသွာ မနုဿာ န ဂဏှိဿန္တိ။ ဧဝံ မေ သောတ္ထိ ဘဝိဿတိ, ဣမံ ဥပါယံ ကရိဿာမီ''တိ။ သော တထာ ကရောန္တော မိလာယိတွာ အဋ္ဌိစမ္မမတ္တော အဟောသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ န ဂဏှိံသု။ လုဒ္ဒကော ဗောဓိသတ္တံ ဌပေတွာ သေသေသု ဝင်္ကေသု ပရိက္ခီဏေသု ပစ္ဆိံ နီဟရိတွာ ဒွါရေ ဌပေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဟတ္ထတလေ ကတွာ ''ကိံ နု ခေါ အယံ ဝင်္ကော''တိ စိန္တေတွာ ဩလောကေတုံ အာရဒ္ဓေါ။ အထဿ ပမတ္တဘာဝံ ဉတွာ ဗောဓိသတ္တော ပက္ခေ ပသာရေတွာ ဥပ္ပတိတွာ အရညမေဝ ဂတော။ အညေ ဝင်္ကေ

ဋ္ဌကာ တံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ န ပညာယသိ, ကဟံ ဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “လုဒ္ဒကေန ဂဟိတောမှီ”တိ ဝုတ္တေ “ကိန္တိ ကတွာ မုတ္တောသီ”တိ ပုစ္ဆိသု။ ဗောဓိသတ္တော “အဟံ တေန ဒိန္နံ ဂေစရံ အဂ္ဂဟေတွာ ဟနိယံ အပိဝိတွာ ဥပာယစိတ္တ္ကာယ မုတ္တော”တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၁၈. “နာစိန္တယန္တော ပုရိသော၊ ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတိ။
စိန္တိတဿ ဖလံ ပဿ၊ မုတ္တောသ္မိ ဝဓဗန္ဓနာ”တိ။

တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – **ပုရိသော** ဒုက္ခံ ပတွာ “ဣမိနာ နာမ ဥပာယေန ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမီ”တိ **အစိန္တယန္တော** အတ္တနော ဒုက္ခာ မောက္ခသင်္ခာတံ ဝိသေသံ **နာဓိဂစ္ဆတိ** ။ ဣဒါနိ ပန မယာ **စိန္တိတ** ကမ္မဿ **ဖလံ ပဿ**။ တေနေဝ ဥပာယေန **မုတ္တောသ္မိ ဝဓဗန္ဓနာ,** မရဏတော စ ဗန္ဓနတော စ မုတ္တောသ္မိ အဟန္တိ။ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနာ ကတကာရဏံ အာစိက္ခိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မရဏမုတ္တော ဝဋ္ဋကော အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝဋ္ဋဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၁၉] ၉. အကာလရာဝိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အမာတာပိတရသံဝဍ္ဎော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အကာလရာဝိံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တံ ဝါ သိက္ခံ ဝါ န ဥဂ္ဂဏှိ။ သော “ဣမသ္မိံ ကာလေ မယာ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, ဣမသ္မိံ ကာလေ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ဣမသ္မိံ ကာလေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, ဣမသ္မိံ ကာလေ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗ”န္တိ န ဇာနာတိ, ပဌမယာမေပိ မဇ္ဈိမယာမေပိ ပစ္ဆိမယာမေပိ ပဗုဒ္ဓပဗုဒ္ဓက္ခဏေယေဝ မဟာသဒ္ဒံ ကရောတိ, ဘိက္ခူ နိဒ္ဒံ န လဘန္တိ။ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ “အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ ရတနသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တံ ဝါ သိက္ခံ ဝါ ကာလံ ဝါ အကာလံ ဝါ န ဇာနာတီ”တိ တဿ အဂုဏကထံ ကထေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ , ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ အကာလရာဝီ, ပုဗ္ဗေပိ အကာလရာဝီယေဝ, ကာလာကာလံ အဇာနနဘာဝေန စ ဂီဝါယ ဝဋ္ဋိတာယ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု ပါရံ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စသတေ မာဏဝေ သိပ္ပံ ဝါစေတိ။ တေသံ မာဏဝါနံ ဧကော ကာလရာဝီ ကုက္ကုဋော အတ္ထိ, တေ တဿ ဝဿိတသဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာယ သိပ္ပံ သိက္ခန္တိ။ သော ကာလမကာသိ။ တေ အညံ ကုက္ကုဋံ ပရိယေသန္တာ စရန္တိ။ အထေကော မာဏဝကော သုသာနဝနေ အရုနိ ဥဒ္ဒရန္တော ဧကံ ကုက္ကုဋံ ဒိသွာ အာနေတွာ ပဉ္စရေ ဌပေတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သော သုသာနေ ဝမိုတတ္တာ “အသုကဝေလာယ နာမ ဝဿိတဗ္ဗ”န္တိ အဇာနန္တော ကဒါစိ အတိရတ္တိံ ဝဿတိ, ကဒါစိ အရုဏုဂ္ဂမနေ။ မာဏဝါ တဿ အတိရတ္တိံ ဝဿိတကာလေ သိပ္ပံ သိက္ခန္တာ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ သိက္ခိတုံ န သက္ကောန္တိ, နိဒ္ဒာယမာနာ ဂဟိတဋ္ဌာနမ္ပိ န ပဿန္တိ။ အတိပဘာတေ ဝဿိတကာလေ သဇ္ဈာယဿ ဩကာသမေဝ န လဘန္တိ။ မာဏဝါ “အယံ အတိရတ္တိံ ဝါ ဝဿတိ အတိပဘာတေ ဝါ, ဣမံ နိဿာယ အမှာကံ သိပ္ပံ န နိဋ္ဌာယိဿတီ”တိ တံ ဂဟေတွာ ဂီဝံ ဝဋ္ဋေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ “အကာလရာဝီ ကုက္ကုဋော အမ္ဟေဟိ ဃာတိတော”တိ အာစရိယဿ ကထေသုံ။ အာစရိယော “ဩဝါဒံ အဂ္ဂဟေတွာ သံဝမိုတဘာဝေန မရဏံ ပတ္တော”တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၁၉. “အမာတာပိတရ-သံဝဍ္ဎော၊ အနာစေရကုလေ ဝသံ။
နာယံ ကာလံ အကာလံ ဝါ၊ အဘိဇာနာတိ ကုက္ကုဋော”တိ။

တတ္ထ **အမာတာပိတရသံဝဍ္ဎော** တိ မာတာပိတရော နိဿာယ တေသံ ဩဝါဒံ အဂ္ဂဟေတွာ သံဝမော။ **အနာစေရကုလေ ဝသ**န္တိ အာစရိယကုလေပိ အဝသမာနော, အာစာရသိက္ခာပကံ ကဉ္စိ နိဿာယ အဝသိတတ္တာတိ အတ္ထော

ထော။ **နာယံ ကာလံ အကာလံ တတိ** “ကြမသ္မိံ ကာလေ ဝဿိတဗ္ဗံ, ကြမသ္မိံ န ဝဿိတဗ္ဗ”န္တိ ဧဝံ ဝဿိတဗ္ဗယုတ္တကံ ကာလံ တ အကာလံ တ သေ ကုက္ကုဋ္ဌော န ဇာနာတိ, အဇာနနဘာဝေနေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တောတိ။ ကြဒံ ကာရဏံ ဒဿေတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တော ယာဝတာယုကံ ဌတ္ဝာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ကြမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တအာ အကာလရာဝိ ကုက္ကုဋ္ဌော အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, အန္တေဝာသိကာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အကာလရာဝိဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၂၀] ၁၀. ဗန္ဓနမောက္ခဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဗဒ္ဓာ တတ္ထ ဗဇ္ဈန္တိ တိ ကြဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော စိဉ္စမာဏဝိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿာ ဝတ္ထု ဒွာဒသကနိပါတေ **မဟာပဒုမဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၁၀၆ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တအာ ပန သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, စိဉ္စမာဏဝိကာ ကြအာနေဝ မံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခတိ, ပုဗ္ဗေပိ အဗ္ဘာစိက္ခိယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပုရောဟိတဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန တဿေဝ ပုရောဟိတော အဟောသိ။ တေန အဂ္ဂမဟေသိယာ ဝရော ဒိန္နော ဟောတိ “ဘဒ္ဒေ, ယံ ကြစ္ဆသိ, တံ ဝဒေယျာသီ”တိ။ သာ ဧဝမာဟ “န မယှံ အညော ဝရော နာမ ဒုလ္လဘော, ကြတော ပန တေ ပဋ္ဌာယ အညာ ကြတ္ထိ ကိလေသဝသေန န ဩလောကေတဗ္ဗာ”တိ။ သော ပဋိက္ခိပိတွာ ပုနပ္ပုနံ နိပ္ပီဠိယမာနော တဿာ ဝစနံ အတိက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ သောဠသသု နာဋကိတ္ထိသဟဿေသု ကိလေသဝသေန ဧကိတ္ထိမ္ပိ န ဩလောကေသိ။

အထဿ ပစ္စန္တော ကုပ္ပိ, ပစ္စန္တေ ဌိတာ ယောဓာ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ ဒွေ တယော သင်္ဂါမေ ကတွာ “ကြတော ဥတ္တရိ မယံ န သက္ကောမာ”တိ ရညော ပဏ္ဏံ ပေသေသုံ။ ရာဇာ တတ္ထ ဂန္တုကာမော ဗလကာယံ သံဟရိတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘဒ္ဒေ, အဟံ ပစ္စန္တံ ဂစ္ဆာမိ, တတ္ထ နာနပ္ပကာရာနိ ယုဒ္ဓါနိ ဟောန္တိ, ဇယပရာဇယောပိ အနိဗဒ္ဓော, တာဒိသေသု ဌာနေသု မာတုဂါမော ဒုပ္ပရိဟာရော, တွံ ကြဓေဝ နိဝတ္တာဟီ”တိ အာဟ။ သာ “န သက္ကာ, ဒေဝ, မယာ နိဝတ္တိတု”န္တိ ပုနပ္ပုနံ ရညာ ပဋိက္ခိတ္တာ အာဟ “တေန ဟိ ဧကေကံ ယောဇနံ ဂန္တွာ မယှံ သုခဒုက္ခဇာနနတ္ထံ ဧကေကံ မနုဿံ ပေသေယျာထာ”တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဗောဓိသတ္တံ နဂရေ ဌပေတွာ မဟန္တေန ဗလကာယေန နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆန္တော ယောဇနေ ယောဇနေ ဧကေကံ ပုရိသံ “အမှာကံ အာရောဂျံ အာရောစေတွာ ဒေဝိယာ သုခဒုက္ခံ ဇာနိတွာ အာဂစ္ဆာ”တိ ပေသေသိ။ သာ အာဂတာဂတံ ပုရိသံ “ရာဇာ ကိမတ္ထံ တံ ပေသေတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “တုမှာကံ သုခဒုက္ခဇာနနတ္ထာယာ”တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ ဧဟီ”တိ တေန သဒ္ဓိံ အသဒ္ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ။ ရာဇာ ဒွတ္တိံသယောဇနမဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော ဒွတ္တိံသ ဇနေ ပေသေသိ, သာ သဗ္ဗေဟိပိ တေဟိ သဒ္ဓိံ တထေဝ အကာသိ။

ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ ဇနပဒံ သမဿာသေတွာ ပုန အာဂစ္ဆန္တောပိ တထေဝ ဒွတ္တိံသ ဇနေ ပေသေသိ, သာ တေဟိပိ သဒ္ဓိံ တထေဝ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိယေဝ။ ရာဇာ အာဂန္တွာ ဇယက္ခန္ဓာဝါရဋ္ဌာနေ ဌတွာ “နဂရံ ပဋိဇဂ္ဂာပေတူ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ပဏ္ဏံ ပေသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော သကလနဂရံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတွာ ရာဇနိဝေသနံ ပဋိဇဂ္ဂါပေန္တော ဒေဝိယာ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သာ ဗောဓိသတ္တဿ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ ကာယံ ဒိသွာ သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တီ “ဧဟိ , ဗြာဟ္မဏ, သယနံ အဘိရုဟာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “မာ ဧဝံ အဝစ, ရာဇာပိ ဂရု, အကုသလမ္ပိ ဘာယာမိ, န သက္ကာ မယာ ဧဝံ ကာတု”န္တိ အာဟ။ “စတုသဋ္ဌိယာ ဟာဒမူလိကာနံ နေဝ ရာဇာ ဂရု, န အကုသလံ ဘာယန္တိ။ တဝေဝ ရာဇာ ဂရု, တွံယေဝ စ အကုသလံ ဘာယသီ”တိ။ “အာမ, ဒေဝိ, သစေ တေသမ္ပိ ဧဝံ ဘဝေယျ, န ဧဝရူပံ ကရေယျုံ”။ “အဟံ ပန ဇာနမာနော ဧဝရူပံ သာဟသိယကမ္မံ န ကရိဿာမီ”တိ။ “ကိံ ဗဟုံ ဝိပ္ပလပသိ, သစေ မေ ဝစနံ န ကရောသိ, သီသံ တေ ဆိန္ဒာပေဿာမီ”တိ။ “တိဋ္ဌတု တာဝ ဧကသ္မိံ အတ္တဘာဝေ သီသံ, အတ္တဘာဝသဟဿေပိ သီသေ ဆိဇ္ဇန္တေ န သက္ကာ မယာ ဧဝရူပံ ကာတု”န္တိ။ သာ “ဟောတု, ဇာနိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ တဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သရီရေ နခဝဠဉ္ဇံ ဒဿေတွာ တေလေန ဂတ္တာနိ အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ ကိလိဋ္ဌ

ဝတ္ထုံ နိဝေဒေတွာ ဂိလာနာလယံ ကတွာ အသိယော အာဏာပေသိ 'ရညော ကဟံ ဒေဝီ'တိ ဝုတ္တေ 'ဂိလာနာ'တိ က ထေယျာထာ''တိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ရညော ပဋိပထံ အဂမာသိ။ ရာဇာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဟသာဒံ အာရုယှ ဟ ဒေဝိံ အပဿန္တော ''ကဟံ, ဒေဝီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဂိလာနာ, ဒေဝ''တိ။ သောပိ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ တဿာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇန္တော ''ကိံ တေ, ဘဒ္ဒေ, အဖာသုက''န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ တုဏှီ အဟောသိ။ တတိယဝါရေ ရာဇာနံ ဩလောကေတွာ ''တွံဝမှိ, မဟာရာဇ, ဇီဝသိ နာမ, မာဒိသာပိ ဣတ္ထိယော သဿာမိကာယေဝ နာမာ''တိ အာဟ။ ''ကိံ ဧတံ, ဘဒ္ဒေ''တိ? တုမှေဟိ နဂရံ ရက္ခနတ္ထာယ ဌပိတော ပုရောဟိတော ''တုမှာကံ နိဝေသနံ ပဋိဇဂ္ဂမီ''တိ ဣဓာဂန္တွာ အတ္တနော ဝစနံ အကရောန္တိံ မံ ပဟရိတွာ အတ္တနော မနံ ပူရေတွာ ဂတောတိ။ ရာဇာ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တလောဏသက္ခရာ ဝိယ ကောဓေန တဋတဋာယန္တော သိရိဂဗ္ဘာ နိက္ခမိတွာ ဒောဝါရိကပာဒမူလိကာဒယော ပက္កោသာပေတွာ ''ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, ပုရောဟိတံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ ဝဇ္ဈဘာဝပ္ပတ္တံ ကတွာ နဂရာ နီဟရိတွာ အာဃာတနံ နေတွာ သီသမဿ ဆိန္ဒထာ''တိ အာဟ။ တေ ဝေဂေန ဂန္တွာ တံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ ဝဇ္ဈဘေရိံ စရာပေသုံ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ''အဒ္ဓါ တာယ ဒုဋ္ဌဒေဝိယာ ရာဇာ ပုရေတရမေဝ ပရိဘိန္နော, အဇ္ဇ အနာဟံ အတ္တနော ဗလေနေဝ အတ္တာနံ မောစေဿာမီ''တိ။ သော တေ ပုရိသေ အာဟ ''ဘော, တုမှေဟ မံ မာရေန္တာ ရညော ဒဿေတွာဝ မာရေထာ''တိ။ ''ကိံကာရဏာ''တိ? ''အဟံ ရာဇကမ္မိကော, ဗဟု မေ ကမ္မံ ကတံ, ဗဟူနိ မဟာနိဓိဋ္ဌာနာနိ ဇာနာမိ, ရာဇကုဋုမ္ဗံ မယာ ဝိစာရိတံ။ သစေ မံ ရညော န ဒဿေဿထ, ဗဟုဓနံ နဿိဿတိ, မယာ ရညော သာပတေယျံ ယေ အာစိက္ခိတေ ပစ္ဆာ ကာတဗ္ဗံ ကရောထာ''တိ။ တေ တံ ရညော ဒဿယိံသု။ ရာဇာ တံ ဒိသွာဝ ''ကသ္မာ ဘော, ဗြာဟ္မဏ, မယိ လဇ္ဇံ န အကာသိ, ကသ္မာ တေ ဧဝရူပံ ပာပကမ္မံ ကတ''န္တိ အာဟ။ ''မဟာရာဇ, အဟံ သောတ္ထိယ ကုလေ ဇာတော, မယာ ကုန္ထကိပိလ္လိကမတ္တောပိ ပာဏာတိပာတော န ကတပုဗ္ဗော, တိဏသလာကမတ္တမ္ပိ အဒိန္နံ နာဒိန္နပုဗ္ဗံ, လောဘဝသေန ပရေသံ ဣတ္ထိံ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာပိ န ဩလောကိတပုဗ္ဗာ, ဟဿဝသေနာပိ မုသာ န ဘာသိတပုဗ္ဗာ, ကုသဂ္ဂေနာပိ မဇ္ဇံ န ပီတပုဗ္ဗံ, အဟံ တုမှေဟသု နိရပရာဓော။ သာ ပန ဗာလာ လောဘဝသေန မံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ မယာ ပဋိက္ခိတ္တာ မံ တဇ္ဇေတွာ အတ္တနာ ကတံ ပာပံ ဥတ္တာနံ ကတွာ မမ အာစိက္ခိတွာ အန္တော ဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌာ။ အဟံ နိရပရာဓော, ပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ပန အာဂတာ စတုသဋ္ဌိ ဇနာ သာပရာဓာ, တေ ပက္ကောသာပေတွာ ''တာယ တေ ဝစနံ ကတံ, န ကတ''န္တိ ပုစ္ဆ, ဒေဝါ''တိ။ ရာဇာ တေ စတုသဋ္ဌိ ဇနေ ဗန္ဓာပေတွာ ဒေဝိံ ပက္ကောသာပေတွာ ''တယာ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ ပာပံ ကတံ, န ကတ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ''ကတံ, ဒေဝ''တိ ဝုတ္တေ တေ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓာပေတွာ ''ဣမေသံ စတုသဋ္ဌိဇနာနံ သီသာနိ ဆိန္ဒထာ''တိ အာဏာပေသိ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အာဟ – ''နတ္ထိ, မဟာရာဇ, ဧတေသံ ဒောသော, ဒေဝီ အတ္တနော ရုစိံ ကာရာပေသိ။ နိရပရာဓာ ဧတေ, တသ္မာ နေသံ ခမထ။ တဿာပိ ဒောသော နတ္ထိ, ဣတ္ထိယော နာမ မေထုနဓမ္မေန အတိတ္တာ။ ဇာတိသဘာဝ တေ ဟိ ဧသ။ တေသံ ခမိတဗ္ဗယုတ္တမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧတိဿာပိ ခမထာ''တိ နာနပ္ပကာရေန ရာဇာနံ သညာပေတွာ တေ စတုသဋ္ဌိပိ ဇနေ တဉ္စ ဗာလံ မောစာပေတွာ သဗ္ဗေသံ ယထာသကာနိ ဌာနာနိ အဒါပေသိ။ ဧဝံ တေ သဗ္ဗေ မောစေတွာ သကဋ္ဌာနေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဗောဓိသတ္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''မဟာရာဇ, အန္ဓဗာလာနံ နာမ အဝတ္ထုကေန ဝစနေန အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တကာပိ ပဏ္ဍိတာ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗဒ္ဓါ, ပဏ္ဍိတာနံ ကာရဏယုတ္တေန ဝစနေန ပစ္ဆာဗာဟံ ဗဒ္ဓါပိ မုတ္တာ။ ဧဝံ ဗာလာ နာမ အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တကေပိ ဗန္ဓာပေန္တိ, ပဏ္ဍိတာ ဗဒ္ဓေပိ မောစေန္တီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၀. ''အဗဒ္ဓါ တတ္ထ ဗဇ္ဈန္တိ၊ ယတ္ထ ဗာလာ ပဘာသရေ။
ဗဒ္ဓါပိ တတ္ထ မုစ္စန္တိ၊ ယတ္ထ ဓီရာ ပဘာသရေ''တိ။

တတ္ထ **အဗဒ္ဓါ** တိ အဗန္ဓိတဗ္ဗယုတ္တာ။ **ပဘာသရေ**တိ ပဘာသန္တိ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဣမာယ ဂါထာယ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ''မယာ ဣမံ ဒုက္ခံ အကာရေ ဝသနဘာဝေန လဒ္ဓံ, ဣဒါနိ မေ အကာရေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာန, ဒေဝ''တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ အဿုမုခံ ဉာတိဇနံ မဟန္တ

တစ္ဆု ဝိဘဝံ ပဟာယ က္ကာသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ က္ကမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဒုဋ္ဌဒေဝီ စိဉ္စမာဏဝိကာ အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပုရောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဗန္ဓနမောက္ခဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဟံစိဝဂ္ဂော ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဂဒြဘပဉ္ဟာ အမရာ၊ သိင်္ဂါလံ မိတစိန္တိ စ။
အနုသာသိကဒုဗ္ဗစံ၊ တိတ္တိရံ ဝဋ္ဋကံ ပုန။
အကာလရာဝိ ဗန္ဓနန္တိ။

၁၃. ကုသနာဠိဝဂ္ဂေါ

[၁၂၁] ၁. ကုသနာဠိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကရေ သရိက္ခော တိ က္ကဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကဿ မိတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဟိ မိတ္တသုဟဇ္ဇဉာတိဗန္ဓဝ ကေဝတော ဟုတွာ “မဟာသေဋ္ဌိ အယံ တယာ ဇာတိကေတ္တဓနေ ဧညာဒီဟိ နေဝ သဒိသော, န ဥတ္တရိတရော, ကသ္မာ ဧတေန သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကရောသိ, မာ ကရောဟီ”တိ ပုနပ္ပုနံ နိဝာ ရေသုံ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ပန “မိတ္တသန္ထဝေ နာမ ဟီနေဟိပိ သမေဟိပိ အတိရေကေဟိပိ ကတ္တဗ္ဗောယေဝ”တိ တေသံ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ ဘောဂဂါမံ ဂစ္ဆန္တော တံ ကုဋုမ္ဗရက္ခကံ ကတွာ အဂမာသီတိ သဗ္ဗံ ကာဠကဏ္ဏိဝတ္ထု သဒိသံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန အနာထပိဏ္ဍိကေန အတ္တနော ဃရေ ပဝတ္တိယာ အာရောစိတာယ သတ္ထာ “ဂဟပတိ, မိတ္တော နာမ ခုဒ္ဒကော နတ္ထိ, မိတ္တဓမ္မံ ရက္ခိတုံ သမတ္ထဘာဝေဝေတ္ထ ပမာဏံ, မိတ္တော နာမ အတ္တနာ သမောပိ ဟီနောပိ သေဋ္ဌောပိ ဂဟေတဗ္ဗော။ သဗ္ဗေပိ ဟေတေ အတ္တနော ပတ္တဘာရံ နိတ္ထရန္တိယေဝ, ဣဒါနိ တာဝ တွံ အတ္တနော နီစမိတ္တံ နိဿာယ ကုဋုမ္ဗဿ သာမိကော ဇာတော, ပောရာဏာ ပန နီစမိတ္တံ နိဿာယ ဝိမာန သာမိကာ ဇာတာ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ရညော ဥယျာနေ ကုသနာဠိဂစ္ဆေ ဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိံယေဝ စ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလံ နိဿာယ ဥဇုဂတက္ခန္ဓော ပရိမဏ္ဍလသာခါဝိဋပေ ပသမ္ပန္နော ရညော သန္တိကာ လဒ္ဓသမ္မာနော ရုစမင်္ဂလရုက္ခော အတ္ထိ, “မုခကော”တိပိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ ဧကော မဟေသက္ခော ဒေဝရာဇာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ တေန သဒ္ဓိံ မိတ္တသန္ထဝေ အဟောသိ။ တဒါ ရာဇာ ဧကသ္မိံ ဧကတ္ထမ္ဘကေ ပာသာဒေ ဝသတိ, တဿ သော ထမ္ဘော စလိ။ အထဿ စလိတဘာဝံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဝဍ္ဎကီ ပက္ကောသာပေတွာ “တာတာ, မမ ဧကတ္ထမ္ဘကဿ မင်္ဂလပာသာဒဿ ထမ္ဘော စလိတော, ဧကံ သာရ တ္ထမ္ဘံ အာဟရိတွာ တံ နိစ္စလံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ တေ “သာဓု, ဒေဝ”တိ ရညော ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တဒနုစ္ဆဝိကံ ရုက္ခံ ပရိယေသမာနာ အညတ္ထ အဒိသွာ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ တံ မုခကရုက္ခံ ဒိသွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ, တာတာ, ဒိဋ္ဌော ဝေ တဒနုစ္ဆဝိကော ရုက္ခော”တိ ဝုတ္တေ “ဒိဋ္ဌော, ဒေဝ, အပိစ တံ ဆိန္ဒိတုံ န ဝိသဟာ မာ”တိ အာဟံသု။ “ကိံကာရဏာ”တိ? မယဉှိ အညတ္ထ ရုက္ခံ အပဿန္တာ ဥယျာနံ ပဝိသိမှ, တတြာပိ ဌပေတွာ မင်္ဂလရုက္ခံ အညံ န ပဿာမ။ ဣတိ နံ မင်္ဂလရုက္ခတာယ ဆိန္ဒိတုံ န ဝိသဟာမာတိ။ ဂစ္ဆထ, တံ ဆိန္ဒိတွာ ပာသာဒံ ထိရံ ကရောထ, မယံ အညံ မင်္ဂလရုက္ခံ ကရိဿာမာတိ။ တေ “သာဓူ”တိ ဗလိကမ္မံ ဂဟေတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ “သွေဝ ဆိန္ဒိဿာမာ”တိ ရုက္ခဿ ဗလိကမ္မံ ကတွာ နိက္ခမိံသု။

ရုက္ခဒေဝတာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ “သွေဝ မယှံ ဝိမာနံ နာသေဿန္တိ, ဒါရကေ ဂဟေတွာ ကုဟိံ ဂမိဿာမီ”တိ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနံ အပဿန္တီ ပုတ္တကေ ဂီဝါယ ဂဟေတွာ ပရောဒိ။ တဿာ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ ရုက္ခဒေဝတာ အာဂန္တွာ “ကိံ ဧတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ကာရဏံ သုတွာ သယမ္ပိ ဝဍ္ဎကီနံ ပဋိက္ကမနူပါယံ အပဿန္တိယော တံ ပရိဿဇိတွာ ရောဒိတုံ အာရဘိံသု။ တသ္မိံ သမယေ ဗောဓိသတ္တော “ရုက္ခဒေဝတံ ပဿိဿာမီ”တိ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ကာရဏံ သုတွာ “ဟောတု, မာ စိန္တယိတ္ထ, အဟံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတုံ န ဒဿာမိ, သွေဝ ဝဍ္ဎကီနံ အာဂတကာလေ မမ ကာရဏံ ပဿထာ”တိ တာ ဒေဝတာ သမဿာသေတွာ ပုနဒိဝသေ ဝဍ္ဎကီနံ အာဂတဝေလာယ ကကဏ္ဋကဝေသံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎကီနံ ပုရတော ဂန္တွာ မင်္ဂလရုက္ခဿ မူလန္တရံ ပဝိသိတွာ တံ ရုက္ခံ သုသိရံ ဝိယ ကတွာ ရုက္ခမဇ္ဈေန အဘိရုဟိတွာ ခန္ဓမတ္ထကေန နိက္ခမိတွာ သီသံ ကမ္ပယမာနော နိပဇ္ဇိ။ မဟာဝဍ္ဎကီ တံ ကကဏ္ဋကံ ဒိသွာ ရုက္ခံ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ “သုသိရရုက္ခော ဧသော နိဿာရော, ဟိယျော အနုပဓာရေတွာဝ ဗလိကမ္မံ ကရိမှာ”တိ ကေဃနံ မဟာရုက္ခံ ဂရဟိတွာ ပက္ကာမိ။ ရုက္ခဒေဝတာ ဗောဓိသတ္တံ နိဿာယ ဝိမာနဿ သာမိနီ ဇာတာ။

တဿာ ပဋိသန္ထာရတ္ထာယ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ ဗဟူ ဒေဝတာ သန္နိပတိံသု။ ရုက္ခဒေဝတာ “ဝိမာနံ မေ လဒ္ဓ”န္တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ တာသံ ဒေဝတာနံ မဇ္ဈေ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏံ ကထယမာနာ “ဘော, ဒေဝတာ, မယံ မဟေသက္ခာ ဟုတွာပိ ဒန္ဓပညတာယ ဣမံ ဥပါယံ န ဇာနိမှ, ကုသနာဠိဒေဝတာ ပန အတ္တနော ဉာဏသမ္ပတ္တိယာ အမှေဟ ဝိမာနသာမိကေ အကာသိ, မိတ္တော နာမ သဒိသောပိ အဓိကောပိ ဟီနောပိ ကတ္တဗ္ဗောဝ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ အတ္တနော ထာမေန သဟာယကာနံ ဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခံ နိတ္ထရိတွာ သုခေ ပတိဋ္ဌာပေန္တိယေဝါ”တိ မိတ္တဓမ္မံ ဝဏ္ဏေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၁. “ကရေ သရိက္ခော အထ ဝါပိ သေဋ္ဌော၊ နိဟီနကော ဝါပိ ကရေယျ ဧကော။
ကရေယျုမေတေ ဗျသနေ ဥတ္တမတ္ထံ၊ ယထာ အဟံ ကုသနာဠိ ရုစာယ”န္တိ။

တတ္ထ **ကရေ သရိက္ခော** တိ ဇာတိအာဒီဟိ သဒိသောပိ မိတ္တဓမ္မံ ကရေယျ။ **အထ ဝါပိ သေဋ္ဌော** တိ ဇာတိအာဒီဟိ အဓိကောပိ ကရေယျ။ **နိဟီနကော ဝါပိ ကရေယျ ဧကော** တိ ဧကော ဇာတိအာဒီဟိ ဟီနောပိ မိတ္တဓမ္မံ ကရေယျ။ တသ္မာ သဗ္ဗေပိ ဧတေ မိတ္တာ ကာတဗ္ဗာယေဝါတိ ဒီပေတိ။ ကိံကာရဏာ? **ကရေယျုမေတေ ဗျသနေ ဥတ္တမတ္ထ**န္တိ သဗ္ဗေပေတေ သဟာယဿ ဗျသနေ ဥပ္ပန္နေ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တဘာရံ ဝဟမာနာ ဥတ္တမတ္ထံ ကရေယျုံ, ကာယိကစေတသိကဒုက္ခတော တံ သဟာယကံ မောစေယျုမေဝါတိ အတ္ထော။ တသ္မာ ဟီနောပိ မိတ္တော ကာတဗ္ဗောယေဝ, ပဂေဝ ဣတရေ။ တတြိဒံ ဩပမ္မံ – **ယထာ အဟံ ကုသနာဠိ ရုစာယ**န္တိ, ယထာ အဟံ ရုစာယံ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ အယဉ္စ ကုသနာဠိဒေဝတာ, အပ္ပေသက္ခာပိ မိတ္တသန္ထဝံ ကရိမှ, တတြပါဟံ မဟေသက္ခာပိ သမာနာ အတ္တနော ဥပ္ပန္နဒုက္ခံ ဗာလတာယ အနုပါယကုသလတာယ ဟရိတုံ နာသက္ခိံ, ဣမံ ပန အပ္ပေသက္ခမ္ပိ သမာနံ ပဏ္ဍိတဒေဝတံ နိဿာယ ဒုက္ခတော မုတ္တာမှာတိ။ တသ္မာ အညေဟိပိ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမေဟိ သမဝိသိဋ္ဌဘာဝံ အနောလောကေတွာ ဟီနောပိ ပဏ္ဍိတော မိတ္တော ကာတဗ္ဗောတိ။

ရုစာဒေဝတာ ဣမာယ ဂါထာယ ဒေဝသင်္ဃဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ သဒ္ဓိံ ကုသနာဠိဒေဝတာယ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရုစာဒေဝတာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ကုသနာဠိဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကုသနာဠိဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၂၂] ၂. ဒုမ္မေဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယသံ လဒ္ဓာန ဒုမ္မေဓော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဓမ္မသဘာယဉှိ ဘိက္ခူ “အာဝုသော ဒေဝဒတ္တော, တထာဂတဿ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကမုခံ အသီတာနုဗျဉ္ဇနဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တံ အာဝေဠာဝေဠာဘူတာ ယမကယမကဘူတာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိ

သုဖ္ဖေန္တံ ပရမသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တဘာဝဥ္စ ဩလောကေတွာ စိတ္တံ ပသာဒေတုံ န သက္ကောတိ, ဥဿူယမေဝ ကရောတိ။ 'ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဝေဠုပေန သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန သမန္နာဂတော'တိ ဝုစ္စမာနေ ဝဏ္ဏံ သဟိတုံ န သက္ကောတိ, ဥဿူယမေဝ ကရောတီ''တိ ဒေဝဒတ္တဿ အဂုဏကထံ ကထယိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ , ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော မမ ဝဏ္ဏေ ဘညမာနေ ဥဿူယံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ရာဇဂဟနဂရေ ဧကော မဂဓရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သဗ္ဗသေတော အဟောသိ ဟေဋ္ဌာ ဝဏ္ဏိတသဒိသာယ ရူပသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတော။ အထ နံ ''လက္ခဏသမ္ပန္နော အယ''န္တိ သော ရာဇာ မင်္ဂလဟတ္ထိံ အကာသိ။ အထေကသ္မိံ ဆဏဒိဝသေ သကလနဂရံ ဒေဝနဂရံ ဝိယ အလင်္ကာရာပေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ မင်္ဂလဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ မဟန္တေန ရာဇာနုဘာဝေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ မဟာဇနော တတ္ထ တတ္ထ ဌတွာ မင်္ဂလဟတ္ထိနော ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ သရီရံ ဒိသွာ ''အဟော ရူပံ, အဟော ဂတိ, အဟော လီဠှာ, အဟော လက္ခဏသမ္ပတ္တိ, ဧဝရူပော နာမ သဗ္ဗသေတဝရဝါရဏော စက္ကဝတ္တိရညော အနုစ္ဆဝိကော''တိ မင်္ဂလဟတ္ထိမေဝ ဝဏ္ဏေသိ။

ရာဇာ မင်္ဂလဟတ္ထိဿ ဝဏ္ဏံ သုတွာ သဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဥဿူယံ ဥပ္ပာဒေတွာ ''အဇ္ဇေဝ တံ ပဗ္ဗတပပါတေ ပါတေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေဿာမီ''တိ ဟတ္ထာစရိယံ ပက္ကောသာပေတွာ ''ကိန္တိ ကတွာ တယာ အယံ နာဂေါ သိက္ခာပိတော''တိ အာဟ။ ''သုသိက္ခာပိတော, ဒေဝ''တိ။ ''န သုသိက္ခိတော, ဒုသိက္ခိတော''တိ။ ''သုသိက္ခိတော, ဒေဝ''တိ။ ''ယဒိ သုသိက္ခိတော , သက္ခိဿသိ နံ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတမတ္ထကံ အာရောပေတု''န္တိ။ ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''တေန ဟိ ဧဟီ''တိ သယံ ဩတရိတွာ ဟတ္ထာစရိယံ အာရောပေတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ ဟတ္ထာစရိယေန ဟတ္ထိပိဋ္ဌိယံ နိသီဒိတွာဝ ဟတ္ထိမ္ပိ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတမတ္ထကံ အာရောပိတေ သယမ္ပိ အမစ္စဂဏပရိဝုတော ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုဟိတွာ ဟတ္ထိံ ပပါတာဘိမုခံ ကာရေတွာ ''တွံ 'မယာ သေ သုသိက္ခာပိတော'တိ ဝဒေသိ, တီဟိ ယေဝ တာဝ နံ ပါဒေဟိ ဌပေဟီ''တိ အာဟ။ ဟတ္ထာစရိယော ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒိတွာဝ ''ဘော တီဟိ ပါဒေဟိ တိဋ္ဌာ''တိ ဟတ္ထိဿ ပဏှိကာယ သညံ အဒါသိ, မဟာသတ္တော တထာ အကာသိ။ ပုန ရာဇာ ''ဒွီဟိ ပုရိမပါဒေဟိယေဝ ဌပေဟီ''တိ အာဟ, မဟာသတ္တော ဒွေ ပစ္ဆိမပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ပုရိမပါဒေဟိ အဋ္ဌာသိ။ ''ပစ္ဆိမပါဒေဟိယေဝါ''တိ ဝုတ္တေပိ ဒွေ ပုရိမပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ပစ္ဆိမပါဒေဟိ အဋ္ဌာသိ, ''ဧကေနာ''တိ ဝုတ္တေပိ တယော ပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ဧကေနေဝ အဋ္ဌာသိ။ အထဿ အပတနဘာဝံ ဉတွာ ''သစေ ပဟောသိ, အာကာသေ နံ ဌပေဟီ''တိ အာဟ။

အာစရိယော စိန္တေသိ – ''သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဣမိနာ သဒိသော သုသိက္ခိတော ဟတ္ထီ နာမ နတ္ထိ, နိဿံသယံ ပနေ တံ ဧသ ပပါတေ ပါတေတွာ မာရေတုကာမော ဘဝိဿတီ''တိ။ သော တဿ ကဏ္ဏမူလေ မန္တေသိ ''တာတ, အယံ ရာဇာ တံ ပပါတေ ပါတေတွာ မာရေတုကာမော, န တွံ ဧတဿ အနုစ္ဆဝိကော။ သစေ တေ အာကာသေန ဂန္တုံ ဗလံ အတ္ထိ, မံ ယထာနိသိန္နံယေဝ အာဒါယ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဗာရာဏသိံ ဂစ္ဆာ''တိ။ ပုညိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော မဟာသတ္တော တင်္ခဏညေဝ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ဟတ္ထာစရိယော ''မဟာရာဇ, အယံ ဟတ္ထီ ပုညိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော, န တာဒိသဿ မန္ဒပုညဿ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိနော အနုစ္ဆဝိကော, ပဏ္ဍိတဿ ပုညသမ္ပန္နဿ ရညော အနုစ္ဆဝိကော, တာဒိသာ နာမ မန္ဒပုညာ ဧဝရူပံ ဝါဟနံ လဘိတွာ တဿ ဂုဏံ အဇာနန္တာ တင်္ခဏေဝ ဝါဟနံ အဝသေသဉ္စ ယသသမ္ပတ္တိံ နာသေန္တိယေဝါ''တိ ဝတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ နိသိန္နောဝ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၂. ''ယသံ လဒ္ဓာန ဒုမ္မေဓော, အနတ္ထံ စရတိ အတ္တနော။
အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ, ဟိံသာယ ပဋိပဇ္ဇတီ''တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – မဟာရာဇ, တာဒိသော ဒုမ္မေဓော နိပ္ပညော ပုဂ္ဂလော ပရိဝါရသမ္ပတ္တိံ လဘိတွာ အတ္တနော အနတ္ထံ စရတိ။ ကိံကာရဏာ? သော ဟိ ယသမဒမတ္တော ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ အဇာနန္တော အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ ဟိံသာယ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ဟိံသာ ဝုစ္စတိ ကိလမနံ ဒုက္ခုပ္ပာဒနံ, တဒတ္ထာယ ဧဝ ပဋိပဇ္ဇတီတိ။

ဧဝံ ဣမာယ ကထာယ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ “တိဋ္ဌ အနိ တွံ”န္တိ ဝတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဗာရာဏသိနဂရံ ဂန္တွာ ရာဇင်္ဂဏေ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ သကလနဂရံ သင်္ခုဘိတွာ “အမှာကံ ရညော အာကာသေန သေတဝရတရဏော အာဂန္တွာ ရာဇင်္ဂဏေ ဌိတော”တိ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ။ ဝေဂေန ရညောပိ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ နိက္ခမိတွာ “သစေ မယှံ ဥပဘောဂတ္ထာယ အာဂတောသိ, ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာဟီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာသိ, အာစရိယော ဩတရိတွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ “ကုတော အာဂတောသိ, တာတာ”တိ ဝုတ္တော “ရာဇဂဟတော”တိ ဝတွာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ “မနာပံ တေ, တာတ, ကတံ ဣဓာဂစ္ဆန္တေနာ”တိ တုဋ္ဌဟဋ္ဌော နဂရံ သဇ္ဇာပေတွာ တရဏံ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သကလရဇ္ဇံ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကံ ဗောဓိသတ္တဿ အဒါသိ, ဧကံ အာစရိယဿ, ဧကံ အတ္တနာ အဂ္ဂဟေသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယေဝ ပန ရညော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတမေဝ ဇာတံ။ သော ဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂရာဇာ ဟုတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မဂဓရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ သာရိပုတ္တော, ဟတ္ထာစရိယော အာနန္ဒော, ဟတ္ထီ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဒုမ္မေဓဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၂၃] ၃. နင်္ဂလီသဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသဗ္ဗတ္ထဂါမိံ **ဝါစ**န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လာဠုဒါယိတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဓမ္မံ ကထေန္တော “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣဒံ ကထေတဗ္ဗံ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣဒံ န ကထေတဗ္ဗ”န္တိ ယုတ္တာယုတ္တံ န ဇာနာတိ, မင်္ဂလေ အဝမင်္ဂလံ ဝဒန္တော “တိရောကုဋ္ဋေသု တိဋ္ဌန္တိ, သန္ဓိသိင်္ဃာဋကေသု စာ”တိ ဣဒံ အဝမင်္ဂလံ မင်္ဂလံ ကတွာ အနုမောဒနံ ကထေတိ။ အဝမင်္ဂလေသု အနုမောဒနံ ကရောန္တော “ဗဟူ ဒေဝါ မနုဿာ စ, မင်္ဂလာနိ အစိန္တယု”န္တိ ဝတွာ “ဧဝရူပါနံ မင်္ဂလာနံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ကာတုံ သမတ္ထာ ဟောထာ”တိ ဝဒတိ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ “အာဝုသော, လာဠုဒါယီ ယုတ္တာယုတ္တံ န ဇာနာတိ, သဗ္ဗတ္ထ အဘာသိတဗ္ဗဝါစံ ဘာသတီ”တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, လာဠုဒါယီ ဣဒါနေဝ ဒန္ဓပရိသက္ကနော ယုတ္တာယုတ္တံ န ဇာနာတိ, ပုဗ္ဗေပိ ဧဝရူပေါ အဟောသိ, နိစ္စံ လာဠုကောယေဝ ဧသော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ သိပ္ပံ ဝါစေသိ။ တဒါ တေသု မာဏဝေသု ဧကော ဒန္ဓပရိသက္ကနော လာဠုကော မာဏဝေါ ဓမ္မန္တေဝါသိကော ဟုတွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာတိ, ဒန္ဓဘာဝေန ပန ဥဂ္ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပန ဥပကာရော ဟောတိ, ဒါသော ဝိယ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ သယနေ နိပန္နော တံ မာဏဝံ ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌိပရိကမ္မာနိ ကတွာ ဂစ္ဆန္တံ အာဟ “တာတ, မဉ္စပါဒေ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ယာဟီ”တိ။ မာဏဝေါ ဧကံ ပါဒံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဧကဿ ဥပတ္ထမ္ဘကံ အလဘန္တော အတ္တနော ဦရုမှိ ဌပေတွာ ရတ္တိံ ခေပေသိ။

ဗောဓိသတ္တော ပစ္စူသသမယေ ဥဋ္ဌာယ တံ ဒိသွာ “ကိံ, တာတ, နိသိန္နောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာစရိယ, ဧကဿ မဉ္စပါဒဿ ဥပတ္ထမ္ဘကံ အလဘန္တော ဦရုမှိ ဌပေတွာ နိသိန္နောမှီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော သံဝိဂ္ဂမာနသော ဟုတွာ “အယံ အတိ ဝိယ မယှံ ဥပကာရော, ဧတ္တကာနံ ပန မာဏဝကာနံ အန္တရေ အယမေဝ ဒန္ဓော သိပ္ပံ သိက္ခိတုံ န သက္ကောတိ, ကထံ နု ခေါ အဟံ ဣမံ ပဏ္ဍိတံ ကရေယျ”န္တိ စိန္တေသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “အတ္ထေကော ဥပါယော, အဟံ ဣမံ မာဏဝံ ဒါရုအတ္ထာယ ပဏ္ဏတ္ထာယ စ ဝနံ ဂန္တွာ အာဂတံ ‘အဇ္ဇ တေ ကိံ ဒိဋ္ဌံ, ကိံ ကတ’န္တိ ပုစ္ဆိဿာမိ။ အထ မေ ‘ဣဒံ နာမ အဇ္ဇ မယာ ဒိဋ္ဌံ, ဣဒံ ကတ’န္တိ အာစိက္ခိဿတိ။ အထ နံ ‘တယာ ဒိဋ္ဌဉ္စ ကတဉ္စ ကိံဒိသ’န္တိ ပုစ္ဆိဿာမိ, သော ‘ဧဝရူပံ နာမာ’တိ ဥပမာယ စ ကာရဏေန စ ကထေဿတိ။ ဣတိ နံ နဝံ နဝံ ဥပမဉ္စ ကာရဏဉ္စ ကထာပေတွာ ဣမိနာ ဥပါယေန ပဏ္ဍိတံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော တံ ပက္ကောသာပေတွာ

‘‘တာတ မာဏဝ, ဣတော ပဋ္ဌာယ အရုအတ္တာယ တ ပဏ္ဏတ္တာယ တ ဂတဋ္ဌာနေ ယံ တေ တတ္ထ ဒိဋ္ဌံ တ သုတံ တ ဘုတ္တံ တ ပီတံ တ ခာဒိတံ တ ဟောတိ, တံ အာဂန္တွာ မယှံ အာရောစေယျာသီ’’တိ အာဟ။

သော ‘‘သာဓူ’’တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဧကဒိဝသံ မာဏဝေဟိ သဒ္ဓိံ အရုအတ္ထာယ အရညံ ဂတော တတ္ထ သပ္ပံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ ‘‘အာစရိယ, သပ္ပော မေ ဒိဋ္ဌော’’တိ အာရောစေသိ။ ‘‘သပ္ပော နာမ, တာတ, ကီဒိသော ဟောတီ’’တိ? ‘‘သေယျထာပိ နင်္ဂလီသာ’’တိ။ ‘‘သာဓု, တာတ, မနာပ တေ ဥပမာ အာဟဋာ, သပ္ပာ နာမ နင်္ဂလီသသဒိသာဝ ဟောန္တီ’’တိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော ‘‘မာဏဝကေန မနာပ ဥပမာ အာဟဋာ, သက္ခိဿာမိ နံ ပဏ္ဍိတံ ကာတု’’န္တိ စိန္တေသိ။ မာဏဝေ ပုန ဧကဒိဝသံ အရညေ ဟတ္ထိံ ဒိသွာ ‘‘ဟတ္ထီ မေ အာစရိယ ဒိဋ္ဌော’’တိ အာဟ။ ‘‘ဟတ္ထီ နာမ, တာတ, ကီဒိသော’’တိ? ‘‘သေယျထာပိ, နင်္ဂလီသာ’’တိ။ ဗောဓိသတ္တော ‘‘ဟတ္ထိဿ သောဏ္ဍာ နင်္ဂလီသသဒိသာ ဟောန္တိ, ဒန္တာဒယော ဝေရူပ စ ဝေရူပ စ။ အယံ ပန ဗာလတာယ ဝိဘဇိတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တော သောဏ္ဍံ သန္ဓာယ ကထေသိ မညေ’’တိ တုဏှီ အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ နိမန္တနေ ဥစ္ဆုံ လဘိတွာ ‘‘အာစရိယ, အဇ္ဇ မယံ ဥစ္ဆုံ ခာဒိမှာ’’တိ အာဟ။ ‘‘ဥစ္ဆု နာမ ကီဒိသော’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘သေယျထာပိ နင်္ဂလီသာ’’တိ အာဟ။ အာစရိယော ‘‘ထောကံ ပတိရူပံ ကာရဏံ ကထေသီ’’တိ တုဏှီ ဇာတော။

ပုနေကဒိဝသံ နိမန္တနေ ဧကစ္စေ မာဏဝ ဂုဠံ ဒဓိနာ ဘုဉ္ဇိံသု, ဧကစ္စေ ခီရေန။ သော အာဂန္တွာ ‘‘အာစရိယ, အဇ္ဇ မယံ ဒဓိနာ ခီရေန စ ဘုဉ္ဇိမှာ’’တိ ဝတွာ ‘‘ဒဓိခီရံ နာမ ကီဒိသံ ဟောတီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘သေယျထာပိ နင်္ဂလီသာ’’တိ အာဟ။ အာစရိယော ‘‘အယံ မာဏဝေ ‘သပ္ပော နင်္ဂလီသသဒိသော’တိ ကထေန္တော တာဝ သုကထိတံ ကထေသိ, ‘ဟတ္ထိ နင်္ဂလီသသဒိသော’တိ ကထေန္တေနာပိ သောဏ္ဍံ သန္ဓာယ လေသေန ကထိတံ။ ‘ဥစ္ဆု နင်္ဂလီသသဒိသ’န္တိ ကထေနေပိ လေသော အတ္ထိ, ‘ဒဓိခီရာနိ ပန နိစ္စံ ပဏ္ဍုရာနိ ပက္ခိတ္တဘာဇနသဏ္ဌာနာနီ’တိ ဣမ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဥပမံ န ကထေသိ, န သက္ကာ ဣမံ လာဋ္ဌကံ သိက္ခာပေတု’’န္တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၂၃. ‘‘အသဗ္ဗတ္ထဂါမိံ တစံ၊ ဗာလော သဗ္ဗတ္ထ ဘာသတိ။
နာယံ ဒဓိံ ဝေဒိ န နင်္ဂလီသံ၊ ဒဓိပ္ပယံ မညတိ နင်္ဂလီသ’’န္တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္တော – ယာ တစာ သြပမ္မဝသေန သဗ္ဗတ္ထ န ဂစ္ဆတိ, တံ **အသဗ္ဗတ္ထဂါမိံ တစံ ဗာလော** ဒန္ဓပုဂ္ဂလော **သဗ္ဗတ္ထ ဘာသတိ,** ‘‘ဒဓိ နာမ ကီဒိသ’’န္တိ ပုဋ္ဌောပိ ‘‘သေယျထာပိ, နင်္ဂလီသာ’’တိ ဝဒတေဝ။ ဧဝံ ဝဒန္တော **နာယံ ဒဓိံ ဝေဒိ န နင်္ဂလီသံ** ။ ကိံကာရဏာ? **ဒဓိပ္ပယံ မညတိ နင်္ဂလီသံ,** ယသ္မာ အယံ ဒဓိမ္ပိ နင်္ဂလီသမေဝ မညတိ။ အထ တ **ဒဓီ**တိ ဒဓိမေဝ, **ပယ**န္တိ ခီရံ, ဒဓိ စ ပယဉ္စ ဒဓိပ္ပယံ။ ယသ္မာ ဒဓိခီရာနိပိ အယံ နင်္ဂလီသမေဝ မညတိ, ဒေဒိသော စာယံ ဗာလော, ကိံ ဣမိနာတိ အန္တေဝာသိကာနံ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ တံ ဥယျောဇေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒာ လာဋ္ဌကမာဏဝေ လာဠုဒါယီ အဟောသိ, ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

နင်္ဂလီသဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၂၄] ၄. အမ္ဗဇာတကဝဏ္ဏနာ

တယမေထေဝ ပုရိသောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဝတ္တသမ္ပန္နံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဝတ္တသမ္ပန္နော အဟောသိ, အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာနိ ပာနီယပရိဘောဇနီယဥပေါသထာဂါရဇန္တာဃရာဒိဝတ္တာနိ စ သာဓုကံ ကရောတိ, စုဒ္ဒသသု မဟာဝတ္တေသု အသီတိခန္ဓကဝတ္တေသု စ ပရိပူရကာရီယေဝ ဟောတိ, ဝိဟာရံ သမ္မဇ္ဇတိ, ပရိဝေဏံ ဝိတက္ကမာဠကံ ဝိဟာရမဂ္ဂံ သမ္မဇ္ဇတိ, မနုဿာနံ ပာနီယံ ဒေတိ။ မနုဿာ တဿ ဝတ္တသမ္ပတ္တိယံ ပသီဒိတွာ ပဉ္စသတမတ္တာနိ ဓုဝဘတ္တာနိ အဒံသု, မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တံ နိဿာယ ဗဟူနံ ဖာသုဝိဟာရော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု အတ္တနော ဝတ္တသမ္ပတ္တိယာ မဟန္တံ လာဘသက္ကာရံ နိဗ္ဗတ္တေသိ, တံ ဧကံ နိဿာယ ဗဟူနံ ဖာသုဝိဟာရော ဇာတော’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ , ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒာ

နေ၀, ပုဗ္ဗေဟယံ ဘိက္ခု ၀တ္တသမ္ပန္နော, ပုဗ္ဗေပေတံ ဧကံ နိဿာယ ပဉ္စ ကုလသိသတာနိ ဖလာဖလတ္တာယ အရညံ အ ဂန္တွာ တေနေ၀ အာနီတဖလာဖလေဟိ ယာပေသု''န္တိ ၀တွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တ ၀ယပ္ပတ္တော ကုလသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စသတကုလသိပရိတာရော ပဗ္ဗတပာဒေ ၀ိဟာသိ။ တဒါ ဟိမ၀န္တေ စဏ္ဍော နိဒါဃော အဟောသိ, တတ္ထ တတ္ထ ပါနီယာနိ ဆိဇ္ဇိံသု, တိရစ္ဆာနာ ပါနီယံ အလဘမာနာ ကိလမန္တိ။ အထ တေသု တာပသေသု ဧကော တာပသော တေသံ ပိပာသဒုက္ခံ ဒိသွာ ဧကံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ အေဏိံ ကတွာ ပါနီယံ ဥဿိဉ္စိတွာ တ အေဏိံ ပူရေတွာ တေသံ ပါနီယံ အဒါသိ။ ဗဟူသု သန္နိပတိတွာ ပါနီယံ ပိ၀န္တေသု တာပသဿ ဖလာဖလတ္ထာ ယ ဂမနောကာသော နာဟောသိ။ သော နိရာဟာရောပိ ပါနီယံ ဒေတိယေ၀။ မိဂဂဏာ စိန္တေသုံ ''အယံ အမှာကံ ပါနီယံ ဒေန္တော ဖလာဖလတ္ထာယ ဂန္တုံ ဩကာသံ န လဘတိ, နိရာဟာရတာယ အတိ၀ိယ ကိလမတိ, ဟန္ဒမယံ ကတိကံ က ရောမာ''တိ။ တေ ကတိကံ အကံသု ''ဣတော ပဋ္ဌာယ ပါနီယံ ပိ၀နတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တေန အတ္တနော ဗလာနုရူပေန ဖ လာဖလံ ဂဟေတွာ၀ အာဂန္တဗ္ဗ''န္တိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ ဧကေကော တိရစ္ဆာနော အတ္တနော အတ္တနော ဗလာနုရူ ပေန မဓုရမဓုရာနိ အမ္ဗဇမ္ဗုပနသာဒီနိဂဟေတွာ၀ အာဂစ္ဆတိ။ ဧကဿ အတ္ထာယ အာဘတံ ဖလာဖလံ အၑုတေယ့ ယသကဋ္ဌဘာရပ္ပမာဏံ အဟောသိ။ ပဉ္စသတတာပသာ တဒေ၀ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။ အတိရေကံ ဆဍ္ဍိယိတ္ထ။

ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ ''ဧကံ နာမ ၀တ္တသမ္ပန္နံ နိဿာယ ဧတ္တကာနံ တာပသာနံ ဖလာဖလတ္ထာယ အဂ န္တွာ ယာပနံ ဥပ္ပန္နံ, ၀ီရိယံ နာမ ကာတဗ္ဗမေ၀ာ''တိ ၀တွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၄. ''တယမေထေ၀ ပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော။
တယာမဿ ဖလံ ပဿ၊ ဘုတ္တာ အမ္ဗာ အနီတိဟ''န္တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ပဏ္ဍိတော အတ္တနော ၀တ္တပူရဏာဒိကေ ကမ္မသိံ တယမေထေ၀, န ဥက္ကဏ္ဌေ ယျ။ ကိံကာရဏာ? တယာမဿ နိပ္ဖလတာယ အဘာ၀တော။ ဣတိ မဟာသတ္တော ''တယာမော နာမေသ သဖလော၀ ဟောတီ''တိ ဣသိဂဏံ အာလပန္တော **''တယာမဿ ဖလံ ပဿာ''** တိ အာဟ။ ကိံဒိသံ? **ဘုတ္တာ အမ္ဗာ အနီတိဟံ** ။ တတ္ထ **အမ္ဗာ** တိ ဒေသနာမတ္တံ, တေဟိ ပန နာနပ္ပကာရာနိ ဖလာဖလာနိ အာဘတာနိ။ တေသု သမ္ပန္နတရာနံ ဥဿန္န တရာနံ တ ၀သေန ''အမ္ဗာ''တိ ၀ုတ္တံ။ ယေ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ကုလသိတေဟိ သယံ အရညံ အဂန္တွာ ဧကဿ အတ္ထာယ အာနီတာ အမ္ဗာ ဘုတ္တာ, ဣဒံ တယာမဿ ဖလံ။ တစ္စ ခေါ ပန အနီတိဟံ, ''ဣတိ အာဟ ဣတိ အာဟာ''တိ ဧ၀ံ ဣတိဟီတိဟေန ဂဟေတဗ္ဗံ န ဟောတိ, ပစ္စက္ခမေ၀ တံ ဖလံ ပဿာတိ။ ဧ၀ံ မဟာသတ္တော ဣသိဂဏဿ ဩ၀ါဒံ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ၀တ္တသမ္ပန္နော တာပသော အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေ၀ အဟောသိ''န္တိ။

အမ္ဗဇာတကက၀ဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၂၅] ၅. ကဋာဟကဇာတက၀ဏ္ဏနာ

ဗဟုမ္ပိ သော ၀ိကတ္ထေယျာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတ၀နေ ၀ိဟရန္တော ဧကံ ၀ိကတ္ထကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ က ထေသိ။ တဿ ၀တ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတသဒိသမေ၀။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာ၀ိဘ၀ေ သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တဿ ဘရိယာ ပုတ္တံ ၀ိဇာယိ, အာသိပိဿ တံ ဒိ၀သညေ၀ ပုတ္တံ ၀ိဇာယိ။ တေ ဧကတော၀ ၀ဍ္ဎိံသု။ သေဋ္ဌိပုတ္တေ လေခံ သိက္ခန္တေ အသောပိဿ ဖလကံ ၀ဟမာနော ဂန္တွာ တေနေ၀ သဒ္ဓိံ လေခံ သိက္ခိ, ဂဏနံ သိက္ခိ, ဒွေ တယော ၀ေဟာရေ အကာသိ။ သော အနုက္ကမေန ၀စနကုသလော ၀ေဟာရကုသလော ယုတ အဘိရူပော အဟောသိ, နာမေန ကဋာဟကော နာမ။ သော သေဋ္ဌိဃရေ ဘဏ္ဍာဂါရိကကမ္မံ ကရောန္တော စိန္တေသိ ''န မံ ဣမေ သဗ္ဗကာလံ ဘဏ္ဍာဂါရိကကမ္မံ ကာရေဿန္တိ, ကိဉ္စိဒေ၀ ဒေါသံ ဒိသွာ တာဠေတွာ ဗန္ဓိတွာ လက္ခဏေန အင်္ကေတွာ အ

သပရိဘောဂေနပိ ပရိဘုဥ္ဇိဿန္တိ။ ပစ္စန္တေ ခော ပန သေဋ္ဌိဿ သဟာယကော သေဋ္ဌိ အတ္ထိ, ယံနူနာဟံ သေဋ္ဌိဿ ဝစနေန လေခံ အာဒာယ တတ္ထ ဂန္တွာ 'အဟံ သေဋ္ဌိပုတ္တော'တိ ဝတွာ တံ သေဋ္ဌိံ ဝဉ္စေတွာ တဿ ဓီတရံ ဂဟေတွာ သုခံ ဝသေယျ"န္တိ။ သော သယမေဝ ပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ "အဟံ အသုကံ နာမ မမ ပုတ္တံ တဝ သန္တိကံ ပဟိဏိံ, အာဝါဟဝိဝါဟသမ္ဗန္ဓော နာမ မယှဉ္စ တယာ, တုယှဉ္စ မယာ သဒ္ဓိံ ပတိရူပေါ, တသ္မာ တွံ ဣမဿ အရကဿ အတ္တနော ဓီတရံ ဒတွာ ဧတံ တတ္ထေဝ ဝသာပေဟိ, အဟမ္ပိ ဩကာသံ လဘိတွာ အာဂမိဿာမီ"တိ လိခိတွာ သေဋ္ဌိဿေဝ မုဒ္ဒိကာယ လဥ္ဆေတွာ ယထာရုစိတံ ပရိဗ္ဗယဉ္စေဝ ဂန္ဓဝတ္ထာဒီနိ စ ဂဟေတွာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ သေဋ္ဌိ "ကုတော အာဂတောသိ, တာတာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဗာရာဏသိတော"တိ။ "ကဿ ပုတ္တောသီ"တိ? "ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿာ"တိ။ "ကေနတ္ထေနာဂတောသီ"တိ? တသ္မိံ ခဏေ ကဋ္ဌဟာရကော "ဣဒံ ဒိသွာ ဇာနိဿထာ"တိ ပဏ္ဏံ အဒါသိ။ သေဋ္ဌိ ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ "ဣဒါနာဟံ ဇီဝါမိ နာမာ"တိ တုဋ္ဌစိတ္တော ဓီတရံ ဒတွာ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တဿ ပရိဝါရော မဟန္တော အဟောသိ။ သော ယာဂုခဇ္ဇကာဒီသု ဝါ ဝတ္ထဂန္ဓာဒီသု ဝါ ဥပနီတေသု "ဧဝမ္ပိ နာမ ယာဂုံ ပစန္တိ, ဧဝံ ခဇ္ဇကံ, ဧဝံ ဘတ္တံ, အဟော ပစ္စန္တဝါသိကာ နာမာ"တိ ယာဂုအာဒီနိ ဂရဟတိ။ "ဣမေ ပစ္စန္တဝါသိဘာဝေနေဝ အဟတသာဋကေ ဝဠဉ္ဇိတုံ န ဇာနန္တိ, ဂန္ဓေ ပိသိတုံ, ပုပ္ဖာနိ ဂန္ထိတုံ န ဇာနန္တီ"တိ ဝတ္ထကမ္မန္တိကာဒယော ဂရဟတိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ အသံ အပဿန္တော "ကဋ္ဌဟာရကော န ဒိဿတိ, ကဟံ ဂတော, ပရိယေသထ န"န္တိ သမန္တာ မနုဿေ ပယောဇေသိ။ တေသု ဧကော တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ အတ္တာနံ အဇာနာပေတွာ အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ "အယုတ္တံ တေန ကတံ, ဂန္တွာ နံ ဂဟေတွာ အာဂမိဿာမီ"တိ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန နိက္ခမိ။ "သေဋ္ဌိ ကိရ ပစ္စန္တံ ဂစ္ဆတီ"တိ သဗ္ဗတ္ထ ပာကဋော ဇာတော။ ကဋ္ဌဟာရကော "သေဋ္ဌိ ကိရ အာဂစ္ဆတီ"တိ သုတွာ စိန္တေသိ "န သော အညေန ကာရဏေန အာဂစ္ဆိဿတိ, မံ နိဿာယေဝဿ အာဂမနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ ပနာဟံ ပလာယိဿာမိ, ပုန အာဂန္တုံ န သက္ကာ ဘဝိဿတိ။ အတ္ထိ ပနေသ ဥပာယော။ မမ သာမိကဿ ပဋိပထံ ဂန္တွာ အသကမ္မံ ကတွာ တမေဝ အာရာဓေဿာမီ"တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ပရိသမဇ္ဈေ ဧဝံ ဘာသတိ "အညေ ဗာလမနုဿာ အတ္တနော ဗာလဘာဝေန မာတာပိတူနံ ဂုဏံ အဇာနန္တာ တေသံ ဘောဇနဝေလာယ အပစိတိကမ္မံ အကတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဘုဥ္ဇန္တိ, မယံ ပန မာတာပိတူနံ ဘောဇနကာလေ ပဋိဂ္ဂဟံ ဥပနေမ, ခေဠမလ္လကံ ဥပနေမ, ဘာဇနာနိ ဥပနေမ, ပာနီယမ္ပိ ဗီဇနိမ္ပိ ဂဟေတွာ ဥပတိဋ္ဌာမာ"တိ ယာဝ သရီရဝဠဉ္ဇနကာလေ ဥဒကကလသံ အာဒာယ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနဂမနာ သဗ္ဗံ အသေဟိ သာမိကာနံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ပကာသေသိ။

သော ဧဝံ ပရိသံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပစ္စန္တသမီပံ အာဂတကာလေ သသုရံ အာဟ "တာတ, မမ ကိရ ပိတာ တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂစ္ဆတိ, တုမှေ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ပဋိယာဒာပေထ, အဟံ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ပဋိပထံ ဂမိဿာမီ"တိ။ သော "သာဓု, တာတာ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ကဋ္ဌဟာရကော ဗဟုံ ပဏ္ဏာကာရမာဒာယ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဏ္ဏာကာရံ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ပာတရာသကာလေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသေတွာ သရီရဝဠဉ္ဇနတ္ထာယ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ ပါဝိသိ။ ကဋ္ဌဟာရကော အတ္တနော ပရိဝါရံ နိဝတ္တေတွာ ကလသံ အာဒာယ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဥဒကကိစ္စပရိယောသာနေ ပါဒေသု ပတိတွာ "သာမိ, အဟံ တုမှာကံ ယတ္တကံ ဣစ္ဆထ, တတ္တကံ ဓနံ ဒဿာမိ, မာ မေ ယသံ အန္တရဓာပယိတ္ထာ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ဝတ္တသမ္ပဒာယ ပသီဒိတွာ "မာ ဘာယိ, နတ္ထိ တေ မမ သန္တိကာ အန္တရာယော"တိ သမဿာသေတွာ ပစ္စန္တနဂရံ ပါဝိသိ။ မဟန္တော သက္ကာရော အဟောသိ, ကဋ္ဌဟာရကောပိဿ နိရန္တရံ အသေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကရောတိ။ အထ နံ ဧကာယ ဝေလာယ သုခနိသိန္နံ ပစ္စန္တသေဋ္ဌိ အာဟ "မဟာသေဋ္ဌိ, မယာ တုမှာကံ ပဏ္ဏံ ဒိသွာဝ တုမှာကံ ပုတ္တဿ အာရိကာ ဒိန္နာ"တိ ဗောဓိသတ္တော ကဋ္ဌဟာရကံ ပုတ္တမေဝ ကတွာ တဒနုစ္ဆဝိကံ ပိယဝစနံ ဝတွာ သေဋ္ဌိံ တောသေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကဋ္ဌဟာရကဿ မုခံ ဥလ္လောကေတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ မဟာသတ္တော သေဋ္ဌိဓီတရံ ပက္ကောသိတွာ “ဧဟိ, အမ္မ, သီသေ မေ ဦကာ ဝိစိနာဟီ”တိ ဝတွာ တံ အာဂန္တွာ ဦကာ ဂဏှေတွာ ဌိတံ ပိယဝစနံ ဝတွာ “ကထေဟိ, အမ္မ, ကစ္စိ တေ မမ ပုတ္တော သုခဒုက္ခေသု အပ္ပမတ္တော , ဥဘော ဇနာ သမ္မောဒမာနာ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “တာတ, မဟာသေဋ္ဌိ တုမှာကံ ပုတ္တဿ အညော ဒေါသော နတ္ထိ, ကေဝလံ အာဟာရံ ဂရဟတီ”တိ။ “အမ္မ, နိစ္စကာလမေဝ ဒုက္ခသီလော, အပိစ တေ အဟံ တဿ မုခဗန္ဓနမန္တံ ဒဿာမိ, တွံ တံ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ မမ ပုတ္တဿ ဘောဇနကာလေ ဂရဟန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတနိယာမေနေဝ ပုရတော ဌတွာ ဝဒေယျာသီ”တိ ကထံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ဗာရာဏသိမေဝ အဂမာသိ။ ကဋာဟကောပိ ဗဟုံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာဒါယ အနုမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဗဟုဓနံ ဒတွာ ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တိ။ သော ဗောဓိသတ္တဿ ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အတိရေကမာနီ အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ သေဋ္ဌိဓီတာယ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဥပနေတွာ ကဋစ္ဆုံ အာဒါယ ပရိဝိသန္တိယာ ဘတ္တံ ဂရဟိတုံ အာရဘိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတနိယာမေနေဝ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၅. “ဗဟုမ္ပိ သော ဝိကတ္ထေယျ၊ အညံ ဇနပဒံ ဂတော။
အနွာဂန္တွာန ဒူသေယျ၊ ဘုဉ္ဇ ဘောဂေ ကဋာဟကာ”တိ။

တတ္ထ **ဗဟုမ္ပိ သော ဝိကတ္ထေယျ, အညံ ဇနပဒံ ဂတော**တိ ယော အတ္တနော ဇာတိဘူမိတော အညံ ဇနပဒံ ဂတော ဟောတိ, ယတ္ထဿ ဇာတိံ န ဇာနန္တိ, သော ဗဟုမ္ပိ ဝိကတ္ထေယျ, ဝမ္ဘနဝစနံ ဝဒေယျ။ **အနွာဂန္တွာန ဒူသေယျာ**တိ ဣမံ တာဝ တရံ သာမိကဿ ပဋိပထံ ဂန္တွာ အသကိစ္စဿ ကတတ္တာ ကသာဟိ ပဟရိတွာ ပိဋ္ဌိစမ္မုပ္ပါဋနတော စ လက္ခဏာဟနနတော စ မုတ္တောသိ။ သစေ အနာစာရံ ကရောသိ, ပုန အညသ္မိံ အာဂမနတရေ တဝ သာမိကော အနွာဂန္တွာန ဒူသေယျ, ဣမံ ဂေဟံ အနုအာဂန္တွာ ကသာဘိဃာတေဟိ စေဝ လက္ခဏာဟနနေန စ ဇာတိပ္ပကာသနေန စ တံ ဒူသေယျ ဥပဟနေယျ။ တသ္မာ ဣမံ အနာစာရံ ပဟာယ **ဘုဉ္ဇ ဘောဂေ ကဋာဟက,** မာ ပစ္ဆာ အတ္တနော အသဘာဝံ ပကာသေတွာ ကာရေတွာ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီတိ အယမေတ္ထ သေဋ္ဌိနော အဓိပ္ပာယော။

သေဋ္ဌိဓီတာ ပန တေမတ္တံ အဇာနန္တီ ဥဂ္ဂဟိတနိယာမေန ဗျဉ္ဇနမေဝ ပယိရုဒါဟာသိ။ ကဋာဟကော “အဒ္ဓါ သေဋ္ဌိနာ မမ ကုလံ အာစိက္ခိတွာ ဧတိဿာ သဗ္ဗံ ကထိတံ ဘဝိဿတီ”တိ တတော ပဋ္ဌာယ ပုန ဘတ္တံ ဂရဟိတုံ န ဝိသဟိ, နိဟတမာနော ယထာလဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇိတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ကဋာဟကော ဝိကတ္ထကဘိက္ခု အဟောသိ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကဋာဟကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၁၂၆] ၆. အသိလက္ခဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

တထေဝေကဿ ကလျာဏန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော အသိလက္ခဏပါဌကံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ကမ္မာရေဟိ ရညော အသီနံ အာဟရဏကာလေ အသိံ ဥပသိင်္ဃိတွာ အသိလက္ခဏံ ဥဒါဟရတိ။ သော ယေသံ ဟတ္ထတော လာဘံ လဘတိ, တေသံ အသိံ “လက္ခဏသမ္ပန္နော မင်္ဂလသံယုတ္တော”တိ ဝဒတိ။ ယေသံ ဟတ္ထတော လာဘံ န လဘတိ, တေသံ အသိံ “အဝလက္ခဏော”တိ ဂရဟတိ။ အထေကော ကမ္မာရော အသိံ ကတွာ ကောသိယံ သုခုမံ မရိစစုဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ရညော အသိံ အာဟရိ။ ရာဇာ ဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသာပေတွာ “အသိံ ဝီမံသာ”တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော အသိံ အာကဍ္ဎိတွာ ဥပသိင်္ဃန္တဿ မရိစစုဏ္ဏာနိ နာသံ ပဝိသိတွာ ခိပိတုကာမတံ ဥပ္ပါဒေသုံ။ တဿ ခိပန္တဿ နာသိကာ အသိဓာရာယ ပဋိဟတာ ဒွိဓာ ဆိဇ္ဇိ။ တဿေဝံ နာသိကာယ ဆိန္နဘာဝေါ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပာကဋော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ရညော ကိရ အသိလက္ခဏပါဌကော အသိံ ဥပသိင်္ဃန္တော နာသိကံ ဆိန္ဒာပေသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သော ဗြာဟ္မဏော အသိံ ဥပသိင်္ဃန္တော နာသိကစ္ဆေဒံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ပတ္တောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တသ္သ အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏော အပုတ္တကော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန တသ္သ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဗြာဟ္မဏော ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒါသိ။ ဒသမာသစ္စယေန ဗြာဟ္မဏီ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ "ဧသ အမှာကံ ကုလဝံသံ ပတိဋ္ဌာပေသ္သတီ"တိ စိန္တေတွာ ကုမာရသ္သ ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော တိ နာမံ အကံသု။ တဿ ဝယပ္ပတ္တကာလေ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ အထ နံ ရာဇာ ပက္ကောသာပေတွာ "ကုလပုတ္တ၊ ကသ္မာ ပန တွံ မာတာပိတူနံ ဒေသံ အဝိဇဟိတွာ ဝသသိ" တိ ပုစ္ဆိ။ "မယှံ ပန ဘာဂိနေယျော မာတာ နတ္ထိ ကာလကတာ, ပိတာ ပန မေ တိဋ္ဌတိ"တိ ဝတွာ ပုန စိန္တေသိ "မယှံ ဘာဂိနေယျော သဗ္ဗထာပိ ဉာတကောယေဝ, တေသ္သ အညံ ရာဇဓီတရံ အာနေတွာ အဘိသေကံ ကတွာ ဓီတရံ အညသ္သ ရညော ဒသ္သာမိ, ဧဝံ နော ဉာတကာ ဗဟူ ဘဝိသ္သန္တိ, ဒွိန္နမ္ပိ ရဇ္ဇာနံ မယမေဝ သာမိကာ ဘဝိသ္သာမာ"တိ။ သော အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မန္တေတွာ "ဥဘောပေတေ ဝိသုံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဘာဂိနေယျံ အညသ္မိံ နိဝေသနေ, ဓီတရံ အညသ္မိံ ဌပေသိ။

တေ သောဠသဝသ္သုဒ္ဒေသိကဘာဝံ ပတ္တာ အတိဝိယ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ အဟေသုံ။ ရာဇကုမာရော "ကေန နု ခော ဥပာယေန မာတုလဓီတရံ ရာဇဂေဟာ နီဟရာပေတုံ သက္ကာ ဘဝေယျာ"တိ စိန္တေန္တော "အတ္ထေကော ဥပါယော"တိ မဟာလက္ခဏိကံ ပက္ကောသာပေတွာ တသ္သာ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဒတွာ "ကိံ မယာ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တေ "အမ္မ, တယိ ကရောန္တိယာ အနိပ္ဖန္နံ နာမ နတ္ထိ, ကိဉ္စိဒေဝ ကာရဏံ ဝတွာ ယထာ မမ မာတုလော ရာဇာ ဓီတရံ အန္တောဂေဟာ နီဟရာပေတိ, တထာ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ သာဓု, သာမိ, အဟံ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝက္ခာမိ "ဒေဝ, ရာဇဓီတာယ ဥပရိ ကာဠကဏ္ဏီ အတ္ထိ, ဧတ္တကံ ကာလံ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တောပိ နတ္ထိ, အဟံ ရာဇဓီတရံ အသုကဒိဝသေ နာမ ရထံ အာရောပေတွာ ဗဟုအာဝုဓဟတ္ထေ ပုရိသေ အာဒာယ မဟန္တေန ပရိဝါရေန သုသာနံ ဂန္တွာ မဏ္ဍလပီဌိကာယ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ မတမနုဿံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဥပရိမဉ္စေ ရာဇဓီတရံ ဌပေတွာ ဂန္ဓောဒကဃဋာနံ အဋ္ဌုတ္တရသတေန နှာပေတွာ ကာဠကဏ္ဏိံ ပဝါဟေဿာမီ"တိ ဧဝံ ဝတွာ ရာဇဓီတရံ သုသာနံ နေဿာမိ, တုမှံ အမ္မဟာကံ တတ္ထ ဂမနဒိဝသေ အမ္ဟေဟိ ပုရေတရမေဝ ထောကံ မရိစစုဏ္ဏံ အာဒာယ အာဝုဓဟတ္ထေဟိ အတ္တနော မနုဿေဟိ ပရိဝုတော ရထံ အဘိရုယှ သုသာနံ ဂန္တွာ ရထံ သုသာနဒွါရေ ဧကပဿေ ဌပေတွာ အာဝုဓဟတ္ထေ မနုဿေ သုသာနဝနံ ပေသေတွာ သယံ သုသာနေ မဏ္ဍလပီဌိကံ ပဝိသိတွာ မတကော ဝိယ ပဋိကုဇ္ဇော ဟုတွာ နိပဇ္ဇ။ အဟံ တတ္ထ အာဂန္တွာ တဝ ဥပရိ မဉ္စကံ အတ္ထရိတွာ ရာဇဓီတရံ ဥက္ခိပိတွာ မဉ္စေ သယာပေဿာမိ, တွံ တသ္မိံ ခဏေ မရိစစုဏ္ဏံ နာသိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဒွေ တယော တရေ ခိပေယျာသိ။ တယာ ခိပိတကာလေ မယံ ရာဇဓီတရံ ပဟာယ ပလာယိဿာမ။ အထ တွံ ရာဇဓီတရံ သီသံ နှာပေတွာ သယမ္ပိ သီသံ နှာယိတွာ တံ အာဒာယ အတ္တနော နိဝေသနံ ဂစ္ဆေယျာသီတိ။ သော "သာဓု သုန္ဒရော ဥပါယော"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

သာပိ ဂန္တွာ ရညော တမတ္ထံ အာရောစေသိ, ရာဇာပိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ရာဇဓီတာယပိ တံ အန္တရံ အာစိက္ခိ, သာပိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ နိက္ခမနဒိဝသေ ကုမာရသ္သ သညံ ဒတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန သုသာနံ ဂစ္ဆန္တီ အာရက္ခမနုဿာနံ ဘယဇနနတ္ထံ အာဟ – "မယာ ရာဇဓီတာယ မဉ္စေ ဌပိတကာလေ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ မတပုရိသော ခိပိဿတိ, ခိပိတွာ စ ဟေဋ္ဌာမဉ္စာ နိက္ခမိတွာ ယံ ပဌမံ ပဿိဿတိ , တမေဝ ဂဏှိဿတိ, အပ္ပမတ္တာ ဘဝေယျာထာ"တိ။ ရာဇကုမာရော ပုရေတရံ ဂန္တွာ ဝုတ္တနယေနေဝ တတ္ထ နိပဇ္ဇိ။ မဟာလက္ခဏိကာ ရာဇဓီတရံ ဥက္ခိပိတွာ မဏ္ဍလပီဌိကာဌာနံ ဂစ္ဆန္တီ "မာ ဘာယီ"တိ သညာပေတွာ မဉ္စေ ဌပေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ကုမာရော မရိစစုဏ္ဏံ နာသာယ ပက္ခိပိတွာ ခိပိ။ တေန ခိပိတမတ္တေယေဝ မဟာလက္ခဏိကာ ရာဇဓီတရံ ပဟာယ မဟာရဝံ ရဝမာနာ သဗ္ဗပဌမံ ပလာယိ, တသ္သာ ပလာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧကောပိ ဌာတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ, ဂဟိတဂဟိတာနိ အာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ သဗ္ဗေ ပလာယိံသု။ ကုမာရော ယထာသမ္မန္တိတံ သဗ္ဗံ ကတွာ ရာဇဓီတရံ အာဒာယ အတ္တနော နိဝေသနံ အဂမာသိ။

လက္ခဏိကာ ဂန္တွာ တံ ကာရဏံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ "ပကတိယာပိ သာ မယာ တသ္သေဝတ္ထာယ ပုဋ္ဌာ, ဟယာသေ ဆဍ္ဍိတသပ္ပိ ဝိယ ဇာတ"န္တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အပရဘာဂေ ဘာဂိနေယျသ္သ ရဇ္ဇံ ဒတွာ ဓီတရံ မဟာဒေဝိံ ကာရေသိ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသမာနော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သောပိ အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ကောဋ တသ္သေဝ ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ တသ္သေကဒိဝသံ ရာဇူပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ပဋိသူရိယံ ဌတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တသ္သ လာခာ ဝိလီယိ, ပဋိနာသိကာ ဘူမိယံ ပတိ။ သော လဇ္ဇာယ အဓောမုခော အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ရာဇာ ပရိဟသန္တော

“အာစရိယ, မာ စိန္တယိတ္ထ, ခိပိတံ နာမ ကေသ္သ ကလ္ယာဏံ ဟောတိ, ကေသ္သ ဟပကံ။ တုမှေဟိ ခိပိတေန နာသိ ကာ ဆိဇ္ဇိဿတိ, မယံ ပန ခိပန္တာ မာတုလခီတရံ လဘိတ္ဝာ ရဇ္ဇံ ဟာပုဏိမှာ”တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၂၆. “တထေဝေကဿ ကလ္ယာဏံ၊ တထေဝေကဿ ဟပကံ။
တသ္မာ သဗ္ဗံ န ကလ္ယာဏံ၊ သဗ္ဗံ တပိ န ဟပက”န္တိ။

တတ္ထ **တထေဝေကဿာ** တိ တဒေဝေကဿ။ အယမေဝ တ ဟဒ္ဓော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။

ဣတိ သော ဣမာယ ကထာယ တံ ကာရဏံ အာဟရိတ္ဝာ အနာဒိနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမာယ ဒေသနာယ လောကသမ္မတာနံ ကလ္ယာဏဟပကာနံ အနေကံသိကဘာဝံ ပကာသေတွာ ဇာတ ကံ သမောဓာနေသိ – “တဒာ အသိလက္ခဏဟဌကော ဝ တေရဟိ အသိလက္ခဏဟဌကော, ဘာဂိနေယျရာဇာ ပန အဟ မေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အသိလက္ခဏဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၂၇] ၇. ကလဏ္ဍုကဇာတကဝဏ္ဏနာ

တေ ဒေသာ တာနိ ဝတ္ထူနီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဝိကတ္ထကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တတ္ထ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ ကဋ္ဌဟာကဇာတကသဒိသာနေဝ။

ဣဓ ပနေသ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော အသော ကလဏ္ဍုကော နာမ အဟောသိ။ တဿ ပလာယိတွာ ပစ္စန္တသိ သေဋ္ဌိနော ခီတရံ ဂဟေတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဝသနကာလေ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပရိယေသာပေတွာပိ တဿ ဂ တဋ္ဌာနံ အဇာနန္တော “ဂစ္ဆ, ကလဏ္ဍုကံ ပရိယေသာ”တိ အတ္တနာ ပုဋ္ဌံ သုကပေါတကံ ပေသေသိ။ သုကပေါတကော ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တော တံ နဂရံ ဟာပုဏိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ကလဏ္ဍုကော နဒီကီဠံ ကီဠိတုကာမော ဗဟုံ မာလာ ဂန္ဓဝိလေပနဉ္စေဝ ခာဒနီယဘောဇနီယာနိ စ ကဟာပေတွာ နဒိံ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ သဒ္ဓိံ နာဝံ အာရုယှ ဥဒကေ ကီ ဠတိ။ တသ္မိဉ္စ ပဒေသေ နဒီကီဠံ ကီဠန္တာ ဣဿရဇာတိကာ တိခိဏဘေသဇ္ဇပရိဘာဝိတံ ခီရံ ပိဝန္တိ, တေန တေသံ ဒိ ဝသဘာဂမ္ပိ ဥဒကေ ကီဠန္တာနံ သီတံ န ဗာဓတိ။ အယံ ပန ကလဏ္ဍုကော ခီရဂဏ္ဍူသံ ဂဟေတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ တံ ခီရံ နုဋ္ဌုဘတိ။ နုဋ္ဌုဘန္တောပိ ဥဒကေ အနုဋ္ဌုဘိတွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ သီသေ နုဋ္ဌုဘတိ။ သုကပေါတကောပိ နဒီတီရံ ဂန္တွာ ဧကိဿာ ဥဒုမ္ဗရသာခာယ နိသီဒိတွာ ဩလောကေတွာ ကလဏ္ဍုကံ သဉ္ဇာနိတွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ သီသေ နုဋ္ဌုဘန္တံ ဒိသွာ “အရေ, ကလဏ္ဍုက ဒါသ, အတ္တနော ဇာတိဉ္စ ဝသနဋ္ဌာနဉ္စ အနုဿရ, ခီရဂဏ္ဍူသံ ဂဟေတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဇာတိသမ္ပန္နာယ သုခသံဝဍ္ဍာယ သေဋ္ဌိဓီတာယ သီသေ မာ နုဋ္ဌုဘိ, အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာ သီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၂၇. “တေ ဒေသာ တာနိ ဝတ္ထူနိ၊ အဟဉ္စ ဝနဂေါစရော။
အနုဝိစ္စ ခော တံ ဂဏှေယျုံ၊ ပိဝ ခီရံ ကလဏ္ဍုကာ”တိ။

တတ္ထ **တေ ဒေသာ တာနိ ဝတ္ထူနီ** တိ မာတုကုစ္ဆိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ယတ္ထ တေ ဝ သိတံ, န တေ ခတ္တိယခီတာဒီနံ ကုစ္ဆိဒေသာ။ ယတ္ထ တသိ ပတိဋ္ဌိတော, န တာနိ ခတ္တိယခီတာဒီနံ ကုစ္ဆိဝတ္ထူနိ။ အထ ခော အသိကုစ္ဆိယံ တွံ ဝသိ စေဝ ပတိဋ္ဌိတော စာတိ။ **အဟဉ္စ ဝနဂေါစရော** တိ တိရစ္ဆာနဂတောပိ တေမတ္တံ ဇာနာမီ တိ ဒီပေတိ။ **အနုဝိစ္စ ခော တံ ဂဏှေယျုံ** န္တိ ဧဝံ အနာစာရံ စရမာနံ မယာ ဂန္တွာ အာရောစိတေ အနုဝိစ္စ ဇာနိတွာ တဝ သာမိကာ တာဠေတွာ စေဝ လက္ခဏာဟတဉ္စ ကတွာ တံ ဂဏှေယျုံ, ဂဟေတွာ ဂမိဿန္တိ, တသ္မာ အတ္တ နော ပမာဏံ ဥတွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ သီသေ အနုဋ္ဌုဘိတွာ ပိဝ ခီရံ။ **ကလဏ္ဍုကာ** တိ တံ နာမေနာလပတိ။

ကလဏ္ဍုကောပိ သုဝပေါတကံ သဉ္ဇာနိတွာ “မံ ပကာသေယျာ”တိ ဘယေန “ဧဟိ, သာမိ, ကဒါ အာဂတော သီ”တိ အာဟ။ သုကော “န ဧသ မံ ဟိတကာမတာယ ပက္ကောသတိ, ဂီဝံ ပန မေ ဝဋ္ဋေတွာ မာရေတုကာမော”တိ ဥတွာ ဝ “န မေ တယာ အတ္ထော”တိ တတော ဥပ္ပတိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ယထာဒိဋ္ဌံ သေဋ္ဌိနော ဝိတ္ထာရေန က

ထပေသိ။ သေဋ္ဌိ “အယုတ္တံ တေန ကတ”န္တိ ဝတွာ ဂန္တွာ တဿ အာဏံ ကာရေတွာ ဗာရာဏသိမေဝ နံ အာနေတွာ တ အာသပရိဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကလဏ္ဍုကော အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

[၁၂၈] ၈. ဗိဠာရဝတဇာတကဝဏ္ဏနာ ကလဏ္ဍုကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

ယော ဝေ ဓမ္မံ ဓဇံ ကတွာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ တဿ ကုဟကဘာဝေ အာရောစိတေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ကုဟကောယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မူသိကယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ မဟာသရီရော သူကရစ္ဆာပကသဒိသော ဟုတွာ အနေကသတမူသိကာဟိ ပရိဝုတော အရညေ ဝိဟရတိ။ အထေကော သိင်္ဂါလော ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တော တံ မူသိကယူထံ ဒိသွာ “ဣမာ မူသိကာ ဝဥ္စေတွာ ခါဒိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ မူသိကာနံ အာသယဿ အဝိဒူရေ သူရိယာဘိမုခော ဝါတံ ပိဝန္တော ဧကေန ပါဒေန အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂောစရာယ စရမာနော တံ ဒိသွာ “သီလဝါ ဧသော ဘဝိဿတီ”တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ, တွံ ကော နာမော”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဓမ္မိကော နာမာ”တိ။ “စတ္တာရော ပါဒေ ဘူမိယံ အဋ္ဌပေတွာ ကသ္မာ ဧကေနေဝ ဌိတောသီ”တိ။ “မယိ စတ္တာရော ပါဒေ ပထဝိယံ ဌပေန္တေ ပထဝီ ဝဟိတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ ဧကေနေဝ တိဋ္ဌာမီ”တိ။ “မုခံ ဝိဝရိတွာ ကသ္မာ ဌိတောသီ”တိ? “မယံ အညံ န ဘက္ခယာမ, ဝါတမေဝ ဘက္ခယာမာ”တိ။ “အထ ကသ္မာ သူရိယာဘိမုခော တိဋ္ဌသီ”တိ? “သူရိယံ နမဿာမီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ဝစနံ သုတွာ “သီလဝါ ဧသော ဘဝိဿတီ”တိ တတော ပဋ္ဌာယ မူသိကဂဏေန သဒ္ဓိံ သာယံ ပါတံ တဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။

အထဿ ဥပဋ္ဌာနံ ကတွာ ဂမနကာလေ သိင်္ဂါလော သဗ္ဗပစ္ဆိမံ မူသိကံ ဂဟေတွာ မံသံ ခါဒိတွာ အဇ္ဈောဟရိတွာ မုခံ ပုဥ္ဆိတွာ တိဋ္ဌတိ။ အနုပုဗ္ဗေန မူသိကဂဏော တနုကော ဇာတော။ မူသိကာ “ပုဗ္ဗေ အမှာကံ အယံ အာသယော နပ္ပဟောတိ, နိရန္တရာ တိဋ္ဌာမ။ ဣဒါနိ သိထိလာ, ဧဝမ္ပိ အာသယော န ပူရတေဝ, ကိံ နု ခော ဧတ”န္တိ ဗောဓိသတ္တဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော “ကေန နု ခော ကာရဏေန မူသိကာ တနုတ္တံ ဂတာ”တိ စိန္တေန္တော သိင်္ဂါလေ အာသင်္ကံ ဌပေတွာ “ဝီမံသိဿာမိ န”န္တိ ဥပဋ္ဌာနကာလေ သေသမူသိကာ ပုရတော ကတွာ သယံ ပစ္ဆတော အဟောသိ။ သိင်္ဂါလော တဿ ဥပရိ ပက္ခန္ဒိ, ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဂဟဏတ္ထာယ တံ ပက္ခန္ဒန္တံ ဒိသွာ နိဝတ္တိတွာ “ဘော သိင်္ဂါလ, ဣဒံ တေ ဝတသမာဒါနံ န ဓမ္မသုဓမ္မတာယ, ပရေသံ ပန ဝိဟိံသနတ္ထာယ ဓမ္မံ ဓဇံ ကတွာ စရသီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၈. “ယော ဝေ ဓမ္မံ ဓဇံ ကတွာ၊ နိဂူဠှော ပါပမာစရေ။
ဝိဿာသယိတွာ ဘူတာနိ၊ ဗိဠာရံ နာမ တံ ဝတ”န္တိ။

တတ္ထ **ယော ဝေ**တိ ခတ္တိယာဒီသု ယော ကောစိ ဒေဝ။ **ဓမ္မံ ဓဇံ ကတွာ** တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မံ ဓဇံ ကရိတွာ, ကူဋံ ကရောန္တော ဝိယ ဥဿာပေတွာ ဒဿေန္တောတိ အတ္ထော။ **ဝိဿာသယိတွာ** တိ “သီလဝါ အယ”န္တိ သညာယ သဉ္ဇာတဝိဿာသာနိ ကတွာ။ **ဗိဠာရံ နာမ တံ ဝတ**န္တိ တံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဓဇံ ကတွာ ရဟော ပါပါနိ ကရောန္တဿ ဝတံ ကေရာဋိကဝတံ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။

မူသိကရာဇာ ကထေန္တောဝ ဥပ္ပတိတွာ တဿ ဂီဝါယံ ပတိတွာ ဟနုကဿ ဟေဋ္ဌာ အန္တောဂလနာဠိယံ ဍံသိတွာ ဂလနာဠိံ ဖာလေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ မူသိကဂဏော နိဝတ္တိတွာ သိင်္ဂါလံ “မုရု မုရူ”တိ ခါဒိတွာ အဂမာသိ။ ပဌမာဂတာဝ ကိရဿ မံသံ လဘိံသု, ပစ္ဆာ အာဂတာ န လဘိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ မူသိကဂဏော နိဗ္ဘယော ဇာတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သိင်္ဂါလော ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, မူသိကရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဗိဠာရဝတဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၂၉] ၉. အဂ္ဂိကဘာရဒွာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာယံ သိခါ ပုညဟေတူတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကုဟကညေဝ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

အတီတသ္မိဉှိ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မူသိကရာဇာ ဟုတွာ အရညေ ဝသတိ။ အထေကော သိင်္ဂါလော ဒဝဍာဟေ ဥဋ္ဌိတေ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တော ဧကသ္မိံ ရုက္ခေ သီသံ အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ။ တဿ သကလသရီရေ လောမာနိ ဈာယိံသု, ရုက္ခံ အာဟစ္စ ဌိတဋ္ဌာနေ ပန မတ္ထကေ စူဠာ ဝိယ ထောကာနိ လောမာနိ အဋ္ဌံသု။ သော ဧကဒိဝသံ သောဏ္ဍိယံ ပာနီယံ ပိဝန္တော ဆာယံ ဩလောကေန္တော စူဠံ ဒိသွာ ''ဥပ္ပန္နံ ဒါနိ မေ ဘဏ္ဍမူလ''န္တိ အရညေ ဝိစရန္တော တံ မူသိကာဒရိံ ဒိသွာ ''ဣမာ မူသိကာ ဝဉ္စေတွာ ခါဒိဿာမီ''တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အဝိဒူရေ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ဂောစရာယ စရန္တော ဒိသွာ ''သီလဝါ အယ''န္တိ သညာယ ဥပသင်္ကမိတွာ ''တွံ ကိန္နာမောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အဟံ အဂ္ဂိကဘာရဒွာဇော နာမာ''တိ။ ''အထ ကသ္မာ အာဂတောသီ''တိ? ''တုမှာကံ ရက္ခနတ္ထာယာ''တိ။ ''ကိန္တိ ကတွာ အမှေ ရက္ခိဿသီ''တိ? ''အဟံ အင်္ဂုဋ္ဌဂဏနံ နာမ ဇာနာမိ, တုမှာကံ ပါတောဝ နိက္ခမိတွာ ဂောစရာယ ဂမနကာလေ 'ဧတ္တကာ'တိ ဂဏေတွာ ပစ္စာဂမနကာလေပိ ဂဏေဿာမိ, ဧဝံ သာယံ ပါတံ ဂဏေန္တော ရက္ခိဿာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ ရက္ခ မာတုလာ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ နိက္ခမနကာလေ ''ဧကော ဒွေ တယော''တိ ဂဏေတွာ ပစ္စာဂမနကာလေပိ တထေဝ ဂဏေတွာ သဗ္ဗပစ္ဆိမံ ဂဟေတွာ ခါဒတိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

ဣဓ ပန မူသိကရာဇာ နိဝတ္တိတွာ ဌိတော ''ဘော အဂ္ဂိကဘာရဒွာဇ, နာယံ တဝ ဓမ္မသုဓမ္မတာယ မတ္ထကေ စူဠာ ဌပိတာ, ကုစ္ဆိကာရဏာ ပန ဌပိတာ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၉. ''နာယံ သိခါ ပုညဟေတု, ဃာသဟေတု အယံ သိခါ။
နာင်္ဂုဋ္ဌဂဏနံ ယာတိ, အလံ တေ ဟောတု အဂ္ဂိကာ''တိ။

တတ္ထ **နာင်္ဂုဋ္ဌဂဏနံ ယာတီ**တိ ''အင်္ဂုဋ္ဌဂဏနာ''တိ အင်္ဂုဋ္ဌဂဏနာ ဝုစ္စတိ, အယံ မူသိကဂဏော အင်္ဂုဋ္ဌဂဏနံ န ဂစ္ဆတိ န ဥပေတိ န ပူရေတိ, ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **အလံ တေ ဟောတု အဂ္ဂိကာ**တိ သိင်္ဂါလံ နာမေန အာလပန္တော အာဟ။ ဧတ္တာဝတာ တေ အလံ ဟောတု, န ဣတော ပရံ မူသိကေ ခါဒိဿသိ။ အမှေဟိ တ တယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသော အလံ ဟောတု, န မယံ ဣဒါနိ တယာ သဒ္ဓိံ ဝသိဿာမာတိပိ အတ္ထော။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ''တဒါ သိင်္ဂါလော အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, မူသိကရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အဂ္ဂိကဘာရဒွာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၃၀] ၁၀. ကောသိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထာ ဝါစာ စ ဘုဉ္ဇဿုတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သာဝတ္ထိယံ မာတုဂါမံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရေကဿ သဒ္ဓဿ ပသန္နဿ ဥပါသကဗြာဟ္မဏဿ ဗြာဟ္မဏီ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ ရတ္တိံ အတိစရိတွာ ဒိဝါ ကိဉ္စိ ကမ္မံ အကတွာ ဂိလာနာလယံ ဒဿေတွာ နိတ္ထုနမာနာ နိပဇ္ဇတိ။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏော ''ကိံ တေ ဘဒ္ဒေ အဖာသုက''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဝါတာ မေ ဝိဇ္ဈန္တီ''တိ။ ''အထ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ? ''သိနိဒ္ဓမဓုရာနိ ပဏီတပဏီတာနိ ယာဂုဘတ္တတေလာဒီနီ''တိ။ ဗြာဟ္မဏော ယံ ယံ သာ ဣစ္ဆတိ, တံ တံ အာဟရိတွာ ဒေတိ, အသောဝိယ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ။ သာ ပန ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌကာလေ နိပဇ္ဇတိ, ဗဟိ နိက္ခန္တကာလေ ဇာရေဟိ သဒ္ဓိံ ဝီတိနာမေတိ။

အထ ဗြာဟ္မဏော “ကြမိဿာ သရီရေ ဝိဇ္ဈနတတာနံ ပရိယန္တော န ပညာယတိ”တိ ကေဒိဝသံ ဂန္ဓမာလာဒီနိ အာဒာယ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ “ကိံ, ဗြာဟ္မဏ, န ပညာယသီ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏိယာ ကိရ မေ သရီရေ တတာ ဝိဇ္ဈန္တိ, သွာဟံ တဿာ သပ္ပိတေလာဒီနိ စေဝ ပဏ္ဍိတ ပဏ္ဍိတဘောဇနာနိ စ ပရိယေသာမိ, သရီရမဿာ ဃနံ ဝိပ္ပသန္နစ္ဆဝိဝဏ္ဏံ ဇာတံ, တတရောဂဿ ပန ပရိယန္တော န ပညာယတိ။ အဟံ တံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဝ ကြဓာဂမနဿ ဩကာသံ န လဘာမီ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ ဗြာဟ္မဏိယာ ဟာပ ဘာဝံ ဉတွာ “ဗြာဟ္မဏ, ‘ဧဝံ နိပန္နဿ မာတုကမဿ ရောဂေ အဝူပသမန္တေ ကြဒဥ္စိဒဥ္စ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ပုဗ္ဗေပိ တေ ပဏ္ဍိတေဟိ ကထိတံ, ဘဝသင္ခေပဂတတ္တာ ပန န သလ္လက္ခေသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော အဟောသိ။ ကေသတရာဇဓာနီသု ခတ္တိယကုမာရာ စ ဗြာဟ္မဏကုမာရာ စ ယေဘုယျေန တဿေဝ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ။ အထေကော ဇနပဒတသိ ဗြာဟ္မဏမာဏဝေ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကေ တယော ဝေဒေ အဋ္ဌာရသ စ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိယံယေဝ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆတိ ။ တဿ ဗြာဟ္မဏီ ဒုဿီလာ အဟောသိ ဟာပဓမ္မာတိ သဗ္ဗံ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုသဒိသမေဝ။

ဗောဓိသတ္တော ပန “ကြမိနာ ကာရဏေန ဩတဒဂဟဏာယ ဩကာသံ န လဘာမီ”တိ ဝုတ္တေ “သာ မာဏဝိကာ ကြမံ ဝဥ္စေတွာ နိပဇ္ဇတီ”တိ ဉတွာ “တဿာ ရောကနုစ္ဆဝိကံ ဘေသဇ္ဇံ အာစိက္ခိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ အာဟ “တာတ, တွံ ကြတော ပဋ္ဌာယ တဿာ သပ္ပိခီရရသာဒီနိ မာ အဒာသိ, ကေမုတ္တေ ပန ပဉ္စပဏ္ဏာနိ ဖလာဒီနိ စ ပက္ခိပိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ နဝတမ္ဗလောဟဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ လောဟဂန္ဓံ ကဟာပေတွာ ရဇ္ဇုံ တ ယောတ္တံ တ ရုက္ခံ တ လတံ တ ဂဟေတွာ ‘ကြဒံ တေ ရောဂဿ အနုစ္ဆဝိကဘေသဇ္ဇံ, ကြဒံ တ ပိဝ, ဥဋ္ဌာယ တ တယာ ဘုတ္တဘတ္တဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ကရောဟီ”တိ ဝတွာ ကြမံ ကထံ ဝဒေယျာသိ။ “သစေ ဘေသဇ္ဇံ န ပိဝတိ, အထ နံ ရဇ္ဇုယာ တ ယောတ္တေန တ ရုက္ခေန တ လတာယ တ ကတိစိ ပဟာရေ ပဟရိတွာ ကေသေသု ဂဟေတွာ အာကမိုတွာ ကပ္ပရေန ပောထေယျာသိ, သာ တင္ခဏညေဝ ဥဋ္ဌာယ ကမ္မံ ကရိဿတီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ ဘေသဇ္ဇံ ကတွာ “ဘဒ္ဒေ, ကြမံ ဘေသဇ္ဇံ ပိဝ”တိ အာဟ။ “ကေန တေ ကြဒံ အာစိက္ခိတ”န္တိ? “အာစရိယေန, ဘဒ္ဒေ”တိ။ “အပနေဟိ တံ, န ပိဝိဿာမီ”တိ။ မာဏဝေ “န တွံ အတ္တနော ရုစိယာ ပိဝိဿသီ”တိ ရဇ္ဇုံ ဂဟေတွာ “အတ္တနော ရောဂဿ အနုစ္ဆဝိကံ ဘေသဇ္ဇံ တ ပိဝ, ယာဂုဘတ္တာနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ တ ကရောဟီ”တိ ဝတွာ ကြမံ ကထမာဟ –

၁၃၀. “ယထာတစာ စ ဘုဥ္ဇဿု၊ ယထာဘုတ္တဥ္စ ဗျာဟရ။
ဥဘယံ တေ န သမေတိ၊ တစာ ဘုတ္တဥ္စ ကောသိယေ”တိ။

တတ္ထ **ယထာတစာ စ ဘုဥ္ဇဿု** တိ ယထာ တေ တစာ, တထာ ဘုဥ္ဇဿု, “တတာ မေ ဝိဇ္ဈန္တိ”တိ တစာယ အနုစ္ဆဝိကမေဝ ကတွာ ဘုဥ္ဇဿုတိ အတ္ထော။ “ယထာတစံ တ”တိပိ ပာဌော ယုဇ္ဇတိ, “ယထာတစာယာ”တိပိ ပဌန္တိ, သဗ္ဗတ္ထ အယမေဝ အတ္ထော။ **ယထာဘုတ္တဥ္စ ဗျာဟရာ** တိ ယံ ယထာ တေ ဘုတ္တံ, တဿ အနုစ္ဆဝိကမေဝ ဗျာဟရ, “အရောဂမှီ”တိ ဝတွာ ဂေဟေ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောသီတိ အတ္ထော။ “ယထာဘူတဥ္စာ”တိပိ ပာဌော, အထ တ အရောဂမှီတိ ယထာဘူတမေဝ ဝတွာ ကမ္မံ ကရောဟီတိ အတ္ထော။ **ဥဘယံ တေ န သမေတိ, တစာဘုတ္တဥ္စ ကောသိယေ**တိ ယာ စ တေ အယံ တစာ “တတာ မံ ဝိဇ္ဈန္တိ”တိ ယဥ္စ တေ ကြဒံ ပဏ္ဍိတဘောဇနံ ဘုတ္တံ, ကြဒံ ဥဘယမ္ပိ တုယှံ န သမေတိ, တသ္မာ ဥဋ္ဌာယ ကမ္မံ ကရောဟိ။ “ကောသိယေ”တိ တံ ဂေတ္တေနာလပတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ကောသိယဗြာဟ္မဏီ တာ “အာစရိယေန ဥဿုက္ကံ အာပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ န သက္ကာ မယာ သေ ဝဥ္စေတုံ, ဥဋ္ဌာယ ကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ ဥဋ္ဌာယ ကမ္မံ အကာသိ။ “အာစရိယေန မေ ဒုဿီလဘာဝေ ဉာတော, ကြအာနိ န သက္ကာ ကြတော ပဋ္ဌာယ ပုန ဧဝရူပံ ကာတု”န္တိ အာစရိယေ ကရဝေန ဟာပကမ္မတောပိ ဝိရမိတွာ

သီလဝတီ အဟောသိ။ သာပိ ဗ္ရာဟ္မဏီ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကိရမ္ဟိ ဉာတာ''တိ သတ္ထုရိပိ ကရဝေန န ပုန အနာစာရံ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဇယမ္ပတိကာ ဣဒါနိ ဇယမ္ပတိကာဝ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကောသိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကုသနာဠိဝဂ္ဂေါ တေရသမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ကုသနာဠိ စ ဒုမ္မေဓံ, နင္ဂလီသမ္ဗကဋ္ဌာဟံ။
အသိလက္ခဏကလဏ္ဍုကံ, ဗိဠာရဂ္ဂိကကောသိယန္တိ။

၁၄. အသမ္ပဒါနဝဂ္ဂေါ

[၁၃၁] ၁. အသမ္ပဒါနဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသမ္ပဒါနေနိတရီတရဿာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ ကာလေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော ဒေဝဒတ္တော, အကတညူ တထာဂတဿ ဂုဏံ န ဇာနာတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော အကတညူ, ပုဗ္ဗေပိ အကတညူယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ရာဇဂဟေ ဧကသ္မိံ မဂဓရညေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿေဝ သေဋ္ဌိ အဟောသိ အသီတိကောဋိဝိဘဝေ သင်္ခသေဋ္ဌီတိ နာမေန။ ဗာရာဏသိယံ ပီဠိယသေဋ္ဌိ နာမ အသီတိကောဋိဝိဘဝောဝ အဟောသိ။ တေ အညမညံ သဟာယကာ အဟေသုံ။ တေသု ဗာရာဏသိယံ ပီဠိယသေဋ္ဌိဿ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန မဟန္တံ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, သဗ္ဗံ သာပတေယျံ ပရိဟာယိ။ သော ဒလိဒ္ဒေါ အပ္ပဋိသရဏော ဟုတွာ ဘရိယံ အာဒါယ သင်္ခသေဋ္ဌိံ ပစ္စယံ ကတွာ ဗာရာဏသိတော နိက္ခမိတွာ ပဒသာဝ ရာဇဂဟံ ပတွာ သင်္ခသေဋ္ဌိဿ နိဝေသနံ အဂမာသိ။ သော တံ ဒိသွာဝ ''သဟာယော မေ အာဂတော''တိ ပရိဿဇိတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ကတိပါဟံ ဝီတိနာမေတွာ ဧကဒိဝသံ ''သမ္မ, ကေနဋ္ဌေန အာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဘယံ မေ, သမ္မ, ဥပ္ပန္နံ, သဗ္ဗံ ဓနံ ပရိက္ခီဏံ, ဥပတ္ထမ္ဘော မေ ဟောဟီ''တိ။ ''သာဓု သမ္မ, မာ ဘာယီ''တိ ဘဏ္ဍာဂာရံ ဝိဝရာပေတွာ စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော အာပေတွာ သေသမ္ပိ ပရိစ္ဆဒပရိဝါရံ သဗ္ဗံ အတ္တနော သန္တကံ သဝိညာဏကံ အဝိညာဏကံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ ဥပဍ္ဎမေဝ အဒါသိ။ သော တံ ဝိဘဝံ အာဒါယ ပုန ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ နိဝါသံ ကပ္ပေသိ။

အပရဘာဂေ သင်္ခသေဋ္ဌိဿပိ တာဒိသမေဝ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော အတ္တနော ပဋိသရဏံ ဥပဓာရေန္တော ''သဟာယဿ မေ မဟာဥပကာရော ကတော, ဥပဍ္ဎဝိဘဝေါ ဒိန္နော။ န သော မံ ဒိသွာ ပရိစ္စဇိဿတိ, တဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဘရိယံ အာဒါယ ပဒသာဝ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဘရိယံ အာဟ ''ဘဒ္ဒေ, တဝ မယာ သဒ္ဓိံ အန္တရဝီထိယာ ဂမနံ နာမ န ယုတ္တံ, မယာ ပေသိတယာနမာရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ပစ္ဆာ အာဂမိဿသိ။ ယာဝ ယာနံ ပေသေမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောဟီ''တိ ဝတွာ တံ သာလာယ ဌပေတွာ သယံ နဂရံ ပဝိသိတွာ သေဋ္ဌိဿ ဃရံ ဂန္တွာ ''ရာဇဂဟနဂရတော တုမှာကံ သဟာယော သင်္ခသေဋ္ဌိ နာမ အာဂတော''တိ အာရောစာပေသိ။ သော ''အာဂစ္ဆတူ''တိ ပက္ကောသာပေတွာ တံ ဒိသွာ နေဝ အာသနာ ဝုဋ္ဌာသိ, န ပဋိသန္ထာရံ အကာသိ, ကေဝလံ ''ကိမတ္ထံ အာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''တုမှာကံ ဒဿနတ္ထံ အာဂတောမှီ''တိ။ ''နိဝါသော တေ ကဟံ ဂဟိတော''တိ? ''န တာဝ နိဝါသဋ္ဌာနံ အတ္ထိ, သေဋ္ဌိဃရဏီမ္ပိ သာလာယ ဌပေတွာဝ အာဂတောမှီ''တိ။ ''တုမှာကံ ဣဓ နိဝါသဋ္ဌာနံ နတ္ထိ, နိဝါပံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ပစာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂစ္ဆထ, ပုန အမှာကံ ဃရံ မာ ပဝိသထာ''တိ ဝတွာ ''မယှံ

ဟံ သဟာယဿ ဒုဿန္တေ ဗန္ဓိတွာ ဧကံ ဗဟလပလာပတုမ္ဗံ ဒေဟီ”တိ အသံ အာဏာပေသိ။ တံ ဒိဝသံ ကိရ သော ရတ္တသာလိနံ သကဋသဟဿမတ္တံ သြဖုနာပေတွာ ကောဋ္ဌာဂါရံ ပူရာပေသိ, စတ္တာလီသကောဋိဓနံ ဂဟေတွာ အာဂတော အကတညူ မဟာစောရော သဟာယကဿ တုမ္ဗမတ္တေ ပလာပေ အပေသိ။ အသော ပစ္ဆိယံ ဧကံ ပလာပ တုမ္ဗံ ပက္ခိပိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – “အယံ အသပ္ပုရိသော မမ သန္တိကာ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ လဘိတွာ ဣဒါနိ ပ လာပတုမ္ဗံ အပေသိ, ဂဏှာမိ နု ခော, န ဂဏှာမီ”တိ? အထဿ ဧတဒဟောသိ “အယံ တာဝ အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘီ ကတဝိနာသကဘာဝေန မယာ သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝံ ဘိန္ဒိ။ သစာဟံ ဧတေန ဒိန္နံ ပလာပတုမ္ဗံ လာမကတ္တာ န ဂဏှိဿာမိ, အဟမ္ပိ မိတ္တဘာဝံ ဘိန္ဒိဿာမိ။ အန္ဓဗာလာ ပရိတ္တကံ လဒ္ဓံ အဂ္ဂဏှန္တာ မိတ္တဘာဝံ ဝိနာသေန္တိ, အဟံ ပန ဧတေန ဒိန္နံ ပလာပတုမ္ဗံ ဂဟေတွာ မမ ဝသေန မိတ္တဘာဝံ ပတိဋ္ဌာပေဿာမီ”တိ။ သော ပလာပတုမ္ဗံ ဒုဿန္တေ ဗန္ဓိတွာ ပာသာဒာ ဩရုယှ သာလံ အဂမာသိ။ အထ နံ ဘရိယာ “ကိံ ဒေဝ, အယျ, လဒ္ဓ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘဒ္ဒေ အမှာကံ သဟာယော ပီဠိယသေဋ္ဌိ ပလာပတုမ္ဗံ ဒတွာ အမှေဟ အဇ္ဇေဝ ဝိဿဇ္ဇေသီ”တိ။ သာ “အယျ, ကိမတ္ထံ အဂ္ဂဟေသိ, ကိံ ဧတံ စတ္တာလီသကောဋိဓနဿ အနုစ္ဆဝိက”န္တိ ရောဒိတုံ အာရဘိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ “ဘဒ္ဒေ, မာ ရောဒိ, အဟံ ဧတေန သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝဘေဒနဘယေန မမ ဝသေန မိတ္တဘာဝံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ ဂဏှိံ, တွံ ကိံကာရဏာ ရောဒသီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၁. “အသမ္ပဒာနေနိတရီတရဿ၊ ဗာလဿ မိတ္တာနိ ကလီဘဝန္တိ။
တသ္မာ ဟရာမိ ဘုသံ အဍ္ဎမာနံ၊ မာ မေ မိတ္တိ ဇီယိတ္ထ သဿတာယ”န္တိ။

တတ္ထ **အသမ္ပဒာနေန** တိ အသမ္ပာဒာနေန။ အဂ္ဂဟဏေနာတိ အတ္ထော။ **ဣတရီတရဿ** တိ ယဿ ကဿစိ လာမကာလာမကဿ။ **ဗာလဿ မိတ္တာနိ ကလီဘဝန္တိ** တိ ဒန္ဓဿ အပညဿ မိတ္တာနိ ကလီနိ ကာဠကဏ္ဏိသဒိသာနိ ဟောန္တိ, ဘိဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ ဟရာမိ ဘုသံ အဍ္ဎမာန** န္တိ ဧတေန ကာရဏေန အဟံ သဟာယေန ဒိန္နံ ဧကပလာပတုမ္ဗံ ဟရာမိ ဂဏှာမီတိ ဒဿေတိ။ “မာန”န္တိ ဟိ အဋ္ဌန္နံ နာဠီနံ နာမံ, စတုန္နံ အဍ္ဎမာနံ, စတဿော စ နာဠိယော တုမ္ဗော နာမ။ ဧတေန ဝုတ္တံ “ပလာပတုမ္ဗ”န္တိ။ **မာ မေ မိတ္တိ ဇီယိတ္ထ သဿတာယ** န္တိ မမ သဟာယေန သဒ္ဓိံ မိတ္တိ မာ ဘိဇ္ဇိတ္ထ, သဿတာဝ အယံ ဟောတူတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဝုတ္တေပိ သေဋ္ဌိဘရိယာ ရောဒတေဝ။ တသ္မိံ ခဏေ သင်္ခသေဋ္ဌိနာ ပီဠိယသေဋ္ဌိဿ ဒိန္နော ကမ္မန္တအသော သာလာဒွါရေန အာဂစ္ဆန္တော သေဋ္ဌိဘရိယာယ ရောဒနသဒ္ဒံ သုတွာ သာလံ ပဝိသိတွာ အတ္တနော သာမိကေ ဒိသွာ ဟဒေသု နိပတိတွာ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ “ကိမတ္ထံ ဣဓာဂတတ္ထ, သာမီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သေဋ္ဌိ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ။ ကမ္မန္တအသော “ဟောတု, သာမိ, မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ ဥဘောပိ အဿာသေတွာ အတ္တနော ဂေဟံ နေတွာ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ ဘောဇေတွာ “သာမိကာ, ဝေ အာဂတာ”တိ သေသဒာသေ သန္နိပာတေတွာ ဒဿေတွာ ကတိပာဟံ ဝီတိနာမေတွာ သဗ္ဗေ ဒာသေ ဂဟေတွာ ရာဇင်္ဂဏံ ဂန္တွာ ဥပရဝံ အကာသိ။ ရာဇာ ပက္ကောသာပေတွာ “ကိံ ဧတေ”န္တိ ပုစ္ဆိ, တေ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသုံ။

ရာဇာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ဥဘောပိ သေဋ္ဌီ ပက္ကောသာပေတွာ သင်္ခသေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆိ “သစ္စံ ကိရ တယာ မဟာ သေဋ္ဌိ ပီဠိယသေဋ္ဌိဿ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ ဒိန္န”န္တိ? “အာမ, မဟာရာဇ, မမ သဟာယဿ မံ တက္ကေတွာ ရာဇဂဟံ အာဂတဿ န ကေဝလံ ဓနံ, သဗ္ဗံ ဝိဘဝဇာတံ သဝိညာဏကံ အဝိညာဏကံ ဒွေဓာ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ သမ ဘာဂေ အဒါသိ”န္တိ။ ရာဇာ “သစ္စမေတ”န္တိ ပီဠိယသေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဒေဝါ”တိ။ “တယာ ပနဿ တညေဝ တကွေတွာ အာဂတဿ အတ္ထိ ကောစိ သက္ကာရော ဝါ သမ္မာနော ဝါ ကတော”တိ။ သော တုဏှီ အဟောသိ။ အပိ ပန တေ ဧတဿ ပလာပတုမ္ဗမတ္တံ ဒုဿန္တေ ပက္ခိပါပေတွာ အပိတံ အတ္ထီတိ။ တမ္ပိ သုတွာ တုဏှီယေဝ အဟောသိ။ ရာဇာ “ကိံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ တံ ပရိဘာသိတွာ “ဂစ္ဆထ, ပီဠိယသေဋ္ဌိဿ ဃရေ သဗ္ဗံ ဝိဘဝံ သင်္ခသေဋ္ဌိဿ ဒေထာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “မဟာရာဇ, မယှံ ပရသန္တကေန အတ္ထော နတ္ထိ, မယာ ဒိန္နမတ္တမေဝ ပန အပေထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တကံ အပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော

သဗ္ဗံ အတ္တနော ဒိန္နဝိဘဝံ ပဋိလဘိတ္ွာ အာသပရိဂုတော ရာဇဂဟမေဝ ဂန္တွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပီဠိယသေဋ္ဌိ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သင္ခသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၁၃၂] ၂. ဘီရုကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသမ္ပဒာနဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

ကုသလူပဒေသေ ဓိတိယာ ဒဠှာယ စာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အဇပါလနိဂြောဓေ မာရဓီတာနံ ပလောဘနသုတ္တန္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဘဂဝတာ ဟိ အာဒိတော ပဌာယ ဝုတ္တံ –

''ဒဒ္ဒလ္လမာနာ အာဂဉ္ဆုံ၊ တဏှာ စ အရတီ ရဂါ။
တာ တတ္ထ ပနုဒီ သတ္ထာ၊ တူလံ ဘဋ္ဌံဝ မာလုတော''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၆၁)။

ဧဝံ ယာဝ ပရိယောသာနာ တသ္မိံ သုတ္တန္တေ ကထိတေ ကထာလေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မာရဓီတရော အနေကသတာနိပိ ဒိဗ္ဗရူပါနိ မာပေတွာ ပလောဘနတ္ထာယ ဥပသင်္ကမန္တိယော အက္ခီနိပိ ဥမ္မီလေတွာ န ဩလောကေသိ, အဟော ဗုဒ္ဓဗလံ နာမ အစ္ဆရိယ''န္တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ မယှံ သဗ္ဗာသဝေ ခေပေတွာ သဗ္ဗညုတံ သမ္ပတ္တဿ မာရဓီတာနံ အနောလောကနံ နာမ အစ္ဆရိယံ, အဟဉှိ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိဉာဏံ ပရိယေသမာနော သကိလေသကာလေပိ အဘိသင္ခတံ ဒိဗ္ဗရူပံ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ကိလေသဝသေန အနောလောကေတွာဝ ဂန္တွာ မဟာရဇ္ဇံ ပတ္တော''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဘာတိကသတဿ ကနိဋ္ဌော အဟောသီတိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ တက္ကသိလာဇာတကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တဒါ ပန တက္ကသိလာနဂရဝာသီ ဟိ ဗဟိနဂရေ သာလာယံ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိတွာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ အဘိသေကေ ကတေ တက္ကသိလာနဂရဝာသီနော နဂရံ ဒေဝနဂရံ ဝိယ, ရာဇဘဝနဉ္စ ဣန္ဒဘဝနံ ဝိယ အလင်္ကရိံသု။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော နဂရံ ပဝိသိတွာ ရာဇဘဝနေ ဟာသာဒေ မဟာတလေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တံ ရတနဝရပလ္လင်္ကံ အဘိရုယှ ဒေဝရာဇလီလာယ နိသီဒိ, အမစ္စာ စ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယော စ ခတ္တိယကုမာရာ စ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု, ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂါ သောဠသသဟဿနာဋကိတ္ထိယော နစ္စဂီတဝါဒိတကုသလာ ဥတ္တမဝိလာသသမ္ပန္နာ နစ္စဂီတဝါဒိတာနိ ပယောဇေသုံ။ ဂီတဝါဒိတသဒ္ဒေန ရာဇဘဝနံ မေဃတ္ထနိတပူရိတာ မဟာသမုဒ္ဒကုစ္ဆိ ဝိယ ဧကနိန္နာဒံ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ အတ္တနော သိရိသောဘဂ္ဂံ ဩလောကယမာနောဝ စိန္တေသိ ''သစာဟံ တာသံ ယက္ခိနီနံ အဘိသင္ခတံ ဒိဗ္ဗရူပံ ဩလောကေဿံ, ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော အဘဝိဿံ, ဣမံ သိရိသောဘဂ္ဂံ န ဩလောကေဿံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပန ဩဝါဒေ ဌိတဘာဝေန ဣဒံ မယာ သမ္ပတ္တ''န္တိ။ ဧဝဉ္စ ပန စိန္တေတွာ ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၂. ''ကုသလူပဒေသေ ဓိတိယာ ဒဠှာယ စ၊ အနိဝတ္တိတတ္တာ ဘယဘီရုတာယ စ။
န ရက္ခသီနံ ဝသမာဂမိမ္ဟသေ၊ သ သောတ္ထိဘာဝေါ မဟတာ ဘယေန မေ''တိ။

တတ္ထ **ကုသလူပဒေသေ**တိ ကုသလာနံ ဥပဒေသေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဩဝါဒေတိ အတ္ထော။ **ဓိတိယာ ဒဠှာယ စာ**တိ ဒဠှာယ ဓိတိယာ စ, ထိရေန အဗ္ဗောစ္ဆိန္နဝီရိယနိရန္တရဝီရိယေန စာတိ အတ္ထော။ **အနိဝတ္တိတတ္တာ ဘယဘီရုတာယ စာ**တိ ဘယဘီရုတာယ အနိဝတ္တိတတာယ စ။ တတ္ထ **ဘယ**န္တိ စိတ္တုတြာသမတ္တံ ပရိတ္တဘယံ။ **ဘီရုတာ**တိ သရီရကမ္ပနုပ္ပတ္တံ မဟာဘယံ။ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ မဟာသတ္တဿ ''ယက္ခိနီယော နာမေတာ မနုဿခါဒိကာ''တိ ဘေရဝါရမ္မဏံ ဒိသွာပိ နာဟောသိ။ တေနာဟ ''အနိဝတ္တိတတ္တာ ဘယဘီရုတာယ စာ''တိ။ ဘယဘီရုတာယ အဘာဝေနေဝ ဘေရဝါရမ္မဏံ ဒိသွာပိ အနိဝတ္တနဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ **န ရက္ခသီနံ ဝသမာဂမိမ္ဟသေ**တိ ယက္ခကန္တ

တာရေ တာသံ ရက္ခသီနံ ဝသံ န အဂမိမှာ။ ယသ္မာ အမှာကံ ကုသလူပဒေသေ ဓိတိ စ ဒဠှာ အဟောသိ, ဘယဘီရုတာဘာဝေန စ အနိဝတ္တနသဘာဝ အဟုမှာ, တသ္မာ ရက္ခသီနံ ဝသံ န အဂမိမှာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သ သောတ္ထိဘာဝေ မဟတာ ဘယေန မေ**တိ သော မယှံ အယံ အဇ္ဇ မဟတာ ဘယေန ရက္ခသီနံ သန္တိကာ ပတ္တဗ္ဗေန ဒုက္ခဒေါမနဿေန သောတ္ထိဘာဝေ ခေမဘာဝေ ပီတိသောမနဿဘာဝေယေဝ ဇာတောတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဣမာယ ကထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “အဟံ တေန သမယေန တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ရဇ္ဇပ္ပတ္တကုမာရော အဟောသိ”န္တိ။

ဘီရုကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၃၃] ၃. ဃတာသနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ခေမံ ယဟိန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘိက္ခု သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ ဧကံ ဂါမကံ ဥပနိဿာယ အရညသေနာသနေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ။ တဿ ပဌမမာသေယေဝ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌဿ ပဏ္ဏသာလာ ဈာယိတ္ထ။ သော ဝသနဋ္ဌာနာဘာဝေန ကိလမန္တော ဥပဋ္ဌာကာနံ အာစိက္ခိ။ တေ “ဟောတု, ဘန္တေ, ပဏ္ဏသာလံ ကရိဿာမ, ကသာမ တာဝ, ဝပာမ တာဝ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ တေမာသံ ဝီတိနာမေသုံ။ သော သေနာသနသပ္ပါယာဘာဝေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မတ္ထကံ ပါပေတုံ နာသက္ခိ။ သော နိမိတ္တမတ္တမ္ပိ အနုပ္ပါဒေတွာ ဝုတ္ထဝဿော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကိံ နု ခော တေ, ဘိက္ခု, ကမ္မဋ္ဌာနံ သပ္ပါယံ ဇာတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အသပ္ပါယဘာဝံ ကထေသိ။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေ ခော, ဘိက္ခု, တိရစ္ဆာနာပိ အတ္တနော သပ္ပါယာသပ္ပါယံ ဉတွာ သပ္ပါယကာလေ ဝသိတွာ အသပ္ပါယကာလေ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဟာယ အညတ္ထ အဂမံသု, တွံ ကသ္မာ အတ္တနော သပ္ပါယာသပ္ပါယံ န အညာသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော သကုဏရာဇာ ဟုတွာ ဧကသ္မိံ အရညာယတနေ ဇာတဿရတီရေ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နံ ဗဟလပတ္တပလာသံ မဟာရုက္ခံ ဥပနိဿာယ သပရိဝါရော ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဗဟူ သကုဏာ တဿ ရုက္ခဿ ဥဒကမတ္ထကေ ပတ္ထဋသာခါသု ဝသန္တာ သရီရဝဠဉ္ဇံ ဥဒကေ ပါတေန္တိ။ တသ္မိဉ္စ ဇာတဿရေ စဏ္ဍော နာဂရာဇာ ဝသတိ။ တဿ ဧတဒဟောသိ “ဣမေ သကုဏာ မယှံ နိဝါသေ ဇာတဿရေ သရီရဝဠဉ္ဇံ ပါတေန္တိ, ယံနူနာဟံ ဥဒကတော အဂ္ဂိံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ရုက္ခံ ဈာပေတွာ ဧတေ ပလာပေယျ”န္တိ။ သော ကုဒ္ဓမာနသော ရတ္တိဘာဂေ သဗ္ဗေသံ သကုဏာနံ သန္နိပတိတွာ ရုက္ခသာခါသု နိပန္နကာလေ ပဌမံ တာဝ ဥဒ္ဓနာရောပိတံ ဝိယ ဥဒကံ ပက္ကုထာပေတွာ ဒုတိယဝါရေ ဓူမံ ဥဋ္ဌာပေတွာ တတိယဝါရေ တာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏံ ဇာလံ ဥဋ္ဌာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥဒကတော ဇာလံ ဥဋ္ဌဟမာနံ ဒိသွာ “ဘော, သကုဏာ, အဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တံ နာမ ဥဒကေန နိဗ္ဗာပေန္တိ, ဣဒါနိ ပန ဥဒကမေဝ အာဒိတ္တံ။ န သက္ကာ အမှေဟိ ဣဓ ဝသိတုံ, အညတ္ထ ဂမိဿာမာ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၃. “ခေမံ ယဟိံ တတ္ထ အရီ ဥဒီရိတော၊ ဒကဿ မဇ္ဈေ ဇလတေ ဃတာသနော။
န အဇ္ဇ ဝါသော မဟိယာ မဟီရုဟေ၊ ဒိသာ ဘဇဝှော သရဏာဇ္ဇ နော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **ခေမံ ယဟိံ တတ္ထ အရီ ဥဒီရိတော**တိ ယသ္မိံ ဥဒကပိဋ္ဌေ ခေမဘာဝေ နိဗ္ဘယဘာဝေ, တသ္မိံ အတ္တပစ္စတ္ထိကော သပတ္တော ဥဋ္ဌိတော။ **ဒကဿ**တိ ဥဒကဿ။ **ဃတာသနော**တိ အဂ္ဂိ။ သော ဟိ ဃတံ အသ္နာတိ, တသ္မာ “ဃတာသနော”တိ ဝုစ္စတိ။ **န အဇ္ဇ ဝါသော**တိ အဇ္ဇ နော ဝါသော နတ္ထိ။ **မဟိယာ မဟီရုဟေ**တိ မဟိရုဟော ဝုစ္စတိ ရုက္ခော, တသ္မိံ ဣမိဿာ မဟိယာ ဇာတေ ရုက္ခေတိ အတ္ထော။ **ဒိသာ ဘဇဝှော**တိ ဒိသာ ဘဇထ ဂစ္ဆထ။ **သရဏာဇ္ဇ နော ဘယ**န္တိ အဇ္ဇ အမှာကံ သရဏတော ဘယံ ဇာတံ, ပဋိသရဏဋ္ဌာနတော ဘယံ ဥပ္ပန္နန္တိ အတ္ထော။

ဇဝံ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဝစနကရေ သကုဏေ အာအယ ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တ
တဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ ဌိတသကုဏာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ
သော ဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနကရာ သကုဏာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟေသုံ, သကုဏရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဃတာသနဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၃၄] ၄. ဈာနသောဓနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေ သညိနောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သင်္ကဿနဂရဒွါရေ အတ္တနာ သံခိတ္တေန ပုစ္ဆိတပဉ္ဟ
ဿ ဓမ္မသေနာပတိနော ဝိတ္ထာရဗျာကရဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တတြိဒံ အတီတဝတ္ထု – အတီတေ ကိရ ဗာရာဏ
သိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညာယတနေ ကာလံ ကရောန္တော အန္တေဝါသိကေဟိ ပု
စ္ဆိတော ''နေဝသညီနာသညီ''တိ အာဟ။ပေ.။ တာပသာ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ ကထံ န ဂဏှိံသု။ ဗောဓိသတ္တော
အာဘဿရတော အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၄.''ယေ သညိနော တေပိ ဒုဂ္ဂတာ၊ ယေပိ အသညိနော တေပိ ဒုဂ္ဂတာ။
ဧတံ ဥဘယံ ဝိဝဇ္ဇယ၊ တံ သမာပတ္တိသုခံ အနင်္ဂဏ''န္တိ။

တတ္ထ **ယေ သညိနော**တိ ဌပေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနလာဘိနော အဝသေသေ သစိတ္တကသတ္တေ ဒ
ဿေတိ။ **တေပိ ဒုဂ္ဂတာ** တိ တဿာ သမာပတ္တိယာ အလာဘတော တေပိ ဒုဂ္ဂတာ နာမ။ **ယေပိ အသညိနော**တိ အသ
ညဘဝေ နိဗ္ဗတ္တေ အစိတ္တကသတ္တေ ဒဿေတိ။ **တေပိ ဒုဂ္ဂတာ** တိ တေပိ ဣမိဿာယေဝ သမာပတ္တိယာ
အလာဘတော ဒုဂ္ဂတာယေဝ နာမ။ **ဧတံ ဥဘယံ ဝိဝဇ္ဇယာ** တိ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ သညိဘဝဉ္စ အသညိဘဝဉ္စ ဝိဝဇ္ဇယ ပဇ
ဟာတိ အန္တေဝါသိကံ ဩဝဒတိ။ **တံ သမာပတ္တိသုခံ အနင်္ဂဏ** န္တိ တံ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိလာဘိ
နော သန္တဋ္ဌေန ''သုခ''န္တိ သင်္ခံ ဂတံ ဈာနသုခံ အနင်္ဂဏံ နိဒ္ဒောသံ ဗလဝစိတ္တေကဂ္ဂတာသဘာဝေနေပိ တံ အနင်္ဂ
ဏံ နာမ ဇာတံ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အန္တေဝါသိကဿ ဂုဏံ ကထေတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ အဂမာသိ။
တဒါ သေသတာပသာ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ သဒ္ဒဟိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော သာရိပုတ္တော,
မဟာဗြဟ္မာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဈာနသောဓနဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၃၅] ၅. စန္ဒာဘဇာတကဝဏ္ဏနာ

စန္ဒာဘန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သင်္ကဿနဂရဒွါရေ ထေရဿေဝ ပဉ္ဟဗျာကရဏံ အာရ
ဗ္ဘ ကထေသိ။ အတီတေ ကိရ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညာယတနေ ကာ
လံ ကရောန္တော အန္တေဝါသိကေဟိ ပုစ္ဆိတော ''စန္ဒာဘံ သူရိယာဘ''န္တိ ဝတွာ အာဘဿရေ နိဗ္ဗတ္တော။ တာ
ပသာ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ န သဒ္ဒဟိံသု။ ဗောဓိသတ္တော အာဘဿရတော အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌိတော ဣမံ
ဂါထမာဟ –

၁၃၅.''စန္ဒာဘံ သူရိယာဘဉ္စ၊ ယောဓ ပညာယ ဂါဓတိ။
အဝိတက္ကေန ဈာနေန၊ ဟောတိ အာဘဿရူပဂေါ''တိ။

တတ္ထ **စန္ဒာဘန္တိ** ဩဒါတကသိဏံ ဒဿေတိ။ **သူရိယာဘန္တိ** ပီတကသိဏံ။ **ယောဓ ပညာယ ကဓတီ**တိ ယော ပုဂ္ဂလော ဣဓ သတ္တလောကေ ဣဒံ ကသိဏဒွယံ ပညာယ ကဓတိ, အာရမ္မဏံ ကတွာ အနုပဝိသတိ, တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌဟတိ ။ အထ တ **စန္ဒာဘံ သူရိယာဘဉ္စ, ယောဓ ပညာယ ကဓတီ** တိ ယတ္ထကံ ဌာနံ စန္ဒာဘာ စ သူရိယာဘာ စ ပတ္ထဍ္ဎာ, တတ္ထကေ ဌာနေ ပဋိဘာဂကသိဏံ ဝဍ္ဎေတွာ တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေန္တော ဥဘယမ္ပေတံ အာဘံ ပညာယ ကဓတိ နာမ။ တသ္မာ အယမ္ပေတ္ထ အတ္ထောယေဝ။ **အဝိတက္ကေန ဈာနေန, ဟောတိ အာဘဿရူပကေ**တိ သော ပုဂ္ဂလော တထာ ကတွာ ပဋိလဒ္ဓေန ဒုတိယေန ဈာနေန အာဘဿရဗြဟ္မလောကူပကော ဟောတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တာပသေ ဗောဓေတွာ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကဿ ဂုဏံ ကထေတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော သာရိပုတ္တော, မဟာဗြဟ္မာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စန္ဒာဘဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၃၆] ၆. သုဝဏ္ဏဟံသဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ လဒ္ဓံ တေန တုဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ထုလ္လနန္ဒံ ဘိက္ခုနိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယဉှိ အညတရော ဥပါသကော ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ လသုဏေန ပဝါရေတွာ ခေတ္တပါလံ အာဏာပေသိ “သစေ ဘိက္ခုနိယော အာဂစ္ဆန္တိ, ဧကေကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဒွေဝ တယော ဘဏ္ဍိကေ ဒေဟီ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနိယော တဿ ဂေဟမ္ပိ ခေတ္တမ္ပိ လသုဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ။ အထေကသ္မိံ ဥဿဝဒိဝသေ တဿ ဂေဟေ လသုဏံ ပရိက္ခယံ အဂမာသိ။ ထုလ္လနန္ဒာ ဘိက္ခုနီ သပရိဝါရာ ဂေဟံ ဂန္တွာ “လသုဏေနာဝုသော အတ္ထော”တိ ဝတွာ “နတ္ထယ္ယေ, ယထာဘတံ လသုဏံ ပရိက္ခီဏံ, ခေတ္တံ ဂစ္ဆထာ”တိ ဝုတ္တာ ခေတ္တံ ဂန္တွာ န မတ္တံ ဇာနိတွာ လသုဏံ အာဟရာပေသိ။ ခေတ္တပါလော ဥဇ္ဈာယိ “ကထဉှိ နာမ ဘိက္ခုနိယော န မတ္တံ ဇာနိတွာ လသုဏံ ဟရာပေဿန္တီ”တိ? တဿ ကထံ သုတွာ ယာ တာ ဘိက္ခုနိယော အပ္ပိစ္ဆာ, တာပိ, တာသံ သုတွာ ဘိက္ခူပိ, ဥဇ္ဈာယိံသု။ ဥဇ္ဈာယိတွာ စ ပန ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ ထုလ္လနန္ဒံ ဘိက္ခုနိံ ဂရဟိတွာ “ဘိက္ခဝေ, မဟိစ္ဆော ပုဂ္ဂလော နာမ ဝိဇာတမာတုယာပိ အပ္ပိယော ဟောတိ အမနာပေါ, အပ္ပသန္နေ ပသာဒေတုံ, ပသန္နာနံ ဝါ ဘိယ္ယောသော မတ္တာယ ပသာဒံ ဇနေတုံ, အနုပ္ပန္နံ ဝါ လာဘံ ဥပ္ပါဒေတုံ, ဥပ္ပန္နံ ဝါ ပန လာဘံ ထိရံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ အပ္ပိစ္ဆော ပန ပုဂ္ဂလော အပ္ပသန္နေ ပသာဒေတုံ, ပသန္နာနံ ဝါ ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ ပသာဒံ ဇနေတုံ, အနုပ္ပန္နံ ဝါ လာဘံ ဥပ္ပါဒေတုံ, ဥပ္ပန္နံ ဝါ ပန လာဘံ ထိရံ ကာတုံ သက္ကောတီ”တိအာဒိနာ နယေန ဘိက္ခူနံ တဒနုစ္ဆဝိကံ ဓမ္မံ ကထေတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ထုလ္လနန္ဒာ ဣဒါနေဝ မဟိစ္ဆာ, ပုဗ္ဗေပိ မဟိစ္ဆာယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ သမာနဇာတိကာ ကုလာ ပဇာပတိံ အာဟရိံသု။ တဿာ နန္ဒာ နန္ဒာဝတီ သုန္ဒရီနန္ဒာတိ တိဿော ဓီတရော အဟေသုံ။ တာသု ပတိကုလံ အဂတာသုယေဝ ဗောဓိသတ္တော ကာလံ ကတွာ သုဝဏ္ဏဟံသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ, ဇာတိဿရဉာဏဉ္စဿ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော သုဝဏ္ဏသဉ္ဆန္နံ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ မဟန္တံ အတ္တဘာဝံ ဒိသွာ “ကုတော နု ခေါ စဝိတွာ အဟံ ဣဓူပပန္နော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “မနုဿလောကတော”တိ ဉတွာ ပုန “ကထံ နု ခေါ မေ ဗြာဟ္မဏီ စ ဓီတရော စ ဇီဝန္တီ”တိ ဥပဓာရေန္တော “ပရေသံ ဘတိံ ကတွာ ကိစ္ဆေန ဇီဝန္တီ”တိ ဉတွာ စိန္တေသိ “မယှံ သရီရေ သောဝဏ္ဏမယာနိ ပတ္တာနိ ကောဋ္ဋနဃဋ္ဋနခမာနိ, ဣတော တာသံ ဧကေကံ ပတ္တံ ဒဿာမိ, တေန မေ ပဇာပတိ စ ဓီတရော စ သုခံ ဇီဝိဿန္တီ”တိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိဝံသကောဋိယံ နိလီယိ, ဗြာဟ္မဏီ စ ဓီတရော စ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ “ကုတော အာဂတောသိ, သာမီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “အဟံ တုမှာကံ ပိတာ ကာလံ ကတွာ သုဝဏ္ဏဟံသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော တုမှေ ဒဋ္ဌုံ အာဂတော။ ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှာကံ ပရေသံ ဘတိံ ကတွာ ဒုက္ခဇီဝိကာယ ဇီဝနကိစ္စံ နတ္ထိ, အဟံ ဝေါ ဧကေကံ ပတ္တံ ဒဿာမိ, တံ ဝိက္ကိဏိတွာ သုခေန ဇီဝထာ”တိ ဧကံ ပတ္တံ ဒတွာ အဂမာသိ။ သော ဧတေနေဝ နိယာမေန အန္တရန္တရာ အာဂန္တွာ ဧကေကံ ပတ္တံ ဒေတိ, ဗြာဟ္မဏီ စ ဓီတရော စ အဍ္ဎာ သုခိတာ အဟေသုံ။

အထေကဒိဝသံ သာ ဗြာဟ္မဏီ ဓီတရော အာမန္တေသိ “အမ္မာ, တိရစ္ဆာနာနံ နာမ စိတ္တံ ဒုဇ္ဇာနံ။ ကဒါစိ ဝေါ ပိတာ ဣဓ နာဂစ္ဆေယျ, ဣဒါနိဿ အာဂတကာလေ သဗ္ဗာနိ ပတ္တာနိပိ လုဉ္စိတွာ ဂဏှာမာ”တိ။ တာ “ဧဝံ နော ပိတာ ကိလမိဿတီ”တိ န သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ ဗြာဟ္မဏီ ပန မဟိစ္ဆတာယ ပုန ဧကဒိဝသံ သုဝဏ္ဏဟံသရာဇဿ အာဂတကာလေ “ဧဟိ တာဝ, သာမီ”တိ ဝတွာ တံ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတံ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ သဗ္ဗပတ္တာနိ လုဉ္စိ။ တာနိ ပန ဗောဓိသတ္တဿ ရုစိံ ဝိနာ ဗလက္ကာရေန ဂဟိတတ္တာ သဗ္ဗာနိ ဗကပတ္တသဒိသာနိ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော ပက္ခေ ပသာရေတွာ ဂန္တုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ သာ မဟာစာဋိယံ ပက္ခိပိတွာ ပောသေသိ။ တဿ ပုန ဥဋ္ဌဟန္တာနိ ပတ္တာနိ သေတာနိ သမ္ပဇ္ဇိံသု။ သော သဉ္ဇာတပတ္တော ဥပ္ပတိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တွာ န ပုန အာဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ထုလ္လနန္ဒာ ဣဒါနေဝ မဟိစ္ဆာ, ပုဗ္ဗေပိ မဟိစ္ဆာယေဝ, မဟိစ္ဆတာယ စ ပန သုဝဏ္ဏမှာ ပရိဟီနာ။ ဣဒါနိ ပန အတ္တနော မဟိစ္ဆတာယ ဧဝ လသုဏမှာပိ ပရိဟာယိဿတိ, တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ လသုဏံ ခါဒိတုံ န လဘိဿတိ။ ယထာ စ ထုလ္လနန္ဒာ, ဧဝံ တံ နိဿာယ သေသ ဘိက္ခုနိယောပိ။ တသ္မာ ဗဟုံ လဘိတွာပိ ပမာဏမေဝ ဇာနိတဗ္ဗံ, အပ္ပံ လဘိတွာ ပန ယထာလဒ္ဓေနေဝ သန္တောသော ကာတဗ္ဗော, ဥတ္တရိ န ပတ္ထေတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၆. “ယံ လဒ္ဓံ တေန တုဋ္ဌဗ္ဗံ, အတိလောဘော ဟိ ပါပကော။
ဟံသရာဇံ ဂဟေတွာန, သုဝဏ္ဏာ ပရိဟာယထာ”တိ။

တတ္ထ **တုဋ္ဌဗ္ဗ**န္တိ တုဿိတဗ္ဗံ။

ဣဒံ ပန ဝတွာ သတ္ထာ အနေကပရိယာယေန ဂရဟိတွာ “ယာ ပန ဘိက္ခုနီ လသုဏံ ခါဒေယျ, ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၇၉၄) သိက္ခာပဒံ ပညပေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗြာဟ္မဏီ အယံ ထုလ္လနန္ဒာ အဟောသိ, တိဿော ဓီတရော ဣဒါနိ တိဿော ဘဂိနိယော, သုဝဏ္ဏဟံသရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုဝဏ္ဏဟံသဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၃၇] ၇. ဗဗ္ဗုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယတ္ထေကော လဘတေ ဗဗ္ဗု တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကာဏမာတုသိက္ခာပဒံ (ပါစိ. ၂၃၀ အာဒယော) အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယဉှိ ကာဏမာတာ နာမ ဓီတုဝသေန ပါကဋနာမာ ဥပါသိကာ အဟောသိ သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ။ သာ ဓီတရံ ကာဏံ အညတရသ္မိံ ဂါမကေ သမာနဇာတိကဿ ကုလဿ အဒါသိ။ ကာဏာ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန မာတု ဃရံ အဂမာသိ။ အထဿာ သာမိကော ကတိပါဟစ္စယေန ဒူတံ ပါဟေသိ “အာဂစ္ဆတု ကာဏာ, ဣစ္ဆာမိ ကာဏာယ အာဂမန”န္တိ။ ကာဏာ ဒူတဿ ဝစနံ သုတွာ “အမ္မ, ဂမိဿာမီ”တိ မာတရံ အာပုစ္ဆိ။ ကာဏမာတာ “ဧတ္တကံ ကာလံ ဝသိတွာ ကထံ တုစ္ဆဟတ္ထာဝ ဂမိဿသီ”တိ ပူဝံ ပစိ။ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဧကော ပိဏ္ဍစာရိကော ဘိက္ခု တဿာ နိဝေသနံ အဂမာသိ, ဥပါသိကာ တံ နိသီဒါပေတွာ ပတ္တပူရံ ပူဝံ အဒါသိ။ သော ဘိက္ခု နိက္ခမိတွာ အညဿ အာစိက္ခိ, တဿပိ တထေဝ အဒါသိ။ သောပိ နိက္ခမိတွာ အညဿ အာစိက္ခိ, တဿပိ တထေဝါတိ ဧဝံ စတုန္နံ ဇနာနံ အဒါသိ ။ ယထာပဋိယတ္တံ ပူဝံ ပရိက္ခယံ အဂမာသိ, ကာဏာယ ဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇိ။ အထဿာ သာမိကော ဒုတိယမ္ပိ, တတိယမ္ပိ ဒူတံ ပါဟေသိ။ တတိယံ ပါဟေန္တော စ “သစေ ကာဏာ နာဂစ္ဆိဿတိ, အဟံ အညံ ပဇာပတိံ အာနေဿာမီ”တိ ပါဟေသိ။ တယောပိ ဝါရေ တေနေဝ ဥပါယေန ဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇိ, ကာဏာယ သာမိကော အညံ ပဇာပတိံ အာနေသိ။ ကာဏာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ရောဒမာနာ အဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကာဏမာတာယ နိဝေသနံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ ကာဏမာတရံ ပုစ္ဆိ “ကိဿာယံ ကာဏာ ရောဒတီ”တိ? “ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ”တိ စ သုတွာ ကာဏမာတရံ သမဿာသေတွာ ဓမ္မိံ ကထံ ကထေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ အထ တေသံ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ တယော ဝါရေ ယထာပဋိယတ္တပူဝံ ဂဟေတွာ ကာဏာယ ဂမနဿ ဥပစ္ဆိန္နဘာဝော ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, စတူဟိ နာမ ဘိက္ခူဟိ

တယော တရေ ကာဏမာတာယ ပက္ကပူဝံ ခါဒိတွာ ကာဏာယ ဂမနန္တရာယံ ကတွာ သာမိကေန ပရိစ္စတ္တံ ဓီတရံ နိဿာယ မဟာဥပါသိကာယ အောမနဿံ ဥပ္ပာဒိတ”န္တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ တေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ကာဏမာတာယ သန္တကံ ခါဒိတွာ တဿာ အောမနဿံ ဥပ္ပာဒေသုံ, ပုဗ္ဗေပိ ဥပ္ပာဒေသုံယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပါသာဏကောဋ္ဋကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပရိယောဒါတသိပ္ပော အဟောသိ။ ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ နိဂမေ ဧကော မဟာဝိဘဝော သေဋ္ဌိ အဟောသိ, တဿ နိဓာနဂတာယေဝ စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော အဟေသုံ။ အထဿ ဘရိယာ ကာလံ ကတွာ ဓနသိနေဟေန ဂန္တွာ ဓနပိဋ္ဌိယံ မူသိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဧဝံ အနုက္ကမေန သဗ္ဗမ္ပိ တံ ကုလံ အဗ္ဘတ္ထံ အဂမာသိ, ဝံသော ဥပစ္ဆိဇ္ဇိ။ သော ဂါမောပိ ဆဍ္ဍိတော အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ အဂမာသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ ပုရာဏဂါမဋ္ဌာနေ ပါသာဏေ ဥပ္ပာဋေတွာ ကောဋ္ဋေတိ။ အထ သာ မူသိကာ ဂောစရာယ စရမာနာ ဗောဓိသတ္တံ ပုနပ္ပုနံ ပဿန္တီ ဥပ္ပန္နသိနေဟာ ဟုတွာ စိန္တေသိ “မယှံ ဓနံ ဗဟု နိက္ကာရဏေန နဿိဿတိ, ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ဣဒံ ဓနံ ဒတွာ မံသံ ဝိက္ကိဏာပေတွာ ခါဒိဿာမီ”တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ဧကံ ကဟာပဏံ မုခေန ဍံသိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော တံ ဒိသွာ ပိယဝါစာယ သမာလပန္တော “ကိံ နု ခော, အမ္မ, ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ အာဂတာသီ”တိ အာဟ။ တာတ, ဣမံ ဂဟေတွာ အတ္တနာပိ ပရိဘုဉ္ဇ, မယှမ္ပိ မံသံ အာဟရာတိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကဟာပဏံ အာဒာယ ဃရံ ဂန္တွာ ဧကေန မာသကေန မံသံ ကိဏိတွာ အာဟရိတွာ တဿာ အဒါသိ။ သာ တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော နိဝါသဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ယထာရုစိယာ ခါဒိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တဿ ကဟာပဏံ ဒေတိ, သောပိ တဿာ မံသံ အာဟရတိ။

အထေကဒိဝသံ တံ မူသိကံ ဗိဠာရော အဂ္ဂဟေသိ။ အထ နံ သာ ဧဝမာဟ “မာ, သမ္မ, မံ မာရေသီ”တိ။ ကိံကာရဏာ န မာရေဿာမိ? အဟဉှိ ဆာတော မံသံ ခါဒိတုကာမော, န သက္ကာ မယာ န မာရေတုန္တိ။ ကိံ ပန ဧကဒိဝသမေဝ မံသံ ခါဒိတုကာမောသိ, ဥဒါဟု နိစ္စကာလန္တိ? “လဘမာနော နိစ္စကာလမ္ပိ ခါဒိတုကာမောမှီ”တိ။ “ယဒိ ဧဝံ အဟံ တေ နိစ္စကာလံ မံသံ ဒဿာမိ, ဝိဿဇ္ဇေဟိ မ”န္တိ။ အထ နံ ဗိဠာရော “တေန ဟိ အပ္ပမတ္တာ ဟောဟီ”တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ အတ္တနော အာဘတံ မံသံ ဒွေဓာ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကံ ဗိဠာရဿ ဒေတိ, ဧကံ သယံ ခါဒတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ အညောပိ ဗိဠာရော အဂ္ဂဟေသိ, တမ္ပိ တထေဝ သညာပေတွာ အတ္တာနံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ခါဒန္တိ။ ပုန အညော အဂ္ဂဟေသိ, တမ္ပိ တထေဝ သညာပေတွာ အတ္တာနံ မောစာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ခါဒန္တိ။ ပုန အညော အဂ္ဂဟေသိ, တမ္ပိ တထေဝ သညာပေတွာ အတ္တာနံ မောစာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ခါဒန္တိ။ သာ ပဉ္စမံ ကောဋ္ဌာသံ ခါဒမာနာ အပ္ပာဟာရတာယ ကိလန္တာ ကိသာ အဟောသိ အပ္ပမံသလောဟိတာ

ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ “အမ္မ, ကသ္မာ မိလာတာသီ”တိ ဝတွာ “ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ”တိ ဝုတ္တေ “တွံ ဧတ္တကံ ကာလံ ကသ္မာ မယှံ နာစိက္ခိ, အဟမေတ္ထ ကာတဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီ”တိ တံ သမဿာသေတွာ သုဒ္ဓဖလိကပါသာဏေန ဂုဟံ ကတွာ အာဟရိတွာ “အမ္မ, တွံ ဣမံ ဂုဟံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိတွာ အာဂတာဂတာနံ ဖရုသာဟိ ဝါစာဟိ သန္တဇ္ဇေယျာသီ”တိ အာဟ။ သာ ဂုဟံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ။ အထေကော ဗိဠာရော အာဂန္တွာ “ဒေဟိ, အဇ္ဇ မေ မံသ”န္တိ အာဟ။ အထ နံ မူသိကာ “အရေ, ဒုဋ္ဌဗိဠာရ, ကိံ တေ အဟံ မံသဟာရိကာ, အတ္တနော ပုတ္တာနံ မံသံ ခါဒါ”တိ တဇ္ဇေသိ။ ဗိဠာရော ဖလိကဂုဟာယ နိပန္နဘာဝံ အဇာနန္တော ကောဓဝသေန မူသိကံ ဂဏှိဿာမီ”တိ သဟသာဝ ပက္ခန္ဒိတွာ ဟဒယေန ဖလိကဂုဟာယံ ပဟရိ။ တာဝဒေဝဿ ဟဒယံ ဘိဇ္ဇိ, အက္ခီနိ နိက္ခမနာကာရပ္ပတ္တာနိ ဇာတာနိ။ သော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ ဧကမန္တံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ပတိ။ ဧတေနူပါယေန အပရောပိ အပရောပီတိ စတ္တာရောပိ ဇနာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ မူသိကာ နိဗ္ဘယာ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဒေဝသိကံ ဒွေ တယော ကဟာပဏေ ဒေတိ။ ဧဝံ အနုက္ကမေန သဗ္ဗမ္ပိ ဓနံ ဗောဓိသတ္တဿေဝ အဒါသိ။ တေ ဥဘောပိ ယာဝဇီဝံ မေတ္တိံ အဘိန္ဒိတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၇. ‘‘ယတ္ထေကော လဘတေ ဗဗ္ဗု၊ ဒုတိယော တတ္ထ ဇာယတိ။
တတိယော စ စတုတ္ထော စ၊ ဣဒံ တေ ဗဗ္ဗုကာ ဗိလ’’န္တိ။

တတ္ထ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ ဌာနေ။ **ဗဗ္ဗူ** တိ ဗိဠာရော။ **ဒုတိယော တတ္ထ ဇာယတီ** တိ ယတ္ထ ဧကော မူသိကံ တ မံ သံ တ လဘတိ, ဒုတိယောပိ တတ္ထ ဗိဠာရော ဇာယတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တထာ တတိယော စ စတုတ္ထော စ။ ဧဝံ တေ တအ စ တ္တာရော ဗိဠာရာ အဟေသုံ။ ဟုတွာ စ ပန ဒိဝသေ ဒိဝသေ မံသံ ခာဒန္တာ တေ ဗဗ္ဗုကာ ဣဒံ ဖလိကမယံ ဗိလံ ဥရေန ပ ဟရိတွာ သဗ္ဗေပိ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တအ စတ္တာရော ဗိဠာရာ စတ္တာရော ဘိ က္ခူ အဟေသုံ, မူသိကာ ကာဏမာတာ, ဟသာဏကောဋ္ဌကမဏိကာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

[၁၃၈] ၈. ဂောဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗဗ္ဗုဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

ကိံ တေ ဇဋာဟိ ဒုမ္မေဓ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စု ပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတသဒိသမေဝ။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂောဓယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တအ ဧကော ပဉ္စာဘိညော ဥဂ္ဂတပေ တာပသော ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ နိဿာယ အရညာယတနေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝ သတိ, ကမတသိနော တာပသံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ စင်္ကမနကောဋိယံ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကေ ဝသတိ, ဝသန္တော စ ပန ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဒွေ တယော တရေ တာပသံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မူပသံဟိတံ အတ္ထူပသံဟိ တဉ္စ ဝစနံ သုတွာ တာပသံ ဝန္ဒိတွာ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ အပရဘာဂေ တာပသော ကမတသိနော အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကာမိ။ ပက္ကမန္တေ စ ပန တသ္မိံ သီလဝတာမပန္နေ တာပသေ အညော ကူဋတာပသော အာဂန္တွာ တသ္မိံ အသ္ သမပဒေ တသံ ကပ္ပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ‘‘အယမ္ပိ သီလတ’’တိ သလ္လက္ခေတွာ ပုရိမနယေနေဝ တဿ သန္တိ ကံ အဂမာသိ။

အထေကဒိဝသံ နိဒာဃသမယေ အကာလမေဃေ ဝုဋ္ဌေ ဝမ္မိကေဟိ မက္ခိကာ နိက္ခမိံသု, တာသံ ခာဒနတ္ထံ ဂောဓာ အာဟိဏ္ဍိံသု။ ကမတသိနော နိက္ခမိတွာ မက္ခိကာခာဒကာ ဂောဓာ ဂဟေတွာ သိနိဒ္ဓသမ္ဘာရသံယုတ္တံ အမ္ဗိလာနမ္ဗိ လံ ဂောဓမံသံ သမ္ပာဒေတွာ တာပသဿ အဒံသု။ တာပသော ဂောဓမံသံ ခာဒိတွာ ရသတဏှာယ ဗဒ္ဓော ‘‘ဣဒံ မံ သံ အတိမဓုရံ, ကိဿ မံသံ နာမေတ’’န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဂောဓမံသ’’န္တိ သုတွာ ‘‘မမ သန္တိကံ မဟာဂောဓာ အာဂစ္ ဆတိ, တံ မာရေတွာ မံသံ ခာဒိဿာမီ’’တိ စိန္တေသိ။ စိန္တေတွာ စ ပန ဘာဇနဉ္စ သပ္ပိလောဏာဒီနိ စ အာဟရာပေ တွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ မုဂ္ဂရမာဒာယ ကာသာဝေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပဏ္ဏသာလာဒွာရေ ဗောဓိသတ္တဿ အာဂမနံ ဩလောကယမာနော ဥပသန္တူပသန္တော ဝိယ ဟုတွာ နိသီဒိ ဗောဓိသတ္တော သာယနှသမယေ ‘‘တာပသ ဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ’’တိ နိက္ခမိတွာ ဥပသင်္ကမန္တောဝ တဿ ဣန္ဒြိယဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ ‘‘နာယံ တာပသော အညေသု ဒိဝသေသု နိသီဒနာကာရေန နိသိန္နော, အဇ္ဇေသ မံ ဩလောကေန္တောပိ ဒုဋ္ဌိန္ဒြိယော ဟုတွာ ဩလောကေတိ, ပရိဂ္ဂဏှိဿာမိ န’’န္တိ။ သော တာပသဿ ဟေဋ္ဌာဝါတေ ဌတွာ ဂောဓမံသဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ‘‘ဣမိနာ ကူဋတာပသေန အဇ္ဇ ဂောဓမံသံ ခာဒိတံ ဘဝိဿတိ, တေနေသ ရသတဏှာယ ဗဒ္ဓော အဇ္ဇ မံ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပသင်္ကမန္တံ မုဂ္ဂရေန ပဟရိတွာ မံသံ ပစိတွာ ခာဒိတုကာမော ဘဝိဿတီ’’တိ တဿ သန္တိကံ အနုပ ဂန္တွာဝ ပဋိက္ကမိတွာ ဝိစရတိ။

တာပသော ဗောဓိသတ္တဿ အနာဂမနဘာဝံ ဉတွာ ‘‘ဣမိနာ ‘အယံ မံ ပဟရိတုကာမော’တိ ဉာတံ ဘဝိဿတိ, တေန ကာရဏေန နာဂစ္ဆတိ, အနာဂစ္ဆန္တဿာပိဿ ကုတော မုတ္တိ’’တိ မုဂ္ဂရံ နီဟရိတွာ ခိပိ။ သော တဿ အဂ္ဂနင်္ဂုဋ္ဌမေဝ အာသာဒေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဝေဂေန ဝမ္မိကံ ပဝိသိတွာ အညေန ဆိဒ္ဒေန သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ‘‘အ မ္ဘော ကူဋဇဋိလ, အဟံ တဝ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမန္တော ‘သီလဝါ’တိ သညာယ ဥပသင်္ကမိံ, ဣဒာနိ ပန တေ မယာ ကူ

ဠ္ဌာဘာတေ ဉာတော, တာဒိသဿ မဟာစောရဿ ကိံ ဣတ္ထိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂေနာ''တိ ဝတွာ တံ ဂရဟန္တော ဣမံ ကထ မာဟ –

၁၃၈. ''ကိံ တေ ဇဋာဟိ ဒုမ္မေဓ၊ ကိံ တေ အဇိနသာဋိယာ။
အဗ္ဘန္တရံ တေ ဂဟနံ၊ ဗာဟိရံ ပရိမဇ္ဇသီ''တိ။

တတ္ထ **ကိံ တေ ဇဋာဟိ ဒုမ္မေဓ** တိ အမ္ဘော ဒုမ္မေဓ, နိပ္ပည တော ပဗ္ဗဇိတေန ဓာရေတဗ္ဗာ ဇဋာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏ ရဟိတဿ ကိံ တေ တာဟိ ဇဋာဟီတိ အတ္ထော။ **ကိံ တေ အဇိနသာဋိယာ**တိ အဇိနသာဋိယာ အနုစ္ဆဝိကဿ သံဝရ ဿ အဘာဝကာလတော ပဋ္ဌာယ ကိံ တေ အဇိနသာဋိယာ။ **အဗ္ဘန္တရံ တေ ဂဟန** န္တိ တဝ အဗ္ဘန္တရံ ဟဒယံ ရာဂ ဒောသမောဟဂဟနေန ဂဟနံ ပဋိစ္ဆန္နံ။ **ဗာဟိရံ ပရိမဇ္ဇသီ** တိ သော တွံ အဗ္ဘန္တရေ ဂဟနေ နှာနာဒီဟိ စေဝ လိင်္ဂ ဂဟဏေန စ ဗာဟိရံ ပရိမဇ္ဇသိ, တံ ပရိမဇ္ဇန္တော ကဏ္ဍုကပူရိတလာဗု ဝိယ ဝိသပူရိတစာဋိ ဝိယ အာသီဝိသပူရိတဝမ္မိ ကော ဝိယ ဂူထပူရိတစိတ္တဃဋော ဝိယ စ ဗဟိမဋ္ဌော ဟောသိ, ကိံ တယာ စောရေန ဣဓ ဝသန္တေန, သီဃံ ဣတော ပလာယာဟိ, နော စေ ပလာယသိ, ကမတသီနံ တေ အာစိက္ခိတွာ နိဂ္ဂဟံ ကာရာပေဿာမီတိ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တော ကူဋဇ္ဇာပသံ တဇ္ဇေတွာ ဝမ္မိကမေဝ ဟဝိသိ, ကူဋဇ္ဇာပသောပိ တတော ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကူဋဇ္ဇာပသော အယံ ကုဟကော အဟော သိ, ပုရိမော သီလဝန္တတာပသော သာရိပုတ္တော, ကေဓာပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကေဓာဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။
[၁၃၉] ၉. ဥဘတောဘဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

အက္ခီ ဘိန္နာ ပဋော နဋ္ဌော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, သေယျထာပိ နာမ ဆတလာတံ ဥဘတောပဒိတ္တံ မဇ္ဈေ ဂူထဂ တံ နေဝရညေ ကဋ္ဌတ္ထံ ဖရတိ, န ဂါမေ ကဋ္ဌတ္ထံ ဖရတိ, ဇဝမေဝ ဒေဝဒတ္တော ဇဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ ဗဇိတွာ ဥဘတော ဘဋ္ဌော ဥဘတော ပရိဗာဟိရော ဇာတော, ဂိဟိပရိဘောဂါ စ ပရိဟီနော, သာမညတ္ထဉ္စ န ပရိပူရေ တီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာ မာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ ဥဘတော ဘဋ္ဌော ဟောတိ, အတီတေပိ ဥဘတော ဘဋ္ဌော အဟောသိယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဧကသ္မိံ ကမဂေ ဗာဠိသိကာ ဝသန္တိ။ အထေကော ဗာဠိသိကော ဗဠိသံ အာဒါယ ဒဟရေန ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ယသ္မိံ သောဗ္ဘေ ပကတိယာပိ ဗာဠိသိကာ မစ္ဆေ ဂဏှန္တိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ဗဠိသံ ခိပိ။ ဗဠိသော ဥဒကပဋိစ္ဆန္နေ ဧကေ သ္မိံ ခါဏုကေ လဂ္ဂိ။ ဗာဠိသိကော တံ အာကမိုတုံ အသက္ကောန္တော စိန္တေသိ ''အယံ ဗဠိသော မဟာမစ္ဆေ လဂ္ဂေ ဘဝိဿတိ, ပုတ္တကံ မာတု သန္တိကံ ပေသေတွာ ပဋိဝိဿကေဟိ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကာရာပေမိ, ဇဝံ ဣတော န ကောစိ ကောဋ္ဌာသံ ပစ္စာသီသိဿတီ''တိ။ သော ပုတ္တံ အာဟ ''ဂစ္ဆ, တာတ, အမှေဟိ မဟာမစ္ဆဿ လဒ္ဓ ဘာဝံ မာတု အာစိက္ခာဟိ, 'ပဋိဝိဿကေဟိ ကိရ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောဟီ'တိ ဝဒေဟီ''တိ။ သော ပုတ္တံ ပေသေတွာ ဗဠိသံ အာကမိုတုံ အသက္ကောန္တော ရဇ္ဇုစ္ဆေဒနဘယေန ဥတ္တရိသာဋကံ ထလေ ဌပေတွာ ဥဒကံ ဩတရိတွာ မ စ္ဆလောဘေန မစ္ဆံ ဥပဓာရေန္တော ခါဏုကေဟိ ပဟရိတွာ ဒွေပိ အက္ခီနိ ဘိန္ဒိ။ ထလေ ဌပိတသာဋကံပိဿ စော ရော ဟရိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဟတ္ထေန အက္ခီနိ ဥပ္ပီဠယမာနော ဂဟေတွာ ဥဒကာ ဥတ္တရိတွာ ကမ္ ပမာနော သာဋကံ ပရိယေသတိ။

သာပိဿ ဘရိယာ ''ကလဟံ ကတွာ ကဿစိ အပစ္စာသီသနဘာဝံ ကရိဿာမီ''တိ ဧကသ္မိံယေဝ ကဏ္ဏေ တာလပဏ္ဏံ ပိဠန္ဓိတွာ ဧကံ အက္ခိံ ဥက္ခလိမသိယာ အဉ္ဇေတွာ ကုက္ကုရံ အင်္ကေနာဒါယ ပဋိဝိဿကဃရံ အဂ မာသိ။ အထ နံ ဧကာ သဟာယိကာ ဇဝမာဟ ''ဧကသ္မိံယေဝ တေ ကဏ္ဏေ တာလပဏ္ဏံ ပိဠန္ဓိတံ, ဧကံ အက္ခိ အဉ္ဇိ

တံ, ပိယပုတ္တံ ဝိယ ကုက္ကုရံ အင္ကေနာအာယ ဃရတော ဃရံ ဂစ္ဆသိ, ကိံ ဥမ္မတ္တိကာသိ ဇာတာ''တိ။ ''နာဟံ ဥမ္မတ္တိကာ, တ္ဝံ ပန မံ အကာရဏေန အက္ကောသသိ ပရိဘာသသိ, ဣဒါနိ တံ ကမဘောဇကေသု သန္တိကံ ဂန္တွာ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ ဒဏ္ဍာပေဿာမီ''တိ ဧဝံ ကလဟံ ကတွာ ဥဘောပိ ကမဘောဇကေသု သန္တိကံ အဂမံသု။ ကလဟေ ဝိသောဓိယမာနေ တဿာယေဝ မတ္ထကေ ဒဏ္ဍော ပတိ။ အထ နံ ဗန္ဓိတွာ ''ဒဏ္ဍံ ဒေဟီ''တိ ပောထေတုံ အာရဘိံသု။

ရုက္ခဒေဝတာ ကမေ တဿာ ဣမံ ပဝတ္တိံ, အရညေ စဿာ ပတိနော တံ ဗျသနံ ဒိသွာ ခန္ဓန္တရေ ဌိတာ ''ဘော ပုရိသ, တုယှံ ဥဒကေပိ ကမ္မန္တော ပဒုဋ္ဌော ထလေပိ, ဥဘတောဘဋ္ဌော ဇာတော''တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၃၉. ''အက္ခီ ဘိန္နာ ပဋော နဋ္ဌော၊ သခိဂေဟေ စ ဘဏ္ဍနံ။
ဥဘတော ပဒုဋ္ဌာ ကမ္မန္တာ၊ ဥဒကမှိ ထလမှိ စာ''တိ။

တတ္ထ **သခိဂေဟေ စ ဘဏ္ဍန**န္တိ သခီ နာမ သဟာယိကာ, တဿာ စ ဂေဟေ တဝ ဘရိယာယ ဘဏ္ဍနံ ကတံ, ဘဏ္ဍနံ ကတွာ ဗန္ဓိတွာ ပောထေတွာ ဒဏ္ဍံ အာပိယတိ။ **ဥဘတော ပဒုဋ္ဌာ ကမ္မန္တာ**တိ ဧဝံ တဝ ဒွီသုပိ ဌာနေသု ကမ္မန္တာ ပဒုဋ္ဌာယေဝ ဘိန္နာယေဝ။ ကတရေသု ဒွီသု? **ဥဒကမှိ ထလမှိ စာ**တိ, အက္ခိဘေဒေန ပဋနာသေန စ ဥဒကေ ကမ္မန္တာ ပဒုဋ္ဌာ, သခိဂေဟေ ဘဏ္ဍနေန ထလေ ကမ္မန္တာ ပဒုဋ္ဌာတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ''တဒာ ဗာဠိသိကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဥဘတောဘဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၄၀] ၁၀. ကာကဇာတကဝဏ္ဏနာ

နိစ္စံ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဟဒယာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဉာတတ္ထစရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဒွါဒသကနိပါတေ **ဘဒ္ဒသာလဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၁၃ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေက ဒိဝသံ ရညော ပုရောဟိတော ဗဟိနဂရေ နဒိယံ နှာယိတွာ ဂန္ဓေ ဝိလိမ္ပိတွာ မာလံ ပိဠန္ဓိတွာ ဝရဝတ္ထနိဝတ္ထော နဂရံ ပါဝိသိ။ နဂရဒွါရတောရဏေ ဒွေ ကာကာ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ တေသု ဧကော ဧကံ အာဟ – ''သမ္မ, အဟံ ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ မတ္ထကေ သရီရဝဠဉ္ဇံ ပါတေဿာမီ''တိ။ ဣတရော ''မာ တေ ဧတံ ရုစ္စိ, အယံ ဗြာဟ္မဏော ဣဿရော, ဣဿရဇနေန စ သဒ္ဓိံ ဝေရံ နာမ ပါပကံ။ အယဉှိ ကုဒ္ဓော သဗ္ဗေပိ ကာကေ ဝိနာသေယျာ''တိ။ ''န သက္ကာ မယာ န ကာတု''န္တိ။ ''တေန ဟိ ပညာယိဿသီ''တိ ဝတွာ ဣတရော ကာကော ပလာယိ။ သော တောရဏဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ သမ္ပတ္တေ ဗြာဟ္မဏေ ဩလမ္ဗကံ စာလေန္တော ဝိယ တဿ မတ္ထကေ ဝစ္စံ ပါတေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ကုဇ္ဈိတွာ ကာကေသု ဝေရံ ဗန္ဓိ။

တသ္မိံ ကာလေ ဧကာ ဘတိယာ ဝီဟိကောဋ္ဋိကဒာသီ ဝီဟိံ ဂေဟဒွါရေ အာတပေ ပတ္ထရိတွာ ရက္ခန္တီ နိသိန္နာဝ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ တဿာ ပမာဒံ ဉတွာ ဧကော ဒီဃလောမကော ဧဠကော အာဂန္တွာ ဝီဟိံ ခါဒိ, သာ ပဗုဇ္ဈိတွာ တံ ဒိသွာ ပလာပေသိ။ ဧဠကော ဒုတိယမ္ပိ, တတိယမ္ပိ တဿာ တထေဝ နိဒ္ဒာယနကာလေ အာဂန္တွာ ဝီဟိံ ခါဒိ။ သာပိ တံ တိက္ခတ္တုံ ပလာပေတွာ စိန္တေသိ ''အယံ ပုနပ္ပုနံ ခါဒန္တော ဥပဍ္ဎဝီဟိံ ခါဒိဿတိ, ဗဟု မေ ဆေဒေါ ဘဝိဿတိ, ဣဒါနိဿ ပုန အနာဂမနကာရဏံ ကရိဿာမီ''တိ။ သာ အလာတံ ဂဟေတွာ နိဒ္ဒာယမာနာ ဝိယ နိသီဒိတွာ ဝီဟိခါဒနတ္ထာယ ဧဠကေ သမ္ပတ္တေ ဥဋ္ဌာယ အလာတေန ဧဠကံ ပဟရိ, လောမာနိ အဂ္ဂိံ ဂဏှိံသု။ သော သရီရေ ဈာယန္တေ ''အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗာပေဿာမီ''တိ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဟတ္ထိသာလာယ သမီပေ ဧကိဿာ တိဏကုဋိယာ သရီရံ ဃံသိ, သာ ပဇ္ဇလိ။ တတော ဥဋ္ဌိတာ ဇာလာ ဟတ္ထိသာလံ ဂဏှိ။ ဟတ္ထိသာလာသု ဈာယန္တီသု ဟတ္ထိပိဋ္ဌာနိ ဈာယိံသု, ဗဟူ ဟတ္ထီ ဝဏိတသရီရာ အဟေသုံ။ ဝေဇ္ဇာ ဟတ္ထီ အရောဂေ ကာတုံ အသက္ကောန္တာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပုရောဟိတံ အာဟ ''အာစရိယ, ဟတ္ထိဝေဇ္ဇာ ဟတ္ထီ တိကိစ္ဆိတုံ န သက္ကောန္တိ, အပိ ကိဉ္စိ ဘေသဇ္ဇံ ဇာနာသီ''တိ။ ''ဇာနာမိ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ? ''ကာကဝသာ, မဟာရာဇာ''တိ။ ရာဇာ ''တေန ဟိ ကာကေ မာ

ရေတွ တ ဝသံ အာဟရထာ''တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကာကေ မာရေတွာ ဝသံ အလဘိတွာ တတ္ထ တတ္ထေဝ ရာသိံ ကရောန္တိ, ကာကာနံ မဟာဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

တအာ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကာကသဟဿပရိဝါရော မဟာသုသာနေ ဝသတိ။ အထေကော ကာကော ဂန္တွာ ကာကာနံ ဥပ္ပန္နဘယံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ သော စိန္တေသိ ''ဌပေတွာ မံ အညော မယှံ ဉာတကာနံ ဥပ္ပန္နဘယံ ဟရိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, ဟရိဿာမိ န''န္တိ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇေတွာ မေတ္တာပါရမိံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ဧကဝေဂေနေ ပက္ခန္ဒိတွာ ဝိဝဋမဟာဝါတပါနေန ပဝိသိတွာ ရညော အာသနဿ ဟေဋ္ဌာ ပာဝိသိ။ အထ နံ ဧကော မနုဿော ဂဟိတုကာမော အဟောသိ။ ရာဇာ ''သရဏံ ပဝိဋ္ဌော, မာ ဂဏှီ''တိ ဝါရေသိ။ မဟာသတ္တော ထောကံ ဝိဿမိတွာ မေတ္တာပါရမိံ အာဝဇ္ဇေတွာ ဟေဋ္ဌာသနာ နိက္ခမိတွာ ရာဇာနံ အာဟ – ''မဟာရာဇ, ရညာ နာမ ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ယံ ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, သဗ္ဗံ နိသမ္မ ဥပဓာရေတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယဉ္စ ကယိရမာနံ နိပ္ဖဇ္ဇတိ, တဒေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဣတရံ။ သစေ ဟိ ရာဇာနော ယံ ကယိရမာနံ န နိပ္ဖဇ္ဇတိ, တံ ကရောန္တိ, မဟာဇနဿ မရဏဘယပရိယောသာနံ မဟာဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။ ပုရောဟိတော ဝေရဝသိကော ဟုတွာ မုသာ ဘဏံ အဘာသိ, ကာကာနံ ဝသာ နာမ နတ္ထီ''တိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ ပသန္နစိတ္တော ဗောဓိသတ္တဿ ကဉ္စနဘဒ္ဒပီဌံ အပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နဿ ပက္ခန္တရာနိ သတပါကသဟဿပါကတေလေဟိ မက္ခာပေတွာ ကဉ္စနတဋ္ဋကေ ရာဇာရဟံ သုဘောဇနံ ဘောဇာပေတွာ ပါနီယံ ပါယေတွာ သုဟိတံ ဝိဂတဒရထံ မဟာသတ္တံ ဧတဒဝေစ ''ပဏ္ဍိတ, တွံ 'ကာကာနံ ဝသာ နာမ နတ္ထီ'တိ ဝဒေသိ, ကေန ကာရဏေန နေသံ ဝသာ န ဟောတီ''တိ ဗောဓိသတ္တော ''ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာ''တိ သကလနိဝေသနံ ဧကရဝံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၀. ''နိစ္စံ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဟဒယာ၊ သဗ္ဗလောကဝိဟေသကာ။
တသ္မာ နေသံ ဝသာ နတ္ထိ၊ ကာကာနမှာက ဉာတိန''န္တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – မဟာရာဇ, ကာကာ နာမ **နိစ္စံ** ဥဗ္ဗိဂ္ဂမာနသာ ဘယပ္ပတ္တာဝ ဝိဟရန္တိ, **သဗ္ဗလောကဿ စ ဝိဟေသကာ,** ခတ္တိယာဒယော မနုဿေပိ ဣတ္ထိပုရိသေပိ ကုမာရကုမာရိကာဒယောပိ ဝိဟေသေန္တာ ကိလမေန္တာဝ ဝိစရန္တိ, **တသ္မာ** ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ **နေသံ အမှာကံ ဉာတီနံ ကာကာနံ ဝသာ** နာမ **နတ္ထိ**။ အတီတေပိ န ဘူတပုဗ္ဗာ, အနာဂတေပိ န ဘဝိဿတီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဣမံ ကာရဏံ ဥတ္တာနံ ကတွာ ''မဟာရာဇ, ရညာ နာမ အနိသမ္မ အနုပဓာရေတွာ ကမ္မံ န ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ ရာဇာနံ ဗောဓေသိ။ ရာဇာ တုဿိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေန ပူဇေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ရဇ္ဇံ ရညော ယေဝ ပဋိဒတွာ ရာဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယံ ယာစိ။ ရာဇာ တဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယံ ဒတွာ ကာကာနံ နိဗဒ္ဓအနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဒိဝသေ ဒိဝသေ တဏ္ဍုလမ္ဗဏဿ ဘတ္တံ ပစိတွာ နာနဂ္ဂရသေဟိ သြမဒ္ဒိတွာ ကာကာနံ ဒီယတိ, မဟာသတ္တဿ ပန ရာဇဘောဇနမေဝ ဒီယိတ္ထ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ကာကရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကာကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အသမ္ပဒာနဝဂ္ဂေါ စုဒ္ဒသမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အသမ္ပဒာနဘီရုကံ၊ ဃတာသနဈာနသောဓံ။
စန္ဒာဘံ သုဝဏ္ဏဟံသံ၊ ဗဗ္ဗုကေဓုဘတောဘဋ္ဌံ။
ကာကရာဇာတိ တေ ဒသာတိ။

၁၅. ကကဏ္ဋကဝဂ္ဂေါ

[၁၄၁] ၁. ကောဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

န ပာပဇနသံသေဝီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဇေတံ ဝိပက္ခသေဝိံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု မဟိဠာမုခဇာတကေ ကထိတသဒိသမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကောဓယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော နဒီတီရေ မဟာဗိလေ အနေကကောဓသတပရိဝါရော ဝသံ ကပ္ပေသိ။ တဿ ပုတ္တော ကောဓပိလ္လကော ဧကေန ကကဏ္ဋကေန သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒမာနော ဝိဟရန္တော ''ကကဏ္ဋကံ ပရိဿဇိဿာမီ''တိ အဝတ္ထရတိ။ တဿ တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ ကောဓရာဇဿ အာရောစေသုံ။ ကောဓရာဇာ ပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ ''တာတ, တွံ အဋ္ဌာနေ ဝိဿာသံ ကရောသိ, ကကဏ္ဋကာ နာမ နီစဇာတိကာ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော န ကတ္တဗ္ဗော။ သစေ တွံ တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ ကရိဿသိ, တံ ကကဏ္ဋကံ နိဿာယ သဗ္ဗမ္ပေတံ ကောဓကုလံ ဝိနာသံ ပာပုဏိဿတိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ဧတေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ မာ အကာသီ''တိ အာဟ။ သော ကရောတိယေဝ။ ဗောဓိသတ္တော ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တောပိ တဿ တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ ဝာရေတုံ အသက္ကောန္တော ''အဝဿံ အမှာကံ ဧတံ ကကဏ္ဋကံ နိဿာယ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ပလာယနမဂ္ဂံ သမ္ပာဒေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဧကေန ပဿေန ဝာတဗိလံ ကာရာပေသိ။

ပုတ္တောပိဿ အနုက္ကမေန မဟာသရီရော အဟောသိ, ကကဏ္ဋကော ပန ပုရိမပ္ပမာဏောယေဝ။ ဣတရော ''ကကဏ္ဋကံ ပရိဿဇိဿာမီ''တိ အန္တရန္တရာ အဝတ္ထရတိယေဝ, ကကဏ္ဋကဿ ပဗ္ဗတကူဋေန အဝတ္ထရဏကာလော ဝိယ ဟောတိ။ သော ကိလမန္တော စိန္တေသိ ''သစေ အယံ အညာနိ ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိ မံ ဧဝံ ပရိဿဇိဿတိ, ဇီဝိတံ မေ နတ္ထိ, ဧကေန လုဒ္ဒကေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ဣမံ ကောဓကုလံ ဝိနာသေဿာမီ''တိ။ အထေက ဒိဝသံ နိဒာဃသမယေ မေဃေ ဝုဋ္ဌေ ဝမ္မိကမက္ခိကာ ဥဋ္ဌဟိံသု, တတော တတော ကောဓာ နိက္ခမိတွာ မက္ခိကာယော ခါဒန္တိ။ ဧကော ကောဓလုဒ္ဒကော ကောဓဗိလံ ဘိန္ဒနတ္ထာယ ကုဒ္ဒာလံ ဂဟေတွာ သုနခေဟိ သဒ္ဓိံ အရညံ ပာဝိသိ။ ကကဏ္ဋကော တံ ဒိသွာ ''အဇ္ဇ အတ္တနော မနောရထံ ပူရေဿာမီ''တိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဝိဒူရေ နိပဇ္ဇိတွာ ''ဘော ပုရိသ , ကသ္မာ အရညေ ဝိစရသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''ကောဓာနံ အတ္ထာယာ''တိ အာဟ။ ''အဟံ အနေကသတာနံ ကောဓာနံ အာသယံ ဇာနာမိ, အဂ္ဂိဉ္စ ပလာလဉ္စ အာဒာယ ဧဟီ''တိ တံ တတ္ထ နေတွာ ''ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပလာလံ ပက္ခိပိတွာ အဂ္ဂိံ ဒတွာ ဓူမံ ကတွာ သမန္တာ သုနခေ ဌပေတွာ သယံ မဟာမုဂ္ဂရံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တာ နိက္ခန္တာ ကောဓာ ပဟရိတွာ မာရေတွာ ရာသိံ ကတွာ ယာဟီ''တိ ဝတွာ ပန ဝတွာ ''အဇ္ဇ ပစ္စာမိတ္တဿ ပိဋ္ဌိံ ပဿိဿာမီ''တိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ နိပဇ္ဇိ။ လုဒ္ဒကောပိ ပလာလဓူမံ အကာသိ, ဓူမော ဗိလံ ပာဝိသိ, ကောဓာ ဓူမန္ဓာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ နိက္ခမိတွာ ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓါ။ လုဒ္ဒကော နိက္ခန္တံ နိက္ခန္တံ ပဟရိတွာ မာရေသိ, တသ္မိံ ဟတ္ထတော မုတ္တာ သုနခါ ဂဏှိံသု။ ကောဓာနံ မဟာဝိနာသော ဥပ္ပဇ္ဇိ။

ဗောဓိသတ္တော ''ကကဏ္ဋကံ နိဿာယ ဘယံ ဥပ္ပန္န''န္တိ ဉတွာ ''ပာပပုရိသသံသဂ္ဂေ နာမ န ကတ္တဗ္ဗော, ပာပေ နိဿာယ ဟိတသုခံ နာမ နတ္ထိ, ဧကဿ ပာပကကဏ္ဋကဿ ဝသေန ဧတ္တကာနံ ကောဓာနံ ဝိနာသော ဇာတော''တိ ဝာတဗိလေန ပလာယန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၁. ''န ပာပဇနသံသေဝီ, အစ္စန္တသုခမေဓတိ။
ကောဓကုလံ ကကဏ္ဋာဝ, ကလိံ ပာပေတိ အတ္တာန''န္တိ။

တတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – **ပာပဇနသံသေဝီ** ပုဂ္ဂလော **အစ္စန္တသုခံ** ဧကန္တသုခံ နိရန္တရသုခံ နာမ န ဧဓတိ န ဝိန္ဒတိ န ပဋိလဘတိ။ ယထာ ကိံ? **ကောဓကုလံ ကကဏ္ဋာဝ** ။ ယထာ ကကဏ္ဋကတော ကောဓကုလံ သုခံ န လဘတိ, ဧဝံ ပာပဇနသံသေဝီ ပုဂ္ဂလော သုခံ န လဘတိ။ ပာပဇနံ ပန သေဝန္တော ဧကန္တေနေဝ **ကလိံ ပာပေတိ အတ္တာနံ,** ကလိ ဝုစ္စတိ ဝိနာသော, ဧကန္တေနေဝ ပာပသေဝီ အတ္တာနဉ္စ အညေ စ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေ ဝိနာသံ ပာပေတိ။ ပဠိယံ ပန ''ဖလံ ပာပေယျာ''တိ လိခန္တိ။ တံ ဗျဉ္ဇနံ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ, အတ္ထောပိဿ န ယုဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကကဏ္ဋကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဗောဓိသတ္တဿ ပုတ္တော အနောတဒဿီ ကောဓာပိလ္လကော ဝိပက္ခသေဝီ ဘိက္ခု, ကောဓာရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကောဓာဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၄၂] ၂. သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဧတဉှိ တေ ဒုရာဇာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဓမ္မသဘာယဉှိ ဘိက္ခူနံ ကထံ သုတွာ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝ, န စ မံ မာရေတုံ အသက္ခိ, သယမေဝ ပန ကိလန္တော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သိင်္ဂါလယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သိင်္ဂါလရာဇာ ဟုတွာ သိင်္ဂါလဂဏပရိဝုတော သုသာနဝနေ ဝိဟာသိ။ တေန သမယေန ရာဇဂဟေ ဥဿဝေါ အဟောသိ, ယေဘုယျေန မနုဿာ သုရံ ပိဝန္တိ, သုရာဆဏောယေဝ ကိရေသော။ အထေတ္ထ သမ္ဗဟုလာ ဓုတ္တာ ဗဟုံ သုရဉ္စ မံသဉ္စ အာဟရာပေတွာ မဏ္ဍိတပသာဓိတာ ကာယိတွာ ကာယိတွာ သုရဉ္စ ပိဝန္တိ, မံသဉ္စ ခါဒန္တိ။ တေသံ ပဌမယာမာဝသာနေ မံသံ ခီယိ, သုရာ ပန ဗဟုကာဝ။ အထေကော ဓုတ္တော “မံသခဏ္ဍံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ “မံသံ ခီဏ”န္တိ စ ဝုတ္တေ “မယိ ဌိတေ မံသက္ခယော နာမ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ “အာမကသုသာနေ မတမနုဿမံသံ ခါဒနတ္ထာယ အာဂတေ သိင်္ဂါလေ မာရေတွာ မံသံ အာဟရိဿာမီ”တိ မုဂ္ဂရံ ဂဟေတွာ နိဒ္ဓမနမဂ္ဂေန နဂရာ နိက္ခမိတွာ သုသာနံ ဂန္တွာ မုဂ္ဂရံ ဂဟေတွာ မတကော ဝိယ ဥတ္တာနော နိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဗောဓိသတ္တော သိင်္ဂါလဂဏပရိဝုတော တတ္ထ ဂတော တံ ဒိသွာ “နာယံ မတကော”တိ ဉတွာပိ “သုဋ္ဌုတရံ ဥပပရိက္ခိဿာမီ”တိ တဿ အဓောဝါတေန ဂန္တွာ သရီရဂန္ဓံ ဃာယိတွာ တထတောဝဿ အမတကဘာဝံ ဉတွာ “လဇ္ဇာပေတွာ နံ ဥယျောဇေဿာမီ”တိ ဂန္တွာ မုဂ္ဂရကောဋိယံ ဍံသိတွာ အာကမ္ဘိ, ဓုတ္တော မုဂ္ဂရံ န ဝိဿဇ္ဇိ, ဥပသင်္ကမန္တမ္ပိ န ဩလောကေန္တော နံ ကဋ္ဌုဟတရံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဋိက္ကမိတွာ “ဘော ပုရိသ, သစေ တွံ မတကော ဘဝေယျာသိ, န မယိ မုဂ္ဂရံ အာကမ္ဘန္တေ ကဋ္ဌုဟတရံ ဂဏှေယျာသိ, ဣမိနာ ကာရဏေန တဝ မတကဘာဝေါ တ အမတကဘာဝေါ တ ဒုဇ္ဇာနော”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၂. “ဧတဉှိ တေ ဒုရာဇာနံ၊ ယံ သေသိ မတသာယိကံ။
ယဿ တေ ကဍ္ဎမာနဿ၊ ဟတ္ထာ ဒဏ္ဍော န မုစ္စတီ”တိ။

တတ္ထ **ဧတဉှိ တေ ဒုရာဇာန**န္တိ ဧတံ ကာရဏံ တဝ ဒုဝိညေယျံ။ **ယံ သေသိ မတသာယိက**န္တိ ယေန ကာရဏေန တွံ မတသာယိကံ သေသိ, မတကော ဝိယ ဟုတွာ သယသိ။ **ယဿ တေ ကဍ္ဎမာနဿ** တိ ယဿ တဝ ဒဏ္ဍကောဋိယံ ဂဟေတွာ ကမ္ဘိယမာနဿ ဟတ္ထတော ဒဏ္ဍော န မုစ္စတိ, သော တွံ တထတော မတကော နာမ န ဟောသီတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ သော ဓုတ္တော “အယံ မမ အမတကဘာဝံ ဇာနာတီ”တိ ဥဋ္ဌာယ ဒဏ္ဍံ ခိပိ, ဒဏ္ဍော ဝိရဇ္ဈိ။ ဓုတ္တော “ဂစ္ဆ, ဝိရဒ္ဓော အနိသိ မယာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော နိဝတ္တိတွာ “ဘော ပုရိသ, မံ ဝိရဇ္ဈန္တောပိ တွံ အဋ္ဌ မဟာနိရယေ သောဠသ စ ဥဿဒနိရယေ အဝိရဒ္ဓောယေဝါ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဓုတ္တော ကိဉ္စိ အလဘိတွာ သုသာနာ နိက္ခမိတွာ ပရိခာယံ နှာယိတွာ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ နဂရံ ပာဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဓုတ္တော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သိင်္ဂါလရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၄၃] ၃. ဝိရောစဇာတကဝဏ္ဏနာ

လသီ စ တေ နိပ္ဖလိတာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဂယာသီသေ သုဂတာလယဿ ဒဿိတဘာဝံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တော ဟိ ပရိဟီနဇ္ဈာနော လာဘသက္ကာရပရိဟီနော "အတ္ထေကော ဥပါယော"တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ယာစိတွာ အလဘမာနော ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ အဓုနာ ပဗ္ဗဇိတေ ဓမ္မဝိနယမှိ အကောဝိဒေ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဂယာသီသံ ဂန္တွာ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ ဧကသီမာယံ အာဝေဏိကံ သင်္ဃကမ္မံ အကာသိ။ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဉာဏပရိပါကကာလံ ဉတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ ပေသေသိ။ တေ ဒိသွာ ဒေဝဒတ္တော တုဋ္ဌမာနသော ရတ္တိံ ဓမ္မံ ဒေသယမာနော "ဗုဒ္ဓလီလံ ကရိဿာမီ"တိ သုဂတာလယံ ဒဿေန္တော "ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ခေါ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုသင်္ဃော, ပဋိဘာတု တံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မီကထာ, ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ, တမဟံ အာယမိဿာမီ"တိ ဝတွာ နိဒ္ဒံ ဥပဂတော ။ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဂ္ဂဖလေဟိ ပဗောဓေတွာ သဗ္ဗေ အာဒါယ ဝေဠုဝနမေဝ ပစ္စာဂမိံသု။

ကောကာလိကော ဝိဟာရံ တုစ္ဆံ ဒိသွာ ဒေဝဒတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "အာဝုသော ဒေဝဒတ္တ, ပရိသံ တေ ဘိန္ဒိတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဝိဟာရံ တုစ္ဆံ ကတွာ ဂတာ, တွံ ပန နိဒ္ဒါယသိယေဝါ"တိ ဝတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂမဿ အပနေတွာ ဘိတ္တိယံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကံ ဖုသန္တော ဝိယ ပဏှိယာ နံ ဟဒယေ ပဟရိ။ တာဝဒေဝဿ မုခတော လောဟိတံ ဥဂ္ဂဉ္ဆိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဂိလာနော အဟောသိ။ သတ္ထာ ထေရံ ပုစ္ဆိ "သာရိပုတ္တ, တုမှာကံ ဂတကာလေ ဒေဝဒတ္တော ကိံ အကာသီ"တိ? ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော အမှေ ဒိသွာ "ဗုဒ္ဓလီလံ ကရိဿာမီ"တိ သုဂတာလယံ ဒဿေတွာ မဟာဝိနာသံ ပတ္တောတိ။ သတ္ထာ "န ခေါ သာရိပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မမ အနုကရောန္တော ဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ပတ္တောယေဝါ"တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကေသရသီဟော ဟုတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ကဉ္စနဂုဟာယံ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ကဉ္စနဂုဟာယ နိက္ခမိတွာ ဝိဇမ္ဘိတွာ စတုဒ္ဒိသံ ဩလောကေတွာ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကန္တော မဟာမဟိံသံ ဝဓိတွာ ဝရမံသံ ခါဒိတွာ ဧကံ သရံ ဩတရိတွာ မဏိဝဏ္ဏဿ ဥဒကဿ ကုစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဂုဟံ သန္ဓာယ ပါယာသိ။ အထေကော သိင်္ဂါလော ဂေါစရပ္ပသုတော သဟသာဝ သီဟံ ဒိသွာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တော သီဟဿ ပုရတော ဟဒယေန ပတိတွာ နိပဇ္ဇိ။ "ကိံ, ဇမ္ဗုကာ"တိ စ ဝုတ္တေ "အဟံ တေ, သာမိ, ပါဒေ ဥပဋ္ဌာတုကာမော"တိ အာဟ။ သီဟော "သာဓု ဧဟိ, မံ ဥပဋ္ဌဟ, ဝရမံသာနိ တံ ခါဒါပေဿာမီ"တိ ဝတွာ သိင်္ဂါလံ အာဒါယ ကဉ္စနဂုဟံ အဂမာသိ။ သိင်္ဂါလော တတော ပဋ္ဌာယ သီဟဝိဃာသံ ခါဒတိ။ သော ကတိပါဟစ္စယေနေဝ ထူလသရီရော အဟောသိ။

အထ နံ ဧကဒိဝသံ ဂုဟာယ နိပန္နကောဝ သီဟော အာဟ "ဂစ္ဆ ဇမ္ဗုက, ပဗ္ဗတသိခရေ ဌတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ သဉ္စရန္တေသု ဟတ္ထိအဿမဟိံသာဒီသု ယဿ မံသံ ခါဒိတုကာမောသိ, တံ ဩလောကေတွာ အာဂန္တွာ 'အသုကမံသံ ခါဒိတုကာမောမှီ'တိ ဝတွာ မံ ဝန္ဒိတွာ 'ဝိရောစ, သာမီ'တိ ဝဒေဟိ, အဟံ တံ ဝဓိတွာ မဓုရမံသံ ခါဒိတွာ တုယှမ္ပိ ဒဿာမီ"တိ။ သိင်္ဂါလော ပဗ္ဗတသိခရံ အဘိရုဟိတွာ နာနပ္ပကာရေ မိဂေ ဩလောကေတွာ ယဿေဝ မံသံ ခါဒိတုကာမော ဟောတိ, ကဉ္စနဂုဟံ ပဝိသိတွာ တမေဝ သီဟဿ အာရောစေတွာ ပါဒေသု ပတိတွာ "ဝိရောစ, သာမီ"တိ ဝဒတိ။ သီဟော ဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ သစေပိ မတ္တဝရဝါရဏော ဟောတိ, တတ္ထေဝ နံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ သယမ္ပိ ဝရမံသံ ခါဒတိ, သိင်္ဂါလဿပိ ဒေတိ။ သိင်္ဂါလော ကုစ္ဆိပူရံ မံသံ ခါဒိတွာ ဂုဟံ ပဝိသိတွာ နိဒ္ဒါယတိ။ သော ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ မာနံ ဝဍ္ဎေသိ "အဟမ္ပိ စတုပ္ပဒောဝ, ကိံကာရဏာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရေဟိ ပေါသိယမာနော ဝိဟရာမိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ အဟမ္ပိ ဟတ္ထိအာဒယော ဟနိတွာ မံသံ ခါဒိဿာမိ, သီဟောပိ မိဂရာဇာ 'ဝိရောစ, သာမီ'တိ ဝုတ္တမေဝ ပဒံ နိဿာယ ဝရဝါရဏေ ဝဓေတိ, အဟမ္ပိ သီဟေန 'ဝိရောစ, ဇမ္ဗုကာ'တိ မံ ဝဒါပေတွာ ဧကံ ဝရဝါရဏံ ဝဓိတွာ မံသံ ခါဒိဿာမီ"တိ။

သော သီဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစ "သာမိ, မယာ ဒီဃရတ္တံ တုမှေဟိ ဝဓိတဝရဝါရဏာနံ မံသံ ခါဒိတံ, အဟမ္ပိ ဧကံ ဝရဝါရဏံ မာရေတွာ မံသံ ခါဒိတုကာမော, တသ္မာ တုမှေဟိ နိပန္နဋ္ဌာနေ ကဉ္စနဂုဟာယံ နိပဇ္ဇိဿာမိ, တုမှေ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝိစရန္တံ ဝါရဏံ ဩလောကေတွာ မမ သန္တိကံ အာဂန္တွာ 'ဝိရောစ, ဇမ္ဗုကာ'တိ ဝဒေထ, တေတ္တကမတ္တသ္မိံ မစ္ဆေရံ မာ ကရိတ္ထာ"တိ။ အထ နံ သီဟော အာဟ "န, တွံ ဇမ္ဗုက, ဝါရဏေ ဝဓိတုံ သမတ္ထော သီဟကုလေ ဥပ္ပန္နော, ဝါရဏံ ဝဓိတွာ မံသံ ခါဒနသမတ္ထော သိင်္ဂါလော နာမ လောကေ နတ္ထိ, မာ တေ ဧတံ ရုစ္စိ,

မယာ ဝဓိတဝရတရဏာနညေဝ မံသံ ခါဒိတ္ဝာ ဝသာ’’တိ။ သော ဇဝံ ဝုတ္တေပိ ဝိရမိတုံ န ဣစ္ဆိ, ပုနပ္ပုနံ ယာစိယေဝ။ သီဟော တံ တရေတုံ အသက္ကောန္တော သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ ‘‘တေန ဟိ မမ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတ္ဝာ နိပဇ္ဇာ’’တိ ဇမ္ဗုကံ ကဥ္စနဂုဟာယံ နိပဇ္ဇာပေတ္ဝာ သယံ ပဗ္ဗတပါဒေ မတ္တဝရတရဏံ ဩလောကေတွာ ဂုဟာဒ္ဝါရံ ဂန္တွာ ‘‘ဝိရောစ, ဇမ္ဗုကာ’’တိ အာဟ။ သိင်္ဂါလော ကဥ္စနဂုဟာယ နိက္ခမိတ္ဝာ ဝိဇမ္ဘိတ္ဝာ စတုဒ္ဒိသံ ဩလောကေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဝသ္သိတ္ဝာ ‘‘မတ္တဝရတရဏဿ ကုမ္ဘေ ပတိဿာမီ’’တိ ပက္ခန္ဒိတွာ ဝိရဇ္ဈိတ္ဝာ ဟဒမူလေ ပတိ။ တရဏော ဒက္ခိဏ ဟာဒံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ တဿ သီသံ အက္ကမိ, သီသဋ္ဌိနိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာနိ အဟေသုံ။ အထဿ သရီရံ တရဏော ဟာဒေန သင်္ဃရိတ္ဝာ ရာသိံ ကတ္ဝာ ဥပရိ လဏ္ဍံ ဟတေတွာ ကောဉ္စနာဒံ နဒန္တော အရညံ ဟာဝိသိ။

ဇောဓိသတ္တော ဣမံ ပဝတ္တိံ ဒိသွာ ‘‘ဣဒါနိ ဝိရောစ, ဇမ္ဗုကာ’’တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၃. ‘‘လသီ စ တေ နိပ္ဖလိတာ၊ မတ္ထကော စ ပဒာလိတော။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ အဇ္ဇ ခေါ တွံ ဝိရောစသီ’’တိ။

တတ္ထ **လသီ**တိ မတ္ထလုင်္ဂံ။ **နိပ္ဖလိတာ** တိ နိက္ခန္တာ။ ဇဝံ ဇောဓိသတ္တော ဣမံ ကထံ ဝတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သီဟော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဝိရောစဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၄၄] ၄. နင်္ဂုဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗဟုမ္ပေတံ အသဗ္ဘိ ဇာတဝေဒ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာဇီဝကာနံ မိစ္ဆာတပံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ အာဇီဝကာ ဇေတဝနပိဋ္ဌိယံ နာနပ္ပကာရံ မိစ္ဆာတပံ စရန္တိ။ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ တေသံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနဝဂ္ဂုလိဝတကဏ္ဍကာပဿယပဉ္စာတပတပနာဒိဘေဒံ မိစ္ဆာတပံ ဒိသွာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိံသု ‘‘အတ္ထိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဣမံ မိစ္ဆာတပံ နိဿာယ ကုသလံ ဝါ ဝုဍ္ဍိ ဝါ’’တိ။ သတ္ထာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဧဝရူပံ မိစ္ဆာတပံ နိဿာယ ကုသလံ ဝါ ဝုဍ္ဍိ ဝါ အတ္ထိ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ‘ဧဝရူပံ တပံ နိဿာယ ကုသလံ ဝါ ဝုဍ္ဍိ ဝါ ဘဝိဿတီ’တိ သညာယ ဇာတဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အဂ္ဂိဇုဟနာဒိဝသေန ကိဉ္စိ ဝုဍ္ဎိံ အပဿန္တာ အဂ္ဂိံ ဥဒကေန နိဗ္ဗာပေတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသု’’န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဇောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဇာတဒိဝသေ မာတာပိတရော ဇာတဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ ဌပေသုံ။ အထ နံ သောဠသဝဿကာလေ တေဒတေစုံ ‘‘မယံ တေ, ပုတ္တ, ဇာတဒိဝသေ အဂ္ဂိံ ဂဏှိမှ။ သစေသိ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိတုကာမော, တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှာ။ အထ ဗြဟ္မလောကံ ဂန္တုကာမော, အဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တော မဟာဗြဟ္မာနံ အာရာဓေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော ဟောဟီ’’တိ။ သော ‘‘န မယှံ အကာရေန အတ္ထော’’တိ အဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အဿမပဒံ မာပေတွာ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တော အရညေ ဝိဟာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပစ္စန္တဂါမကေ ဂောဒက္ခိဏံ လဘိတွာ တံ ဂောဏံ အဿမပဒံ နေတွာ စိန္တေသိ ‘‘အဂ္ဂိဘဂဝန္တံ ဂေါမံသံ ခါဒါပေဿာမီ’’တိ။ အထဿ ဧတဒ ဟောသိ ‘‘ဣဓ လောဏံ နတ္ထိ, အဂ္ဂိဘဂဝါ အလောဏံ ခါဒိတုံ န သက္ခိဿတိ, ဂါမတော လောဏံ အာဟရိတွာ အဂ္ဂိဘဂဝန္တံ သလောဏကံ ခါဒါပေဿာမီ’’တိ။ သော တံ တတ္ထေဝ ဗန္ဓိတွာ လောဏတ္ထာယ ဂါမကံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ဂတေ သမ္ဗဟုလာ လုဒ္ဒကာ တံ ဌာနံ အာဂတာ။ ဂောဏံ ဒိသွာ ဝဓိတွာ မံသံ ပစိတွာ ခါဒိတွာ နင်္ဂုဋ္ဌဉ္စ ဇင်္ဃဉ္စ စမ္မဉ္စ တတ္ထေဝ ဆဍ္ဍေတွာ အဝသေသမံသံ အာဒာယ အဂမံသု။

ဗြာဟ္မဏော အာဂန္တွာ နင်္ဂုဋ္ဌာဒိမတ္တမေဝ ဒိသွာ စိန္တေသိ ‘‘အယံ အဂ္ဂိဘဂဝါ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ ရက္ခိတုံ န သက္ကောတိ, မံ ပန ကဒါ ရက္ခိဿတိ။ ဣမိနာ အဂ္ဂိပရိစရဏေန နိရတ္ထကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, နတ္ထိ ဣတောနိဒါနံ

ကုသလံ တ ဝုမှိ တ''တိ။ သော အဂ္ဂိပရိစရိယာယ ဝိဂတစ္ဆန္ဒော ''ဟမ္ဘော အဂ္ဂိဘဂဝ, တွံ့ အတ္တနောပိ သန္တကံ ရက္ခိတုံ အသက္ကောန္တော မံ ကအာ ရက္ခိဿသိ, မံသံ နတ္ထိ, ဧတ္တကေနပိ တုဿာဟိ''တိ နင်္ဂုဋ္ဌာဒီနိ အဂ္ဂိမှိ ပ က္ခိပန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၄. ''ဗဟုမ္ပေတံ အသဗ္ဘိ ဇာတဝေဒ၊ ယံ တံ ဝါလဓိနာဘိပူဇယာမ။
မံသာရဟဿ နတ္ထဇ္ဇ မံသံ၊ နင်္ဂုဋ္ဌမ္ပိ ဘဝံ ပဋိဂ္ဂဏှာတူ''တိ။

တတ္ထ **ဗဟုမ္ပေတံ** န္တိ ဧတ္တကမ္ပိ ဗဟုံ။ **အသဗ္ဘိ** တိ အသပ္ပုရိသ အသာဓုဇာတိက။ **ဇာတဝေဒ**ာတိ အဂ္ဂိံ အာလ ပတိ။ အဂ္ဂိ ဟိ ဇာတမတ္တောဝ ဝေဒိယတိ ပညာယတိ ပါကဋော ဟောတိ, တသ္မာ ''ဇာတဝေဒော''တိ ဝုစ္စတိ။ **ယံ တံ တလဓိနာဘိပူဇယာမာ**တိ ယံ အဇ္ဇ မယံ အတ္တနောပိ သန္တကံ ရက္ခိတုံ အသမတ္ထံ ဘဂဝန္တံ တလဓိနာ အဘိပူဇယာမ, ဧတမ္ပိ တဝ ဗဟုမေဝါတိ ဒဿေတိ။ **မံသာရဟဿာ** တိ မံသံ အရဟဿ တုယှံ နတ္ထိ အဇ္ဇ မံသံ။ **နင်္ဂုဋ္ဌမ္ပိ ဘဝံ ပဋိဂ္ဂဏှာတူ**တိ အတ္တနော သန္တကံ ရက္ခိတုံ အသက္ကောန္တော ဘဝံ ဣမံ သဗေဋ္ဌနမ္ပိ နင်္ဂုဋ္ဌမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဏှာတူ တိ။

ဧဝံ ဝတွာ မဟာသတ္တော အဂ္ဂိံ ဥဒကေန နိဗ္ဗာပေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''နိဗ္ဗုတဂ္ဂိတာပသော အဟမေဝ တေန သမ ယေနာ''တိ။

နင်္ဂုဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၄၅] ၅. ရာဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

န တွံ ရာဓ ဝိဇာနာသီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဣန္ဒြိယဇာတကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေတွာ ''ဘိက္ခု မာတုဂါမော နာမ အရက္ခိယော, အာရက္ခံ ဌပေတွာ ရက္ခန္တာပိ ရက္ခိတုံ န သက္ကောန္တိ။ တွံပိ ပုဗ္ဗေ ဇာတံ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ရက္ခန္တောပိ ရက္ခိတုံ နာသက္ခိ, ဣဒါနိ ကထံ ရက္ခိဿသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သုကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကာသိရဋ္ဌေ ဧကော ဗြာဟ္မဏော ဗောဓိသတ္တဉ္စ ကနိဋ္ဌဘာတရဉ္စဿ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပေါသေသိ။ တေသု ဗောဓိ သတ္တဿ ''ပေါဋ္ဌပါဒော''တိ နာမံ အဟောသိ, ကနိဋ္ဌဿ ''ရာဓော''တိ။ တဿ ပန ဗြာဟ္မဏဿ ဘရိယာ အနာစာရာ ဟောတိ ဒုဿီလာ။ သော ဝေါဟာရတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တော ဥဘောပိ ဘာတရော အာဟ – ''တာတာ, သစေ ဝေ မာတာ ဗြာဟ္မဏီ အနာစာရံ အာစရတိ, တရေယျာထ န''န္တိ။ ဗောဓိသတ္တော အာဟ ''သာဓု, တာတ, တရေတုံ သက္ကောန္တာ တရေယျာမ, အသက္ကောန္တာ တုဏှီ ဘဝိဿာမာ''တိ။ ဧဝံ ဗြာဟ္မဏော ဗြာဟ္မဏိံ သုကာနံ နိ ယျာဒေတွာ ဝေါဟာရတ္ထာယ ဂတော။

တဿ ပန ဂတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗြာဟ္မဏီ အတိစရိတုံ အာရဒ္ဓါ, ပဝိသန္တာနဉ္စ နိက္ခမန္တာနဉ္စ အန္တော နတ္ထိ, တဿာ ကိရိယံ ဒိသွာ ရာဓော ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – ''ဘာတိက, အမှာကံ ပိတာ 'သစေ ဝေ မာတာ အနာစာရံ အာစရတိ, တရေယျာထာ'တိ ဝတွာ ဂတော, ဣဒါနိ စေသာ အနာစာရံ အာစရတိ, တရေမ န''န္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ''တာတ, တွံ အတ္တနော အဗျတ္တတာယ ဗာလဘာဝေန ဧဝံ ဝဒေသိ, မာတုဂါမံ နာမ ဥက္ခိပိတွာ စရန္တာပိ ရက္ခိတုံ န သက္ကောန္တိ။ ယံ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ, န တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၅. ''န တွံ ရာဓ ဝိဇာနာသိ၊ အဍ္ဎရတ္တေ အနာဂတေ။
အဗျယတံ ဝိလပသိ၊ ဝိရတ္တာ ကောသိယာယနေ''တိ။

တတ္ထ **န တွံ ရာဓ ဝိဇာနာသိ, အဍ္ဎရတ္တေ အနာဂတေ**တိ တာတ ရာဓ, တွံ န ဇာနာသိ, အဍ္ဎရတ္တေ အနာဂတေ ပဌမယာမေယေဝ ဧတ္တကာ ဇနာ အာဂတာ, ဣဒါနိ ကော ဇာနာတိ, ကိတ္တကာပိ အာဂမိဿန္တိ။ **အဗ္ယတံ ဝိလပသီ**တိ တွံ အဗ္ယတ္တဝိလာပံ ဝိလပသိ။ **ဝိရတ္တာ ကောသိယာယနေ**တိ မာတာ နော ကောသိယာယနီ ဗြာဟ္မဏီ ဝိရတ္တာ အမှာကံ ပိတရိ နိပ္ပေမာ ဇာတာ။ သစဿာ တသ္မိံ သိနေဟော ဝါ ပေမံ ဝါ ဘဝေယျ, န ဧဝရူပံ အနာစာရံ ကရေယျာတိ ဣမမတ္ထံ ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ပကာသေသိ။

ဧဝံ ပကာသေတွာ စ ပန ဗြာဟ္မဏိယာ သဒ္ဓိံ ရာဓဿ ဝတ္တုံ န အဒါသိ။ သောပိ ယာဝ ဗြာဟ္မဏဿ အနာဂမနာ ယထာရုစိယာ ဝိစရိ။ ဗြာဟ္မဏော အာဂန္တွာ ပေါဋ္ဌပါဒံ ပုစ္ဆိ – "တာတ, ကီဒိသီ တေ မာတာ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏဿ သဗ္ဗံ ယထာဘူတံ ကထေတွာ "ကိံ တေ, တာတ, ဧဝရူပါယ ဒုဿီလာယာ"တိ ဝတွာ "တာတ, အမှေဟိ မာတုယာ ဒောသဿ ကထိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န သက္ကာ ဣဓ ဝသိတု"န္တိ ဗြာဟ္မဏဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ သဒ္ဓိံ ရာဓေန ဥပ္ပတိတွာ အရညံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ ဗြာဟ္မဏော စ ဗြာဟ္မဏီ စ ဧတေယေဝ ဒွေ ဇနာ အဟေသုံ, ရာဓော အာနန္ဒော, ပေါဋ္ဌပါဒော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ရာဓဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၁၄၆] ၆. သမုဒ္ဒကာကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ နု ဟနုကာ သန္တာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သမ္ဗဟုလေ မဟလ္လကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ ကိရ ဂိဟိကာလေ သာဝတ္ထိယံ ကုဋုမ္ဗိကာ အဍ္ဎာ မဟဒ္ဓနာ အညမညသဟာယကာ ဧကတော ဟုတွာ ပုညာနိ ကရောန္တာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ "မယံ မဟလ္လကာ, ကိံ နော ဃရာဝါသေန, သတ္ထု သန္တိကေ ရမဏီယေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿာမာ"တိ သဗ္ဗံ သာပတေယျံ ပုတ္တဓီတာဒီနံ ဒတွာ အဿုမုခံ ဉာတိသင်္ဃံ ပဟာယ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ ပဗ္ဗဇိတွာ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာနုရူပံ သမဏဓမ္မံ န ကရိံသု, မဟလ္လကဘာဝေန ဓမ္မမ္ပိ န ပရိယာပုဏိံသု, ဂိဟိကာလေ ဝိယ ပဗ္ဗဇိတကာလေပိ ဝိဟာရပရိယန္တေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ဧကတောဝ ဝသိံသု။ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာပိ အညတ္ထ အဂန္တွာ ယေဘုယျေန အတ္တနော ပုတ္တဒါရဿေဝ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိံသု။ တေသု ဧကဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ သဗ္ဗေသမ္ပိ မဟလ္လကတ္ထေရာနံ ဥပကာရာ အဟောသိ, တသ္မာ သေသာပိ အတ္တနာ လဒ္ဓံ အာဟာရံ ဂဟေတွာ တဿာယေဝ ဂေဟေ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။ သာပိ တေသံ ယထာသန္နိဟိတံ သူပဗျဉ္ဇနံ ဒေတိ။ သာ အညတရေန ရောဂေန ဖုဋ္ဌာ ကာလမကာသိ။ အထ တေ မဟလ္လကတ္ထေရာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အညမညံ ဂီဝါသု ဂဟေတွာ "မဓုရဟတ္ထရသာ ဥပါသိကာ ကာလကတာ"တိ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ရောဒန္တာ ဝိစရိံသု။ တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဣတော စိတော စ ဘိက္ခူ သန္နိပတိတွာ "အာဝုသော, ကသ္မာ ရောဒထာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ တေ "အမှာကံ သဟာယဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ မဓုရဟတ္ထရသာ ကာလကတာ အမှာကံ အတိဝိယ ဥပကာရာ, 'ဣဒါနိ ကုတော တထာရူပိံ လဘိဿာမာ'တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ရောဒိမှာ"တိ အာဟံသု။

တေသံ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန မဟလ္လကတ္ထေရာ အညမညံ ဂီဝါသု ဂဟေတွာ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ရောဒန္တာ ဝိစရန္တီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေတေ တဿာ ကာလကိရိယာယ ရောဒန္တာ ဝိစရန္တိ, ပုဗ္ဗေပေတေ ဣမံ ကာကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သမုဒ္ဒေ မတံ နိဿာယ 'သမုဒ္ဒဥဒကံ ဥဿိဉ္စိတွာ ဧတံ နီဟရိဿာမာ'တိ ဝါယမန္တာ ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိံသူ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သမုဒ္ဒဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကော ကာကော အတ္တနော ဘရိယံ ကာကိံ အာဒါယ ဂေါစရံ ပရိယေသမာနော သမုဒ္ဒတီရံ အဂမာသိ ။ တသ္မိံ ကာလေ မနုဿာ သမုဒ္ဒတီရေ ခီရပါယာသမစ္ဆမံသသုရာဒီဟိ နာဂဗလိကမ္မံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ အထ သော ကာကော ဗလိကမ္မဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ခီရာဒီနိ ဒိသွာ သဒ္ဓိံ ကာကိယာ ခီရပါယာသမစ္ဆမံသာဒီနိ ဘုဉ္ဇိတွာ ဗဟုံ သုရံ ပိဝိ။ တေ ဥ

ဘောပိ သုရာမဒမတ္တာ “သမုဒ္ဒကီဠံ ကီဠိဿာမာ”တိ ဝေလန္တေ နိသီဒိတွာ နှာယိတုံ အာရဘိံသု အထေကော ဦမိ အာဂန္တွာ ကာကိံ ဂဟေတွာ သမုဒ္ဒံ ပဝေသေသိ။ တမေကော မစ္ဆော မံသံ ခါဒိတွာ အဇ္ဈောဟရိ။ ကာကော “ဘရိယာ မေ မတာ”တိ ရောဒိ ပရိဒေဝိ။ အထဿ ပရိဒေဝနသဒ္ဒံ သုတွာ ဗဟူ ကာကာ သန္နိပတိတွာ “ကိံကာရဏာ ရောဒသီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “သဟာယိကာ တေ ဝေလန္တေ နှာယမာနာ ဦမိယာ ဟဋာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဧကရဝံ ရဝန္တာ ရောဒိံသု။ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ “ကြံ့ သမုဒ္ဒဥဒကံ နာမ အမှာကံ ကိံ ပဟောသိ, ဥဒကံ ဥဿိဉ္စိတွာ သမုဒ္ဒံ တုစ္ဆံ ကတွာ သဟာယိကံ နီဟရိဿာမာ”တိ။ တေ မုခံ ပူရေတွာ ပူရေတွာ ဥဒကံ ဗဟိ ဆဍ္ဍေန္တိ, လောဏူဒကေန စ ဂလေ သုဿမာနေ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ထလံ ဂန္တွာ ဝိဿမန္တိ။

တေ ဟနူသု ကိလန္တေသု မုခေသု သုက္ခန္တေသု အက္ခီသု ရတ္တေသု ဒီနာ ကိလန္တာ ဟုတွာ အညမညံ အာမန္တေတွာ “အမ္ဘော, မယံ သမုဒ္ဒဥဒကံ ဂဟေတွာ ဗဟိ ဟာတေမ, ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ဥဒကေန ပူရတိ, သမုဒ္ဒံ တုစ္ဆံ ကာတုံ န သက္ခိဿာမာ”တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟံသု –

၁၄၆. “အပိ နု ဟနုကာ သန္တာ, မုခဉ္စ ပရိသုဿတိ။
ဩရမာမ န ပါရေမ, ပူရတေဝ မဟောဒဓီ”တိ။

တတ္ထ **အပိ နု ဟနုကာ သန္တာ**တိ အပိ နော ဟနုကာ သန္တာ, အပိ အမှာကံ ဟနုကာ ကိလန္တာ။ **ဩရမာမ န ပါရေမာ**တိ မယံ အတ္တနော ဗလေန မဟာသမုဒ္ဒဥဒကံ အာကမာမ ဩသာရေမ, တုစ္ဆံ ပန နံ ကာတုံ န သက္ကောမ။ အယဉ္ဟိ **ပူရတေဝ မဟောဒဓီ**တိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သဗ္ဗေပိ တေ ကာကာ “တဿာ ကာကိယာ ဧဝရူပံ နာမ တုဏ္ဍံ အဟောသိ, ဧဝရူပါနိ ဝဋ္ဋက္ခီနိ, ဧဝရူပံ ဆဝိသဏ္ဌာနံ, ဧဝရူပော မဓုရသဒ္ဒော။ သာ နော ဣမံ စောရသမုဒ္ဒံ နိဿာယ နဋ္ဌာ”တိ ဗဟုံ ဝိပ္ပလပိံသု။ တေ ဧဝံ ဝိပ္ပလပမာနေ သမုဒ္ဒဒေဝတာ ဘေရဝရူပံ ဒဿေတွာ ပလာပေသိ, ဧဝံ တေသံ သောတ္ထိ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကာကီ အယံ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, ကာကော မဟလ္လကတ္ထေရော, သေသကာကာ သေသမဟလ္လကတ္ထေရာ, သမုဒ္ဒဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သမုဒ္ဒကာကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၄၇] ၇. ပုပ္ဖရတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

နယိဒံ ဒုက္ခံ အဒုံ ဒုက္ခန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘဂဝတာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတော”တိ ဝုတ္တေ “သစ္စ”န္တိ ဝတွာ “ကေန ဥက္ကဏ္ဌာပိတောသီ”တိ စ ပုဋ္ဌော “ပုရာဏဒုတိယိကာယာ”တိ ဝတွာ “မဓုရဟတ္ထရသာ, ဘန္တေ, သာ ဣတ္ထီ, န သက္ကောမိ တံ ဝိနာ ဝသိတု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “သော တေ ဘိက္ခု အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ တံ နိဿာယ သူလေ ဥတ္တာသိတော တေနေဝ ပတ္ထယမာနော ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော, ဣဒါနိ နံ ကသ္မာ ပုန ပတ္ထေသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ အဟောသိ။ အထ ဗာရာဏသိယံ ကတ္တိကရတ္တိဝါရဆဏော သမ္ပတ္တော ဟောတိ, နဂရံ ဒေဝနဂရံ ဝိယ အလင်္ကရိံသု။ သဗ္ဗော ဇနော ဆဏကီဠာနိဿိတော အဟောသိ။ ဧကော ပန ဒုဂ္ဂတမနုဿော ဧကမေဝ ဃနသာဋကယုဂံ အဟောသိ။ သော တံ သုဓောတံ ဓောတပေတွာ ဩဘဉ္ဇာပေတွာ သတဝလိကံ သဟဿဝလိကံ ကာရေတွာ ဌပေသိ။ အထ နံ ဘရိယာ ဝေမာဟ “ဣစ္ဆာမဟံ, သာမိ, ဧကံ ကုသုမ္ဘရတ္တံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ တဝ ကဏ္ဌေ လဂ္ဂါ ကတ္တိကရတ္တိဝါရံ စရိတု”န္တိ။ “ဘဒ္ဒေ, ကုတော အမှာကံ ဒလိဒ္ဒါနံ ကုသုမ္ဘံ, သုဒ္ဓဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ ကီဠာဟီ”တိ? “ကုသုမ္ဘရတ္တံ အလဘမာနာ ဆဏကီဠံ န ကီဠိဿာမိ, တွံ အညံ ဣတ္ထိံ ဂဟေတွာ ကီဠဿူ”တိ။ “ဘဒ္ဒေ, ကိံ မံ ပီဠေသိ, ကုတော အမှာကံ ကုသုမ္ဘ”န္တိ? “သာမိ, ပုရိသဿ ဣစ္ဆာယ သတိ ကိံ နာမ နတ္ထိ, နနု ရညော ကုသုမ္ဘဝ

တ္တာသို ဗဟု ကုသုမ္ဘ”န္တိ။ “ဘန္တေ , တံ ဌာနံ ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတဟောက္ခရဏိသဒိသံ, ဗလတရက္ခာ, န သက္ကာ ဥပသင်္ကမိတုံ, မာ တေ ဇတံ ရုစ္စိ, ယထာလဒ္ဓေနေဝ တုဿသ္သု”တိ။ “သာမိ, ရတ္တိဘာဂေ အန္ဓကာရေ သတိ ပုရိသ သ္သ အဂမနီယဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ”တိ။ ဣတိ သော တာယ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တိယာ ကိလေသဝသေန တဿာ ဝစနံ ဂ ဟေတွာ “ဟောတု ဘန္ဒေ, မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ တံ သမဿာသေတွာ ရတ္တိဘာဂေ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ နဂရာ နိ က္ခမိတွာ ရညော ကုသုမ္ဘဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ဝတိံ မဒ္ဒိတွာ အန္တောဝတ္ထုံ ပာဝိသိ။ အာရက္ခမနုဿာ ဝတိသဒ္ဒံ သု တွာ “စောရော စောရော”တိ ပရိဝါရေတွာ ဂဟေတွာ ပရိဘာသိတွာ ကောဋ္ဌေတွာ ဗန္ဓိတွာ ပဘာတာယ ရတ္တိ ယာ ရညော ဒဿေသုံ။ ရာဇာ “ဂစ္ဆထ, နံ သူလေ ဥတ္တာသေထာ”တိ အာဟ။ အထ နံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ ဝဇ္ဈ ဘေရိယာ ဝဇ္ဈမာနာယ နဂရာ နိက္ခမာပေတွာ သူလေ ဥတ္တာသေသုံ။ ဗလဝဝေဒနာ ပဝတ္တန္တိ, ကာကာ သီသေ နိလီ ယိတွာ ကဏ္ဏယဂ္ဂသဒိသေဟိ တုဏ္ဍေဟိ အက္ခီနိ ဝိဇ္ဈန္တိ။

သော တထာရူပမ္ပိ ဒုက္ခံ အမနသိကရိတွာ တမေဝ ဣတ္ထိံ အနုဿရိတွာ “တာယ နာမမှာဟိ ဃနပုပ္ဖရတ္တဝ တ္ထနိဝတ္ထာယ ကဏ္ဍေ အာသတ္တဗာဟုယုဂဋ္ဌာယ သဒ္ဓိံ ကတ္တိကရတ္တိတရတော ပရိဟီနော”တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၄၇. “နယိဒံ ဒုက္ခံ အဒုံ ဒုက္ခံ၊ ယံ မံ တုဒတိ တယသော။
ယံ သာမာ ပုပ္ဖရတ္တေန၊ ကတ္တိကံ နာနုဘောဿတီ”တိ။

တတ္ထ **နယိဒံ ဒုက္ခံ အဒုံ ဒုက္ခံ, ယံ မံ တုဒတိ တယသော** တိ ယဉ္စ ဣဒံ သူလေ လဂ္ဂနပစ္စယံ ကာယိကစေတသိ ကဒုက္ခံ, ယဉ္စ လောဟမယေဟိ ဝိယ တုဏ္ဍေဟိ တယသော တုဒတိ, ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ မယှံ န ဒုက္ခံ, အဒုံ ဒုက္ခံ တေယေ ဝ ပန မေ ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။ ကတရံ? **ယံ သာမာ ပုပ္ဖရတ္တေန, ကတ္တိကံ နာနုဘောဿတီ** တိ, ယံ သာ ပိယင်္ဂု သာမာ မမ ဘရိယာ ဇေ ကုသုမ္ဘရတ္တံ နိတသေတွာ ဇေ ဟရုပိတွာ ဇဝံ ဃနပုပ္ဖရတ္တေန ဝတ္ထယုဂေန အစ္ဆန္န မာ မမ ကဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ကတ္တိကရတ္တိတရံ နာနုဘဝိဿတိ, ဣဒံ မယှံ ဒုက္ခံ, တေဒေဝ ဟိ မံ ဗာဓတီတိ? သော ဇဝံ မာတုကာမံ အာရဗ္ဘ ဝိပ္ပလပန္တောယေဝ ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဇယမ္ပတိကာဝ ဣဒာနိ ဇယမ္ပတိကာ, တံ ကာရဏံ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဌိတာ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပုပ္ဖရတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၄၈] ၈. သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာဟံ ပုနံ န စ ပုန န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိလေသနိဂ္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ပဉ္စသတမတ္တာ သဟာယကာ မဟာဝိဘဝါ သေဋ္ဌိပုတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗ ဇိတွာ ဇေတဝနေ အန္တောကောဋိသန္ထာရေ ဝိဟရိံသု။ အထေကဒိဝသံ တေသံ အဍ္ဍရတ္တသမယေ ကိလေသနိဿိ တော သင်္ကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ အတ္တနာ ဇဟိတကိလေသေ ပုန ဂဏှိတုံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒယိံသု။ အထ သတ္ထာ အဍ္ဍရတ္တသမနန္တရေ သဗ္ဗညုတညာဏဒဏ္ဍဒီပကံ ဥက္ခိပိတွာ “ကတရာယ နု ခော ရတိယာ ဇေတဝနေ ဘိ က္ခူ ဝိဟရန္တီ”တိ ဘိက္ခူနံ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေန္တော တေသံ ဘိက္ခူနံ အဗ္ဘန္တရေ ကာမရာဂသင်္ကပ္ပဿ ဥပ္ပန္နဘာဝံ အညာသိ။ သတ္ထာ စ နာမ ဧကပုတ္တိကာ ဣတ္ထီ အတ္တနော ပုတ္တံ ဝိယ, ဧကစက္ခုကော ပုရိသော စက္ခုံ ဝိယ အတ္တနော သာဝကေ ရက္ခတိ။ ပုဗ္ဗဏှာဒီသု ယသ္မိံ ယသ္မိံ သမယေ တေသံ ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေ တေသံ ကိလေသေ တတော ပရံ ဝမိုတုံ အဒတွာ တသ္မိံ တသ္မိံယေဝ သမယေ နိဂ္ဂဏှာတိ။ တေနဿ တေဒဟောသိ “အယံ စက္ကဝတ္တိရညော အန္တောနဂရေယေဝ စောရာနံ ဥပ္ပန္နကာလော ဝိယ ဝတ္တတိ, ဣဒါနေဝ တေသံ ဓမ္မဒေသ နံ ကတွာ တေ ကိလေသေ နိဂ္ဂဏှိတွာ အရဟတ္တံ ဒဿာမီ”တိ။ သော သုရဘိဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ မဓုရဿ ရေန “အာနန္ဒာ”တိ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကံ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ။ ထေရော “ကိံ, ဘန္တေ”တိ အာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ “အာနန္ဒ, ယတ္တကာ ဘိက္ခူ အန္တောကောဋိသန္ထာရေ ဝိဟရန္တိ, သဗ္ဗေဝ ဂန္ဓကုဋိပ ရိဝေဏေ သန္နိပါတေဟီ”တိ။ ဇဝံ ကိရဿ အဟောသိ “သစာဟံ တေယေဝ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ပက္ကောသာပေဿာ မိ။ ‘သတ္ထာရာ နော အဗ္ဘန္တရေ ကိလေသာနံ ဥပ္ပန္နဘာဝတေ ဉာတော’တိ သံဝိဂ္ဂမာနသာ ဓမ္မဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န

သက္ခိဿန္တိ’’တိ။ တသ္မာ ‘‘သဗ္ဗေ သန္နိပါတေထာ’’တိ အာဟ။ ထေရော ‘‘သာဓု, ဘန္တေ’’တိ အတပုရဏံ အာဒါယ
ပရိဝေဏေန ပရိဝေဏံ အာဟိဏ္ဍိတွာ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ သန္နိပါတေတွာ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညပေသိ။

သတ္ထာ ပလ္လင်္က အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ သိလာပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟမာနော သိနေရု ဝိယ ပညတ္တေ
ဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ အာဝေဠာဝေဠာ ယမကယမကာ ဆဗ္ဗဏ္ဏဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော။ တာပိ ရသ္မိယော ဟ
တိမတ္တာ ဆတ္တမတ္တာ ကူဋာဂာရကုစ္ဆိမတ္တာ ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ဂဂနတလေ ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ သဉ္စရိံသု, အဏ္ဏ
ဝကုစ္ဆိံ ခောဘေတွာ ဗာလသူရိယုဂ္ဂမနကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဂရုစိတ္
တံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ရတ္တကမ္ဗလသာဏိယာ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိ။ သတ္ထာ ဗုဟုမ္ပိ သင်္ဃံ နိစ္
ဆာရေန္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ကာမဝိတက္ကံ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ ဝိဟိံသာဝိတက္
ကန္တိ ဣမေ တယော အကုသလဝိတက္ကေ ဝိတက္ကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အန္တော ဥပ္ပန္နကိလေသော ဟိ ‘ပရိတ္တကော’တိ
အဝမညိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကိလေသော နာမ ပစ္စာမိတ္တသဒိသော။ ပစ္စာမိတ္တော စ ခုဒ္ဒကော နာမ နတ္ထိ, ဩကာသံ လဘိ
တွာ ဝိနာသမေဝ ပါပေတိ, ဧဝမေဝ အပ္ပမတ္တကောပိ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝဍ္ဎိတုံ လဘန္တော မဟာဝိနာသံ ပါပေ
တိ။ ကိလေသော နာမေသ ဟလာဟလဝိသူပမော ဥပ္ပာဋိတစ္ဆဝိဂဏ္ဍူသဒိသော အာသီဝိသပဋိဘာဂေ အသနိအဂ္ဂိသဒိ
သော အလ္လီယိတုံ န ယုတ္တော အာသင်္ကိတဗ္ဗော။ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နက္ခဏေယေဝ ပဋိသင်္ခါနဗလေန ဘာဝနာဗလေန
ယထာ မုဟုတ္တမ္ပိ ဟဒယေ အဋ္ဌတွာ ပဒုမိနိပတ္တာ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ပဇဟိတဗ္ဗော။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိ
တာပိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကိလေသံ ဂရဟိတွာ ယထာ ပုန အဗ္ဘန္တရေ နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ နိဂ္ဂဏှိံသူ’’တိ ဝတွာ အတီတံ
အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သိင်္ဂါလယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွ
တ အရညေ နဒီတီရေ နိဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အထေကော ဇရဟတ္ထီ ဂင်္ဂါတီရေ ကာလမကာသိ။ သိင်္ဂါလော ဂောစရပ္ပသု
တော တံ မတဟတ္ထိသရီရံ ဒိသွာ ‘‘မဟာ မေ ဂောစရော ဥပ္ပန္နော’’တိ ဂန္တွာ တံ သောဏ္ဍေ ဍံသိ, နင်္ဂလီသာယ ဒဋ္ဌ
ဋ္ဌကာလော ဝိယ အဟောသိ။ သော ‘‘နတ္ထေတ္ထ ခါဒိတဗ္ဗယုတ္တက’’န္တိ ဒန္တေသု ဍံသိ, ထမ္ဘေ ဒဋ္ဌကာလော
ဝိယ အဟောသိ။ ကဏ္ဏေ ဍံသိ, သုပ္ပကောဋိယံ ဒဋ္ဌကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ဥဒရေ ဍံသိ, ကုသူလေ ဒဋ္ဌကာလော
ဝိယ အဟောသိ။ ပါဒေ ဍံသိ, ဥဒုက္ခလေ ဒဋ္ဌကာလော ဝိယ အဟောသိ။ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဍံသိ, မုသလေ ဒဋ္ဌကာလော ဝိယ
အဟောသိ။ သော ‘‘ဧတ္ထာပိ နတ္ထိ ခါဒိတဗ္ဗယုတ္တက’’န္တိ သဗ္ဗတ္ထ အဿာဒံ အလဘန္တော ဝစ္စမဂ္ဂေ ဍံသိ, မုဒု
ပူဝေ ဒဋ္ဌကာလော ဝိယ အဟောသိ။ သော ‘‘လဒ္ဓံ အနိ မေ ဣမသ္မိံ သရီရေ မုဒု ခါဒိတဗ္ဗယုတ္တကဋ္ဌာန’’န္တိ တ
တော ပဋ္ဌာယ ခါဒန္တော အန္တောကုစ္ဆိံ ပဝိသိတွာ ဝက္ကဟဒယာဒီနိ ခါဒိတွာ ပိပါသိတကာလေ လောဟိတံ ပိဝိတွ
တ နိပဇ္ဇိတုကာမကာလေ ဥဒရံ ပတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇတိ။

အထဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘ဣဒံ ဟတ္ထိသရီရံ မယှံ နိဝါသသုခတာယ ဂေဟသဒိသံ, ခါဒိတုကာမတာယ သတိ
ပဟူတမံသံ, ကိံ အနိ မေ အညတ္ထ ကမ္မ’’န္တိ သော အညတ္ထ အဂန္တွာ ဟတ္ထိကုစ္ဆိယံယေဝ မံသံ ခါဒိတွာ ဝသတိ။
ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ နိဒါဃေ ဝါတာတပသမ္ဖဿေန စေဝ သူရိယရသ္မိသန္တာပေန စ တံ ကုဏပံ သုဿိတွာ ဝ
လိယော ဂဏှိ, သိင်္ဂါလဿ ပဝိဋ္ဌဒွါရံ ပိဟိတံ, အန္တောကုစ္ဆိယံ အန္ဓကာရော အဟောသိ။ သိင်္ဂါလဿ လောကန္တ
တရိကနိဝါသော ဝိယ ဇာတော။ ကုဏပေ သုဿန္တေ မံသမ္ပိ သုဿိ, လောဟိတမ္ပိ ပစ္ဆိဇ္ဇိ။ သော နိက္ခမနဒွါရံ အ
လဘန္တော ဘယပ္ပတ္တော ဟုတွာ သန္ဓာဝန္တော ဣတော စိတော စ ပဟရိတွာ နိက္ခမနဒွါရံ ပရိယေသမာနော ဝိစရ
တိ။ ဧဝံ တသ္မိံ ဥက္ခလိယံ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ အန္တောကုစ္ဆိယံ ပစ္စမာနေ ကတိပါဟစ္စယေန မဟာမေဃော ပါဝဿိ။
အထ နံ ကုဏပံ တေမေတွာ ဥဋ္ဌာယ ပကတိသဏ္ဌာနေန အဋ္ဌာသိ။ ဝစ္စမဂ္ဂေါ ဝိဝဋော ဟုတွာ တာရကာ ဝိယ ပညာ
ယိ။ သိင်္ဂါလော တံ ဆိဒ္ဒံ ဒိသွာ ‘‘ဣဒါနိ မေ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ’’န္တိ ယာဝ ဟတ္ထိသီသာ ပဋိက္ကမိတွာ ဝေဂေန ပက္ခန္ဒိ
တွာ ဝစ္စမဂ္ဂံ သီသေန ပဟရိတွာ နိက္ခမိ။ တဿ သဉ္ဆန္နသရီရတ္တာ သဗ္ဗလောမာနိ ဝစ္စမဂ္ဂေ အလ္လီယိံသု။
သော တာလက္ခန္ဓသဒိသေန နိလ္လောမေန သရီရေန ဥဗ္ဗိဂ္ဂစိတ္တော မုဟုတ္တံ ဓာဝိတွာ နိဝတ္တိတွာ နိသိန္နော
သရီရံ ဩလောကေတွာ ‘‘ဣဒံ ဒုက္ခံ မယှံ န အညေန ကတံ, လောဘဟေတု ပန လောဘကာရဏာ လောဘံ နိဿာယ
မယာ ဧတံ ကတံ, ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ န လောဘဝသိကော ဘဝိဿာမိ, ပုန ဟတ္ထိသရီရံ နာမ န ပဝိသိဿာမီ’’တိ
သံဝိဂ္ဂဟဒယော ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၈.“နာဟံ ပုနံ န စ ပုနံ၊ န စာပိ အပုနပ္ပုနံ။
ဟတ္ထိဗောန္ဒိံ ပဝေက္ခာမိ၊ တထာ ဟိ ဘယတဇ္ဇိတော”တိ။

တတ္ထ **န စာပိ အပုနပ္ပုန** န္တိ အ-ကာရော နိပါတမတ္တော။ အယံ ပနေတိဿာ သကလာယပိ ကထာယ အတ္ထော – အဟဉ္ဟိ ဣတော ပုန, တတော စ ပုနာတိ ဝုတ္တတရတော ပုန တတောပိ စ ပုနပ္ပုနံ တရဏသရီရသင်္ခါတံ **ဟတ္ထိဗောန္ဒိံ န ပဝေက္ခာမိ**။ ကိံကာရဏာ? **တထာ ဟိ ဘယတဇ္ဇိတော,** တထာ ဟိ အဟံ ဣမသ္မိညေဝ ပဝေသနေ ဘယတဇ္ဇိတော မရဏဘယေန သန္တာသံ သံဝေဂံ အာပါဒိတောတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ တတောဝ ပလာယိတွာ ပုန တံ ဝါ အညံ ဝါ ဟတ္ထိသရီရံ နိဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ န လောဘဝသိကော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “ဘိက္ခဝေ, အန္တော ဥပ္ပန္နကိလေသဿ နာမ ဝဍ္ဎိတုံ အဒတွာ တတ္ထ တတ္ထေဝ နံ နိဂ္ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ သစ္စပရိယောသာနေ ပဉ္စသတာပိ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, အဝသေသေသု ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော အဟေသုံ။ တဒါ သိင်္ဂါလော အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၄၉] ၉. ဧကပဏ္ဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဧကပဏ္ဏော အယံ ရုက္ခောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရန္တော ဝေသာလိကံ ဒုဋ္ဌလိစ္ဆဝိကုမာရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ ကာလေ ဝေသာလိနဂရံ ဂါဝုတဂါဝုတန္တရေ တီဟိ ပါကာရေဟိ ပရိက္ခိတ္တံ တီသု ဌာနေသု ဂေါပုရဋ္ဋာလကယုတ္တံ ပရမသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ။ တတ္ထ နိစ္စကာလံ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဝသန္တာနညေဝ ရာဇူနံ သတ္တ သဟဿာနိ သတ္တ သတာနိ သတ္တ စ ရာဇာနော ဟောန္တိ, တတ္တကာယေဝ ဥပရာဇာနော, တတ္တကာ သေနာပတိနော, တတ္တကာ ဘဏ္ဍာဂါရိကာ။ တေသံ ရာဇကုမာရာနံ အန္တရေ ဧကော ဒုဋ္ဌလိစ္ဆဝိကုမာရော နာမ အဟောသိ ကောဓနော စဏ္ဍော ဖရုသော သာဟသိကော, ဒဏ္ဍေန ဃဋ္ဋိတအာသီဝိသော ဝိယ နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတော ကောဓေန။ တဿ ပုရတော ဒွေ တီဏိ ဝစနာနိ ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ တံ နေဝ မာတာပိတရော, န ဉာတယော, န မိတ္တသုဟဇ္ဇာ သိက္ခာပေတုံ သက္ခိံသု။ အထဿ မာတာပိတူနံ ဧတဒဟောသိ “အယံ ကုမာရော အတိဖရုသော သာဟသိကော, ဌပေတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အညော ဣမံ ဝိနေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, ဗုဒ္ဓဝေနေယျေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ တေ တံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အာဟံသု “ဘန္တေ, အယံ ကုမာရော စဏ္ဍော ဖရုသော ကောဓေန ပဇ္ဇလတိ, ဣမဿ ဩဝါဒံ ဒေထာ”တိ။

သတ္ထာ တံ ကုမာရံ ဩဝဒိ – “ကုမာရ, ဣမေသု နာမ သတ္တေသု စဏ္ဍေန ဖရုသေန သာဟသိကေန ဝိဟေဌကဇာတိကေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ဖရုသဝါစော စ နာမ ဝိဇာတမာတုယာပိ ပိတုနောပိ ပုတ္တဒါရဿပိ ဘာတိဘဂိနီနမ္ပိ ပဇာပတိယာပိ မိတ္တဗန္ဓဝါနမ္ပိ အပ္ပိယော ဟောတိ အမနာပော, ဍံသိတုံ အာဂစ္ဆန္တော သပ္ပော ဝိယ, အဋဝိယံ ဥဋ္ဌိတစောရော ဝိယ, ခါဒိတုံ အာဂစ္ဆန္တော ယက္ခော ဝိယ စ ဥဗ္ဗေဇနီယော ဟုတွာ ဒုတိယစိတ္တဝါရေ နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ကောဓနော ပုဂ္ဂလော မဏ္ဍိတပသာဓိတောပိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောဝ ဟောတိ, ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကမ္ပိဿ မုခံ ဈာလာဘိဟတပဒုမံ ဝိယ မလဂ္ဂဟိတကဉ္စနာဒါသမဏ္ဍလံ ဝိယ စ ဝိရူပံ ဟောတိ ဒုဒ္ဒသိကံ။ ကောဓံ နိဿာယ ဟိ သတ္တာ သတ္ထံ အာဒါယ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ပဟရန္တိ, ဝိသံ ခါဒန္တိ, ရဇ္ဇုယာ ဥဗ္ဗန္ဓန္တိ, ပပါတာ ပပတန္တိ။ ဧဝံ ကောဓဝသေန ကာလံ ကတွာ နိရယာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဟေဌကဇာတိကာပိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဂရဟံ ပတွာ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ပုန မနုဿတ္တံ လဘိတွာ ဝိဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ရောဂဗဟုလာဝ ဟောန္တိ။ စက္ခုရောဂေ သောတရောဂေတိအာဒီသု စ ရောဂေသု ဧကတော ဥဋ္ဌာယ ဧကသ္မိံ ပတန္တိ, ရောဂေန အပရိမုတ္တာဝ ဟုတွာ နိစ္စံ ဒုက္ခိတာဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗေသု သတ္တေသု မေတ္တစိတ္တေန ဟိတစိတ္တေန မုဒုစိတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပေါ ဟိ ပုဂ္ဂလော နိရယာဒိဘယေဟိ န ပရိမုစ္စတီ”တိ။ သော ကုမာရော သတ္ထု ဩဝါဒံ သုတွာ ဧကောဝါဒေနေဝ နိဟတမာနော ဒန္တော နိဗ္ဗိသေဝနော မေတ္တစိတ္တော မုဒုစိတ္တော အဟောသိ။ အညံ အက္ကောသ

န္တမ္ပိ ပဟရန္တမ္ပိ နိဝတ္တိတ္ွာ န ဩလောကေသိ, ဥဒ္ဒ္ခုဒြအင္ဂော ဝိယ သပ္ပော, အဇ္ဈတ္တိန္နော ဝိယ ကက္ကဋကော, ဆိန္နဝိသာဏော ဝိယ စ ဥသဘော အဟောသိ။

တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဥတ္ွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ဒုဋ္ဌလိစ္ဆဝိကုမာရံ သုစိရမ္ပိ ဩဝဒိတ္ွာ နေဝ မာတာပိတရော, န ဉာတိမိတ္တာဒယော ဒမေတုံ သက္ခိံသု, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပန တံ ဧကောဝါဒေနေဝ ဒမေတ္ွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတ္ွာ မတ္တဝရတရဏံ ဝိယ သမုဂ္ဂဟိတာနေ့ကြုကာရဏံ အကာသိ။ ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ – ‘ဟတ္ထိဒမကေန, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထိဒမ္မော သာရိတော ဧကံယေဝ ဒိသံ ဓာဝတိ ပုရတ္ထိမံ ဝါ ပစ္ဆိမံ ဝါ ဥတ္တရံ ဝါ ဒက္ခိဏံ ဝါ။ အဿဒမကေန။ပေ။ ဂောဒမကေန။ပေ။ ဒက္ခိဏံ ဝါ။ တထာဂတေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပုရိသဒမ္မော သာရိတော အဋ္ဌ ဒိသာ ဝိဓာဝတိ, ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ။ အယမေကာ ဒိသာ။ပေ။ သော ဝုစ္စတိ ‘ယောဂ္ဂါစရိယာနံ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထီ’တိ (မ. နိ. ၃.၃၁၂)။ န ဟိ, အာဝုသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သဒိသော ပုရိသဒမ္မသာရထိ နာမ အတ္ထီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တ္ွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတ္ွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ မယာ ဧကောဝါဒေနေဝ ဒမိတော, ပုဗ္ဗေပဟံ ဣမံ ဧကောဝါဒေနေဝ ဒမေသိ”န္တိ ဝတ္ွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ တယော ဝေဒေ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ စ ဥဂ္ဂဟေတ္ွာ ကိဉ္စိ ကာလံ ဃရာဝါသံ ဝသိတ္ွာ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတ္ွာ ဟိမဝန္တေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တတ္ထ စိရံ ဝသိတ္ွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒံ ဂန္တ္ွာ ဗာရာဏသိံ ပတ္ွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတ္ွာ ပုနဒိဝသေ သုနိဝတ္ထော သုပာရုတော တာပသာကပ္ပသမ္ပန္နော ဘိက္ခာယ နဂရံ ပဝိသိတ္ွာ ရာဇင်္ဂဏံ ပာပုဏိ။ ရာဇာ သီဟပဉ္ဇရေန ဩလောကေန္တော တံ ဒိသ္ွာ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတ္ွာ “အယံ တာပသော သန္တိန္ဒြိယော သန္တမာနသော ယုဂမတ္တဒသော, ပဒတရေ ပဒတရေ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပေန္တော ဝိယ သီဟဝိဇမ္ဘိတေန အာဂစ္ဆတိ။ သစေ သန္တဓမ္မော နာမေကော အတ္ထိ, ဣမဿ တေနဗ္ဘန္တရေ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ စိန္တေတ္ွာ ဧကံ အမစ္စံ ဩလောကေသိ။ သော “ကိံ ကရောမိ, ဒေဝါ”တိ အာဟ။ ဧတံ “တာပသံ အာနေဟီ”တိ။ သော “သာဓု, ဒေဝါ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတ္ွာ ဝန္ဒိတ္ွာ ဟတ္ထတော ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတ္ွာ “ကိံ, မဟာပုညာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, ရာဇာ တံ ပက္ကောသတီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “န မယံ ရာဇကုလူပကာ, ဟေမဝန္တိကာ နာမမ္ဟာ”တိ အာဟ။ အမစ္စော ဂန္တ္ွာ တမတ္ထံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ “အညော အမှာကံ ကုလူပကော နတ္ထိ, အာနေဟိ န”န္တိ အာဟ။ အမစ္စော ဂန္တ္ွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတ္ွာ ယာစိတ္ွာ ရာဇနိဝေသနံ ပဝေသေသိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတ္ွာ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ကဉ္စနပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတ္ွာ အတ္တနော ပဋိယတ္တံ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘောဇေတ္ွာ “ကဟံ, ဘန္တေ, ဝသထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဟေမဝန္တိကာ မယံ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ဣဒါနိ ကဟံ ဂစ္ဆထာ”တိ? “ဝဿာရတ္တာနုရူပံ သေနာသနံ ဥပဓာရေမ, မဟာရာဇာ”တိ။ “တေန ဟိ, ဘန္တေ, အမှာကညေဝ ဥယျာနေ ဝသထာ”တိ ပဋိညံ ဂဟေတ္ွာ သယမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတ္ွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဒာယ ဥယျာနံ ဂန္တ္ွာ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတ္ွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာပိ ကာရေတ္ွာ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ ဒတ္ွာ ဥယျာနပာလံ ပဋိစ္ဆာပေတ္ွာ နဂရံ ပာဝိသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တော ဥယျာနေ ဝသတိ။ ရာဇာပိဿ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဒ္ဝတ္တိက္ခတ္ွာ တုံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။

တဿ ပန ရညော ဒုဋ္ဌကုမာရော နာမ ပုတ္တော အဟောသိ စဏ္ဍော ဖရုသော, နေဝ နံ ရာဇာ ဒမေတုံ အသက္ခိ, န သေသဉာတကာ။ အမစ္စာပိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာပိ ကောဓော ဟုတ္ွာ “သာမိ, မာ ဧဝံ ကရိ, ဧဝံ ကာတုံ န လဗ္ဘာ”တိ ကုဇ္ဈိတ္ွာ ကထေန္တာပိ ကထံ ကဟာပေတုံ နာသက္ခိံသု။ ရာဇာ စိန္တေသိ “ဌပေတ္ွာ မမ အယျံ ဟိမဝန္တတာပသံ အညော ဣမံ ကုမာရံ ဒမေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, သောယေဝ နံ ဒမေဿတီ”တိ။ သော ကုမာရံ အာဒာယ ဗောဓိသတ္တံ တဿ သန္တိကံ ဂန္တ္ွာ “ဘန္တေ, အယံ ကုမာရော စဏ္ဍော ဖရုသော , မယံ ဣမံ ဒမေတုံ န သက္ကောမ, တုမှေဟ နံ ဧကေန ဥပာယေန သိက္ခာပေထာ”တိ ကုမာရံ ဗောဓိသတ္တဿ နိယျာဒေတ္ွာ ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တော ကုမာရံ ဂဟေတ္ွာ ဥယျာနေ ဝိစရန္တော ဧကတော ဧကေနာတိ ဒ္ဝီဟိယေဝ ပတ္တေဟိ ဧကံ နိမ္ဗဂစ္ဆကံ ဒိသ္ွာ ကုမာရံ အာဟ – “ကုမာရ, ဧတဿ တာဝ ရုက္ခဂစ္ဆကဿ ပဏ္ဏံ ခါဒိတ္ွာ ရသံ ဇာနာဟီ”တိ? သော တဿ

သ ဧကံ ပတ္တံ ခာဒိတ္ဝာ ရသံ ဉတွာ “မီ”တိ သဟ ခေဠေန ဘူမိယံ နုဋ္ဌာဘိ။ “ကိံ ဇတံ, ကုမာရာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, ဣအနေဝေသ ရုက္ခော ဟလာဟလဝိသူပမော, ဝမုန္တော ပန ဗဟူ မနုဿေ မာရေဿတီ”တိ တံ နိမ္ဗဟေတကံ ဥပ္ပာဋ္ဌေတွာ ဟတ္ထေဟိ ပရိမဒ္ဒိတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၁၄၉. “ဧကပဏ္ဏော အယံ ရုက္ခော, န ဘူမျာ စတုရင်္ဂုလော။
ဖလေန ဝိသကပ္ပေန, မဟာယံ ကိံ ဘဝိဿတီ”တိ။

တတ္ထ **ဧကပဏ္ဏော** တိ ဥဘောသု ပဿေသု ဧကေကပဏ္ဏော။ **န ဘူမျာ စတုရင်္ဂုလော** တိ ဘူမိတော စတုရင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ န ဝမိုတော။ **ဖလေနာ**တိ ဖလရသေန။ **ဝိသကပ္ပေနာ** တိ ဟလာဟလဝိသသဒိသေန။ ဇဝံ ခုဒ္ဒကောပိ သမာနော ဧဝရူပေန တိတ္တကေန ပဏ္ဏေန သမန္နာဂတောတိ အတ္တော။ **မဟာယံ ကိံ ဘဝိဿတီ** တိ ယဒာ ပနာယံ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော မဟာ ဘဝိဿတိ, တဒာ ကိံ နာမ ဘဝိဿတိ, အဒ္ဓါ မနုဿမာရကော ဘဝိဿတီတိ ဇတံ ဥပ္ပာဋ္ဌေတွာ မဒ္ဒိတွာ ဆဋ္ဋေသိန္တိ အာဟ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ဧတဒဝေစ “ကုမာရ, တွံ ဣမံ နိမ္ဗဟေတကံ ‘ဣအနေဝ ဇဝံတိတ္တကော, မဟလ္လကကာလေ ကိံ ဘဝိဿတိ, ကုတော ဣမံ နိဿာယ ဝုမိ’တိ ဥပ္ပာဋ္ဌေတွာ မဒ္ဒိတွာ ဆဋ္ဋေသိ? ယထာ တွံ ဧတသ္မိံ ပဋိပဇ္ဇိ, ဧဝမေဝ တဝ ရဋ္ဌဝါသိနောပိ ‘အယံ ကုမာရော ဒဟရကာလေယေဝ ဇဝံ စဏ္ဍော ဖရုသော, မဟလ္လကကာလေ ရဇ္ဇံ ပတွာ ကိံ နာမ ကရိဿတိ, ကုတော အမှာကံ ဇတံ နိဿာယ ဝုမိ’တိ တဝ ကုလသန္တကံ ရဇ္ဇံ အဒတွာ နိမ္ဗဟေတကံ ဝိယ တံ ဥပ္ပာဋ္ဌေတွာ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကရိဿန္တိ, တသ္မာ နိမ္ဗရုက္ခူပဋိဘာဂတံ ဟိတွာ ဣတော ပဋ္ဌာယ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော ဟောဟီ”တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ နိဟတမာနော နိဗ္ဗိသေဝနော ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣအနေဝေသ ဒုဋ္ဌလိစ္ဆဝိကုမာရော မယာ ဒမိတော, ပုဗ္ဗေပဟံ ဇတံ ဒမေသိံယေဝ”တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒာ ဒုဋ္ဌကုမာရော အယံ လိစ္ဆဝိကုမာရော အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ဩဝါဒဒာယကတာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဧကပဏ္ဏဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၅၀] ၁၀. သဉ္ဇီဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသန္တံ ယော ပဂ္ဂဏှာတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အဇာတသတ္တုဿ ရညော အသန္တပဂ္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ပဋိကဏ္ဋကဘူတေ ဒုဿီလေ ပာပဓမ္မေ ဒေဝဒတ္တေ ပသီဒိတွာ တံ အသန္တံ အသပ္ပုရိသံ ပဂ္ဂယှ “တဿ သက္ကာရံ ကရိဿာမီ”တိ ဗဟုံ ဓနံ ပရိစ္စဇိတွာ ဂယာသီသေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ တဿေဝ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပိတရံ ဓမ္မရာဇာနံ သောတာပန္နံ အရိယသာဝကံ ဃာတေတွာ အတ္တနော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ ဘိန္ဒိတွာ မဟာဝိနာသံ ပတ္တော။ သော ဟိ “ဒေဝဒတ္တော ပထဝိယံ ပဝိဋ္ဌော”တိ သုတွာ “ကစ္စိ နု ခော မမ္ပိ ပထဝီ ဂိလေယျာ”တိ ဘီတတသိတော ရဇ္ဇသုခံ န လဘတိ, သယနေ အဿာဒသုခံ န ဝိန္ဒတိ, တိဗ္ဗကာရဏာဘိတုန္နော ဟတ္ထိပေါတော ဝိယ ကမ္ပမာနော ဝိစရတိ။ သော ပထဝိံ ဖလမာနံ ဝိယ, အဝီစိဇာလံ နိက္ခမန္တံ ဝိယ, ပထဝိယာ အတ္တာနံ ဂိလိယမာနံ ဝိယ, အာဒိတ္တာယ လောဟပထဝိယာ ဥတ္တာနကံ နိပဇ္ဇာပေတွာ အယသူလေဟိ ကောဋ္ဋိယမာနံ ဝိယ စ သမနုပဿိ။ တေနဿ ပဟဋ္ဌကုက္ကုဋဿေဝ မုဟုတ္တမ္ပိ ကမ္ပမာနဿ အဝတ္တာနံ နာမ နာဟောသိ။ သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿိတုကာမော ခမာပေတုကာမော ပဉှံ ပုစ္ဆိတုကာမော အဟောသိ, အတ္တနော ပန အပရာဓမဟန္တတာယ ဥပသင်္ကမိတုံ န သက္ကောတိ။

အထဿ ရာဇဂဟနဂရေ ကတ္တိကရတ္တိတရေ သမ္ပတ္တေ ဒေဝနဂရံ ဝိယ နဂရေ အလင်္ကတေ မဟာတလေ အမစ္စဂဏပရိဝုတဿ ကဉ္စနာသနေ နိသိန္နဿ ဇီဝကံ ကောမာရဘစ္စံ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ “ဇီဝကံ ဂဟေတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမိ, န ခော ပန သက္ကာ မယာ ဥဇုကမေဝ ဝတ္တုံ ‘အဟံ, သမ္မ ဇီဝက, သယံ ဂန္တုံ န သက္ကောမိ, ဧဟိ မံ သတ္ထု သန္တိကံ နေဟီ’တိ, ပရိယာယေန ပန ရတ္တိသမ္ပဒံ ဝဏ္ဏေတွာ

‘ကံ နု ခွဇ္ဇ မယံ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ပယိရုပါသေယျာမ, ယံ နော ပယိရုပါသတော စိတ္တံ ပသီဒေယျာ’တိ ဝဏ္ဏံ ဘဏာမိ, တံ သုတွာ အမစ္စာ အတ္တနော အတ္တနော သတ္ထာရာနံ ဝဏ္ဏံ ကထေဿန္တိ, ဇီဝကောပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ကထေဿတိ။ အထ နံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ။ သော ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ ရတ္တိံ ဝဏ္ဏေသိ “လက္ခညာ ဝတ ဘော ဒောသိနာ ရတ္တိ, အဘိရူပါ ဝတ ဘော ဒောသိနာ ရတ္တိ, ဒဿနီယာ ဝတ ဘော ဒောသိနာ ရတ္တိ, ပါသာဒိကာ ဝတ ဘော ဒောသိနာ ရတ္တိ, ရမဏီယာ ဝတ ဘော ဒောသိနာ ရတ္တိ, ကံ နု ခွဇ္ဇ မယံ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ပယိရုပါသေယျာမ, ယံ နော ပယိရုပါသတော စိတ္တံ ပသီဒေယျာ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၅၀)။

အထေကော အမစ္စော ပူရဏကဿပဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ, ဧကော မက္ခလိဂေါသာလဿ, ဧကော အဇိတကေသကမ္ဗလဿ, ဧကော ပကုဓကစ္စာယနဿ, ဧကော သဉ္စယဿ ဗေလဋ္ဌပုတ္တဿ, ဧကော နာဋပုတ္တနိဂဏ္ဌဿာတိ ။ ရာဇာ တေသံ ကထံ သုတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ သော ဟိ ဇီဝကဿေဝ မဟာအမစ္စဿ ကထံ ပစ္စာသီသတိ။ ဇီဝကောပိ “ရာဇာ မံ အာရဗ္ဘ ကထိတေယေဝ ဇာနိဿာမီ”တိ အဝိဒူရေ တုဏှီ နိသီဒိ။ အထ နံ ရာဇာ အာဟ “တွံ ပန, သမ္မ ဇီဝက, ကိံ တုဏှီ”တိ? တသ္မိံ ခဏေ ဇီဝကော ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ “ဧသော, ဒေဝ, ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော အမှာကံ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ သဒ္ဓိံ အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တံ ခော ပန ဘဂဝန္တံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော”တိ နဝ အရဟာဒိဂုဏေ ဝတွာ ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာဒိဘေဒံ ဘဂဝတော အာနုဘာဝံ ပကာသေတွာ “တံ ဘဂဝန္တံ ဒေဝေါ ပယိရုပါသတု, ဓမ္မံ သုဏာတု, ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတူ”တိ အာဟ။

ရာဇာ သမ္ပုဏ္ဏမနောရထော ဟုတွာ “တေန ဟိ, သမ္မ ဇီဝက, ဟတ္ထိယာနာနိ ကပ္ပါပေဟီ”တိ ယာနာနိ ကပ္ပါပေတွာ မဟန္တေန ရာဇာနုဘာဝေန ဇီဝကမ္ဗဝနံ ဂန္တွာ တတ္ထ မဏ္ဍလမာဠေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ တထာဂတံ ဒိသွာ သန္တဝီစိမဇ္ဈေ မဟာနာဝံ ဝိယ နိစ္စလံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဣတော စိတော စ အနုဝိလောကေတွာ “ဧဝရူပါ နာမ မေ ပရိသာ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ”တိ ဣရိယာပထေယေဝ ပသီဒိတွာ သင်္ဃဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိတွာ ထုတိံ ကတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော သာမညဖလပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဒွီဟိ ဘာဏဝါရေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတံ **သာမညဖလသုတ္တံ** (ဒီ. နိ. ၁.၁၅၀ အာဒယော) ကထေသိ။ သော သုတ္တပရိယောသာနေ အတ္တမနော ဘဂဝန္တံ ခမာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သတ္ထာ အစိရပက္ကန္တဿ ရညော ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ခတာယံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ, ဥပဟတာယံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ။ သစာယံ , ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ဣဿရိယဿ ကာရဏာ ပိတရံ ဓမ္မိကံ ဓမ္မရာဇာနံ ဇီဝိတာ န ဝေါရောပေဿထ, ဣမသ္မိံယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿထ။ ဒေဝဒတ္တံ နိဿာယ အသန္တပဂ္ဂဟံ ကတွာ သောတာပတ္တိဖလာ ပရိဟီနော”တိ အာဟ။

ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, အဇာတသတ္တု ကိရ အသန္တပဂ္ဂဟံ ကတွာ ဒုဿီလံ ပါပဓမ္မံ ဒေဝဒတ္တံ နိဿာယ ပိတုဃာတကကမ္မဿ ကတတ္တာ သောတာပတ္တိဖလာ ပရိဟီနော, ဒေဝဒတ္တေန နာသိတော ရာဇာ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, အဇာတသတ္တု ဣဒါနေဝ အသန္တပဂ္ဂဟံ ကတွာ မဟာဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပေသ အသန္တပဂ္ဂဟေနေဝ အတ္တာနံ နာသေသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ သိပ္ပံ ဝါစေသိ။ တေသု မာဏဝေသု ဧကော သဉ္ဇီဝေါ နာမ မာဏဝေါ အတ္ထိ, ဗောဓိသတ္တော တဿ မတကုဋ္ဌာပနကမန္တံ အဒါသိ။ သော ဥဋ္ဌာပနကမန္တမေဝ ဂဟေတွာ ပဋိဗာဟနမန္တံ ပန အဂ္ဂဟေတွာဝ ဧကဒိဝသံ မာဏဝေဟိ သဒ္ဓိံ အရညံ ဒါရုအတ္ထာယ ဂန္တွာ ဧကံ မတဗျဂ္ဃံ ဒိသွာ မာဏဝေ အာဟ “ဘော, ဣမံ မတဗျဂ္ဃံ ဥဋ္ဌာပေဿာမီ”တိ။ မာဏဝါ “န သက္ခိဿသီ”တိ အာဟံသု။ “ပဿန္တာနညေဝ ဝေါ ဧတံ ဥဋ္ဌာပေဿာမီ”တိ။ “သစေ, မာဏဝ, သက္ကောသိ, ဥဋ္ဌာပေဟီ”တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ တေ မာဏဝါ ရုက္ခံ အဘိရုဟိံသု။ သဉ္ဇီဝေါ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ မတဗျဂ္ဃံ သက္ခရာဟိ ပဟရိ, ဗျဂ္ဃော ဥဋ္ဌာယ ဝေဂေနာဂန္တွာ သဉ္ဇီဝံ ဂလနာဠိယံ ဍံသိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ တတ္ထေဝ ပတိ, သဉ္ဇီဝေါပိ တတ္ထေဝ ပတိ။ ဥဘောပိ ဧကဋ္ဌာနေယေဝ မတာ နိပဇ္ဇိံသု။

မာဏဝတ အရှုံနိ အာဒာယ အာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာစရိယဿ အာရောစေသုံ။ အာစရိယော မာဏဝေ အာမန္တေတွာ “တာတာ, အသန္တပဂ္ဂဟကာရာ နာမ အယုတ္တဋ္ဌာနေ သက္ကာရသမ္မာနံ ကရောန္တာ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ပဋိလဘန္တိယေဝ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၅၀.“အသန္တံ ယော ပဂ္ဂဏှာတိ၊ အသန္တံ စူပသေဝတိ။
တမေဝ ဃာသံ ကုရုတေ၊ ဗျဂ္ဃော သဉ္ဇီဝိကော ယထာ”တိ။

တတ္ထ **အသန္တ**န္တိ တီဟိ ဒုစ္စရိတေဟိ သမန္နာဂတံ ဒုဿီလံ ပာပဓမ္မံ။ **ယော ပဂ္ဂဏှာတီ**တိ ခတ္တိယာဒီသု ယော ကောစိ ဧဝရူပံ ဒုဿီလံ ပဗ္ဗဇိတံ တ စီဝရာဒိသမ္ပဒာနေန, ဂဟဋ္ဌံ တ ဥပရဇ္ဇသေနာပတိဋ္ဌာနာဒိသမ္ပဒာနေန ပဂ္ဂဏှာတိ, သက္ကာရသမ္မာနံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **အသန္တံ စူပသေဝတီ** တိ ယော စ ဧဝရူပံ အသန္တံ ဒုဿီလံ ဥပသေဝတိ ဘဇတိ ပယိရုပါသတိ။ **တမေဝ ဃာသံ ကုရုတေ**တိ တမေဝ အသန္တပဂ္ဂဏှကံ သော ဒုဿီလော ပာပပုဂ္ဂလော ဃသတိ သံခါဒတိ ဝိနာသံ ပါပေတိ။ ကထံ? **ဗျဂ္ဃော သဉ္ဇီဝိကော ယထာ** တိ, ယထာ သဉ္ဇီဝေန မာဏဝေန မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ မတဗျဂ္ဃော သဉ္ဇီဝိကော ဇီဝိတသမ္ပဒာနေန သမ္ပဂ္ဂဟိတော အတ္တနော ဇီဝိတဒာယကံ သဉ္ဇီဝမေဝ ဇီဝိတာ ဝေရောပေတွာ တတ္ထေဝ ပါတေသိ, ဧဝံ အညောပိ ယော အသန္တပဂ္ဂဟံ ကရောတိ, သော ဒုဿီလော တံ အတ္တနော သမ္ပဂ္ဂဟကမေဝ ဝိနာသေတိ။ ဧဝံ အသန္တသမ္ပဂ္ဂဟကာ ဝိနာသံ ပါပုဏန္တီတိ။

ဗောဓိသတ္တော ဣမာယ ဂါထာယ မာဏဝါနံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မတဗျဂ္ဃုဋ္ဌာပနကော မာဏဝေ အဇာတသတ္တု အဟောသိ, ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သဉ္ဇီဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကကဏ္ဍကဝဂ္ဂေါ ပန္နရသမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ဂောဓသိင်္ဂါလဝိရောစံ၊ နင်္ဂုဋ္ဌရာဓကာကဉ္စ။
ပုပ္ဖရတ္တဉ္စ သိင်္ဂါလံ၊ ဧကပဏ္ဏဉ္စ သဉ္ဇီဝံ။

အထ ဝဂ္ဂုဒ္ဒာနံ –

အပဏ္ဏကော သီလဝဂ္ဂေါ၊ ကုရုင်္ဂေါ စ ကုလာဝကော။
အတ္ထကာမော စ အာသီသော၊ ဣတ္ထိဝရုဏဟာယိမ္ဟာ။

လိတ္တော ပရောသတံ ဟံစိ၊ ကုသနာဠဋ္ဌာ သမ္ပဒာနော။
ကကဏ္ဍကော ပန္နရသ၊ သတပဏ္ဏာသ ဇာတကာတိ။

ဧကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(ပဌမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော)။